

Den Haag: stad van de kunst — kunst van de stad

Advies Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 Den Haag

Voorwoord

Den Haag mag trots zijn op het gevarieerde en prachtige kunst- en cultuurveld in de stad. De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 (hierna: de Commissie) heeft dan ook met veel plezier het afgelopen jaar een diversiteit aan culturele instellingen en organisaties bezocht en met zorg en aandacht alle 91 aanvragen voorzien van een advies. (Zie hoofdstuk 1: Opdracht en werkwijze.) Daarbij wil de Commissie allereerst de aanvragers complimenteren; het schrijven van een meerjarig beleidsplan is tijdrovend en zij ziet dat de instellingen veel moeite hebben gedaan om hun plannen op papier te zetten.

Het gemeentelijke subsidiestelsel voor kunst en cultuur bestaat vanaf 2025 uit een aantal begrotingssubsidies en drie subsidieregelingen: één subsidieregeling per categorie (A, B en C) die wordt genoemd in het Beleidskader Kunst en Cultuur 2025-2028 – Ruimte voor ontwikkeling (hierna: Beleidskader).

Elke subsidieregeling werkt volgens een tenderprocedure en heeft eigen subsidieplafonds, voorwaarden en criteria. De Commissie had te maken met twee subsidieregelingen (categorie B en C), begrotingssubsidies voor onder andere de systeeminstellingen en op maat gemaakte beoordelingscriteria. Dit maatwerk is een mooie geste naar de aanvrager, maar hier tegenover staat dat de beoordelaar wel een brede afweging moet maken. Tenslotte was er een grote overvraging van het beschikbare budget, zo is het budget voor de algemene tender met € 7.071.389,00 overvraagd.

In het strakke werkproces dat hieruit volgt, ligt het accent noodzakelijkerwijs op de beoordeling en (punten)waardering van elke afzonderlijke aanvraag; de kern van het advieswerk. Maar tegelijkertijd heeft de Commissie ook een globale impressie van het werkveld gekregen. De algemene observaties die zij heeft gedaan over het culturele veld in verhouding tot (het belang van) Den Haag, en een paar aandachtspunten, wil zij graag delen met het college van burgemeester en wethouders (hierna: college), de Haagse culturele sector en de stad. Dat doet ze in hoofdstuk 2: Beschouwingen.

Het beschikbare budget voor het meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 bedraagt € 72.845.648,00. Daarvan is €1.106.000,00 gereserveerd voor de tweejarige subsidieregeling (categorie A), die buiten de beoordeling van de Commissie

valt. En € 60.850.648,00 is vastgezet in functies of komt ten goede aan de negen begrotingssubsidies. Het college heeft aan de Commissie gevraagd om een rangordevoorstel te doen voor het beschikbare budget van € 10.889.000,00 in de algemene tender (van de Subsidieregeling categorie B) en ook een oordeel te geven over de hele linie aan aanvragers. De Commissie is van mening dat deze werkwijze, zeker uit het oogpunt van continuïteit, legitiem is. Daar staat tegenover dat de stapeling van stijgende kosten, de investeringen na corona en de hogere personeelskosten door Fair Pay op gespannen voet staan met het strakke, nauwgezet onderverdeelde financiële kader dat de Commissie van het college heeft meegekregen. Daar komt bij dat de ambitie die Den Haag heeft vastgelegd in de Cultuurvisie Den Haag 2033 – De kunst van betekenis (hierna: Cultuurvisie), lastig uitvoerbaar is in een subsidiestelsel dat weinig flexibiliteit kent. Ambities als ‘makersklimaat’ of ‘aantrekkingskracht’ zijn continu in beweging en de culturele instellingen moeten hierop kunnen inspelen. Dat het financieel kader hier geen ruimte aan biedt, vindt de Commissie jammer.

Ten slotte bedankt de Commissie het college voor de opdracht die zij gekregen heeft, en de aanvragers voor het indienen van hun beleidsplannen. De Commissie heeft haar taak serieus genomen door op een integere wijze tot een inhoudelijk oordeel over alle 91 subsidieaanvragen te komen. De resultaten van de beoordeling zijn te lezen in dit advies.

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur
2025–2028:

Tanja de Boer
Peter Fengler
Özkan Gölpinar
Heleen Hameete
Aiman Hassani
Peter Jansen
Martijn Kramers
Rikkert Kremer
Rajae El Mouhandiz
Freek Ossel
Jacqueline Stolmeijer-Arends
Münise Yavuz
Dieneke Zwiers

24 mei 2024

Inhoud

1. Opdracht en werkwijze 6

- 1.1 Opdracht aan de Commissie 6
- 1.2 De Commissie 7
- 1.3 Het adviseringsproces 7
- 1.4 Criteria voor de beoordeling en de weging 9
- 1.5 De rangorde 10

2. Beschouwingen 12

- 2.1 Inleiding 12
- 2.2 Beeldende kunst 16
- 2.3 Cultuureducatie 17
- 2.4 Cultuurparticipatie 19
- 2.5 Dans 21
- 2.6 Film 22
- 2.7 Letteren 23
- 2.8 Musea & Collectiebeheer 25
- 2.9 Muziek (klassiek, oud en nieuw
gecomponeerd) 26
- 2.10 Muziek (pop, jazz, urban,
elektronisch) 28
- 2.11 Theater 29

3. Adviezen 31

- 1646 32
- 3voor12 Den Haag 37
- Aight 40
- Amare 45
- Another Kind of Blue 50
- Art-S-Cool 54
- Beeld & Geluid Den Haag 58
- Bibliotheek
Leidschenveen-Ypenburg 61
- Bibliotheek
Loosduinen | Nieuw Waldeck 66
- Cat Smits Company 71
- Cézanne Tegelberg & Company 75
- Ciconia Consort 79
- CLRS Studio 84
- Crossing Border 87
- Culture Unlimited 92
- CultuurSchakel 96
- De Betovering 102
- De Dutch Don't Dance Division 106
- De Mix 110
- Design Museum Dedel 113
- Ensemble Klang 116
- Escher in Het Paleis 120

Festival Classique	124
Filmhuis Den Haag	129
Firma MES	134
First Noble Institute	138
Girls in Woods	142
Grafische Werkplaats	146
Grauzone	150
Haags Historisch Museum	155
Haags KunstAtelier	159
Haags Theaterhuis	163
Het Nationale Theater	168
HIIT	174
Holland Dance Festival	179
House of Rat	184
Huis van Gedichten	187
iii	191
Johan Wagenaar Stichting	196
Kalpanarts	200
Kluster5	204
KOO	207
Korzo	212
Kunstmuseum Den Haag	217
Laaktheater	222
Lonneke van Leth Dans	226
Matangi	231

Modelo62	235
Movies that Matter	238
Museon-Omniversum	242
Museum Beelden aan Zee	247
Museum Bredius	250
Musica Antica	253
Musicon	256
Muzee Scheveningen	260
Nederlands Dans Theater	266
Nest	270
New European Ensemble	275
OFFprojects	280
OPERA2DAY	285
PAARD	289
Page Not Found	294
Panorama Mesdag	299
Percossa	303
PIP Den Haag	307
Podium NOORD	312
Poezieboys	317
Popdistrict	321
Popradar Den Haag	326
ProJazz	330
Pulchri Studio	334
Rabarber	337

Residentie Orkest Den Haag	342
Rewire	348
SPREEEK	353
STET The English Theatre	356
SGPHM	359
Story Academy	363
Stroom Den Haag	368
The Grey Space in the Middle	372
Theater Branoul	376
Theater De Vaillant	379
Theater De Regentes	384
Theater en Filmhuis Dakota	389
Theatergroep Drang	394
Theaters Diligentia & PePijn	399
Topaze	404
West Den Haag	408
Writers Unlimited	413
Yangambi	418
Zuiderparktheater	421

Colofon	426
---------	-----

1. Opdracht en werkwijze

1.1 Opdracht aan de Commissie

Het college heeft op 24 januari 2023 de externe onafhankelijke Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ingesteld. Deze Commissie bestaat uit een integrale kerncommissie met brede expertise op het gebied van kunst en cultuur, diverse disciplineleden met specifieke disciplinekennis en een technisch voorzitter (RIS314386). De Commissie, onder leiding van voormalig (politiek) bestuurder en adviseur Freek Ossel, heeft de opdracht gekregen om het college te adviseren over de vierjarige subsidieaanvragen in het kader van het meerjarenbeleidsplan kunst en

cultuur 2025-2028. Zij toetst daarvoor de ingediende subsidieaanvragen aan de beoordelingscriteria zoals deze zijn vastgelegd in de Subsidieregelingen Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 categorie B en C Den Haag 2023 (hierna: de Subsidieregeling). Over de negen begrotings-subsidies is de Commissie gevraagd om een inhoudelijk advies met aandachtspunten aan het college te geven. Dit advies bevat geen beoordeling en geen puntentelling en is bedoeld voor de gemeente om mee te nemen in haar besluitvorming en in de monitoring van deze aanvragers. Het gaat om Amare, drie systeeminstellingen en vijf musea met een gemeentelijke collectie. Het secretariaat van de Commissie is gevoerd door twee beleidsmedewerkers van OCW Stad en Bestuur, thema cultuur van de gemeente Den Haag. Zij zijn voor het schrijven van de adviesteksten bijgestaan door externe tekstschrijvers en een eindredacteur.

Het college heeft de Commissie opgedragen om te adviseren over de puntentelling en het aangevraagde bedrag. Voor de functies in de Subsidieregelingen heeft het college een subsidieplafond per functie vastgesteld. Voor de algemene tender binnen de Subsidieregeling categorie B is €10.889.000,00 beschikbaar. De aanvragen voor deze tender heeft de Commissie in een rangorde geplaatst. Subsidies worden toegekend op volgorde van deze rangschikking, totdat het subsidieplafond (de 'zaaglijn') is bereikt.

1.2 De Commissie

De voorzitter van de Commissie is bijgestaan door twaalf kernleden, die naast ruime expertise op het gebied van de verschillende kunstdisciplines ook brede kennis hebben van diversiteit en inclusie, multidisciplinair werken, bedrijfsvoering, talentontwikkeling, internationalisering en digitale cultuur. Tien kernleden hebben expertise in een specifieke discipline, twee leden richten zich op de thema's jongeren-cultuur en festivals en governance. Daaromheen is een schil van 21 disciplineleden gevormd, om een brede blik op het Haagse culturele veld te waarborgen en de kans op blinde vlekken te beperken. Deze disciplineleden zijn op 11 april 2023 (RIS315158) en 30 mei 2023 (RIS315631) benoemd en daarmee gefaseerd aan het adviseringsproces toegevoegd. De keuze om niet te wachten met het instellen van de Commissie totdat deze voltallig was, kwam voort uit de wens van de Haagse culturele instellingen en de gemeente zelf om de commissieleden vroegtijdig te benoemen, zodat zij een heel jaar lang met het culturele veld van Den Haag kennis konden maken. In de zomer van 2023 hebben een kernlid en een disciplinelid aangegeven hun functie als commissielid te moeten neerleggen. Hun ontslag en de benoeming van twee vervangende commissieleden zijn op 24 oktober 2023 (RIS316820) formeel gemaakt. Vanwege het verwachte grote aantal aanvragen voor de discipline

klassieke, oude en nieuw gecomponeerde muziek is er op 13 februari 2024 (RIS317980) een extra disciplinelid aan de Commissie toegevoegd.

1.3 Het adviseringsproces

De Commissie heeft haar adviseringsperiode opgedeeld in verschillende fases: voorbereidings-, kennismakings-, beoordelings- en afwegingsfase. Tijdens de **voorbereidingsfase** heeft de Commissie de tijd genomen om zich het Haagse culturele veld eigen te maken door vele activiteiten van (potentiële) aanvragers te bezoeken. Dit heeft geresulteerd in 343 bezoeken, die het secretariaat heeft geregistreerd. Voor zover dat mogelijk was, zijn activiteiten bezocht van vrijwel alle aanvragers. Daarnaast heeft een aantal leden van de Commissie op 13 juni 2023 een kennismakingsgesprek gehad met de commissie Samenleving. Op 4 december 2023 vonden kennismakingsgesprekken plaats met vertegenwoordigers van het Haags Cultuur Overleg, het Koninklijk Conservatorium en de Raad voor Cultuur. Naast de kennismaking met het veld en de spelers daarin hebben de commissieleden ook de tijd genomen om elkaar te leren kennen. De kerncommissie is in totaal

vijf keer bij elkaar gekomen. De Commissie was zich gedurende het hele adviseringsproces bewust van haar verantwoordelijke taak en is vanaf de voorbereidingsfase alert geweest op het voorkomen van vooringenomenheid en (mogelijke) belangenverstrengeling.

Op 18 december 2023 ging de **kennismakingsfase** van start. Alle culturele instellingen die vóór 1 december 2023 bij het secretariaat hadden aangegeven een kennismakingsgesprek met de Commissie te willen, kregen een uitnodiging voor een ontmoeting met een deel van de Commissie. Voor deze ontmoetingen kregen de aanvragers van tevoren een gespreksleidraad toegezonden, zodat alle gesprekken op een gelijkwaardige manier zouden verlopen. De Commissie sprak in de laatste week voor Kerstmis en de tweede en derde week van januari 2024 in totaal 93 (potentiële) aanvragers. Het laatste kennismakingsgesprek vond plaats op vrijdag 19 januari 2024.

Op 2 februari 2024 brak de **beoordelingsfase** aan. Op dat moment heeft de Commissie het bezoeken van de Haagse culturele instellingen afgerond. Vanwege de tenderprocedure was sindsdien contact met de aanvragers niet meer toegestaan. Dankzij de grote pool van commissieleden was het mogelijk om bij bepaalde aanvragen – bijvoorbeeld aanvragen die meer multidisciplinair van karakter waren – een expert

van een andere discipline te betrekken bij de beoordeling. Bij de bespreking van een aanvraag waren ten minste één kernlid en twee disciplineleden aanwezig. Zij werden procesmatig bijgestaan door het secretariaat, en de inhoudelijke afwegingen die ter tafel kwamen, werden genoteerd door een tekstschrijver, die de beoordeling verwoordde in een gemotiveerd advies.

Op 12, 18, 19 april en 13 mei 2024 kwamen de dertien kernleden, inclusief de voorzitter, bij elkaar om de beoordelingen van de aanvragen en de voorbereidende adviesteksten van de aanvragers met elkaar te bespreken. De Commissie heeft de instellingsadviezen integraal bekeken en besproken en vervolgens de rangorde bepaald. De voorzitter heeft de uitkomst van deze **afwegingsfase** getoetst aan de criteria die zijn geformuleerd in de motie 'Noodrem voor Kaalslag in de cultuursector'. Op basis daarvan heeft hij geconstateerd dat er met het beoogde advies geen kunstdiscipline volledig onder de zaaglijn zal verdwijnen, maar dat het niet uitgesloten is dat op het niveau van genre binnen een kunstdiscipline substantiële keuzes worden geadviseerd. De voorzitter heeft hierover op 25 april 2024 een brief naar de wethouder Cultuur gestuurd. De wethouder heeft deze brief door middel van een raadsmededeling aan de gemeenteraad doorgestuurd. Vervolgens heeft de Commissie op 24 mei 2024 het advies *Den Haag: stad van de kunst - kunst van de stad* in haar laatste vergadering vastgesteld.

1.4 Criteria voor de beoordeling en de weging

De Commissie heeft voor de beoordeling de subsidieaanvragen getoetst aan de criteria die zijn opgenomen in de Subsidieregelingen. Het aanvraagformulier met de verplichte bijlagen was leidend; bij een discrepantie tussen aanvraagformulier en bijlagen baseerde de Commissie zich op het aanvraagformulier.

De beoordelingscriteria in de Subsidieregeling categorie B waren:

- artistiek-inhoudelijk beleid, maximaal 25 punten;
- zakelijk beleid, maximaal 25 punten;
- diversiteit en inclusie, maximaal 20 punten.

Voor alle aanvragers in categorie B golden dezelfde deelcriteria bij zakelijk beleid en diversiteit en inclusie. Voor aanvragers met als hoofdtaak cultuureducatie of talentontwikkeling en voor aanvragers die een aanvraag indienen voor de functie van Cultuuranker, waren de deelcriteria artistiek-inhoudelijk beleid in de Subsidieregeling aangepast. De Commissie heeft bij deze aanvragen het artistiek-inhoudelijke beleid van de aanvrager dan ook vanuit een ander perspectief beoordeeld.

De beoordelingscriteria in de Subsidieregeling categorie C waren:

- artistiek-inhoudelijk beleid, maximaal 25 punten;
- zakelijk beleid, maximaal 25 punten;
- diversiteit en inclusie, maximaal 20 punten;
- cultuureducatie, maximaal 10 punten;
- talentontwikkeling en makersklimaat, maximaal 10 punten.

De Commissie kon per deelcriterium 1 tot 5 punten geven. Bij de beoordeling is per deelcriterium gebruikgemaakt van de volgende waarderingschaal, met waardering in woorden van 'onvoldoende' tot 'goed'. De vooraf bepaalde toelichting hielp de Commissie om de juiste waarderingswoorden te bepalen. Aan de waardering in woorden zijn punten (cijfers) gekoppeld voor een consciëntieuze vertaling naar de rangorde.

Waardering in woorden	Punten	Toelichting
goed	5	uitsluitend positief, er zijn (bijna) geen punten van kritiek
ruim voldoende	4	positief, slechts lichte punten van kritiek
voldoende	3	positief, met een aantal punten van kritiek
matig	2	niet positief, met substantiële punten van kritiek
onvoldoende	1	onder de maat, de kritische punten hebben de overhand

Wanneer een aanvrager minder dan veertien punten scoorde op het criterium artistiek-inhoudelijk beleid en/of zakelijk beleid, werd de aanvraag door de Commissie afgewezen en ook niet meer beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

1.5 De rangorde

Op basis van het hiervoor beschreven proces adviseert de Commissie om aan 70 organisaties subsidie te verlenen. Daaronder zijn 64 culturele instellingen die ook in de periode 2021-2024 al deel uitmaakten van het meerjarenbeleidsplan en zes nieuwe organisaties die daarmee voor het eerst meerjarige ondersteuning krijgen.

Voor de functies Cultuuranker (per stadsdeel), Openluchttheater Zuiderpark, Symfonieorkest, Multidisciplinair ontwikkel-productiehuis, Dansgezelschap, Nationaal theatergezelschap, Grootstedelijk poppodium en Filmhuis voor niet-commerciële films is slechts één aanvraag per functie ingediend. Deze aanvragers hebben voldoende punten gescoord op de criteria artistiek beleid en zakelijk beleid en hebben daarmee automatisch de functietender gewonnen.

Deze aanvragers zijn daarom niet opgenomen in de rangorde, en dat geldt ook voor de aanvragers die een begrotings-subsidie krijgen.

Hierna zijn de aanvragers voor de algemene tender in de Subsidieregeling categorie B die de Commissie positief heeft beoordeeld, in een rangorde geplaatst op basis van hun totaalscores. Gezien het amendement 'Kantje boord voor het geschreven woord' op het Beleidskader heeft de Commissie het literatuurfestival met de meeste punten op de eerste plaats in de rangorde gezet. Wanneer aanvragers hetzelfde aantal punten hebben, is de plek op de rangorde op alfabetische volgorde bepaald. De zaaglijn geeft aan tot wanneer het budget toereikend is; de aanvragers die onder de zaaglijn uitkomen, zijn apart aangegeven. De rangorde is te vinden op de volgende pagina.

1	Writers Unlimited	56
2	Page Not Found	61
3	Rewire	61
4	1646	60
5	Art-S-Cool	60
6	iii	60
7	Ensemble Klang	59
8	Girls in Woods	59
9	Nest	59
10	OPERA2DAY	58
11	West Den Haag	58
12	New European Ensemble	57
13	OFFprojects	57
14	Huis van Gedichten	56
15	PIP Den Haag	54
16	Crossing Border	53
17	Kalpanarts	53
18	Topaze	53
19	Musicon	52

20	HIIT	51
21	Cézanne Tegelberg & Company	48
22	Firma MES	48
23	Grauzone Festival	48
24	Johan Wagenaar Stichting	48
25	Matangi	48
26	Rabarber	48
27	Haags Theaterhuis	47
28	Percossa	47
29	Popdistrict	47
30	Theatergroep Drang	47
31	De Betovering	46
32	Holland Dance Festival	46
33	Lonneke van Leth Dans	46
34	Cat Smits Company	45
35	Poezieboys	45
36	Story Academy	45

37	Movies that Matter	44
38	Panorama Mesdag	43
39	Ciconia Consort	42
40	Festival Classique	42
41	De Dutch Don't Dance Division	41
42	ProJazz	41
43	Aight	40
44	Another Kind of Blue	39

45	KOO	39
46	Theaters Diligentia & PePijn	38

De aanvragen van: 3voor12 Den Haag, Beeld & Geluid Den Haag, CLRS Studio, Culture Unlimited, De Mix, Design Museum Dedel, First Noble Institute, Grafische Werkplaats, Haags KunstAtelier, House of Rat, Kluster5, Modelo62, Museum Beelden aan Zee, Musica Antica, Pulchri Studio, SPREEK, STET The English Theatre, Stichting Gezamenlijke Projecten Haagse Musea, Theater Branoul, The Grey Space in the Middle en Yangambi vindt de Commissie onvoldoende overtuigend en zij adviseert deze aanvragen dan ook niet te honoreren.

2. Beschouwingen

2.1 Inleiding

Zoals in het voorwoord al kort aangestipt, wil de Commissie een aantal algemene observaties van het culturele veld in verhouding tot (het belang van) Den Haag en een paar aandachtspunten delen met het college, de Haagse culturele sector en de stad.

Samenwerking als bron van kracht

De Commissie vindt het in positieve zin opvallend dat er in Den Haag binnen en tussen disciplines al veel wordt samengewerkt en dat in de aanvragen nieuwe samenwerkingen worden aangekondigd. Natuurlijk gebeurt dat ook in andere Nederlandse steden, maar het zijn de intensiteit, duurzaamheid en breedte (samenwerkingen tussen grote en kleine organisaties) die Den Haag als samenwerkingsstad bijzonder maken. Deze samenwerkingen gaan verder dan het rijke palet dat er is aan overlevormen voor de culturele sector als geheel of per discipline, waarbij afstemming, kennisuitwisseling en gezamenlijke lobby

centraal staan. Denk aan Haags Cultuur Overleg, Directie Educatie en Participatie Overleg, Letteren 070 overleg en andere overleggen. Veel Haagse festivals bestaan dankzij deze samenwerkingsverbanden. De Commissie vindt het bijzonder om te zien dat instellingen elkaar niet alleen op papier steunen, maar ook faciliteiten en inhoudelijke denkkraft ter beschikking stellen aan elkaar. Het groeiende belang en de inzet van de Cultuurankers is daarnaast maatschappelijk bemoedigend. Traditiegetrouw opereren de musea meer op zichzelf. Dat is begrijpelijk – en ook een landelijke tendens – maar de Commissie adviseert de museale sector om wel aandacht te houden voor een actieve betrokkenheid bij Den Haag en andere culturele partners in de stad.

Wat de reden is dat de samenwerkingsverbanden in Den Haag vanuit zo'n sterke motivatie worden ontplooid, daar kan de Commissie moeilijk de vinger achter krijgen. Mogelijk is de omvang van de stad in combinatie met de samenstelling van het culturele veld een gunstige voedingsbodem. Het lijkt de Commissie daarom de moeite waard dat de gemeente en de culturele instellingen dit in kaart brengen en met elkaar bekijken hoe ze deze 'samenwerkingskracht' meer kunnen gebruiken. Mogelijk is dit een aanknopingspunt voor de gezamenlijke inzet om de Cultuurvisie uit te voeren. Een gemeenschappelijk doel, zoals 'Culturele Hoofdstad' of 'Manifesta', kan daarbij een positieve aanzuigende werking hebben.

Crisis, herstel en na-effect

Alle culturele instellingen hebben last gehad van (de gevolgen van) de pandemie. Ook de effecten van hoge inflatie, sterk stijgende energiekosten en de kosten van (schaarser) personeel zijn terug te lezen in de beleidsplannen van de instellingen. De Commissie constateert dat de steunmaatregelen van de gemeente en het Rijk positief hebben bijgedragen aan het overleven van de cultuursector in deze zware tijden. Uit de aanvragen blijkt tevens dat de effecten van de pandemie zeer verschillend doorwerken. Voor sommige organisaties was het een periode van reflectie, die leidde tot het verkennen van nieuwe (werk)vormen, samenwerkingen of thema's. De dans- en theatersector zijn daar goede voorbeelden van. Terwijl het voor andere organisaties een periode van harde crisis was, die gepaard ging met het vertrek van medewerkers en het maken van lastige keuzes om het hoofd boven water te houden. De hersteltijd per instelling is daarmee – logischerwijs – verschillend en dat creëert in de ogen van de Commissie een ongelijk speelveld bij de beoordeling. Gezonde bedrijfsvoering is namelijk een speerpunt voor de gemeente en de aanvragers die grote klappen hebben gehad – onder andere doordat zij niet in aanmerking kwamen voor steunmaatregelen van het Rijk – staan er financieel minder goed voor. De Commissie heeft in haar beoordeling getracht hier rekening mee te houden, door vooral te bekijken welk zakelijk beleid een organisatie heeft gevoerd en welke verbeterpunten zij meeneemt naar

de toekomst. Maar de Commissie is tegelijkertijd ook kritisch geweest wanneer de bedrijfsvoering onder de maat was en zij vraagt de gemeente hier tijdens de monitorgesprekken op te sturen. Dat draagt bij aan het gezond houden van culturele organisaties in Den Haag. De Commissie adviseert de gemeente ook om de taakstelling en bedrijfsvoering van de systeeminstellingen nauwlettend in de gaten te houden, zodat het voltallige culturele veld kan profiteren van de functie van deze organisaties.

Minder groei, meer kwaliteit

Hoewel veel instellingen hebben aangegeven dat zij de coronaperiode hebben aangegrepen voor contemplatie, hebben de meeste organisaties in hun plannen relatief weinig aandacht besteed aan het nemen van tijd voor reflectie, besteding en verdieping. De groei in kwantiteit lijkt dominant in de aanvragen. En hoewel de Commissie begrip heeft voor de ambitieuze plannen van de culturele instellingen, is het volgens haar nog maar de vraag of groei wel de juiste richting is. Moet de culturele sector juist op basis van de ervaringen uit de coronaperiode niet meer ruimte maken voor reflectie, het leggen van andere accenten, experiment en vernieuwing? Zouden verdieping en verbreding de kwaliteit van het Haagse culturele veld niet juist ten goede komen?

De Commissie adviseert de gemeente om op een positieve manier een vinger aan de pols te houden bij de instellingen. Zij stelt voor een gezamenlijke agenda met aandachtspunten te maken binnen het bestaande systeem van de jaarlijkse monitorgesprekken. Deze agenda kan naast de bedrijfsmatige check dienen als leidraad voor inhoudelijke onderwerpen, zoals vernieuwing binnen de sector, jongerenparticipatie of in het geval van musea: aandacht voor beheer en (online) ontsluiting van de collecties.

Implementatie van culturele codes

In de beoordelingscriteria heeft de gemeente in meer en mindere mate aandacht gevraagd voor de verschillende culturele codes: Code Diversiteit & Inclusie, Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code. De Commissie ziet in de aanvragen terug dat vrijwel alle instellingen de culturele codes noemen en onderschrijven, maar dat de reflectie op en de toepassing van de codes wisselend zijn.

De gemeente heeft veel nadruk gelegd op het belang van actieve naleving en invulling van de Code Diversiteit & Inclusie. Zij heeft de aanvragers gevraagd om te reflecteren op de vier P's (publiek, partners, personeel en programma), een nulmeting te houden en de resultaten daarvan te delen, en SMART-doelstellingen te formuleren voor diversiteit en inclusie. Terugkijkend op alle ingediende aanvragen heeft de

Commissie een gemengd beeld hiervan gekregen. Zij vindt het positief dat ten opzichte van de vorige aanvraagperiode een groot aantal instellingen meer aandacht heeft voor diversiteit en inclusie. Organisaties passen een sterkte-zwakteanalyse toe, delen de uitslag van de nulmeting, volgen diversiteits-trainingen, stellen een werkgroep samen voor diversiteit en inclusie, stellen het bestuur en de raad van toezicht anders samen en hebben een grotere sensitiviteit voor nieuw publiek. Uiteraard zijn er voorlopers en volgers, maar over het geheel genomen zijn er wel stappen in de goede richting gezet. Tegenover dit positieve beeld plaatst de Commissie een grote kanttekening bij de verdere ontwikkeling van het diversiteits- en inclusiebeleid van instellingen. Actieplannen op het gebied van diversiteit en inclusie met concrete doelstellingen zijn eerder uitzondering dan regel. De Commissie spoort de instellingen dan ook aan om niet achterover te leunen, maar doortastend verder te gaan met dit onderwerp. De Code Diversiteit & Inclusie is geen verplichte oefening bij het schrijven van een beleidsplan of een doel op zichzelf, maar een noodzakelijke bijdrage voor de weerbaarheid en duurzaamheid van de culturele sector.

De Governance Code Cultuur wordt door elke instelling onderschreven en ook vaak toegepast. Het principe 'pas toe of leg uit' is echter nog geen gemeengoed. Regelingen en structuurafspraken, zoals aftreedroosters, directiereglementen,

een klachtenprotocol en het instellen van een of meer (externe) vertrouwenspersonen zijn veelal doorgevoerd. Maar het onderdeel 'leg uit' laat vaak nog te wensen over. Voor de transparantie en daarmee bescherming van de organisatie, roept de Commissie de instellingen op om regelmatig de acht principes van de code te bespreken met bestuur of raad van toezicht en de resultaten van dit gesprek op te nemen in de jaarverantwoording.

De Commissie constateert dat veel culturele organisaties werk maken van het Fair Pay betalen van medewerkers – zowel werknemers als zzp'ers – volgens een cao of volgens arbeidsmarktafspraken via ketentafels. Niet onbegrijpelijk, maar wel zorgelijk, is dat in veel aanvragen de groeiambitie een-op-een wordt gecombineerd met een inhaalslag voor Fair Pay. De stijgende kosten die hiermee gepaard gaan, zijn veelal onderdeel van de adviesaanvraag, en dat leidt automatisch tot het doen van een grotere aanspraak op de (beperkte) middelen van het meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028. De Commissie attendeert de instellingen erop dat de Fair Practice Code niet alleen Fair Pay behelst, maar ook de principes van Fair Chain en Fair Share omvat. De Commissie heeft al eerder opgemerkt dat kwantitatieve groei niet altijd de juiste weg is, in het licht van de Fair Practice Code benadrukt zij haar visie dat het gesprek ook zou moeten gaan over minder of een gelijkblijvend aantal activiteiten en meer verdieping.

Tot slot: Het is de Commissie opgevallen dat de culturele sector zich steeds minder voegt naar gekende disciplines en meer multidisciplinair werkt. De indeling naar disciplines lijkt daarmee minder te passen bij de eisen van de stad. Ook ziet de Commissie een spagaat tussen faciliterende en programmerende instellingen, en constateert zij dat de Subsidieregelingen op deze diverse functies wat betreft criteria niet goed aansluiten. Daarnaast is zij van mening dat het makersklimaat en de facilitering daarvan als losstaand onderdeel van programmering gezien moet worden, waardoor organisaties de mogelijkheid krijgen om ook bottom-up te werken. Vernieuwing in de sector en het bestendigen van goede culturele initiatieven kunnen naast elkaar bestaan. De Commissie attendeert de gemeente erop dat zij bij het opstellen van beoordelingscriteria deze verschillende functies binnen het culturele veld niet uit het oog moet verliezen. Zij pleit er dan ook voor om het denkproces voor een andere of aangepaste beoordelingssystematiek te vervolgen en nu alvast de start te maken voor de beleidsperiode vanaf 2029.

2.2 Beeldende kunst

De Commissie ziet een hoge artistiek-inhoudelijke kwaliteit bij een aantal sterke spelers op het gebied van beeldende kunst in Den Haag. De verschillende presentatie-instellingen hebben elk hun eigen karakter door het veld waarin ze zich bevinden. Van een instelling die zich bezighoudt met de ontwikkeling van disciplinaire instrumentatie of kunstenaars boeken, tot aan culturele organisaties die via cartooneske humor en particuliere fantasie een parallelle wereld aanbieden via solopresentaties die op gevoelsmatige wijze aansluiten bij maatschappelijke thema's. Instellingen waar autonomie en intellectualiteit centraal staan, die grenzen opzoeken en hyperactueel of bijna activistisch zijn. Elke organisatie heeft haar eigen ethische en esthetische invalshoek.

De Commissie heeft tien aanvragen beoordeeld, waaronder twee van nieuwe aanvragers. Het profiel van al deze instellingen vindt de Commissie helder; het wordt vaak bepaald door de geschiedenis van de organisatie en de karakters van betrokken professionals. Al deze instellingen zijn van toegevoegde waarde voor het gevarieerde aanbod van beeldende kunst in Den Haag en zijn merendeels ook landelijk duidelijk gepositioneerd. Alle presentatie-instellingen zijn naast het tonen van beeldende kunst ook sterk gericht op het makersklimaat in de

stad. Door nieuw werk te initiëren, werkperiodes te organiseren, ondersteuning te bieden op het gebied van kennisuitwisseling en inkoop van kennis, en door financiële ondersteuning te bieden dragen zij allemaal bij aan een sterkere positie van makers in Den Haag. Een enkeling doet dat omdat hij die taak heeft gekregen van de gemeente, maar de meeste andere toonplekken hebben inmiddels ook een residentieprogramma, talentontwikkeling en opdrachtgeverschap of een laboratorium waar instrumentarium wordt ontwikkeld. Er worden schrijversopdrachten gegeven, groepstentoonstellingen ontwikkeld met veelal nieuw werk, en residentieplekken aangeboden. Er is ruimte voor junior curatoren en stagiairs.

De manier waarop de beeldende kunstinstellingen omgaan met het thema diversiteit en inclusie en hoe ze dat implementeren in hun beleid, is volgens de Commissie soms wat krampachtig. Zij krijgt de indruk dat instellingen vaak sturen op de eisen die het Beleidskader stelt, zonder dat daar een totaal intrinsieke motivatie aan ten grondslag ligt en zonder reflectie.

Wel ziet de Commissie dat er een slag is gemaakt in het formaliseren en professionaliseren van organisaties. De reden dat aanvragers meer subsidie aanvragen dan in de vorige periode bevindt zich vooral aan de beheerskant: de overhead is vaak topzwaar, ook bij de kleinere beeldendekunstinitiatieven. De

begrotingen van vaak meer dan € 500.000,00 leggen een enorme financiële druk op het veld, en is dat geld wel beschikbaar? De groei op zakelijk niveau en de eisen die landelijk gesteld worden door de politiek en daaropvolgend de belangenverenigingen – zoals De Zaak Nu met de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor de beeldende kunst – roept bij de Commissie de vraag op of het zichzelf niet in de staart bijt. Maakt deze trend de concurrentie niet moordend? En blijft er nog wel ruimte over voor nieuwkomers als kunstinitiatieven verworden tot instituten?

De veranderingen in het landelijke subsidiebeleid leiden er ook toe dat instellingen hogere bedragen aanvragen bij de gemeente Den Haag. Ook de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst van belangenvereniging De Zaak Nu speelt daar een rol in.

Tot slot: Het positieve algehele beeld van de beeldende kunstaanvragen in Den Haag onderstreept de variëteit, het groeiend belang en de kwaliteit van deze sector. Als de sector deze positie wil behouden en kans tot doorgroei en aansluiting van onderaf wil kunnen blijven garanderen, vraagt dat ook verdere aandacht en ontwikkeling in de ondersteuning hiervan door de gemeente.

2.3 Cultuureducatie

Den Haag kent een groot aantal instellingen dat educatief aanbod realiseert vanuit de verschillende kunst- en cultuurdisciplines. Daarnaast zijn er instellingen die cultuureducatie als kerntaak hebben, met ieder hun specifieke diensten en aanbod. Als een van de drie systeeminstellingen adviseert CultuurSchakel aanbieders en beoefenaars van alle kunstdisciplines over het vinden van geschikte ruimtes en podia, kwaliteitsverbetering, netwerk- en organisatieopbouw, scholing en promotie, en zichtbaarheid van activiteiten.

De Commissie heeft elf aanvragen beoordeeld, waaronder twee van nieuwe aanvragers. De Commissie ziet dat de meeste instellingen in Den Haag aan kansengelijkheid werken en dat er met de educatieprogramma's goede resultaten worden bereikt. Ook heeft de Commissie mooie voorbeelden van maatwerk gelezen en betrekken sommige aanvragers ook ouders en andere partijen bij de activiteiten. Opvallend is dat er bij de totstandkoming van de programma's weinig cocreatie met de doelgroep plaatsvindt. Er wordt hier en daar wel een 'jongerenraad' ingesteld of ruimte gecreëerd voor de nieuwe generatie, maar het grootste gedeelte van de culturele organisaties richt zich op receptie van kunst en cultuur. De Commissie vindt dit een gemiste kans.

Positief is de Commissie over de aandacht voor voorschoolse educatie, mede dankzij de extra middelen die de gemeente beschikbaar heeft gesteld. Daarnaast is er ook meer aandacht voor cultuureducatieprogramma's in het voortgezet onderwijs, het speciaal onderwijs en het mbo. Daar is duidelijk behoefte aan; een aantal instellingen geeft aan de vraag zelfs niet aan te kunnen. Deze toename in vraag heeft in de beleidsplannen bij de aanvragers geresulteerd in veel ambitie en groei, vooral in aantal deelnemers en activiteiten. De Commissie zet hier wel vraagtekens bij: te veel groei brengt (bedrijfs)risico's met zich mee. Zij adviseert de culturele organisaties dan ook om zich meer te richten op verdieping en kwaliteitsgroei.

De Commissie ziet verder een aantal soms landelijk ingegeven trends in de aanvragen terugkomen die van invloed zullen zijn op cultuureducatie in de komende jaren. Allereerst spelen aanvragers in op het ontstaan van een 'inclusief cultureel leerecosysteem'. Dit is een netwerk waarin lokale aanbieders en andere partijen samenwerken aan een optimale omgeving waarin iedereen zich cultureel kan ontplooien. Niet het systeem, maar het lerend kind of de jongere staat centraal. De Commissie vindt het goed dat aanvragers oog hebben voor dit leerecosysteem, maar constateert ook dat er nog verbeteringen mogelijk zijn. Zij adviseert de cultuureducatie-instellingen om in het Directie Educatie en Participatie Overleg deze trend op de agenda houden, omdat met de deelnemers van dit

overleg mooie samenwerkingen kunnen ontstaan. Daarnaast ziet de Commissie dat veel instellingen willen werken aan het opheffen van het lerarentekort. De website 'Andersom Den Haag' coördineert en bundelt het aanbod van professionals, zodat scholen hieruit kunnen kiezen. De Commissie juicht dit initiatief toe, maar attendeert de sector wel op het belang van kwaliteitsbewaking en professionaliteit bij de aanbieders op dit platform. Ook bij de 'Rijke Schooldag' liggen volgens de Commissie nog veel kansen om kinderen met kunst en cultuur in aanraking te laten komen en hen door te laten stromen naar het buitenschoolse aanbod. Als laatste wil de Commissie een grote zorg delen. De Nationaal Programma Onderwijs (NPO)-gelden zijn uitgeput en daarmee stopt ook de financiering van een aantal cultuurprogramma's in de scholen. Het is nog maar de vraag of scholen deze programma's met andere (eigen) middelen zullen voortzetten.

Uit verreweg de meeste aanvragen bleek een gezonde financiële bedrijfsvoering, al zijn er knelpunten. Er is meestal een goede financieringsmix, er is beleid op het gebied van governance en Fair Pay. Ook is er meer aandacht voor diversiteit en inclusie, al ontbreken nog vaak SMART-doelstellingen. De Commissie mist vooral een kritische reflectie op de P van personeel bij de meeste aanvragers; culturele diversiteit ontbreekt in veel besturen, raden van toezicht en op directieniveau.

Tot slot: De Commissie is zeer te spreken over de diverse en goede infrastructuur op het gebied van cultuureducatie in Den Haag. De cultuureducatie-instellingen bereiken volgens haar veel kinderen en jongeren en werken met zorg en passie aan de (culturele) ontwikkeling van de doelgroep.

2.4 Cultuurparticipatie

Den Haag werkt sinds enige jaren met het concept van Cultuurankers. Dat houdt in dat er in acht stadsdelen een instelling is geselecteerd die gericht is op de actieve en passieve cultuurdeelname van bewoners: het stimuleren, verstevigen en vergroten van de actieve en passieve cultuurdeelname van bewoners. De Cultuurankers werken vraaggericht.

De Commissie heeft negen aanvragen beoordeeld, waaronder één van een nieuwe aanvrager. Het valt haar op dat bij de Cultuurankers een duidelijk verschil te zien is tussen aanvragers met een eigen gebouw en aanvragers die een gebouw moeten delen met een andere functie. De Commissie vindt het jammer dat de gemeente in dat opzicht het advies van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en

Cultuur 2021-2024 niet opgevolgd heeft. Zij is van mening dat het kunnen werken vanuit een eigen locatie bijdraagt aan het structureel openzetten van de deuren. Dit biedt de vrijheid om in continuïteit te produceren en programmeren, wat essentieel is om de taak van Cultuuranker optimaal uit te voeren.

In de ogen van de Commissie vervullen alle aanvragers voor een Cultuurankerfunctie een niet meer weg te denken vitale rol op het gebied van cultuurparticipatie. Tijdens de coronaperiode zijn de instellingen noodgedwongen meer naar buiten gegaan en hebben toen ervaren wat *outreach* en het organiseren van activiteiten op andere locaties in het stadsdeel kunnen betekenen voor het bereiken van (nieuwe) doelgroepen. De Commissie vindt het in dat kader goed dat vier Cultuurankers een combinatiefunctionaris hebben die letterlijk de wijken in gaat om met publiek in contact te komen. Daarmee wordt de zichtbaarheid in de wijk groter. Het heeft haar echter verbaasd dat de instellingen die rol niet al veel eerder zelf hebben opgepakt en het baart haar tevens zorgen dat – op één aanvrager na – de instellingen niet reflecteren op hoe deze rol wordt voortgezet na 2026 (wanneer de financiële middelen voor de regeling combinatiefunctionaris uitgeput zijn). De Commissie hoopt dat de gemeente deze regeling ook na 2026 zal doorzetten.

De Commissie is verheugd dat de instellingen zich met zoveel enthousiasme begeven op het gebied van cultuurparticipatie. Het is de kunst om zo veel mogelijk verhalen uit bewoners te halen, te luisteren naar hun wensen en behoeften, en hen te betrekken bij de projecten en programmering. De Cultuurankers werken op het snijvlak van cultuur en het sociaal-maatschappelijke domein. Daarbij zijn participatieprocessen en de impact daarvan op de bewoners van groot belang. De Commissie onderschrijft dat belang, maar benadrukt dat de Cultuurankers de artistieke kwaliteit van de producties en programmering absoluut niet uit het oog mogen verliezen.

Er wordt veel samengewerkt, maar de instellingen hadden op het gebied van samenwerking naar de mening van de Commissie wel wat concreter kunnen zijn. De aanvragers noemen wel elkaar of welzijnspartners, maar de Commissie vindt het een gemiste kans dat cultuureducatie-instellingen en amateurverenigingen niet of nauwelijks genoemd worden in de beleidsplannen. Daarnaast valt het de Commissie op dat de Cultuurankers, op een enkele uitzondering na, vaak aansluiten bij andere evenementen in de wijk of het stadsdeel, maar dat de functie als dé plek waar je als wijkbewoner terecht kunt met je vraag, wens, idee of initiatief op het gebied van kunst en cultuur, nog lang niet ver genoeg ontwikkeld is. Ook is het voor de Commissie niet duidelijk wat de onderlinge samenwerking tussen de Cultuurankers behelst. Zij leest in de aanvragen dat

de instellingen aan kennisdeling doen in het Cultuuranker-overleg, maar het wordt niet concreet wat deze kennisdeling betekent. De Commissie adviseert om in ieder geval meer samen te werken en expertise te delen op het gebied van duurzaamheid en Fair Pay. Zij heeft in de aanvragen diverse cao's voorbij zien komen: Cao Toneel en Dans, CAO Nederlandse Podia, Cao Gemeenten en de Museum cao.

De bedrijfsvoering van de aanvragers vindt de Commissie, op een enkele uitzondering na, zorgelijk te noemen. Alle instellingen willen groeien – vaak met een nieuw of verbouwd gebouw – meer *outreach* plegen en vaker ingaan op de wensen van de bewoners. De Commissie waarschuwt dat er wel een grens is aan wat een instelling kan en wat financieel haalbaar is. Het getuigt in haar ogen ook van een goede bedrijfsvoering wanneer je nee kunt zeggen. Zij adviseert de Cultuurankers dan ook om meer te consolideren.

Tot slot: De Commissie vindt het bijzonder hoe de gemeente de Cultuurankers omarmd heeft door extra financiële middelen te reserveren en de functie van een Cultuuranker veilig te stellen binnen het nieuwe subsidiestelsel. Wel ziet zij verschillen tussen de Cultuurankers in grootte van budget en menskracht en het wel of niet hebben van een eigen gebouw, waardoor er volgens haar sprake is van een disbalans. De Commissie adviseert de gemeente om in de aankomende beleidsperiode

de Cultuurankers meer gelijk te trekken en tevens in te zetten op volwaardige Cultuurankerfuncties in de stadsdelen Loosduinen en Leidschenveen-Ypenburg.

2.5 Dans

Den Haag heeft een pluriform dansbestel waarmee de hele dansketen wordt gewaarborgd. Er is een groot aantal instellingen en dansmakers actief in de stad en de kwaliteit in de danssector is hoog. Door de aanwezigheid van nationaal en internationaal gerenommeerde gezelschappen, een ontwikkelplek, festivals, een dansvakopleiding aan het Koninklijk Conservatorium en een groot podium voor (inter)nationale dansprogrammering heeft de stad een stevige danssector.

De Commissie heeft zeven aanvragen beoordeeld. Zij vindt het artistiek-inhoudelijke niveau van de danssector hoog. Wel constateert de Commissie dat alle aanvragers zich (voornamelijk) richten op een dansstijl die is gebaseerd op of afgeleid van de moderne dans. Daarmee is er (binnen het meerjarig gesubsidieerde bestel) weinig variatie in het aanbod. Met name het ontbreken van hiphop valt op. De instellingen gaan

met hun uitvoeringen en programmering wel over grenzen heen, maar in het huidige dansaanbod blijft de moderne dans wel de meetlat. Het zou volgens de Commissie interessant zijn voor het dansklimaat als er ook andere meetlaten komen en zij ziet in de aankomende jaren dan ook graag nieuwe initiatieven ontstaan. Verder valt het de Commissie op dat er geen aanbod is van jeugddans, behalve voor het onderwijs. Er is in Den Haag geen organisatie die reguliere producties voor kinderen en jongeren maakt. Ook conceptuele dans en combinaties van dans met andere kunstvormen zouden in Den Haag meer aanbod mogen komen, aldus de Commissie. De mate waarin de organisaties met cultuurparticipatie werken, beschouwt de Commissie als positief.

Met Den Haag Danst beschikt de Haagse danssector over een sterk overlegstelsel. De deskundigheid van de Haagse professionals op dansgebied is hoog en ook op organisatorisch vlak versterken zij elkaar door de samenwerking binnen Den Haag Danst. De Commissie ziet nog wel ruimte voor de gevestigde dansorganisaties om meer te investeren in een diverser dansaanbod en -publiek. Zij vindt het in dat kader opvallend dat de aanvragers in de beleidsplannen nauwelijks aangeven hoe ze nieuwe publieksgroepen willen bereiken, en dat er amper aandacht is voor marketing. Wel hebben aanvragers veel aandacht voor educatieve activiteiten en vinden ze veel samenwerkingspartners in de wijken buiten het centrum

van Den Haag. Daarmee tonen zij aan oog te hebben voor de hele stad. Ook voor talentontwikkeling is aandacht, maar de Commissie zou graag zien hoe de *outreach* en doorstroom van dansers en dansmakers in hun verdere ontwikkeling wordt gezien en (voor Den Haag) wordt geborgd.

De Commissie merkt op dat er in de bedrijfsvoering vrij traditioneel gekeken wordt naar de dekking van de begroting; instellingen zouden een bredere financieringsmix moeten nastreven. Fair Pay wordt vrijwel overal passend toegepast, wat de Commissie dan wel weer toejuicht. En ook de Governance Code Cultuur wordt onderschreven en gevolgd. Opvallend is dat de aanvragers binnen de danssector hebben aangegeven dat de coronaperiode veelal heeft gezorgd voor onderzoek en reflectie op de eigen organisatie en dat instellingen deze periode gebruikt hebben om ruimte te creëren voor beschouwing. De Commissie had echter gehoopt dat de instellingen dit mee zouden nemen in hun plannen voor de toekomst door zich meer te richten op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Maar helaas heeft de Commissie dit niet bij alle aanvragen teruggelezen; het merendeel van de aanvragers heeft een grote productiedrang gehouden.

De Commissie constateert dat het thema diversiteit en inclusie meer is geland binnen de instellingen en dat zij dit onderwerp belangrijker vinden dan in de vorige beleidsperiode. Het lijkt

erop dat het onderwerp meer vanuit een intrinsieke motivatie wordt benaderd dan als een verplichting. Wel vindt de Commissie dat de implementatie van het diversiteits- en inclusiebeleid nog achterblijft.

Tot slot: De Commissie hoopt dat het huidige sterke dansbestel de komende jaren wordt uitgebreid met nieuwe dansgezelschappen, nieuwe dansvormen en een nieuw en meer divers danspubliek. De gemeente biedt hier ondersteuning in door middel van de nieuwe tweejarige regeling (categorie A) en de Subsidieregeling Haagse Kunst- en Cultuurprojecten. De Commissie hoopt dan ook dat hier de aankomende jaren – door nieuwe dansinitiatieven – veelvoudig gebruik van wordt gemaakt.

2.6 Film

Den Haag kent als het gaat om het vertonen van (niet-commerciële) films weinig instellingen die, buiten het reguliere commerciële aanbod om, het hele jaar door internationale klassiekers of hedendaagse kwaliteitsfilms uit verschillende landen vertonen.

De Commissie heeft drie aanvragen beoordeeld, waaronder één van een nieuwe aanvrager. De filmsector in Den Haag bevindt zich op een kritiek punt van ontwikkeling en vernieuwing. De stad is voornamelijk bekend als een centrum voor filmvertoningen, en moet zich verhouden tot andere steden die een bredere rol in de productie en het faciliteren van films spelen. Deze situatie vormt zowel een uitdaging als een kans voor de stad om haar filmindustrie te diversifiëren en te verrijken.

Het Beleidskader benadrukt dat beeld als medium steeds dominantier wordt en onderstreept de blijvende behoefte aan ontmoeting en verbinding. Hierin liggen kansen voor de filmsector om te innoveren in het aanbod en interactie met het publiek op te zoeken. De Commissie is van mening dat de bestaande filminstellingen dit kunnen bereiken door bijvoorbeeld meer nadruk te leggen op *cross-overs* en multidisciplinaire stromingen, die kunnen bijdragen aan een rijkere beeldtaal en een bredere maatschappelijke impact.

De Commissie staat positief tegenover de komst van nieuwe aanvragers in de filmsector, maar erkent ook dat sommige kleinere initiatieven zich nog verder moeten ontplooiën om te kunnen voldoen aan de criteria van de Subsidieregelingen. Dit benadrukt de noodzaak voor meer ondersteunende structuren die het lokale talent kunnen helpen zich te ontwikkelen en te presenteren. Het bevorderen van deze initiatieven is

volgens de Commissie essentieel om de diversiteit en rijkdom van de filmcultuur in Den Haag te vergroten.

Tot slot: Met zijn sterke culturele instellingen en de groeiende erkenning van de kracht van film en beeldmedia heeft Den Haag volgens de Commissie de potentie om een nog prominenter rol in de nationale en internationale filmwereld te spelen. Het is echter cruciaal om de filmsector verder te diversifiëren, de uitdagingen van nieuwe technologische ontwikkelingen aan te gaan, en een meer inclusieve en diverse filmcultuur te ontwikkelen die aansluit bij de demografische en culturele dynamiek van de stad.

2.7 Letteren

Den Haag heeft een relatief kleine letterensector, maar de vele spelers – ook die niet vanuit het Meerjarenbeleidsplan gefinancierd worden – zorgen voor een groot en pluriform aanbod. De letterendiscipline behelst veel meer dan alleen de literatuur. Ook leesbevordering, schrijfonderwijs, leesonderwijs, onderzoek, ondersteuning, promotie van het lezen, debat en journalistiek vallen binnen deze discipline.

De Commissie heeft vijf aanvragen beoordeeld, waaronder één van een nieuwe aanvrager. In bijna alle gevallen zijn het volwaardige literaire organisaties, met een uitgebreid jaarprogramma gericht op kennisuitwisseling, talentontwikkeling en educatie. Wel ziet de Commissie een manco waar het de makers van literatuur betreft. Alle mooie en te onderschrijven plannen betreffen organisatie en ontwikkeling, maar er moet ook aandacht zijn voor de positie van schrijvers. De Commissie hoopt dat de intrek van verschillende literaire organisaties in het pand Gr8, naast PAARD, ook het begin van een samenwerking kan betekenen, waar zowel scholieren, jongeren als volwassenen een literair podium zullen vinden. Daar zou ideaaliter een literatuurhuis kunnen ontstaan dat een begin betekent van een solide literaire infrastructuur in de stad.

Het is in de ogen van de Commissie zorgwekkend dat het aantal leesuren onder Nederlanders al jaren afneemt. Recent onderzoek wijst uit dat een op de vier jongeren van vijftien jaar in Nederland, kans heeft op laaggeletterdheid. De Commissie wil benadrukken dat er voor leesbevordering nooit te veel aandacht en middelen kunnen zijn. De Commissie vindt het dan ook goed dat culturele organisaties zich bewust zijn van hun cultuureducatietaak. Maar op basis van de aanvragen constateert de Commissie dat deze cultuureducatieve activiteiten doeltreffender op elkaar kunnen worden afgestemd. Het is onduidelijk wie op dit moment hoe vaak met welke scholen samenwerkt.

Sommige scholen worden overvraagd en andere weer helemaal niet bereikt. Daarbij vindt de Commissie het opvallend dat maar weinig aanvragers helder verwijzen naar CultuurSchakel, die daarin als systeeminstelling een coördinerende taak kan vervullen. De Commissie bepleit een geïntegreerd cultuureducatiebeleid binnen de letterendiscipline, waarbij alle culturele organisaties de cultuureducatieve taken de komende vier jaar gecoördineerd uitvoeren. Uiteraard gaat hieraan een gesprek vooraf. Het Letterenoverleg 070 kan hiervoor als basis dienen.

De Commissie ziet dat de aanvragers op verschillende manieren samenwerken met elkaar en met andere culturele organisaties, zowel binnen Den Haag als daarbuiten. De inhoudelijke motivatie voor een samenwerkingsverband met maatschappelijke partners ontbreekt echter. De verschillende doelgroepen, zoals statushouders, ouderen en hun mantelzorgers, mensen met verstandelijke of lichamelijke beperkingen, krijgen nauwelijks hetzelfde programma voor speciale doelgroepen aangeboden. Daarmee oogt de interesse om specifiek te programmeren voor deze doelgroepen enigszins vrijblijvend. Wel zetten de instellingen in hun beleidsplannen hoog in op het bereik van diverse groepen en op samenwerking en verbinding in wijken. Deze ontwikkeling vindt de Commissie goed en zelfs uiterst urgent. Het belang van lezen voor nieuwe doelgroepen kan niet worden overschat, en dat geldt zelfs voor mensen die hier geboren en getogen zijn.

De bedrijfsvoering is over het algemeen goed op orde. De Commissie heeft scherp naar de begroting en de bedrijfsrisico's gekeken en gezien dat geen enkele aanvrager op dit moment te maken heeft met een precaire financiële situatie. Wel is het opvallend dat binnen de letterendisdiscipline procentueel de overvraging het hoogst was, mede ingegeven door een sterke wens om te groeien in activiteiten. De Commissie heeft geconstateerd dat groei in kwantiteit niet altijd noodzakelijk is en dat deze daarom – ook in solidariteit met de rest van het culturele veld – is af te raden.

Gezien het amendement 'Kantje boord voor het geschreven woord' op het Beleidskader heeft de Commissie het literatuurfestival met de meeste punten op de eerste plaats in de rangorde gezet. De Commissie is in haar oordeel uiteraard kritisch geweest, maar heeft het toegejuicht dat er in het adviseringsproces niet getrechterd hoefde te worden, omdat er maar één plek voor een literair festival beschikbaar is in het Meerjarenbeleidsplan. Op deze manier kon zij beide aanvragen op eenzelfde – en daarmee gelijkwaardige – manier toetsen aan de beoordelingscriteria in de Subsidieregeling categorie B. De Commissie vindt het gezien de historie echter wel een gemiste kans dat er weliswaar toenadering heeft plaatsgevonden tussen beide festivals, maar dat er van een wezenlijke heroriëntatie en herpositionering nog geen sprake is.

Tot slot: De Commissie benadrukt het belang van de veelkleurigheid en de breedte van het veld. Literatuur verrijkt het leven. Ze geeft inzicht, opent vergezichten en zorgt bovenal voor het broodnodige plezier in het lezen. Het vertrek van een aantal instellingen uit de stad baart de Commissie dan ook zorgen. Zij wil daarom de gemeente vragen om nog meer ruimte te creëren om nieuwe vormen, genres en verhalen een plaats te geven.

2.8 Musea & Collectiebeheer

Den Haag kent een gevarieerd museumlandschap van kleine erfgoedinstellingen tot internationaal gerenommeerde kunstmusea. De musea zijn verantwoordelijk voor het grootste aantal cultuurbezoeken in de stad, waarbij met name de kunstmusea ook een landelijk en internationaal publiek trekken.

De Commissie heeft negen aanvragen beoordeeld, waaronder vier van nieuwe aanvragers. Zij ziet dat de musea in hun presentatiebeleid makkelijk actuele thema's opnemen en daarmee een agenderende rol spelen. Het aanbod geeft daarnaast een overzichtelijk beeld van beeldende kunst, geschiedenis en educatie, passend bij de stad. Wel ziet de

Commissie mogelijkheden voor betere onderlinge samenwerking tussen de Haagse musea en andere culturele instellingen. De bestaande samenwerkingen met Museumnacht en het museumoverleg vindt zij goede voorbeelden.

De musea zijn de afgelopen periode hard geraakt door de diverse crises. De coronaperiode had veel invloed op de publieksinkomsten, er waren stijgende kosten door de energiecrisis en samen met een stijgende inflatie had dat veel invloed op de kosten die de musea hebben voor het gebouw en de klimaatinstallaties. Dit kan in de komende jaren leiden tot oplopende kosten voor conservering en restauratie.

Opvallend is volgens de Commissie dat drie private musea nu een beroep doen op de meerjarensubsidie van de gemeente. De relatie tussen private middelen en de subsidieaanvraag heeft de Commissie doen aarzelen en in één geval doen besluiten dat de aanvrager onvoldoende duidelijk heeft gemaakt dat er een subsidienuddzaak aanwezig is. De Commissie wijst de gemeente erop alert te zijn op deze ontwikkeling. Is het een trend of een eenmalige situatie? De Commissie adviseert de gemeente goed contact te houden met deze aanvragers.

Collectiebeheer heeft in de aanvragen weinig aandacht gekregen en dat komt volgens de Commissie grotendeels door

het ontbreken van een duidelijke vraagstelling daarover aan aanvragers in de criteria. De Commissie adviseert de gemeente dit onderwerp expliciet op te nemen in de volgende regeling.

Tot slot: De Commissie vindt dat Den Haag beschikt over een rijk gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van museale instellingen, maar constateert wel dat er op het gebied van onderlinge samenwerking nog stappen te zetten zijn. Vooral de kleinere musea kunnen baat hebben bij de kennis en ervaring van de grotere museale organisaties. De Commissie spoort de sector aan om hier de aankomende tijd meer aandacht aan te besteden, omdat zij van mening is dat het aangaan van partnerschappen en het leren van elkaars expertise het gehele Haagse museale landschap versterkt.

2.9 Muziek (klassiek, oud en nieuw gecomponeerd)

Den Haag heeft een kwalitatief hoogstaand en pluriform aanbod op het gebied van klassieke, oude en nieuw gecomponeerde muziek. De stad kent een rijke ensemblecultuur (ook, maar niet alleen, op het gebied van nieuwe muziek), meerdere

festivals, een groot symfonieorkest en sinds 2022 een iconisch muziek- en dansgebouw, Amare. Producerende instellingen vinden daarnaast een podium in Korzo, bij Rewire en diverse kerken, waaronder de Nieuwe Kerk.

De Commissie heeft veertien aanvragen beoordeeld, waaronder drie van nieuwe aanvragers. Het viel haar tijdens de beoordeling op dat de trend van interdisciplinair werken ook binnen deze discipline zichtbaar is; in de aanvragen is duidelijk te lezen dat instellingen de grenzen tussen genres en disciplines laten vervagen. De Commissie ziet dit vooral terug in de vele samenwerkingsverbanden die instellingen zoeken met podia, theatermakers, dansgezelschappen, de Cultuurankers, maar ook met elkaar. De Commissie adviseert de sector om de samenwerking ook op te zoeken door middel van het Haagse Culturele Doelgroepenmodel. Dat kan helpen om inzicht te krijgen in welke publieksgroepen ze bereiken – waarbij er zelfs overlap kan zijn in het bereik van de verschillende instellingen – en welk publiek nog niet bereikt wordt. De Commissie baseert zich hiervoor op haar algemene bevinding dat producerende instellingen een minder goed idee hebben van wie hun doelgroep is, omdat – zo stellen de instellingen – de publieksdata bij de podia liggen. Deze constatering vindt de Commissie te kort door de bocht. Zij is van mening dat er ook andere manieren zijn om publieksgedrag te monitoren; het gebruiken van het Haagse Culturele Doelgroepenmodel en onderlinge uitwisseling van

data kan in haar ogen daarbij helpen. Het risico dat iedereen in dezelfde (publieks)vijver vist, ligt op de loer.

Verder valt het de Commissie op dat een groot aantal aanvragers een duidelijke focus heeft op artistieke vernieuwing, maar juist weinig oog heeft voor publieksopbouw. En dit terwijl vooral de nieuwemuziekensembles zich in een niche bevinden en publieksverbreding en daarmee publieksvergroting noodzakelijk is voor hun bestaansrecht. De Commissie vindt het dan ook opvallend hoezeer het subsidiebedrag per bezoeker verschilt in deze sector. Het is logisch dat hoe meer een instelling zich in een niche bevindt, hoe meer zij afhankelijk is van subsidiemiddelen, maar de Commissie vindt wel dat er een goede verdeling moet zijn. Bij sommige aanvragen vond zij de balans zoek.

Over het algemeen is de Commissie te spreken over de bedrijfsvoering van de aanvragers. Ook de instellingen binnen de sector klassiek, oud en nieuw gecomponeerd hebben allemaal te kampen gehad met de (gevolgen van de) coronapandemie en de inflatie- en energiecrisis die daarop volgden. Maar op een enkeling na, lijkt de sector zich goed hersteld te hebben. Dat is ook te zien in de hoge (groei)ambities die veel aanvragers in hun beleidsplannen laten zien. Veelal wordt deze (substantiële) groei geprikkeld door de speelverplichtingen bij het Fonds Podiumkunsten. Ensembles en gezelschappen kunnen de hoge kosten niet meer opbrengen en vragen daarom

noodgedwongen subsidie aan bij een hogere categorie van het Fonds Podiumkunsten. Door de matchingvoorwaarde van het Fonds Podiumkunsten wordt de rekening hiervan ook deels bij de gemeente neergelegd en dat legt druk op de Commissie. Zij adviseert de gemeente dan ook om met Fonds Podiumkunsten in overleg te gaan om hierover goede afspraken te maken en duidelijkheid te verschaffen aan de aanvragers.

Hoewel bijna alle aanvragers vanuit een intrinsieke motivatie stappen zetten op het gebied van diversiteit en inclusie, is de Commissie van mening dat de aanvragers in de discipline klassiek, oud en nieuw gecomponeerd pas aan het begin staan. Wel ziet de Commissie dat veel instellingen de verbinding met de wijken opzoeken, maar nog niet altijd een beeld hebben van het wat, waar en waarom.

Tot slot: De Commissie heeft veel waardering voor het hoge niveau van de discipline klassiek, oud en nieuw gecomponeerde muziek. Daarom wil de Commissie de gemeente adviseren om binnen 'Muziekstad' de verbreding op te zoeken en muziek in dit kader niet te beperken tot pop. Dat zou het merk 'Den Haag Muziekstad' versterken en de totale muzieksector eer aan doen. Daarnaast hoopt de Commissie dat de gemeente een structurele oplossing vindt voor de financiering van de Nieuwe Kerk, gezien het belang van ensembles en muziekgezelschappen voor de stad.

2.10 Muziek (pop, jazz, urban, elektronisch)

De Commissie is verheugd om een sterke popketen in Den Haag te zien, waarin veel aandacht is voor Haagse bands. Het livecircuit is van een indrukwekkend niveau: van de grotere internationale acts tot de opkomende talenten uit de wijken, die een plek vinden in het fijnmazige netwerk van livepodia in de stad.

De Commissie heeft elf aanvragen beoordeeld, waaronder twee van nieuwe aanvragers. De pop in Den Haag lijkt een klein wereldje te zijn waarin iedereen elkaar kent en daardoor is de infrastructuur goed. De stad zorgt goed voor de Haagse muzikanten, en de komst van de Noodzetel vindt de Commissie een heel mooie ontwikkeling. De Commissie constateert voldoende instroom van nieuwe makers in de sector, mede doordat oefenruimtes nog relatief goedkoop zijn in de stad.

De Commissie mist in Den Haag aanbod op een aantal verschillende vlakken: specifiek aanbod gericht op jongeren; nachtcultuur; en programmering op het gebied van niet-westerse popmuziek. Ook de snijvlakken van dit aanbod komen beperkt aan bod. De Commissie is van mening dat hier veel potentie ligt voor de vernieuwing en verdieping van het aanbod en het betrekken van een breed publiek. Daarnaast valt het

de Commissie op dat jazz, hiphop en/of een experimenteel geluid ondervertegenwoordigd zijn, of in ieder geval bij de instellingen die nu in het meerjarenbeleidsplan zitten. Een middenpodium met bijbehorend aanbod ontbreekt. Zo'n middenpodium is van belang om de doorstroming van de kleinere muziekcafés naar de grootste podia mogelijk te maken. Het baart de Commissie zorgen dat er de afgelopen periode een aantal festivals zijn weggevallen (Parkpop, I love hiphop). Zij hoopt dat er naast The Crave Festival weer een groot festival terugkomt, en adviseert de gemeente om de behoefte aan een groot popfestival voor een breed publiek te onderzoeken. De Commissie zou het goed vinden als de grotere gesubsidieerde instellingen en de kleinere nog meer gaan samenwerken. Samenwerkingen met maatschappelijke partners ziet de Commissie ook nog te weinig gebeuren. In het cultuureducatieaanbod van de popsector ziet de Commissie veel fragmentatie; iedereen probeert zelf het wiel uit te vinden, terwijl gespecialiseerde instellingen zoals CultuurSchakel juist op dit gebied de kennis in huis hebben. Ook op welzijnsgebied mag er meer samengewerkt worden met bestaande organisaties. Samenwerkingen tussen disciplines, bijvoorbeeld met de museale sector, zou de Commissie eveneens meer willen zien.

Tot slot: De Commissie is van mening dat een concretisering van een echte nachtvisie niet kan volstaan zonder het vrijmaken van structurele gelden om de 24-uurstoegankelijkheid

van clubs op enkele plekken mogelijk te maken. Ook zou de uitbreiding van het livecircuit met een middenpodium de doorstroming van Haags talent verder kunnen stimuleren.

2.11 Theater

Den Haag heeft diverse podia – groot, klein, op locatie – die samen zorgen voor een breed aanbod op het gebied van toneel, cabaret, muziektheater, musical, beeldend theater, mime en jeugdtheater. Naast de grootste speler, Het Nationale Theater, zijn er meerdere, veelal kleine theatergezelschappen die voor het theateraanbod zorgen.

De Commissie heeft twaalf aanvragen beoordeeld, waaronder zes van nieuwe aanvragers. Zij was verheugd over het grote aantal nieuwkomers binnen de discipline theater, omdat Den Haag naast het sterke vlaggenschip – Het Nationale Theater – weinig andere stemmen in het theaterbestel kent. De Commissie hoopt dan ook dat de nieuwe theatermakers een ander geluid laten horen. Zeker is dat het makers zijn die vanuit een persoonlijke urgentie actuele verhalen aan het publiek willen vertellen.

Wat de Commissie opvalt, is dat de culturele organisaties bijna allemaal maatschappelijke onderwerpen centraal zetten. Antipatriarchale of intersectionele thema's komen vaak aan bod, evenals het bevragen van machtsstructuren. Sommige aanvragen zijn (bijna) als een pamflet geschreven. De Commissie constateert daaruit dat identiteitsontwikkeling – en daar ruimte voor opeisen – duidelijk leeft bij de makers van nu. Zij vindt het bijzonder dat er ingezet wordt op kwetsbare thema's die leven bij een nieuwe (veelal queer) generatie, maar waar schuwt tegelijkertijd ook voor blinde vlekken. Het theaterbestel kan met het opnemen van de nieuwkomers dan wel uitgebreid worden, maar wanneer deze makers zich allemaal richten op de impact voor een kleine niche, zal het theateraanbod voor de stad als geheel niet verbreed worden.

De Commissie vindt dat het diversiteits- en inclusiebeleid bij de aanvragers zich voornamelijk richt op wat binnen een eigen comfortzone haalbaar lijkt. De perspectieven van makers in de breedte lijkt nu nog steeds intentioneel beschreven in plannen, maar arbitrair aangepakt, waarbij inclusie vaak in de periferie van de programmering plaats lijkt te vinden. Daarnaast worden er weinig doelstellingen SMART geformuleerd en is het ambitieniveau op dit onderwerp behoudend. Wel ziet de Commissie meer pluriforme initiatieven ontstaan, maar die ontplooiën zich in verschillende vormen van theater en niet zozeer in het kader van diversiteit en inclusie.

De bedrijfsvoering van de theaterinstellingen is wisselend. Dat is begrijpelijk, omdat er veel nieuwe aanvragers zijn en deze veelal nog als projectorganisatie opereren. Toch heeft de Commissie scherp geoordeeld wanneer zij van mening was dat een aanvrager in haar ogen (nog) niet klaar is om de stap naar meerjarensubsidie te zetten. Maar ook bij de organisaties die in het huidige meerjarenbeleidsplan zijn opgenomen, was de Commissie kritisch. Opvallend is dat aanvragers in de theatersector in tegenstelling tot veel andere disciplines niet veel groei in activiteiten opnemen, maar het extra aangevraagde bedrag vooral inzetten voor Fair Pay. De Commissie vindt dat zij hiermee een goede beslissing hebben genomen.

Tot slot: De Commissie maakt zich zorgen of cabaret en comedy genoeg geborgd zijn in de stad. De belangrijkste speler op dit gebied lijkt de aansluiting met de stad te missen, terwijl de theatervorm zelf heel actueel is. Zij hoopt dan ook dat de gemeente hier een stimulerende rol in gaat spelen, zodat dit genre – dat juist wel toegankelijk is voor een breed publiek – ook in Den Haag kan blijven floreren.

3. Adviezen

1646 32

3voor12 Den Haag 37

Aight 40

Amare 45

Another Kind of Blue 50

Art-S-Cool 54

Beeld & Geluid Den Haag 58

Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg 61

Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck 66

Cat Smits Company 71

Cézanne Tegelberg & Company 75

Ciconia Consort 79

CLRS Studio 84

Crossing Border 87

Culture Unlimited 92

CultuurSchakel 96

De Betovering 102

De Dutch Don't Dance Division 106

De Mix 110

Design Museum Dedel 113

Ensemble Klang 116

Escher in Het Paleis 120

Festival Classique 124

Filmhuis Den Haag 129

Firma MES 134

First Noble Institute 138

Girls in Woods 142

Grafische Werkplaats 146

Grauzone 150

Haags Historisch Museum 155

Haags KunstAtelier 159

Haags Theaterhuis 163

Het Nationale Theater 168

HIIT 174

Holland Dance Festival 179

House of Rat 184

Huis van Gedichten 187

iii 191

Johan Wagenaar Stichting 196

Kalpanarts 200

Kluster5 204

KOO 207

Korzo 212

Kunstmuseum Den Haag 217

Laaktheater 222

Lonneke van Leth Dans 226

Matangi 231

Modelo62 235

Movies that Matter 238

Museon-Omniversum 242

Museum Beelden aan Zee 247

Museum Bredius 250

Musica Antica 253

Musicon 256

Muzee Scheveningen 260

Nederlands Dans Theater 266

Nest 270

New European Ensemble 275

OFFprojects 280

OPERA2DAY 285

PAARD 289

Page Not Found 294

Panorama Mesdag 299

Percossa 303

PIP Den Haag 307

Podium NOORD 312

Poezieboys 317

Popdistrict 321

Popradar Den Haag 326

ProJazz 330

Pulchri Studio 334

Rabarber 337

Residentie Orkest Den Haag 344

Rewire 348

SPREEEK 353

STET The English Theatre 356

SGPHM 359

Story Academy 363

Stroom Den Haag 368

The Grey Space in the Middle 372

Theater Branoul 376

Theater De Vaillant 379

Theater De Regentes 384

Theater en Filmhuis Dakota 389

Theatergroep Drang 394

Theaters Diligentia & PePijn 399

Topaze 404

West Den Haag 408

Writers Unlimited 413

Yangambi 418

Zuiderparktheater 421

1646

Stichting Project Space 1646

Gevraagd subsidiebedrag: € 191.952,00

Inleiding

Stichting Project Space 1646 is een experimentele kunst-ruimte in Den Haag. Haar missie is een bijdrage leveren aan het discours rondom actuele, complexe maatschappelijke vraagstukken, waarbij zij gevestigde structuren en traditionele gezichtspunten aan de kaak stelt. Haar doel is te reflecteren op vragen die leven in de samenleving, en alternatieve zienswijzen aan te bieden. De activiteiten van 1646 omvatten een breed scala aan initiatieven, waaronder tentoonstellingen van innovatieve kunstenaarspraktijken, uitnodigingen aan kunstenaars om nieuw werk te maken, en een publieksprogramma.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 beoordeelt de artistieke samenhang van 1646 als sterk, gedegen, coherent en in balans. Het programma is volgens de Commissie ook in lijn met de activiteiten in de afgelopen beleidsperiode en bouwt daarop voort. Daarmee laat de instelling zien dat zij zich bewust is van haar identiteit en missie. De Commissie constateert dat daarin ook ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen – denk aan het residentieprogramma en de toevoeging van The Garden Room – zonder dat de organisatie haar kernwaarden en -missie uit het oog verliest. Met deze focus op de kunstenaar als individu in plaats van de focus op de curator of een thema onderscheidt de instelling zich volgens de Commissie op een eigenzinnige, maar beproefde manier. De grote vraag naar residentieplekken benadrukt naar de mening van de Commissie de aantrekkingskracht en het belang van de instelling voor de kunstgemeenschap.

De vakdeskundigheid overtuigt de Commissie, gezien de internationale erkenning die de organisatie ten deel valt en de kwaliteit van de cocreaties die 1646 aangaat. Zo werkte de organisatie samen met de Göteborg International Biennial for Contemporary Art en internationale musea, en met kunstenaars op prestigieuze platforms als de Biënnale van

Venetië, MoMA en Prix de Rome. Ook in het begeleiden en produceren van nieuw werk in cocreaties heeft de organisatie veel kennis en expertise opgebouwd, constateert de Commissie. Daarnaast laat 1646 organisatorisch vakbekwaamheid zien. In de plannen leest de Commissie bijvoorbeeld een doordachte en degelijke visie op de groei van de organisatie en de stappen die daarvoor nodig zijn.

Met de keuze van kunstenaars die maatschappelijke vraagstukken aan de orde stellen vanuit een artistiek perspectief, draagt 1646 volgens de Commissie wezenlijk bij aan het maatschappelijk discours. Ook de kwaliteit van het getoonde werk is volgens de Commissie aansprekend. De kunstwerken en tentoonstellingen nodigen het publiek uit tot reflectie, discussie en het delen van gevoelens en gedachten, waarmee zij de zeggingskracht voor het publiek vergroot. Maar omdat het solotentoonstellingen zijn, kan de zeggingskracht per tentoonstelling wisselen. Gezien de herkenbare artistieke signatuur, de keuze van onderwerpen, de onderscheidende bijdrage aan het maatschappelijke discours en het vertrekpunt vanuit de kunstenaar heeft 1646 ontegenzeggelijk ook een oorspronkelijke identiteit, wat de instelling volgens de Commissie onderscheidend maakt in het Haagse culturele veld. Daarnaast wijzen de internationale samenwerkingsverbanden op een breed en divers cultureel aanbod, wat ook van maatschappelijke waarde is voor de

stad. De solotentoonstellingen zijn overigens wel bijzonder, maar als vorm niet uniek in de stad.

De vernieuwing van 1646 is naar de mening van de Commissie terug te vinden in de carte blanche die zij kunstenaars geeft. De organisatie creëert een plek waar kunstenaars nieuw werk ontwikkelen, waarmee zij op bewuste wijze risico neemt; het is niet op voorhand te zeggen wat de uitkomst is. De kunstenaars die de organisatie programmeert, opereren in de frontlinie van het culturele veld en zo worden zij gestimuleerd stappen te zetten. 1646 zoekt volgens de Commissie ook voortdurend naar nieuwe samenwerkingspartners om de projecten substantieel te ontwikkelen en nieuw publiek te bereiken.

Zakelijk beleid

De begroting van 1646 is transparant en de toelichting daarop volgens de Commissie adequaat. De cocreaties met samenwerkingspartners zijn netjes buiten de begroting gehouden. In de financieringsmix leunt de organisatie weliswaar zwaar op de subsidie van het Mondriaan Fonds, wat volgens de Commissie risicovol is, maar de Commissie waardeert het

dat 1646 veel plannen heeft en initiatieven onderneemt om andere inkomstenbronnen te genereren. Zo juicht zij toe dat de organisatie de kunstenaars ondersteunt met het aanvragen van fondsen. Bij de plannen van kunstverkoop vraagt zij zich af of die realistisch zijn. Zo'n initiatief kan bovendien conflicteren met de artistieke focus van de organisatie, meent de Commissie. De financiële reserves zijn op orde. 1646 voert bovendien regelmatig financiële monitoring uit, wat de Commissie vertrouwen geeft in de zakelijke bedrijfsvoering. De organisatie heeft doordacht beleid op het gebied van duurzaamheid, gezien haar uitvoerige reflectie, en houdt daarop ook toezicht. Op het gebied van goed werkgeverschap concludeert de Commissie dat 1646 daarop adequaat reflecteert, inzicht geeft en transparant handelt. De instelling hanteert de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code, en voert actief beleid met de implementatie ervan. Het kernteam komt in loondienst en voor de kunstenaars met wie de organisatie samenwerkt, past zij de richtlijn kunstenaarshonoraria toe, wat de Commissie toejuicht. De Commissie is ook positief over de transparante reflectie op belangenverstremgeling.

1646 heeft een nieuwe marketingcampagne geïntroduceerd om de relatie met het publiek te versterken. Deze campagne – waarvoor verschillende gespecialiseerde bureaus zijn aangetrokken – is in de plannen volgens de Commissie gedetailleerd beschreven, en toont een zorg-

vuldige planning van analyse naar strategie. De boodschap van de campagne is volgens de Commissie interessant en past bij de inhoud van de programma's; de campagne benadrukt dat kunst niet noodzakelijkerwijs begrepen hoeft te worden om het te kunnen ervaren. Ook in de monitoring van publieksbereik werkt de organisatie samen met gespecialiseerde bureaus. Daarnaast heeft de organisatie de rol van host, die oorspronkelijk door vrijwilligers werd vervuld, geformaliseerd door hen in loondienst te nemen, wat de relatie met het publiek volgens de Commissie bestendigt en versterkt. De organisatie hecht volgens de Commissie ook waarde aan de ervaringen van bezoekers, wat onder meer blijkt uit de inspanningen om feedback te verzamelen. Daarnaast werkt 1646 volgens de Commissie doordacht en succesvol aan stevige (inter)nationale netwerken, die haar activiteiten op verschillende manieren ondersteunen en versterken. Zij doet dit volgens de Commissie zonder haar lokale positie en het belang daarvan uit het oog te verliezen. Door deze netwerken is 1646 volgens de Commissie in staat haar slagkracht te vergroten en een breder publiek te bereiken.

Lokaal werkt 1646 met talrijke relevante Haagse partners samen, wat van maatschappelijke waarde is voor de stad. De Commissie had wel graag meer gelezen over de betekenis van die lokale partners en de lokale inbedding in Den Haag. Ook is zij nieuwsgierig naar een reflectie op de transitie die de

organisatie ondergaat en welke impact die heeft op haar positie in met name Den Haag. Maar 1646 is volgens de Commissie maatschappelijk ontegenzeggelijk van toegevoegde waarde voor het culturele klimaat in Den Haag, onder meer doordat zij bij haar programmering inzet op de beleving van kunst zonder het te hoeven begrijpen. Deze insteek is een duidelijke geste naar een breder publiek.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat 1646 serieus werk maakt van de implementatie van de Code Diversiteit & Inclusie. Zo heeft zij zowel in haar beleidsplan als in het jaarverslag 2022 een reflectie op diversiteit en inclusie opgenomen. De Commissie waardeert het ook dat 1646 een adviesraad heeft ingesteld, die de blinde vlekken binnen de organisatie op dit thema moet lokaliseren, en haar streven naar een cyclische evaluatie daarvan. Er zijn geen SMART-doelstellingen geformuleerd, maar de organisatie heeft wel een nulmeting uitgevoerd en streefcijfers vastgesteld.

1646 initieert ook diverse initiatieven om de toegankelijkheid van haar programma te verhogen, constateert de Commissie. Zo onderneemt zij actie om de fysieke toegankelijkheid te verhogen en neemt zij financiële drempels weg door gratis tickets aan te bieden. Tegelijkertijd voert de instelling een toegangsprijs in, wat volgens de Commissie psychologisch juist weer drempels kan opwerpen. Door de website tweetalig te maken en een podcast te maken, probeert zij eveneens haar aanbod toegankelijker te maken. In haar marketingstrategie hanteert 1646 humor om publiek te lokken, waar de Commissie enthousiast over is vanwege de originaliteit. Voor het bewerkstelligen van een inclusief klimaat onderneemt de organisatie in ieder geval talrijke stappen, concludeert de Commissie, van kritische zelfevaluatie en het instellen van een adviesraad tot het aantrekken van niet-westerse expertise en het instellen van een cyclische evaluatie. Er is een stappenplan geformuleerd en er zijn actiepunten vastgesteld, die deels nog moeten worden uitgevoerd. De organisatie reflecteert volgens de Commissie ook adequaat op dit thema in relatie tot de keuze van partners. Daarnaast heeft 1646 een strategie uitgezet om een breder publiek te trekken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie acht het belang van 1646 voor Den Haag groot vanwege haar belangrijke rol in het kunstdiscours – waarin de geselecteerde kunstenaars relevante maatschappelijke vraagstukken aan de orde stellen vanuit artistiek perspectief – en de hoogwaardige kwaliteit van tentoonstellingen. Ook met haar focus op de kunstenaar als individu – in plaats een focus op de curator of een thema – onderscheidt de instelling zich volgens de Commissie op een eigenzinnige, maar beproefde manier. In de financieringsmix leunt de organisatie zwaar op de subsidie van het Mondriaan Fonds, wat volgens de Commissie risicovol is. De Commissie waardeert het dat 1646 veel plannen heeft en initiatieven onderneemt om andere inkomstenbronnen te genereren, maar zij zet soms vraagtekens bij de haalbaarheid ervan.

Totaalscore

60

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Project Space 1646 een bedrag van € 191.952,00 toe te kennen.

3voor12 Den Haag

Stichting 3voor12 Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 70.000,00

Inleiding

Stichting 3voor12 Den Haag is een Haags muziekplatform met online en offline activiteiten. Het doel van de organisatie is het levendig houden van de Haagse muziekscene via het platform 3voor12. 3voor12 Den Haag wil de hele Haagse muziekscene de mogelijkheid geven zich te presenteren via de website, sociale media en clubavonden. Daarnaast beoogt het platform een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van muzikaal talent en aanstormende muziekjournalisten, fotografen en *content creators*. 3voor12 Den Haag beschikt niet over een eigen kantoor of accommodatie. Voor evenementen maakt de organisatie gebruik van de locaties en faciliteiten van andere instellingen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 waardeert de inzet van 3voor12 Den Haag als journalistiek en promotioneel platform en de bijdrage die het levert aan de Haagse popketen. In de aanvraag geeft 3voor12 Den Haag aan meer activiteiten op het gebied van podiumkunsten te willen organiseren. Sinds enige tijd coördineert het platform clubavonden, debatten en workshops. In veel gevallen is er een samenwerking met partners in de stad, zoals PAARD en andere podia. De Commissie zet vraagtekens bij de rol van 3voor12 Den Haag als programmerende organisatie. In de plannen ontbreekt een artistieke invulling hiervan.

De Commissie prijst het betrokken redactieteam van vrijwillige muzikexperts dat actief is voor 3voor12 Den Haag. Ze stelt dat de crew op journalistiek gebied veel kwaliteit heeft. Met interviews en recensies levert 3voor12 Den Haag goed werk en geeft het platform Haagse artiesten grotere bekendheid. Hoe het team de gedegen kennis wil vertalen naar een activiteitenaanbod, komt volgens de Commissie in de aanvraag niet tot uiting. Een visie om tot bepaalde activiteiten te komen en de representatie van een breed scala aan muziekstijlen ontbreekt. Ook vindt de Commissie het een gemis dat de

expertise van de hoofdredacteur en programmamakers niet worden benoemd.

De online aanwezigheid en bekendheid van 3voor12 Den Haag zou een voordeel kunnen zijn voor promotie van de Haagse popmuziek scene. Hierdoor zou de organisatie artiesten naast een podium ook media-aandacht kunnen geven, en de eigen activiteiten onder de aandacht kunnen brengen bij het grote publiek. De organisatie geeft echter aan dat er een strikte scheiding is tussen de redactie en de programmering. Dit zou volgens de Commissie kunnen leiden tot een ongewenst spanningsveld omdat de onafhankelijkheid hier in het geding kan komen.

Zoals gezegd vindt de Commissie de bijdrage van 3voor12 Den Haag op journalistiek gebied positief. De genoemde overige activiteiten worden echter grotendeels al door andere Haagse partijen aangeboden. Nut en noodzaak om deze taak te leggen bij 3voor12 Den Haag wordt volgens de Commissie in de aanvraag niet duidelijk. De inzet lijkt niet ingegeven door eventuele leemtes in het Haagse aanbod of door de vraag uit het veld. Aandacht voor nieuw publiek en nieuwe kunstvormen ontbreekt in de plannen.

Zakelijk beleid

Ondanks de inzet van betrokken vrijwilligers scoort 3voor12 Den Haag volgens de Commissie onvoldoende op alle zakelijke criteria. Ze vindt niet dat er sprake is van een gezonde bedrijfsvoering. Volgens de Commissie ontbreekt een formele organisatiestructuur, is de financieringsmix onevenwichtig en de begroting niet sluitend. De Commissie ziet 3voor12 Den Haag als een startende projectorganisatie. Zij vindt de overhead en de *output* niet in balans.

De Commissie vindt het opmerkelijk dat de aanvraag niet ingaat op de verhouding tussen 3voor12 Den Haag en de VPRO en de landelijke tak van 3voor12. Op het gebied van goed werkgeverschap noemt de Commissie het positief dat 3voor12 Den Haag werkt met een *code of conduct* voor de vrijwilligers en dat er twee vertrouwenspersonen zijn. De organisatie is zich ervan bewust dat ze gezien de omvang de Governance Code Cultuur niet volledig kan toepassen. Bij de vergoeding van artiesten past ze Fair Pay toe, wat de Commissie toejuicht. De Commissie constateert dat er de afgelopen jaren veel wisselingen zijn geweest in de functie van hoofdredacteur. De bestuursleden hebben als enigen toegang tot de financiën en bankrekening en dragen zorg voor het afhandelen van de subsidieaanvragen en jaarrekeningen.

Dit betekent dat er naar de mening van de Commissie sprake is van een uitvoerend bestuur. De hoofdredacteur regelt de content en is de leidinggevende van de vrijwilligers. Alle bestuursleden hebben dezelfde verantwoordelijkheden; er is geen portefeuilleverdeling. Onduidelijk is of er reglementen zijn en welke principes het bestuur toepast. Dit kan volgens de Commissie leiden tot belangenverstrengeling op meerdere vlakken en geeft geen vertrouwen in de governance. De Commissie adviseert 3voor12 Den Haag als culturele instelling meer vlieguren te maken om zo stapsgewijs te komen tot betere procedures, begrotingen en governance.

De aanvraag geeft geen beeld van het beoogde aantal bezoekers en het doelgroepenbeleid, ook worden de communicatiekanalen niet benoemd. Evenmin komt uit de aanvraag naar voren dat 3voor12 Den Haag een onderscheidende positie als programmerende organisatie heeft. De organisatie werkt weliswaar samen met een beperkt aantal Haagse partijen, maar toont zich volgens de Commissie weinig bewust van het aanbod in de stad, waardoor dubbelingen zouden kunnen ontstaan.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van 3voor12 Den Haag aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting 3voor12 Den Haag niet te honoreren.

Aight

Stichting Aight

Gevraagd subsidiebedrag: € 450.000,00

Inleiding

Stichting Aight is een *community driven* organisatie die zich inzet voor hiphop en *street culture* in Den Haag door middel van talentontwikkeling en educatie. Met talentontwikkelingslijnen voor jongeren wil Aight hen inspireren en motiveren om hun talenten te ontwikkelen op het gebied van muziek, dans en beeldende kunst, geïnspireerd door de hiphopcultuur. Aight ziet zichzelf als een inclusieve participatieve culturele hub waar de rijke expressie van hiphop en *street culture* gedijt en bijdraagt aan de verrijking van gemeenschappelijk cultureel erfgoed. De organisatie richt zich op vier pijlers: talentontwikkeling, educatie, kunst en maatschappelijke betrokkenheid. Daarbij hanteert Aight de kernwaarden uit de hiphop: *peace*, *unity*, *love* en *having fun*. Met haar activiteiten wil de organisatie bouwen aan (multiculturele) gemeenschappen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over de diverse groep jongeren die Aight weet te interesseren en aan zich weet te binden. Het brede scala van activiteiten is verankerd in de kernprincipes van hiphop en *street culture*. Naar eigen zeggen heeft de organisatie hierin een dubbelfunctie en richt zich zowel op talent in de breedte als in de diepte. Volgens de Commissie ontbreekt het hierdoor in de aanvraag aan een heldere focus op datgene waar Aight sterk en goed in is. De Commissie vraagt zich af of Aight de actualiteit van de huidige hiphopgeneratie weet te weerspiegelen in haar activiteiten. Ze noemt het logisch dat de organisatie haar missie wil verbreden, maar de toevoeging van het begrip *street culture* baart de Commissie zorgen. Dat is volgens de Commissie een moeilijk te duiden containerbegrip, terwijl de kracht van Aight volgens haar juist ligt bij breakdance. Het programma richt zich nu vooral op het introduceren van hiphop bij nieuwe groepen en minder op inhoudelijke talentontwikkeling, terwijl hier in de aanvraag sterk naar wordt verwezen.

Over de vakdeskundigheid van de betrokken professionals is de Commissie positief. Echter, bij het werken met *community leaders* plaatst de Commissie een kritische kanttekening. Zij

vraagt zich af hoe bekend deze personen bij de doelgroepen zijn. Het lijken vooral mensen uit het eigen breakdancenetwerk. Hier liggen volgens de Commissie meer mogelijkheden; een aanbeveling is om meer mensen van buiten de eigen kring erbij te betrekken. Met educatieprofessionals bedient Aight volgens de Commissie op een goede manier de sector en de scholen. Ze roept Aight op scherpere keuzes te maken en te focussen op waar Aight goed in is: breakdance.

De organisatie trekt een grote diversiteit aan deelnemers en is zichtbaar op festivals en in samenwerkingen met andere culturele instellingen. Uit het winnen van prijzen blijkt dat deelnemers van Aight door experts worden gewaardeerd. Maar uit de aanvraag wordt volgens de Commissie niet duidelijk hoe de talenten en het publiek de organisatie beoordelen. Hierdoor kan de Commissie de zeggingskracht niet goed toetsen.

Aight blijft volgens de Commissie trouw aan de roots van hiphop, houdt de bijbehorende kunstvormen levendig en maakt die toegankelijk voor een breed publiek. Door het gebruik van een containerbegrip als *street culture* zou vervlakking kunnen ontstaan, aldus de Commissie. De benadering van talentontwikkeling en de ambitie om hiphop een integraal onderdeel te laten zijn van het Haagse culturele veld onderstrepen de originele bijdrage van Aight aan de sector. Op het gebied van vernieuwing en experiment prijst de Commissie de

vakkundige inzet, al zou zij graag meer verdieping willen zien van de eigen genres in plaats van op *cross-overs* met andere muziekstijlen, zoals met het Residentie Orkest Den Haag en Festival Classique.

Zakelijk beleid

De Commissie waardeert de concrete doelen die Aight in de aanvraag noemt om de bedrijfsvoering te verbeteren, maar de bedrijfsvoering roept toch veel vragen op. De organisatie kampt met grote liquiditeitsproblemen en heeft een negatief eigen vermogen. De Commissie heeft weinig vertrouwen in de plannen om de financiële en organisatorische uitdagingen het hoofd te bieden. Aight laat zien dat er stappen worden gezet, maar volgens de Commissie blijkt uit de aanvraag niet de urgentie voor een snellere organisatorische aanpassing. De Commissie vraagt zich af of de weinig gespecificeerde begroting realistisch is. Zij had graag een scenario gezien voor de beoogde verhoging van eigen inkomsten. De financieringsmix laat een grote afhankelijkheid van subsidies zien; dit vindt de Commissie zeer risicovol. Ook de huisvesting zorgt voor onzekerheid, aangezien er een verdubbeling van

de huur is aangekondigd. De aanvraag gaat summier in op het thema duurzaamheid.

Op het terrein van goed werkgeverschap signaleert de Commissie onrust en een hoge mate van ziekteverzuim. Wel laat het bestuur in de praktijk betrokkenheid zien en de directie daadkracht. De Commissie had graag gelezen over de overgangperiode tussen de voorgaande en de huidige directeur. In de komende periode lopen de termijnen van alle huidige bestuursleden af. De Commissie maakt zich zorgen over de bestuurlijke continuïteit en het behouden van kennis en opgebouwde netwerken. Ze roept het bestuur en de directie op hier weloverwogen mee om te gaan. Wel vindt de Commissie het een pluspunt dat er een jongerenbestuurder is. De toepassing van de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code is volgens de Commissie mager en op punten onvoldoende en een toelichting op de codes ontbreekt. In haar plan noemt Aight concrete stappen om implementatie van de codes te verbeteren. In de erkenning van de uitdagingen rond eerlijke beloning waardeert de Commissie een transparante houding, maar hiermee wordt ook de noodzaak benadrukt om verbeteringen door te voeren om consequent Fair Pay te realiseren voor alle betrokkenen.

Aight heeft goed zicht op de deelnemers en de gebruikers van de dansruimtes, maar de opkomst bij publieksactiviteiten is zeer

beperkt. In het verleden trok I love Hiphop meer belangstellenden, maar dit festival is al jaren niet georganiseerd. De Commissie vindt het inzicht dat Aight heeft in haar doelgroepen en publiek en de monitoring ervan onvoldoende. Alleen een open houding is volgens haar niet genoeg om publiek aan te trekken.

Volgens de Commissie is Aight goed verankerd in de sector. Veel Haagse organisaties en deelnemers van diverse culturele achtergronden weten Aight te vinden op het gebied van hiphop. De samenwerkingspartners vindt de Commissie logisch, zowel lokaal als (inter)nationaal. Al ontbreekt volgens haar de reflectie op wat de samenwerking met bijvoorbeeld Korzo heeft opgeleverd. Ook vindt ze dat de werkzaamheden in het plan te veel uitwaaiëren voor wat betreft positionering. De Commissie raadt Aight aan om van dans het speerpunt te maken. Gezien de ervaringen in het verleden en de expertise van de huidige directeur lijkt dit kansrijk.

De Commissie erkent het belang van Aight voor Den Haag. Er is op dit moment geen andere organisatie die hiphop zichtbaarheid geeft in Den Haag. Ze prijst het grote bereik van jongeren met relatief grote afstand tot cultuurdeelname en -productie. Ook vindt zij het positief dat deelnemers hun *soft skills* en ondernemerschap kunnen verbeteren.

Diversiteit en inclusie

Aight stelt in haar plan dat sturen op de vier P's van diversiteit en inclusie vanzelfsprekend is. Aight heeft weliswaar meer aandacht voor vrouwen in hiphop dan vroeger maar dat is volgens de Commissie een te beperkte invulling van diversiteit en inclusie. De Commissie is van oordeel dat Aight diversiteit en inclusie beter moet inbedden in het beleid. Daar hoort ook bij dat de organisatie een nulmeting uitvoert en streefcijfers noemt, hetgeen mist in de aanvraag. Een gesprek met een consultant op het gebied van diversiteit en inclusie is wat de Commissie betreft te vrijblijvend en niet ambitieus genoeg. Wel vindt zij het goed dat Aight aandacht heeft voor deelnemers met een Aziatische achtergrond, en het feit dat de organisatie *community leaders* inzet die een brede achterban weten te bereiken, alhoewel de Commissie weinig inzicht krijgt in de invulling van deze *community leaders*.

De educatieve activiteiten van Aight zijn financieel goed toegankelijk. Maar of ze ook op sociaal, fysiek en digitaal niveau toegankelijk zijn, kan de Commissie niet uit de aanvraag opmaken. Het werken met vrijwilligers, soms zonder educatieachtergrond, en met jongeren levert een risico op voor de sociale veiligheid. Het is belangrijk dat de organisatie zich

bewust is van eventuele ongelijke machtsverhoudingen en hier beleid voor maakt.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is positief over de diverse groep jongeren die Aight weet te interesseren en aan zich weet te binden. De benadering van talentontwikkeling en de ambitie om hiphop een integraal onderdeel te laten zijn van het Haagse culturele veld, onderstrepen volgens de Commissie de originele bijdrage aan de sector. Er is geen andere grote partij in de stad die liefhebbers van dit genre bedient, aldus de Commissie. Wel roept zij Aight op om scherpe keuzes te maken en te focussen op waar de organisatie echt goed in is. Ze raadt haar aan om van dans het speerpunt te maken. Net zo belangrijk is een verbetering van de zakelijke kant van de organisatie. De Commissie vraagt zich af of de weinig gespecificeerde begroting realistisch is. Op het gebied van diversiteit en inclusie is een betere visie en goede inbedding daarvan meer dan wenselijk.

Totaalscore

40

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij vindt Aight voor breakdance van belang voor Den Haag, maar is kritisch over de ambities van de organisatie. De Commissie vindt het, gezien de precaire financiële situatie van Aight, daarom extra van belang dat de organisatie zich richt op zijn kernactiviteit: breakdance. Zij adviseert om de subsidie aan Aight gelijk te houden aan het bedrag dat de instelling aan meerjarensubsidie ontving in 2024.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Aight een bedrag van € 247.852,00 toe te kennen.

Amare

Stichting Amare

Gevraagd subsidiebedrag: € 3.092.657,00

Inleiding

Stichting Amare beheert een cultuurgebouw op het Spuiplein waarin het Residentie Orkest Den Haag, Nederlands Dans Theater en het Koninklijk Conservatorium gehuisvest zijn. Dit eerste duurzaam gebouwde kunstgebouw van Nederland had in zijn eerste jaren te maken met kinderziektes, maar is nu het podium voor dans en muziek van de stad. Amare wil mensen verbinden en inspireren met dans en muziek en een ontmoetingsplek voor iedereen zijn. Het programma Open Amare bestaat uit een breed aanbod van gratis toegankelijke activiteiten in de openbare ruimte van het gebouw, in samenwerking met veelal Haagse organisaties en kunstenaars. Amare verzorgt cultuureducatie voor scholen en een contextprogramma rondom voorstellingen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is redelijk enthousiast over de aanvraag van Amare, die professionaliteit en potentie uitstraalt. De Commissie heeft waardering voor het feit dat Amare in relatief korte tijd veel bereikt heeft op het vlak van organisatie, programma en partners. De programmering van Amare is mede door de aanwezigheid van het Residentie Orkest Den Haag, het Koninklijk Conservatorium en Nederlands Dans Theater van hoge kwaliteit.

De Commissie onderschrijft de belangrijke plek die Amare inneemt in de stad en vindt de programmering – waarin dans en muziek gelijkwaardig zijn – divers en uitnodigend. Wel waarschuwt zij voor blinde vlekken in de programmering; zij had graag een visie op hedendaagse muziek gelezen (een kenmerkend onderdeel van de Haagse muzieksce) en vindt vernieuwing en experiment (naast Open Amare) in algemene zin onderbelicht in de aanvraag.

De Commissie is kritisch over de samenhang binnen het artistiek profiel. Zij heeft begrip voor de lastige opstart van Amare – kinderziektes in het gebouw, coronaperiode en het uitvallen van de algemeen directeur – maar het is haar onvoldoende

duidelijk wat de artistieke uitgangspunten van Amare zijn en op welke manier daarop gestuurd wordt. Als prominent cultuurgebouw in de stad is Amare een magneet voor een breed publiek. De Commissie heeft waardering voor de hoge bezoekersaantallen die Amare in de eerste jaren heeft gerealiseerd. Wel is zij van mening dat een grote instelling als Amare een verantwoordelijkheid heeft om niches binnen het cultuur-aanbod een podium te bieden, en vindt dat hier weinig aandacht voor is in de aanvraag. Ook het streven van Amare om een *third place* te zijn – een sociale omgeving die gescheiden is van thuis en werk of school – staat nog in de grondverf, en de Commissie vraagt zich af waarom de organisatie partners op dit gebied niet dichterbij huis zoekt (zoals de Centrale Bibliotheek) in plaats van in het buitenland. De Commissie heeft echter op grond van de ontwikkeling die Amare in korte tijd heeft doorgemaakt en de belangrijke positie die de organisatie in de stad inneemt, wel het vertrouwen dat zij de gewenste groei in publiek zal bereiken.

Tot slot is de Commissie het eens met de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 dat een visie op de relatie met de partners aan het Spuiplein van groot belang is voor de stad. De inspanningen op dit gebied zijn helaas nog summier, en de Commissie adviseert de organisatie om hier de komende jaren steviger op in te zetten.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van Amare is complex en vraagt om zorgvuldige aansturing. De begroting is sluitend en de bedrijfsrisico's zijn in beeld, maar er zijn geen mitigerende maatregelen in het beleidsplan opgenomen om deze te beheersen. In relatie tot de risico's maakt de Commissie zich zorgen over het minimale weerstandsvermogen van de organisatie. Het reserveniveau is verklaarbaar – Amare is nog maar kortgeleden geopend en heeft forse aanloopproblemen gehad – maar de Commissie zou graag zien dat Amare meer visie ontwikkelt op hoe de zakelijke verhuur en het streven een *third place* te zijn, zich verhouden tot de artistieke programmering. In dat licht zou het goed zijn om te bekijken hoe de repetitiezaal beter benut kan worden, waardoor de beschikbaarheid van de grote zaal voor zakelijke verhuur toeneemt. De Commissie is positief over het duurzaamheidsplan; in haar ogen is Amare een voorbeeld op het vlak van duurzaamheid.

Op het gebied van goed werkgeverschap is de Commissie grotendeels tevreden. Amare past de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code toe, heeft aandacht voor een veilige werkomgeving en er is structureel overleg met de ondernemingsraad. Graag had de Commissie een toelichting gelezen op de taakverdeling binnen de raad van toezicht. In

het licht van risicobeheersing en de omvang van de organisatie vindt de Commissie het verder opvallend dat er geen auditcommissie is.

Het feit dat Amare dagelijks veel bezoekers ontvangt, maakt dat de aanvrager een belangrijke culturele plek voor Den Haag is. Wat de relatie met het publiek betreft is Amare voor een deel afhankelijk van de vaste bespelers Residentie Orkest Den Haag en Nederlands Dans Theater. Desondanks is monitoring van alle bezoekers van groot belang en daarin kan Amare volgens de Commissie nog wel stappen zetten. Vanbuiten oogt Amare als een gesloten bastion en hierdoor is de toegankelijke programmering van Open Amare te weinig zichtbaar. De Commissie waardeert de concrete plannen om nieuwe doelgroepen te bereiken met bijvoorbeeld programmering rondom verschillende culturele vieringen. Hiermee kan de instelling naar eigen zeggen nieuwe bezoekers op een laagdrempelige manier kennis laten maken met het gebouw en laten zien dat Amare ook voor hen is.

Amare heeft zich in de ogen van de Commissie in korte tijd ontwikkeld tot een beeldbepalende instelling in de stad. Ook landelijk en mogelijk zelfs internationaal staat zij op de kaart. Daarmee is het belang voor Den Haag evident. Wel plaatst de Commissie een kanttekening bij het feit dat de programmering meer gericht is op landelijke dan op Haagse makers.

Sociale thema's, educatie en duurzaamheid komen voldoende naar voren in het programma-aanbod en er zijn goede samenwerkingen met Cultuurankers. De Commissie had graag meer gelezen over de impact van deze waaier aan samenwerkingen.

De Commissie oordeelt positief over de oprichting van een fonds voor internationale dans, maar had in dit geval (net als bij het expertisecentrum voor educatie) graag meer willen lezen over de achtergronden, doelstellingen en partners van een dergelijk fonds. Ook vindt de Commissie, zoals al eerder gezegd, dat de samenwerking met de Spuipleinpartners meer prioriteit zou mogen hebben.

Diversiteit en inclusie

De Commissie is gecharmeerd van de mooie visie van Amare op diversiteit en inclusie, die daar haar kernwaarden – openheid, nieuwsgierigheid, persoonlijke aandacht – aan heeft gekoppeld. De Commissie is ook enthousiast over het inclusieve klimaat, het hoge ambitieniveau en het feit dat er een werkgroep voor diversiteit en reflectie is. Wel mist de

Commissie in de reflectie SMART-doelstellingen en is er in de personeelssamenstelling van Amare, zeker in de beleids-bepalende functies, nog weinig sprake van diversiteit.

Cultuureducatie

De Commissie plaatst vraagtekens bij de toegevoegde waarde van een eigen educatieprogramma naast het grootschalige en veelomvattende aanbod van de vaste bewoners Residentie Orkest Den Haag, Nederlands Dans Theater en het Koninklijk Conservatorium. De Commissie is enthousiast over de talentontwikkelingsladder. Maar met twee vaste bespelers, elk met een uitgebreid eigen educatieprogramma, vraagt een eigen educatie- en talentontwikkelingsprogramma wel om een gewogen en gebalanceerd aanvullend aanbod ten opzichte van en in relatie tot dat van de twee vaste bespelers.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Gezien het feit dat Amare in de aanvraag talentontwikkeling beschrijft in het licht van cultuureducatie en niet als apart onderdeel en volgens de criteria van de Subsidieregeling, heeft de Commissie dit onderdeel niet besproken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie waardeert het dat Amare zich in korte tijd heeft ontwikkeld tot een beeldbepalende instelling in de stad met een programmering van hoge kwaliteit. Het is haar echter onvoldoende duidelijk wat de artistieke uitgangspunten van Amare zijn. De Commissie adviseert de organisatie daarnaast om de komende jaren een visie te formuleren op de relatie met de partners aan het Spuiplein. Verder moedigt zij de organisatie aan de zichtbaarheid van de toegankelijke programmering van Open Amare te vergroten. Op verschillende aspecten van de complexe bedrijfsvoering is volgens de Commissie meer actie nodig. Op het vlak van duurzaamheid ziet de Commissie Amare als een voorbeeld. De

Commissie is ook gecharmeerd van de mooie visie van Amare op diversiteit en inclusie, maar zij mist SMART-doelstellingen en ziet dat er in de personeelssamenstelling van Amare nog weinig sprake is van diversiteit. De Commissie vraagt zich tot slot af of Amare een eigen educatieprogramma moet ontwikkelen naast het grootschalige en veelomvattende aanbod van de vaste bewoners Residentie Orkest Den Haag, Nederlands Dans Theater en het Koninklijk Conservatorium.

Another Kind of Blue

Stichting Another Kind of Blue

Gevraagd subsidiebedrag: € 100.000,00

Inleiding

Stichting Another Kind of Blue is een Haags dansgezelschap dat culturele activiteiten ontwikkelt op het gebied van dans, muziek en multimedia. Zij legt zich vooral toe op de combinatie van artistieke en technologische processen. Haar missie is publiek betoveren en tot nadenken zetten over de wereld die volgens haar door technologische vooruitgang wordt beheerst. Zij maakt daartoe dansvoorstellingen waarin zij choreografie en technologie vanuit één artistiek concept wil laten samensmelten tot een geïntegreerd geheel. Another Kind of Blue is een huisgezelschap van Amare.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet in het beleidsplan van Another Kind of Blue (AKOB) de koppeling tussen techniek en dans weliswaar consequent terugkomen, maar zij ziet hierin vooral een interessant activiteitenplan met een laboratoriumfunctie. De plannen lijken geen bewuste opmaat naar het klassieke idee van een voorstelling. Het vertrekpunt van de visie van AKOB lijkt dit te onderstrepen: niet de dans is uitgangspunt, maar de technologische ontwikkelingen. Het plan lijkt pragmatisch ingestoken in plaats van artistiek-inhoudelijk. De Commissie leest bijvoorbeeld nergens in de plannen artistiek-inhoudelijke keuzes waarop de instelling zich baseert. De Commissie mist in die zin artistiek-inhoudelijk beleid en reflectie. Ook mist zij een overkoepelende visie, waarin de artistieke en zakelijke ambities samenkomen. Een diversiteits- en inclusiebeleid lijkt er niet te zijn. De Commissie ziet absoluut de waarde van het onderzoek van AKOB naar nieuwe kunstvormen, maar hoe het onderzoek zich verhoudt tot de voorstellingen, welke artistieke keuzes de organisatie maakt en welke stappen er nodig zijn, leest de Commissie onvoldoende terug.

De artistiek leider heeft een gedegen dansachtergrond en is ook thuis in technologie, constateert de Commissie. De

Commissie ziet weliswaar choreografische impulsen (zoals in de samenwerking met Wubkje Kuindersma), maar de artistieke visie en dansontwikkeling zijn verder weinig onderbouwd. Op het gebied van technologie weet AKOB volgens de Commissie de juiste organisaties aan zich te binden. De artistieke partners, zowel lokaal als (inter)nationaal, hebben eveneens een vertrouwenwekkende staat van dienst.

De organisatie geeft in haar beleidsplan aan dat zij het publiek aan het denken wil zetten over de relatie tussen mens en techniek en dat zij met haar aanbod in staat is het publiek te verbazen en verrassen. De Commissie erkent dat de insteek prikkelend is, maar tegelijkertijd vraagt de Commissie zich af of AKOB in deze missie slaagt, gezien het onduidelijke artistieke beleid dat aan de voorstellingen ten grondslag ligt. De Commissie heeft er wel vertrouwen in dat de thema's die AKOB aansnijdt, een breed publiek aanspreken, maar de zeggingskracht van de dans vindt zij minder overtuigend.

De eigenheid waarmee het gezelschap aan de slag gaat met de relatie tussen mens en techniek, door dans en techniek te vermengen, levert naar de mening van de Commissie zonder twijfel een interessante bijdrage aan de culturele sector. AKOB is volgens haar een van de weinige organisaties die deze kruisbestuiving zo consequent doorvoert. Het uitgangspunt is volgens de Commissie van waarde. Op het

vlak van technologie is AKOB volgens haar ook zeker vernieuwend, maar de Commissie is er nog niet van overtuigd dat dit danstechnisch ook het geval is.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van AKOB roept een aantal vragen op. De begroting is helder, passend en laat een solide inkomstenbasis uit haar landelijke tournees zien. Maar daarnaast leunt de begroting naar het oordeel van de Commissie nog steeds zwaar op subsidies. De financieringsmix oogt daarvoor fragiel. De Commissie is van mening dat er voor AKOB veel meer commerciële kansen liggen die de organisatie nu niet benut. Vanwege de technologische insteek van AKOB en de samenwerking met de wetenschap zou de organisatie volgens de Commissie namelijk een beroep kunnen doen op bijdragen van technologische partners en private fondsen. Een risicoanalyse ontbreekt. Het duurzaamheidsbeleid wordt volgens de Commissie niet echt uitgediept.

AKOB past de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code toe, al had de Commissie graag een toelichting op

de codes gelezen. Daarnaast zet AKOB in op een duurzaam personeelsbeleid, wat de Commissie toejuicht. Er zijn ook enkele kritiekpunten. Zo wil de organisatie groeien naar een raad-van-toezichtmodel om het toezicht te versterken, maar hoe dat model daarvoor zorgt, beschrijft zij niet. De Commissie constateert dat vier leden van het bestuur zijn vertrokken, maar een toelichting daarop ontbreekt.

De Commissie is positief over de kwaliteit van het publieksonderzoek dat AKOB door Rotterdam Festivals heeft laten uitvoeren na de reprisetournee van Wave. Wel vraagt zij zich af tot welke beslissingen en welk beleid de onderzoeksresultaten hebben geleid. AKOB beschrijft zijn ambitie voor publieksbereik, maar formuleert geen doelstellingen, noemt geen specifieke doelgroepen en geen strategie. Uit de monitoring blijkt een redelijk publieksbereik, en ook een aantoonbaar trouw publiek. De tournees lijken goed aan te slaan. De Commissie stelt ook met genoeg vast dat de organisatie de aanstelling van een marketeer in de begroting heeft opgenomen.

De eigen positionering heeft AKOB helder voor ogen, constateert de Commissie. De organisatie beweegt zich in een netwerk van lokale en (inter)nationale samenwerkingspartners, maar de mate waarin, wordt de Commissie niet duidelijk. Voor de keuze van partners had de Commissie graag een onderbouwing gelezen. De verbinding met Den Haag is bescheiden,

maar wel relevant: Korzo, Amare en De Dutch Don't Dance Division. AKOB zou wat de Commissie betreft meer de verbinding met de stad kunnen zoeken. Zij vindt het jammer dat zij geen plannen in die richting ziet in de aanvraag.

Diversiteit en inclusie

Om het diversiteits- en inclusiebeleid vorm te geven, heeft AKOB onder meer een publieksonderzoek laten uitvoeren, dat de organisatie naar eigen zeggen inzicht geeft in de effectiviteit van haar strategieën op het gebied van diversiteit en inclusie. Ook heeft AKOB SMART geformuleerde doelstellingen en een reflectie toegevoegd. Wat de Commissie betreft blijven de doelstellingen nog wat algemeen. Ook mist zij acties om deze doelstellingen te realiseren. Op ambitieniveau valt er volgens de Commissie nog veel te winnen voor AKOB door een visie op diversiteit en inclusie te formuleren, concrete doelgroepen te benoemen – denk bijvoorbeeld aan gamers en technologiestudenten –, doelstellingen in te bedden in beleid en een koppeling met het programma te maken.

De initiatieven die AKOB onderneemt om financiële, sociale, fysieke en digitale drempels weg te nemen, zijn volgens de Commissie niet overtuigend weergegeven in de aanvraag. Er ontbreekt bijvoorbeeld een doelgroepenanalyse, waardoor AKOB het inzicht mist welke drempelverlagende acties werkelijk nodig zijn. Wel voert AKOB volgens de Commissie een inclusief personeelsbeleid. Maar in de producties, programma's, keuze van partners en het publieksbereik van AKOB ziet de Commissie geen bewust diversiteits- en inclusiebeleid terug.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie acht de bijdrage van AKOB aan het Haagse culturele veld bescheiden, maar relevant. De eigenheid waarmee het gezelschap aan de slag gaat met de relatie tussen mens en techniek, door dans en techniek te vermengen, levert naar de mening van de Commissie zonder twijfel een interessante bijdrage aan de culturele sector. De instelling is een van de weinige organisaties die deze kruisbestuiving zo consequent doorvoert. Op het vlak van technologie is AKOB in de ogen van de Commissie zeker vernieuwend, maar zij is er nog niet van overtuigd dat dit danstechnisch ook het geval is. Welke

artistieke keuzes de organisatie maakt, leest de Commissie onvoldoende terug. Zij ziet vooral een interessant activiteitenplan met een laboratoriumfunctie, in plaats van een bewuste opmaat naar het klassieke idee van een voorstelling. Ook zou AKOB wat haar betreft meer de verbinding met de stad kunnen zoeken. Daarvan is nu nauwelijks sprake en de Commissie leest ook geen plannen in die richting. Op het gebied van diversiteit en inclusie is er voor AKOB nog een wereld te winnen. De Commissie adviseert de instelling op dit thema meer ambitie te tonen en concrete strategieën te formuleren, zowel op het gebied van producties, programma's en keuze van partners als wat betreft publieksbereik en de toegankelijkheid van voorstellingen.

Totaalscore

39

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Another Kind of Blue een bedrag van € 100.000,00 toe te kennen.

Art-S-Cool

Stichting Art-s-cool

Gevraagd subsidiebedrag: € 298.500,00

Inleiding

Stichting Art-s-cool is actief op het gebied van binnen- en buitenschoolse cultuureducatie, (voorbereidende) talentontwikkeling en cultuurparticipatie. Kenmerkend voor het kunstonderwijs van Art-S-Cool is dat kunstenaars, vormgevers en ontwerpers vanuit de eigen praktijkervaring lesgeven. Samen leveren zij een bijdrage aan de creatieve en beeldende vorming van zo veel mogelijk kinderen uit de Schilderswijk, Transvaal, Laak en Zuidwest. Art-S-Cool richt zich ook op jongeren in het voortgezet onderwijs. Ouders/verzorgers worden nauw betrokken bij de lessen en activiteiten en ook worden wijkprojecten georganiseerd. Veiligheid en respect voor diversiteit staan voor Art-S-Cool voorop; iedere deelnemer wordt aangemoedigd om zijn/haar/hun 'eigen, unieke proces van beleving en verbeelding' te ervaren.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over de gedegen, goed gemotiveerde en bevolgen aanvraag van Art-S-Cool. Volgens de Commissie creëert de organisatie een bijzonder leerecosysteem, met als doel de leefbaarheid van aandachtswijken en -buurten in Den Haag te vergroten. De Commissie vindt het lovenswaardig hoe Art-S-Cool in de eigen locatie in de Schilderswijk, maar ook met activiteiten op tal van andere plekken in Den Haag, kinderen en jongeren plek biedt waar ze niet alleen cultureel kapitaal opbouwen, maar ook sociale vaardigheden, zelfvertrouwen, ondernemingszin en een gevoel van zingeving ontwikkelen. Deze missie en de spilfunctie die Art-S-Cool in de wijk inneemt, vormen volgens de Commissie niet alleen de kern van het artistiek-inhoudelijke beleid, maar vertalen zich ook naar het zakelijk- en diversiteits- en inclusiebeleid van de aanvrager.

De Commissie waardeert het dat Art-S-Cool in haar aanvraag laat zien dat zij de kritische noten van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 serieus genomen heeft. Dit heeft in de nieuwe aanvraag onder meer geleid tot een heldere artistiek-inhoudelijke visie. Wel ontbreekt volgens de Commissie een goede didactische onderbouwing. Er wordt in het beleidsplan gerefereerd aan 'onderzochte

theoretische visies', maar de Commissie had dit graag meer uitgewerkt willen zien: om welke theorieën gaat het en wat heeft het onderzoek ernaar opgeleverd? Hoewel de gebruikte methoden volgens de Commissie in de praktijk blijken te werken, vraagt zij zich af aan welke criteria lesprogramma's moeten voldoen, hoe de kwaliteit ervan geborgd wordt en op welke manier ze geëvalueerd worden en door wie. Ook had de Commissie meer willen weten over de vakbekwaamheid van de professionele kunstenaars met wie Art-S-Cool werkt: wat is hun achtergrond, waar moeten ze aan voldoen, hoe zien de trainingen eruit die ze binnen Art-S-Cool krijgen, en hoe wordt erop toegezien dat zij de veiligheid van kinderen en jongeren waarborgen?

Het bovenstaande neemt niet weg dat de Commissie vindt dat Art-S-Cool een unieke plek inneemt binnen het Haagse culturele leven, door de bewuste keuze voor de Schilderswijk als hart van de organisatie en door de duidelijke focus op het bevorderen van kansgelijkheid en vroege talentontwikkeling. De Commissie ziet de positieve impact die de activiteiten van Art-S-Cool hebben op het leven van de kinderen en jongeren die deelnemen, en op hun ouders en sociale cirkel. Als een van de weinige cultuureducatieaanbieders geeft Art-S-Cool er blijk van oog te hebben voor de steeds complexer wordende leefwereld van de jeugd en benoemt zij, tot genoegen van de Commissie, het feit dat – bijvoorbeeld – de Schilderswijk van

zichzelf al een rijke cultuur heeft. Wel had de Commissie nog explicieter verwoord willen zien hoe Art-S-Cool inspeelt op de verschillende leeftijden binnen de doelgroep en hoe zij toetst of het aanbod voor elke leeftijdscategorie aansprekend en betekenisvol is.

De Commissie ziet dat Art-S-Cool zich duidelijk als een lerende organisatie positioneert, die zichzelf blijft vernieuwen. Zo wordt in het beleidsplan onder meer gesproken over nieuwe programma's op het gebied van mediaeducatie, digital storytelling en duurzaamheidseducatie, en er is sprake van nieuwe samenwerkingen binnen zowel het culturele als het maatschappelijke domein. Alleen blijven de toekomstplannen wel tamelijk abstract; de Commissie had bijvoorbeeld graag gezien dat Art-S-Cool voor de media- en duurzaamheidseducatie al een aantal sterke partners op deze vakgebieden op het oog had en liever nog: al contact met hen had gelegd.

Zakelijk beleid

De Commissie constateert dat de bedrijfsvoering van Art-S-Cool grotendeels op orde is, al is de begroting met een positief

resultaat niet sluitend. Daarnaast begrijpt de Commissie niet waar de daling van de huisvestingskosten ten opzichte van 2024 vandaan komt. Positief vindt zij het dat Art-S-Cool nieuwe fondsen wil aanschrijven en zich gaat certificeren bij het CBF, zodat zij meer donaties kan werven. Ook is de Commissie van mening dat Art-S-Cool zowel artistiek-inhoudelijk als zakelijk een duidelijk duurzaamheidsbeleid voert. Daarnaast geeft de organisatie over het algemeen uitstekend invulling aan het criterium goed werkgeverschap. Wel had de Commissie graag een toelichting gekregen op de overbelasting van de basisorganisatie versus de inzet van vrijwilligers en zzp'ers.

Volgens de Commissie heeft Art-S-Cool duidelijk zicht op het publiek dat zij bereikt. Er is daarbij aandacht voor impactmeting, onder meer via enquêtes en gesprekken met ouders, maar de Commissie mist wel een helder uitgewerkte visie op het gebied van monitoring en een daaruit voortvloeiend plan van aanpak. Zij zou graag zien dat ook hierbij, naast de *input* van scholen, kunstenaars/docenten en ouders, de stem van de leerlingen en deelnemers leidend is.

In haar positionering legt Art-S-Cool de focus op het vergroten van kansgelijkheid van kinderen en jongvolwassenen, zowel binnen het onderwijs als in de leefomgeving van de doelgroep. De organisatie neemt volgens de Commissie ook duidelijk verantwoordelijkheid voor die rol, en is daarbij goed op de

hoogte van wat er leeft en speelt in de wijken. Dat Art-S-Cool ervoor kiest om zich voornamelijk wijkgericht te profileren, ziet de Commissie als een kracht, vooral ook omdat zij verdieping belangrijker vindt dan groei. In de omschrijving die Art-S-Cool geeft van haar belang voor Den Haag vindt de Commissie de organisatie te bescheiden: Art-S-Cool investeert niet alleen in het cultuurminnend vermogen van 'de Haagse burgers van later', maar draagt op zoveel meer gebieden bij aan het leven van burgers van nú en van nieuwe generaties kunstenaars en makers – en de organisatie mag trots zijn op die rol.

Diversiteit en inclusie

Bij een organisatie met een doelgroep die voor 90% woont of naar school gaat in de aandachtswijken van Den Haag, kan het onderwerp diversiteit en inclusie, aldus de Commissie, niet anders dan hoog op de agenda staan. Zij ziet dan ook dat Art-S-Cool hier een goede reflectie op geeft en een duidelijk beleid op voert. De organisatie gaat uitvoerig in op de vier P's en de Commissie leest daarin een aantal mooie uitgangspunten en ambities. Zo waardeert zij het dat Art-S-Cool mensen met afstand tot de arbeidsmarkt werkkansen biedt en voor

mbo-studenten stageplekken beschikbaar stelt, en is zij onder de indruk van het feit dat de organisatie zich verantwoordelijk voelt om hulp te organiseren wanneer zij bij jongeren 'serieuze, zorgelijke signalen' opvangt. Maar de Commissie mist een nulmeting en constateert dat de ambities van Art-S-School niet zijn vertaald naar SMART geformuleerde doelen en een helder en concreet actieplan.

Wat de toegankelijkheid van haar activiteiten betreft laat Art-S-Cool duidelijk zien hoe zij financiële en sociale drempels slecht en hoe zij op het gebied van digitale toegankelijkheid de afgelopen jaren verbeteringen heeft doorgevoerd. Wel wil de Commissie Art-S-Cool meegeven de komende jaren ook meer oog te hebben voor de eventuele fysieke beperkingen binnen haar doelgroep, zowel binnenschools als buitenschools.

De aanvraag van Art-S-Cool getuigt volgens de Commissie van voldoende aandacht voor de veiligheid van publiek en personeel, onder meer door de recente invoering van een Integraal Veiligheidsplan. Hoewel de Commissie constateert dat de organisatie beschikt over een uiterst divers docenten- en vrijwilligersteam, had zij wel graag een reflectie gezien op het feit dat deze diversiteit niet terug te vinden is binnen het directieteam.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Art-S-Cool een wezenlijke bijdrage levert aan het Haagse culturele leven door binnen- en buitenschools kunstonderwijs te koppelen aan het stimuleren van sociale ontwikkeling, kansgelijkheid en verbinding. De organisatie geeft daarbij volop blijk van kennis van en begrip voor de leefwereld van kinderen en jongeren en vervult in en vanuit de eigen locatie in de Schilderswijk een belangrijke spilfunctie, mede omdat er veel geïnvesteerd wordt in ouderbetrokkenheid. De Commissie zou dan ook graag zien dat Art-S-Cool de gelegenheid krijgt om zich de komende jaren nog verder te ontwikkelen.

Totaalscore

60

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Art-s-cool een bedrag van € 298.500,00 toe te kennen.

Beeld & Geluid Den Haag

Stichting Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid

Gevraagd subsidiebedrag: € 140.574,00

Inleiding

Stichting Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid is een interactief museum over 'het leven in de media'. Tot 2019 was het museum bekend onder de naam COMM, eerder ook als Museum voor Communicatie en daarvoor als het PTT Museum. Het doel van de huidige instelling is het bevorderen van nieuwswijsheid. Het museum heeft zijn collectie sinds 1929 opgebouwd. In 2019 is deze eigendom geworden van Stichting Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid (NIBG) in Hilversum. De locatie in Den Haag sluit in 2024. Daarmee zal de collectie naar Hilversum verhuizen. Vanaf 2025 zal Beeld & Geluid Den Haag zich volledig richten op de programmering en educatie in de stad.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet in het beleidsplan van Beeld & Geluid Den Haag samenhangende, optimistische uitgangspunten. Beeld & Geluid Den Haag wil een gewaardeerde, herkenbare en toegankelijke 'plek' zijn voor ontmoeting, debat en andere programmering. Het museum richt zich hierbij op de rol van media in de samenleving.

Het spreekt de Commissie aan dat Beeld & Geluid Den Haag daarbij uit is op samenwerking en kennisdeling. Maar hoe de instelling dit wil doen, is volgens de Commissie niet helder uiteengezet in de aanvraag. Hoewel de Commissie begrip heeft voor de transitie waarin de instelling zich bevindt, ziet zij het als een gemiste kans dat Beeld & Geluid Den Haag pas na het indienen van de aanvraag zijn positie verder vorm gaat geven.

De Commissie vindt het van vakbekwaamheid getuigen dat de organisatie een bestaansvorm zoekt die nieuwe kansen biedt. Beeld & Geluid Den Haag is van plan om de vaste locatie te verlaten en zich op verschillende manieren bij andere culturele instellingen aan te sluiten. Dit laat de wil zien om te vernieuwen en te experimenteren. De Commissie had wel

graag gelezen welke samenwerkingspartners de organisatie op het oog heeft.

De oorspronkelijkheid van de instelling ziet de Commissie in het plan meer vanuit het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid dan uit het aanbod van Beeld & Geluid Den Haag komen. De Commissie erkent dat de instelling kan profiteren van de gevestigde positie van NIBG, maar wijst de aanvrager erop dat er in Den Haag meer instellingen bezig zijn met persvrijheid, democratie en mediawijsheid. De Commissie vindt het positief dat de organisatie meer samenwerkingen gaat zoeken, maar zij kan uit het plan onvoldoende opmaken hoe Beeld & Geluid Den Haag erin zal slagen herkenbaar te blijven. De Commissie mist in de aanvraag een toelichting op hoe de organisatie wil anticiperen op de toekomst, nieuwe generaties en nieuwe kunstvormen. Ze is van mening dat Beeld & Geluid Den Haag de visie integraal had moeten uitwerken, juist nu de organisatie de locatie aan de Zeestraat verlaat.

De Commissie vraagt speciale aandacht voor de museumcollectie. De aanvraag biedt geen inzicht in de manier waarop de omvangrijke en historisch belangrijke collectie nu en in de toekomst beheerd wordt. Ook rijst de vraag in hoeverre Haagse bezoekers een beroep kunnen blijven doen op archieven, waarvan enkel duidelijk is dat het postzegelgedeelte naar het Nationaal Archief is gegaan. Online ontsluit Beeld & Geluid

Den Haag de collectie wel. Ook laat het museum via de website weten hoe de collectie kan worden geraadpleegd. Dit vindt de Commissie positief. Het digitale aanbod zou naar mening van de Commissie wel uitgebreider mogen zijn.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van Beeld & Geluid is verkennend. De Commissie stelt vast dat de aanvrager geen evenwichtige financieringsmix laat zien. Daarbij is de begroting niet sluitend. Of de begroting realistisch is, betwijfelt de Commissie, omdat het aandeel eigen inkomsten summier is. Beeld & Geluid Den Haag is in 2022 met een juridische fusie opgegaan in Stichting NIBG. De subsidie die NIBG zelf ontvangt, kan niet worden aangewend voor activiteiten in Den Haag, omdat – zo schrijft de organisatie – het museum sinds de verzelfstandiging een jaarlijks exploitatietekort heeft. De Commissie had het op prijs gesteld op dit punt nadere toelichting te krijgen. Dit geldt ook voor de toepassing van de codes, die de instelling zegt te onderschrijven. Wat in positieve zin opvalt is de beschrijving van het duurzaamheidsbeleid. Hierin ziet de Commissie zeer heldere keuzes terug. Ook laat de organisatie reflectie

zien op de publieksresultaten. Zo benoemt zij eerlijk dat het publiek de presentaties soms ingewikkeld vindt. Dit maakt de Commissie wel benieuwd naar hoe het publiek dit kenbaar heeft gemaakt. In het plan ziet zij namelijk geen gemeten publieksoordeel of -scores terug.

Beeld & Geluid Den Haag geeft aan samen te werken met Haagse organisaties, maar laat daar in zijn plan volgens de Commissie geen visie op zien. Wat het belang van Beeld & Geluid Den Haag is voor de stad, wordt niet duidelijk uit de aanvraag, al is de Commissie ervan overtuigd dat dit belang er wel is. In de aanvraag toont de instelling onvoldoende reflectie op de eigen rol in de Haagse culturele sector, en hoe ze zich verhoudt tot andere partijen. Ook reflecteert ze niet op de regionale, nationale of internationale context.

Beeld & Geluid Den Haag wil mediawijsheid bevorderen, om zo een gelijkwaardig speelveld te creëren van informatie-uitwisseling en daarmee het democratische bestel te ondersteunen. Dit zijn thema's en doelstellingen die volgens de Commissie goed aansluiten bij de identiteit van Den Haag, maar zij mist in de aanvraag een concrete uitwerking van deze thema's.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Beeld & Geluid Den Haag aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025–2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid niet te honoreren.

Bibliotheek Leidschenveen- Ypenburg

Bibliotheek Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 158.900,00

Inleiding

Bibliotheek Den Haag heeft een Cultuuranker in Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg. De kracht van een bibliotheek als Cultuuranker is volgens de organisatie dat medewerkers elke dag in contact zijn met inwoners en partners en dat er kruisbestuiving plaatsvindt tussen de bibliotheekfuncties en de Cultuurankerfunctie. Er zijn projecten waar inwoners participeren, hun talent ontdekken of naar een hoger niveau

kunnen tillen. Ook treden er professionele musici en (podium) kunstenaars op, zijn er geregeld exposities gekoppeld aan workshops en kunnen inwoners zelf iets presenteren en suggesties aandragen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 maakt uit de aanvraag op dat de medewerkers van Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg erg hun best doen om de Cultuurankerfunctie vorm te geven en dat de werkdruk hoog is. Maar de Commissie mist in de beleidsplannen van de aanvrager een helder artistiek-inhoudelijk beleid. Ook mist de Commissie een duidelijke beschrijving van wat het Cultuuranker precies toevoegt aan of onderscheidt van de reguliere culturele programmering die hoort bij de functie van Bibliotheek Den Haag. De programmaleider van het Cultuuranker zorgt wel voor samenhang, maar de Commissie mist de grote lijnen voor de komende vier jaar. De organisatie verwijst veel naar het bibliotheekbeleid, terwijl de Commissie graag meer had gelezen over het Cultuurankerbeleid. De Commissie mist een rode draad in de programmering en leest weinig over de

meerwaarde van de bibliotheek voor het cultuurbezoek. Ook mist de Commissie in de activiteiten focus op specifieke doelgroepen. De organisatie zegt wel dat zij migrantengroepen en de jeugd beter wil bedienen, maar beschrijft niet hoe zij vragen van die bewoners vertaalt in programmering.

De Commissie vindt het een goed idee om een aparte programmamedewerker aan te trekken voor de Cultuurankerfunctie, zodat de bibliotheekmedewerkers minder belast worden. Wel vindt zij het belangrijk dat de organisatie vastlegt hoe de samenwerking tussen de programmamedewerker en de bibliotheekmedewerkers verloopt, om te waarborgen dat de programmamedewerker zich volledig kan richten op de versterking van de Cultuurankerfunctie. Naast de beoogde programmamedewerker, die vakdeskundigheid inbrengt voor het Cultuuranker, haalt Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg expertise van buiten. De Commissie vindt het goed dat de organisatie professionaliseert door experts op het gebied van techniek, productie en marketing in te huren, maar zou graag meer lezen over de vakdeskundigheid van deze externe professionals.

Het publiek is tevreden over het culturele aanbod van Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg. Daaruit maakt de Commissie op dat het zeggingskracht heeft voor de doelgroep. De organisatie doet onderzoek onder wijkbewoners en werkt met hen

samen. Zij geeft mooie voorbeelden van participatieprojecten. De Commissie moedigt haar aan om verder te gaan en ook voorstellingen te maken in cocreatie met bewoners. Zij vindt het positief dat Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg door gesprekken met bewoners weet wat hen aanspreekt, maar zij mist een heldere strategie om deze wensen te vertalen in programmering. Door meer in te spelen op de behoeften van de wijk, kan Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg een herkenbaarder eigen signatuur krijgen volgens de Commissie. Het valt haar op dat in de programmering niet is terug te zien dat 46,6% van de inwoners van Leidschenveen-Ypenburg een migratieachtergrond heeft. Ook moedigt zij de organisatie aan om meer aandacht te besteden aan actieve cultuurparticipatie dan aan programma's die het publiek passief ondergaat. Verder ziet de Commissie weinig vernieuwing en experiment. Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg zou volgens haar veel meer kunnen inspelen op actuele, urgente thema's. Zij verwacht dat deze thema's vanzelf naar voren komen als de organisatie zich meer richt op mensen met een migratieachtergrond. Ook raadt zij Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg aan om meer gebruik te maken van de expertise van CultuurSchakel om haar educatieve activiteiten te vernieuwen.

Zakelijk beleid

Van de bedrijfsvoering van Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg is de Commissie niet onder de indruk. De organisatie heeft stevige steun van Bibliotheek Den Haag en toont een sluitende begroting. Maar omdat een activiteitenplan ontbreekt, kan de Commissie niet beoordelen of de begroting passend is. Ook roept de begroting vragen op. Het bedrag dat is opgenomen voor personeelszaken staat volgens de Commissie niet in verhouding tot dit werk voor de Cultuurankerfunctie. Daarop mist zij een toelichting. Daarnaast had de Commissie graag een toelichting gezien op de inschaling van de programmamedewerker. Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg heeft een lager budget dan Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck. De Commissie zou het daarom logisch vinden als de programmamedewerker van Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg een kleiner dienstverband krijgt, zodat er verhoudingsgewijs meer overblijft voor de activiteiten. De financieringsmix is volgens de Commissie onevenwichtig. Zij begrijpt dat Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg zelf geen private fondsen kan werven, maar daarvoor zou de organisatie wel kunnen samenwerken met stichtingen in de wijk. De Commissie moedigt haar aan om daar creatiever in te zijn. Ook zou de organisatie volgens de Commissie meer inkomsten kunnen halen uit kaartverkoop voor voorstellingen die plaatsvinden

buiten de openingstijden van de bibliotheek. Wel is de Commissie positief over het duurzaamheidsbeleid van Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg.

In hoeverre Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg voldoet aan de voorwaarden voor goed werkgeverschap, kan de Commissie moeilijk beoordelen. Als gemeentelijke instelling volgt de organisatie de richtlijnen voor governance en Fair Pay, de gedragscode en het vrijwilligersbeleid van de gemeente. Maar de Commissie had graag gelezen hoe zij hieraan invulling geeft voor de Cultuurankerfunctie, bijvoorbeeld bij de inhuur van externe professionals. Wel vindt de Commissie het goed dat de organisatie een programmamedewerker wil inzetten om de bibliotheekmedewerkers te ontlasten.

Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg investeert volgens de Commissie al veel in de relatie met het publiek. Met participatietrajecten betreft de organisatie wijkbewoners bij cultuur. Ook verzamelt zij data en blijft ze in gesprek met buurtgenoten en partnerorganisaties. Maar de Commissie denkt dat zij de bewoners met een migratieachtergrond nog onvoldoende bereikt. Taal in de bibliotheek is volgens de Commissie een goed voorbeeld van een project om taalleerders in contact te brengen met het culturele aanbod in Den Haag. Zij zou graag zien dat de organisatie hier ook een vervolg aan geeft: hoe zorgt ze ervoor dat het niet bij een eenmalig cultuurbezoek blijft?

De organisatie is zich volgens de Commissie goed bewust van haar bijzondere positie als bibliotheek met Cultuurankerfunctie. De Commissie vindt het heel goed dat zij een Cultuurplatform voor de wijk wil oprichten en daarin partners met elkaar verbindt. De organisatie noemt ook veel stedelijke samenwerkingspartners, maar de Commissie mist een toelichting op de samenwerkingen met deze partners. Ook mist zij samenwerkingspartners in de wijk. Verder raadt zij Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg aan om meer samen te werken met andere Cultuurankers, om van elkaar te leren. Als enige locatie voor cultuurparticipatie in het stadsdeel is de organisatie volgens de Commissie belangrijk om met een laagdrempelig aanbod bewoners te bereiken die anders niet met cultuur in aanraking komen.

graag een uitwerking gezien voor de Cultuurankerfunctie. Over de toegankelijkheid van activiteiten die Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg organiseert, is de Commissie gematigd positief. De bibliotheek is een laagdrempelige organisatie. De activiteiten zijn vrijwel altijd gratis, waardoor er geen financiële drempel is om deel te nemen. Overigens is de Commissie van mening dat het afhankelijk van de doelgroep en het tijdstip van de activiteiten soms wenselijk is om entree te vragen. Over het wegnemen van fysieke en digitale drempels leest de Commissie niets in de aanvraag. Voor het bevorderen van een inclusief klimaat geldt hetzelfde als voor diversiteit en inclusie in het algemeen: Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg leunt sterk op het beleid van Bibliotheek Den Haag, maar is weinig concreet over de invulling daarvan voor het Cultuuranker.

Diversiteit en inclusie

Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg reflecteert in de aanvraag beperkt op diversiteit en inclusie. De Commissie mist ook SMART geformuleerde doelstellingen, een nulmeting en streefcijfers. Zij constateert dat de organisatie op dit gebied sterk leunt op het beleid van Bibliotheek Den Haag, maar had

Conclusie en advies Adviescommissie

Als enige locatie voor cultuurparticipatie in het stadsdeel is Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg volgens de Commissie belangrijk om met een laagdrempelig aanbod bewoners te bereiken die anders niet met cultuur in aanraking komen.

Als Cultuuranker zou de organisatie zich naar haar mening echter nog steviger kunnen positioneren. De Commissie mist een helder artistiek-inhoudelijk beleid en een herkenbare artistieke signatuur. Wel is zij van oordeel dat de programmering zeggingskracht heeft voor de doelgroep. De Commissie moedigt Bibliotheek Leidschenveen-Ypenburg aan om meer aandacht te besteden aan actieve cultuurparticipatie en aan migrantengroepen. Ook zou zij creatiever kunnen zijn in de fondsenwerving via samenwerkingen met partners in het stadsdeel. Over de bedrijfsvoering is de Commissie kritisch. Op het gebied van diversiteit en inclusie leunt de organisatie sterk op het beleid van Bibliotheek Den Haag. Dat geeft de Commissie wel vertrouwen, maar zij had graag een specifieke uitwerking voor het Cultuuranker gezien.

Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck

Bibliotheek Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 185.680,00

Inleiding

Bibliotheek Den Haag heeft een Cultuuranker in Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck. De kracht van een bibliotheek als Cultuuranker is volgens de organisatie dat medewerkers elke dag in contact zijn met inwoners en partners en dat er kruisbestuiving plaatsvindt tussen de bibliotheekfuncties en de Cultuurankerfunctie. Er zijn projecten waarin inwoners participeren, hun talent ontdekken of het naar een hoger niveau kunnen tillen Ook treden er professionele musici en (podium)

kunstenaars op, zijn er geregeld exposities gekoppeld aan workshops en kunnen inwoners zelf iets presenteren en suggesties aandragen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 maakt uit de aanvraag op dat de medewerkers van Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck erg hun best doen om de Cultuurankerfunctie vorm te geven en dat de werkdruk hoog is. Maar zij mist een helder artistiek-inhoudelijk beleid. Ook mist de Commissie een duidelijke beschrijving van wat het Cultuuranker precies toevoegt aan of onderscheidt van de reguliere culturele programmering die hoort bij de functie van Bibliotheek Den Haag. De programmaleider van het Cultuuranker zorgt wel voor samenhang en de organisatie beschrijft haar keuzes voor doelgroepen en participatieprojecten, maar de Commissie mist de grote lijnen voor de komende vier jaar. Hoe ziet de programmering eruit en hoe is die verdeeld over de verschillende kunstdisciplines en de verschillende doelgroepen, zodat er voor elk wat wils is? Wat doet de organisatie om een artistiek hoger niveau te bereiken? Juist omdat

de werkdruk hoog is, moedigt de Commissie de organisatie aan om een visie te ontwikkelen en op basis daarvan heldere keuzes te maken.

De Commissie vindt het een goed idee om een aparte programmamedewerker aan te trekken voor de Cultuurankerfunctie, zodat de bibliotheekmedewerkers minder belast worden. Wel vindt zij het belangrijk dat de organisatie vastlegt hoe de samenwerking tussen de programmamedewerker en de bibliotheekmedewerkers verloopt, om te waarborgen dat de programmamedewerker zich volledig kan richten op de versterking van de Cultuurankerfunctie. Naast de beoogde programmamedewerker, die vakdeskundigheid inbrengt voor het Cultuuranker, haalt Bibliotheek Loosduinen|Nieuw Waldeck expertise van buiten. De Commissie vindt het goed dat de organisatie professionaliseert door experts op het gebied van techniek, productie en marketing in te huren, maar zou graag meer lezen over de vakdeskundigheid van deze externe professionals.

De zeggingskracht van de Cultuurankerfunctie beoordeelt de Commissie als voldoende. Voor de samenstelling van het programma luistert de organisatie naar wijkbewoners én inspireert zij hen om ook eens iets nieuws en onverwachts te zien. De participatieprojecten zijn stevig verankerd in de wijk. Een duidelijke strategie voor participatie en programmering zou

de zeggingskracht volgens de Commissie nog groter maken. Wat Bibliotheek Loosduinen|Nieuw Waldeck als Cultuuranker oorspronkelijk maakt, is volgens de Commissie de combinatie van bibliotheek en Cultuurankerfunctie. Maar dat karakteristieke gegeven werkt de organisatie naar haar oordeel nog niet sterk genoeg uit. Op het gebied van cultuurparticipatie heeft Bibliotheek Loosduinen|Nieuw Waldeck een eigen signatuur als organisator van *community arts*. Dat vindt de Commissie goed passen bij de Cultuurankerfunctie. In de programmering mist de Commissie echter een herkenbare artistieke signatuur. Ook ziet zij weinig vernieuwing en experiment. Volgens de Commissie zou de organisatie meer kansen kunnen benutten. De Commissie vindt haar wat te voorzichtig in haar formuleringen, zoals 'Het zou interessant zijn als talenten binnen het Cultuuranker een rol kunnen krijgen door bijvoorbeeld op te treden in het voorprogramma van gevestigde artiesten of als ze op een andere manier een rol kunnen spelen binnen het stadsdeel.' Zij moedigt de organisatie aan om zulke kansen te grijpen en om te zetten in concrete acties. Wel vindt de Commissie het vernieuwend dat Bibliotheek Loosduinen|Nieuw Waldeck ook programmeert buiten de eigen locatie, zoals in de Abdijkerk en bij Molen de Korenaer. Dat blijkt goed te werken om nieuwe publieksgroepen te bereiken.

Zakelijk beleid

Van de bedrijfsvoering van Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck is de Commissie niet onder de indruk. De organisatie heeft stevige steun van Bibliotheek Den Haag en toont een sluitende begroting. Maar omdat een activiteitenplan ontbreekt, kan de Commissie niet beoordelen of de begroting passend is. Ook roept de begroting vragen op. Het bedrag dat is opgenomen voor personeelszaken staat volgens de Commissie niet in verhouding tot de hoeveelheid werk voor de Cultuurankerfunctie. Daarop mist zij een toelichting. Ook had de Commissie graag een toelichting gezien op de inschaling van de programmamedewerker. De financieringsmix is volgens de Commissie onevenwichtig. Zij begrijpt dat Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck zelf geen private fondsen kan werven, maar daarvoor zou de organisatie wel kunnen samenwerken met stichtingen in de wijk. De Commissie moedigt de organisatie aan om daar creatiever in te zijn. Ook zou de instelling volgens de Commissie meer inkomsten kunnen halen uit kaartverkoop voor voorstellingen die plaatsvinden buiten de openingstijden van de bibliotheek. Wel is de Commissie positief over het duurzaamheidsbeleid van Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck.

In hoeverre Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck voldoet aan de voorwaarden voor goed werkgeverschap, kan de Commissie moeilijk beoordelen. Als gemeentelijke instelling volgt de organisatie de richtlijnen voor governance en Fair Pay, de gedragscode en het vrijwilligersbeleid van de gemeente. Maar de Commissie had graag gelezen hoe zij hieraan invulling geeft voor de Cultuurankerfunctie, bijvoorbeeld bij de inhuur van externe professionals. Wel vindt de Commissie het goed dat de organisatie de werkdruk bij de bibliotheekmedewerkers wil verlagen door een aparte programmamedewerker voor de Cultuurankeractiviteiten aan te stellen.

Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck investeert volgens de Commissie al veel in de relatie met het publiek. Met participatietrajecten betreft de organisatie wijkbewoners bij cultuur. In de aanvraag geeft zij ook een mooi voorbeeld van jonge ambassadeurs die meedenken over jongerenprogramming. Verder is er aandacht voor mensen met een niet-westerse achtergrond en mensen met hersenletsel. Bovendien verzamelt de organisatie veel kennis over haar doelgroepen door onder ander monitoring, enquêtes, gesprekken en demografisch onderzoek. Dit is volgens de Commissie een goed startpunt. Het is nu aan Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck om te bepalen welke doelgroepen de organisatie al bereikt en welke ze nog wil bereiken, en een plan te maken om dat te realiseren.

De organisatie is zich volgens de Commissie goed bewust van haar bijzondere positie als bibliotheek met Cultuurankerfunctie. De Commissie vindt het heel goed dat zij Cultuurplatform Loosduinen heeft opgericht en daarin partners uit het stadsdeel met elkaar verbindt. De organisatie noemt ook veel samenwerkingspartners, maar de Commissie mist een toelichting op de samenwerkingen met deze partners. Ook raadt zij Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck aan om meer samen te werken met andere Cultuurankers, om van elkaar te leren. Als enige locatie voor cultuurparticipatie in het stadsdeel is de organisatie volgens de Commissie belangrijk om met een laagdrempelig aanbod bewoners te bereiken die anders niet met cultuur in aanraking komen.

Diversiteit en inclusie

Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck reflecteert in de aanvraag beperkt op diversiteit en inclusie. De Commissie mist ook SMART geformuleerde doelstellingen, een nulmeting en streefcijfers. Zij constateert dat de organisatie op dit gebied sterk leunt op het beleid van Bibliotheek Den Haag, maar had graag een uitwerking gezien voor de Cultuurankerfunctie.

Ook zou de organisatie volgens de Commissie meer kansen kunnen benutten door taallessen te combineren met cultuur. Dit gebeurt volgens de Commissie nog in te beperkte mate. Wel waardeert zij de voorbeelden van samenwerkingen met welzijnsorganisaties. Over de toegankelijkheid van activiteiten die Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck organiseert, is de Commissie overwegend positief. De bibliotheek is een laagdrempelige organisatie en het bereik wordt nog groter doordat zij ook activiteiten op andere locaties in de wijk organiseert. Ook werkt zij samen met zorginstellingen, zodat rolstoelgebruikers voorstellingen kunnen bijwonen. Met programma's overdag bereikt de organisatie doelgroepen die 's avonds minder makkelijk de deur uit gaan. De activiteiten zijn vrijwel altijd gratis, waardoor er geen financiële drempel is om deel te nemen. Overigens is de Commissie van mening dat het afhankelijk van de doelgroep en het tijdstip van de activiteiten soms juist wenselijk is om entree te vragen. Over het wegnemen van digitale drempels leest de Commissie niets in de aanvraag. Voor het bevorderen van een inclusief klimaat geldt hetzelfde als voor diversiteit en inclusie in het algemeen: Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck leunt sterk op het beleid van de Bibliotheek Den Haag, maar is weinig concreet over de invulling daarvan voor het Cultuuranker.

Conclusie en advies Adviescommissie

Als enige locatie voor cultuurparticipatie in het stadsdeel is Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck volgens de Commissie belangrijk om met een laagdrempelig aanbod bewoners te bereiken die anders niet met cultuur in aanraking komen. Als Cultuuranker zou de organisatie zich naar haar mening echter nog steviger kunnen positioneren. De Commissie mist een helder artistiek-inhoudelijk beleid en een herkenbare artistieke signatuur. Wel is zij van oordeel dat de participatieprojecten goed zijn ingebed in de wijk en zeggingskracht hebben voor de doelgroep. De Commissie moedigt Bibliotheek Loosduinen | Nieuw Waldeck aan om meer kansen te benutten om nieuwe doelgroepen bij cultuur te betrekken. Ook in de fondsenwerving via samenwerkingspartners zou zij creatiever kunnen zijn. Over de bedrijfsvoering is de Commissie kritisch. Op het gebied van diversiteit en inclusie leunt de organisatie sterk op het beleid van Bibliotheek Den Haag. Dat geeft de Commissie wel vertrouwen, maar zij had graag een specifieke uitwerking voor het Cultuuranker gezien.

Cat Smits Company

Stichting Cat Smits Company

Gevraagd subsidiebedrag: € 63.000,00

Inleiding

Stichting Cat Smits Company bestaat sinds 2020. Het gezelschap van theatermaker Cat Smits is gevestigd in Den Haag en speelt door heel Nederland, en in toenemende mate ook in het buitenland. De voorstellingen zijn beeldverhalen met spel, poppenspel, dans, film en muziek als vaste ingrediënten. Acteren met poppen als mede- en tegenspelers is de signatuur van het gezelschap. Radicale eerlijkheid, een feministische, antipatriarchale lijn en een kritische blik op de bestaande normen en machtsstructuren zijn de pilaren van de voorstellingen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is lovend over de samenhang in het artistieke profiel van Cat Smits Company. De drie pijlers van de visie – radicale eerlijkheid, een feministische, antipatriarchale lijn en een kritische blik op de bestaande normen en machtsstructuren – zijn niet alleen terug te zien in de programmering, maar ook in de samenwerkingen en het werkgeverschap. Een kanttekening van de Commissie is dat het Laaktheater als partner wellicht minder past bij de zakelijke ambities van de organisatie, omdat Cultuurankers voornamelijk vraaggestuurd programmeren. Maar de Commissie begrijpt wel dat het Laaktheater mooie kansen biedt voor een beginnend gezelschap en vertrouwt erop dat Cat Smits Company zich zakelijk kan ontwikkelen.

De Commissie heeft vertrouwen in het artistieke vakmanschap van Cat Smits en ziet haar als een ambassadeur van het poppenspel. De Commissie waardeert de rol die de organisatie speelt in talentontwikkeling. De Commissie begrijpt dat het starten van een gezelschap uitdagingen met zich meebrengt en stimuleert Cat Smits Company om voldoende aandacht te houden voor zowel de artistieke als zakelijke ontwikkeling van de organisatie.

De thematiek van de voorstellingen biedt volgens de Commissie genoeg aanknopingspunten om een publiek aan te spreken. Uit de prijzen die het gezelschap heeft gewonnen, blijkt dat de voorstellingen daadwerkelijk zeggingskracht hebben. Wel had de Commissie graag gelezen hoe een maker die een persoonlijke inspiratiebron gebruikt, ervoor zorgt dat het werk niet particulier wordt. Daarnaast verwacht de Commissie dat de thematiek en het vrouwelijk perspectief ook interessant is voor non-binaire personen en mannen, maar mist zij een aanpak om ervoor te zorgen dat de voorstellingen ook deze doelgroepen bereiken. Verder adviseert zij Cat Smits Company om ervoor te zorgen dat deze nagesprekken niet alleen educatief zijn, maar ook gericht zijn op de beleving van de voorstelling.

Cat Smits Company maakt een onderscheidende keuze in vorm en inhoud en gebruikt poppentheater om de innerlijke, onderdrukte stem te laten horen. Dat geeft haar werk volgens de Commissie een herkenbare eigen signatuur. Wat thematiek betreft is dit in de ogen van de Commissie vernieuwend. Cat Smits Company legt niet alleen systemen bloot, maar wil het publiek ook in actie laten komen. Vanuit de feministische intersectionele beweging maakt Cat Smits Company manifesten tegen het systeem. De Commissie wijst wel op het gevaar van de documentaire aanpak, waardoor de voorstellingen soms meer op educatie lijken dan op een artistieke

theaterproductie. Uit de aanvraag maakt de Commissie niet op dat Cat Smits Company ook vernieuwend is in poppenspel, of daarmee experimenteert.

Zakelijk beleid

De Commissie beoordeelt de bedrijfsvoering als voldoende. De begroting is sluitend en past bij het aangevraagde subsidiebedrag. De financieringsmix is volgens de Commissie in orde. Maar de reserves staan naar haar oordeel niet in verhouding tot de risico's. Volgens Cat Smits Company zijn er geen directe bedreigingen. De Commissie is van mening dat de organisatie de bedrijfsrisico's onderschat. De Commissie is positief over het duurzaamheidsbeleid en het feit dat Cat Smits Company het statement TE ZIJN OF NIET TE ZIJN van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten onderschrijft.

Cat Smits Company wil graag een duurzaam personeelsbeleid voeren, maar financieel was dat tot nu toe nog niet haalbaar. De Commissie waardeert de wens om de Fair Practice Code toe te passen en verwacht dat de organisatie dit doet als de meerjarensubsidie wordt toegekend. Zij vindt het ook goed dat

er een vertrouwenspersoon is. De Commissie constateert dat de governance nog niet in orde is, omdat volgens de statuten bestuursleden voor onbepaalde tijd mogen aanblijven. In de aanvraag staat wel een rooster van optreden voor bestuurders. De Commissie beveelt Cat Smits Company aan om de statuten te wijzigen.

Over de relatie met het publiek is de Commissie kritisch. Cat Smits Company wil het publieksbereik verdubbelen, maar de nadruk ligt op organische groei. De Commissie mist een ambitieus plan om structureel te werken aan een groter publieksbereik. Er heeft ook nog geen publieksmonitoring plaatsgevonden. De thema's van de voorstellingen zouden iedereen kunnen raken. Daarom zou de Commissie graag zien dat de organisatie zich verdiept in de doelgroep die deze thema's nog niet bewust doorleeft, maar voor wie ze wel interessant zijn. Cat Smits Company heeft volgens de Commissie wel een goed netwerk van maatschappelijke organisaties, en gaat voorzichtig allianties aan met podia en vrouwelijke makers. De Commissie had graag meer gelezen over de samenwerkingen in Den Haag. Het project met de vissersgemeenschap in Scheveningen vindt de Commissie geen sterk voorbeeld, omdat het hier om een incidentele samenwerking ging. Vanwege de thematiek van de voorstellingen en het meester-gezelsysteem van Cat Smits Company – het gezelschap is afhankelijk van nieuwe spelers die het zelf moet

opleiden – is de instelling volgens de Commissie wel een aanwinst voor Den Haag. Ook behandelt de organisatie antipatriarchale thema's die voor een feministisch publiek urgent zijn.

Diversiteit en inclusie

Cat Smits Company heeft een globale visie op diversiteit en inclusie, maar heeft geen SMART geformuleerde doelstellingen op dit gebied. Dit staat volgens de Commissie in schril contrast met de betrokkenheid die de organisatie laat zien waar het de eigen thema's betreft. De ambitie is in de ogen van de Commissie te algemeen geformuleerd. Een nulmeting en streefcijfers ontbreken. Over toegankelijkheid leest de Commissie niets in de aanvraag. Op basis van het jaarverslag verwacht zij wel dat hier aandacht voor is, maar juist van een organisatie met een intersectionele blik verwacht de Commissie dat zij het goede voorbeeld geeft, ook in de aanvraag. Over een inclusief werkklimaat schrijft Cat Smits Company niet expliciet, maar in het algemeen maakt de Commissie uit de aanvraag op dat hiervoor aandacht is. Dat baseert zij op wat de organisatie schrijft over een veilige werkomgeving, gedragscodes, een vertrouwenspersoon en de organisatie- en machtsstructuur.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van oordeel dat Cat Smits Company een sterk artistiek profiel heeft dat niet alleen is terug te zien in de programmering, maar ook in de samenwerkingen en het werkgeverschap. Vanwege de thematiek van de voorstellingen en het meester-gezelsysteem van Cat Smits Company is het gezelschap volgens de Commissie een aanwinst voor Den Haag. Cat Smits Company heeft een herkenbare eigen signatuur en de voorstellingen hebben zeggingskracht, maar de Commissie ziet graag dat het gezelschap zich inspant om een bredere doelgroep te bereiken. De bedrijfsvoering en het werkgeverschap zijn in de ogen van de Commissie voldoende, maar de organisatie moet zich volgens haar beter bewust zijn van de bedrijfsrisico's en heeft stappen te zetten op het gebied van governance en Fair Pay. Op het gebied van diversiteit en inclusie zou Cat Smits Company juist als organisatie met een intersectionele blik nog meer het goede voorbeeld kunnen geven, naar de mening van de Commissie.

Totaalscore

45

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Cat Smits Company een bedrag van € 63.000,00 toe te kennen.

Cézanne Tegelberg & Company

Stichting Fynn Ltd.

Gevraagd subsidiebedrag: € 80.000,00

Inleiding

Stichting Fynn Ltd. is een ensemble van creatieve performers uit verschillende landen, onder leiding van maker Cézanne Tegelberg. Het gezelschap maakt immersief objecttheater, in combinatie met disciplines als bewegingstheater, live-muziek en vertelling. Hiermee onderzoekt het universele thema's. Voorstellingen worden uitgevoerd in het Engels of in meerdere talen, waaronder het Nederlands. Het gezelschap speelt in de kleine en middenzaal, 'toneel op toneel' en incidenteel op locatie.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet in de aanvraag van Cézanne Tegelberg & Company een duidelijke focus op immersief objecttheater dat tot stand komt door de in Nederland relatief onbekende methode van *devising*, waarmee het materiaal op de vloer wordt ontwikkeld, zonder vooraf bedacht scenario. Die focus komt niet alleen terug in de programmering, maar ook in de keten van talentontwikkeling die de organisatie in Den Haag wil vormen, in de manier waarop zij publiek bij de producties betreft en in de manier waarop de mensen in de organisatie met elkaar omgaan. De Commissie herkent daardoor een duidelijke samenhang in het artistieke profiel van Cézanne Tegelberg & Company. Verder hecht de organisatie belang aan maatschappelijke participatie. Dit belang onderschrijft de Commissie, maar zij zou graag een uitgebreidere uitwerking lezen van de participatieprojecten.

De Commissie is lovend over het vakmanschap van Cézanne Tegelberg op het gebied van *devising*. Zij heeft hiervoor een opleiding gevolgd in Londen en verzorgt workshops over de methode voor professionals in Nederland. Als kanttekening plaatst de Commissie dat de methode zich in Nederland nog niet helemaal heeft bewezen. De artistieke kwaliteit van de

voorstellingen is in haar ogen wisselend. Het gezelschap is nog in ontwikkeling en kan zich in de ogen van de Commissie nog niet volledig meten met de organisaties die het in de aanvraag noemt, maar de Commissie is onder de indruk van de plannen.

De thema's van de voorstellingen in de aanvraag zijn universeel en hebben volgens de Commissie in potentie veel zeggingskracht. De kunstvorm van immersief objecttheater op bijzondere locaties draagt daar in haar ogen aan bij. Wel had de Commissie graag meer gelezen over de dramaturgische keuzes. Uit recensies blijkt dat het publiek door tijdsprongen in de voorstellingen de draad soms kwijtraakt. De Commissie waardeert de ambitie om immersief theater en devising in Nederland een plek te geven, maar de plannen zijn voor haar nog wat ongrijpbaar.

Met immersief objecttheater op basis van devising heeft Cézanne Tegelberg & Company volgens de Commissie een duidelijke eigen signatuur en levert het gezelschap een bijzondere bijdrage aan de Haagse culturele sector. De niet-patriarchale bottom-upbenadering beschouwt de Commissie als vernieuwend voor de hele sector. Zij vindt het alleen verwarrend dat de aanvraag uitgewerkte productieplannen bevat. Graag had zij een toelichting gelezen op die keuze: zijn die plannen door het systeem van subsidieaanvragen opgelegd? En als dat zo

is en het ensemble past de productieplannen helemaal aan wanneer het de werkvloer op gaat, wat heeft de Commissie dan beoordeeld?

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering beoordeelt de Commissie als voldoende gezond, maar met verbetermogelijkheden. De begroting is passend, maar niet sluitend. De Commissie had graag gelezen wat de organisatie doet als er minder geld is. De financieringsmix is gevarieerd, maar de Commissie ziet een risico dat de bijdragen van private fondsen te ambitieus zijn begroot. Cézanne Tegelberg & Company heeft een duurzaamheidsbeleid: het ensemble werkt in een studio met energie van zonnepanelen, beperkt de uitstoot van reizen, hergebruikt materialen en gaat bewust om met papieren flyers en posters. Het eigen vermogen staat in verhouding tot de gesignaleerde risico's.

Het werkgeverschap is volgens de Commissie voldoende in ontwikkeling. Het startende gezelschap voldeed in de afgelopen periode naar eigen zeggen in toenemende mate aan de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code en

noemt het een kernvoorwaarde om hier in de komende periode aan te voldoen. Cézanne Tegelberg & Company geeft zich volgens de Commissie goed rekenschap van wat er nodig is om dat doel te bereiken. Positief is de Commissie ook over de CONSENT-methode die de organisatie toepast voor de besluitvorming. Een aandachtspunt op het gebied van de governance vindt de Commissie de verhouding met Avalon, waar het gezelschap een repetitieruimte huurt. Cézanne Tegelberg is ook initiatiefnemer van Avalon en de Commissie mist een toelichting op hoe de belangen zich tot elkaar verhouden. Verder beveelt de Commissie Cézanne Tegelberg & Company aan om zich te laten coachen in zakelijk leiderschap, zodat de jonge organisatie zich gezond kan ontwikkelen.

De Commissie is ervan overtuigd dat de universele thema's van de voorstellingen een groot publiek kunnen aanspreken, maar zij mist een uitgewerkte visie op publieksbereik. Positief vindt zij dat programmeurs geïnteresseerd zijn in de producties van Cézanne Tegelberg & Company en dat er een landelijke tournee komt, waardoor de organisatie een groter publiek kan bereiken. Ook vindt de Commissie de publieksparticipatie interessant voor het bereik, en vindt zij het goed dat de organisatie de impact heeft gemeten van de *language no problem*-voorstellingen en de voorstellingen in verschillende talen. De Commissie mist echter een gerichte aanpak voor verschillende doelgroepen.

Wat positionering betreft schetst Cézanne Tegelberg & Company een duidelijk beeld van de eigen plaats in het culturele veld. Het gezelschap zoekt samenwerking op het artistieke gebied. De Commissie zou het waardevol vinden als dat ook op maatschappelijk gebied gebeurt. De thema's van de voorstellingen lenen zich daar volgens haar goed voor en het zou de positionering van het gezelschap sterker maken. Verder lijkt het er door de samenwerking met Avalon op dat Cézanne Tegelberg & Company twee standplaatsen heeft; de Commissie moedigt het gezelschap aan om voldoende aansluiting met Den Haag te houden.

Diversiteit en inclusie

Cézanne Tegelberg & Company wil met SMART geformuleerde doelstellingen de diversiteit en inclusie bevorderen in het kernteam, het ensemble en het publiek. De Commissie merkt daarbij op dat de aandacht hierbij vooral uitgaat naar queerness en culturele diversiteit en minder naar andere vormen. De ambities worden duidelijk uit de aanvraag, maar de Commissie had ook graag de resultaten van de nulmeting ingezien. Cézanne Tegelberg & Company besteedt aandacht aan

financiële, sociale, fysieke en digitale toegankelijkheid, maar de borging hiervan is in de ogen van de Commissie weinig onderbouwd. Met de CONSENT-methode voor besluitvorming werkt de organisatie aan een inclusief klimaat voor het personeel. Ook de reflectie op de samenwerking in de organisatie vindt de Commissie positief. Wel had zij graag gelezen hoe de organisatie diversiteit en inclusie bewaakt en bevordert in de samenwerking met partners.

de Commissie het gezelschap aan om zich te laten coachen in zakelijk leiderschap, en ziet zij graag een uitgewerkte visie op publieksbereik. De Commissie zou het waardevol vinden als Cézanne Tegelberg & Company maatschappelijke partners zoekt. De Commissie waardeert de aandacht voor diversiteit en inclusie, maar constateert dat die vooral uitgaat naar queerness en culturele diversiteit. Zij moedigt het gezelschap aan om breder te kijken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie waardeert de focus van Cézanne Tegelberg & Company op immersief objecttheater dat tot stand komt door devising. Hierdoor heeft het gezelschap volgens de Commissie een duidelijke eigen signatuur en levert het een bijzondere bijdrage aan de Haagse culturele sector. De artistieke kwaliteit van de voorstellingen is in de ogen van de Commissie echter wisselend, doordat het gezelschap nog in ontwikkeling is. Zij had daarom graag meer gelezen over de dramaturgische keuzes. Het zakelijk beleid en het werkgeverschap zijn volgens de Commissie passend voor een jonge organisatie, maar de relatie met Avalon is een aandachtspunt. Ook raadt

Totaalscore

48

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Fynn Ltd. een bedrag van € 80.000,00 toe te kennen.

Ciconia Consort

Stichting Ciconia Consort

Gevraagd subsidiebedrag: € 146.000,00

Inleiding

Stichting Ciconia Consort wil klassieke muziek brengen voor een breed publiek. Het strijkorkest met jonge musici van rond de 30 jaar speelt muziek uit alle stijlperiodes en is gespecialiseerd in het herontdekken van vergeten meesterwerken uit de 20e eeuw. Vanuit de muziek wordt verbinding gelegd met andere kunstvormen. Ciconia Consort streeft naar uitvoeringen waarbij mensen uit alle lagen van de bevolking, culturen en leeftijden zich thuis voelen. Er is een muzikaal-educatieve kinderopvang bij de middagconcerten. Met uitvoeringen in buurtcentra bereikt het gezelschap andere dan de gebruikelijke doelgroepen voor klassieke muziek.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet dat Ciconia Consort met succes vergeten meesterwerken uit de 20e eeuw voor het voetlicht van een breed publiek brengt. De muzikale uitvoering is volgens de Commissie van een solide niveau, al vindt zij de concerten wel wat conventioneel van aard. Over de samenhang van het artistieke en zakelijke beleid heeft de Commissie twijfels. Ze vraagt zich af in hoeverre de activiteiten uit de artistieke en zakelijke ambities volgen, of dat de programmering het vertrekpunt is voor het artistieke profiel. De programma-keuzes missen urgentie, en er ontbreekt een coherente artistieke visie.

Zowel het ensemble als de artistiek leider heeft volgens de Commissie artistiek een uitstekend niveau. De organisatie weet daarnaast solisten en partners van kwaliteit aan zich te binden voor de duur van meerdere projecten. Maar de Commissie is kritisch over de vakdeskundigheid op het gebied van regie, vormgeving en presentatie. Het feit dat niet alleen de muzikale artistieke keuzes bij de dirigent liggen, maar ook de presentatie, theatrale vormgeving en de regie, vindt zij problematisch.

Ciconia Consort heeft volgens de Commissie een herkenbare signatuur. Met de focus op het (onbekendere) 20e-eeuwse klassieke repertoire en ‘aankleding’ van de concerten is het ensemble niet uniek, maar door de zeer eigen invulling hiervan heeft het een duidelijke eigen plek veroverd in Den Haag, met een eigen trouw publiek. Hoewel de aanvraag originele projectplannen bevat, waarmee de organisatie aanhaakt op de actualiteit, is de programmering, inclusief de presentatievorm, volgens de Commissie nauwelijks vernieuwend te noemen. Ciconia Consort heeft naar de mening van de Commissie weinig originele artistieke samenwerkingspartners. Wel levert het gezelschap een bijdrage aan de culturele sector door nog onbekend werk de kans te geven zich bij de muzikale canon te voegen.

Zakelijk beleid

Ciconia Consort voert een voorzichtig financieel beleid, waarbij de risico's in beeld en behapbaar zijn. Toch is de Commissie kritisch over de bedrijfsvoering. De financieringsmix is in orde, maar er ontbreekt een toelichting op de stijging van de sponsorgelden. Ook zet de Commissie vraagtekens bij de forse

groei van de begroting. Deze groei wordt veroorzaakt door een verhoging van het aantal speelplekken (door een verhoging van de subsidieaanvraag bij het Fonds Podiumkunsten) en door de invoering van Fair Pay. De onderbouwing van de verhoging van het aangevraagde bedrag rust voor een groot deel op de koppeling met de aanvraag van Ciconia Consort bij het Fonds Podiumkunsten. De Commissie ziet het belang van deze aanvraag en de consequenties daarvan voor het ensemble, maar zij voelt zich niet geroepen de matching van dat bedrag volledig in te vullen vanuit het Haags perspectief. Daarnaast blijven de financiële reserves achter bij de verwachte groei van de exploitatiekosten en daar lijkt ook nog geen beheersmaatregel onder te liggen. Al met al vraagt de Commissie zich af of het activiteitenplan, het aangevraagde bedrag en de begroting met elkaar in verhouding zijn. Over het duurzaamheidsbeleid heeft de Commissie haar twijfels, omdat Ciconia Consort in het kader van duurzaamheid geen samenwerking met intercontinentale solisten aangaat, maar het orkest wel meer naar het buitenland wil gaan reizen.

De Commissie vindt dat Ciconia Consort op veel punten goed invulling geeft aan het criterium goed werkgeverschap. Zij waardeert de betrokkenheid van het bestuur, dat gedurende de coronaperiode vaker heeft vergaderd om daarmee de vinger aan de pols te houden. Ook is het bestuur scherp op belangenverstrengeling en houdt het jaarlijks een zelfevaluatie

met een procedure voor monitoring en verbetering. Ciconia Consort onderschrijft daarnaast de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code, maar geeft in de aanvraag geen toelichting op de codes. De Commissie vindt het goed dat de organisatie de Cao voor de NAPK muziekensembles wil gaan toepassen en reflecteert op het feit dat de meeste musici als zzp'er willen werken. Daarbij heeft Ciconia Consort een duidelijk beschreven beloningsbeleid, waarin solidariteit hoog in het vaandel staat. De Commissie waardeert het idee van een platte organisatie, maar het is in haar ogen niet logisch dat iedereen binnen het orkest ook hetzelfde betaald krijgt, ongeacht leeftijd en functie. De ontwikkelingsmogelijkheden voor jonge stafleden vindt de Commissie dan wel weer positief.

Ciconia Consort heeft veel luisteraars op Spotify, een groot bereik via radio en tv en een trouw publiek. Daarnaast zet het gezelschap slim in op vaste regionale partners en heeft het een goede marketingstrategie. Ook vindt de Commissie het positief dat Ciconia Consort aan publieksonderzoek en -monitoring doet. Desondanks ziet de Commissie de verwachte groei in publiek niet voldoende onderbouwd en mist zij tevens een toelichting op de ambitie van de organisatie met betrekking tot het bereiken van een internationaal publiek.

De Commissie vindt de positionering van Ciconia Consort helder en goed onderbouwd in de aanvraag. Er zijn samen-

werkingen met culturele partners zoals Festival Classique, maar ook met podia en niet-culturele organisaties zoals de Voedselbank, het Vadercentrum en het Leger des Heils. Daarmee vervult de organisatie een mooie maatschappelijke rol in Den Haag. Minder positief is de Commissie over de summiere beschrijving van talentontwikkeling in de aanvraag. Daarover had zij graag meer gelezen.

Het uitgebreide educatieprogramma van de aanvrager en de meespeeldagen beoordeelt de Commissie als goed. Ook ziet de Commissie dat Ciconia Consort belangrijk is voor het bereiken van publiek in de wijk, al vindt de Commissie het jammer dat het orkest daar voornamelijk in kamermuziekbezetting speelt. De Commissie betwijfelt of de artistieke signatuur van het Ciconia Consort daarbij voldoende overeind blijft.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat Ciconia Consort voldoende reflecteert op het onderwerp diversiteit en inclusie. De organisatie onderneemt acties op dit gebied, heeft een diversiteitsmanager aangesteld, maar heeft de doelstellingen niet

voldoende SMART geformuleerd. Het ambitieniveau vindt de Commissie onduidelijk. Aan de ene kant heeft de organisatie een nulmeting gedaan en beschrijft zij veel concrete ambities en initiatieven om de culturele diversiteit van publiek en het bereik onder jongeren te vergroten. Aan de andere kant ziet de Commissie weinig visie en ambitie om de diversiteit in de programmering en onder het personeel te vergroten. Ook mist de Commissie streefcijfers in de aanvraag. Wat toegankelijkheid betreft vraagt de Commissie zich af in hoeverre er plaats is voor een nieuw en divers publiek, omdat de concerten op de vaste locaties steevast zijn uitverkocht aan het reguliere publiek. De kinderopvang die Ciconia Consort tijdens de concerten aanbiedt, maakt het voor bepaalde groepen makkelijker om een concert te bezoeken. Er is aandacht voor het wegnemen van financiële drempels, door het aanbieden van korting voor Ooievaarspashouders en klanten van de Voedselbank. Ook is er aandacht voor de fysieke toegankelijkheid. Daarentegen is de zorg voor een inclusief klimaat volgens de Commissie onder de maat. De Commissie laat bij dit punt zwaar meewegen dat de programmering nadrukkelijk vanuit een wit, westers perspectief wordt benaderd en daarmee soms exotistisch overkomt: bij het enige reguliere programma waarin niet-westerse muziek een belangrijke rol speelt, worden bijvoorbeeld geen niet-westerse musici betrokken, en wordt alles benaderd vanuit het perspectief van de dirigent. Wat betreft sociale veiligheid op de werkvloer, zeker voor

orkesten een belangrijk onderwerp, leest de Commissie te weinig terug in de aanvraag, op het benoemen van een externe vertrouwenspersoon na.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet dat Ciconia Consort met succes vergeten meesterwerken uit de 20e eeuw voor het voetlicht brengt. De muzikale uitvoering is volgens de Commissie van een solide niveau, al vindt zij de concerten wat conventioneel van aard. Over de samenhang van het artistieke en zakelijke beleid heeft de Commissie twijfels. Zowel het ensemble als de artistiek leider heeft artistiek een uitstekend niveau, volgens de Commissie, maar zij is kritisch over de vakdeskundigheid op het gebied van regie, vormgeving en presentatie. De Commissie vraagt zich af of het activiteitenplan, het aangevraagde bedrag en de begroting met elkaar in verhouding zijn, en of de forse groei van de begroting voldoende onderbouwd is. Ook heeft de Commissie twijfels over de verwachte groei in publieksvraag. De aandacht voor diversiteit en inclusie is volgens de Commissie vooral op het gebied van publiek goed uitgewerkt, maar onvoldoende op het gebied van programmering en personeel.

Totaalscore

42

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij is kritisch over het argument dat Ciconia Consort gebruikt dat de organisatie meer subsidie moet krijgen van de gemeente omdat het ensemble meer gaat spelen en de extra speelbeurten (bij het Fonds Podiumkunsten) ten gunste van Den Haag komen. In deze cirkelredenatie gaat de Commissie niet mee. Zij adviseert om de subsidie aan Ciconia Consort gelijk te houden aan het bedrag dat de instelling aan meerjarensubsidie ontving in 2024.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Ciconia Consort een bedrag van € 115.354,00 toe te kennen.

CLRS Studio

CLRS Studio BV

Gevraagd subsidiebedrag: € 95.000,00

Inleiding

CLRS Studio BV is een cultureel platform dat een combinatie biedt van cultuur, kunst, mode en muziek. De programma's en activiteiten van CLRS Studio zijn bedoeld om artistieke expressie en creativiteit in Den Haag te stimuleren en talent te ontwikkelen. Met muziekproducties, workshops, schilderen, beeldhouwkunst, fotografie, vormgeving en een eigen kledinglijn integreert CLRS Studio een breed scala aan artistieke disciplines.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 waardeert het initiatief om in de omgeving van station Hollands Spoor een laagdrempelige plek te creëren voor cultuuruitwisseling. Maar op basis van de aanvraag van CLRS Studio kan zij zich geen artistiek-inhoudelijk beeld vormen van de activiteiten die daar zullen plaatsvinden. Zij mist een overzicht van de aard, omvang en frequentie van de activiteiten, en van kunstenaars, modeontwerpers en andere makers die erbij betrokken zijn. De aanvraag beschrijft niet wat het artistieke profiel is van CLRS Studio en de Commissie kan dat ook niet opmaken uit de website van de organisatie.

De Commissie heeft vertrouwen in de zakelijke deskundigheid van de aanvrager, die een ondernemer is. Ook verwacht zij dat hij de doelgroep van cultureel diverse jongeren zou kunnen bereiken. Maar de Commissie mist inzicht in de deskundigheid op het vlak van artistieke en educatieve begeleiding van de deelnemers aan onder andere de workshops en de writers-camps. CLRS Studio spreekt wel over lokale, regionale, nationale en internationale spelers in de culturele wereld, maar noemt nauwelijks namen en geeft geen concrete voorbeelden van hun betrokkenheid, vakgebied en ervaring.

De zeggingskracht is voor de Commissie onduidelijk, omdat CLRS Studio zijn artistiek-inhoudelijke plannen niet beschrijft. Ook blijkt uit de aanvraag niet hoeveel jongeren de organisatie op dit moment al bereikt. Daarnaast mist de Commissie een beschrijving van de artistieke signatuur, waardoor deze voor haar niet helder is. Maar zij ziet wel potentie in de combinatie van artistieke disciplines die de organisatie wil aanbieden, en gelooft dat deze combinatie jongeren met diverse culturele achtergronden zal aanspreken. Als CLRS Studio deze jongeren weet te interesseren voor artistiek-inhoudelijk waardevolle workshops waarbij zij zich thuis voelen, dan gelooft de Commissie dat zij hun talenten kunnen ontwikkelen. Als deze vorm van cultuurparticipatie op een goede manier gebeurt, is dat in de ogen van de Commissie vernieuwend. Daarom had zij graag uitgebreide informatie gekregen over de artistieke inhoud en didactische/cultuureducatieve aanpak van het aanbod, en een uitwerking van de jongerenparticipatie. Ook zou zij graag zien dat CLRS Studio zijn unieke bijdrage aan de Haagse culturele sector beter onderbouwt door te beschrijven welke gemeenschap hij precies wil bereiken.

Zakelijk beleid

De Commissie is kritisch over de bedrijfsvoering van CLRS Studio in relatie tot deze aanvraag. De aanvrager voert een commercieel bedrijf waarmee hij op verschillende manieren inkomsten binnenhaalt. De Commissie vindt het bewonderenswaardig dat hij daarmee in de coronaperiode het hoofd boven water heeft gehouden. Maar CLRS Studio heeft een brede statutaire doelstelling en geeft geen inzicht in de hoeveelheid activiteiten en de verdeling van inkomsten uit verschillende bronnen. De begroting is niet sluitend en de financiële reserve is ontoereikend. Zelf zegt CLRS Studio: 'Het gevraagde bedrag dient enkel voor de inzet van personeel met als doel een grotere doelgroep te bereiken.' Deze meerjarensubsidie is echter niet bedoeld voor personeelsinzet, maar voor activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. De vaste medewerkers zijn op de begroting niet gespecificeerd, waardoor niet duidelijk is of de gemeentelijke subsidie gebruikt wordt voor culturele activiteiten en niet bijvoorbeeld voor de commerciële activiteiten van de organisatie. Verder mist de Commissie een gedegen duurzaamheidsbeleid.

CLRS Studio doet een aanvraag vanuit een bv. Een bv is een rechtsvorm met winstoogmerk. De directeur van de bv is directeur-grotaandeelhouder. Bij een rechtsvorm met winstoogmerk

is het zeer belangrijk dat de aanvrager goed onderbouwt hoe hij met de ontvangen subsidie bijdraagt aan het maatschappelijk belang en hoe hij voorkomt dat met maatschappelijke middelen private belangen worden gediend. Ongewenste vermenging van publieke en private geldstromen ondermijnt namelijk het vertrouwen. De Commissie is van oordeel dat uit de aanvraag onvoldoende naar voren komt hoe CLRS Studio onafhankelijkheid waarborgt, belangenverstremgeling voorkomt en hier toezicht op houdt. Er is geen formele raad van toezicht. De organisatie toont onvoldoende bewustzijn van de uitgangspunten van de Governance Code Cultuur. Zij licht niet toe hoe zij deze code en de Fair Practice Code heeft geïmplementeerd in de organisatie. Ook geeft zij in de aanvraag en op haar website geen inzicht in jaarverslagen. Hierdoor kan de Commissie niet concluderen dat er sprake is van goed werkgeverschap.

De Commissie ziet dat CLRS Studio wil inspringen op de behoeften van jongeren als het gaat om trends, mode en muziek. Maar zij mist een beschrijving van het publiek dat de organisatie nu al bereikt en nog wil bereiken, uitgesplitst naar doelgroepen en in aantallen. Ambities en onderbouwing op dit gebied ontbreken. Ook vindt er geen publieksmonitoring plaats. De positionering is onduidelijk voor de Commissie. CLRS Studio noemt geen concrete samenwerkingen met een duidelijke rolverdeling en beoogde resultaten. Het belang voor Den Haag kan de Commissie niet beoordelen, omdat de aanvraag meer

gaat over het bereik buiten de wijk en buiten Den Haag. Bovendien ontbreken een artistiek-inhoudelijk plan en namen van samenwerkingspartners. Hierdoor kan de Commissie zich geen beeld vormen van de impact van de activiteiten.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van CLRS Studio aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van CLRS Studio BV niet te honoreren.

Crossing Border

Stichting Other World Productions

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000,00

Inleiding

Stichting Other World Productions biedt met het door haar georganiseerde Crossing Border een podium aan het geschreven, gesproken en gezongen woord. Crossing Border onderscheidt zich door een interdisciplinair aanbod: de verhalen van spraakmakende en talentvolle schrijvers – nationaal en internationaal, mainstream en underground – worden gecombineerd met muziekoptredens en *cross-overs* met andere kunstvormen. Jaarlijks vindt een meerdaags festival plaats op diverse locaties in Den Haag en tevens is er een doorlopend jaarprogramma. Daarnaast is Crossing Border actief op het gebied van talentontwikkeling, educatie en leesbevordering. Ook zijn er programma's voor professionals en wordt de Nederlandse literatuur internationaal onder de aandacht gebracht.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft het beleidsplan van Crossing Border met veel belangstelling en waardering gelezen. Zij heeft bewondering voor de wijze waarop de organisatie een (financieel) lastige tijd is doorgekomen en vindt de ambitie en het elan waarmee Crossing Border zich in de aanvraag presenteert hoopvol en lovenswaardig.

Op nationaal en internationaal niveau is Crossing Border, aldus de Commissie, nog altijd een literatuurfestival van grote betekenis, dat goede schrijvers uit binnen- en buitenland, van beginnend tot alom geroemd, aan zich weet te binden. Het verheugt de Commissie daarbij dat de Angelsaksische focus die de festivalorganisatie jarenlang had, is losgelaten en dat Crossing Border zich voortaan op 'auteurs uit alle windstreken en van alle achtergronden' wil richten. Wel ontbreekt volgens de Commissie een uitgebreide toelichting op hoe deze inhoudelijke verschuiving de komende jaren precies vorm krijgt. Wat is de onderliggende artistiek-inhoudelijke visie en hoe vertaalt deze zich naar helder omschreven programmalijnen, thema's, eventuele focuslanden en uit te nodigen schrijvers?

Al sinds de oprichting onderscheidt Crossing Border zich van andere literatuurfestivals door haar interdisciplinaire karakter, met, naast literatuur, een sterke focus op muziek. Daardoor heeft het festival volgens de Commissie een eigen signatuur en weet het een breder publiek te trekken dan alleen de literatuurliehebbers. Niettemin vraagt zij zich af hoe Crossing Border de (kostbare) muziekprogrammering – na een periode waarin de organisatie deze om financiële redenen moest afschalen – nu weer op volle sterkte wil inbedden in het festivalprogramma, terwijl zij ook ruimte wil bieden voor film en theater. De Commissie ziet weliswaar absoluut de potentie van een multidisciplinaire programmering, maar heeft op basis van de afgelopen jaren haar twijfels over de artistieke meerwaarde van het muziekprogramma, aangezien dit bij voorgaande festivaledities erg op zichzelf leek te staan en bovendien lang niet meer zo bevolgen en *cutting edge* was als in de begintijd van Crossing Border. Zij had dan ook graag meer inzicht willen krijgen in de artistieke criteria die de organisatie in de komende beleidsperiode bij de samenstelling van de muziek-, film- en theaterprogrammering hanteert. Ook ontbreekt volgens de Commissie een heldere toelichting op hoe Crossing Border de samenhang tussen deze disciplines en het literatuurprogramma denkt te waarborgen.

Dit neemt niet weg dat de Commissie Crossing Border als een ‘sterk merk’ ziet: een binnen de internationale schrijverswereld gerenommeerd festival dat een trouw eigen publiek weet te bereiken en nu een forse ambitie heeft om verder te groeien. De Commissie vraagt zich wel af of de inzet op een verdubbeling van het aantal bezoekers reëel is, maar zij is hoe dan ook positief over de initiatieven van Crossing Border om het publieksbereik te verbreden en te verjongen. De aanstelling van twee nieuwe, jonge programmamakers kan daar hopelijk aan bijdragen, net als de uitbreiding van de festivalactiviteiten naar de wijken en de aandacht in de programmering voor jeugd- en youngadultliteratuur en graphic novels. Wel vraagt de Commissie zich af in hoeverre de verhuizing van het avondprogramma van Crossing Border naar de Koninklijke Schouwburg zal bijdragen aan een groter bereik onder nieuwe doelgroepen.

De Commissie is positief over recente en voorgenomen activiteiten van Crossing Border voor talentontwikkeling, leesbevordering en educatie. Als voorbeeld van een zeer geslaagd talentontwikkelingsprogramma noemt de Commissie *The Chronicles*, waarbij jonge getalenteerde schrijvers en vertalers aan elkaar gekoppeld worden. Ook onderschrijft de Commissie het belang van samenwerking met organisaties als Huis van Gedichten en Poezieboys op het gebied van talentontwikkeling.

Zakelijk beleid

De aanvraag van Crossing Border laat volgens de Commissie zien dat de organisatie haar bedrijfsvoering op orde heeft. Volgens de Commissie is er sprake van een solide begroting, er zijn flinke stappen gezet met de werving van fondsen en het vergroten van de eigen inkomsten, en er is een goede algemene reserve. Wel heeft de Commissie twijfels over de haalbaarheid van de voorgenomen groei in publieks- en activiteitenaantallen en weet zij niet of de geplande uitbreiding van het aantal festivaldagen op dit moment een slimme zet is. Juist voor een organisatie die zich aan het herijken is, lijken deze ambities – hoe mooi ook – te voorbarig. Bovendien vraagt de Commissie zich af of een aanzienlijke uitbreiding van activiteiten niet een te zware druk zal leggen op de organisatie, die naast een directeur enkel uit freelancers bestaat.

Crossing Border heeft, aldus de Commissie, de afgelopen jaren goede veranderingen doorgevoerd op het gebied van governance. In de aanvraag wordt op het onderwerp gereflecteerd en ruim voldoende invulling gegeven aan het criterium van goed werkgeverschap. Wel mist de Commissie een toelichting op hoe de aanvrager belangenverstrengeling voorkomt. Dat het Crossing Border-team slechts één vaste medewerker telt – de directeur – vindt de Commissie ook riskant, omdat het de organisatie kwetsbaar maakt.

De Commissie is van mening dat Crossing Border het bestaan- de publiek goed bereikt en monitort. In hoeverre de organisatie in staat zal blijken ook nieuwe publieksgroepen aan te spreken, moet nog blijken. De Commissie vindt het in elk geval positief dat de organisatie hiertoe interessante nieuwe samenwerkingen aangaat, en een hoofd Communicatie aantrekt, en dat zij ook extern feedback vraagt op het huidige beleid. Wel is de Commissie van mening dat een aantal initiatieven weinig concreet is uitgewerkt. Hoe en waar krijgt de uitbreiding van de activiteiten naar de wijken precies vorm? Welke doelgroepen wil Crossing Border daarmee precies bereiken en wat wil de organisatie de bezoekers meegeven? En zou voor de educatie en leesbevordering binnen schoolverband niet beter samengewerkt kunnen worden met organisaties die hierin gespecialiseerd zijn (zoals Huis van Gedichten)? Daarbij vindt de Commissie het net als de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 teleurstellend dat de twee grote literaire festivals van Den Haag – Crossing Border en Writers Unlimited – nog altijd niet tot meer onderlinge afstemming en samenwerking zijn gekomen.

Wat het belang voor Den Haag betreft is de Commissie van mening dat Crossing Border het culturele klimaat verlevendigt. Het festival heeft een economisch belang door de toeristen die erop afkomen. Daarnaast levert het door de bekendheid bij en het bezoek van buitenlandse professionals ook een bijdrage

aan de internationale reputatie van Den Haag als cultuurstad. Dit laatste wordt nog versterkt door de aanwezigheid van Crossing Border op internationale beurzen. Wel vindt de Commissie dat Crossing Border nog veel meer kan en moet doen om van betekenis te zijn voor meer inwoners van Den Haag. Zij ziet op dat punt met belangstelling uit naar de nieuwe, voorgenomen samenwerkingen met maatschappelijke en culturele partners in de stad.

waarmaken om de komende jaren nieuwe publieksgroepen aan te spreken, netwerken uit te breiden, en samenwerkingen aan te gaan die haar helpen en uitdagen om zich verder te ontwikkelen op het gebied van diversiteit en inclusie. De plannen die Crossing Border heeft voor het verder wegnemen van financiële, sociale, fysieke en digitale drempels kunnen daaraan bijdragen. Ook wat betreft het creëren van een veilig en inclusief klimaat voor personeel, publiek en partners ziet de Commissie positieve verschuivingen, maar de vraag is nog wel: hoe worden deze in de toekomst gewaarborgd?

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat Crossing Border goed reflecteert op het onderwerp diversiteit en inclusie. De organisatie heeft een aantal belangrijke keuzes gemaakt om de programmering te verbreden en verrijken, waaronder het loslaten van de focus op Angelsaksische literatuur. Wel ontbreekt volgens de Commissie nog altijd een intrinsieke visie op diversiteit en inclusie en de uitwerking daarvan. Ook zijn er geen SMART geformuleerde doelstellingen en is er geen concreet stappenplan. Toch ziet de Commissie wel een groeiende bewustwording en een bereidheid om lacunes in het beleid aan te pakken. Zij is dan ook nieuwsgierig of de organisatie haar ambities kan

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet Crossing Border als een waardevolle speler binnen het Haagse culturele veld. Na een voor de organisatie lastige (financiële) periode straalt het nieuwe beleidsplan ambitie en elan uit en de organisatie heeft zichtbaar stappen gezet op het gebied van diversiteit (met name door het loslaten van de focus op Angelsaksische literatuur) en governance. Wel heeft de Commissie flinke twijfels over de samenhang binnen de interdisciplinaire programmering: hoe versterken muziek, film en theater het literatuuraanbod? Ook vraagt de

Commissie zich af hoe reëel de verdubbeling van zowel de publieks- als de activiteitenaantallen is die de festivalorganisatie in de komende beleidsperiode wil realiseren. Niettemin heeft de Commissie veel waardering voor de wijze waarop Crossing Border zich de afgelopen jaren met minder budget heeft gehandhaafd en zich nu als het ware aan het herijken is.

Totaalscore

53

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij vraagt zich namelijk af of de geplande uitbreiding van het aantal festivaldagen op dit moment een slimme keuze is en stelt dan ook voor om de extra kosten die hiermee gemoeid zijn in mindering te brengen op het aangevraagde bedrag.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Other World Productions een bedrag van € 379.000,00 toe te kennen.

Culture Unlimited

Stichting Culture Unlimited

Gevraagd subsidiebedrag: € 70.000,00

Inleiding

Stichting Culture Unlimited is een festival voor nieuwe en onontdekte muziek, met name uit de oosterse wereld, in de genres hedendaags klassiek, jazz, pop, elektro en oosterse volksmuziek. Het vindt ieder jaar in verschillende steden in Nederland plaats, met speciale aandacht voor Den Haag. Het festival legt de nadruk op maatschappelijke participatie en wil mensen door middel van muziek aan hun gedeelde erfgoed herinneren en het idee promoten dat diversiteit culturen verrijkt. Naast concerten organiseert Culture Unlimited conferenties, workshops en samenwerkingen met geleerden

en internationale artiesten. Het festival heeft verschillende culturele partners in Den Haag, om de impact van het festival te versterken, kruisbestuiving aan te moedigen en een divers publiek uit de wijken aan te trekken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over het profiel van Culture Unlimited en de missie om een programma te presenteren met traditionele en *cross-over* gecomponeerde muziek en samenwerkingen. Het idee van *East meets West* en de inhoud van de producties noemt zij sterk. De Commissie had in de aanvraag echter graag een inhoudelijke onderbouwing gezien van de artistieke visie, zoals de keuzes voor de samenwerkingspartners en een artistieke uitwerking van de programma's. Het is in de aanvraag voor de Commissie onvoldoende duidelijk waar de gezelschappen elkaar inhoudelijk ontmoeten en hoe de *cross-overs* leiden tot nieuwe muzikale vormen.

De Commissie is overtuigd van de vakdeskundigheid, de ervaring, het netwerk en de intrinsieke motivatie van de organisator.

De samenwerkingen beslaan een brede range: van gevestigde ensembles tot nieuwe makers. De Commissie noemt het programma enigszins willekeurig samengesteld, De aanvraag geeft volgens haar nauwelijks inzicht in de zeggingskracht van Culture Unlimited. Wat de organisatie met de activiteiten wil bereiken is helder, maar hoe Culture Unlimited daar wil komen wordt niet uitgewerkt. Hierdoor lijkt het programma eerder een reeks concerten door het land dan een festival met een rode draad die voor het publiek als leidraad dient, aldus de Commissie.

De Commissie prijst de oorspronkelijkheid van het festival, al ontbreekt volgens haar een onderlinge samenhang in het programma. Veel onderdelen worden ook buiten het festival geproduceerd, onder meer door samenwerkingspartners. Hierdoor is het aanbod van Culture Unlimited volgens de Commissie niet meer dan de som der delen die ook op andere plekken worden aangeboden. Wel is zij van mening dat het concept herkenbaar is en dat er geen vergelijkbare Haagse organisatie is die dit genre in een festivalvorm presenteert en op daarmee iets toevoegt aan de culturele diversiteit in Den Haag. De ambities voor vernieuwing en experiment worden onvoldoende onderbouwd en de verhouding tussen de kern- en randprogrammering is volgens de Commissie niet uitgewerkt. Ze ziet aanknopingspunten voor innovatie en een bredere context, door bijvoorbeeld te werken met een thema

zoals Culture Unlimited in het verleden deed, of door de relatie met Haagse gezelschappen als Matangi of New European Ensemble te verstevigen.

Zakelijk beleid

De Commissie is zeer kritisch over het financiële beleid van Culture Unlimited. In de begroting signaleert zij inconsequenties en zij constateert dat de aanvraag zichzelf op verschillende punten tegenspreekt, onder meer over de continuïteit van de activiteiten gedurende de pandemie. De Commissie ziet de begroting als onrealistisch en stelt dat deze niet aansluit bij de exploitatie. Daarnaast ontbreekt de jaarrekening van 2022. Ze noemt de financieringsmix onrealistisch en onvoldoende onderbouwd. De beoogde stijging van de recettes wordt in het plan ontoereikend onderbouwd. De Commissie vraagt zich af of hogere bezoekersaantallen haalbaar zijn. Ook zet ze vraagtekens bij de hoge sponsorinkomsten die Culture Unlimited de komende jaren verwacht. Fondsenwerving zou voor een festival met dit profiel kansrijk kunnen zijn, maar heeft in het verleden niet tot succes geleid. Aan de andere kant ziet de Commissie de inschatting van gages voor buitenlandse

artiesten als te laag. Verder worden de cocreaties niet gekapitaliseerd. Door dit alles concludeert de Commissie dat er bij Culture Unlimited onvoldoende sprake is van een gezonde bedrijfsvoering.

Op het gebied van goed werkgeverschap overtuigt de aanvraag de Commissie niet. Culture Unlimited geeft aan de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code te onderschrijven, maar geeft hierover geen toelichting. Daardoor blijft onduidelijk hoe de codes worden toegepast. De inschrijving bij de Kamer van Koophandel is niet op orde, zo worden de functies van voorzitter en penningmeester niet benoemd, noch de termijnen. Er is sprake van een interim-manager, maar deze is in het organogram niet terug te vinden. Wat betreft duurzaamheid komen alleen zaken rond reizen aan bod, dat vindt de Commissie te summier. Wel prijst de Commissie het feit dat de organisatie met een klein budget zoveel voor elkaar krijgt. Echter schuilt hierin ook een risico voor de bestendigheid van de onderneming.

Culture Unlimited heeft volgens de Commissie een helder beeld van de drie genoemde doelgroepen en de mediastrategie, al gaat de organisatie er in de aanvraag niet verder op in. Er vindt geen publieksmonitoring plaats en voor het bereiken van het publiek leunt de festivalorganisatie zwaar op de partners. Voor de groeiambitie en het aantrekken van nieuwe doelgroepen mist de Commissie concrete stappen.

Het profiel met ontmoetingen tussen oosterse en westerse muziek leidt volgens de Commissie tot een duidelijke en onderscheidende positionering. Culture Unlimited noemt zichzelf uniek in de samenwerkingsverbanden die zij heeft. De Commissie is het daar niet mee eens, omdat zij ook veel andere culturele organisaties ziet die hier succesvol in zijn. Culture Unlimited noemt in haar aanvraag veel podia en namen van makers; de argumentatie voor de keuzes blijft onderbelicht, aldus de Commissie. De voorgenomen allianties met maatschappelijke organisaties vindt de Commissie voorzichtig positief. Culture Unlimited wil graag de rol van bruggenbouwer op zich nemen. Het is echter onduidelijk hoe de organisatie zich hier – buiten de muzikale invulling om – hard voor maakt. De Commissie vindt het positief dat het festival het Haagse makersklimaat stimuleert met nieuwe muziekstukken, maar het is voor haar onduidelijk hoe dit gecureerd en begeleid wordt.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Culture Unlimited aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van

de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op dit criterium een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Culture Unlimited niet te honoreren.

Cultuur- Schakel

Stichting CultuurSchakel

Gevraagd subsidiebedrag: € 2.575.381,00

Inleiding

Stichting CultuurSchakel is als systeeminstelling een spin in het web van cultuureducatie en -participatie in Den Haag. Haar missie is dat iedereen in de stad kan ervaren hoe het is om zélf kunst te beoefenen en je door kunst van anderen te laten verrijken. CultuurSchakel werkt daarom aan een sterk en levendig kunstklimaat in en buiten school, met als kerntaken: zichtbaar maken, kennis delen, verbinden en mogelijk maken. Daarbij onderscheidt zij drie pijlers: cultuuronderwijs onder schooltijd (van voorschoolse educatie tot mbo), cultuurbeoefening in de vrije tijd en – als schakel tussen beide

– ‘BinnenBuiten’, om doorstroming vanuit scholen naar (blijvende) naschoolse cultuurbeoefening te stimuleren. Als onderdeel van de tweede pijler verstrekt CultuurSchakel tevens subsidies voor amateurkunst.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 onderschrijft het belang van CultuurSchakel wat betreft kennisdeling, het creëren van kansen, het leggen van verbindingen en het zichtbaar maken van het cultuur-educatie- en -participatieaanbod in de stad. Hoewel de missie van de systeeminstelling door het hele beleidsplan heen duidelijk tot uiting komt, constateert de Commissie helaas ook dat CultuurSchakel haar unieke taak met weinig urgentie belicht. De aanvraag geeft een beeld van een organisatie die nogal intern gericht is. De Commissie adviseert CultuurSchakel dan ook om in de komende beleidsperiode de ramen en deuren open te gooien en om scherpere keuzes te maken, om zo haar rol als aanjager, verbinder en knooppunt met meer verve te kunnen vervullen.

In het beleidsplan wordt de functie die kunst in het leven van kinderen en jongeren kan spelen, duidelijk verwoord (het ontwikkelen van een open blik, empathie en kritisch denkvermogen, en het vergroten van kansengelijkheid), maar deze zienswijze vertaalt zich volgens de Commissie onvoldoende naar een onderscheidende en theoretisch onderbouwde visie op cultuureducatie. Bovendien had de Commissie graag gelezen aan welk profiel de bij de organisatie betrokken professionals, onder wie de cultuurcoaches, moeten voldoen en in hoeverre zij in staat zijn om de inzet op kansengelijkheid te vertalen naar de vele specifieke doelgroepen die CultuurSchakel bereikt. In de aanvraag wordt verder veel gesproken over kennisontwikkeling en -deling, maar het is voor de Commissie niet duidelijk hoe en met wie CultuurSchakel deze kennis deelt. Gezien haar schakelfunctie zou de organisatie, aldus de Commissie, veel meer kunnen inzetten op intensieve samenwerking met de culturele instellingen, andere cultuureducatieaanbieders en – zoals ook al door de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 werd benadrukt – met alle Cultuurankers in de stad. Dit zou de bijzondere rol die CultuurSchakel als systeeminstelling in het Haagse culturele landschap heeft gekregen, verder versterken.

De Commissie vindt het bewonderenswaardig dat CultuurSchakel over de hele breedte van het onderwijsveld actief is. De systeeminstelling weet met het aanbod dat zij in haar

magazines *Vonk* en *Expeditie C* onder de aandacht brengt een hoog bereik te realiseren. Net als de organisatie zelf constateert de Commissie dat daarbij de nadruk ligt op het receptieve aanbod en zij waardeert het dan ook dat CultuurSchakel in de komende beleidsperiode meer wil inzetten op de actieve kunstbeoefening door kinderen en jongeren. Wel mist de Commissie in de aanvraag een duidelijke visie op monitoring en evaluatie van het aanbod. Er wordt wel gesproken over enquêtes en onderzoeken, maar of de organisatie zich hierbij richt op de scholen of op de kinderen en jongeren is onduidelijk. Daardoor valt niet te herleiden in hoeverre het programma-aanbod daadwerkelijk aansluit bij de belevingswereld van het kind of de jongere. Om werkelijk hun belang te dienen, zul je, aldus de Commissie, vóór ontwikkeling van het aanbod moeten onderzoeken wat hen bezighoudt. Op die manier zou CultuurSchakel ook meer kunnen sturen op de maatschappelijke urgentie van haar programma, door bijvoorbeeld culturele instellingen te vragen om producties te maken over thema's die de leerlingen en hun docenten aandragen. Scholen zouden dan ook eerder geneigd zijn om die voorstellingen af te nemen, en de kans dat kinderen en jongeren écht geraakt worden, is vele malen groter.

In haar aanvraag meldt CultuurSchakel verder dat zij bij onvoldoende subsidiëring sommige doelgroepen mogelijk niet meer kan bedienen, en zij noemt daarbij specifiek de voorschoolse

educatie en het mbo. De Commissie is echter van mening dat een organisatie die zich ten doel stelt om kansengelijkheid te bevorderen, juist prioriteit aan deze doelgroepen – en aan het vmbo en speciaal onderwijs – zou moeten geven.

Wat betreft het criterium vernieuwing en experiment zegt CultuurSchakel onder meer dat zij meer ruimte wil geven aan nieuwe makers en aan thema's als digitalisering en gezondheid en welzijn. De Commissie vindt dit interessant en had hier graag meer over willen lezen; zij vindt het dan ook jammer dat deze plannen niet worden uitgewerkt en dat er geen namen van makers genoemd worden. Verder zegt CultuurSchakel de komende jaren vooral te willen focussen op stabilisatie en versterking. De Commissie vraagt zich echter af hoe deze keuze zich verhoudt tot de noodzaak om in te spelen op een veranderende samenleving. Ondanks mooie initiatieven als de instelling van het subsidieloket Geld voor je kunst! en de ontwikkeling van een 'Ambitiemeter' zou CultuurSchakel meer aandacht mogen hebben voor vernieuwing en experiment.

Zakelijk beleid

De Commissie noemt de bedrijfsvoering van CultuurSchakel zorgwekkend. De organisatie heeft nauwelijks eigen inkomsten, een nipt sluitende begroting en lage, weliswaar groeiende reserves, maar dit alles staat volgens de Commissie niet in verhouding tot een exploitatie van meer dan vier miljoen euro. Zij begrijpt dat de systeeminstelling stevige ondersteuning krijgt van de gemeente, maar dit neemt niet weg dat de organisatie – zoals zijzelf ook al aangeeft – flink zal moeten bezuinigen. De Commissie adviseert de organisatie veel strakker te prioriteren, ook om de huidige werkdruk te verminderen. Dus: wat zijn haar kerntaken en welke taken kan CultuurSchakel overdragen aan het veld en aan de Cultuurankers? Dat de organisatie in haar aanvraag transparant is over het feit dat een expliciet duurzaamheidsbeleid nog ontwikkeld moet worden, waardeert de Commissie. Dit beleid zou volgens de Commissie ook in samenwerking met andere culturele partners ontwikkeld kunnen worden, zodat ook op dit gebied een kennisnetwerk ontstaat.

In haar aanvraag geeft CultuurSchakel redelijk goed invulling aan het criterium goed werkgeverschap, maar de Commissie signaleert ook enkele belangrijke aandachtspunten. Zo is zij kritisch over het feit dat de functies van penningmeester

en secretaris in de raad van toezicht niet zijn ingevuld. Verder vindt zij het hoge ziekteverzuim zorgelijk en vreest zij gezien de aanwezige werkdruk voor een risico op uitval. Dat CultuurSchakel vanwege de te hoge kosten geen ziekteverzuimverzekering heeft afgesloten, noemt de Commissie dan ook verontrustend en niet passend bij een organisatie van deze omvang.

CultuurSchakel heeft onder Haagse scholen een groot bereik en geeft daarmee een goede invulling van haar verbindende taak. Maar de Commissie had wat betreft de publieksrelatie wel meer toelichting willen krijgen. Welke leerlingen en studenten worden precies bereikt? Hoe wordt dit kwalitatief en kwantitatief gemonitord, uitgesplitst naar receptieve en actieve deelname? Zoals eerder genoemd is de Commissie enthousiast over de regeling 'Geld voor je kunst!', maar zij vraagt zich wel af welk beleid CultuurSchakel voert wat betreft de overvraging van dit subsidieloket.

Aangaande de positionering van CultuurSchakel en haar belang voor Den Haag constateert de Commissie dat de organisatie een stevige en goede band heeft met de onderwijsinstellingen in de stad. Dit is ook nodig, gezien de vele knelpunten in het onderwijs, zoals kansenongelijkheid en het lerarentekort. In de relatie van CultuurSchakel met het culturele veld ziet de Commissie nog kansen voor verbetering,

zoals meer kennisdeling en het maken van gezamenlijk beleid op het gebied van diversiteit en inclusie, cocreatie, monitoring, ontwikkeling van programma's in het kader van representatie, en duurzaamheid. Specifiek de samenwerking met KOO kan nog meer gestalte krijgen. Daarnaast verwacht de Commissie dat CultuurSchakel de komende jaren een proactieve rol gaat spelen wat betreft de samenwerking met de Cultuurankers.

Diversiteit en inclusie

In de beleidsplannen voor diversiteit en inclusie had de Commissie graag meer reflectie gezien op de positie die CultuurSchakel als systeeminstelling inneemt. Sowieso is zij van mening dat de beschouwing en ambities met betrekking tot dit criterium erg in algemeenheden blijven hangen, terwijl de organisatie aangeeft voorloper te willen zijn op het gebied van diversiteit en inclusie. Er wordt weliswaar gesproken over SMART-doelstellingen voor diversiteit in het personeelsbeleid en over consequent werken aan de vier P's, maar nergens worden concrete doelstellingen genoemd, laat staan SMART uitgewerkt en toegelicht. CultuurSchakel geeft aan de afgelopen periode aan de P van personeel te hebben gewerkt, maar

in de samenstelling van de directie, de rest van de organisatie en de raad van toezicht herkent de Commissie nog weinig inzet op diversiteit en vernieuwing. Verder meldt CultuurSchakel dat zij de komende jaren wil werken aan de P's van publiek en partners. Zeker wat betreft publiek had de Commissie duidelijke doelstellingen willen zien, gekoppeld aan de uiteenlopende doelgroepen, juist ook omdat de organisatie kansengelijkheid zo hoog in het vaandel heeft staan. Keuzes om, vanwege financiële redenen, te stoppen met de Haagse Cultuuracademie en eventueel met het bedienen van het mbo betreft de Commissie. Zij adviseert CultuurSchakel om dit te heroverwegen. Dat hierdoor andere taken niet of minder uitgevoerd kunnen worden, begrijpt de Commissie en komt ook overeen met haar aanbeveling om te prioriteren.

CultuurSchakel wil haar digitale toegankelijkheid verbeteren en door de aanvraag heen is er voldoende aandacht voor sociale toegankelijkheid, maar aan de fysieke en financiële toegankelijkheid wordt niet gerefereerd. De Commissie vermoedt dat CultuurSchakel de fysieke toegankelijkheid alleen in licht van de eigen organisatie heeft gezien, maar waar- schuwt hierbij voor een blinde vlek. Juist een organisatie die actief is in het speciaal onderwijs zou heel alert moeten zijn op fysieke toegankelijkheid, en kennisdeling op dit vlak met andere instellingen kunnen initiëren.

Daarnaast zegt CultuurSchakel te werken aan een veilige en gezonde werkomgeving. De Commissie waardeert dit, maar de organisatie geeft niet aan in hoeverre diversifiëring binnen het personeelsbeleid daarbij ondervangen wordt. Omdat CultuurSchakel spreekt over een verhoging van het aantal tijdelijke medewerkers en zzp'ers vindt de Commissie een reflectie op het inclusieve werkklimaat extra van belang.

Cultuureducatie

Cultuureducatie is de hoofdtaak van de aanvrager, zodoende is dit criterium niet als apart onderdeel door de Commissie beoordeeld, maar als integraal onderdeel van de artistieke, zakelijke en diversiteit- en inclusiebeleid van CultuurSchakel.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Gezien het feit dat CultuurSchakel in de aanvraag talentontwikkeling noemt als onderdeel en of taak van de aanbieders waar zij mee werkt, heeft de Commissie dit criterium niet besproken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet CultuurSchakel als een systeeminstelling van groot belang, maar is ook van mening dat de organisatie de unieke rol die zij gefaciliteerd heeft gekregen de komende jaren veel meer moet gaan laden. De aanbeveling van de Commissie luidt dan ook dat CultuurSchakel in de nieuwe beleidsperiode meer naar buiten treedt, scherpere keuzes maakt – met meer focus op de wijken –, zich meer profileert als verbinder (inclusief de samenwerking met de Cultuurankers), haar bedrijfsvoering op orde krijgt en meer aandacht heeft voor diversiteit en inclusie.

De Betovering

Stichting De Betovering

Gevraagd subsidiebedrag: € 260.000,00

Inleiding

Stichting De Betovering wil met haar jaarlijkse, negendaagse kunstfestival kinderen van 0 tot 12 jaar en hun begeleiders de mooiste herfstvakantie van Nederland bezorgen. De organisatie richt zich op een zo divers mogelijk publiek, met extra aandacht voor kinderen voor wie theaterbezoek, bewegen, stilzitten, horen, zien, de Nederlandse taal verstaan of veel prikkels verwerken niet vanzelfsprekend is. Bij de selectie van voorstellingen (jaarlijks gemiddeld tweehonderd) let De Betovering vooral op actualiteit, originaliteit en zeggingskracht; daarnaast omvat het festivalaanbod een ongeveer gelijk aantal workshops. Dit alles vindt plaats op meer dan zestig locaties door de hele stad, binnen en buiten, in het centrum en in de wijken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 onderschrijft dat De Betovering sinds haar oprichting in 2000 is uitgegroeid tot een kunstfestival van lokaal, nationaal en zelfs internationaal belang. Zij is verheugd dat het festival de afgelopen jaren heeft gewerkt aan een verdere spreiding van zijn activiteiten over heel Den Haag. Ook constateert zij dat de organisatie een voortrekkersrol vervult wat betreft het vergroten van de toegankelijkheid van haar aanbod. Daarentegen mist de Commissie in het beleidsplan van De Betovering een helder omschreven artistieke signatuur, waardoor het ook lastig te beoordelen is in hoeverre er sprake is van een samenhangend artistiek profiel. In de praktijk laat het festival weliswaar zien vaak goede programmakeuzes te maken, maar de Commissie kan uit de aanvraag niet opmaken welke artistiek-inhoudelijke visie hieraan ten grondslag ligt. Dit geldt ook voor de workshops die het festival aanbiedt: de organisatie zegt hierbij te letten op kwaliteit, zeggingskracht en originaliteit, maar wanneer voldoet een workshop volgens haar aan deze criteria?

Ook had de Commissie graag meer willen weten over de vakdeskundigheid binnen de organisatie. Hoewel de jarenlang opgebouwde ervaring en het grote succes van het festival getuigen van expertise, krijgt de Commissie op basis van de aanvraag

geen beeld van de belangrijkste artistieke medewerkers in de organisatie. Ook vraagt zij zich af in hoeverre de Betovering bij de samenstelling van het programma-aanbod leunt op de vakbekwaamheid van de theaterprogrammeurs met wie ze samenwerkt. Verder is het voor de Commissie onduidelijk op welke wijze de vakinhoudelijke en didactische kennis en vaardigheden binnen de organisatie worden geëvalueerd en geborgd.

In haar beleidsplan laat De Betovering volgens de Commissie weinig inzet op experiment en grensverleggende ideeën zien, maar de Commissie ziet wel een aantal positieve ontwikkelingen en verschuivingen. Zo is zij blij met de verdere spreiding van het programma-aanbod over de wijken en noemt zij het in coronatijd gestarte programma Betovering Buiten – waarbij in samenwerking met woningbouwverenigingen voorstellingen en workshops in binnentuinen werden georganiseerd – vernieuwend en onderscheidend. Verder ziet de Commissie dat het festival toewerkt naar een meer diverse en inclusieve programmering, door onder meer de instelling van een programmagroep en een ‘kids panel’, het initiëren van een programma voor het speciaal onderwijs (Betovering+), en door nieuwe samenwerkingsprojecten met De Vaillant (Betovering&co) en Story Academy. Ook wil De Betovering meer aanbod creëren voor de allerkleinsten (0 tot 4 jaar), waarbij de Commissie overigens betwijfelt of dit automatisch tot meer cultuurdeelname op latere leeftijd zal leiden.

De Commissie had in het algemeen meer toelichting en reflectie willen zien op de ambitie van De Betovering om alle kinderen van Den Haag van 0 tot 12 jaar te bereiken. Wie zijn deze kinderen, hoe bereik je hen en hoe speel je in op de verschillende behoeften binnen deze cultureel, sociaal en in leeftijd zeer diverse doelgroep? De Betovering zegt in haar aanvraag dat zij het perspectief van kinderen meer wil kunnen zien in haar team. Het idee om hiertoe een ‘kids panel’ op te richten, dat na elke festivaleditie advies uitbrengt, ziet de Commissie als een goede eerste stap in die richting. Zij hoopt dat het festival ook naar manieren zoekt om de verschillende belevingswerelden van kinderen vooraf bij de samenstelling van het programma-aanbod mee te nemen.

Zakelijk beleid

De Commissie is van mening dat De Betovering haar bedrijfsvoering in de basis op orde heeft. De begroting is volgens de Commissie realistisch, maar zij vindt de financieringsmix tamelijk eenzijdig: de grote afhankelijkheid van private fondsen en gemeentelijke subsidies maakt de organisatie kwetsbaar. Ook vraagt de Commissie zich af of de mooie ambitie om in 2028

een publieksbereik van 25% te hebben in de aandachtswijken, is meegenomen in de berekening van de publieksinkomsten. Positief is de Commissie over het duurzaamheidsbeleid van De Betovering, inclusief de onderschrijving van het manifest TE ZIJN OF NIET TE ZIJN. Daarnaast is zij van mening dat De Betovering hoog scoort op het criterium goed werkgeverschap. Wel vraagt zij zich af of het lage honorariumbedrag voor de nieuw op te richten programmaraad in verhouding staat tot de inbreng die de organisatie van de leden verwacht.

De Commissie waardeert het dat De Betovering de komende jaren wil investeren in het bereiken van een diverser publiek, al had zij wel meer willen lezen over hoe de organisatie dit denkt te gaan doen. Gericht publieksonderzoek over diversiteit is voorzien in 2024. Dat vindt de Commissie rijkelijk laat. Zij hoopt dan ook dat De Betovering de resultaten van het onderzoek snel omzet in concrete acties om meer divers publiek blijvend aan zich te binden.

Haar belang voor het vakgebied 'cultuur voor kinderen in de vrije tijd' weet De Betovering volgens de Commissie goed te verwoorden, zowel op lokaal als op nationaal en internationaal niveau. Ook onderscheidt de organisatie zich – passend bij haar omvang en ambitie – door het grote aantal samenwerkingspartners, met naast theaters en bibliotheken ook veel partners binnen het sociale domein. Wat betreft de maat-

schappelijke rol van De Betovering had de Commissie graag wat meer verdieping en bevologenheid gezien. Dit zou tot uitdrukking kunnen komen in een uitleg over wat het betekent dat het festival er voor iedereen is.

Diversiteit en inclusie

De Betovering werd door de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 geprezen voor de wijze waarop zij 'de Code Diversiteit & Inclusie proactief onderdeel laat zijn van haar organisatie'. De samenleving is in de afgelopen vier jaar echter verder veranderd en dat maakt ook dat de huidige Commissie extra scherp kijkt naar het criterium diversiteit en inclusie. Zij ziet dat de organisatie veel goede intenties heeft, maar mist een duidelijke reflectie op het bestaande beleid en een stevige ambitie voor de toekomst. Waar wil de organisatie staan in 2028? Dat De Betovering stappen wil zetten door een cultureel diverse programmagroep in het leven te roepen, is positief, maar de Commissie zou graag zien dat de benodigde expertise op het gebied van diversiteit en inclusie ook intern gewaarborgd wordt. In de aanvraag ontbreken bovendien SMART geformuleerde doelstellingen en een concreet actieplan.

Over de wijze waarop De Betovering zich inspant om financiële, fysieke en digitale drempels weg te nemen, is de Commissie wel uitermate positief. Zij ziet de organisatie op dit gebied als een voorbeeld voor andere culturele instellingen. De Commissie is wel benieuwd hoe het festival de komende jaren gaat werken aan het wegnemen van sociale drempels, juist ook gezien de ambitie om in 2028 een publieksbereik van 25% te hebben in de aandachtswijken.

Het feit dat De Betovering als een van de weinige culturele organisaties een bedrag op de begroting heeft opgenomen voor toegankelijkheid en inclusie, geeft volgens de Commissie aan dat de organisatie wil investeren in een inclusief klimaat. Zij vindt het echter nog onduidelijk hoe dit zich doorvertaalt naar het personeelsbeleid.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Betovering is volgens de Commissie een jeugdkunstfestival van lokale, nationale en internationale betekenis. Daarbij constateert de Commissie dat de organisatie een duidelijke ambitie heeft om nieuwe doelgroepen te bereiken. Wel vraagt

zij zich af of alle in de aanvraag genoemde plannen gerealiseerd kunnen worden en zij adviseert de organisatie daarom prioriteit te geven aan de projecten en initiatieven die gericht zijn op die gewenste publieksverbreding. Op zakelijk gebied is er een gezonde bedrijfsvoering en een sluitende en realistische meerjarenbegroting met een goede en evenwichtige financieringsmix. Op het gebied van inclusie ziet de Commissie veel positieve punten en voornemens. Het programmateam is in haar ogen een goede ontwikkeling. De aanvraag maakt echter onvoldoende duidelijk hoe het festival de programmering diverser gaat maken.

Totaalscore

46

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting De Betovering een bedrag van € 260.000,00 toe te kennen.

De Dutch Don't Dance Division

Stichting De Dutch Don't Dance Division

Gevraagd subsidiebedrag: € 400.000,00

Inleiding

Stichting De Dutch Don't Dance Division is een Haags stads-dansgezelschap met als missie zo veel mogelijk mensen actief en passief met dans in aanraking te brengen. Zij richt zich vooral op publiek dat de weg naar de danspodia niet snel weet te vinden. Zij koppelt artistieke kwaliteit en een in het klassieke ballet gewortelde danstaal aan maatschappelijk engagement. Om een divers publiek te bereiken, verbindt zij in vrijwel alle programma's klassieke dans met andere danstechnieken, stijlen en disciplines. De Company speelt hierbij een cruciale rol als 'leer-werkbedrijf', maar ook als drager van uitvoeringskwaliteit en als permanente impuls voor ontwikkeling en vernieuwing.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 leest in het meerjarenbeleidsplan overtuigend terug dat De Dutch Don't Dance Division (DeDDDD) een belangrijke maatschappelijke rol speelt in de stad, omdat zij in staat is doelgroepen te bereiken die bij andere cultuurinstellingen niet aan bod komen en waarvoor de danstaal en -stijl van DeDDDD relevant en toegankelijk is. De omvang van het publiek dat zij daarmee bereikt, is volgens de Commissie indrukwekkend en de zeggingskracht voor dit publiek is groot. De projecten passen volgens haar ook goed bij het publiek dat DeDDDD bereikt. De Commissie heeft waardering voor de wijze waarop deze projecten worden vormgegeven en aansluiten bij de partners, de deelnemers en het publiek van DeDDDD.

De artistiek-inhoudelijke visie en missie zijn volgens de Commissie minder helder. Er zijn weinig autonome artistieke doelen geformuleerd en ook een vertaalslag naar een artistiek profiel ontbreekt, waardoor de samenhang binnen het artistieke profiel voor de Commissie lastig te doorgronden is. De instelling identificeert zich met *community art*, maar een duidelijke toelichting ontbreekt. De dansstijlen en -technieken van het dansgezelschap zijn volgens de Commissie niet vernieuwend.

Bij de beoordeling van de vakkundigheid vroeg de Commissie zich af hoe de kwaliteit van de opleiding wordt gemonitord. Zij had daarop graag meer toelichting gelezen. De vakkundigheid van de dansers is voor de Commissie lastig te beoordelen. Het dansgezelschap is een leer-werkplek zonder artistieke kerngroep. De dansers blijven gemiddeld twee jaar bij het gezelschap om vervolgens weer plaats te maken voor een nieuwe lichter; alleen de artistiek leider is een vaste artistieke waarde. De Commissie is overtuigd van de vakkundigheid van de artistiek leider, die vanaf de oprichting met het gezelschap verbonden is. Het getuigt volgens de Commissie van zorgvuldigheid dat DeDDDD met de aanstelling van een vaste gastchoreograaf al nadenkt over de opvolging van de artistiek leider.

Zakelijk beleid

Over de zakelijke bedrijfsvoering van DeDDDD merkt de Commissie op dat de begroting past bij het prestatieniveau van de organisatie, maar dat zij die ook wat optimistisch vindt. De Commissie waardeert het dat DeDDDD nadrukkelijk naar additionele middelen zoekt door bijvoorbeeld het bedrijfsleven

voor substantiële bedragen aan zich te binden en meer sponsorgelden te realiseren. De Commissie vraagt zich hierbij wel af of dat op korte termijn realistisch is voor een relatief kleine organisatie. Bij beide ambities gaat het om forse bedragen in de begroting. De Commissie had op deze punten graag meer in de risicoanalyse gelezen. Naar haar inzicht zijn er in de eigen organisatie meer keuzes mogelijk om de kosten te drukken, bijvoorbeeld door meer schoolvoorstellingen in reprise te nemen. Het extra aangevraagde bedrag voor de samenwerkingsprojecten met De Regentes/Cultuurankers vindt de Commissie niet noodzakelijk; zij is van mening dat dit binnen de begroting van DeDDDD gedekt kan worden.

Op het gebied van goed werkgeverschap heeft de Commissie bedenkingen bij het aantrekken van gediplomeerde dansers die in het eerste jaar structureel worden ingezet op basis van een onbelaste stagevergoeding in een zogenoemd 'leer-werktraject'. Hoe verhoudt het leren zich tot werken binnen deze constructie? De Commissie had daarop graag meer toelichting gelezen, zoals meer uitleg over het leerprogramma dat wordt aangeboden en de bijbehorende begeleiding. DeDDDD is hier in een vorig advies ook al op gewezen en de Commissie vindt het opmerkelijk dat de organisatie hier niet op ingaat in de aanvraag. Nu lijkt er geen sprake van Fair Pay. DeDDDD voldoet aan de Governance Code Cultuur, al mist de Commissie een toelichting.

DeDDDD is volgens de Commissie in staat om een groot publiek te bereiken, wat onder meer blijkt uit succesvolle kerstproducties. Ook door doelgericht samen te werken met scholen, weet de instelling publiek te vinden en aan zich te binden. Haar ambitie is om meer samen te werken met Cultuurankers om daarmee een meer divers publiek te bereiken. Dit juicht de Commissie toe. DeDDDD voert geen publieksonderzoek en monitoring uit, en verbindt daar dus ook geen concrete acties aan. Ook een reflectie ontbreekt. De Commissie ziet dit als een gemiste kans, omdat dergelijke instrumenten de onderbouwing van de positionering van de instelling kunnen versterken.

Op maatschappelijk vlak weet DeDDDD zich goed te positioneren. De Commissie vindt de instelling van groot belang voor de stad, gezien haar unieke publieksbereik, haar aanbod van cultuureducatie en de samenwerking met scholen, Cultuurankers en andere relevante samenwerkingspartners in de stad.

Diversiteit en inclusie

DeDDDD laat in haar meerjarenbeleidsplan bewustzijn zien op het vlak van diversiteit en inclusie. Haar ambitie is helder, maar de Commissie mist een diepgaande reflectie, een gevoel van urgentie, een nulmeting, streefcijfers en concrete acties. Positief vindt de Commissie dat het aanbod van DeDDDD artistiek laagdrempelig is, waardoor het een groot bereik heeft. DeDDDD is zich er bovendien van bewust dat zij de Cultuurankers nodig heeft om ook meer diverse doelgroepen te bereiken. Wel had de Commissie op dit vlak graag al wat meer concrete stappen gezien. Zij waardeert het dat er binnen de organisatie aandacht is voor sociale veiligheid, en dat er vertrouwenspersonen zijn aangesteld, omdat dit volgens de Commissie bijdraagt aan een inclusief klimaat.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie beschouwt De Dutch Don't Dance Division als een belangrijke speler in de stad, omdat zij in staat is doelgroepen te bereiken die bij andere cultuurinstellingen niet

aan bod komen en waarvoor de danstaal en -stijl van DeDDDD relevant is. De omvang van het publiek dat zij daarmee bereikt, is volgens de Commissie indrukwekkend en de zeggingskracht voor dit publiek is groot. Wel vindt zij het zaak dat DeDDDD aandacht besteedt aan het formuleren van autonome artistieke doelen voor een helder artistiek profiel. Daarnaast adviseert de Commissie DeDDDD om meer werk te maken van een doordacht beleid op het gebied van diversiteit en inclusie. Zij mist op dit vlak een gevoel van urgentie, een nulmeting, streefcijfers en concrete acties. De Commissie heeft ten slotte nadrukkelijk bedenkingen bij de constructie van de structurele inzet van gediplomeerde dansers in het eerste jaar op basis van een onbelaste stagevergoeding. DeDDDD is hier in een eerder advies ook al op gewezen en heeft hierop opnieuw geen adequate toelichting gegeven.

Commissie de samenwerkingsprojecten met De Regentes/ Cultuurankers en de uitbreiding van de vaste formatie niet noodzakelijk. Zij adviseert DeDDDD om zich in de periode 2025-2028 bij haar kernactiviteiten te blijven en geen extra activiteiten te ondernemen.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting De Dutch Don't Dance Division een bedrag van € 320.000,00 toe te kennen.

Totaalscore

41

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. In de aanvraag van DeDDDD vindt de

Stichting De Mix Wereldmuziektheater

Gevraagd subsidiebedrag: € 224.728,00

Inleiding

Stichting De Mix Wereldmuziektheater wil jong en/of onbekend talent kansen bieden om zich te ontwikkelen. Daartoe biedt De Mix een podium in het Zeeheldentheater. Daar ontmoeten culturen elkaar in diverse theatervormen en disciplines. De Mix wil een zo breed mogelijk publiek laten kennismaken met verschillende kunstvormen en muziekstijlen – van jazz tot volksmuziek en van klassiek tot muziek uit niet-westerse culturen. Daarbij streeft De Mix naar *cross-overs* met andere kunstvormen, zoals multimedia, dans en beeldende kunst.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft waardering voor de motivatie waarmee De Mix activiteiten organiseert. Het is haar duidelijk dat de organisatie dat met hart en ziel doet. Maar de aanvraag voldoet niet aan het criterium dat de programmering een integraal onderdeel is van de artistieke en zakelijke ambities en het beleid voor diversiteit en inclusie van de organisatie. In de veelheid aan activiteiten ziet de Commissie geen artistiek-inhoudelijke lijn. De Mix houdt zich bezig met verschillende vormen van kunst en andere activiteiten en met verschillende doelgroepen, maar doordat er geen artistiek-inhoudelijke visie terug te lezen is en een samenhang ontbreekt, kunnen die kunstvormen en activiteiten elkaar volgens de Commissie niet versterken. Daar komt bij dat een groot deel van de activiteiten bestaat uit lessen voor vrijetijdsbesteding, en die vallen niet onder deze Subsidieregeling.

Een belangrijk punt van kritiek is dat de Commissie vakdeskundigheid mist in het creëren van kunst. De expertise in het werken met amateurs en het lesgeven aan kinderen, buiten de context van onderwijs, is voor deze aanvraag niet relevant. De Commissie ziet wel vakdeskundigheid op het gebied van *community*projecten. Zij waardeert het dat de organisatie wil

professionaliseren en openstaat voor samenwerking, onder meer met het Koninklijk Conservatorium.

De Mix noemt in de aanvraag geen recensies of bezoekersaantallen van producties. Hierdoor kan de Commissie de zeggingskracht niet beoordelen. Wel ziet zij dat De Kracht van Sapali over de afschaffing van de slavernij een reprise krijgt. Daaruit concludeert zij dat deze voorstelling in de smaak viel bij de doelgroep. Ook kan de Commissie met enige moeite enkele globale argumenten uit de aanvraag halen om muziektheater maatschappelijk in te zetten, en ziet zij programma's die daarbij aansluiten. Deze programma's hebben volgens de Commissie in potentie zeggingskracht.

Door de diffuse programmering heeft De Mix in de ogen van de Commissie geen herkenbare eigen signatuur. De Mix zegt laagdrempelig te zijn en een wijkfunctie te hebben. Dat erkent de Commissie. Maar de aanvraag maakt volgens de Commissie niet hard dat de organisatie van belang is voor de Haagse culturele sector. Ook draagt De Mix naar het oordeel van de Commissie niet bij aan vernieuwing en experiment. In de aanvraag worden experiment en innovatie wel genoemd, maar met een summiere toelichting. De Commissie had graag gelezen wat de organisatie met experimenten wil onderzoeken, waarmee zij experimenteert en wat het doel ervan is.

Zakelijk beleid

De aanvraag geeft de Commissie onvoldoende vertrouwen in de bedrijfsvoering. De begroting is naar het oordeel van de Commissie niet realistisch en is niet sluitend. De onderverdeling in posten is wel overzichtelijk, maar een toelichting ontbreekt. De financieringsmix is onevenwichtig, er is geen duurzaamheidsbeleid en er zijn geen financiële reserves opgebouwd. Daarnaast getuigt de aanvraag volgens de Commissie niet van goed werkgeverschap. Zij vindt het positief dat De Mix de Fair Practice Code noemt en zich bewust is van de waarden die daarin staan, maar de betalingen zijn nog onder de norm voor Fair Pay. Op het gebied van goed werkgeverschap ziet de Commissie vooral veel onvolkomenheden. De Governance Code Cultuur komt niet ter sprake in de aanvraag en veel praktijken van De Mix botsen met die code. Daarvan geeft de Commissie hieronder een aantal voorbeelden. De zakelijk leider is ook ingeschreven als penningmeester, terwijl dat niet is toegestaan. De voorzitter is al veel te lang ingeschreven, namelijk sinds 2001, en niet sinds 2012, zoals in de aangeleverde stukken staat. Een bestuurslid dat op het rooster staat voor 2024, is nog niet ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. De statuten zijn verouderd. De Mix is niet transparant over de familiebanden in de directie en het bestuur.

De Mix bereikt publiek door de *community*werking en doet in beperkte mate aan publieksmonitoring. Maar de Commissie zou ook graag zien dat de organisatie een visie ontwikkelt op publieksbereik en doelgroepen. In haar ogen is het aanbod zo uiteenlopend, dat het moeilijk is om een publiek te binden. De wijkfunctie komt wel ter sprake in de aanvraag, maar volgens de Commissie is er veel te winnen als De Mix die functie inhoudelijk beter uitwerkt. Dat kan bijdragen aan een sterkere positionering. Ook een uitgewerkte visie op samenwerking met Haagse partijen zou daarbij helpen. De Commissie leest in de aanvraag wel de ambitie om samen te werken met Cultuur-Schakel, scholen en buurtinstellingen, maar mist concrete plannen. Ook zou zij graag meer artistieke samenwerkingen zien. De Commissie denkt wel dat De Mix een zeker maatschappelijk belang heeft voor Den Haag, bijvoorbeeld in het bestrijden van eenzaamheid en om vrouwen in beweging te krijgen die dat anders niet zouden doen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van De Mix aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting De Mix Wereldmuziektheater niet te honoreren.

Design Museum Dedel

Stichting Design Museum Dedel

Gevraagd subsidiebedrag: € 100.000,00

Inleiding

Stichting Design Museum Dedel huist in een 17e-eeuws pand aan de Prinsegracht in Den Haag. Het museum toont het publiek de geschiedenis en werking van reclame, grafische vormgeving en design. Naast een vaste collectie presenteert het museum wisselende tentoonstellingen. Het is naar eigen zeggen een museum in opbouw, dat samenwerking zoekt met instituten van binnen tot ver buiten Nederland.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft de aanvraag van Design Museum Dedel met aandacht gelezen. Zij ziet in het plan maatschappelijk bewustzijn en ambitie. De werken in het museum en het historische interieur zijn volgens haar voor de meeste bezoekers boeiend en op de website zijn bijzondere werken te zien. De Commissie mist in de aanvraag echter een artistiek-inhoudelijk beleid. Zij had graag gelezen welk verhaal het museum vertelt en waarom juist in dit pand, met deze collectie in deze stad. Het programma lijkt het vertrekpunt te zijn in plaats van dat het een integraal onderdeel is van de artistieke en zakelijke ambities.

De Commissie is kritisch over de grote beloftes die de instelling haar bezoekers doet. Zo afficheert Design Museum Dedel zich online met 100 jaar Bauhaus, maar biedt het de bezoeker geen overzicht van 100 jaar werk van Bauhaus. De naam van het museum zelf roept ook enige discussie op, omdat dit museum vrijwel uitsluitend affiches toont. In aanvulling daarop vindt het publiek in het museum wel uitleg over het vroegere leven in Den Haag. Op zichzelf kan de combinatie van een moderne affichedecollectie die wordt getoond in een historisch pand als interessant worden gezien. De Commissie is echter van mening

dat in de aanvraag onvoldoende duidelijk wordt waarom deze twee onderwerpen bij elkaar horen. De organisatie legt uit dat zij het effect van marketing duidelijk wil maken, maar naar de mening van de Commissie is onvoldoende uitgewerkt hoe de publieksbegeleiding hierop is ingericht.

De Commissie is positief over de manier waarop Design Museum Dedel aansluit bij de actualiteit. Een goed voorbeeld is de kleinschalige tentoonstelling over affiches over en uit Oekraïne. Verder konden bezoekers tijdens het Escher-jaar bij Design Museum Dedel ook een tentoonstelling over Escher zien. De bibliotake ziet de Commissie als een sympathiek initiatief. De Commissie had echter graag gezien hoe het museum de diversiteit onder het publiek wil vergroten. Het zou naar mening van de Commissie helpen als de instelling zich actief zou verbinden met relevante Haagse instellingen, zoals de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten.

De Commissie waardeert het dat de organisatie het pand aan de Prinsegracht openstelt voor publiek. Het pand is een bezienswaardigheid, maar de Commissie is zeer kritisch over de manier waarop de collectie in en rond dit pand beheerd wordt. Zo ontbreekt in de aanvraag informatie over de aard en omvang van de collectie, over registratie en conservering en over de bewaaromstandigheden van de collectie.

Het feit dat het museum op de directeur en curator na geen personeel heeft en op vrijwilligers draait, maakt de Commissie bezorgd over het doel van Design Museum Dedel om naar 40.000 bezoekers per jaar te groeien. Naar mening van de Commissie zou dan inzet van een professionele marketing-medewerker een logische investering zijn.

Zakelijk beleid

De aanvraag biedt de Commissie onvoldoende zicht op eventuele beschikbare particuliere middelen en daardoor evenmin op de noodzaak voor subsidie. Over de afgelopen jaren is er een negatief resultaat zichtbaar, met een negatieve reserve en een lening bij een particuliere stichting. De organisatie laat weten dat zij verwacht na 2029 een gezonde bedrijfsvoering te hebben. De Commissie vindt dat de aanvraag een overtuigender verhaal had moeten presenteren, vooral gezien de genoemde persoonlijke aansprakelijkheid van het bestuur. De bedrijfsrisico's zijn niet volledig in kaart gebracht, vooral wat betreft mogelijke tegenvallende bezoekersaantallen. Intussen drukt het pand jaarlijks zwaar op de begroting, wat bij de Commissie de vraag oproept of het behoud van pand

leidend zou moeten zijn of de gezonde bedrijfsvoering. Enige onduidelijkheid bestaat ook over het feit dat er financiering wordt aangevraagd voor de tuin, terwijl de financiering voor het beheer van het pand tot de verantwoordelijkheid van Stichting Huis Dedel behoort. De Commissie ziet dat er in de begroting voor de komende jaren geen personeelskosten zijn opgenomen, terwijl deze naar het idee van de Commissie wel zullen toenemen. In het plan staat immers dat de publieksinkomsten zouden moeten verdubbelen om naar eigen zeggen zelfredzaam te kunnen zijn. Het beleid met betrekking tot duurzaamheid wordt alleen in de context van huisvesting en locatie genoemd.

De Commissie is zeer kritisch over het werkgeverschap van de aanvrager. Zij vindt de toepassing van de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code ondermaats. Hoewel de instelling zegt goed te scoren met sociale media, ziet de Commissie weinig aanknopingspunten voor de internationale verbinding met een 'groot publiek'. Bovendien ontbreekt een toelichting in de aanvraag op de wijze waarop Design Museum Dedel meer publiek wil trekken. De Commissie waardeert het dat de aanvrager de eigen collectie beschikbaar stelt voor bruikleen. Maar waar wordt gesproken over bruikleen van en aan gerenommeerde instellingen, is niet duidelijk hoe diep deze contacten gaan en hoe breed het netwerk is.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Design Museum Dedel aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Design Museum Dedel niet te honoreren.

Ensemble Klang

Stichting Ensemble Klang

Gevraagd subsidiebedrag: € 150.000,00

Inleiding

Stichting Ensemble Klang speelt en produceert interdisciplinaire nieuwe muziek met als missie avontuurlijke muzikale werelden te creëren die mensen verrijken en verbinden. Samen met Korzo organiseert Klang het festival Musical Utopias, met als thema de relatie tussen mens, maatschappij en natuur. Een andere vaste waarde binnen het programma is de pop-up-concertserie Big Loud Thing. Ensemble Klang biedt jonge en mid-careermakers de mogelijkheid om avondvullende werken te creëren. Daarnaast nodigt het ensemble makers uit allerlei disciplines uit om nieuw werk te maken onder de noemer Associate Makers. Het eigen label Ensemble Klang Records brengt regelmatig nieuwe albums uit. Voor studenten en amateurs is er het kennisuitwisselingsprogramma Exchange.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over het artistiek-inhoudelijke beleid van Ensemble Klang. Zij vindt dat deze instelling overtuigend verwoordt waar zij voor staat en over een volstrekt eigen signatuur en stevig artistiek team beschikt. Ensemble Klang beschrijft zichzelf als een ecosysteem: 'een gemeenschap van musici en makers waarin verschillende soorten samenleven'. De Commissie onderschrijft dit niet alleen, maar ziet ook meerwaarde in deze manier van werken. De organisatie gaat daarbij langdurige samenwerkingen aan met verschillende associate makers, elk met een eigen artistieke signatuur, maar verbonden met de missie en visie van Ensemble Klang. Dit ecosysteem zorgt er volgens de Commissie voor dat maatschappelijke thema's op verschillende manieren bij het publiek onder de aandacht worden gebracht, en zorgt tegelijkertijd ook voor een stevige samenhang binnen het artistieke profiel. Wel vraagt de Commissie zich af welke plek het publiek heeft in dat ecosysteem. Zij ziet dat het publiek van de instelling groeit, maar vanwege de niche die Ensemble Klang bedient blijft het in omvang beperkt.

De Commissie prijst het vakmanschap van de musici van Ensemble Klang. Dit is van zeer hoge kwaliteit, aldus de Commissie. Avontuur en experiment zijn inherente waarden van de organisatie

en Klang weet zichzelf ook daadwerkelijk telkens opnieuw uit te vinden, zo constateert de Commissie. Zij ziet meer dan voldoende onderdelen in het ecosysteem, met de neo-fanfare 9x13 als meest concrete voorbeeld, waarmee Ensemble Klang bijdraagt aan vernieuwing. Bovendien biedt de organisatie alle ruimte aan componisten en andere makers, waardoor zij vernieuwende perspectieven de organisatie binnenhaalt.

De Commissie waardeert de zeggingskracht, die voor het publiek blijkt uit het publieksbereik binnen de veelzijdigheid van de programmering, en voor makers en musici schuilt in het werken binnen het door Ensemble Klang genoemde ecosysteem. Ensemble Klang is een vaste bespeler van Korzo, Amare en Rewire, maar vertegenwoordigt ook de Haagse hedendaagse muzikscene buiten de stad op toonaangevende podia en festivals in Nederland en daarbuiten. Daarmee levert het ensemble volgens de Commissie een waardevolle bijdrage aan de Haagse culturele sector.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering is volgens de Commissie solide en gericht

op beheersbaarheid. De begroting is realistisch, sluitend en de bedrijfsrisico's zijn in kaart gebracht. De organisatie maakt in de begroting duidelijk dat zij een hogere subsidie aanvraagt voor het verbeteren van de Fair Pay voor de makers in 2025. Dit streven had de Commissie graag meer onderbouwd willen zien. De organisatie is sterk afhankelijk van subsidies. Dat begrijpt de Commissie, gezien de aard van de instelling, maar zij had graag gezien dat de aanvrager reflecteert op het vergroten van het ondernemerschap en het verhogen van de financiële reserves. Fondsen- en sponsorwerving zijn andere mogelijkheden om het verdienvermogen te optimaliseren. Deze vormen van financiering zijn in de ogen van de Commissie nog niet maximaal benut. De wens om meer inkomsten uit private fondsen te halen, is in de aanvraag niet gestaafd met een plan van aanpak. De Commissie ziet verder dat de organisatie de beschikbare mensen en (marketing)middelen effectief inzet door minder nieuwe producties te maken en dezelfde producties vaker te spelen. Hoewel duurzaamheid artistiek-inhoudelijk een thema is, zijn de ambities beperkt en niet altijd concreet geformuleerd; dat betreft de Commissie.

Ensemble Klang heeft een ervaren bestuur en past de Governance Code Cultuur toe. De organisatie heeft zich tijdens de pandemie volgens de Commissie een goed werkgever getoond. Zij constateert ook dat er sprake is van een open en transparante cultuur op de werkvloer; de organisatie heeft een

vertrouwenspersoon, en ook protocollen, een klachtenregeling en het beloningsbeleid zijn beschikbaar. In de ogen van de Commissie is het een goede zaak dat de zware taak die bij de muzikantenraad ligt, naar een raad van toezicht overgeheveld wordt, waarbij de muzikantenraad meer de rol van ondernemingsraad zal gaan vervullen. Een organogram ontbreekt, wat wellicht begrijpelijk is gezien de fluïde organisatiestructuur, maar de Commissie had hier graag een toelichting op gelezen. Ook constateert de Commissie dat de organisatie alle medewerkers en makers als zzp'er betaalt, terwijl de directie voor bijna 0,5 fte per persoon voor de organisatie werkt. Uit de aanvraag wordt niet duidelijk of Ensemble Klang een dienstverband in de toekomst wel ambieert voor zijn medewerkers.

Op het gebied van publieksbereik mist de Commissie concrete doelstellingen en ook de visie op het (beoogde) publiek is vrij algemeen beschreven. De organisatie reflecteert wel helder op haar positie in de stad. De artistieke meerwaarde van Ensemble Klang voor Den Haag, maar ook nationaal en internationaal, met Bang on a Can en andere samenwerkingen, staat volgens de Commissie buiten kijf.

Bij Ensemble Klang staat het artistieke product voorop. De Commissie constateert dat er hierdoor minder aandacht lijkt te zijn voor de maatschappelijke rol die de organisatie in de stad vervult. Er is geen educatieprogramma en geen

samenwerking met partners buiten de cultuursector of in de stadsdelen. Wel biedt de instelling kansen voor jonge en mid-careermakers, werkt zij intensief samen met het Koninklijk Conservatorium, Korzo, Rewire, Johan Wagenaar Stichting en andere ensembles, waardoor de Commissie constateert dat Ensemble Klang ruim voldoende geworteld is in de stad.

Diversiteit en inclusie

De Commissie is van mening dat Ensemble Klang goed reflecteert op het onderwerp diversiteit en inclusie. De organisatie toont in de aanvraag een brede interpretatie van beide begrippen; veelzijdigheid en proactiviteit zijn in het hele beleidsplan vervlochten. Ook is de organisatie zich ervan bewust dat zij nog stappen heeft te zetten op dit gebied. Hiervoor wil zij onder andere een diversiteitsmanager aanstellen, een stap waar de Commissie enthousiast over is. Wel mist de Commissie een nulmeting en zijn niet alle doelen even SMART geformuleerd, met name op het gebied van publiek en partners. Ook de diversiteit van personeel en bestuur is een aandachtspunt, aldus de Commissie.

Digitaal en sociaal wil Ensemble Klang drempels wegnemen en dit onderbouwt de organisatie in de aanvraag. Ook bekijkt de organisatie hoe ze samen met partners de locaties toegankelijk kan maken voor rolstoelgebruikers. De keuze om zich te richten op doelgroepen met functiebeperking is volgens de Commissie waardevol, maar de Commissie hecht eraan te waarschuwen dat deze focus op functiebeperking niet moet leiden tot een beperkte beschouwing op en uitwerking van het thema toegankelijkheid. De Commissie verwacht dat de aanvrager meer focus en onderbouwing aanbrengt in de doelen op het gebied van toegankelijkheid en daarbij ook aandacht geeft aan het wegnemen van financiële drempels. De Commissie had graag verdere reflectie gelezen op hoe een inclusief klimaat ook geborgd kan worden voor personeel, publiek en partners. Wat sociale veiligheid betreft mag de aandacht nog meer gericht zijn op preventie in plaats van slechts te duiden op welke manier er melding gemaakt kan worden van ongewenst gedrag.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over het artistiek-inhoudelijke beleid van Ensemble Klang. De langdurige samenwerkingen

die Ensemble Klang aangaat met verschillende associate makers zorgen voor een grote samenhang binnen het artistieke profiel. De inrichting van de organisatie en begroting roepen wel enige vragen op bij de Commissie, zoals hoe het streven naar Fair Pay wordt onderbouwd en of de instelling op termijn ambieert haar medewerkers een dienstverband aan te bieden. Waar de artistieke meerwaarde van Ensemble Klang volgens de Commissie buiten kijf staat, had zij graag meer aandacht gezien voor het vervullen van een maatschappelijke rol in de stad. Ook mist de Commissie concrete doelstellingen op het gebied van publieksbereik en op het gebied van diversiteits- en inclusiebeleid.

Totaalscore

59

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Ensemble Klang een bedrag van € 150.000,00 toe te kennen.

Escher in Het Paleis

Stichting Escher Collectie

Gevraagd subsidiebedrag: € 426.352,00

Inleiding

Stichting Escher Collectie wil het werk en leven van kunstenaar M.C. Escher op een laagdrempelige en inclusieve manier tonen aan een breed, lokaal en (inter)nationaal publiek. Het museum verzamelt, onderzoekt, bewaart, beheert en conserveert samen met Kunstmuseum Den Haag de grootste museale Eschercollectie ter wereld. Deze is in wisselende opstellingen te zien in Paleis Lange Voorhout, waar Escher in Het Paleis ook tentoonstellingen organiseert met werk van tijdgenoten van Escher en van hedendaagse kunstenaars in dialoog met Escher. Verder deelt het museum zijn expertise tijdens onder meer rondleidingen, workshops, in on- en offline museumlessen en via educatief aanbod voor het primair en voorgezet

onderwijs. Voor het museum staat de komende beleidsperiode in het teken van de besluitvorming over en voorbereiding op een mogelijke verhuizing naar het pand van de voormalige Amerikaanse ambassade.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet in de beleidsplannen van Escher in Het Paleis een duidelijk artistiek profiel met een helder doel. Alle georganiseerde activiteiten vinden volgens de Commissie hun oorsprong in dezelfde kern, namelijk de collectie. De aanvrager toont de ambitie om te groeien naar een veel groter publieksbereik, en het Escherjaar heeft bijgedragen aan een grotere zichtbaarheid van het museum, constateert de Commissie met genoegen. De instelling spreekt zowel jong als ouder publiek aan, nationaal als internationaal. Het grote publieksbereik, vooral in het afgelopen Escherjaar, toont dat de kunst van Escher aansprekend is. Ook blijkt dat het museum er goed in slaagt die aansprekendheid te verzilveren in hoge bezoekersaantallen. De randprogrammering vindt de Commissie innovatief en deze draagt volgens haar bij aan de aantrekkingskracht

voor een breed en divers publiek. De instelling werkt vanuit twee pijlers: Escher als graficus en Escher en zijn tijdgenoten.

Het verheugt de Commissie te zien dat de instelling streeft naar verbinding en verbreding. Hierbij valt ook de aandacht voor vrouwelijke grafische vormgevers op. Dit laat volgens de Commissie zien dat de aanvrager ook buiten het programma diversiteitsdoelen nastreeft.

De vakbekwaamheid van de bij de instelling betrokken professionals acht de Commissie hoog. De organisatie benut de kennis van het Kunstmuseum en werkt ook op de eigen locatie met een klein maar kundig en ambitieus team. De aanvraag geeft de Commissie echter onvoldoende inzicht in de aard en omvang van de collectie en de wijze waarop deze beheerd wordt. Het beheer van een gemeentelijke collecties is immers de reden dat Escher in Het Paleis vanaf 2025 een begrotings-subsidie ontvangt. Een belangrijke waarde van het museum is authenticiteit. Dat de instelling zichzelf toestaat ook fotokopieën tentoon te stellen is hiermee naar de mening van de Commissie niet te rijmen. Het zou een deel van het kennerspubliek kunnen teleurstellen. De Commissie moedigt de instelling dan ook aan vaker originele stukken te wisselen.

Het museum levert in de ogen van de Commissie een bijzondere bijdrage aan de Haagse culturele sector. Het spreekt

de Commissie aan dat het bekende werk van Escher in de presentaties als het ware in gesprek gaat met hedendaagse kunstwerken. Hiermee laat de instelling zien dat het werken vanuit een stevige basis ruimte biedt voor experiment. Ook de externe blik is bij dit museum aanwezig. Het cultuur-educatieproject Megamorfose is volgens de Commissie een goed voorbeeld, waarbij kinderen zelf en samen een indrukwekkende presentatie maakten die in het stadhuis werd tentoongesteld.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van Escher in Het Paleis is volgens de Commissie over het algemeen gezond. Er is een gezonde financieringsmix en de bedrijfsrisico's heeft het museum volgens de Commissie goed in beeld. Wel ervaart de Commissie bij het lezen van de aanvraag enige onduidelijkheid over de organisatiestructuur. Doordat het museum geen eigen collectie in beheer heeft – de Escher-collectie wordt door het Kunstmuseum beheerd – wekt de instelling de indruk dat Escher in Het Paleis een tentoonstellingslocatie van het Kunstmuseum is, terwijl het juridisch gezien een eigenstandige stichting is. Uit

de begroting blijkt dat de organisatie de kosten van de beide directeuren voor elk één dag per week aan het Kunstmuseum vergoedt. De Commissie zou graag weten waarom voor deze personele unie tussen directies van beide instellingen is gekozen. Zo is voor de Commissie, zoals ook in het advies in de vorige beleidsperiode werd genoemd, de zakelijke en organisatorische samenwerking tussen Escher in Het Paleis en Kunstmuseum Den Haag nog steeds onvoldoende toegelicht en daardoor niet transparant.

De Commissie constateert dat Escher in Het Paleis goed heeft nagedacht over duurzaamheid. Dit blijkt onder andere uit de keuze voor isolerend glas en het onderzoek naar mogelijkheden voor zonnepanelen en isolatie in samenwerking met de gemeente. Ook waardeert de Commissie het dat de instelling het gebruik van papier in de organisatie beperkt, en waar mogelijk tentoonstellingsmaterialen doneert aan kunstenaars of culturele instellingen voor hergebruik.

Escher in Het Paleis past de Governance Code Cultuur toe, maar de Commissie mist hierop een toelichting. Over de publiekstevredenheid heerst bij de Commissie wat verwarring omdat zij in het plan leest dat de herhaalbezoeken zijn afgenomen maar ook zijn toegenomen. De Commissie had gerekend op helderheid over hoe de instelling dit meet en op basis daarvan handelt. In het algemeen valt op dat de bezoekersaantallen

hoog zijn en dat de instelling zelfs maatregelen neemt om het publiek te beperken. Vanuit zakelijk oogpunt vraagt de Commissie zich af waarom er niet met tijdslots wordt gewerkt. Als grote toeristentrekker vervult Escher in Het Paleis een belangrijke economische rol voor Den Haag. De Commissie meent dat de maatschappelijke rol van het museum echter groter zou kunnen zijn. De Commissie raadt de organisatie in dit kader aan om de benadering van scholen en kennisinstellingen creatiever aan te pakken. De samenwerking met Creative Muslim Club toont volgens de Commissie aan dat de instelling vindingrijk is in het aanspreken van een breder publiek.

Diversiteit en inclusie

Het plan stelt dat elke inwoner van Den Haag en Haaglanden de mogelijkheid moet hebben om de grafische kunst van Escher te ervaren. De organisatie heeft de scan van de Code Diversiteit & Inclusie ingevuld en kunnen vaststellen dat zij zich bevindt in de fase van implementatie. Zij zegt zich hiervan bewust te zijn en is bezig het fragmentarische diversiteits- en inclusiebeleid om te zetten naar een basisstructuur. De Commissie merkt op dat de uitgangspunten hiervoor helder

en overtuigend zijn beschreven. Ook ziet zij al goede voorbeelden, zoals de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking en medewerkers van 65 jaar en ouder.

De Commissie stelt de wens van het museum ter discussie om in de komende beleidsperiode ‘in de tijdelijke tentoonstellingen 50% vrouwen en non-binaire kunstenaars centraal te stellen’. Op die manier lijkt de andere 50% te zijn gereserveerd voor mannen. De aanvrager zegt niet alleen museum-liefhebbers te willen aantrekken, maar ook publiek dat normaal gesproken niet komt. Uiteraard ziet de Commissie dit als een positief streven, maar zij vraagt zich af hoe het museum dit van het publiek te weten komt. De Commissie geeft het museum mee dat er winst te behalen is in door de fysieke zichtbaarheid van het museum te vergroten in de Haagse stadsdelen en in de stedelijke en (inter)nationale pers. De Commissie ziet dat de invalshoek ‘wiskunde’ extra deuren tot samenwerking zou kunnen openen en wil hieraan toevoegen dat het museum in de samenwerking ook kan kijken naar middelbare scholen en technische mbo’s evenals universiteiten in Leiden en Delft, naast de genoemde Universiteit van Amsterdam. Het museum wil een kenniscentrum zijn, zowel online als offline, en ontsluit online twintig topstukken op zijn website, en tien op de website van het Kunstmuseum. In het kader van bredere toegankelijkheid moedigt de Commissie het museum aan om de gehele collectie digitaal te ontsluiten.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is positief over de aanvraag van Escher in Het Paleis. Zij vindt dat de instelling het plan om het werk van Escher op een laagdrempelige en inclusieve manier aan een breed publiek te tonen, helder presenteert. De activiteiten zijn gebaseerd op de collectie en de instelling heeft de ambitie om te groeien naar een veel groter publieksbereik. Het museum spreekt volgens de Commissie een divers publiek aan en heeft een innovatieve randprogrammering. Zij waardeert het dat de instelling streeft naar verbinding en verbreding, met aandacht voor diversiteit en inclusie. De Commissie moedigt Escher in Het Paleis aan om zichtbaarder te worden in Haagse stadsdelen en om de collectie digitaal toegankelijker te maken. Ook beveelt zij aan de publiekstevredenheid te meten en transparanter te zijn over de organisatiestructuur. Tot slot vraagt de Commissie duidelijkheid van het museum over de verbindingen met het Kunstmuseum en over de manier waarop de museale collectie wordt beheerd.

Festival Classique

Stichting Festival Classique

Gevraagd subsidiebedrag: € 200.000,00

Inleiding

Stichting Festival Classique stelt zich ten doel een breed spectrum aan klassiek repertoire en uitvoerend talent te presenteren aan een breed publiek. Op het programma staan bekende namen, *cross-overs* met andere kunstvormen, jong talent en Haagse ensembles. Met grootschalige participatieprojecten, educatietrajecten en een laagdrempelige gratis programmering op de boulevard wil het festival mensen uit alle lagen van de bevolking door middel van muziek met elkaar verbinden en ook mensen bereiken die die niet naar reguliere concerten gaan. Klimaatverandering is een belangrijk thema in de educatieprogramma's en in de compositieopdrachten die het festival verstrekt.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 is van mening dat Festival Classique een duidelijke artistiek-inhoudelijke visie heeft: het festival brengt op een laagdrempelige manier klassieke muziek bij een brede doelgroep, de locatie is het strand van Scheveningen. Met de drie programmalijnen – Groots Klassiek, Expeditie Klassiek en Ontdek Klassiek – zet de organisatie in op verbreding van het publiek. De aanvrager heeft daarnaast de programmering voor de periode 2025–2028 al zeer concreet uitgewerkt, waardoor de Commissie de kwaliteit van de programmering goed kan beoordelen. De Commissie merkt daarbij op dat de sterke focus op het ontwikkelen van eigen producties de samenhang tussen de programmalijnen nog verder had kunnen versterken. Een zorg van de Commissie is hoe de organisatie de samenhang in het artistieke profiel kan blijven garanderen als het strand als mogelijke speelplek wegvalt (wat volgens de aanvrager een reëel risico is). Daarop is geen goede zakelijke visie geformuleerd in de aanvraag.

Gezien de succesvolle edities in het verleden kan de Commissie constateren dat de vakdeskundigheid van de festivalorganisatie voldoende aanwezig is, maar zij kan dit niet goed uit de aanvraag herleiden. Welke artistieke criteria zijn leidend bij het cureren

van het festival? En wat is het artistieke beleid van de producerende tak van het festival? Wel ziet de Commissie met genoegen dat Festival Classique met het laagdrempelige programma in een ongedwongen sfeer een breed publiek aanspreekt. Uit de publieksenquête blijkt dat bezoekers het festival zeer waarderen en ook de kernwaarden van het festival – kwaliteit, verrassing, verbinding, vernieuwing en toegankelijk en maatschappelijk relevant – duidelijk herkennen in de programmering en in de beleving. De Commissie is van mening dat de zeggingskracht vergroot kan worden door de mogelijkheden van het strand nog meer te benutten. Daarnaast vraagt de Commissie zich af of bij sommige concerten de laagdrempeligheid niet ten koste gaat van de zeggingskracht, omdat te veel verplaatsingen van het publiek ook storend kunnen werken. Ook is overspraak tussen podia op het kleine festivalterrein een gevaar. De locatie en de originele invulling van de programmering geven het strandfestival een eigen gezicht, maar de Commissie vraagt zich wel af wat er van de signatuur overblijft als de strandlocatie wegvalt. Leunt het festival in haar visie op de programmering in dat licht niet te sterk op de verbinding met het strand?

Festival Classique draagt volgens de Commissie bij aan vernieuwing op artistiek-inhoudelijk vlak, door het programma met een mix van disciplines, maar de vorm is in haar ogen vrij traditioneel. Ook in de nieuwe samenwerkingsverbanden die de organisatie aangaat, ziet de Commissie geen vernieuwing terug.

Zakelijk beleid

De Commissie beoordeelt de bedrijfsvoering als zorgelijk en onvoldoende gezond. De begroting is ambitieus en roept vragen op. Zo heeft de aanvrager wel personeelslasten voor educatie en talentontwikkeling opgenomen, maar geen materiële uitvoeringslasten. Ook de groei in publieksinkomsten lijkt onrealistisch en de financiële reserves zijn niet voldoende. De organisatie heeft in 2023 noodsteun aangevraagd bij de gemeente – en gekregen – en op het moment van schrijven van de aanvraag was het nog niet duidelijk in welke vorm editie 2024 zal plaatsvinden. De risicovolle liquiditeitspositie is afgedekt met garanties door Lustr BV, maar niet alle andere bedrijfsrisico's zijn (voldoende) afgedekt. Als positief punt noemt de Commissie de voorbeeldfunctie van Festival Classique op het gebied van duurzaamheid. Het festival vindt plaats op het strand. Om dat na afloop schoon achter te laten, heeft de organisatie duurzaamheid als randvoorwaarde voor het beleid opgenomen. Ook is het thema een belangrijk onderdeel van de programmering.

Festival Classique werkt voor de uitvoering van het festival met Lustr BV. Hierdoor is de stichting geen werkgever, enkel opdrachtgever. Dat maakt het voor de Commissie lastig om het criterium goed werkgeverschap te beoordelen, zeker omdat

een uitgebreide toelichting op deze constructie ontbreekt in de aanvraag. Daarnaast mist de Commissie onderbouwing voor een aantal concrete acties die de organisatie wil uitvoeren. De aanvrager zegt de statuten te willen aanpassen en naar een bestuur op afstand te willen gaan, maar de Commissie vraagt zich af hoe hij de governance in dat geval gaat bewaken. Er wordt gesproken over het loskoppelen van Festival Classique en Lustr BV, omdat dit mogelijk financieel gunstiger zou zijn. Maar een concreet plan of strategie om het festival zonder Lustr BV te organiseren, ontbreekt. Daardoor kan de Commissie dit voornemen niet beoordelen.

De Commissie is positief over de relatie van Festival Classique met zijn publiek, dat op verschillende manieren deel kan nemen aan het festival. De organisatie laat in de aanvraag zien publieksopbouw en -gedrag te monitoren en de Commissie vertrouwt erop dat zij ook acties onderneemt naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek. Ook noemt Festival Classique specifieke doelgroepen om een groter, jonger en breder publiek te bereiken, en geeft de organisatie aan 75% nieuw publiek binnen te halen. De Commissie is daarvan onder de indruk, maar vraagt zich wel af wat dit betekent voor het behoud van het bestaande publiek. Ook zet zij vraagtekens bij het opvallend grote bereik van Festival Classique. Het is voor de Commissie niet duidelijk of ook voorbijgangers als bezoekers worden geteld.

Wat positionering betreft is de Commissie van oordeel dat Festival Classique logische partners heeft op het gebied van educatie en goed samenwerkt met lokale ondernemers. Het economisch belang is daarmee voldoende onderbouwd in de aanvraag. Ook werkt het festival samen met maatschappelijke organisaties, maar de aard van de samenwerking is de Commissie niet geheel duidelijk. Zij had meer concrete samenwerking op het gebied van klimaatverandering verwacht, gezien het feit dat dit een van de vier doelstellingen is van de organisatie. Festival Classique organiseert grootschalige participatietrajecten waarin koren en/of (amateur)musici samengebracht worden met de lokale gemeenschap. Hiermee vervult de organisatie volgens de Commissie een unieke maatschappelijke die van groot belang is voor Den Haag.

Diversiteit en inclusie

Over het diversiteits- en inclusiebeleid van Festival Classique is de Commissie kritisch. De organisatie reflecteert niet op de status quo van de vier P's – programma, personeel, partners en publiek. De Commissie had in de aanvraag graag de ambities van de aanvrager voor dit criterium willen lezen. De

Commissie ziet enige diversiteit terug in de programmering, maar een reflectie ontbreekt. Datzelfde geldt voor de diversiteit van het personeel en het publiek. Daarnaast is er bij het aantrekken van jonge makers geen zichtbare aandacht voor diversiteit en inclusie, zijn er geen SMART geformuleerde doelstellingen en ook een nulmeting en streefcijfers ontbreken. Het ambitieniveau is bovendien mager en blijft binnen de bestaande formats. Ook leest de Commissie in de aanvraag weinig over hoe Festival Classique zorgt voor een inclusief klimaat. Er is geen vertrouwenspersoon en geen aandacht voor de sociale veiligheid van de amateurs en vrijwilligers op het festival, en daarmee beoordeelt de Commissie dit punt als onvoldoende.

Over het aspect toegankelijkheid is het oordeel van de Commissie positiever. Het programma van Festival Classique ademt toegankelijkheid en het festival neemt financiële en sociale drempels weg door middel van Social Seats en Social Focus en door het aanbieden van een gratis programma. In de aanvraag mist de Commissie echter informatie over de digitale en fysieke toegankelijkheid van het festival, waarbij de locatie op het strand mogelijk een uitdaging vormt voor sommige bezoekers.

Conclusie en advies Adviescommissie

Festival Classique heeft volgens de Commissie een duidelijke artistiek-inhoudelijke visie. Een zorg van de Commissie is wel hoe de organisatie de samenhang in het artistieke profiel kan blijven garanderen als het strand als mogelijke speelplek wegvalt. De Commissie is positief over de relatie van Festival Classique met zijn publiek. De maatschappelijke rol die Festival Classique vervult door grootschalige participatietrajecten te organiseren, is volgens de Commissie uniek in Den Haag en daarmee van groot belang. De bedrijfsvoering van Festival Classique beoordeelt de Commissie als zorgelijk en onvoldoende gezond. Doordat Festival Classique optreedt als opdrachtgever van Lustr BV, is het criterium goed werkgeverschap lastig te beoordelen voor de Commissie, zeker omdat een uitgebreide toelichting op deze constructie ontbreekt. Over het diversiteits- en inclusiebeleid van Festival Classique is de Commissie kritisch. De Commissie had in de aanvraag graag de ambities van de aanvrager voor dit criterium willen lezen.

Totaalscore

42

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De Commissie vindt het gezien de precare financiële situatie van Festival Classique van belang dat de organisatie zich richt op zijn kernactiviteit: het organiseren van een klassiek muziekfestival op het strand. Zij adviseert de organisatie om de activiteiten in het kader van talentontwikkeling en educatie te schrappen uit de plannen voor 2025-2028. Daarnaast is zij kritisch over de kosten voor deze extra taken. De Commissie ziet in de begroting wel personele kosten voor talentontwikkeling en educatie opgenomen, maar geen uitvoeringskosten in materiële zin.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Festival Classique een bedrag van € 175.000,00 toe te kennen.

Filmhuis Den Haag

Stichting Filmhuis Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.167.801,00

Inleiding

Stichting Filmhuis Den Haag is het enige niet-commerciële filmhuis in Den Haag. De organisatie presenteert het hele jaar door internationale films en biedt plek aan diverse filmfestivals. Filmhuis Den Haag wil een spilfunctie in het Haagse culturele landschap vervullen en werkt daartoe samen met een groot aantal partners. Ook is de organisatie actief op het gebied van filmeducatie en ontwikkelt zij initiatieven om maatschappelijke ontmoeting en verbinding te bevorderen. Daarnaast besteedt Filmhuis Den Haag veel aandacht aan de stimulering van talent, onder meer met het eigen ROOTS Film Festival voor jonge Haagse makers.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 onderschrijft de unieke positie die Filmhuis Den Haag inneemt als enige niet-commerciële filmhuis in de stad. De aanvraag van Filmhuis Den Haag beoordeelt de Commissie als solide en gedegen, maar hoewel de plannen voor de komende beleidsperiode uitgebreid worden beschreven, blijven deze, volgens de Commissie, inhoudelijk nogal algemeen. Zij had graag meer ambitie, visie en oorspronkelijkheid willen zien. De Commissie realiseert zich dat de nieuwe directeur-bestuurder van Filmhuis Den Haag pas in september 2023 is aangetreden, maar zij had desondanks gehoopt dat deze de aanvraag van een meer eigen en vernieuwende signatuur had voorzien.

Duidelijk is dat Filmhuis Den Haag met zijn huidige filmprogrammering een aanzienlijk en trouw publiek weet te bereiken, te raken en te inspireren. Bovendien heeft de Commissie vertrouwen in de expertise die binnen Filmhuis Den Haag aanwezig is, zeker nu het programmateam is uitgebreid om meerstemmigheid binnen de organisatie te bevorderen. Niettemin constateert de Commissie dat het publiek dat Filmhuis Den Haag met het filmaanbod bereikt, bij lange na geen afspiegeling van de Haagse bevolking vormt en dat de organisatie zich

nog te weinig lijkt te verhouden tot de uitdagingen die in de stad leven. Het artistieke profiel van de instelling lijkt daardoor te zeer op zichzelf te staan en geen integraal geheel te vormen met, met name, het diversiteits- en inclusiebeleid.

Bij de samenstelling van het filmaanbod lijkt Filmhuis Den Haag volgens de Commissie te zeer te leunen op de inbreng van andere partijen, zoals de filmfestivals waarmee het samenwerkt. De Commissie waardeert het dat Filmhuis Den Haag hiermee naar meerstemmigheid streeft, maar deze samenwerkingen zouden meer in de organisatie verankerd moeten worden, willen zij duurzaam een verschil maken. Bovendien zou de Commissie graag zien dat de eigen programmering van Filmhuis Den Haag een meer uitgesproken, onderscheidend karakter krijgt. Met meer aandacht voor bijzondere thema's en eigenzinnige programmalijnen, waarbij wordt ingespeeld op lokale ontwikkelingen en rekening wordt gehouden met de demografische samenstelling van Den Haag. De in het beleidsplan opgenomen ambitie om de komende jaren in cocreatie met diverse groepen programma's voor jongeren samen te stellen, zou hieraan een positieve bijdrage kunnen leveren en de Commissie noemt dit voornemen dan ook veelbelovend.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van Filmhuis Den Haag is naar de mening van de Commissie op orde: er is sprake van een reële, vertrouwenwekkende begroting en van een goede financieringsmix. Wel had de Commissie graag nog iets gelezen over de wijze waarop de organisatie financieel bijdraagt aan samenwerkingsprojecten, want de meerstemmigheid die hiermee gerealiseerd wordt, is alleen echt inclusief wanneer je partners ook betaalt en onderdeel maakt van je team en je hun dus meer dan een podium biedt. De aanvraag van Filmhuis Den Haag getuigt daarnaast van goed werkgeverschap, al mist de Commissie een toelichting op de Governance Code Cultuur en de bijbehorende aanbevelingen. Uiterst positief is de Commissie over het streven om meer medewerkers een vaste aanstelling te bieden. Ook heeft Filmhuis Den Haag volgens de Commissie de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet op het gebied van duurzaamheid.

De Commissie is positief over het feit dat Filmhuis Den Haag in de afgelopen beleidsperiode heeft deelgenomen aan het Publieksonderzoek van The Hague & Partners en de gemeente en naar aanleiding daarvan panelgesprekken en enquêtes heeft gehouden, om zo meer inzicht in zijn publiek te krijgen. De concrete stappen die de instelling op basis daarvan zegt te

hebben gezet, hebben volgens de Commissie echter nog tot onvoldoende resultaat geleid. De relatie die Filmhuis Den Haag met zijn huidige publiek heeft, noemt de Commissie goed, maar er worden te veel doelgroepen in de stad niet bereikt.

Wat de samenwerking met andere organisaties in de stad betreft zegt Filmhuis Den Haag een spilfunctie in het Haagse culturele leven te willen vervullen. De Commissie juicht die ambitie toe, maar mist een scherpe visie op hoe de organisatie een gelijkwaardige en verdiepende invulling denkt te geven aan samenwerkingsverbanden en cocreatieve projecten. Bovendien zou de Commissie graag zien dat Filmhuis Den Haag naast het vervullen van een faciliterende rol meer oog zou hebben voor de manier waarop met name kleinere partijen van de samenwerking kunnen profiteren en aldus verder kunnen groeien.

Diversiteit en inclusie

Op het gebied van diversiteit en inclusie spreken uit de aanvraag van Filmhuis Den Haag goede intenties; de Commissie waardeert het dat de organisatie naar meerstemmigheid streeft. Maar zij vindt de ambities niet specifiek en uitgesproken genoeg en vindt de toelichting op de plannen tekortschieten. De Commissie mist een structurele en concrete aanpak, met onder meer een nulmeting, SMART geformuleerde doelen en een uitgewerkt stappenplan. Ook in de eigen programmering ontbreekt volgens de Commissie een duidelijke visie op diversiteit en inclusie; de thema's lijken nu vooral tot uiting te komen in het aanbod van de festivals en andere organisaties die Filmhuis Den Haag als locatie gebruiken.

De Commissie is positief over de in het leven geroepen 'interne werkgroep Diversiteit en Inclusie', maar adviseert om ontbrekende kennis omtrent dit onderwerp ook extern in te winnen. Er is lof voor de inspanningen die de organisatie levert om haar toegankelijkheid te vergroten door, waar mogelijk, financiële, fysieke en digitale drempels weg te nemen.

Cultuureducatie

De Commissie oordeelt positief over het cultuureducatieaanbod van Filmhuis Den Haag en het aantal leerlingen en studenten dat hiermee – in samenwerking met Filmhub Zuid-Holland – jaarlijks wordt bereikt. Wel zou de Commissie in het bereik graag meer focus zien op jongeren in het (v)mbo. Zij vraagt zich af waarom bij de keuzes voor de samenstelling van het aanbod vooral ‘ook goed geluisterd wordt naar de docenten’; de Commissie zou liever zien dat Filmhuis Den Haag hierbij de belevingswereld van het kind en de jongere centraal stelt. Ook had De Commissie graag meer gelezen over de middelen en instrumenten die gebruikt worden bij de evaluatie van het aanbod. Daarnaast was een uitgebreidere toelichting op de rol van Filmhuis Den Haag als penvoerder van Filmhub Zuid-Holland wenselijk geweest. Verder is de Commissie benieuwd hoe de organisatie haar educatieprogramma wil verduurzamen als Netwerk Filmeducatie niet langer financieel ondersteund wordt.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Op het gebied van talentontwikkeling wil Filmhuis Den Haag in de nieuwe beleidsperiode diverse nieuwe initiatieven ontplooiën. De Commissie is vooral positief over Filmhuis Open Lab, een nieuw project dat jongeren de kans geeft om op een laagdrempelige manier zelf films te leren maken. Wel ontbreekt een duidelijke omschrijving van de visie op talentontwikkeling, als basis voor de begeleiding en coaching van jonge talenten. Ook mist de Commissie in de aanvraag expliciete aandacht voor de autodidacte maker.

Conclusie en advies Adviescommissie

Als enig niet-commercieel filmhuis in Den Haag heeft Filmhuis Den Haag een verantwoordelijke positie in de stad, vindt de Commissie. Met de omvang van het programma-aanbod en de bereikte publieksaantallen bewijst de organisatie haar bestaansrecht. Niettemin vindt de Commissie dat Filmhuis Den Haag zijn streven om een spilfunctie in het Haagse culturele leven te vervullen, niet waarmaakt; dit vraagt volgens haar

om meer ambitie, meer visie en meer oorspronkelijkheid. De Commissie verwacht dan ook nadrukkelijk dat Filmhuis Den Haag de komende jaren de lat voor zichzelf aanzienlijk hoger legt en zich meer rekenschap geeft van de verantwoordelijkheid die het heeft voor de stad.

Totaalscore

54

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Filmhuis Den Haag een bedrag van € 1.167.801,00 toe te kennen voor de functie filmhuis voor niet-commerciële films overeenkomstig artikel 12:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie C Den Haag 2023.

Firma MES

Stichting Theatergroep MES

Gevraagd subsidiebedrag: € 293.000,00

Inleiding

Stichting Theatergroep MES is een theatercollectief dat sinds de oprichting in 2009 is gevestigd in het Haagse en Nederlandse culturele circuit. Firma MES maakt maatschappelijk geëngageerd documentair theater, in de zaal en op locatie. Met producties die zijn geworteld in de werkelijkheid wil het gezelschap laten zien hoe wij als mens beïnvloed worden door de grote thema's in de samenleving en door de machtsstructuren die daaronder liggen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 is van mening dat Firma MES een duidelijke artistiek-inhoudelijke visie heeft: het gezelschap maakt documentair theater dat machtsstructuren op een intelligente, gelaagde en beschouwende wijze blootlegt. Een deel van de programmering vloeit zichtbaar voort uit deze visie, maar in een ander deel van de programmering herkent de Commissie de visie niet. Dat geldt met name voor het solowerk van Lindertje Mans, dat in de ogen van de Commissie een totaal andere signatuur, stijl en doelgroep heeft en daarin herkent de Commissie het werk van Firma MES niet. Een ander kritiekpunt van de Commissie is dat Firma MES haar eigen machtsstructuur niet onder de loep neemt. Er is sprake van een open zwerm, zoals de aanvrager dat zelf noemt, maar wel met een artistieke kern die meer macht heeft. De constructie met een medewerker die volgens het organogram half deel uitmaakt van het artistieke team, vindt de Commissie onduidelijk en de keuze hiervoor is naar haar mening niet goed toegelicht.

De makers hebben vakmanschap ontwikkeld in het maken van documentair theater over machtsstructuren. In de missie beschrijven ze dat ze hiervoor diepgravend onderzoek doen en de Commissie vindt dat de organisatie dit overtuigend doet. Ook

beschrijven ze de keten van onderzoek tot theatervoorstelling. De Commissie plaatst daarbij als kritische kanttekening dat Firma MES het veldonderzoek vooral lijkt te verrichten onder haar trouwe fans en degenen die via sociale media op haar pad komen.

Voorstellingen van Firma MES worden positief ontvangen in de pers en door het publiek. Ze hebben volgens de Commissie zeggingskracht doordat ze met lichtheid en humor laten zien dat mensen radertjes zijn in een groter systeem. Firma MES laat het publiek ongemak en tegelijk compassie voelen. De Commissie zou het een waardevolle toevoeging vinden als het gezelschap niet alleen machtsstructuren blootlegt, maar ook handelingsperspectief biedt. Firma MES heeft volgens de Commissie een herkenbare signatuur en kiest locaties die passen bij de thema's van de voorstellingen. Bij dit beproefde concept ziet de Commissie weinig vernieuwing of experiment. Experiment is er wel bij het solowerk van Lindertje Mans, maar dat past volgens de Commissie minder goed bij de artistiek-inhoudelijke visie van Firma MES. Wel ziet zij potentie in de ontwikkeling van podcasts, omdat dit een vernieuwende manier kan zijn voor het gezelschap om een documentair verhaal te brengen.

Zakelijk beleid

De Commissie prijst de gezonde financiële bedrijfsvoering van Firma MES. De begroting is realistisch, sluitend en transparant, met een goede onderbouwing van de beoogde groei. De financiële reserves staan in verhouding tot de risico's en de financieringsmix is evenwichtig. Ook heeft Firma MES een duurzaamheidsbeleid. Daarnaast geeft de organisatie ruim voldoende invulling aan goed werkgeverschap. Voor de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code heeft zij beleid geïmplementeerd en doelen gesteld. Op het gebied van governance gaat Firma MES verbeteringen uitvoeren onder externe begeleiding. Dat geeft de Commissie vertrouwen voor de komende beleidsperiode.

Firma MES heeft een goed beeld van het eigen publiek en ontwikkelt voorstellingen in samenwerking met het publiek. Er heeft ook publieksonderzoek plaatsgevonden. De aanvraag beschrijft duidelijk de doelen voor een groter publieksbereik en de middelen om deze doelen te bereiken. De Commissie vindt het sterk dat de pijnpunten daarbij ook ter sprake komen. Maar zij is kritisch over het idee dat nieuwe bezoekers te bereiken zijn door dicht bij hen in de buurt te spelen. Dat is volgens de Commissie te simplistisch gedacht.

Thematisch gezien past documentair theater over machtsstructuren volgens de Commissie goed in regeringsstad Den Haag. Maar het valt de Commissie op dat de samenwerking met Haagse partners vooral projectgericht is. Zij roept Firma MES op om meer structurele samenwerkingen aan te gaan. Positief is de Commissie over de samenwerkingen op Curaçao voor de productie Vier Gulden en de Europese samenwerkingen voor het solowerk van Lindertje Mans. Haar Engelstalige werk is bovendien interessant voor de expats in Den Haag. Met boventiteling maakt Firma MES haar documentaire voorstellingen eveneens toegankelijk voor deze doelgroep. Dit draagt bij aan het belang voor Den Haag van het gezelschap. De aanvrager geeft zelf aan dat het werk van Lindertje Mans, waar internationale interesse voor is, de positie van Firma MES versterkt. Dat is deels waar, omdat zij behoort tot de artistieke kern, maar omdat haar signatuur zo anders is, en het enkel haar werk betreft, plaatst de Commissie hierbij een kanttekening.

Diversiteit en inclusie

Firma MES heeft een quickscan op het gebied van diversiteit en inclusie laten uitvoeren en heeft daarvan geleerd wat zij nog kan verbeteren. De Commissie had graag gezien dat Firma MES op basis daarvan nu al goed onderbouwde keuzes zou maken voor verbeteringen. Aangezien Firma MES zelf veel machtsstructuren van anderen onderzoekt, had de Commissie graag een reflectie gezien op de machtsstructuur van de eigen organisatie en de manier waarop de organisatie de sollicitatieprocedure heeft ingericht om diversiteit en inclusie te bevorderen. Maar zij mist SMART geformuleerde doelstellingen, en had graag inzage gehad in de resultaten van de nulmeting. Voor financiële, fysieke en sociale toegankelijkheid heeft Firma MES aandacht. Het valt de Commissie echter op dat de aanvraag niet ingaat op de culturele diversiteit van het publiek. Dat vindt zij een gemis, vooral omdat slachtoffers van machtsstructuren vaak een niet-westerse achtergrond hebben. De Commissie waardeert het dat Firma MES werkt aan een inclusief klimaat, met onder meer een beleid voor sociale veiligheid, een gedragscode en een vertrouwenspersoon. Wel zou zij graag reflectie zien op de machtsstructuur in de organisatie en de manier waarop Firma MES daarin meerstemmigheid organiseert.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Firma MES een zeer heldere artistieke visie heeft van documentair theater dat machtsstructuren blootlegt. Dit theater past wat haar betreft heel goed in regeringsstad Den Haag. Maar zij ziet deze visie niet terug in het solowerk van Lindertje Mans, waardoor deze programmering in de ogen van de Commissie losstaat. De documentaire theatervoorstellingen van Firma MES hebben volgens de Commissie zeggingskracht doordat ze met lichtheid en humor laten zien dat mensen radertjes zijn in een groter systeem. De Commissie zou het een waardevolle toevoeging vinden als het gezelschap niet alleen machtsstructuren blootlegt, maar ook handelingsperspectief biedt. De Commissie prijst de gezonde financiële bedrijfsvoering van Firma MES en heeft vertrouwen in de verbeteringen die de organisatie wil doorvoeren in de governance. Volgens de Commissie heeft Firma MES aandacht voor diversiteit en inclusie, maar kan de organisatie zich op dit punt nog verbeteren. Dat kan onder andere door te reflecteren op de eigen machtsstructuur en door meer oog te hebben op culturele diversiteit.

Totaalscore

48

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De reden hiervoor is dat zij de producties van Lindertje Mans niet vindt passen bij de artistieke visie van Firma MES. Zij is van mening dat de organisatie voor deze activiteiten andere financieringsbronnen moet aanboren.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Theatergroep Mes een bedrag van € 275.000,00 toe te kennen.

First Noble Institute

Stichting Mind the Generations

Gevraagd subsidiebedrag: € 200.000,00

Inleiding

Stichting Mind the Generations heeft als missie het bevorderen van empowerment van de Afrikaanse en Afro-Caribische gemeenschap door kunst en cultuur, met een focus op Afrofuturisme. Deze gemeenschappen in Nederland vinden doorgaans moeilijk aansluiting bij het huidige aanbod van culturele instellingen en organisaties in de regio Den Haag. First Noble Institute initieert daarom projecten en evenementen die jong creatief talent uit deze gemeenschappen uitnodigen om verhalen te vertellen vanuit de eigen kracht, achtergrond, vaardigheden en perspectieven. Ook zet zij zich in om het cultureel ondernemerschap van deze jongeren te bevorderen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet de focus op Afrofuturisme en de Afrikaanse en Afro-Caribische diaspora en het overkoepelende thema Claiming Space van First Noble Institute als veelbelovend en maatschappelijk relevant. Zij heeft waardering voor de missie van de organisatie en vindt het logisch dat de programma's en thematiek De Commissie beoordeelt de zes kernactiviteiten als samenhangend, ook in relatie tot de overkoepelende visie van de organisatie. Wel hadden de programmaonderdelen naar de mening van de Commissie concreter uitgewerkt mogen worden. Zo wil de organisatie zich prominenter positioneren als kennisinstituut, maar hoe wordt niet toegelicht. Ditzelfde geldt onder meer voor het educatiepakket voor scholen, de opbouw van een digitaal archief immaterieel erfgoed en de projecten met digitale platforms. De Commissie had bijvoorbeeld graag gelezen wie First Noble Institute daarbij betreft, en waarom, welke criteria en accenten de organisatie aanbrengt, wat de waarde ervan is en wat precies de *output* zal zijn. Maar de plannen en intenties zijn volgens de Commissie absoluut van waarde omdat het in haar optiek maatschappelijk relevant is dat de organisatie een perspectief wil bieden op de samenleving vanuit de Afrofuturistische beweging, waarbij zij verder kijkt dan traditie en erfgoed. Gezien het trackrecord van de

organisatie, haar positie in Den Haag en de potentie van haar missie en thematiek heeft de Commissie er vertrouwen in dat First Noble Institute zijn intenties kan realiseren met een aansprekend programma. De kern van de organisatie heeft zich volgens de Commissie in ieder geval professioneel bewezen. De Commissie ziet de inspanningen van de organisatie om experts en coaches aan te trekken om de kwaliteit te waarborgen, zoals African Calendar en Theater Utrecht, als een pluspunt, maar zij had graag een toelichting gelezen op de implementatie van deze expertise in de programma's.

De Commissie ziet weliswaar dat het programma in potentie aansprekend en agendabepalend kan zijn, maar mist met deze aanvraag helaas de concrete handvatten om dat daadwerkelijk te staven. De organisatie heeft ook moeite om haar publiek te definiëren, constateert de Commissie. Dit ziet zij als een gemis, omdat de organisatie daarmee haar impact zou kunnen vergroten. First Noble Institute heeft volgens de Commissie wel potentie in overvloed, gezien haar oorspronkelijkheid, die vooral tot uiting komt in het combineren van Afrofuturisme met moderne technologieën als virtual reality, en in haar missie om dit thema in te zetten voor de empowerment van de Afro-Caribische gemeenschap. Ook de keuze voor het thema Afrofuturisme is volgens de Commissie sterk en oorspronkelijk. Deze focus draagt naar de mening van de Commissie op een originele wijze bij aan culturele diversiteit en innovatie

binnen de sector. De Commissie ziet nog kansen om de oorspronkelijkheid en impact van de organisatie te vergroten, bijvoorbeeld door de thematiek breder toe te passen en andere ondervertegenwoordigde groepen te betrekken. In de combinatie Afrofuturisme, empowerment en innovatieve technologieën is de organisatie in potentie vernieuwend, constateert de Commissie. De vraag is echter of dit ook werkelijk leidt tot innovatie en vernieuwing binnen het culturele veld. De Commissie kan dit lastig beoordelen, omdat zij daarvoor opnieuw aanloopt tegen het gemis aan concreet uitgewerkte plannen.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van First Noble Institute roept bij de Commissie nogal wat vragen op. Dit geldt ook voor de begroting. De verdeling van middelen bevreemdt de Commissie, aangezien er geen honoraria voor de betrokken kunstenaars in de begroting zijn opgenomen. De instelling licht toe dat deze honoraria in de projectkosten zijn opgenomen, maar dat maakt de begroting er voor de Commissie niet transparanter op. Daarnaast signaleert de Commissie dat de kosten voor talentontwikkeling gering zijn, terwijl talentontwikkeling de

focus is van de organisatie. Ten slotte kan de Commissie de begroting niet adequaat koppelen aan de prestatiegegevens van de organisatie. Zo ziet de Commissie de meer dan zesduizend bezoekers van een tentoonstelling niet terug in de kaartverkoop van de begroting. En een toelichting daarop ontbreekt. De risicoanalyse is summier, zeker in het licht van de groei die de organisatie doormaakt, stelt de Commissie. De algemene reserves zijn in orde, evenals de financieringsmix. De Commissie merkt wel op dat internationale samenwerkingen niet tot significante financiële voordelen lijken te leiden vanwege de strategie van gesloten beurzen. De visie op duurzaamheid beoordeelt de Commissie als wat obligaat.

Op het gebied van goed werkgeverschap ziet de Commissie dat de organisatie het belang van de Fair Practice Code en de Governance Code Cultuur en de implementatie daarvan onderschrijft, maar niet toelicht hoe zij dit daadwerkelijk aanpakt. Ook mist de Commissie een toelichting op de toepassing van de Governance Code Cultuur in de aanvraag. De Commissie is wel positief over het streven van de organisatie om een aantal freelancers een vast dienstverband aan te bieden, hetgeen past bij de uitgesproken ambitie van de organisatie. First Noble Institute neemt volgens de Commissie een specifieke plek in binnen het culturele veld, met name door de combinatie van Afrofuturisme, virtual reality en Afro-Caribisch erfgoed, maar de Commissie mist een diepere reflectie op deze

focus en een uitwerking van de samenwerkingsverbanden. (Inter)nationaal weet de organisatie zich wel helder te positioneren, maar de lokale inbedding is niet inzichtelijk gemaakt in de aanvraag, constateert de Commissie. Dit ziet de Commissie als een gemiste kans, vooral omdat lokale samenwerkingen belangrijk kunnen zijn voor talentontwikkeling. Het is de Commissie bovendien niet helder welk publiek de organisatie daadwerkelijk al bereikt en wie zij wil bereiken en betrekken bij haar projecten. De omschrijving van het huidige en beoogde publiek blijft te algemeen, constateert de Commissie. Monitoring en sturing ontbreken. Er is een hoofd Marketing en Communicatie binnen het team aangesteld, maar het is onduidelijk wat die gaat doen. De Commissie is enthousiast over de missie en ambitie van First Noble Institute en ziet zijn potentiële waarde voor lokale makers en de culturele sector van de stad, maar merkt ook op dat de organisatie dit belang meer inzichtelijk moet maken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van First Noble Institute aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria

artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidie-regeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Mind the Generations niet te honoreren.

Girls in Woods

Stichting Girls in woods

Gevraagd subsidiebedrag: € 150.000,00

Inleiding

Stichting Girls in woods ontwikkelt theaterproducties voor publiek vanaf 12 jaar. De oprichters delen een fascinatie voor de zienswijze van jongeren op de wereld en een liefde voor grootstedelijke *coming-of-age* verhalen. Zij brengen het perspectief van deze generatie op de wereld tot uiting in theaterproducties die bedding vinden in cocreatie met jongeren. In deze cocreatie ontwikkelen zij ook content, zoals fotoseries, podcasts, reels, video's en vlogs. Girls in Woods stelt het vrouwelijk perspectief centraal.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over het artistiek-inhoudelijke beleid van Girls in Woods. Zij vindt dat deze jonge organisatie overtuigend verwoordt waar zij voor staat en hoe zij haar makerschap in de periode 2025-2028 wil uitdragen en verder wil ontwikkelen langs vier thematische lijnen. Deze lijnen ziet de Commissie helder terug in de programmering. De aanvraag maakt de werkwijze met jongeren inzichtelijk en ook hierover is de Commissie positief. Wel had zij graag meer gelezen over de platformfunctie van Girls in Woods. Wat houdt die functie precies in en wat is het doel ervan?

De Commissie is overtuigd van de inhoudelijke vakdeskundigheid van de artistiek leiders van Girls in Woods. De Commissie is van mening dat de methode van Girls in Woods volop in ontwikkeling is en kijkt uit naar borging hiervan in een duurzame methodiek. Over de vakdeskundigheid van de zzp'ers die bij de projecten zijn betrokken, had de Commissie graag meer gelezen. Hoe draagt Girls in Woods de artistieke uitgangspunten en het didactisch model over aan hen? Een ander belangrijk aandachtspunt is de kwetsbaarheid van de jongeren die deelnemen aan de projecten. Sommige onderwerpen kunnen traumatische herinneringen oproepen. De

Commissie zou graag lezen of en hoe Girls in Woods voor deskundige begeleiding zorgt.

Omdat de producties worden gemaakt in samenwerking met jongeren, heeft de Commissie er vertrouwen in dat ze veel zeggingskracht hebben voor de doelgroep. Zij vindt het positief dat er nagesprekken plaatsvinden na de voorstellingen. Wel adviseert zij Girls in Woods om ervoor te zorgen dat deze nagesprekken niet alleen educatief zijn, maar ook gericht zijn op de beleving van de voorstelling. De werkwijze van Girls in Woods heeft volgens de Commissie een duidelijke eigen signatuur: cocreatie met jongeren leidt tot multidisciplinaire producties. Wat de vorm wordt van die producties, is volgens de Commissie nog in ontwikkeling. Hoe is iets herkenbaar als een echte Girls in Woods-productie? Daarover had de Commissie graag meer gelezen.

De werkwijze met jongeren en verschillende media getuigt volgens de Commissie van vernieuwing en experiment. Met PAARD heeft Girls in Woods naar haar mening een passende samenwerkingspartner op dat gebied. Ook de thema's die Girls in Woods behandelt, zijn in de ogen van de Commissie vernieuwend. Goede voorbeelden daarvan zijn dierlijkheid en bezieling, en de aantrekkingskracht die Andrew Tate heeft op jonge mannen. De platformfunctie van Girls in Woods is in potentie ook vernieuwend, maar daarover geeft de aanvraag de Commissie onvoldoende duidelijkheid.

Zakelijk beleid

De Commissie is van oordeel dat Girls in Woods een duidelijke visie heeft op de bedrijfsvoering in de periode 2025-2028. De begroting is realistisch en passend. Girls in Woods maakt de duidelijke keuze om het aantal producties op hetzelfde niveau te houden, omdat de personeelskosten stijgen. De financieringsmix is divers en de organisatie maakt duurzame keuzes inzichtelijk, bijvoorbeeld op het gebied van decor, kostuums, opslag en vervoer. Een aandachtspunt is dat de financiële reserves niet in verhouding staan tot de risico's.

Girls in Woods laat volgens de Commissie overwegend goed werkgeverschap zien. De organisatie hanteert de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code, en heeft een integriteits- en gedragscode en een externe vertrouwenspersoon. Ook maakt zij heldere keuzes voor wie wel en niet in dienst komt, en hanteert ze een rekentool om de beloning voor zzp'ers te baseren op de Cao Toneel en Dans. Verder waardeert de Commissie het dat Girls in Woods zegt te waarborgen dat er geen belangenverstremming voorkomt in het bestuur, maar mist zij de uitleg hoe dat gebeurt.

Door de betrokkenheid van jongeren bij de producties heeft Girls in Woods naar de mening van de Commissie een sterke

relatie met het jonge publiek dat de organisatie wil bedienen. Girls in Woods heeft in de periode 2025-2028 een flinke groei-ambitie. De Commissie adviseert de organisatie om ervoor te zorgen dat niet alle energie in de groei gaat zitten, en vooral de kwaliteit te borgen. Over de samenwerking met partners is de Commissie positief. De aanvraag maakt concreet hoe die samenwerkingen eruitzien en laat zien dat die effectief zijn. Een goed voorbeeld is de samenwerking met scholen in Den Haag. Hiermee is Girls in Woods van maatschappelijk belang voor Den Haag. Dat belang dient de organisatie ook door verhalen van Haagse jongeren te vertellen, de verbinding te leggen met Den Haag als stad van vrede en recht, en het culturele leven in de stad te verrijken met verhalen waarin het vrouwelijke perspectief centraal staat.

Diversiteit en inclusie

De visie van Girls in Woods op diversiteit en inclusie ziet de Commissie in de hele aanvraag doorsijpelen. De terugblik op wat de organisatie tot nu toe op dit gebied heeft gedaan, vindt de Commissie overtuigend. Datzelfde geldt voor de reflectie op het gegeven dat Girls in Woods uit twee witte

vrouwen bestaat, en dat er nu een productie leider met een biculturele achtergrond is. Maar zij mist SMART geformuleerde doelstellingen voor de periode 2025-2028. Ook leest zij in de aanvraag nauwelijks hoe Girls in Woods werkt aan diversiteit en inclusie van het personeel. Wel is er een nulmeting en zijn er streefcijfers, maar de Commissie zou graag duidelijker lezen hoe de organisatie die doelen wil behalen. Girls in Woods stelt dat cocreatie met de doelgroep zorgt voor een inclusieve programmering. Die aanname onderschrijft de Commissie. De organisatie wil financiële drempels wegnemen door geen contributie te vragen van deelnemende jongeren. Dat vindt de Commissie positief. Ook het gebruik van podcasts en het spelen van schoolvoorstellingen vergroten in de ogen van de Commissie de toegankelijkheid. Maar zij vraagt zich af of de thema's laagdrempelig genoeg zijn voor iedereen. Zij zou graag lezen hoe Girls in Woods de vertaalslag maakt naar het speciaal onderwijs, dat expliciet in de aanvraag wordt genoemd. De Commissie ziet dat Girls in Woods aandacht heeft voor een veilig en inclusief klimaat, onder andere door de aanstelling van een vertrouwenspersoon en intimiteitscoördinator. En de organisatie gaat bij nieuwe samenwerkingsverbanden altijd het gesprek aan met de partner over inclusie, om hetzelfde inclusieniveau te kunnen garanderen. De Commissie benoemt als aandachtspunt dat de content die Girls in Woods produceert, triggerend kan zijn. De Commissie mist hierop een toelichting en vindt het van belang dat hier aandacht voor is.

Conclusie en advies Adviescommissie

Girls in Woods is volgens de Commissie van maatschappelijk en cultureel belang voor Den Haag. De organisatie verwoordt haar artistiek-inhoudelijk beleid helder en overtuigend, naar het oordeel van de Commissie. De Commissie staat zeer positief tegenover de cocreatie met jongeren en kijkt uit naar borging hiervan in een duurzame methodiek. Wel vraagt zij aandacht voor de omgang met onderwerpen die traumatische herinneringen kunnen oproepen bij deelnemers en publiek. Over het zakelijk beleid is de Commissie overwegend positief, met als kanttekening dat de financiële reserves niet in verhouding staan tot de risico's. De visie van Girls in Woods op diversiteit en inclusie ziet de Commissie in de hele aanvraag doorsijpelen. Om deze visie concreet te maken, zou zij graag SMART geformuleerde doelstellingen zien.

Totaalscore

59

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Girls in woods een bedrag van € 150.000,00 toe te kennen.

Grafische Werkplaats

Stichting de Grafische Werkplaats

Gevraagd subsidiebedrag: € 125.750,00

Inleiding

Stichting de Grafische Werkplaats is een productiewerkplaats op het gebied van textiel- en zeefdruk, etsen, hoogdruk, lithografie en risoprint, en een doka voor beeldend kunstenaars, grafisch kunstenaars, fotografen en ontwerpers. Haar missie is een platform te bieden voor onafhankelijk werkende kunstenaars om unieke en kleinschalige grafische producten te creëren, buiten de industriële productiesfeer. Hiertoe biedt ze ook kennis, begeleiding, workshops, cursussen en educatietrajecten en organiseert tentoonstellingen en lezingen. Ze neemt ook deel aan culturele initiatieven en festivals in Den Haag, zoals de Haagse galerieroute HOOGTIJ, Maand van de Grafiek en Festival De Betovering.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft waardering voor de missie en de rol van de Grafische Werkplaats als broedplaats voor makers. Ook haar missie en ambitie om een dialoog aan te zwengelen over grafische werken is naar de mening van de Commissie sterk. Wat zij echter mist, is een samenhangende en door-dachte artistiek-inhoudelijke visie en coherentie binnen de programmering. Dat geldt vooral voor grotere projecten, zoals De Creatieve Stad. De Commissie heeft het idee dat de instelling zich vooral concentreert op de technische aspecten en het behoud van grafisch erfgoed, zonder aandacht te besteden aan de ontwikkeling van het vakgebied en nieuwe perspectieven en reflectie daarop. De Commissie merkt ook op dat er binnen de organisatie leiding lijkt te ontbreken die deze visie kan sturen. De Commissie had in de aanvraag graag meer gelezen over de op handen zijnde directiewisseling en de gevolgen daarvan in beleidskeuzes van de organisatie. Het programma van het door de Grafische Werkplaats georganiseerde tweejaarlijkse Festival Analog wordt enigszins beschreven voor de editie van 2024, maar voor de beleidsperiode 2025-2028 wordt daar nauwelijks invulling aan gegeven. Hoewel de Commissie de faciliterende functie van de Grafische Werkplaats van wezenlijk belang acht voor de

culturele sector in Den Haag, kan zij door het ontbreken van een expliciet artistiek profiel en een hieraan verbonden helder uitgewerkt programma de samenhang binnen het artistieke profiel niet beoordelen. De Commissie vraagt zich zelfs af of deze instelling bij het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 thuishoort.

De technische expertise van de Grafische Werkplaats is volgens de Commissie van hoog niveau. De docenten hebben volgens haar een sterk trackrecord en binnen de organisatie vinden regelmatig werksessies plaats om scherp te blijven op de waarborging van kwaliteit. Ook met de uitbreiding van gereedschappen en het adequate onderhoud garandeert de organisatie volgens de Commissie een kwalitatief hoogstaande werkomgeving. Daarnaast mist de Commissie een duidelijke omschrijving van een plan van aanpak voor de ambities voor kennisoverdracht die de organisatie heeft.

De Grafische Werkplaats heeft in het technisch faciliteren en ondersteunen van kunstenaars en in het bevorderen van technische kennis en vaardigheden volgens de Commissie een waardevolle functie in de stad. Ook heeft de instelling zeggingskracht voor de makers. Door een duidelijk uitgewerkt artistiek profiel zou de zeggingskracht kunnen worden vergroot. De focus van de organisatie biedt naar de mening van de Commissie voldoende potentie om een onderscheidende artistieke

signatuur te ontwikkelen. Zij signaleert echter dat deze potentie niet optimaal wordt benut, bijvoorbeeld door vernieuwende ideeën te ontwikkelen of nieuwe richtingen in te slaan. Wel vindt de Commissie de hoogwaardige technische expertise en faciliteiten van de Grafische Werkplaats onderscheidend in de stad en van wezenlijk belang voor de Haagse culturele sector. De organisatie noemt in haar plannen wel experimenten en innovaties – zoals het werken met ecologische materialen en het maken van eigen inkten – maar deze liggen vooral op technisch vlak. De Commissie ziet op dit gebied nu juist een mogelijkheid voor de Grafische Werkplaats om een concrete vertaling te maken naar onderzoek, kennisoverdracht en artistieke programmering. Helaas moet de Commissie constateren dat dit niet op inzichtelijke wijze wordt uitgewerkt.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van de Grafische Werkplaats oogt volgens de Commissie enigszins fragiel voor de stabiliteit op de lange termijn en de groei van de instelling, vanwege onder meer de beperkte eigen financiële reserves en de onevenwichtige financieringsmix die sterk leunt op de

meerjarenbeleidssubsidie van de gemeente. Er is wel een adequate risicoanalyse. De begroting van de Grafische Werkplaats roept vragen op. De organisatie levert bijvoorbeeld alleen de begroting van 2025 aan, terwijl ze aangeeft verspreid over de jaren een groeimodel te hanteren. Ook bevreemdt het de Commissie dat de betaling van kunstenaars binnen de programmering buiten de begroting is gehouden. Een toelichting daarop ontbreekt. De organisatie laat in de begroting wel helder zien wat zij per jaar wil besteden. Huisvesting en energiekosten drukken zwaar op de begroting, constateert de Commissie. Op het gebied van duurzaam beleid is de organisatie zich bewust van de vervuilende sector waarin zij zich beweegt en ook de doka wordt kritisch beschouwd. Zij zet vervolgens ook stappen om meer duurzame middelen te gebruiken, wat de Commissie waardeert. In samenwerking met de gemeente werkt de organisatie aan verduurzaming van het gebouw.

Op het gebied van goed werkgeverschap is de organisatie actief op talrijke terreinen. Zo is de kwaliteit van de werkplaats geborgd door een kerngroep van professionals, ondersteund door een klankbordgroep en een actief bestuur. Daarnaast liggen er ambities om zowel het zakelijk beleid als de werkovereenkomsten te professionaliseren. De instelling onderschrijft ook het belang van de Fair Practice Code en de Governance Code Cultuur en de implementatie ervan. Het is

de Commissie alleen niet duidelijk of en hoe de organisatie onderwerpen uit de Governance Code Cultuur concreet invult, zoals zelfevaluatie, integriteit, belangenverstrengeling en onafhankelijkheid. Een toelichting daarop ontbreekt. Met een nieuw en actief betrokken bestuur en plannen voor verdere professionalisering laat de organisatie volgens de Commissie wel ambities in die richting zien, wat bij haar vertrouwen wekt.

De Grafische Werkplaats positioneert zichzelf als een brug tussen het kunstvakonderwijs en de artistieke praktijk. De Commissie waardeert de talrijke initiatieven en activiteiten die de organisatie daartoe onderneemt. Zo werkt zij samen met relevante onderwijsinstututen als de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en de Willem de Kooning Academie, en onderneemt initiatieven als het Muziekproject en het kunst en beeldend taalproject LETTERS in de Centrale Bibliotheek. Maar voor de Commissie is de visie die eraan ten grondslag ligt en de onderbouwing ervan niet overtuigend. De Grafische Werkplaats is volgens de Commissie wel goed ingebed in de stad, gezien de vele samenwerkingsverbanden met onder meer onderwijsinstellingen, buurtinitiatieven en festivals. Als laagdrempelige en technisch geavanceerde productieplaats is de organisatie niet alleen van groot belang voor makers, maar volgens de Commissie ook voor Haagse bewoners en culturele instellingen in de stad. Daarnaast is de organisatie als kennisinstituut van essentieel belang voor de stad. De Commissie

ziet dat de organisatie haar publiek voor de werkplaats ook effectief weet te bereiken. Daarvoor zet ze tal van middelen in, zoals een YouTube-kanaal, dagprijzen en kortingen voor studenten. Ook via haar onderwijsprogramma's bereikt ze jonge makers. De organisatie houdt op het gebied van publieksbereik prestatiecijfers bij en monitort structureel het bereik van haar workshopprogramma via mini-enquêtes, wat de Commissie toejucht. Wat de Commissie mist is een coherente visie op welk (nieuw) publiek de Grafische Werkplaats beoogt te bereiken met haar kunstprogrammering, zoals de tentoonstellingen.

harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting de Grafische Werkplaats niet te honoreren.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van de Grafische Werkplaats aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium artistiek-inhoudelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een

Grauzone

Stichting Grauzone

Gevraagd subsidiebedrag: € 260.000,00

Inleiding

Stichting Grauzone is een jaarlijks meerdaags festival dat een internationaal, breed en divers publiek trekt. Het doel is het organiseren van een multidisciplinair festival dat een extra dimensie geeft aan de nationale en internationale cultuur, door een combinatie te maken van kunst, film, lezingen en muziek. Het festival biedt een podium aan alternatieve geluiden en ondervertegenwoordigde verhalen en stimuleert de groei van makers. Grauzone wil ruimte geven aan creatief talent, primeurs en vernieuwing en zodoende een voortrekkersrol vervullen. Het is de ambitie een springplank te zijn voor artiesten en kunstenaars naar grotere festivals. Met het programma wil Grauzone grenzen overstijgen en stereotypes en stigma's doorbreken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is van mening dat het artistiek-muzikale profiel van Grauzone sterk leunt op new wave en postpunk. Ondanks een nostalgie naar de jaren tachtig zorgt het festival voor een hedendaagse invulling, wat de Commissie positief vindt. Er is een sterke vertegenwoordiging in de niches voor lhbtq+, niet-westers en aanhangers van Black Lives Matter. Een jaarlijks thema zorgt voor verdieping, aldus de Commissie. De interdisciplinaire richting die het festival sinds de vorige periode heeft ingeslagen, vindt zij veelbelovend. Deze keuze uit zich bijvoorbeeld in de samenwerking met de Roze Filmdagen. Maar voor de onderbouwing en de verhoudingen tussen hoofd- en randprogrammering ontbreekt volgens de Commissie een concretere uitwerking. De Commissie is van mening dat in de aanvraag het programmaonderdeel beeldende kunst en de onderbouwing van het aantrekken van een junior programmeur film/muziek onvoldoende zijn uitgewerkt. Wel waardeert zij dat Grauzone streeft naar gelijkmatige en evenwichtige groei via opschaling (door bijvoorbeeld concerten in Amare), uitschaling (meer activiteiten door het jaar heen) en inschaling (bij nieuwe structuren en instituties als Nest, Filmhuis en Grote Markt).

De Commissie prijst de slimme keuzes die Grauzone maakt voor acts die later doorbreken. De uitgebreide scouting die daarvoor nodig is, getuigt volgens haar van vakdeskundigheid. Grauzone noemt zichzelf een springplank voor artiesten. Succes heeft echter meerdere vaders en veel acts van Grauzone waren eerder te zien op andere Nederlandse podia, merkt de Commissie op, al zorgt de festivalsetting voor meerwaarde van het aanbod. De Commissie noemt de inbedding in de lhbtq+-scene sterk, maar zet vraagtekens bij de mogelijkheden van Grauzone om gemarginaliseerde groepen en niet-westers publiek te bereiken en het programma daarop verder te diversificeren. Niches beperken volgens haar de omvang van het publiek. In de aanvraag staan veel reacties van makers en pers; de publieke ontvangst komt onvoldoende aan bod, waardoor de Commissie de zeggingskracht niet volledig kan beoordelen.

De Commissie ziet het festival als voldoende onderscheidend voor de stad en een toevoeging aan het Haagse culturele landschap. Door het snijvlak met nachtcultuur en de verjonging van acts en publiek scoort Grauzone ruim voldoende op vernieuwing en experiment. Volgens de Commissie blijft het festival niet hangen in sentiment, maar weet het met frisse bands afdoende te vernieuwen. Zo verbindt Grauzone verschillende generaties en werelden met elkaar; het is volgens de Commissie een pluspunt dat Grauzone risicovol durft te programmeren. Ook een pluspunt in de aanvraag vindt zij de

nieuwe samenwerkingen met verschillende locaties. Grauzone zoekt daarvoor naar nieuwe acts uit een ander segment en beoogt daarmee combinaties van andere media aan te gaan, in het voornamelijk muzikaal georiënteerde programma. Ook gaat Grauzone de komende periode producties initiëren door bijvoorbeeld samen te werken met orkesten; dat juicht de Commissie toe.

Zakelijk beleid

In de aanvraag schetst Grauzone volgens de Commissie een duidelijk beeld van de professionaliseringsdoelen en stappen die de organisatie de afgelopen jaren heeft gezet om die te bereiken. Processen werden geformaliseerd en er kwam een nieuw bestuur. Na de inzet van een interim zakelijk leider is Grauzone al enige tijd op zoek naar een nieuwe persoon voor deze functie. Op dit moment zijn de werkzaamheden belegd bij directie, bestuur en externe experts. Volgens de Commissie is het positief dat, nadat Grauzone zakelijk naar een hoger plan getild is, de organisatie nu op deze weg verder gaat, dat zal volgens de Commissie ook positief bijdragen aan continuïteit. In een volgens de Commissie goed onderbouwde

begroting zet Grauzone in op een fors hogere subsidie vanuit het meerjarenbeleidsplan. De hogere subsidiebijdrage zal onder meer worden gebruikt voor een passende beloning van de directie, toegenomen gages voor artiesten en voor toename van de activiteitenlasten. De door Grauzone genoemde optie om ‘minder te doen’, getuigt volgens de Commissie van realisme. De financieringsmix is op orde met circa 40% inkomsten uit kaartverkoop, 12% uit particuliere fondsen en 35% uit overheidsfondsen. De Commissie waardeert het veelzijdige en proactieve duurzaamheidsbeleid van het festival, met onder meer veganistische catering, het aanmoedigen van duurzamer reizen en recyclebare cups. Grauzone ontving in 2023 een nominatie voor duurzaamste Nederlands festival. De financiële reserves staan naar het oordeel van de Commissie niet in verhouding tot de financiële risico's. Grauzone maakt concreet welke stappen de organisatie wil nemen om dit in de toekomst te verbeteren. De beoogde publieksgroei ziet de Commissie niet als haalbaar en wenselijk, vanwege de organisatorische last en grotere financiële risico's.

Hoe Grauzone invulling geeft aan goed werkgeverschap, heeft de organisatie volgens die Commissie niet goed uitgewerkt en onderbouwd. De afgelopen periode is er een volledige bestuurswissel geweest. De voorgenomen overgang naar een raad-van-toezicht-model lijkt gezien

de fase waarin het festival zich bevindt geen logische keuze, aldus de Commissie. De Governance Code Cultuur is weliswaar geïmplementeerd, maar de toelichting daarop laat vragen open, onder meer over de zelfevaluatie van het bestuur, de aanwezigheid van een bestuur-directiereglement en hoe het bestuur handelt bij de genoemde onhoudbare situatie van te veel uren, te weinig middelen en veel ambities. Met Fair Practice moet Grauzone naar de mening van de Commissie nog stappen maken, al zijn die in de aanvraag wel ruim voldoende benoemd. Daarnaast is de druk op het kleine team een punt van aandacht.

De Commissie is ervan overtuigd dat Grauzone een hechte relatie heeft met het huidige publiek. De organisatie weet jong en oud, al dan niet queer of niet-westers, aan het festival te binden. De aanvraag geeft een uitgebreide omschrijving van de doelgroepen en acties om die te bereiken, en staft veel met cijfers en publieksenquêtes. De twijfel zit bij de Commissie bij het behalen van het beoogde nieuwe publiek.

Grauzone weet, zij het beperkt in volume, een nichepubliek te bereiken. Om een eigen koers te kunnen varen, is volgens de Commissie een grotere onafhankelijkheid van PAARD wenselijk. Ondanks de ontvlechting leunt Grauzone onder meer voor advies en ticketing nog te veel op de collega-instelling. Voor de keuzes en kwalitatieve borging van Grauzone met betrekking

tot de inzet voor de stad en de verschillende wijken, mist de Commissie een onderbouwing in de aanvraag al is de zij wel benieuwd naar het onderdeel Graustad. De focus van Grauzone richt zich veelal op nationaal en internationaal niveau.

Diversiteit en inclusie

De Commissie moedigt Grauzone aan diversiteit en inclusie verder te incorporeren in de organisatie. Ze verbaast zich over een aantal zienswijzen in het beleidsplan, zoals de nadruk op genderverdeling en de benadering van lhbtqi+- en niet-westerse groepen. De Commissie waardeert het dat Grauzone in de programmering rekening houdt met verschillende vormen van diversiteit. Maar alleen programmering aanbieden en hopen dat het publiek volgt, is volgens haar niet genoeg. De Commissie vraagt zich af of er voldoende expertise is en genoeg onderzoek is gedaan om nieuw niet-westers publiek te bereiken. Wat betreft de ambities is de Commissie kritisch over de genoemde kengetallen. Zowel voor het publiek, het programma als het personeel zet Grauzone in op maximaal 10% van niet-westerse komaf. Dit is niet te rijmen niet met de verhoudingen in de stad, waar zo'n 60% van de bewoners een

migratieachtergrond heeft. Ondanks de stevige inbedding in de lhbtqi+-scene en het belang voor de identiteit van Grauzone zijn de streefcijfers volgens de Commissie aan de lage kant.

De Commissie is positief over de aandacht van Grauzone voor fysieke en digitale toegankelijkheid. Zo zijn er buddy's voor het begeleiden van bezoekers met een fysieke beperking. Maar van een festival met de benoemde doelgroepen verwacht de Commissie een specifiekere, meer uitgesproken invulling gevraagd van het begrip *safe spaces*. En voor mensen met een kleine beurs kan er volgens haar meer gebeuren dan alleen gratis toegang met een Ooievaarspas. De beoogde gratis programmaonderdelen zijn hiervoor wel effectief. Hoe inclusief de organisatie is voor de partners en het personeel, vindt de Commissie lastig te duiden. Dit alles maakt dat zij diversiteit en inclusief te summier vindt uitgewerkt in de aanvraag.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over het muzikale profiel en de vakdeskundigheid van Grauzone. Ze spreekt van slimme keuzes in de programmering en een goede inbedding in de voor

het festival belangrijke doelgroep lhbtq+. Grauzone heeft wat haar betreft goede stappen gezet voor verdere professionalisering. Maar de in het plan genoemde publieksgroei acht de Commissie niet haalbaar en ook niet wenselijk, vanwege de organisatorische last en grotere financiële risico's. De ambities voor diversiteit en inclusie noemt zij te beperkt. Voor het bereiken van met name nieuw niet-westers publiek is volgens haar een betere visie en aanpak nodig.

Totaalscore

48

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De Commissie is van mening dat in de aanvraag het programmaonderdeel beeldende kunst en de onderbouwing van het aantrekken van een junior programmeur film/muziek onvoldoende zijn uitgewerkt.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Grauzone een bedrag van € 240.000,00 toe te kennen.

Haags Historisch Museum

Stichting Haags Historisch Museum

Gevraagd subsidiebedrag: € 2.275.304,00

Inleiding

Stichting Haags Historisch Museum wil de unieke geschiedenis van Den Haag delen met inwoners van de stad en bezoekers van buitenaf. Het museum wil daarbij nadrukkelijk een stadsmuseum met een nationale uitstraling zijn. Dit wil het bereiken door heden en verleden met elkaar te verbinden in tentoonstellingen die bij voorkeur op basis van participatie of zelfs in cocreatie met Hagenaars ontwikkeld worden. Het Haags Historisch museum gaat in 2024 dicht voor een tweeënhalf jaar durende renovatie.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 vindt dat het Haags Historisch Museum een mooie formule heeft om met kunst informatie over te dragen, waarmee het museum volgens haar zorgt voor samenhang binnen het artistieke profiel. De Commissie vindt dat de instelling de collectie hier gericht voor inzet en is blij te zien dat dit professioneel gebeurt. In het beleidsplan ziet de Commissie dat het museum in de afgelopen periode duidelijke stappen heeft gezet en belangrijke organisatorische en thematische doelen heeft behaald, en dat verdient een compliment. De Commissie is verheugd over de toon van de aanvraag, die zelfverzekerd en enthousiast is. Die positieve houding is volgens de Commissie ook op de museumvloer merkbaar. De aanvraag geeft de Commissie een goed beeld van hoe het museum er na de verbouwing uit zal komen te zien. De instelling is voornemens om het publieksprogramma te incorporeren en zo een breed scala van bezoekers aan te trekken. De Commissie vindt de toelichting op het basisprogramma helder, maar ziet dat minder bij het randprogramma. Zij had graag gelezen aan welke sprekers en onderwerpen het museum denkt voor bijvoorbeeld de debatten en lezingen. De Commissie noemt het intelligent hoe het museum via tentoonstellingen aandacht besteedt aan hedendaagse issues. Een voorbeeld hiervan is

hoe het koloniaal verleden werd belicht door helden van de onderworpen volkeren te tonen.

De Commissie ziet op veel vlakken de potentie van het Haags Historisch Museum, maar vindt het belangrijk dat de organisatie zelf deze potentie scherper beschrijft. Het museum hoeft wat haar betreft niet te bescheiden te zijn en mag zijn positie dus best verstevigen. De vakdeskundigheid van de bij het museum betrokken professionals blijkt volgens de Commissie uit een duidelijke verschuiving naar meer maatschappelijke betrokkenheid. De beslissing om een programmamaker aan te trekken zal de deskundigheid bestendigen, denkt de Commissie. De Commissie waardeert het dat de aanvrager laat weten in welke consortia de directeur plaatsneemt. Zo is het de Commissie duidelijk geworden hoe deze zich inzet voor de sector, en de resultaten daarvan vindt de Commissie overtuigend.

De zeggingskracht van dit museum is volgens de Commissie groot. Het museum brengt de bezoeker in contact met de Haagse historie, maar die historie is niet alleen lokaal (Haags) maar ook nationaal (regeringsstad) en internationaal (internationale stad van vrede en recht). Het museum gaat in 2024 voor een langere tijd dicht, maar uit de aanvraag kan de Commissie niet opmaken hoe tijdens de sluiting van het museum de zichtbaarheid wordt gecontinueerd.

De Commissie noemt het sterk dat het museum vasthoudt aan de historische identiteit en kunst inzet als deze de historische boodschappen versterkt. Dit laat zien dat de instelling zich bewust is van haar onderscheidend vermogen. Haar vernieuwend vermogen bewijst zij onder meer door de verbouwingsplannen, de podcast en de digitale collectie. Het komt minder tot uiting in de omschrijving van samenwerkingspartners, nieuwe makers en nieuwe kunstvormen. In het beleidsplan worden cocreatie en participatieprojecten genoemd en de Commissie had hierbij graag een toelichting gekregen op hoe die er in de praktijk zullen uitzien. Het verdient volgens de Commissie een groot compliment hoe dit museum *oral history* verzamelt en presenteert. Hierin ziet de Commissie durf, daadkracht en bijzondere resultaten. Over het collectieplan is de Commissie ook zeer te spreken. Dit is keurig en volledig opgesteld en roept geen verdere vragen op.

Zakelijk beleid

De Commissie is positief over de professionaliseringslag die het Haags Historisch Museum in de afgelopen periode maakte op het gebied van bedrijfsvoering. De taken en

verantwoordelijkheden zijn duidelijk belegd en er is in de medewerkers geïnvesteerd. Wel vraagt de Commissie zich af of de eigen inkomsten realistisch zijn ingeschat. Zij leest in de prognose dat die verdubbelen in de komende vier jaar. Ook is de verwachting van het museum dat het aantal bezoekers in 2028 zal verdubbelen, en het aantal schoolbezoekers zou in 2028 zes keer zo hoog worden. Het is volgens de Commissie nodig om de ontwikkeling van de bezoekersaantallen te monitoren, zodat het mogelijk is om tijdig bij te sturen als dat nodig is. Wat de Commissie in de aanvraag mist, is een specifiek uitgewerkte strategie om het gewenste aantal bezoekers actief binnen te halen. Verder vraagt zij af wat de sluiting van het museum voor de medewerkers betekent die niet tot de staf behoren. Ook vraagt de vergoeding aan vrijwilligers en kunstenaars aandacht, vindt de Commissie. De afdeling Collectie is volgens de Commissie krap bemenst.

Het Haags Historisch Museum meldt dat het jaarlijks een zelf-evaluatie houdt. De evaluatie van de directeur-bestuurder wordt in de aanvraag niet genoemd. Ook ontbreekt er een toelichting op de Governance Code Cultuur. De organisatie past de Fair Practice Code toe en volgt sinds 2021 de Museum cao.

Diversiteit en inclusie

Het Haags Historisch Museum heeft zijn diversiteits- en inclusiebeleid in de aanvraag volgens de Commissie erg globaal beschreven. De organisatie mag op dit gebied naar het oordeel van de Commissie ambitieuzer zijn. Zij juicht het wel toe dat het museum van plan is om sleutelfiguren uit potentiële doelgroepen te betrekken bij de verdere ontwikkeling van educatieve producten en bij de programmering. De Commissie vindt het ook positief dat het museum bereid is om partners van tijd tot tijd invloed te geven op de inhoud van de programmering.

De Commissie waardeert het dat de aanvrager de scan uit de Code Diversiteit & Inclusie heeft ingevuld en streeft naar een nog betere score hierop. Het museum heeft in het verbouwingsplan de toegankelijkheid voor fysiek beperkten zeker gesteld. Aan het verlagen van digitale en financiële drempels mag nog wel harder worden gewerkt, vindt de Commissie. Het museum waarborgt een inclusief klimaat vanuit een integrale visie die zich op alle personeelsleden richt en dat waardeert de Commissie.

Cultuureducatie

Het Haags Historisch Museum neemt deel aan verschillende stedelijke netwerken. Het museum actualiseert en vernieuwt het aanbod en gaat actief in op de wensen van scholen. De Commissie vindt het uitgangspunt van het 'zelf ontdekkend leren' overtuigend. Zij stimuleert het museum om dit voor-nemen concreter uit te werken. Positief vindt de Commis-sie dat de instelling de belevingswereld van het kind lijkt te begrijpen. Voorbeelden waaruit dit volgens haar blijkt, zijn het opzetten van een escaperoom en het bedenken van 'de kunstsnack'.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Het Haags Historisch Museum zou zich volgens de Commissie meer moeten richten op talentontwikkeling. De Commissie ziet daarvoor kansen, omdat het museum wil werken met jonge kunstenaars, jonge tentoonstellingsontwerpers en stagiairs. De Commissie is positief over tentoonstellingen zoals Haags Haar, Haagse Harry en de poppenhuizen van Lita de Ranitz. Op

basis van deze keuzes, de bestaande collectie en de genoemde vormen van samenwerking, bijvoorbeeld met makers met een lokaal profiel, verwacht zij dat het museum talentontwikkeling verder kan uitbouwen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over het beleidsplan van Het Haags Historisch Museum. Zij is erg positief over de ontwik-kelingen die het museum heeft doorgemaakt en de ambities die het heeft, met name op het gebied van artistiek-inhou-delijk beleid. Er zijn ook enkele punten van aandacht. Zo ziet zij graag dat het museum de plannen voor talentontwikkeling concreter uitwerkt en dat het zijn financiële verwachtingen beter onderbouwt. De Commissie moedigt het museum aan minder bescheiden te zijn over de eigen positie en ziet potentie voor verdere groei en ontwikkeling.

Haags KunstAtelier

Coöperatie Haags KunstAtelier U.A.

Gevraagd subsidiebedrag: € 198.339,00

Inleiding

Coöperatie Haags KunstAtelier U.A. zet kunst- en cultuur-educatie in als instrument om stadsgenoten van alle leeftijden en uit alle wijken en lagen van de samenleving te inspireren en te verbinden, en zo elkaar en hun omgeving te verrijken. Met haar les- en activiteiten aanbod – verzorgd door professionals uit de beeldende en toegepaste kunsten – richt de coöperatie zich vooral op het onderwijs (van voorschoolse educatie tot mbo), maar ook op de vrijetijd en werktijd. In de lessen koppelt Haags KunstAtelier kunst regelmatig aan maatschappelijke vraagstukken als duurzaamheid, migratie en inclusiviteit, met als doel deze inzichtelijker en begrijpelijker te maken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft waardering voor de maatschappelijke missie en bevoegenheid die uit het beleidsplan van Haags KunstAtelier spreekt. Het stimuleren van menselijke verbinding en de aandacht voor actuele thema's lopen als een rode draad door de aanvraag van Haags KunstAtelier heen. Hoewel in de aanvraag ook wel een aanzet tot een artistieke visie en didactische betrokkenheid wordt gegeven, wordt deze volgens de Commissie helaas onvoldoende uitgewerkt en onderbouwd. Haags KunstAtelier beschrijft zijn beleid voor de komende jaren vooral door een opsomming van concrete projecten en programma's te geven, zonder dat duidelijk is wat de achterliggende artistiek-inhoudelijke motivering is en vanuit welke visie op cultuureducatie deze programmering tot stand is gekomen. De organisatie zegt in haar aanvraag dat een 'HKA2.0 onderwijsmethode die zich in de praktijk bewezen heeft' de basis van haar artistieke profiel is, maar wat die methode behelst en vanuit welke theoretische basis en/of in de praktijk ontwikkelende inzichten deze ontwikkeld is, licht zij niet toe. Ook had de Commissie meer informatie willen krijgen over de vakdeskundigheid van de betrokken freelance docenten en vrijwilligers. Haags KunstAtelier geeft aan dat de vakkennis van de vrijwilligers de afgelopen jaren vergroot is om kwalitatief

hoogwaardige lessen te kunnen blijven geven, maar op welke manier dit is gebeurd en wat het resultaat daarvan is, wordt niet beschreven.

Verder geeft Haags KunstAtelier aan dat het in zijn samenwerking met de scholen vraaggericht maatwerk levert waarbij ingespeeld wordt op de actuele behoefte, maar hoe dit vorm krijgt, gemonitord en geborgd wordt, blijft eveneens onduidelijk. Ook mist de Commissie hierbij de rol van het kind en de jongere: hoe borgt Haags KunstAtelier dat zijn programma-aanbod aansluit op hun belevingswereld en dus inclusief en betekenisvol is?

De eigen, onderscheidende signatuur en waarde van Haags KunstAtelier ligt volgens de Commissie vooral in het feit dat de organisatie een ontmoetingsplek creëert. Dat Haags KunstAtelier een bijdrage aan de betekenseconomie wil leveren, vindt de Commissie interessant, maar in de uitwerking blijft dit helaas te abstract. Niettemin waardeert zij het dat Haags KunstAtelier mensen op een laagdrempelige manier met elkaar in verbinding brengt, met aandacht voor toegankelijkheid, en dat de organisatie daarnaast vrijwilligers en stagiairs kansen biedt om zich binnen de coöperatie op tal van manieren verder te ontwikkelen.

Uit het beleidsplan van Haags KunstAtelier spreekt volgens de Commissie weinig inzet op vernieuwing en experiment. De Commissie ziet wel een aantal mooie nieuwe initiatieven, zoals de organisatie van de ouder-kindlessen en de samenwerking met professionele coaches en jongerenorganisaties om tot publieksverbreding te komen. Maar nergens reflecteert de organisatie op de rol die zij de komende jaren voor zichzelf ziet weggelegd. Er worden geen makers en partners genoemd waarmee Haags KunstAtelier nieuwe wegen wil inslaan, en ook de aandacht voor nieuwe kunstvormen is volgens de Commissie nogal mager.

Zakelijk beleid

Wat de bedrijfsvoering betreft constateert de Commissie dat het hier duidelijk om een nog jonge organisatie gaat, die baat kan hebben bij externe begeleiding en advies. De begroting is niet sluitend en met een aanzienlijke verhoging van de beheerlasten personeel en materiaal ook niet realistisch. Daarnaast zijn de algemene reserve en ratio's zo laag dat Haags KunstAtelier – volgens voorschrift van de gemeente – had moeten toelichten hoe zij de continuïteit van de organisatie denkt te

waarborgen. Wel vindt de Commissie het positief dat uit alles blijkt dat Haags KunstAtelier veel waarde hecht aan het beperken van zijn ecologische voetafdruk.

Ook op het gebied van governance is de organisatie duidelijk nog in ontwikkeling. Zij meldt niet expliciet of zij de Governance Code Cultuur onderschrijft en geeft hierop dan ook geen toelichting. De Commissie begrijpt dat de keuze voor een co-operatie als rechtsvorm mooi aansluit bij de maatschappelijke missie van Haags KunstAtelier, maar zij vindt de toelichting op de keuze summier en vraagt zich ook af wat hier nu precies vooropstaat: het doel (continuïteit van de organisatie) of de geambieerde interne waarden? De organisatie kent nu een algemene ledenvergadering (acht leden), twee directuren-bestuurders en in 2024 wordt een raad van advies van drie personen ingesteld, maar onduidelijk is bij wie welke verantwoordelijkheden (straks) liggen en hoe de aansprakelijkheid is geregeld. Reflectie en zelfevaluatie ten aanzien van goed bestuur ontbreken en er is geen aandacht voor een veilige werkomgeving. Ook licht de organisatie niet toe waarom zij met vrijwilligers werkt en wat hun rechtspositie is.

Duidelijk is dat Haags KunstAtelier met zijn programma's en projecten een groot aantal leerlingen en deelnemers bereikt. Een visie op hoe dit publiek bereikt wordt en hoe ook nieuwe doelgroepen kunnen worden aangesproken, ontbreekt echter.

Bovendien wordt niet inzichtelijk hoe de organisatie haar publiek monitort en hoe zij daarnaar handelt.

Ook de positionering van Haags KunstAtelier is volgens de Commissie onduidelijk. De organisatie wil vakinhoudelijk vooroplopen en geeft blijk van ambitie, maar dit wordt onvoldoende toegelicht en waargemaakt. Op het punt van samenwerking belicht Haags KunstAtelier vooral de intensieve relatie die het heeft met scholen in diverse wijken in Den Haag. Verder zegt de organisatie samen te werken met CultuurSchakel en wil zij de krachten meer bundelen met culturele aanbieders van receptieve kunst, zoals musea, maar welke stappen zij hiertoe al heft gezet en met welke motivatie, wordt de Commissie niet duidelijk. Wat het belang van Haags KunstAtelier voor Den Haag betreft geeft de organisatie aan dat zij met haar cultuureducatieaanbod wil bijdragen aan de transformatie naar een betekenis-economie en een verduurzaming van de samenleving. Hiertoe wil zij zich samen met andere partijen inzetten om het onderwijs anders te organiseren, met als bijkomende reden het huidige lerarentekort. Maar helaas mist de Commissie bij dit alles de vertaling naar een concreet en helder omschreven beleid.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Haags KunstAtelier aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025–2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Coöperatie Haags KunstAtelier U.A. niet te honoreren.

Haags Theaterhuis

Stichting Haags Theaterhuis

Gevraagd subsidiebedrag: € 250.000,00

Inleiding

Bij Stichting Haags Theaterhuis staat het maken van amateurtheater centraal. Met theaterlessen en eigen, in cocreatie ontwikkelde voorstellingen wil de organisatie Haagse kinderen, jongeren en volwassenen samenbrengen in verwondering, speelsheid en empathie; in ontmoeting en verbinding met elkaars culturen, verhalen en achtergronden. Haags Theaterhuis is actief in het primair en voortgezet onderwijs, heeft een breed aanbod aan theatercursussen en -opleidingen voor in de vrije tijd (met extra aandacht voor poppen- en objecttheater) en organiseert daarnaast *community-art*projecten en festivals in de eigen wijk.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over de aanvraag van Haags Theaterhuis. De organisatie is de afgelopen jaren zichtbaar verder geprofessionaliseerd, waardoor haar positie verstevigd is. Er is een heldere focus op cultuureducatie en de link met cultuurparticipatieactiviteiten wordt volgens de Commissie goed onderbouwd. Ook getuigt het beleidsplan van een duidelijke artistieke signatuur, die vertaald wordt naar concrete plannen en gekoppeld is aan de zakelijke ambities en het diversiteits- en inclusiebeleid van de organisatie. De Commissie plaatst wel een kanttekening bij het feit dat Haags Theaterhuis sinds 2022 niet meer over een artistiek leider beschikt, maar dat neemt niet weg dat de organisatie in alles uitstraalt dat zij ook doet wat zij zegt te doen.

In de aanvraag heeft Haags Theaterhuis zijn visie op cultuureducatie, met de theorie van Gert Biesta als basis, uitvoerig beschreven, inclusief een vertaling naar acht aandachtspunten. Hoewel de Commissie graag had gelezen hoe deze aandachtspunten in de praktijk precies gestalte krijgen, ziet zij – mede op basis van bezoeken aan Haags Theaterhuis – dat deze duidelijk richting geven aan de educatieaanpak. Wel mist de Commissie informatie over de vakbekwaamheid van de

docenten. Haags Theaterhuis zegt te letten op de diversiteit binnen het team, maar wat zijn de eisen wat betreft vakkenis, ervaring, kwaliteit en het werken met een jonge doelgroep? Ook licht Haags Theaterhuis niet toe hoe het zijn educatieprogramma's monitort en evalueert en hoe getoetst wordt of de belevingswereld van het kind of de jongere bij de samenstelling van het aanbod voldoende centraal staat. De Commissie vindt de thema's van de voorgestelde programmering betekenisvol, inclusief en actueel, maar zou graag toegelicht zien hoe leerlingen betrokken worden bij de keuze van de onderwerpen en hoe hun eigen inbreng wordt vormgegeven.

Waar het gaat om vernieuwende initiatieven is de Commissie benieuwd naar het experiment 'De Buurtsuper' – waarbij jongeren als bijbaan theater maken – en zij had hier dan ook graag meer over gelezen. Ook het plan om trainingen voor bedrijven te organiseren, kan volgens de Commissie vernieuwend zijn, maar hoe Haags Theaterhuis dit concreet wil aanpakken belicht de organisatie niet. Voor het overige lijken de activiteiten van Haags Theaterhuis vooral een voortzetting te zijn van wat op dit moment al gebeurt; de Commissie mist verfrissende initiatieven op het gebied van interdisciplinair werken, het verkennen van nieuwe kunstvormen en/of het betrekken van nieuwe, verrassende samenwerkingspartners. Verder had de Commissie graag een reflectie willen zien op de positie van Haags Theaterhuis ten opzichte van andere aanbieders van theatereducatie

in Den Haag. Waarin onderscheidt Haags Theaterhuis zich en zijn er mogelijkheden tot meer samenwerking?

Zakelijk beleid

Ook op zakelijk gebied getuigt het beleidsplan van Haags Theaterhuis volgens de Commissie van meer professionalisering. Door het opnemen van huisvestingskosten en Fair Pay is de nu ingediende begroting realistischer dan die voor de huidige beleidsperiode. Waarbij de Commissie wel opmerkt dat de nu gegeven toelichting betrekking heeft op de begroting van 2024, en dus buiten de beoordeling door de huidige Commissie valt. Niettemin ziet zij dat er sprake is van een evenwichtige financieringsmix en dat de financiële reserves in verhouding staan tot de risicoanalyse. Ook heeft zij waardering voor de ondernemingsspirit van Haags Theaterhuis. Zo is het de enige cultuur-educatieaanvrager die aangeeft op den duur onafhankelijk te willen zijn van subsidie, al betwijfelt de Commissie of dit streven reëel is. Dit onder meer gezien de hoge huisvestingskosten, het feit dat de organisatie al jaren op personeelskosten bezuinigt ten gunste van haar activiteiten, en de onzekerheid over de toename aan inkomsten van met name de bedrijfstrainingen. Overigens

ziet de Commissie voor Haags Theaterhuis nog volop kansen op het gebied van particuliere fondsenwerving. De Commissie heeft er vertrouwen in dat Haags Theaterhuis de professionalisering voortzet, wat ten goede komt aan de bedrijfsvoering.

Wat betreft goed werkgeverschap wil de Commissie de organisatie allereerst een compliment maken voor het kwaliteitsmanagementsysteem dat zij heeft ontwikkeld, op basis van een ISO 9001:2015-certificering. Haags Theaterhuis geeft verder summier aan hoe het voldoet aan de Governance Code Cultuur en is transparant over het nog niet volledig doorvoeren van Fair Pay. Dit laatste is volgens de Commissie zorgelijk, omdat de werkdruk binnen de organisatie hoog is, zelfs in die mate dat medewerkers – vanwege onvoldoende financiële middelen – regelmatig op vrijwillige basis werken. Ook is onduidelijk of Haags Theaterhuis een ziekteverzuimverzekering heeft afgesloten; zo niet, dan betekent dit volgens de Commissie een bijkomend risico. Zij vraagt zich dan ook af of Haags Theaterhuis in plaats van in te zetten op een groei aan activiteiten niet beter prioriteit kan geven aan het realiseren van Fair Pay. Ook had zij graag een toelichting gekregen op het feit dat in 2023 vier van de vijf bestuursleden al na een eerste zittingstermijn zijn afgetreden.

De Commissie constateert dat Haags Theaterhuis ambitieus is wat betreft het aanspreken van nieuwe doelgroepen en dat de

organisatie een trouwe achterban heeft die goed wordt bereikt. Alleen maakt zij niet duidelijk hoe zij onderscheid maakt tussen de uiteenlopende doelgroepen, hoe zij de publieks-samenstelling en het publieksgedrag monitort en evalueert, en wat daarvan de resultaten zijn.

De aanvraag van Haags Theaterhuis getuigt van een open blik op de wereld om zich heen en de organisatie reflecteert helder op de positie die het lokaal en nationaal inneemt. De Commissie waardeert het dat Haags Theaterhuis ambitieus is wat betreft zijn plek in het Haagse culturele veld, maar signaleert dat de organisatie wellicht te veel wil op korte termijn. De Commissie adviseert Haags Theaterhuis daarom om prioriteiten te stellen. Daarnaast constateert zij dat Haags Theaterhuis weliswaar diverse samenwerkingspartners noemt, maar dat de samenwerking met andere theatereducatie-instellingen onbelicht blijft. Wel beargumenteert de organisatie haar maatschappelijke betekenis heel specifiek en vanuit verschillende invalshoeken. Hoewel Haags Theaterhuis hierbij af en toe grote woorden gebruikt en die onvoldoende onderbouwt, onderschrijft de Commissie het belang van de organisatie voor de wijk en voor de stad. Met daarbij een extra plus voor het feit dat Haags Theaterhuis aangeeft theater in te willen zetten als middel voor sociale verandering, met als doel het bevorderen van gelijkheid, inclusie en sociale rechtvaardigheid.

Diversiteit en inclusie

In zijn beleidsplan laat Haags Theaterhuis volgens de Commissie zien dat het voldoende reflecteert op diversiteit en inclusie. Aan de hand van een ambitiedocument dat de kwartiermaker van de organisatie in 2021 heeft opgesteld, zijn volgens de Commissie in de afgelopen beleidsperiode goede stappen gezet. Ook heeft de organisatie haar bevindingen gedeeld en vergeleken met die van andere gesubsidieerde instellingen, en is zij een samenwerking met CultuurSchakel gestart met als doel kunst voor iedereen in Den Haag toegankelijk te maken. De Commissie waardeert dit alles hogelijk, maar mist in de aanvraag wel een duidelijke, frisse ambitie voor de toekomst. Een nulmeting, streefcijfers en SMART geformuleerde doelstellingen ontbreken. De Commissie hoopt dat het ambitiedocument van Haags Theaterhuis voor de periode 2025–2028 wordt bijgewerkt.

Verder constateert de Commissie op basis van de aanvraag dat Haags Theaterhuis al een zeer divers publiek bereikt. De organisatie spant zich duidelijk in om sociale drempels weg te nemen en ook wordt er, met acceptatie van de Ooievaarspas, gewerkt aan het verlagen van financiële drempels. Daarentegen ontbreekt in het beleidsplan aandacht voor het wegnemen van fysieke en digitale drempels; dit laatste terwijl

Haags Theaterhuis veel digitaal communiceert en digitaal onderwijs wil gaan ontwikkelen. Gezien de samenwerking met het speciaal onderwijs had de Commissie bovendien graag een toelichting gekregen op de expertise en aanpassingen die daarvoor nodig zijn.

Haags Theaterhuis maakt in zijn beleidsplan volgens de Commissie duidelijk en aannemelijk dat het op alle fronten voor een inclusief en gezond werkklimaat wil zorgen. Niettemin vindt de Commissie dat er nog stappen te zetten zijn op het gebied van goed werkgeverschap (gezien de hoge werkdruk en het regelmatig op vrijwillige basis werken) en wat betreft de diversiteit van het personeel en docententeam.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Haags Theaterhuis zijn positie in het Haagse veld de afgelopen jaren flink verstevigd heeft. Zij heeft bewondering voor de wijkfunctie die de organisatie vervult en voor de duidelijke artistieke signatuur en de goed onderbouwde visie op cultuureducatie. Ook waardeert zij de ambitie en de ondernemingsspirit van Haags Theaterhuis,

maar in de bedrijfsvoering ziet zij nog een aantal aandachtspunten en risico's, met name de hoge werkdruk. De Commissie wil Haags Theaterhuis dan ook adviseren om niet zozeer in te zetten op een groei aan activiteiten als wel op verdere versterking van de eigen organisatie en op volledige realisatie van Fair Pay.

De Commissie adviseert om de aanvraag van Haags Theaterhuis gedeeltelijk te honoreren. Dit onder meer omdat de begroting voor 2025 met een positief saldo eindigt, en de gemeente geen opbouw van weerstandsvermogen subsidieert. Haags Theaterhuis vraagt in zijn beleidsplan 135% meer subsidie aan voor een stijging aan activiteiten van 43%. Gezien het feit dat een toelichting op de begroting van 2025-2028 ontbreekt, wil de Commissie het subsidiebedrag ten opzichte van 2024 met 43% verhogen, omdat zij wel gelooft in de groeiambitie van de aanvrager, maar dan vooral voor versterking van de organisatie en doorvoering van Fair Pay en niet zozeer om meer activiteiten te ontplooiën.

Totaalscore

47

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Haags Theaterhuis een bedrag van € 152.000,00 toe te kennen.

Het Nationale Theater

Stichting Het Nationale Theater

Gevraagd subsidiebedrag: € 11.293.097,00

Inleiding

Stichting Het Nationale Theater is het grootste landelijk reizende theatergezelschap met een eigen ensemble. Het Nationale Theater speelt voor jong en oud. Om een zo breed mogelijk publiek te bereiken, giet het scherpe inhoud in een toegankelijke vormtaal. Ook heeft Het Nationale Theater een podiumfunctie. De kern van de programmering bestaat uit toneel, jeugdtheater en het gesproken woord. Daarnaast is er ruimte voor muziektheater, mime, dans en opera. De afdeling HNTeducatie en interactie ontwikkelt educatieactiviteiten en contextprogrammering rond alle voorstellingen. Het Nationale Theater spant zich ook in om theaterbezoek toegankelijk te maken voor mensen met een beperking.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is van oordeel dat het artistieke profiel van Het Nationale Theater een sterke samenhang vertoont. Het Nationale Theater heeft veel aandacht voor diversiteit en inclusie. Dat komt tot uitdrukking in de missie en visie, de thematiek van de eigen producties, de keuze voor regisseurs en de samenwerkingspartners. De Commissie heeft grote waardering voor de voortrekkersrol die Het Nationale Theater op dit gebied heeft gespeeld. Maar in de beschrijving van de programmering mist zij diezelfde scherpte.

De vakdeskundigheid in de hele organisatie beoordeelt de Commissie als excellent. Het Nationale Theater is een voorloper op veel gebieden. En heeft de organisatie een bepaalde expertise niet in huis, dan regelt zij die extern. Als kleine kanttekening merkt de Commissie op dat sommige talenten hun vakdeskundigheid nog moeten bewijzen, zoals nieuwe regisseurs. De Commissie had graag gelezen met welke methodiek Het Nationale Theater talentontwikkeling borgt.

Over de zeggingskracht van de eigen producties van Het Nationale Theater is de Commissie zeer positief. De actuele thema's spreken het publiek aan en uit prijzen en recensies

blijkt dat het werk goed wordt ontvangen. Het heldere vertrekpunt van de producties is steeds de tekst – bestaand of speciaal voor Het Nationale Theater geschreven. Daar zoekt de organisatie doelgroepen bij. Hiermee bereikt Het Nationale Theater volgens de Commissie een traditioneel publiek en in toenemende mate een nieuw publiek. Als goed voorbeeld om een nieuw publiek aan te spreken, noemt zij de keuze om ‘Trojan Wars’ in de pauze door te laten spelen met een rapper. De zeggingskracht van de programmering kan de Commissie niet goed beoordelen, omdat niet bekend is bij welke producties welke makers betrokken zijn. Daarnaast is de artistieke visie op de programmering minder scherp.

De Commissie ziet de kernwaarden ‘radicaal vriendelijk’ en ‘vriendelijk radicaal’ terug in alle eigen producties van Het Nationale Theater. Daarmee, en met de keuze voor teksttheater, heeft Het Nationale Theater volgens de Commissie een eigen signatuur. Toch is de signatuur volgens de Commissie niet helemaal helder. Dat komt enerzijds doordat Het Nationale Theater met verschillende regisseurs werkt, die elk hun eigen signatuur hebben. Anderzijds zou het volgens de Commissie nog krachtiger zijn geweest zijn als Het Nationale Theater de programmering met net zoveel artistieke visie en elan had uitgewerkt als de eigen producties. De Commissie vindt het positief dat nieuwe makers en experimentele producties ruimte krijgen in Zaal 3 en zo kunnen doorstromen

naar andere locaties van Het Nationale Theater. Het zou aan te moedigen zijn om in de programmering de doorstroom van talent duurzaam te borgen.

Zoals gezegd beschouwt de Commissie Het Nationale Theater als een voorloper. Het heeft voor veel vernieuwing gezorgd in de sector. Voor de komende beleidsperiode ziet de Commissie geen grote vernieuwingsslag. Het valt haar vooral op dat de programmalijn thematisch binnen de gebaande paden blijft. Dat sluit volgens de Commissie niet helemaal aan bij de ambities van Het Nationale Theater om uitdagende en uitnodigende totaalprogramma's te bieden. Wel is zij enthousiast over de ontwikkeling van live boventiteling. Dit beschouwt zij als een vernieuwing die de hele sector verder kan helpen.

Zakelijk beleid

Het Nationale Theater heeft volgens de Commissie een gezonde bedrijfsvoering. Het beheerst risico's door functiescheiding, het vierogenprincipe en procescontroles. De stijgende kosten door de hoge inflatie en gestegen cao-lonen ondervangt de organisatie door minder te produceren, de eigen

inkomsten te verhogen, onder meer door commerciële verhuur, en waar mogelijk te bezuinigen. Dit levert een sluitende begroting op. Wel mist de Commissie een toelichting op kosten die sterk stijgen of dalen. De financieringsmix is redelijk. Het Nationale Theater heeft oog voor de duurzaamheid van producties, reizen, panden en relaties. De financiële reserves staan in verhouding tot de risico's.

Het Nationale Theater toont volgens de Commissie goed werkgeverschap met een uitgebreide toelichting op de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code, de toepassing van de Cao Toneel en Dans, de aanwezigheid van vertrouwenspersonen en de aandacht voor een veilige werkomgeving. Ook vindt de Commissie het positief dat Het Nationale Theater jong talent in de top wil stimuleren. De Commissie signaleert ook verbeterpunten. Zij had graag gelezen waarom Het Nationale Theater afwijkt van het rooster van aftreden. Ook mist zij een uitgebreide toelichting op de raad van toezicht (rvt). Vanuit welk perspectief handelt de rvt, hoe informeert de rvt de medewerkers, hoe stuurt de rvt op werkdruk en hoe verbetert de rvt zichzelf? Verder signaleert de Commissie dat Het Nationale Theater niet spreekt van een intimiteitscoördinator, een integriteitscode en klokkenluidersregeling, wat gezien de omvang van de organisatie wel wenselijk zou zijn.

Op het gebied van publieksbereik is de Commissie redelijk positief over de marketing van Het Nationale Theater. Het stimuleert herhaalbezoek, maakt gebruik van een systeem voor klantrelatiemanagement, personaliseert de communicatie en werkt samen met partijen in de stad. Maar heel vooruitstrevend vindt de Commissie de aanpak niet. Zij zou meer ambitie verwachten. Ook mist zij uitgebreide informatie over het publieksbereik van de programmering, terwijl dat een essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering is. Verder had zij graag gelezen wat volgens Het Nationale Theater de unieke toegevoegde waarde is van de festivals die het organiseert.

Het Nationale Theater heeft volgens de Commissie een duidelijke positie en is zich bewust van de verantwoordelijkheden die daarbij horen. Het Nationale Theater heeft een breed scala aan samenwerkingen en stelt zich daarbij gunnend op. Wel had de Commissie graag gelezen welke criteria Het Nationale Theater gebruikt om samenwerkingspartners te kiezen. Het Nationale Theater is volgens de Commissie niet alleen van belang voor het cultuuraanbod in Den Haag, maar brengt ook nationaal veel teweeg en heeft een voortrekkersrol in de sector.

Diversiteit en inclusie

Het Nationale Theater heeft diversiteit en inclusie al geruime tijd als speerpunt en heeft veel bereikt op dit gebied. Daarvoor heeft de Commissie grote waardering. Omdat Het Nationale Theater al zo'n goede reputatie heeft op dit gebied, deelt de Commissie in dit advies vooral haar aandachtspunten, om de organisatie aan te moedigen om zich nog sterker te maken voor diversiteit en inclusie.

Het Nationale Theater heeft een nulmeting gedaan, maar de uitslag daarvan staat niet in de aanvraag. Ook heeft Het Nationale Theater SMART geformuleerde doelstellingen, maar is niet helemaal duidelijk hoe het deze doelstellingen wil bereiken. De Commissie had graag gelezen hoe de organisatie de baten van Theater Inclusief inzet in de programmalijnen om de diversiteit en inclusie nog verder te bevorderen. De Commissie vindt het positief dat Het Nationale Theater ambitieuze plannen heeft voor een diverser personeelsbestand, maar zij mist een beschrijving van maatregelen om een inclusief klimaat te bevorderen. Hoe zorgt Het Nationale Theater ervoor dat alle stemmen gehoord worden? HNTonbeperkt is volgens de Commissie een stabiele basis voor toegankelijkheid en krijgt een vervolg. Toegankelijkheid is in de hele organisatie doorgevoerd, maar de Commissie vraagt zich af of dit ook voor

alle locaties van Het Nationale Theater het geval is. Wat doet de organisatie om de visie op diversiteit en inclusie van Zaal 3 ook in te voeren in de Koninklijke Schouwburg?

Cultuureducatie

Het Nationale Theater legt zijn visie op cultuureducatie duidelijk uit, vindt de Commissie. Het plan van aanpak en de bijzondere formats die Het Nationale Theater ontwikkelt om kinderen en jongeren bij theater te betrekken, wekken haar enthousiasme. De plannen zijn volgens de Commissie goed onderbouwd. Hoe inclusief en toegankelijk het educatieve aanbod precies is, kan de Commissie niet uit de aanvraag opmaken. Hoe sterk speelt de organisatie in op de beleevingswereld van kinderen? Met welke partners ontwikkelt zij het aanbod en hoe inclusief zijn die partijen? Voor Suriname en in de toekomst de ABC-eilanden heeft Het Nationale Theater volgens de Commissie met waardevolle partners aantrekkelijke plannen ontwikkeld voor jeugdtheater en cultuureducatie. Een klein punt van kritiek van de Commissie is dat HNTjong een extra bijdrage vraagt om de coproductie mogelijk te maken, in plaats van de algemene middelen hiervoor in te zetten.

Talentontwikkeling en makersklimaat

De Commissie constateert dat de vakdeskundigheid voor talentontwikkeling aanwezig is bij Het Nationale Theater en dat de organisatie een lijn heeft voor talentontwikkeling. Maar zij mist een uitgebreide onderbouwing van de hele keten van talentontwikkeling in producties en programmering. Hoe garandeert Het Nationale Theater een maatwerktraject dat voorziet in de behoeften van de talenten? Voor hoeveel jaar gaat het een verbintenis met hen aan? Hoe zorgt het ervoor dat er publiek komt naar de voorstellingen van jonge makers? Dat zijn volgens de Commissie belangrijke gesprekken voor de toekomst van het theater. De uitwisselingen van acteurs en makers uit Nederland en Suriname zijn wat de Commissie betreft van groot belang, maar zij had graag gelezen hoe de resultaten geborgd worden.

Conclusie en advies Adviescommissie

Het Nationale Theater is volgens de Commissie niet alleen van belang voor het cultuuraanbod in Den Haag, maar heeft

ook een voortrekkersrol in de sector en brengt daarnaast ook nationaal veel teweeg. De Commissie waardeert het excellente vakmanschap in de organisatie, de zeggingskracht van de eigen producties en de aandacht die Het Nationale Theater heeft voor diversiteit en inclusie. Zij zou graag zien dat de organisatie zich niet alleen voor de eigen producties, maar ook voor de programmering baseert op een heldere artistieke visie. Hoewel Het Nationale Theater voor veel vernieuwing heeft gezorgd, vindt de Commissie het jammer dat de programmalijn voor de komende periode thematisch binnen de gebaande paden blijft. Het Nationale Theater laat volgens de Commissie een gezonde bedrijfsvoering en goed werkgeverschap zien, maar er is ruimte voor verbetering. Zo blijkt uit de aanvraag niet of de organisatie een intimiteitscoördinator, een integriteitscode en een klokkenluidersregeling heeft. Ook verwacht de Commissie meer ambitie om het publiek te bereiken. De Commissie heeft veel waardering voor alles wat Het Nationale Theater al heeft bereikt op het gebied van diversiteit en inclusie, en moedigt de organisatie aan om zich hiervoor nog sterker te maken. Voor cultuureducatie heeft de organisatie volgens de Commissie goed onderbouwde plannen. Wel zou de Commissie graag lezen hoe toegankelijk en inclusief het aanbod voor cultuureducatie is. De Commissie is overtuigd van de vakdeskundigheid van Het Nationale Theater voor talentontwikkeling, maar mist een toelichting op de hele keten van talentontwikkeling.

Totaalscore

72

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 11.293.097,00 per jaar aan Stichting Het Nationale Theater toe te kennen voor de functie nationaal theatergezelschap overeenkomstig artikel 11:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie C Den Haag 2023.

Stichting Slagwerk Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 182.812,00

Inleiding

HIIIT is sinds 2023 de nieuwe naam van Stichting Slagwerk Den Haag. De organisatie heeft in de loop der jaren een grote groep van musici en makers aan zich verbonden. HIIIT onderzoekt en produceert innovatieve samenstellingen van klank, geluid en ritme, met onder meer materiaal van buiten het standaardpercussie-idiom. Het streven is om betekenisvolle ontmoetingen mogelijk te maken tussen een grote diversiteit aan makers en publiek. Deze ontmoetingen variëren van performances en studiewerk tot bootcamps voor beginnende slagwerkers, educatieve trajecten op basisscholen en dialoog tussen professionals en publiek.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 is positief over de samenhang tussen het artistieke profiel en de toekomstplannen, waarbij het artistieke en zakelijk beleid en het diversiteits- en inclusiebeleid op elkaar aansluiten. Alleen vindt zij dat de organisatie er niet goed in slaagt deze samenhang zelf helder te verwoorden. Waar de doelstellingen voor de vorige beleidsperiode duidelijk beschreven waren – en ook op overtuigende wijze uitgevoerd zijn – is de nieuwe missie in de ogen van de Commissie nog erg breed en minder concreet. Ook roept het voornemen van HIIIT om zich te om te vormen van projectorganisatie naar producerende netwerkorganisatie vragen op: de Commissie weet niet precies wat de organisatie hiermee bedoelt. Desondanks heeft de Commissie vertrouwen in HIIIT, omdat uit de programmering voor 2025–2028 een duidelijke en overtuigende artistieke visie blijkt.

De vakdeskundigheid van HIIIT is van een zeer hoog niveau, aldus de Commissie. De slagwerkers behoren tot de Nederlandse top, en door samen te werken met makers van andere disciplines verbreedt de organisatie het eigen perspectief en daarmee de vakbekwaamheid. De Commissie is onder de indruk van de hoeveelheid hoogwaardige samenwerkingspartners.

Verder is zij lovend over de zeggingskracht van de producties van HIIIT, die blijkt uit de communicatieve, aansprekende en hoogwaardige manier van musiceren en de goede recensies.

Door de coproducties met toonaangevende (theater)gezelschappen en de lange traditie van het verstrekken van compositieopdrachten levert HIIIT een bijdrage aan de Haagse culturele sector. In de aanvraag beschrijft HIIIT hoe de groep – vanuit een fascinatie voor geluid, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen – de tijdgeest vertaalt in een relevant en innovatief geluid van nu. Daarmee heeft HIIIT volgens de Commissie een duidelijke eigen artistieke signatuur ontwikkeld. De Commissie heeft begrip voor de overwegingen die tot de recente naamsverandering hebben geleid, maar vindt het jammer dat de relatie met Den Haag nu minder evident is dan onder de oude naam.

De Commissie kan niet goed beoordelen of er sprake is van experiment. Daarvoor had het plan om het team te verbreden met artistieke kansen voor nieuwe makers concreter moeten worden uitgewerkt. Desalniettemin heeft de Commissie in dit opzicht vertrouwen in HIIIT, dat al heel veel makers aan zich heeft verbonden en dat blijft doen, waardoor de eigen artistieke ontwikkeling steeds een nieuwe stimulans krijgt.

Zakelijk beleid

De Commissie prijst HIIIT voor het formuleren van zijn heldere visie op de bedrijfsvoering en vindt het goed dat duurzaamheid een van de vier pijlers van die visie is. Dat komt ook tot uiting in bijvoorbeeld de projecten United in Waste en Drekopera, waarmee HIIIT het bewustzijn van dit onderwerp wil vergroten. De organisatie heeft daarnaast volgens de Commissie zicht op de bedrijfsrisico's, de reserves zijn op orde en de werkprocessen goed toegelicht. Er is een realistische begroting, maar de Commissie plaatst wel een kanttekening bij het feit dat de aanvrager twee keer zoveel uren begroot voor de nieuwe functie van artistiek coördinator als voor de artistiek directeur. De Commissie vraagt zich af of de taakverdeling op dit vlak efficiënt en logisch is en had hierop graag een toelichting gelezen. Ook vraagt zij zich af of het realistisch is om bij een gelijkblijvend aantal producties en gelijkblijvende marketinginspanningen meer bezoekers te bereiken. Wat betreft de financieringsmix valt op dat er nog ruimte is om meer eigen inkomsten te genereren. De Commissie is van mening dat de begrote uitgaven aan fondsenwerving erg hoog zijn in verhouding tot de verwachte opbrengst, en vindt dat de ambitie daar hoger mag zijn. Daarnaast mist zij een concrete strategie om meer private donaties binnen te halen.

De principes van de Governance Code Cultuur zijn ingebed in de organisatie en vormen de leidraad voor het functioneren van de raad van toezicht en de directie, aldus aanvrager, die hierop een goede toelichting geeft in het jaarverslag. De Commissie had deze toelichting echter liever in de aanvraag gelezen, omdat de aanvraag actueler is dan de jaarrekening uit 2022. HIIIT geeft in de aanvraag aan vanaf 2025 de Cao voor de NAPK muziekensembles te gaan volgen, maar op dit moment nog niet aan de Fair Practice Code te voldoen. De Commissie hecht waarde aan het volgen van de codes en dringt erop aan dat HIIIT zijn voornemens vanaf 2025 ook in de praktijk brengt.

HIIIT bereikt een substantieel publiek; dat waardeert de Commissie. Hoewel de organisatie verwijst naar het Culturele Doelgroepenmodel, ontbreekt een strategie voor de publieksmonitoring. Dat betreurt de Commissie, omdat monitoring de basis vormt voor concrete acties om het publieksbereik te vergroten.

HIIIT is aanwezig in de wijken, heeft voor het educatieprogramma logische en relevante partners en langlopende samenwerkingen met Haagse instellingen als het Koninklijk Conservatorium, Korzo, het Residentie Orkest Den Haag en PAARD. In de aanvraag komt de internationale rol nauwelijks aan bod, waardoor de Commissie zich daar te weinig een

beeld van kan vormen. Wat belang voor de stad betreft valt het project ‘Rap voor zijn raap’ de Commissie in positieve zin op, met samenwerkingspartners H3C, Siggie Florentina en KOO. Dit programma is specifiek gemaakt voor de bovenbouw van het speciaal basisonderwijs, een doelgroep die binnen de klassieke muziek nog weinig wordt bediend. Ook organiseert HIIIT in samenwerking met Theater aan het Spui het eigen Eye-Music-festival in de stad waarvoor het gezelschap samenwerkt met Haagse kunstenaars. Dit festival wordt in 2026 uitgebreid met studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en het Koninklijk Conservatorium en met samenwerkingspartner iii. Hoewel het ensemble een sterke artistieke en zakelijke verbinding heeft met het Muziekgebouw aan 't IJ, vinden de maatschappelijke samenwerkingen en het educatieprogramma plaats in Den Haag, waardoor de Commissie dit criterium toch als ruim voldoende beoordeelt.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat HIIIT voldoende reflecteert op het onderwerp diversiteit en inclusie, maar zet enkele vraagtekens bij de ambities. HIIIT beschikt niet over de benodigde

gegevens om SMART-doelstellingen te formuleren en heeft weinig zicht op de diversiteit van het publiek. Bij het aanstellen van leden van de raad van toezicht en personeel zegt HIIIT te streven naar een evenwichtige verdeling. Het is ook een aandachtspunt bij de keuze in partners en spelers. Dat waardeert de Commissie, maar zij vindt de visie nog te algemeen geformuleerd, en ook wat ambities betreft blijft de aanvrager op de vlakte. HIIIT heeft een nulmeting gedaan, maar geen streefcijfers geformuleerd. De meest concrete ambitie ziet de Commissie op het vlak van genderdiversiteit. Op andere vlakken ontbreekt het aan uitwerking.

HIIIT doet inspanningen op het gebied van online toegankelijkheid. En door de educatieprogramma's en samenwerking met maatschappelijke partners neemt HIIIT sociale drempels weg. Wel constateert de Commissie dat in de aanvraag onvoldoende aandacht is besteed aan financiële en fysieke toegankelijkheid. HIIIT heeft een diverse programmering en het onderwerp diversiteit en inclusie staat regelmatig op de agenda bij teambesprekingen. Binnen de eigen organisatie heeft HIIIT een begin gemaakt met het creëren van een inclusief klimaat: HIIIT is via de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten aangesloten bij de Stichting Sociale Veiligheid Podiumkunsten, maar het onderwerp sociale veiligheid komt niet voor in de aanvraag en het is onduidelijk of de organisatie een vertrouwenspersoon heeft. De Commissie

heeft er gezien de manier waarop de aanvrager dit thema aanpakt wel voldoende vertrouwen in dat de organisatie werkt aan het inclusief klimaat, maar er zijn nog duidelijk wel stappen te zetten.

Conclusie en advies Adviescommissie

Waar de doelstellingen voor de vorige beleidsperiode duidelijk beschreven waren, is de nieuwe missie van HIIIT in de ogen van de Commissie nog erg breed en minder concreet. Desondanks heeft zij vertrouwen in HIIIT, omdat uit de programmering voor 2025-2028 een overtuigende artistieke visie blijkt. De slagwerkers behoren volgens de Commissie tot de Nederlandse top, en door samen te werken met makers van andere disciplines verbreedt de organisatie het eigen perspectief en daarmee de vakbekwaamheid. De Commissie prijst HIIIT voor het formuleren van zijn heldere visie op de bedrijfsvoering en vindt het goed dat duurzaamheid een van de vier pijlers van die visie is. De Governance Code Cultuur is goed ingebed in de organisatie, en de Commissie dringt erop aan dat HIIIT zijn voornemen om vanaf 2025 ook aan de Fair Practice Code te voldoen, in de praktijk brengt. De Commissie constateert

dat HIIIT voldoende reflecteert op het onderwerp diversiteit en inclusie, maar vindt de visie en de ambities nog te algemeen geformuleerd.

Totaalscore

51

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij is kritisch over de begrote uitgaven voor fondsenwerving; deze zijn erg hoog in verhouding tot de verwachte opbrengst. Ervan uitgaande dat een fondsenwerper maximaal 25% van de geworven financiering kost, zou het extra bedrag dat HIIIT aanvraagt, uit de markt moeten komen. De Commissie adviseert om de subsidie aan HIIIT gelijk te houden aan het bedrag dat de instelling aan meerjarensubsidie ontving in 2024.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Slagwerk Den Haag een bedrag van € 158.967,00 toe te kennen.

Holland Dance Festival

Stichting Holland Dance Festival

Gevraagd subsidiebedrag: € 804.000,00

Inleiding

Stichting Holland Dance Festival organiseert een tweejaarlijkse internationale dansbiënnale in Nederland. De focus ligt op het fysieke, virtuele spectrum van de dans. Hierin presenteren naast de centraal gestelde grote internationale gezelschappen ook beginnende makers zich aan het Nederlands publiek. Daarnaast wil de organisatie ook de rest van het jaar zichtbaar zijn met een kwalitatief hoogstaand internationaal dansaanbod. Met een breed scala aan projecten, workshops en programma's voor cultuureducatie, cultuurparticipatie en talentontwikkeling wil zij de internationale danskunst bevorderen en toegankelijk maken voor iedereen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

Volgens de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft Holland Dance Festival (HDF) in haar programma een duidelijke focus op een breed aanbod van westerse moderne dans, waarin inclusie geloofwaardig is meegenomen met onder meer Danceable. Ook de *outreach*-programmering en het Talent on the Move-programma ligt volgens de Commissie in lijn met de artistieke pijlers van HDF. De samenhang met de programmaonderdelen buiten het dansaanbod vindt de Commissie wat minder sterk. Zij had daarop graag meer reflectie gelezen.

Wat de Commissie jammer vindt, is dat HDF voornamelijk gericht is op westerse dans. Voor een internationaal festival vindt zij dat opmerkelijk en zij had daarop in het beleidsplan graag een reflectie gelezen. Ook mist de Commissie richtlijnen voor de programmering en duiding van begrippen als 'gezelschappen die ertoe doen' en 'interessante jonge groepen en makers'. De zoektocht naar nieuwe samenwerkings- en dwarsverbanden ziet de Commissie als pluspunt. Het daarbij genoemde voorbeeld van Israëliëse en Palestijnse dansers vindt zij aansprekend.

De vakdeskundigheid van de artistieke kernstaf beoordeelt de Commissie als hoogstaand. Wel vraagt de Commissie zich af of HDF al bezig is met de opvolging van de artistiek-algemeen directeur, die binnen een aantal jaar met pensioen gaat. Het beleidsplan geeft daarover geen uitsluitel. De vakbekwaamheid van de mensen die cursussen geven binnen het talentontwikkelingsprogramma, kan de Commissie niet beoordelen, omdat daarover in de plannen weinig informatie wordt gegeven.

Door zijn lange historie, uitgebreide netwerk en heldere artistieke signatuur heeft HDF volgens de Commissie overtuigend aangetoond een internationaal bekend kwaliteitsmerk te zijn. De Commissie ziet dat het programma een trouw publiek aanspreekt, gezien de cijfers en monitoring van het publieksbereik. Maar zij vindt het jammer dat een kwalitatieve onderbouwing ontbreekt, evenals een adequate reflectie.

Binnen de stad Den Haag, maar ook (inter)nationaal, neemt HDF volgens de Commissie een unieke positie in, aangezien het een brede waaier aan dansstijlen binnen de westerse moderne dans presenteert met gerenommeerde gezelschappen en makers die op hoog niveau presteren. Ook de focus op primeurvoorstellingen en talentontwikkeling heeft volgens de Commissie absoluut meerwaarde voor de stad. Tegelijkertijd ziet de Commissie het aanbod en het concept niet als verrassend of vernieuwend.

Zakelijk beleid

De Commissie beoordeelt het zakelijk beleid als voldoende, hoewel de begroting en de reflectie op mogelijke tegenvallers vragen oproepen. De go/no-go-strategie en de reflectie op het weerstandsvermogen van de organisatie wekken vertrouwen, maar de Commissie had wel graag gezien welke concrete stappen de organisatie neemt om dit weerstandsvermogen te verhogen en wat de impact daarvan is op de programmering. De begroting vindt zij passend, maar het publiciteitsbudget vindt de Commissie erg hoog en een uitleg daarover ontbreekt. Ook had de Commissie graag een nadere toelichting gelezen op het ontbreken van bijdragen van samenwerkingspartners. Verder mist zij een reflectie op de directiekosten. De financieringsmix is in orde. Op het gebied van duurzaamheid laat HDF volgens de Commissie bewustzijn zien, al zijn de plannen naar haar oordeel wat algemeen.

De Commissie is positief over hoe HDF de Governance Code Cultuur toepast, al had zij hierop graag meer toelichting willen lezen. Het rapport dat de organisatie heeft opgeleverd over sociale veiligheid, stelt de Commissie op prijs. Kritischer is de Commissie over de toepassing van de Fair Practice Code. De stichting geeft aan dat zij de Cao Toneel en Dans

volgt, maar geeft tegelijkertijd aan een eigen cao te volgen. Een toelichting hierop ontbreekt.

De voorstellingen van HDF hebben een goede zaalbezetting, zoals aangetoond in de cijfers in het plan, maar de Commissie leest geen diepgaande reflectie en daaraan gekoppelde concrete stappen om nieuw publiek te werven buiten de ouderen en jongeren die nadrukkelijk worden genoemd. In samenwerking met The Hague & Partners doet de organisatie weliswaar jaarlijks een publieksonderzoek, maar de resultaten zijn onvoldoende meegenomen in de aanvraag. HDF geeft aan de ambitie te hebben zijn publiek te verbreden, maar onderbouwt dat niet. Welk nieuw publiek het daadwerkelijk wil bereiken, blijft onduidelijk.

HDF weet zichzelf helder te positioneren, zowel binnen de stad als (inter)nationaal. De organisatie werkt volgens de Commissie ook aantoonbaar samen met talrijke (inter)nationaal interessante partners. Haar lokale en landelijke ambities hadden naar de mening van de Commissie wat concreter gemogen, ook uitgedrukt in publieksbereik. HDF geeft wel aan dat het zijn netwerk met scholen en Cultuurankers (lokaal), en theaters en partners (landelijk) wil uitbreiden, maar de Commissie mist hierbij onderbouwing, concrete doelen en een duidelijke strategie. De internationale ambities zijn wel concreet benoemd.

Het Holland Dance Festival is volgens de Commissie een spraakmakend festival met internationale allure dat veel bezoekers trekt naar de stad. HDF zet Den Haag als dansstad op de kaart en vervult in die rol een belangrijke functie, vindt de Commissie. In het benoemen van haar maatschappelijke rol in de stad blijft de organisatie naar het oordeel van de Commissie wat vaag.

Diversiteit en inclusie

De Commissie waardeert de reflectie in het meerjarenbeleidsplan van HDF op het thema diversiteit en inclusie. Maar behalve de visie op inclusiedans biedt deze reflectie naar het oordeel van de Commissie weinig aanknopingspunten. Wat HDF nu concreet beoogt, waarin de organisatie tekortschiet en welke strategie zij volgt om haar doelen te bereiken, blijft onduidelijk. Een nulmeting ontbreekt, evenals SMART geformuleerde doelstellingen en streefcijfers.

In zijn ambitie leunt HDF sterk op inclusiedans, waarin de organisatie volgens de Commissie overtuigend is. Maar een bredere visie op diversiteit en een ambitie op dit onderwerp is

naar de mening van de Commissie weinig concreet gemaakt. De missie ‘Dans toegankelijk maken voor iedereen’ vindt de Commissie op zich prijzenswaardig. Maar deze woorden klinken volgens haar wat obligaat zolang de reflectie en ambitie van HDF op dit thema aan de oppervlakte blijven.

Op het gebied van toegankelijkheid heeft HDF veel aandacht voor fysieke inclusie. Daarover is de Commissie positief. Dat is zij ook over de onlinevideo’s die breed toegankelijk zijn en de programma’s voor kwetsbare ouderen. Maar diversiteit behelst meer, merkt de Commissie op. Zo zijn de ticketprijzen fors, waardoor mensen met een lager inkomen weinig toegang hebben tot het festival. De Commissie mist beleid op dit vlak. Het begrip ‘HDF-methode’ dat de organisatie hanteert, is voor de Commissie niet duidelijk.

HDF besteedt veel aandacht aan een inclusief klimaat voor zijn personeel en doet daarnaar onderzoek, wat de Commissie toejuicht. De Commissie vindt het wel jammer dat HDF in het meerjarenbeleidsplan alleen de positieve bevindingen van het onderzoek deelt, en geen verbeterpunten. Diversiteit en inclusie in de producties en programma’s blijkt vooral uit inclusiedans en focus op jonge makers, terwijl er volgens de Commissie nog meer kansen liggen. Op het gebied van publieksbereik valt er volgens de Commissie veel te winnen.

Conclusie en advies Adviescommissie

Het Holland Dance Festival is volgens de Commissie een spraakmakend festival met internationale allure dat veel bezoekers trekt naar de stad en zo een belangrijke functie vervult in Den Haag. Aangezien HDF een brede waaier aan dansstijlen binnen de westerse moderne dans presenteert met gerenommeerde gezelschappen en makers die op hoog niveau presteren, heeft het een unieke positie in de stad. Daarnaast heeft de focus op primeurvoorstellingen en talentontwikkeling meerwaarde voor de stad. Wat de Commissie jammer vindt, is dat HDF voornamelijk gericht is op westerse dans. Voor een internationaal festival vindt zij dat opmerkelijk. Verbeterpunten liggen op het concretiseren van de lokale ambities en het publieksbereik van HDF. Ditzelfde geldt voor het diversiteits- en inclusiebeleid.

Totaalscore

46

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De Commissie vindt de voorgenomen stijging van de publiciteitskosten niet realistisch. Bovendien zijn de bedragen voor publiciteit voor alle jaren gelijk, dus ook voor de kalenderjaren waarin er geen festival plaatsvindt.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Holland Dance Festival een bedrag van € 764.000,00 toe te kennen.

House of Rat

Stichting House of Rat

Gevraagd subsidiebedrag: € 128.500,00

Inleiding

Stichting House of Rat is een theatergezelschap met een eigen vestzaktheater in een historische loods in Den Haag. Het gezelschap wil gedurfd, relevant, interdisciplinair en onderzoekend theater maken – levend theater met een maatschappelijk thema dat inspireert en levenslang beklijft. House of Rat hecht er grote waarde aan dat sociaal kwetsbare groepen, zoals mensen met psychische of fysieke aandoeningen, kansarmen, verslaafden of daklozen, betrokken worden bij en toegang krijgen tot het theater.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft waardering voor de intrinsieke motivatie waarmee House of Rat theater maakt over sociale thema's. Zij ziet een heldere samenhang in de programma's over verstoppen die het gezelschap produceert. De drie slogans die het uitgangspunt vormen voor de programmering in de komende periode, zijn volgens de Commissie duidelijk uitgewerkt. Wel had zij graag een duidelijkere beschrijving gekregen van de artistieke visie.

De Commissie beschouwt de artistiek leider van House of Rat als een ervaren, bevlogen maker die zijn vakdeskundigheid heeft bewezen, maar zakelijk gezien is de organisatie volgens haar nog niet voldoende ontwikkeld. De zeggingskracht van de voorstellingen kan zij niet goed beoordelen, omdat House of Rat tot nu toe één voorstelling heeft gemaakt. Die trok volle zalen en kreeg goede recensies, daarom neemt de Commissie aan dat deze voorstelling het publiek heeft geraakt. Uit succesvolle crowdfunding blijkt bovendien dat het publiek betrokken is.

House of Rat heeft een eigen signatuur: het maakt rauw teksttheater. Teksttheater als vorm is volgens de Commissie op zichzelf niet oorspronkelijk, maar dat het in deze tijd geen

andere middelen nodig heeft, vindt zij wel bijzonder. De locatie van House of Rat draagt volgens de Commissie bij aan een unieke beleving. In de theatervorm ziet de Commissie geen vernieuwing, maar House of Rat draagt door zijn rauwheid wel bij aan de pluriformiteit van het aanbod in Den Haag.

Zakelijk beleid

Over het zakelijk beleid van House of Rat is de Commissie kritisch. Zij beoordeelt de bedrijfsvoering van House of Rat als voldoende gezond, maar ziet veel ruimte voor verbetering. De begroting is sluitend, maar in de ogen van de Commissie niet realistisch. Zij mist een degelijke onderbouwing van de grote stijging van inkomsten uit kaartverkoop. Ook stijgen de personeelskosten sterk. De financieringsmix noemt de Commissie onevenwichtig, omdat het dekkingsplan zwaar leunt op subsidies. Wel is zij positief over het ondernemerschap dat House of Rat laat zien met de verhuur van de eigen locatie. De organisatie heeft een duurzaamheidsbeleid met aandacht voor stroom- en gasverbruik, afvalscheiding, circulariteit en vervoer. Zij heeft de bedrijfsrisico's goed in beeld gebracht en de financiële reserves staan daarmee in verhouding.

De Commissie oordeelt kritisch over het werkgeverschap van House of Rat. Zij mist in de aanvraag ambities op het gebied van de Fair Practice Code. Over de invulling van de Governance Code Cultuur is de aanvraag onvoldoende (duidelijk) toegelicht. Een directiereglement is nog in de maak.

De maatregelen om het beoogde publiek te bereiken, zijn naar het oordeel van de Commissie te algemeen. Er vindt geen monitoring plaats en House of Rat richt zich niet op een nieuw publiek. De relatie met de bestaande achterban is wel sterk. Ook vindt de Commissie het positief dat House of Rat contact zoekt met maatschappelijke organisaties om doelgroepen te bereiken. Maar de Commissie had graag inzicht gekregen in meer en specifiekere plannen om het publiek te bereiken.

Wat de positionering betreft leest de Commissie in de aanvraag vooral hoe House of Rat zich naar eigen zeggen onderscheidt van andere instellingen, maar niet hoe het gezelschap werkt in samenhang met andere organisaties binnen en buiten de cultuursector. Verhuur van de eigen locatie beschouwt de Commissie niet als samenwerking, maar als ondernemerschap. House of Rat spreekt de intentie uit om samen te werken met maatschappelijke partners rond de thema's van de voorstellingen. Dat juicht de Commissie toe, want daarmee neemt de maatschappelijke waarde van House of Rat voor Den Haag volgens haar toe. Graag had de Commissie daar meer over

gelezen. Maatschappelijke waarde ziet de Commissie ook op het gebied van talentontwikkeling, maar hierop mist zij een toelichting. Hetzelfde geldt voor de 'culturele oase aan de rand van de Vogelwijk' die House of Rat wil worden. Het idee spreekt de Commissie aan, maar de uitwerking ontbreekt.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting House of Rat niet te honoreren.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van House of Rat aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Huis van Gedichten

Stichting Huis van Gedichten

Gevraagd subsidiebedrag: € 137.500,00

Inleiding

Stichting Huis van Gedichten ontwikkelt programma's die kinderen en jongeren in vrijheid met taal laten spelen om zo, tijdens schooltijd, hun eigen stem te vinden. In deze tijd waarin vrijheid niet (meer) vanzelfsprekend is, is deze missie – aldus Huis van Gedichten – belangrijker dan ooit. Leerlingen van het primair, voortgezet en speciaal onderwijs ontdekken taal, poëzie, spoken word en creatief schrijven op manieren die aansluiten bij hun belevingswereld. De afgelopen jaren is de doelgroep uitgebreid met de voorschoolse educatie en het mbo. Daarnaast richt Huis van Gedichten zich op talentontwikkeling en stimulering van het (taal)makersklimaat in Den Haag.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet Huis van Gedichten als een uiterst waardevolle aanbieder van cultuureducatie in Den Haag. De missie om kinderen en jongeren op speelse wijze de liefde voor taal bij te brengen, noemt de Commissie een belangrijke maatschappelijke taak en zij is enthousiast over de heldere wijze waarop Huis van Gedichten zijn ambities in de ingediende aanvraag heeft verwoord. De Commissie ziet een duidelijke samenhang binnen het artistieke profiel en is onder de indruk van de concrete en methodisch verantwoorde manier waarop Huis van Gedichten zijn activiteiten ontplooit. Deze 'hovenier in taalplezier' is daarmee volgens de Commissie een voorbeeld voor andere organisaties die actief zijn op het gebied van cultuureducatie en -talentontwikkeling.

De Commissie hecht aan de doorlopende leerlijn die Huis van Gedichten aanbiedt, van kennismaking, verkenning en verdieping tot professionalisering. Met die gefaseerde aanpak richt de organisatie zich allereerst op leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs in alle stadsdelen van Den Haag. Daarmee helpt ze ook het huidige lerarentekort te ondervangen. Tegelijkertijd verheugt het de Commissie dat Huis van Gedichten zich ook hardmaakt voor talentontwikkeling ná de schooltijd. Zij hoopt

dat de voorgenomen verhuizing naar GR8 hierbij voor een extra impuls en meer zichtbaarheid zorgt, onder meer vanwege het voornemen om op de nieuwe locatie een ontmoetingsplek en podium voor jonge taalkunstenaars te creëren.

Wat de Commissie wel betreurt, is dat Huis van Gedichten al enige tijd geen artistiek leider heeft. De eigen, oorspronkelijke signatuur van de organisatie lijkt daardoor toch iets minder uitgesproken en de Commissie is verder van mening dat er meer aandacht voor vernieuwing en experiment zou kunnen zijn. Maar zij heeft er vertrouwen in dat Huis van Gedichten de komende jaren hopelijk met een duurzamer personeelsbeleid in staat zal blijken om op dit gebied een inhaalslag te maken.

Ook had de Commissie graag meer gelezen over de manier waarop Huis van Gedichten programma's op maat en projecten in cocreatie voor en in samenwerking met het onderwijs realiseert. De Commissie vraagt zich af in hoeverre docenten en leerlingen hier daadwerkelijk actief bij betrokken worden en in welke mate de stem en belevingswereld van kinderen en jongeren uiteindelijk in het aanbod vertegenwoordigd zijn. Daarnaast spreekt de Commissie de hoop uit dat er, naast de logische grote aandacht voor spoken word (een laagdrempelig en aansprekend genre), ook voldoende aandacht blijft voor hoe geschreven poëzie op een aantrekkelijke manier kan worden ingebed in het taalonderwijs.

Zakelijk beleid

De begroting van Huis van Gedichten noemt de Commissie reëel, maar (zoals de organisatie zelf ook al aangeeft) tamelijk conservatief en de Commissie ziet ook een punt van zorg. Het aantal activiteiten neemt de komende jaren toe, maar Huis van Gedichten leunt daarbij – naast de freelance vakdocenten – op een kleine personeelsformatie van zzp'ers en slechts één vaste medewerker, de algemeen directeur. De Commissie noemt deze situatie risicovol. Zij ziet graag dat Huis van Gedichten de komende jaren verder kan groeien en noemt het dan ook begrijpelijk dat deze jonge organisatie extra financiële armslag nodig heeft voor, onder meer, urenuitbreiding voor de directie, Fair Pay, communicatie en – gezien de voorgenomen verhuizing – meer huurlasten. Wel noemt de Commissie het een risico om hierbij enkel op subsidiëring van de gemeente te vertrouwen.

Huis van Gedichten geeft, aldus de Commissie, in zijn aanvraag ruim voldoende invulling aan het criterium goed werkgeverschap. De Commissie merkt daarbij wel op dat in de aanvraag een toelichting op de Governance Code Cultuur ontbreekt, alsook een concreet stappenplan om Fair Pay in de hele organisatie te realiseren.

De Commissie heeft, mede op basis van het beleidsplan, vertrouwen in het publieksbereik van Huis van Gedichten, waarbij ze extra waardering heeft voor het feit dat de organisatie ook actief is in het praktijkonderwijs. Wel mist de Commissie informatie over de wijze waarop het bereik wordt gemonitord en zij had graag willen weten in welke scholen en wijken de organisatie nu precies actief is en welke leerlingen ze zo bereikt. Voorts spreekt de Commissie de hoop uit dat verhuizing naar GR8 zorgt voor meer zichtbaarheid van het door Huis van Gedichten gekoesterde talent (naast de reeds bestaande samenwerking met Crossing Border) en dat hierdoor ook andere publieksgroepen worden aangesproken. Enthousiast is de Commissie over de publicaties die Huis van Gedichten nu al uitgeeft met werk van kinderen en jongeren, want ook hiermee wordt extra publiek (zoals familie en vrienden) bereikt.

Wat betreft de positionering en het belang van Huis van Gedichten is de Commissie van mening dat de organisatie gezien haar enorme expertise in het taal- en poëzieonderwijs meer een voortrekkersrol binnen de Haagse cultuureducatie op zich zou mogen nemen, in plaats van een ondersteunende rol te vervullen voor haar samenwerkingspartners.

Diversiteit en inclusie

De Commissie is positief over de reflectie op en het ambitieniveau van het diversiteits- en inclusiebeleid van Huis van Gedichten. De aanvraag straalt uit dat de organisatie met hart en ziel overtuigd is van het belang van een dergelijk beleid. Er is een nulmeting gedaan en hoewel SMART geformuleerde doelstellingen ontbreken, geeft de instelling duidelijk aan welke verbeteringen er nodig zijn en waar zij de komende tijd op inzet. Inclusie is bij Huis van Gedichten, aldus de Commissie, geen stip op de horizon, maar iets waar de organisatie continu mee bezig is. Wel had de Commissie wat betreft het criterium toegankelijkheid meer specifieke informatie willen krijgen over de wijze waarop Huis van Gedichten zich inspant om sociale, fysieke, financiële en digitale drempels weg te nemen bij de educatie- en talentontwikkelingsprogramma's.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet Huis van Gedichten als een expert en koploper op het gebied van taal- en poëzie-onderwijs in Den Haag

en daarbuiten, en daarmee als een voorbeeld voor andere culturele instellingen die op dit terrein actief zijn. Dat Huis van Gedichten de komende jaren verder wil groeien, juicht de Commissie dan ook toe en zij is nieuwsgierig naar de impact die de verhuizing naar GR8 zal hebben op de zichtbaarheid van de organisatie.

Totaalscore

56

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Huis van Gedichten een bedrag van € 137.500,00 toe te kennen.

Vereniging Instrument Inventors Initiative

Gevraagd subsidiebedrag: € 165.500,00

Inleiding

De Vereniging Instrument Inventors Initiative is een door kunstenaars geleid *community*-platform voor onderzoek, productie, presentatie en distributie van interdisciplinaire kunstvormen in Den Haag. Ontstaan vanuit de Haagse *ArtScience*-traditie streeft zij naar een balans tussen technologische innovatie, theoretische reflectie en menselijke ervaring. Haar missie is onder meer het delen van unieke ervaringen waarin technologie en zintuigen met elkaar worden verbonden, en het ontdekken van nieuwe vormen van lichamelijke, sociale betrokkenheid en *community* in een post-digitale wereld. Zij bevordert daartoe artistiek onderzoek, originele presentatievormen en artistieke processen, waarin beeld, geluid, ruimte en het lichaam samenkomen. Ook internationaal is het platform actief.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 omschrijft de missie in het beleidsplan van iii als helder. De instelling heeft volgens de Commissie duidelijk voor ogen wat zij in de komende beleidsperiode wil bereiken en hoe. Het overzichtelijk beschreven programma is volgens de Commissie origineel, onderscheidend en coherent. Talentontwikkeling vindt plaats in de volle breedte van het programma, en is volgens de Commissie ook sterk intrinsiek verweven in de werkwijze. De vereniging heeft een horizontale ledenstructuur, waarin iedereen actief betrokken is en invloed kan uitoefenen op het programma. De betrokkenheid van alle leden in het besluitvormingsproces ziet de Commissie als een kracht in het kader van diversiteit en inclusie. Artistiek-inhoudelijk zouden de gekozen thema's als Hacking Future Heritage en Co-inhabiting Complexity wat de Commissie betreft met wat meer diepgang uitgewerkt kunnen worden, waarbij ook de urgentie meer naar voren komt.

De vakdeskundigheid is volgens de Commissie overtuigend aanwezig in de organisatie, wat volgens haar onder meer blijkt uit de manier waarop de organisatie professionaliseert tot internationale speler. Dit doet zij volgens de Commissie bovendien zonder aan artistieke *drive* in te boeten en zonder de *output* te

formaliseren. De Commissie ziet dat de organisatie wordt opgetuigd vanuit vakmanschap, van beginnend tot zeer ervaren. De kennis- en publieksuitwisseling via workshops en presentaties en het open, speelse karakter van de organisatie zorgen volgens de Commissie voor een adequate overdracht van kennis en artistiek kapitaal. Ook de samenwerkingspartners van iii zijn volgens de Commissie van hoge kwaliteit en zeer relevant.

De organisatie opereert volgens de Commissie in de frontlinie van haar specialisme. Ze organiseert volgens de Commissie programma's die actueel en relevant zijn en maakt die ook toegankelijk voor een breed publiek. Als voorbeeld noemt de Commissie het Proximity Music-programma in het kader van Rewire, waarin iii een breed scala aan creaties voortbrengt – van technisch geavanceerd tot tastbaar, makkelijk te begrijpen en als ervaring te ondergaan. Deze aanpak leidt volgens de Commissie tot projecten met een sterke zeggingskracht. Het succes van de producties van iii, ook internationaal, is significant, constateert de Commissie.

Voor de Commissie heeft het platform een hoge mate van originaliteit en een sterke artistieke signatuur. Vernieuwing en experiment zit niet zozeer in het programma van iii, maar is volgens de Commissie intrinsiek verweven in de organisatorische en ontwikkelingsprocessen, het betrekken van nieuwe makers en kunstvormen. Naast het samenbrengen van

verschillende disciplines onderscheidt de organisatie zich in haar coachingsprogramma: de organisatie volgt en coacht de kunstenaars tijdens de gehele ontwikkeling van hun werk, vanaf hun residenties tot aan het opnemen van het werk in haar label en de verspreiding ervan over diverse locaties.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van iii oogt volgens de Commissie op het eerste gezicht fragiel, gezien de lage solvabiliteitsratio en de matige eigen reserves. Op de solvabiliteitsratio geeft de organisatie een adequate reflectie: in de onderbouwing geeft zij aan dat verwachte inkomsten uit het Stimuleringsfonds nog niet als zodanig in de begroting konden worden opgenomen. Dat voldoet voor de Commissie. De begroting is helder, overzichtelijk en realistisch. De financieringsmix is volgens de Commissie evenwichtig en laat hoge eigen inkomsten zien. Het duurzaamheidsbeleid is gericht op ontwikkeling en bewustzijn van de relatie tussen mens en techniek.

iii laat goed werkgeverschap zien door onder meer een heldere overlegstructuur en *checks-and-balances*. In het licht van de

groei van de organisatie ziet de Commissie ook de vernieuwing van de statuten als zeer positief. De organisatie hanteert de Governance Code Cultuur. Maar juist omdat de aanvrager aangeeft alert te zijn op belangenverstrengeling, had de Commissie een toelichting verwacht op de bestuurlijke overlap tussen aanvrager en de rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de huisvesting en de freelancebetalingsregeling van bestuursleden die tevens uitvoerend werk verrichten. De Fair Practice Code wordt correct toegepast, maar een toelichting op het toepassen van de Governance Code Cultuur ontbreekt.

Op het gebied van publieksbereik waardeert de Commissie de proactiviteit van iii. Zo is de organisatie sterk online aanwezig en heeft zij daar interactie met haar publiek. Wat de Commissie ook prijzenswaardig vindt, is de aandacht van het communicatieteam van iii voor heldere en eenvoudige taal, toegespitst op de diverse doelgroepen, om daarmee het programma breed toegankelijk te maken en de schijn van exclusiviteit te verminderen. Monitoring die de communicatiestrategieën volgens de Commissie zou kunnen verbeteren, ontbreekt.

iii is volgens de Commissie substantieel ingebed in lokale, nationale en internationale samenwerkingsverbanden, en heeft daarin volgens de Commissie ook een duidelijke positie als ontwikkelinstelling. Dit blijkt onder meer uit de uitgebreide

lijst met presentatiepartners. Het is de Commissie alleen niet duidelijk hoe iii samenwerkt met coproductors en welke waarden zij delen. Daarnaast speelt de instelling volgens de Commissie een mooie rol in de doorstroom van afgestudeerde studenten van onder meer kunstopleidingen en wetenschappelijke instituten en studenten Sonologie, waarmee zij bijdraagt aan de ontwikkeling van talent en fungeert als brug tussen opleiding en professionele praktijk. De Commissie is ook positief over de iii residency award voor studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. De Commissie is verder eensluidend in de overtuiging dat de organisatie een unieke positie inneemt in de stad door haar focus op kunst, wetenschap en sonologische instrumentatie. Ook haar maatschappelijke rol is volgens de Commissie van grote waarde, door onder meer haar bijdrage aan de lokale gemeenschap, innovatie in kunst en wetenschap, en haar vermogen om lokale en internationale makers met elkaar te verbinden. Haar bijdrage aan de lokale gemeenschap blijkt onder meer uit haar workshops en (educatie)projecten die interactie met de buurt bevorderen. Ook de samenwerking met onderwijsinstellingen en de focus op talentontwikkeling zijn volgens de Commissie van maatschappelijke waarde voor de stad.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat iii zich bewust is van het belang van diversiteit en inclusie en daarop reflecteert. De instelling besteedt ook ruim aandacht aan dit thema in haar programma, zowel wat makers, thema's als publiek betreft. De Commissie juicht dit toe, al had zij graag meer diepgang in de reflectie en onderbouwing van de programmaonderdelen gelezen. Wel leest de Commissie in de plannen van iii een oprechte interesse in lokale gemeenschappen terug. Zo besteedt iii bijvoorbeeld aandacht aan de meest effectieve communicatie voor diverse gemeenschappen en verricht zij inspanningen om inclusieve programma's te ontwikkelen. De doelstellingen zijn niet SMART geformuleerd. Maar de programmering is volgens de Commissie doordrenkt van diversiteit en inclusie, waardoor de inspanningen niet meetbaar zijn.

iii onderneemt naar de mening van de Commissie talrijke initiatieven om het aanbod toegankelijk en inclusief te maken. De inspanningen variëren van het aanpassen van ticketprijzen en taalgebruik in communicatie-uitingen tot het aanbieden van laagdrempelige workshops en het betrekken van specifieke doelgroepen als asielzoekerscentra, jongerenorganisaties en onderwijsinstellingen bij de programmering. Gezien de schaalvergroting die iii doormaakt, mist de Commissie nog

een gedetailleerde strategie voor uitbreiding en verbetering van toegankelijkheidsinitiatieven.

Door onder meer de horizontale organisatie, de thema's in de programmering en de veelzijdige samenwerkingsverbanden is diversiteit en inclusie volgens de Commissie integraal onderdeel van de identiteit van iii. Ook de manier waarop het beleidsplan is geschreven, laat volgens de Commissie zien dat dit thema in de organisatiestructuur is verankerd.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is eensluidend in de overtuiging dat iii een unieke positie inneemt in de stad door de focus op kunst, wetenschap en sonologie. De organisatie opereert in de frontlinie van haar specialisme. Het platform heeft een hoge mate van originaliteit en een sterke artistieke signatuur, niet alleen in het samenbrengen van verschillende disciplines, maar ook in de aanpak. De organisatie weet complexe technologische ontwikkelingen en vraagstukken die daarmee gepaard gaan op speelse wijze te hanteren, inzichtelijk te maken en in te zetten voor een grote diversiteit aan artistieke *output*. iii is bovendien substantieel ingebed in lokale, nationale en internationale

samenwerkingsverbanden, en heeft daarin volgens de Commissie ook een duidelijke positie als ontwikkelinstelling. Daarnaast speelt iii een rol in de doorstroom van afgestudeerde studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en studenten Sonologie van het Koninklijk Conservatorium, waarmee de organisatie bijdraagt aan de ontwikkeling van talent. Ook de maatschappelijke rol van iii is volgens de Commissie van grote waarde, door onder meer de bijdrage van de organisatie aan de lokale gemeenschap, innovatie in kunst en wetenschap, en haar vermogen om lokale en internationale makers met elkaar te verbinden.

Totaalscore

60

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Vereniging Instrument Inventors Initiative een bedrag van € 165.500,00 toe te kennen.

Johan Wagenaar Stichting

Johan Wagenaar Stichting

Gevraagd subsidiebedrag: € 248.500,00

Inleiding

De Johan Wagenaar Stichting is een organisatie voor nieuwe muziek. Samen met vaste partners Residentie Orkest Den Haag, Amare, Korzo, Koninklijk Conservatorium, Het Nationale Theater en Paard organiseert de Johan Wagenaar Stichting drie keer per seizoen het Festival Dag in de Branding, waar de in Nederland werkende componist centraal staat. Het festival biedt een platform aan zowel jonge makers als gevestigde namen en is aanjager van nieuw repertoire. Met concerten voor kinderen in wijktheaters en laagdrempelige instapconcerten

wil de Johan Wagenaar Stichting nieuwe muziek bij een breed publiek brengen. De Johan Wagenaar Stichting cureert de vier compositieprijzen van de gemeente Den Haag, die elk om de zes jaar worden toegekend.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 waardeert het dat de Johan Wagenaar Stichting (JWS) met alle partners een uniek festival met een duidelijke signatuur organiseert, dat geen van de partners alleen zou kunnen bewerkstelligen. Het Festival Dag in de Branding heeft een belangrijke overzichtsfunctie, waardoor het publiek in één keer op de hoogte is van de ontwikkelingen in de nieuwe muziek. De Commissie mist in de aanvraag alleen een uitgewerkte artistieke-inhoudelijke visie. Het is haar niet duidelijk hoe het artistieke profiel van de JWS wordt bepaald; is het festivalthema of de overzichtsfunctie van de organisatie leidend? Wat is de inbreng van de gastcuratoren? En in hoeverre wordt de programmering bepaald vanuit de JWS zelf of maakt zij een programma op basis van de inbreng van de partners? Een concrete uitwerking van de programmering van in ieder

geval de komende twee jaar had de Commissie graag terug willen lezen in de aanvraag.

De JWS heeft een ervaren en kundig bestuur en weet elke editie een festival op niveau te verwezenlijken. De Commissie is daarmee overtuigd van de organisatorische vakdeskundigheid van de aanvrager. Maar door het ontbreken van een heldere artistiek-inhoudelijke visie is het voor de Commissie lastig om de programmerende expertise van de JWS te beoordelen, anders dan op basis van de uitstekende eerdere edities van het festival.

Het Festival Dag in de Branding kent een professionele productie en een mooie balans tussen gevestigde namen en jong talent. Het raakt en inspireert en is een zeer relevant festival voor een – in eerste instantie – kleine groep. Het verdiepende programma met inleidingen en nagesprekken vergroot de toegankelijkheid van het festival en daarmee de zeggingskracht.

Dat het Festival Dag in de Branding een belangrijke bijdrage levert aan de culturele infrastructuur en van belang is voor componisten, is evident – aldus de Commissie. Ook speelt de JWS een belangrijke rol op het gebied van talentontwikkeling en draagt hierdoor bij aan de vernieuwing van de hedendaagse muziek. In welke mate deze vernieuwing aan JWS toe te schrijven is of op het conto van de partners komt, kan de Commissie

niet goed beoordelen. Hiervoor heeft zij een betere toelichting op het artistieke profiel nodig. De Commissie is wel positief over de plannen voor een artist-in-residenceprogramma als aanvulling op het vaste artistieke team, maar had graag gezien dat deze plannen concreter waren uitgewerkt in de aanvraag.

Zakelijk beleid

De Commissie beoordeelt de bedrijfsvoering als voldoende. De Commissie is onder de indruk van het aantal private fondsen dat de JWS aan zich weet te binden. Dat de organisatie toch in grote mate afhankelijk is van subsidies, is volgens de Commissie begrijpelijk gezien de aard van de aanvrager. De financiële reserves zijn klein, maar wel afdoende om de vaste lasten van het lopende jaar te kunnen dekken. Dat geeft de Commissie vertrouwen. Daarnaast vindt zij het verstandig dat de organisatie besloten heeft van vier naar drie festival edities per jaar te gaan. De JWS is een kleine organisatie met een trouw en loyaal medewerkersbestand en daaromheen een pool van vrijwilligers. De Commissie vindt dit enerzijds positief, maar waarschuwt ook voor de kwetsbaarheid van de organisatie.

Positieve punten op het gebied van goed werkgeverschap zijn volgens de Commissie dat de JWS de Fair Practice Code toepast en de CAO Nederlandse Podia (directeur) en Cao voor de NAPK muziekensembles (uitvoerenden) hanteert. Ook zijn taken vastgelegd in reglementen en procedures. De Commissie mist alleen een uitgebreidere toelichting op de Governance Code Cultuur en vindt dat duurzaamheid nog meer geïntegreerd zou kunnen worden in de bedrijfsvoering.

Over de relatie met het publiek is de Commissie positief, maar met een aantal kanttekeningen. De JWS heeft de doelgroep helder voor ogen en maakt gebruik van het Haagse Culturele Doelgroepenmodel. Er is sprake van publieksenquête en -monitoring, maar de toelichting daarop is minimaal, aldus de Commissie. De JWS heeft een smal bereik en toont volgens de Commissie te weinig visie op een duurzame publieksofbouw, waardoor de aanvrager te veel op bestaand publiek blijft leunen.

Wat positionering betreft schetst de JWS een duidelijk beeld van de eigen plek in het culturele veld, zowel binnen Den Haag, als landelijk. Het Festival Dag in de Branding is volgens de Commissie belangrijk voor de nieuwemuzieksector in Den Haag en ook voor de werkgelegenheid van componisten, ensembles en musici in de stad. Samenwerkingen staan aan de basis van de JWS, en dat komt tot uiting in de makelaarsfunctie

tussen vraag en aanbod die de organisatie naar eigen zeggen heeft. De Commissie onderschrijft dat. Daarnaast had zij graag gezien dat het aspect van talentontwikkeling meer was uitgewerkt in de aanvraag, want dat had de maatschappelijke rol van JWS wat haar betreft inzichtelijker gemaakt.

Diversiteit en inclusie

De Commissie vindt de visie van de JWS op diversiteit en inclusie weinig doorleefd; die blijft wat algemeen, mede door het ontbreken van SMART geformuleerde doelen. De Commissie constateert dat het minder uitgewerkte artistiek-inhoudelijke profiel van de JWS ook leidt tot een minder uitgewerkt thema diversiteit op artistiek-inhoudelijk niveau. Diversiteit speelt wel een rol in de plannen voor de wijkprogramma's van de JWS, waarin verhalen van bewoners het uitgangspunt vormen voor nieuw werk. De Commissie vindt het jammer dat dit mooie idee niet concreet is uitgewerkt; zij had hier graag meer over gelezen.

Op het gebied van toegankelijkheid ziet de Commissie dat de JWS enige inspanningen doet om financiële, digitale, sociale

en fysieke drempels weg te nemen, maar er zijn nog tal van doelgroepen waar de organisatie meer voor kan doen. Zij moedigt de JWS aan om hier ambitieuzer in te zijn. Ook valt er volgens de Commissie nog winst te behalen op het gebied van een inclusief klimaat voor publiek en personeel. In de keuze voor de maatschappelijke partners toont de aanvrager aan hier wel aandacht voor te hebben. Al met al heeft de Commissie het vertrouwen dat de JWS belang hecht aan diversiteit en inclusie, maar ziet zij niet genoeg uitwerking.

winst te behalen op het gebied van een inclusief klimaat voor publiek en personeel.

Totaalscore

48

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om de Johan Wagenaar Stichting een bedrag van € 248.500,00 toe te kennen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Festival Dag in de Branding, dat de JWS driemaal per seizoen samen met partners organiseert, van hoog niveau is en van groot belang voor de stad en voor componisten die in Den Haag werkzaam zijn. Door het ontbreken van een uitgewerkte artistiek-inhoudelijke visie kan de Commissie echter niet goed beoordelen op welke manier de JWS het programma cureert. Daarnaast vindt de Commissie het van belang dat de JWS het thema diversiteit meer uitwerkt op artistiek-inhoudelijk niveau. Ook valt er nog

Kalpanarts

Stichting Kalpanarts

Gevraagd subsidiebedrag: € 185.000,00

Inleiding

Stichting Kalpanarts is een hedendaags dansgezelschap dat Indiase dansvormen samenbrengt met urban- en hedendaagse dans. Daarmee creëert zij een genreoverschrijdende danstaal waarin altijd een sterk muzikaal en ritmisch element aanwezig is. Kalpanarts is het eerste en enige dansgezelschap dat hedendaagse dansvoorstellingen maakt die zijn geïnspireerd op Indiase bronnen. Het gezelschap draagt hiermee bij aan de professionalisering van de Indiase dans in Nederland en de ondersteuning van een nieuwe generatie Indiase dansers.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet de visie en missie van Kalpanarts overtuigend weerspiegeld in de producties van het gezelschap. Diversiteit en inclusie zijn volgens haar in de organisatie verankerd en integraal onderdeel van het artistiek-inhoudelijke beleid. De bewuste keuze voor een hybride team van dansers waarin Indiase en hedendaagse dans samenkomt, is ook in lijn met de missie en biedt meerwaarde, naar de mening van de Commissie. Daar staat tegenover dat de internationale plannen van Kalpanarts niet helder zijn voor de Commissie. Daarover had zij graag meer gelezen.

De artistieke leiding van Kalpanarts heeft volgens de Commissie kennis van zaken. Een aantal kernleden van het ensemble is thuis in de Indiase dans en hun expertise op dat gebied is volgens de Commissie van hoog niveau. De overige dansers zijn professionals in de moderne en hedendaagse dans. Kalpanarts geeft in een reflectie aan dat het lastig is om in Nederland experts in de Indiase dansstijl te vinden en aan zich te binden. Het gezelschap ondervangt dit door masterclasses te geven en aan talentontwikkeling te doen, met als doel nieuwe dansers op termijn aan het gezelschap te binden. Daar staat de Commissie positief tegenover.

De voorstellingen van Kalpanarts hebben volgens de Commissie zeggingskracht, gezien het publieksbereik. De Commissie prijst dat de organisatie nieuwsgierig is naar haar publiek en daarvoor aan publieksonderzoek doet en daarop reflecteert. De Commissie is er alleen nog niet van overtuigd dat het aanbod van Kalpanarts ook werkelijk een breder publiek zal aanspreken door haar focus op Indiase dans, die volgens de Commissie meer uitleg nodig heeft – de dans is diep geworteld in de Indiase cultuur en mythologie – om een breder publiek aan te spreken. Dat de instelling werkt met nagesprekken na de voorstelling om de Indiase dans te duiden – in de nagesprekken geeft zij uitleg over de historie en achtergrond van Indiase dansvormen, het maakproces en inzichten in culturele symbolen –, is volgens de Commissie daarom een goed initiatief.

Kalpanarts heeft naar het oordeel van de Commissie een oorspronkelijke signatuur die het gezelschap een unieke positie verschaft in Den Haag en ook daarbuiten. De artistiek leider van Kalpanarts is in Nederland een van de weinigen die zich zo specifiek met de Indiase dans bezighoudt, is daarvoor volgens de Commissie een ware ambassadeur en wordt in die rol ook veel gevraagd voor samenwerkingsprojecten, coproducties en curatorschap.

Vernieuwend is Kalpanarts volgens de Commissie in die zin dat het gezelschap de Indiase danstaal inbrengt in het artistieke Haagse veld en de interactie aangaat met de heden-

daagse dans. Door de interactie met de hedendaagse dans wil Kalpanarts vernieuwing brengen in zowel de eigen danstaal als in de Indiase dans. De Commissie is ook enthousiast over de samenwerking met musici die livemuziek verzorgen bij dansvoorstellingen.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van Kalpanarts is volgens de Commissie op orde. De begroting vindt zij realistisch en transparant. Wel mist de Commissie bijdragen van coproductanten in de begroting. De financieringsmix is in balans en naar de mening van de Commissie passend bij de omvang van de organisatie. Ditzelfde geldt voor de personele bezetting. De financiële reserves zijn bescheiden. Kalpanarts reflecteert helder over de bedrijfsrisico's, behalve over de liquiditeitsproblemen. De Commissie had graag gezien dat de organisatie daarvoor een oplossing zou aandragen.

Op het gebied van goed werkgeverschap is Kalpanarts volgens de Commissie voortvarend. Er is veel aandacht voor welzijn en respect op de werkvloer, wat de Commissie een

mooi streven vindt. De Fair Practice Code volgt de instelling zo veel als mogelijk, wat de Commissie begrijpelijk vindt voor een dansgezelschap in deze ontwikkelingsfase. Wel valt het de Commissie op dat alle medewerkers freelancers zijn. Zij zou graag zien dat het gezelschap in het kader van Fair Practice waar mogelijk meer mensen in loondienst neemt. Kalpanarts hanteert de Governance Code Cultuur en geeft een uitgebreide toelichting, inclusief ambities. Dat waardeert de Commissie.

De Commissie is positief over het feit dat Kalpanarts publieksonderzoek doet en strategieën ontwikkelt om een breed en divers publiek te bereiken. Wel mist zij een uitgebreide toelichting op haar publieksbeleid. Kalpanarts wil specifieke publieksgroepen als jongeren en expats bereiken, maar maakt niet inzichtelijk hoe zij dat wil bewerkstelligen. De Commissie is het niet eens met de stelling dat een divers samengesteld dansgezelschap vanzelfsprekend ook divers publiek aantrekt.

De positionering in de stad heeft Kalpanarts helder voor ogen. De Commissie vindt dat de organisatie daarop adequaat reflecteert. Kalpanarts heeft een breed netwerk van samenwerkingspartners, ook op artistiek gebied. Het dansgezelschap maakt veel coproducties, werkt samen met musici en treedt op bij festivals. De Commissie vindt het jammer dat de organisatie niet meer samenwerkingen zoekt in de wijken en met

de Indiase *community*. De internationale samenwerking richt zich voornamelijk op India.

Mede door de vele samenwerkingspartners, zoals Korzo en Amare, acht de Commissie Kalpanarts maatschappelijk van belang voor de stad. Bovendien doorbreekt het gezelschap – met zijn focus op de Indiase dans met haar rijke traditie, en kruisbestuiving van stijlen – volgens de Commissie de dominantie van moderne dans in de stad. Dat is volgens de Commissie inhoudelijk een welkome impuls voor het genre dans in Den Haag. Verhoudingsgewijs speelt Kalpanarts echter weinig in Den Haag, wat volgens de Commissie iets afdoet aan het belang van het gezelschap voor de stad.

Diversiteit en inclusie

De Commissie waardeert het dat Kalpanarts diversiteit en inclusie intern borgt vanuit een intrinsieke motivatie en zij ziet dit ook terug in hoe de organisatie is ingericht. De Commissie mist echter een diepgaande reflectie op dit thema en SMART geformuleerde doelstellingen die daaraan gekoppeld zijn. Ook de ambities zijn weinig concreet geformuleerd. Zij ziet wel ambitie

in de activiteiten van Kalpanarts, bijvoorbeeld in de drijfveer om kennis te delen. Maar een nulmeting, monitoring en streefcijfers ontbreken. De intenties van Kalpanarts om diversiteit en inclusie te bevorderen op personeelsgebied vindt de Commissie overtuigend, zorgvuldig en concreet. Het plan om de voorstellingen ook voor doven toegankelijk te maken met het Dance on Mute-initiatief, is volgens de Commissie sterk. Daar staat tegenover dat zij de plannen om andere specifieke doelgroepen te bereiken, te weinig concreet uitgewerkt vindt. Dat is volgens haar een gemis, juist omdat zij van mening is dat de mix van dansstijlen en muziek volop kansen biedt om specifieke doelgroepen te bereiken. Op het gebied van personeel, samenwerkingspartners en programma is het inclusieve klimaat volgens de Commissie in orde.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie waardeert de (verdere ontwikkeling van de) specifieke artistieke signatuur van Kalpanarts. Mede door de vele relevante samenwerkingspartners, zoals Korzo en Amare, acht de Commissie Kalpanarts van belang voor de stad. Het dansgezelschap maakt veel coproducties, werkt samen met

musici en treedt op bij festivals. Bovendien geeft het – met zijn focus op Indiase dans met haar rijke traditie, en kruisbestuiving van stijlen – volgens de Commissie inhoudelijk een welkome impuls aan het genre dans in de stad. Verhoudingsgewijs speelt Kalpanarts echter weinig in Den Haag. De Commissie adviseert de organisatie lokaal meer samenwerkingen in de wijken te zoeken en meer concrete acties te formuleren om een diverser publiek te bereiken.

Totaalscore

53

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Kalpanarts een bedrag van € 185.000,00 toe te kennen.

Kluster5

Stichting Ensemble Kluster

Gevraagd subsidiebedrag: € 112.500,00

Inleiding

Stichting Ensemble Kluster wil muziek van nu op een aantrekkelijke manier bij een breed publiek brengen. Dat doet zij onder meer in de rol van opdrachtgever en cocreator van nieuwe muziek. Hierbij werkt het ensemble veel samen met Haagse partners. Kluster5 zoekt naar creatieve presentatievormen waarmee het ensemble aansluiting zoekt bij de behoeften en leefwereld van het publiek en invulling geeft aan de eigen maatschappelijke rol. Kluster5 draagt als werkplaats met speciale aandacht voor het maakproces bij aan talentontwikkeling van jonge componisten en andere makers en uitvoerders.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft de aanvraag van Kluster5 met veel belangstelling gelezen. De Commissie is positief over de inzet van Kluster5 op de creatie van nieuwe hedendaagse muziek en dat de aanvrager zich richt op talentontwikkeling met de nadruk op vrouwelijk (compositie)talent. Over de samenhang in het artistieke profiel is de Commissie echter kritisch. Kluster5 presenteert het verstevigen van de eigen positie en het versterken van de band met publiek, programmeurs en partners als een artistieke ambitie, maar dat is in de ogen van de Commissie enkel een zakelijk uitgangspunt. Bovendien ligt er veel nadruk op het eigen makerschap, en ook dat vindt de Commissie een te magere uitwerking van de artistieke ambities in de breedte van het beleidsplan.

De musici van Kluster5 zijn van hoog niveau en de aanvrager weet ook componisten van naam aan zich te binden, maar zakelijk gezien is de organisatie nog niet voldoende ontwikkeld. Ook is Kluster5 van plan een educatie-aanbod te ontwikkelen, maar in de aanvraag wordt niet vermeld welke expertise daarvoor in huis is of dat die elders gezocht wordt. De Commissie vraagt zich daardoor af of Kluster5 andere of specifiekere vakdeskundigheid moet aantrekken om de organisatie te bestendigen en verder te ontwikkelen.

De Commissie complimenteert Kluster5 met zijn indrukwekkende ontwikkeling, hoge artistieke niveau en frisse blik op hedendaagse muziek. Dit blijkt onder meer uit het Visueel Album, dat veertien keer in de prijzen is gevallen, en de uitreiking van de Matthijs Vermeulenprijs aan componist Aart Strootman voor het werk dat hij in opdracht van en voor Kluster5 schreef. Op basis daarvan kan de Commissie constateren dat het werk van Kluster5 zeggingskracht heeft, maar zij leest dat niet uit de aanvraag. Het is haar niet duidelijk wat Kluster5 het publiek wil laten ervaren. Met de muziek die speciaal voor Kluster5 is gecomponeerd, levert het ensemble wel een bijdrage aan de Haagse culturele sector, aldus de Commissie. De bijzondere bezetting brengt veel mogelijkheden met zich mee, Maar de Commissie mist een eigen onderscheidend vermogen ten opzichte van de andere nieuwemuziekensembles die Den Haag rijk is.

Kluster5 heeft een sterke focus op nieuwe presentatievormen, maar de uitwerking daarvan valt de Commissie enigszins tegen. Wel is zij enthousiast over het project 'Suite uit Segbroek', waarmee Kluster5 nieuw publiek kan bereiken, en over de nieuwe compositieopdracht Expeditie, waarmee het ensemble wellicht kan deelnemen aan lichtfestivals. Wat vernieuwing betreft noemt de Commissie het Visueel Album en Workout Union – een *work-out* op livemuziek in een Haags park, speciaal voor mensen die misschien niet naar een concert zouden gaan, maar wel van sporten houden – waarvan de Commissie zowel het concept

als de uitvoering prijst. De Commissie juicht het toe dat Kluster5 deze vernieuwende concepten verder wil uitdiepen. In de rest van de plannen ziet de Commissie echter weinig vernieuwende presentatievormen terug, terwijl die als speerpunt van het ensemble worden gepresenteerd.

Zakelijk beleid

De Commissie ziet dat Kluster5 met weinig middelen al veel bereikt heeft, maar nog tekortschiet op zakelijk gebied. Er zijn twijfels over het realisme van de begroting. Zo stijgen de personeelslasten fors, maar de organisatiekosten bijna niet. De onderlinge verhouding tussen deze twee roept vragen op. Ook is de financieringsmix in de ogen van de Commissie niet evenwichtig en het aangevraagde bedrag niet in verhouding tot de exploitatie. Er liggen volgens de Commissie nog voldoende kansen bij fondsenwerving, waarmee de financieringsmix verbreed kan worden. Daarnaast vindt de Commissie het voor 2024 verwachte negatieve resultaat zorgelijk. De Commissie is van mening dat de inhoudelijke deskundigheid van de musici een zakelijk gezondere infrastructuur verdient. Daarom vindt zij het goed om te lezen dat Kluster5 in 2022 al een professionaliseringslag heeft gemaakt.

Kluster5 heeft al een aantal stappen gezet op het aspect van goed werkgeverschap, maar ook hier is volgens haar nog veel groei mogelijk. De rol- en taakverdeling tussen directie en bestuur is vastgelegd in een reglement en de Governance Code Cultuur wordt toegepast. In de ogen van de Commissie is het wel problematisch dat het bestuur slechts twee keer per jaar vergadert. Ook ontbreekt een toelichting op de Governance Code Cultuur. Verder past Kluster5 de Fair Practice Code zo veel mogelijk toe, maar lukte het in de afgelopen jaren nog niet altijd om de musici volgens de normen te betalen. Dat begrijpt de Commissie.

De organisatie heeft volgens de Commissie nog geen helder beeld van wie haar publiek is. Er is geen sprake van een uitgedachte visie op publieksbereik, noch van publieksmonitoring. Wel heeft Kluster5 de intentie aan de slag te gaan met het stappenplan publieksdata van DEN.

Kluster5 levert als enthousiast en jong ensemble duidelijk een bijdrage aan de hedendaagse muziekscene in Den Haag, ziet de Commissie. De organisatie is goed ingebed in de stad dankzij samenwerkingen met het Koninklijk Conservatorium en diverse Haagse podia. De samenwerking met de Cultuurankers is minder concreet uitgewerkt, maar de Commissie ziet dat Kluster5 actief is in de wijken. Ook landelijk en internationaal timmert het ensemble aan de weg. De maatschappelijke rol

van de aanvrager is in de ogen van de Commissie echter onvoldoende uitgewerkt. Wel is Kluster5 van belang voor Den Haag op het gebied van werkgelegenheid voor componisten en de ontwikkeling van jong (compositie)talent.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Kluster5 aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Ensemble Kluster niet te honoreren.

Stichting Koorenhuis

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.036.000,00

Inleiding

Stichting Koorenhuis is de grootste aanbieder van kunst- en onderwijs in Den Haag en de enige met een interdisciplinair aanbod, met tevens aandacht voor nieuwe vormtalen. De instelling heeft als missie het organiseren van professioneel kunst- en onderwijs, juist waar dat niet vanzelf gaat. Daarom richt KOO zich niet alleen op het regulier primair en voortgezet onderwijs, maar juist op ook het speciaal (basis)onderwijs en op kwetsbare doelgroepen in de samenleving, onder wie senioren en mensen met een uitdaging. Belangrijke speerpunten in het lesaanbod zijn de 'kunstenaarsmindset' (het stimuleren van onbevangen waarnemen, voelen, nadenken en vandaaruit creëren) en het vraaggericht werken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft waardering voor de rol die KOO speelt in het Haagse kunstonderwijs. De organisatie heeft een gedegen staat van dienst, een vakkundig docententeam, een divers, interdisciplinair programma-aanbod en weet met de cultuureducatietak een groot aantal scholen te bereiken. De Commissie is positief over het feit dat KOO daarbij in sterke mate focust op het speciaal onderwijs. Verder constateert de Commissie dat de programmering bij KOO niet het vertrekpunt is, maar een integraal onderdeel van de missie, artistieke visie en het beleid van de organisatie.

De uitgangspunten die KOO hanteert – kunst- en onderwijs brengen waar dat niet vanzelfsprekend is, en het stimuleren van de 'kunstenaarsmindset' – vindt de Commissie goed, maar zij constateert ook dat de programmering weinig concreet is, en dus moeilijk te beoordelen. In haar aanvraag vermeldt KOO dat haar kracht bij het inrichten en ontwikkelen van projecten en lesprogramma's vooral ligt in het bundelen van de expertise van de samenwerkingspartners, kunstvakdocenten en de eigen projectleiders; een uitwerking van hoe en welke keuzes daarbij worden gemaakt ontbreekt echter. KOO beschrijft een methodisch raamwerk, maar de Commissie had

graag gelezen hoe dit zich vertaalt naar de praktijk. Ook mist zij in de aanvraag een toelichting op hoe KOO haar activiteiten evalueert en leerlingen en deelnemers monitort en wat daarvan de uitkomsten zijn.

Door in te spelen op de vraag van scholen en aansluiting te zoeken bij het schoolcurriculum, weet KOO veel Haagse scholen aan zich te binden. De Commissie vraagt zich wel af of voor de ontwikkeling van nieuwe programma's en projecten steeds weer meer subsidie vanuit de gemeente beschikbaar gesteld moet worden. KOO heeft een grote expertise opgebouwd in het werken met het speciaal onderwijs en andere bijzondere doelgroepen. Daarom vindt de Commissie het belangrijk dat de organisatie haar expertise met anderen deelt en anderen op dit vlak ondersteunt. Mogelijk kunnen nieuwe initiatieven dan ook in gezamenlijkheid worden ontplooid. Dat neemt niet weg dat de Commissie recent door KOO ontwikkelde projecten als het KOOLab en Droomweg/GAAF waardevol vindt, en beide worden in het beleidsplan ook helder toegelicht. De Commissie mist wel een duidelijke toekomstvisie op vernieuwing en experiment. Ook op dit punt zou de samenwerking met andere partners wellicht voor nieuwe impulsen kunnen zorgen.

Verder merkt de Commissie op dat in het beleidsplan van KOO de leerling ontbreekt. De organisatie gaat in gesprek met de scholen, zoekt op basis daarvan geschikte docenten en zegt

in de aanvraag dat deze werkwijze verzekert dat de activiteiten naadloos aansluiten bij de specifieke leerlingen. De Commissie plaatst hier echter vraagtekens bij en zou graag zien dat de behoeften en de belevingswereld van de leerlingen bij het ontwikkelen van aanbod – en ook bij het KOOLab – veel meer centraal komen te staan. Daarnaast mist de Commissie in de aanvraag aandacht voor de familie en omgeving van de kinderen in het speciaal onderwijs: hoe zorgt KOO ervoor dat ook ouders/verzorgers en andere betrokkenen kunnen participeren? En juist vanwege de nadruk die KOO legt op het ontwikkelen van een 'kunstenaarsmindset', zou het volgens de Commissie goed zijn wanneer de organisatie in haar doцентenteam ook kunstenaars met een mentale en/of fysieke beperking zou opnemen.

Zakelijk beleid

Over de bedrijfsvoering van KOO is de Commissie uiterst kritisch. De organisatie heeft – ondanks noodsteun van de gemeente – een negatief eigen vermogen en solvabiliteitsratio. Ook de begroting is onduidelijk en roept vragen op. Begrotingsregels zijn lastig te herleiden en de toelichting te summier.

De Commissie vraagt zich af of de artistieke leiding in de begroting hetzelfde is als de twee programma coördinatoren die de inhoudelijke leiding verzorgen? Hoe verhoudt zich het forse bedrag voor marketing en communicatie tot de publieksinkomsten die nagenoeg geheel bestaan uit bijdragen van scholen? Waarom is het aangevraagde bedrag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie niet in de begroting opgenomen, of heeft de aanvrager dit laten vallen onder private middelen terwijl het een Rijkscultuurfonds betreft? En waarom is de aangevraagde bijdrage voor de gemeentelijke Subsidie-regeling Samen Sociaal Vitaal opgenomen als incidentele subsidie, terwijl dit ook een meerjarensubsidie betreft? Of is deze subsidie wel opgenomen onder de post structureel gemeente Den Haag, maar welk bedrag wordt er dan aangevraagd bij het culturele domein en welk bedrag bij het maatschappelijke domein? Daarnaast vindt de Commissie dat KOO in de financieringsmix te zeer leunt op gemeentelijke subsidie. Zij denkt dat KOO hierin veel creatiever zou kunnen zijn, onder andere door fondsen aan te schrijven en partnerschappen aan te gaan. Zij vraagt zich ook af waarom KOO in haar beleidsplan niet flink heeft ingezet op bezuinigingen. Tegelijkertijd is zij van mening dat de organisatie prioriteit had moeten geven aan het afsluiten van een ziekteverzuimverzekering, gezien de uitval door ziekte van twee managementleden in de afgelopen jaren.

Ook op het gebied van governance heeft de Commissie een aantal substantiële kritiekpunten. Zo meldt KOO dat de voorzitter van de raad van toezicht, die in 2022 had moeten aftreden, aanblijft totdat weer zicht is op een structurele invulling van de functie van directeur-bestuurder. Omdat KOO recent met veel verzuim en verloop in het personeelsbestand te maken heeft gehad, had de Commissie bovendien graag een plan van aanpak gezien om meer uitval in de toekomst te voorkomen. In haar aanvraag meldt KOO weliswaar dat ze veel aan belang hecht aan samenwerken in een sfeer van openheid en vertrouwen, en aan ondersteuning en ontwikkeling van medewerkers, maar dit werkt zij niet uit.

De Commissie heeft waardering voor het feit dat KOO veel scholen bereikt en dat dit veelal tot structurele samenwerkingen leidt. Daarentegen mist zij, zoals al eerder opgemerkt, duidelijke informatie over hoe KOO leerlingen en deelnemers monitort en wat daarvan de resultaten zijn.

Wat de positionering van KOO en haar betekenis voor Den Haag betreft ziet de Commissie zeker een maatschappelijk belang. De organisatie heeft ook duidelijk een wil tot samenwerken, al vindt de Commissie wel dat dit vooralsnog vooral binnen het sociaal-maatschappelijk domein tot interessante partnerschappen leidt. Op cultuureducatiegebied liggen er volgens de Commissie nog veel kansen, zoals samenwerking

met organisaties die zich ook op het speciaal onderwijs richten. Daarnaast is de Commissie van mening dat de samenwerking tussen KOO en CultuurSchakel – nu er meer duidelijkheid is gekomen over de verschillende taken en verantwoordelijkheden van beide organisaties – in de komende beleidsperiode meer prioriteit zou moeten krijgen.

Diversiteit en inclusie

De Commissie vindt de aanvraag van KOO tekortschieten in de reflectie op het criterium diversiteit en inclusie. Door te stellen dat het bieden van kunstonderwijs voor (onder meer) het speciaal onderwijs automatisch ‘de definitie van inclusiviteit herbergt’ gaat KOO, aldus de Commissie, voorbij aan hoe zij zich moet verhouden tot de culturele en sociaal-economische diversiteit in Den Haag. KOO schrijft dat haar ambitieniveau voor diversiteit en inclusie hoog ligt, maar de Commissie constateert dat alleen de ambities op algemeen niveau en voor de P’s van programma en publiek in SMART-doelen worden omgezet, en dat de uitwerking daarvan summier is en streefcijfers ontbreken. Bij publiek had de Commissie ook graag gezien hoe KOO de belevingswereld van kinderen en jongeren meeneemt

en hoe de organisatie inspeelt op de grote diversiteit aan leerlingen in het regulier, maar zeker ook in het speciaal onderwijs. Verder constateert de Commissie dat KOO door haar expertise en ervaring goed is in het wegnemen van fysieke en digitale drempels, maar dat de organisatie nog onvoldoende aandacht heeft voor het wegnemen van sociale drempels.

Volgens de scan van de Code Diversiteit & Inclusie heeft KOO een sterk inclusief klimaat, maar dit wordt verder niet toegelicht. De ambities zijn onvoldoende of vaag beschreven. Ook vraagt de Commissie zich af hoe KOO kunstdocenten traint in inclusief lesgeven en hoe zij samenwerkingspartners hierop toetst.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet KOO als een waardevolle speler in het Haagse cultuureducatieveld, met name omdat de organisatie zoveel scholen weet te bereiken en zich daarbij vooral focust op het speciaal onderwijs. Wel is de Commissie van mening dat de reflectie van KOO op de diversiteit van de stad en de rol die zij daarbij als grote organisatie inneemt onder de maat

is. Daarnaast concludeert de Commissie dat er weinig met de opmerkingen van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 is gedaan. Ook vraagt de Commissie zich af of de gemeente nog meer subsidiëring voor nieuwe plannen en projecten van KOO moet verlenen. Zij denkt dat KOO hierin veel creatiever zou kunnen zijn, onder andere door fondsen aan te schrijven en partnerschappen aan te gaan.

De Commissie adviseert om de aanvraag van KOO gedeeltelijk te honoreren. Zoals de organisatie zelf ook aangeeft in haar beleidsplan initieert zij ook projecten in het maatschappelijk domein, waarvan de lasten zijn meegenomen in de begroting, zonder dat duidelijk wordt hoe deze aan de batenzijde worden gecompenseerd. De Commissie vindt het niet terecht dat deze kosten ten laste komen van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028. Ook wordt uit de aanvraag niet duidelijk wat de verhouding in activiteiten en in aangevraagd bedrag is tussen de twee pijlers: scholen en maatschappelijke projecten. De Commissie heeft daarom zelf een verhouding van 50/50 aangehouden en kiest ervoor om in haar advies het aangevraagde bedrag te halveren, maar wel de extra kosten voor KOOlab en het speciaal onderwijs te honoreren.

Totaalscore

39

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Koorenhuis een bedrag van € 563.250,00 toe te kennen.

Stichting Korzo

Gevraagd subsidiebedrag: € 2.120.535,00

Inleiding

Stichting Korzo is een talent- en genreontwikkelaar van dans en beweging. Met de programmering, formats en festivals plaatst zij haar makers in een bredere context, verbindt hen aan het publiek, en geeft daarmee een impuls aan de ontwikkeling van het genre. Daarbij stimuleert zij de interdisciplinariteit en zoekt naar verbinding tussen genres, bijvoorbeeld tussen dans en beeldende kunst of muziek en beweging. De instelling tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het beheren, ontwikkelen en exploiteren van het Korzo Theater.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 beschouwt Korzo als een instelling met een duidelijke signatuur op het gebied van talentontwikkeling van jonge makers. De overkoepelende artistieke visie van Korzo is volgens de Commissie hier en daar wat diffuus, maar dit is volgens haar inherent aan de verschillende makers die de instelling in huis heeft en de uiteenlopende disciplines en stijlen die zij vertegenwoordigen. Omdat het veelal om jonge makers gaat die nog in ontwikkeling zijn – jonge choreografen moeten bijvoorbeeld nog een eigen signatuur ontwikkelen –, is de zeggingskracht van de voorstellingen niet altijd te garanderen, maar ook vallen en opstaan hoort volgens Korzo bij de ontwikkelingsfunctie van de instelling, en de Commissie onderschrijft dit. Zij ziet dat de voorstellingen veelal een betrokken publiek bereiken. Op het gebied van vernieuwing en experiment is Korzo volgens de Commissie overtuigend een voorloper door haar focus op ontwikkelingsprojecten en het stimuleren van innovatie, en maakt zij haar ambitie op dit vlak ook waar. De Commissie vindt deze ontwikkelingsfunctie en de interdisciplinaire aanpak daarbinnen ook van groot belang voor het makersklimaat in de stad.

De Commissie oordeelt positief over de vakbekwaamheid van (oud-)talenten en gevestigde artistiek leiders die de jonge

professionals coachen. Wel constateert zij dat de organisatie vooral leunt op de algemeen directeur, ook op het gebied van de artistieke visie en programmering – dat oogt volgens de Commissie wat fragiel. Om het programma-aanbod inclusiever te maken, haalt Korzo incidenteel kennis van buiten in huis door gastcuratoren uit te nodigen. Graag had de Commissie gezien dat Korzo hierop reflecteert en de ambitie uitspreekt om deze kennis structureel in het eigen team te halen. Daar staat tegenover dat de Commissie de manier waarop Korzo makers selecteert, overtuigend vindt beschreven.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van Korzo oogt volgens de Commissie wat kwetsbaar, gezien onder meer de te verwachten hoge onderhoudskosten van het gebouw, terwijl de organisatie het aantal activiteiten substantieel beperkt. De algemene reserve is bovendien laag. De Commissie merkt op dat Korzo zich wel bewust is van deze risico's in haar bedrijfsvoering en daarop ook adequaat reflecteert. Ditzelfde geldt voor het thema duurzaamheid. De Commissie ziet dat Korzo zich bewust is van haar ecologische voetafdruk en stappen zet om die te verkleinen.

Ook op het gebied van goed werkgeverschap heeft Korzo volgens de Commissie een proactieve aanpak, al is er volgens haar nog steeds ruimte voor verbetering. Zo heeft de organisatie een goede interne overlegstructuur ingevoerd en zijn de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code adequaat toegepast en geïntegreerd in de beleidsdocumenten en operationele processen. Wel had de Commissie graag meer reflectie gelezen op Korzo's activiteiten op het gebied van goed werkgeverschap en de stappen die de organisatie in de toekomst wil nemen. Zo had de Commissie bijvoorbeeld graag meer gelezen over de verhouding tussen vaste en tijdelijke contracten en zzp'ers. Vaste contracten zijn volgens de Commissie van belang om kennis en ervaring in de organisatie te borgen en medewerkers ontwikkelperspectief te bieden. De toelichting op de Governance Code Cultuur en bijbehorende aanbevelingen had naar haar idee uitgebreider gemogen. In haar beleidsplan stelt Korzo het thema gezondheid expliciet aan de orde. De Commissie vindt dit een belangrijk thema en juicht het toe dat de instelling hiermee aan de slag gaat. Maar zij kan dit thema lastig plaatsen binnen het integrale beleid van de instelling. De onderbouwing en borging van deze keuze is volgens haar summier. Ook kan zij uit de aanvraag niet opmaken of Korzo op de hoogte is van wat er al op dit vlak gebeurt binnen de sector. Zo komt het lectoraat Performing Arts Medicine aan Codarts in Rotterdam niet ter sprake, terwijl dat al een aantal jaren op dit gebied samenwerkt met grote landelijke dansgezelschappen.

Om het publieksbereik van Korzo te vergroten, is volgens de Commissie meer bewustwording nodig bij de organisatie, en een doordacht beleid. Zij mist een reflectie op aanbod en bereik. Wat is de huidige publiekssamenstelling, op welke specifieke doelgroepen, buiten de genoemde expats, studenten en jongeren, wil Korzo zich richten om bijvoorbeeld diversiteit en inclusie te bevorderen, en hoe wil zij dat bewerkstelligen? Een monitoring van de publiekssamenstelling ontbreekt, evenals een marketingstrategie, constateert de Commissie.

Korzo heeft volgens de Commissie een unieke positionering in de keten van de danssector in de stad en werkt samen met relevante partners. Daarmee staat het maatschappelijk belang van Korzo voor Den Haag voor de Commissie buiten kijf. Het valt de Commissie wel op dat het Nederlands Dans Theater als samenwerkingspartner een dominant aandeel heeft in het talentontwikkelingsprogramma van Korzo. Dat lijkt haar niet geheel in lijn met de ambitie van een breed interdisciplinair makershuis voor beweging. De Commissie had daarom graag verdere toelichting op dit partnerschap gelezen. Ook een heldere positionering op (inter)nationaal niveau ontbreekt, evenals de relatie van Korzo met (inter)nationale instellingen, maar de Commissie vindt dit niet van zwaarwegend belang.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat Korzo op het thema diversiteit en inclusie reflecteert en ook een nulmeting uitvoert, maar dat een heldere visie en SMART geformuleerde doelstellingen ontbreken. Korzo streeft volgens haar overtuigend naar artistieke meerstemmigheid in makers en programma, maar zij ziet nog niet overtuigend terug dat Korzo ook binnen het personeelsbestand bewust streeft naar culturele meerstemmigheid. Verder had de Commissie meer ambitie willen zien voor diversiteit en inclusie in de programmalijnen, het publieksbereik en onder de belanghebbenden. Dat vindt zij des te belangrijker omdat Korzo een sleutelpositie inneemt in de sector. De Commissie is positief over de inspanningen op het gebied van toegankelijkheid. De organisatie varieert bijvoorbeeld in ticketprijzen om de financiële toegankelijkheid te vergroten, en maakt de voorstellingen ook voor mindervaliden toegankelijk.

Cultuureducatie

Het cultuureducatiebeleid van Korzo is volgens de Commissie voldoende. De organisatie richt zich met het 'Get Moving'-programma op jongeren vanaf vijftien jaar. Dit programma is gericht op zowel receptie als participatie. De aanvrager beschrijft duidelijk de doelgroepen die hij wil bereiken, maar de Commissie mist een concrete beschrijving van het educatieprogramma zelf. Zo ontbreekt er een praktische of theoretische onderbouwing van de educatieaanpak en is het voor de Commissie onduidelijk of de belevingswereld van de jongere wordt meegenomen bij het ontwikkelen van educatieve activiteiten.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Talentontwikkeling is de focus van Korzo en dat zet de organisatie volgens de Commissie ook overtuigend op de kaart. Zij ziet de instelling als een krachtig makershuis. De ambitie is helder en zij maakt volgens de Commissie inzichtelijk hoe zij de jonge makers begeleidt. De Commissie vindt het ook mooi

dat Korzo toegankelijk is voor autodidacte makers. Hoe Korzo die daadwerkelijk in huis haalt, had volgens de Commissie wat meer toegelicht mogen worden.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet Korzo als een krachtig makershuis dat talentontwikkeling overtuigend op de kaart zet en een unieke positie inneemt in de keten van de danssector in Den Haag. Op het gebied van vernieuwing en experiment is Korzo een voorloper, gezien de focus die de organisatie legt op ontwikkelingsprojecten en het stimuleren van innovatie. De Commissie vindt deze ontwikkelingsfunctie en de interdisciplinaire aanpak daarbinnen van groot belang voor het makersklimaat in de stad. Zij verwacht wel dat Korzo meer aandacht besteedt aan bewust publieksbeleid. Ook heeft Korzo nog stappen te zetten om tot een inclusiever programma-aanbod te komen en de kennis daarvoor structureel te borgen in de organisatie.

Totaalscore

64

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Korzo een bedrag van € 2.120.535,00 toe te kennen voor de functie multidisciplinair productie-ontwikkelhuis overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidie-regeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie C Den Haag 2023.

Kunstmuseum Den Haag

Stichting Kunstmuseum Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 12.822.687,00

Inleiding

Stichting Kunstmuseum Den Haag wil kunst toegankelijk maken voor iedereen die ervoor openstaat, vanuit de overtuiging dat het beleven van kunst tot krachtige en verrijkende ervaringen kan leiden. De drie beleidspijlers zijn: collectie, tentoonstellingen en educatie. De collectie wordt in drie eigen musea getoond: Kunstmuseum Den Haag, KM21 en het Fotomuseum. Met haar tentoonstellingen wil de instelling nieuwe verhalen over kunstenaars, de historische of hedendaagse context en interessante thema's tot leven brengen. Daarnaast ontwikkelt het museum een breed scala aan maatschappelijke projecten, activiteiten en programma's voor het onderwijs en de vrije tijd.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 vindt het beleidsplan van Kunstmuseum Den Haag professioneel, met vijf heldere programmalijnen en een goede toelichting op de programmakeuzes. Wel had de Commissie iets meer ambitie en durf in de aanvraag verwacht, maar zij begrijpt dat door de komst van de nieuwe directeur de ambities niet te ver doorgevoerd zijn in de beleidsplannen.

De Commissie vindt het interessant dat Kunstmuseum Den Haag verschillende soorten presentaties tegelijkertijd laat plaatsvinden en dat het publiek op die manier verrast wordt. Ook is de Commissie positief over het feit dat de instelling het publieksbereik als integraal onderdeel van het artistiek-inhoudelijke beleid beschouwt. De Commissie merkt op dat het museum de overtuiging heeft dat het bereiken van hoge bezoekersaantallen essentieel is, maar wijst erop dat deze focus ten koste kan gaan van andere aandachtsgebieden, zoals het beheer van de collectie. Het binnenklimaat van Kunstmuseum Den Haag baart de Commissie zorgen, ondanks de stappen die naar aanleiding van het inspectierapport zijn gezet. De Commissie had graag gezien dat hiervoor al vóór 2028 maatregelen zouden worden genomen.

Wat betreft het artistiek-inhoudelijke beleid had de Commissie graag meer gelezen over de verhouding tussen Kunstmuseum Den Haag, KM21 en het Fotomuseum, zodat duidelijk wordt hoe deze locaties elkaar versterken. De zeggingskracht van Kunstmuseum Den Haag is volgens de Commissie groot, maar in de aanvraag ontbreekt een toelichting op de manier waarop het museum het publiek laat 'doen, beleven, begrijpen en ervaren'. De Commissie had graag meer inzicht gehad in wat voor die prikkeling zorgt en welke aspecten het publiek in het bijzonder waardeert. Zij is wel zeer positief over initiatieven als Stad naar het museum en zij moedigt de instelling dan ook aan hier zeker mee door te gaan. De oorspronkelijkheid van de collectie noemt de Commissie indrukwekkend. Deze heeft volgens haar een grote impact, zowel binnen als buiten de culturele sector en de stad. De Commissie stimuleert Kunstmuseum Den Haag om tijdens het proces van herijking vernieuwend te blijven denken en nog beter dan nu te laten zien hoe zij met nieuwe makers werkt.

Zakelijk beleid

De Commissie beschouwt de bedrijfsvoering van het Kunstmuseum als *in control*. De instelling toont de wil om hierin

stevig en veerkrachtig te zijn. Wat betreft achterstallig onderhoud en klimaatbeheersing constateert de Commissie volledige afhankelijkheid van gemeentesteun. Wat de Commissie niet in de begroting terugziet, zijn de kosten voor duurzaamheidsmaatregelen en verbouwing. Ze raadt de organisatie aan deze kosten helder te maken. De Commissie stimuleert het museum ook om te letten op de druk die ontstaat doordat de focus ligt op presentaties en publicaties, omdat collectiebeheer daardoor minder aandacht zou kunnen krijgen. Verder ziet de Commissie ruimte voor de instelling om zelf meer kansen te creëren bij private fondsen en sponsors.

De Commissie vindt het positief dat de organisatie acht duurzaamheidsthema's beschrijft die zij wil aanpakken, maar zij mist informatie over wat de instelling nu al doet. De Commissie spoort de directie aan om duurzaamheid beter door te vertellen in het tentoonstellingsbeleid en op de werkvloer. In de begroting signaleert de Commissie enige onduidelijkheid over de directiepost, waar twee directeuren ook het management voor Escher in Het Paleis op zich nemen. Hoewel dit wordt toegelicht, had de Commissie graag duidelijker gezien hoe de kosten en bestedingen zijn ingericht.

Goed werkgeverschap blijkt volgens de Commissie uit tal van regelingen waarmee het museum werkt, zoals het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de gedragscode,

en uit de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon. Over het honorarium voor kunstenaars geeft de instelling aan de richtlijn functie- en loonebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst te volgen. Volgens de Commissie zou Kunstmuseum Den Haag op dit vlak een voorbeeldrol kunnen spelen door een duidelijke visie te tonen op het stimulerend honoreren van kunstenaars, stagiairs en vrijwilligers.

De relatie met het publiek beschrijft Kunstmuseum Den Haag aan de hand van het Culturele Doelgroepenmodel en dat vindt de Commissie overtuigend. Zij ziet dat de instelling kiest voor bezoekers die al bekend zijn met de culturele sector, terwijl de aanvrager ook aangeeft optimaal toegankelijk te willen zijn. De Commissie adviseert om ook mensen die museumbezoek minder vanzelfsprekend vinden, aan te spreken en de marketinguitingen hier waar mogelijk op af te stemmen. In de publiekvisie ziet de Commissie een duidelijk educatief profiel terug. Ook over de positionering van Kunstmuseum Den Haag is zij positief, gezien de actieve samenwerkingsverbanden die de instelling aangaat. Ze moedigt Kunstmuseum Den Haag echter aan om zijn positie nog nadrukkelijker uit te dragen. Hierbij helpt het, zo suggereert de Commissie, om zich te vergelijken met andere grote culturele instellingen zoals het Mauritshuis. Met inzichten die daaruit voortvloeien kan Kunstmuseum Den Haag de eigen positie constructief herijken en de kansen benutten die er nog zijn.

Diversiteit en inclusie

De Commissie vindt dat Kunstmuseum Den Haag in zijn beleidsplannen goed reflecteert op diversiteit en inclusie. Zij spoort de instelling wel aan om exacter te formuleren wat zij in de praktijk doet om diversiteit en inclusie te bevorderen en wat daarvan de effecten zijn. Het valt de Commissie op dat er in de collectie aandacht is voor gendergelijkheid en dat ziet zij als lovenswaardig. De Commissie zou de meerstemmigheid ook graag terug willen zien in andere vormen van ongelijkheid in de kunst. De Commissie denkt dan aan niet-witte kunstenaars en bijvoorbeeld outsider art. Het museum zegt dat het tentoonstellingen heeft gemaakt met kunstenaars die een breder perspectief tonen, maar het is de Commissie niet duidelijk wat het resultaat van dit bredere perspectief is. Het werken met gastcuratoren ziet de Commissie als een goed initiatief en zij vraagt zich daarbij af waarom dit niet in de aanvraag met het diversiteits- en inclusiebeleid is geïntegreerd. De Commissie waardeert het instellen van een raad van advies, maar wil meegeven dat het van een nog groter verantwoordelijkheidsbesef zou getuigen als het museum voor diversiteit in het kernteam zou zorgen. Zeer positief is de Commissie over het toegankelijkheidsbeleid van het Kunstmuseum, met gratis toegang voor bezoekers tot 18 jaar, gratis busvervoer voor scholen en speciale

aanpassingen voor ouderen, mensen met alzheimer en bijvoorbeeld mantelzorgers. Deze inzet past volgens de Commissie bij een grote instelling.

Cultuureducatie

In Kunstmuseum Den Haag is cultuureducatie overal voelbaar, zo meent de Commissie. De aanvrager heeft een lange staat van dienst als het om vernieuwende educatie gaat. De Wonderkamers zijn en blijven volgens de Commissie zeer waardevol voor families. Door steeds een brug te slaan tussen kinderen en kunst, investeert de instelling in feite in de kunstminnende volwassenen van de toekomst. Wel had de organisatie meer kunnen zeggen over de theoretische inbedding van cultuureducatie, vindt de Commissie.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Kunstmuseum Den Haag is in de ogen van de Commissie goed in het inzetten van het Haagse netwerk. Dit blijkt uit de vele plannen en verkenningsgesprekken waar de organisatie in de aanvraag over vertelt. Dit geeft de Commissie vertrouwen. Wat zij nog mist is, toelichting op de begeleiding die Kunstmuseum Den Haag aan makers geeft. Volgens de Commissie wordt bijvoorbeeld niet duidelijk waarin de begeleiding van mbo-studenten verschilt van de begeleiding van jonge kunstenaars. Ook vraagt de Commissie zich af op welke manier de instelling omgaat met de balans tussen kunstenaars die zijn opgeleid aan een kunstacademie en de autodidacten die via andere wegen bij het museum betrokken zijn. De Commissie ziet graag dat de organisatie de visie op werken met hedendaagse kunstenaars op alle niveaus beschrijft.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet dat Kunstmuseum Den Haag heldere programmalijnen heeft voor de komende periode en kijkt uit

naar de ambities en plannen van de nieuwe directeur. Ze heeft vertrouwen in de professionele aanpak van de organisatie, maar moedigt haar wel aan om de bedrijfsvoering met betrekking tot diversiteit en inclusie te verbeteren en meer aandacht te besteden aan de verhouding tussen de verschillende locaties. Ook het verbeteren van de omstandigheden voor het beheer van de collectie verdient aandacht en investeringen. De Commissie is enthousiast over het indrukwekkende aanbod van Kunstmuseum Den Haag en zijn ambitie om te blijven vernieuwen en verrassen. Daarom heeft de Commissie er alle vertrouwen in dat Kunstmuseum Den Haag een belangrijke rol blijft spelen in de culturele sector en in de stad.

Laaktheater

Stichting Laaktheater

Gevraagd subsidiebedrag: € 814.840,00

Inleiding

Stichting Laaktheater programmeert, produceert en ontwikkelt als Cultuuranker samen met bewoners en organisaties in Laak. Dat doet de organisatie vraaggericht, cocreatief en toegankelijk. Laaktheater is ervan overtuigd dat kunst en cultuur ieder mens raken, laten groeien en verbinding tussen mensen mogelijk maken en verstevigen. Door verbeelding en met culturele ontmoetingen wil het bijdragen aan emancipatie, participatie, leefbaarheid en sociale cohesie in Laak.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet een duidelijke samenhang in het artistieke profiel van Laaktheater. Uit de aanvraag komt volgens haar goed naar voren dat Laaktheater kunst en cultuur voor iedereen bereikbaar wil maken en dat het daarvoor samenwerkt met de bewoners van het stadsdeel. De programmalijnen Samen Programmeren, Samen Produceren en Samen Groeien vloeien zichtbaar voort uit de artistieke visie van Laaktheater. Ook diversiteit en inclusie maken deel uit van het artistieke profiel. Uit de aanvraag blijkt dat Laaktheater oog heeft voor kwaliteit en professionaliteit, maar over het vakmanschap van de organisatie heeft de Commissie verschillende vragen. Ten eerste schrijft Laaktheater dat er geen programmeur is, maar dat programmamedewerkers samen met bewoners programma's maken. Graag had de Commissie meer gelezen over de vakbekwaamheid van de programmamedewerkers en over de manier waarop Laaktheater de kwaliteit van deze werkwijze waarborgt. Ten tweede vraagt de Commissie zich af wat Laaktheater doet om de kennis, de ervaring en het netwerk van de directeur te borgen in de organisatie, zodat die niet verloren gaan als zij met pensioen gaat. Wel vindt de Commissie het positief dat Laaktheater een visie heeft op de inhuur van expertise. Over de gastprogrammeurs had zij graag meer gelezen:

is iedereen die met een idee aanklopt ook gastprogrammeur, hoe bewaakt Laaktheater de kwaliteit van de vraaggerichte programmering en een evenwichtig aanbod voor de verschillende doelgroepen?

De zeggingskracht van de projecten van Laaktheater is volgens de Commissie groot. Aan de participatieprojecten gaat een onderzoeksfase vooraf, waardoor deze projecten goed zijn ingebed in het stadsdeel. De thema's en de spelers komen uit Laak, met als gevolg dat de voorstellingen herkenbaar zijn voor de bewoners en hen zullen aanspreken. Daarnaast programmeert Laaktheater zelf voorstellingen die bedoeld zijn om bewoners te inspireren en prikkelen. Zo levert Laaktheater naar de mening van de Commissie een unieke bijdrage aan het stadsdeel. De signatuur van Laaktheater is volgens de Commissie eerder sociaal-maatschappelijk dan artistiek. Dat vindt de Commissie geen probleem, omdat het volgens haar de taak van een Cultuuranker is om cultuur bij de mensen te brengen, en niet zozeer om zich artistiek te onderscheiden. Iets soortgelijks geldt voor vernieuwing en experiment. De Commissie ziet geen artistiek-inhoudelijke ontwikkelingen die een verrijking zijn voor de cultuursector, maar wel vernieuwing binnen Laaktheater zelf. Goede voorbeelden daarvan zijn de Laaksessies op locatie, waarmee Laaktheater cultuur letterlijk naar de wijk brengt, het werken met artists in residence, de podiumfunctie voor de tijdelijke woningen aan het

Leeghwaterplein en livevertalingen van voorstellingen door kunstmatige intelligentie.

Zakelijk beleid

Laaktheater heeft een financieel lastige periode achter de rug en is nog kwetsbaar doordat de algemene reserve laag is. De begroting is sluitend en past bij het activiteitenplan. Wel spreekt de Commissie haar zorg uit dat de werkdruk al hoog is en dat de nieuwe initiatieven uit het activiteitenplan een nog grotere druk op de organisatie kunnen leggen. Daarnaast plaatst de Commissie een kanttekening bij het feit dat de organisatie een begrotingsregel heeft opgenomen voor het verhogen van het weerstandsvermogen en rekening heeft gehouden met een percentage van de verwachte cao-indexatie. De Commissie stelt dat deze Subsidieregeling bedoeld is voor activiteiten, en niet om het weerstandsvermogen te vergroten. De financieringsmix is redelijk. Voor een Cultuuranker vindt de Commissie het niet bezwaarlijk dat deze vooral leunt op de structurele subsidie en projectsubsidies. Wel vindt zij het zorgelijk dat het erop lijkt dat het basisteam van Laaktheater niet geheel gefinancierd kan worden uit de structurele subsidie.

De Commissie vindt het positief dat Laaktheater goed heeft nagedacht over de toegangsprijzen en een loyaliteitskaart heeft ingesteld. Voor duurzaamheid vraagt zij meer aandacht, aangezien zij hiervoor geen visie of beleid ziet in de aanvraag.

Laaktheater geeft volgens de Commissie voldoende invulling aan goed werkgeverschap. De organisatie hanteert de Governance Code Cultuur. Wel had de Commissie graag gelezen of het bestuur en de directie een reglement hanteren waarin alle taken, afspraken en verantwoordelijkheden zijn belegd, en of er een protocol is om belangenverstrengeling tegen te gaan. In de behandeling van de Fair Practice Code legt Laaktheater de nadruk op Fair Pay en komen Fair Chain en Fair Share niet aan bod. In beperkte mate gaat de organisatie in op een vertrouwenspersoon en scholing. Het is de Commissie niet duidelijk wanneer de overgang van een 40-urige naar een 38-urige werkweek ingaat. Zij vindt het positief dat Laaktheater een cao wil voeren. De Commissie vindt het ook positief dat vrijwilligers een vergoeding krijgen.

Laaktheater heeft volgens de Commissie een uitstekende relatie met het publiek. De organisatie doet kwalitatief en kwantitatief publieksonderzoek en probeert nieuwe publieksgroepen te bereiken. De Commissie vindt het een goede zet dat Laaktheater wijkbewoners als ambassadeurs inzet en hen leert om publiek te werven. Ook waardeert de Commissie de

aandacht die Laaktheater besteedt aan diverse doelgroepen, waaronder jongeren en senioren. Laaktheater heeft in de ogen van de Commissie een glasheldere positionering en gaat goede samenwerkingen aan in het stadsdeel, in de stad en landelijk, met culturele en maatschappelijke instellingen. De samenwerking met de Participatie Federatie vindt de Commissie waardevol. De Commissie vindt dat Laaktheater in breed opzicht van belang is voor Den Haag, en in het bijzonder voor Laak, waar een organisatie als Laaktheater volgens de Commissie hard nodig is om cultuur te brengen en mensen te verbinden.

Diversiteit en inclusie

Het is de Commissie duidelijk dat Laaktheater veel aandacht besteedt aan diversiteit en inclusie. Zij vindt dat de organisatie trots mag zijn op de hoge score die zij behaald heeft in de scan van de Code Diversiteit & Inclusie. Tegelijk zijn er volgens de Commissie altijd verbetermogelijkheden, al is het alleen maar om in de toekomst een goede score te behouden. Aandacht daarvoor mist zij in deze aanvraag. Laaktheater heeft wel doelstellingen voor personeel en publiek,

maar minder voor programma en partners. Ook zijn niet alle doelstellingen SMART geformuleerd. De Commissie had graag wat ambitieuzere doelstellingen gezien. Wel vindt zij het goed dat Laaktheater regelmatig publieksonderzoek doet en nieuwe doelgroepen actief benadert. Met lage toegangsprijzen probeert Laaktheater financiële drempels weg te nemen. Sociaal gezien wil de organisatie er voor iedereen zijn, en met programmering op locatie komt zij letterlijk naar de mensen toe. De Commissie heeft er begrip voor dat het op dit moment lastig is om de fysieke toegankelijkheid te vergroten, omdat het pand van Laaktheater verouderd is en de organisatie nieuwe huisvesting wil. De Commissie constateert dat de grondhouding van Laaktheater gericht is op inclusie. Wel zou zij graag zien dat de organisatie een beleid voor diversiteit en inclusie uitwerkt.

Conclusie en advies Adviescommissie

Met participatieprojecten en een prikkelende eigen programmering levert Laaktheater volgens de Commissie een unieke bijdrage aan het stadsdeel Laak. Wel vraagt de Commissie de organisatie om beter uit te werken hoe zij het vakmanschap

van de betrokkenen en de kwaliteit van de producties waarborgt. Zakelijk is Laaktheater volgens de Commissie kwetsbaar. Dit wekt de zorg van de Commissie. In het kader van goed werkgeverschap raadt de Commissie Laaktheater aan om snel een geschikte cao in te voeren. Op het gebied van diversiteit en inclusie heeft Laaktheater al veel bereikt. De Commissie ziet graag dat de organisatie een beleid voor diversiteit en inclusie uitwerkt, zodat Laaktheater ook in de toekomst een fijne plek is voor iedereen.

Totaalscore

57

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 814.840,00 per jaar aan Stichting Laaktheater toe te kennen voor de functie Cultuuranker stadsdeel Laak overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Lonneke van Leth Dans

Stichting Ballet van Leth

Gevraagd subsidiebedrag: € 325.000,00

Inleiding

Stichting Ballet van Leth positioneert zich sinds 2018 als hét jeugddansgezelschap van Den Haag. Met (school)voorstellingen en actieve, vaak meerjarige lesprogramma's op maat richt het gezelschap zich op kinderen (4+) en jongeren van alle typen onderwijs en uit alle wijken. Jaarlijks brengt Lonneke van Leth Dans twee nieuwe producties uit. Het uitgangspunt is de verhalende moderne dans, in combinatie met onder meer theater en film en vaak gerelateerd aan actuele maatschappelijke thema's. Onlosmakelijk verbonden met de voorstellingen en lessen zijn de nagesprekken, waarin de kinderen en jongeren onder begeleiding betekenis geven aan wat ze hebben gezien en ervaren.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft waardering voor de ontwikkeling die de Lonneke van Leth Dans sinds de vorige meerjarenbeleidsplanperiode heeft doorgemaakt. In een goed geschreven aanvraag laat het enige jeugddansgezelschap van Den Haag zien dat het een heldere eigen signatuur heeft en in de afgelopen jaren een herkenbare plaats in het Haagse cultuureducatieaanbod heeft verworven. Lonneke van Leth Dans positioneert zich als een gezelschap dat met impactvolle, verhalende moderne dans actuele maatschappelijke vraagstukken aansnijdt. Het verheugt de Commissie dat deze missie met vele voorbeelden wordt gestaafd en dat het gezelschap de focus met name op binnenschoolse activiteiten legt. Waar de programmering voorheen duidelijk het vertrekpunt was, ziet de Commissie nu een groeiende samenhang tussen het artistiek-inhoudelijk, zakelijk en diversiteits- en inclusiebeleid. Al had zij op het laatste punt nog wel meer ambitie en onderbouwing willen zien.

De staat van dienst van Lonneke van Leth Dans en de vele initiatieven die het gezelschap de afgelopen jaren heeft ontplooid, getuigen volgens de Commissie van kennis en ervaring op het pedagogische vlak. De organisatie belicht de rol die dans kan spelen bij de ontwikkeling van kinderen en jongeren

en toont in haar beleidsplan aan goed op de hoogte te zijn van de trends en problemen binnen het onderwijs. Ook is de Commissie positief over de samenwerking met Critical Mass om de dansers van het gezelschap te trainen in didactische vaardigheden. Toch ontbreekt het in de aanvraag, aldus de Commissie, regelmatig aan verdieping. Zo wordt het artistiek-inhoudelijke beleid voor de komende beleidsperiode gevat in een aantal doelstellingen, maar een uitgesproken onderliggende visie spreekt daar niet uit. Verder schetst de organisatie een theoretisch kader, met mooie onderwerpen en conceptuele ideeën, maar de Commissie had meer inzicht willen krijgen in hoe zich dit vertaalt naar leerlijnen, workshops, de samenwerking met de scholen en de verhouding tussen receptief aanbod, actief aanbod en cocreatie. In de aanvraag wordt bijvoorbeeld gesproken over een didactische cyclus van evalueren, aanpassen en kennis terugbrengen in het onderwijs, maar hoe krijgt deze precies vorm en hoe wordt de belevingswereld van kinderen en jongeren hierin meegenomen?

De Commissie constateert dat het verhalende dansaanbod van Lonneke van Leth Dans heel toegankelijk is en dat het gezelschap met zijn producties een groot publiek weet te raken. Wel lijken de opzet, narratieve stijl en thematiek meer aan te sluiten bij de smaak en belevingswereld van kinderen en docenten dan die van jongeren. Hoewel de organisatie aangeeft dat de onderwerpen voor de jongerenproducties ontleend worden aan

gesprekken met jongeren, voelt het voor de Commissie toch alsof deze te zeer vanuit een volwassen, enigszins bevoogdende blik worden benaderd. De Commissie zou Lonneke van Leth Dans dan ook willen meegeven meer oog te hebben voor de toenemende complexiteit van de leefwereld van jongeren.

De Commissie ziet dat Lonneke van Leth Dans met diverse projecten en interessante samenwerkingen aandacht heeft voor vernieuwing. Enthousiast is de Commissie onder meer over de Haagse Shuffle, een programma dat in coronatijd samen met GGD Haaglanden werd opgezet en nu is doorontwikkeld, met als doel basisschoolleerlingen spelenderwijs kennis te laten maken met dans en hen – en hun ouders – bewust te maken van het belang van fitheid en een gezonde levensstijl. De Commissie mist in de aanvraag wel de inzet op experiment, met oog voor nieuwe kunstvormen en innovatieve manieren van interdisciplinair werken.

Zakelijk beleid

Volgens de Commissie is de begroting van Lonneke van Leth Dans, gezien de verdere groei die het gezelschap ambieert,

sluitend en realistisch. Ook is er sprake van een goede financieringsmix, mede door een flink percentage aan eigen inkomsten. Wel merkt de Commissie op dat er, gezien de beperkte omvang van de organisatie, sprake is van een aanzienlijk eigen vermogen. Enerzijds is dit lovenswaardig, anderzijds vraagt de Commissie zich af hoe dit zich verhoudt tot de grote stijging van de aangevraagde gemeentelijke subsidie én tot het feit dat de organisatie aangeeft pas vanaf 2025 volledige Fair Pay te kunnen realiseren.

In de aanvraag laat het gezelschap zien dat het aan veel criteria van goed werkgeverschap voldoet. De Governance Code Cultuur wordt gevolgd en toegelicht, zij het summier. Wel vindt de Commissie dat voor een dergelijke kleine organisatie het managementteam met drie directieleden (2,4 fte) topzwaar is, ook ten opzichte van de totale omzet. Verder ziet de Commissie een risico in het voornemen om een deel van de dansers in vaste dienst te nemen en voor hetzelfde werk ook zzp'ers aan zich te verbinden. Dat zou de positie van de dansers – gezien de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties – kunnen bemoeilijken en tevens loopt de organisatie een financieel risico als de Belastingdienst oordeelt dat de zzp-dansers ook in dienst zouden moeten zijn.

Het bereik van de voorstellingen en activiteiten van Lonneke van Leth Dans is volgens de Commissie indrukwekkend. Ook

omdat het gezelschap zelf constateert dat het niet altijd aan de vraag kan voldoen, geeft de Commissie hierbij het signaal af dat zij veel meer waarde hecht aan verdieping dan aan continue groei. Zij is dan ook positief over het voornemen om het aantal intensieve samenwerkingstrajecten met scholen te vergroten, en raadt het gezelschap daarnaast aan om te focussen op scholen in Den Haag en om het les- en voorstelingsaanbod verder te ontwikkelen aan de hand van de resultaten van evaluaties.

Door zich specifiek te richten op de jeugd levert Lonneke van Leth Dans volgens de Commissie een waardevolle bijdrage aan Den Haag Dansstad. Het gezelschap weet zich lokaal, regionaal en nationaal sterk te positioneren. De Commissie hecht zeer aan de meerjarige samenwerkingsprojecten met het vmbo en speciaal onderwijs. Daarnaast is zij positief over de vele en gevarieerde samenwerkingspartners van het gezelschap. Ook ziet de Commissie een maatschappelijke betekenis, al is zij wel van mening dat de organisatie soms te grote en boude uitspraken doet over het belang van dans voor jongeren en kinderen, die ze niet onderbouwt.

Diversiteit en inclusie

De Commissie prijst Lonneke van Leth Dans voor de grote mate van zelfreflectie op het gebied van diversiteit en inclusie. De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 had de organisatie berispt vanwege het ontbreken van een visie op dit gebied, en het gezelschap laat nu – aldus de huidige Commissie – zien die kritiek serieus te hebben genomen. Er zijn overduidelijk goede stappen gezet en er worden trainingen gevolgd, maar de Commissie mist nog wel een vertaling van de opgedane inzichten naar SMART-doelstellingen. De ambitie om in 2028 bij de scan van de Code Diversiteit & Inclusie minimaal ontwikkelingsstadium 3 te behalen, noemt de Commissie weliswaar waardevol, maar ook nogal voorzichtig. Ze zou graag zien dat Lonneke van Leth Dans wat diversiteit en inclusie betreft meer daadkracht zou tonen.

Op het gebied van toegankelijkheid ziet de Commissie dat Lonneke van Leth Dans al veel doet om drempels te slechten en bovendien trainingen volgt bij Onbeperkt Genieten. Maar ook hier ziet de Commissie graag wat meer voortvarendheid: in plaats van bijvoorbeeld ‘te onderzoeken of voorstellingen ook geschikt gemaakt kunnen worden voor slechthorende kinderen’, kan het gezelschap ook zijn licht opsteken bij

collega-instellingen die hier ervaring mee hebben, en daar vervolgens naar handelen.

De Commissie waardeert het dat de organisatie in haar aanvraag aandacht heeft voor de veiligheid van kinderen en jongeren, en hen bij het maken van producties en het ontwikkelen van activiteiten betreft. Wel had de Commissie graag willen lezen hoe de organisatie borgt dat dit een inclusief proces is en hoe dit tot een relevante, betekenisvolle programmering leidt. Daarnaast ziet de Commissie dat er aandacht is voor de sociale veiligheid in de organisatie, al is zij wel van mening dat het voor een gezelschap met een driekoppige directie zonder enige culturele diversiteit lastig is om uiteindelijk echt inclusief te zijn.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet het belang van Lonneke van Leth Dans voor het Haagse cultuureducatieveld en is positief over de wijze waarop het gezelschap zich sinds de vorige meerjarenbeleidsplanperiode ontwikkeld heeft. Wel wil de Commissie het gezelschap adviseren om de komende jaren nog meer op

verdieping in te zetten in plaats van op kwantitatieve groei. Zij constateert daarnaast dat Lonneke van Leth Dans voor de nieuwe beleidsperiode ruim 80% meer subsidie bij de gemeente aanvraagt ten opzichte van 2024. Aangezien het gezelschap inmiddels een aanzienlijk eigen vermogen heeft opgebouwd, vraagt de Commissie zich af of de organisatie op dit punt niet een té veilige koers vaart.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Ballet van Leth een bedrag van € 240.000,00 toe te kennen.

Totaalscore

46

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Tegenover de geplande sterke groei aan activiteiten staat namelijk een daling van de eigen inkomsten ten opzichte van 2024. Daarom vindt de Commissie toekenning van het gehele aangevraagde bedrag niet gerechtvaardigd. Daarnaast wil de organisatie een extra danser aannemen, terwijl de Commissie juist van mening is dat Lonneke van Leth Dans in de komende beleidsperiode niet op verdere groei moet inzetten.

Matangi

Stichting Matangi Strijkkwartet

Gevraagd subsidiebedrag: € 75.000,00

Inleiding

Stichting Matangi Strijkkwartet wil het strijkkwartet als genre relevant maken voor nieuwe generaties en publieksgroepen. Dit hoopt Matangi te bereiken door genre-overstijgende uitvoeringen, creatieve samenwerkingen, educatie, digitaal kunstenaarschap en aandacht voor de begeleiding van jong talent, bijvoorbeeld in de samenwerking met het Prinses Christina Concours. Jaarlijks realiseert Matangi 75 concerten en twee eigen (co)producties: concertserie Matangi Moments in samenwerking met Amare en de Nieuwe Kerk en het Unheard Music Festival in samenwerking met Korzo. Matangi beschouwt muziek als een krachtig middel om verbinding te creëren voorbij de grenzen van het podium.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over de aanvraag van Matangi en is van mening dat de organisatie er goed in slaagt nieuwe manieren te vinden om het genre strijkkwartet te blijven ontwikkelen en relevant te houden. De Commissie is positief over de opbouw van de aanvraag; de programmering is goed uitgewerkt. In het beleidsplan laat Matangi ook duidelijk samenhang zien tussen de verschillende projecten die de organisatie zelf initieert of coproduceert. De contextuele aanpak, waarbij de concerten van het strijkkwartet binnen een maatschappelijk relevant thema worden geplaatst, komt volgens de Commissie voort uit een intrinsieke motivatie en is daarmee overtuigend. Ook leest zij mooie ambities voor samenwerkingen met de Cultuurankers en pop-upconcerten op openbare locaties, al hadden deze ambities wel concreet gemaakt kunnen worden. Wel twijfelt de Commissie over het realisme van het ambitieuze plan en vraagt zij zich af in hoeverre het diversiteits- en inclusiebeleid samenhangt met het artistieke en zakelijke beleid.

De Commissie is overtuigd van de inhoudelijke vakdeskundigheid van Matangi en waardeert het dat de organisatie meer inzet op het verder ontwikkelen van de improvisatiepraktijk van de musici. Hiermee laat de instelling zien op de eigen

vakdeskundigheid te kunnen reflecteren en hieraan te blijven bouwen. De andere kant van de medaille is dat de innovatie van Matangi daardoor wat meer op zichzelf gericht is, en minder op het publiek. De concerten van Matangi zijn steevast uitverkocht, waaruit blijkt dat ze zeggingskracht hebben, al had de Commissie in de aanvraag graag nog meer willen lezen over wat Matangi bij het publiek teweeg wil brengen.

Matangi is volgens de Commissie het enige in Den Haag gewortelde strijkkwartet van dit artistieke niveau en met deze slagkracht. De instelling heeft een uitgesproken eigen programma en levert daarmee een waardevolle bijdrage aan de Haagse culturele sector. Ook heeft Matangi een belangrijke functie als opdrachtgever aan componisten van naam en in het ondersteunen van jonge componisten. De open houding, aandacht voor samenwerking met andere disciplines en improvisatie (wat bijzonder is voor een strijkkwartet) vindt de Commissie goed, maar een bredere visie op vernieuwing in de sector ontbreekt. Ook in de presentatievorm zou wat meer aandacht voor vernieuwing kunnen zijn, zodat de geformuleerde ambitie 'het strijkkwartet en de klassieke muziek in beweging te zetten' meer *body* krijgt.

Zakelijk beleid

De Commissie beoordeelt de bedrijfsvoering als voldoende: er is sprake van een realistische begroting en de financiële reserves en financieringsmix zijn in orde. De gekozen constructie van een vof met een stichting leidt echter tot vragen bij de Commissie. Is de relatie tussen Stichting Matangi Strijkkwartet en vof Matangi alleen een verloningsconstructie of toch meer? Welke werkzaamheden vallen onder de stichting en welke onder de vof? De Commissie adviseert Matangi om deze entiteiten in de toekomst volledig te fuseren of een betere toelichting hierop te geven.

De aanvrager past naar eigen zeggen de Fair Practice Code en de Governance Code Cultuur toe, maar daarvan is niet concreet gemaakt hoe. Ook zijn de statuten niet aangepast aan de actuele wet- en regelgeving; termijn van het bestuur is volgens de statuten nog voor onbepaalde tijd en dat is niet in lijn met de Governance Code Cultuur. Daarnaast zou de Commissie graag zien dat Fair Pay ook van toepassing is op het kwartet zelf, dat momenteel de sluitpost van de begroting vormt. De Commissie vindt het wel positief dat Matangi maatregelen neemt om de werkdruk van de musici te verlagen.

De Commissie ziet dat Matangi zijn publiek bereikt en zijn (beoogde) doelgroepen goed in beeld heeft. Maar zij is kritisch over het feit dat Matangi in zijn aanvraag weinig aandacht aan zijn publiek besteedt. Het publieksonderzoek dat in 2023 gestart is, wordt in 2024 afgerond. Graag had de Commissie meer gelezen over hoe Matangi van plan is de resultaten hiervan te implementeren in de organisatie.

De Commissie is van mening dat Matangi een belangrijke positie inneemt in het culturele veld – zowel lokaal als nationaal – en een gat zou achterlaten als het zou wegvallen. Bij de maatschappelijke positie van Matangi plaatst de Commissie enige kanttekeningen. Er zijn weinig samenwerkingen met partners buiten de cultuursector. Er is aandacht voor maatschappelijke thematiek, maar in de gekozen samenwerkingen wordt deze keuze niet altijd duidelijk uitgewerkt. Wel noemt Matangi samenwerkingen op het gebied van educatie, maar de Commissie leest dit vooral als een intentie en daarbij ontbreekt een concrete toelichting.

Diversiteit en inclusie

De reflectie op diversiteit en inclusie is volgens de Commissie onder de maat voor een organisatie die zegt dat diversiteit in de kern zit van wat ze doet. Er zijn SMART geformuleerde doelstellingen, maar deze worden onvoldoende geduid. Een nulmeting ontbreekt. Ook maakt de aanvraag niet duidelijk hoe de organisatie zorgt voor een inclusief klimaat voor publiek en partners, en welke maatregelen zij neemt op het gebied van sociale veiligheid. Wel biedt de programmering in de ogen van de Commissie aanknopingspunten om een divers publiek aan te spreken en vast te houden; een programmaonderdeel als De keuken van Matangi brengt de musici dichterbij het publiek. De integratie van maatschappelijke vraagstukken als migratie in de programmering – in programma's als Dreaming of Aleppo en Relocated – biedt kansen voor Matangi om nieuwe doelgroepen aan te spreken. Door open in gesprek te gaan over deze thema's, neemt Matangi sociale drempels weg. De Commissie waardeert het dat Matangi zich inspant om financiële en digitale drempels weg te nemen, maar had op het gebied van toegankelijkheid toch meer ambitie verwacht. De Commissie is te spreken over de instelling en werkzaamheden van de commissie Diversiteit en inclusie. Ook een aantal samenwerkingen getuigt van een open blik op dit onderwerp.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Matangi er goed in slaagt nieuwe manieren te vinden om het genre strijkkwartet te blijven ontwikkelen en relevant te houden. In Den Haag is Matangi het enige strijkkwartet van dit artistieke niveau, dat bovendien een belangrijke functie heeft als opdrachtgever aan componisten van naam en in het ondersteunen van jonge componisten. Wel had de Commissie in de aanvraag graag meer aandacht voor het publiek willen zien. Hoewel de bedrijfsvoering grotendeels in orde is, heeft de Commissie vragen bij de gekozen constructie van een vof met een stichting. De Commissie adviseert Matangi om deze entiteiten in de toekomst volledig te fuseren of hier een betere toelichting op te geven. Tot slot vindt de Commissie dat Matangi onvoldoende reflecteert op het diversiteits- en inclusiebeleid en dat de ambities op dit gebied niet concreet genoeg zijn uitgewerkt.

Totaalscore

48

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Matangi Strijkkwartet een bedrag van € 75.000,00 toe te kennen.

Modelo62

Stichting Ensemble Modelo62

Gevraagd subsidiebedrag: € 60.000,00

Inleiding

Stichting Ensemble Modelo62 is een Haags ensemble dat interdisciplinaire producties maakt met hedendaagse muziek in de hoofdrol. De missie van Modelo62 is om nieuwe perspectieven in hedendaagse muziek te ontwikkelen en het publiek een transformerende ervaring te bieden. Het experimentele karakter van het ensemble staat daarbij centraal: als je een voorstelling van de groep bijwoont, weet je nooit wat je gaat meemaken. Artistiek experiment is ook belangrijk omdat de organisatie een productiehuis is voor de nieuwe generatie componisten, inclusief makers zonder formele opleiding en makers die niet-westerse tradities gebruiken. Modelo62 investeert vanuit de studio in Rijswijk in participatieprojecten met nieuwe publieksgroepen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft het beleidsplan van Modelo62 met veel belangstelling en waardering gelezen. De experimentele programmering van Modelo62 komt volgens de Commissie duidelijk voort uit de missie. Met pijlers en kernwaarden maakt de organisatie duidelijk waar zij voor staat. Modelo62 wil nieuw publiek bereiken met hedendaagse muziek, en bijzondere concertervaringen bieden. Dit uitgangspunt ziet de Commissie terug in de programmering en in de zakelijke en artistieke ambities, maar niet in het diversiteits- en inclusiebeleid. Een belangrijke zorg die bij de Commissie leeft, is of de huidige artistieke signatuur gewaarborgd is in het licht van de herstructureringsplannen. De aanvraag maakt te weinig inzichtelijk waarom Modelo62 de organisatie – die nu sterk leunt op de artistieke leider – wil omvormen naar een structuur met collectief leiderschap. De Commissie vraagt zich in dat licht ook af of dit het juiste moment is voor meerjarige structurele financiering of dat dit een te grote stap is voor een organisatie in transitie.

De Commissie beoordeelt de vakdeskundigheid als goed. Ook waardeert zij het dat Modelo62 met veel componisten werkt. De vakdeskundigheid op organisatorisch gebied is naar de mening van de Commissie onvoldoende.

De Commissie ziet dat Modelo62 een vast publiek aanspreekt met uitvoeringen van hoog niveau en vindt de projecten in het beleidsplan prikkelend. De Commissie heeft daarnaast begrip voor het feit dat muziek met zo'n experimenteel karakter niet iedereen aanspreekt, maar is wel kritisch over het zeer geringe publieksbereik. Als experimenteel hedendaags muziekensemble in Den Haag heeft Modelo62 een herkenbare artistieke signatuur. Naast de duidelijke experimentfunctie van het ensemble en zijn betekenis voor een klein maar trouw publiek heeft het ensemble een relatief beperkte impact op de Haagse culturele sector, die vele nieuwemuziekensembles rijk is. De Commissie vindt de projectplannen die het thema dementie vanuit muzikaal en medisch perspectief belichten, wel zeer inspirerend en origineel. Dit idee biedt volgens haar tevens meer financieringsmogelijkheden buiten de gebaande paden.

Zakelijk beleid

De Commissie heeft bewondering voor het feit dat Modelo62 al twintig jaar overeind blijft zonder structurele financiering, maar zij is ook kritisch over de bedrijfsvoering. De publieksinkomsten zijn laag en de organisatie leunt grotendeels op

projectsubsidie. Het tekort op de begroting is boekhoudkundig niet correct opgelost: het positieve exploitatiesaldo in 2025 wordt als rentebaten in de begroting van 2026 opgenomen. Daarnaast is er marginale aandacht voor marketing in de begroting en is er onvoldoende aandacht voor duurzaamheid. Wel toont Modelo62 ondernemerschap in de aanvraag en heeft de organisatie een kleine financiële basis gecreëerd – onder andere met fondsenwerving – maar er is nog niet voldoende weerstandsvermogen opgebouwd. De Commissie vraagt zich ook in dit licht af of de organisatie op dit moment klaar is voor structurele ondersteuning. De Commissie ziet veel potentie in Modelo62, maar er zijn nog veel stappen te zetten op het gebied van goed werkgeverschap en in de versterking van de organisatie. De organisatie is nog ver verwijderd van de normen van de Fair Practice Code en ligt er ook geen stappenplan om daar te komen. Er is geen vertrouwenspersoon, geen bestuursreglement en er zijn geen plannen voor een veilige werkomgeving en het verlagen van de werkdruk. Er zijn plannen om het bestuur en de vergaderfrequentie uit te breiden, maar deze intenties bieden op dit moment onvoldoende aanleiding voor de Commissie om vertrouwen te hebben in een gezonde bedrijfsvoering en goed werkgeverschap.

Hoewel de doelgroep wordt omschreven, is er geen publieksmonitoring en is het bereik erg klein. Ook is er geen of

nauwelijks concreet uitgewerkte inzet op marketing in de aanvraag te lezen. Een deel van zijn bestaansrecht ontleent het ensemble aan samenwerkingen met toonaangevende partners als Rewire en Holland Festival, waarmee een groter publiek kan worden bereikt. De Commissie prijst de uitgebreide maatschappelijke samenwerkingen die Modelo62 heeft met de Cultuurankers. Ook is de Commissie enthousiast over de rol die Modelo62 vervult in de talentontwikkelingsketen als productiehuis voor een nieuwe generatie componisten, met name voor hen zonder vakopleiding. Vanwege het zeer kleine publieksbereik blijft het algemeen belang voor de stad echter beperkt, aldus de Commissie.

Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Ensemble Modelo62 niet te honoreren.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Modelo62 aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B

Movies that Matter

Stichting Movies that Matter

Gevraagd subsidiebedrag: € 300.000,00

Inleiding

Stichting Movies that Matter, voortgekomen uit Amnesty International, stelt films over mensenrechten, sociale thema's en de staat van onze planeet centraal. Inhoud en cinematografische kwaliteit zijn daarbij even belangrijk. Vanwege de thematiek ziet de organisatie Den Haag – als internationale stad van vrede en recht – als logische thuisstad. Vlaggenschip is het jaarlijkse Movies that Matter Festival, met onder meer competities, thema-, rand- en verdiepingsprogramma's. De organisatie heeft een uitgebreid educatieprogramma en ondersteunt internationale festivals en projecten, vooral in landen waar mensenrechten en persvrijheid onder druk staan.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft grote waardering voor de thematische focus van Movies that Matter. Over het ingediende beleidsplan is de Commissie enthousiast: het is helder en bevolgen geschreven. Movies that Matter laat zien een duidelijke eigen signatuur te hebben, die niet alleen tot uitdrukking komt in een filmprogramma dat mensen raakt en wakker schudt, maar ook in een sterke randprogrammering. Hierin wordt de filmthematiek – mensenrechten, sociale vraagstukken en natuur en klimaat – gelinkt aan onder meer politiek, wetenschap en journalistiek. De Commissie vindt de relatie tussen de activiteiten van Movies that Matter en Den Haag als stad van vrede en recht dan ook evident. Het zou volgens de Commissie daarom logisch zijn wanneer de organisatie Den Haag als vaste standplaats kiest, in plaats van het in de aanvraag opgenomen plan om naast haar huidige onderkomen bij Amnesty International in Amsterdam een kleine, extra kantoorruimte in Den Haag te openen. Tegelijkertijd is de Commissie positief over de manier waarop Movies that Matter zich ook landelijk en internationaal profileert. Groot belang hecht de Commissie aan het feit dat Movies that Matter internationale activisten niet alleen naar Nederland haalt en hun een belangrijke rol toekent in de (rand)programmering, maar hen waar nodig ook

financieel ondersteunt en filmvertoningen mogelijk maakt in hun landen van herkomst.

De Commissie heeft, op basis van de afgelopen jaren, vertrouwen in de vakdeskundigheid van het Movies that Matter-team en die van de (internationale) makers en journalisten die voor de viewing en selectie van de films worden aangetrokken. Maar de Commissie had wel meer inzicht willen krijgen in de wijze waarop de curering plaatsvindt en welke criteria daaraan ten grondslag liggen. Ook mist de Commissie in de aanvraag een duidelijke artistieke visie op de nieuwe beleidsperiode. Hoe wil Movies that Matter zich de komende jaren onderscheiden van andere filmfestivals en culturele instellingen? Op welke specifieke thema's wil de organisatie zich richten? En hoe zorgt zij ervoor dat de oorspronkelijkheid van haar programma gewaarborgd blijft? Daarnaast vindt de Commissie de concrete stappen die de organisatie op het gebied van vernieuwing en experiment zet onvoldoende. Movies that Matter lijkt te zeer vast te houden aan de traditionele opzet van een filmfestival en zou meer kunnen inspelen op recente ontwikkelingen in de beeldcultuur en nieuwe vormen van presentatie kunnen verkennen.

De Commissie begrijpt de wens van Movies that Matter om haar jaarlijkse festival van negen naar tien dagen uit te breiden, waardoor in de weekenden meer ruimte ontstaat voor

publieksbezoek en premières en doordeweeks meer ruimte voor educatieve activiteiten en programma's voor professionals. De aanvraag laat ook zien dat Movies that Matter, na de lastige coronatijd, nu weer vol gas wil gaan, met onder meer uitbreiding van het Dutch Movies that Matter-programma en toevoeging van een extra competitie. De Commissie wil de organisatie echter waarschuwen voor een te snelle groei, aangezien dit (ook zakelijke) risico's met zich meebrengt en de focus in de programmering daardoor mogelijk kan verwateren.

Zakelijk beleid

De Commissie vindt de begroting van Movies that Matter in de basis realistisch, maar had wel een uitgebreidere reflectie willen zien op hoe de organisatie een oplossing denkt te vinden voor de tekorten over de jaren 2023 en 2024. In de financieringsmix valt op dat de Movies that Matter een groot aantal partners en private fondsen aan zich weet te binden. Desondanks leunt de organisatie voor een flink percentage van de inkomsten op subsidies, met, volgens de Commissie, bijbehorende risico's. Zo wordt rekening gehouden met een

substantiële subsidie van Creative Europe, terwijl de vorige aanvraag die Movies that Matter bij Creative Europe deed, werd afgewezen wegens overvraging en daardoor een tekort aan middelen. Daarnaast vindt de Commissie dat de festivalorganisatie verdergaande acties op het gebied van duurzaamheid zou kunnen initiëren. Weliswaar heeft zij al veel stappen gezet, maar met name bij het van ver invliegen van internationale filmmakers en activisten zou Movies that Matter kunnen kijken of er samenwerking met andere partijen in en rondom Nederland mogelijk is.

Volgens de Commissie geeft Movies that Matter gedegen invulling aan de vereisten van goed werkgeverschap door niet alleen de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code te benoemen, maar ook door jaarlijks de uitwerking hiervan binnen de organisatie te onderzoeken. De Commissie heeft wel twee kritische noten: zij vindt dat de salarisverhoging voor de directie niet in balans is met de honorering van de overige medewerkers, en waar in de aanvraag wordt gesproken over een 'duurzame inzet van medewerkers' ziet de Commissie dat er erg veel gebruikt wordt gemaakt van tijdelijke krachten en zzp'ers. Juist gezien de aard van de organisatie zou de Commissie verwachten dat Movies that Matter vooroploopt met excellent personeelsbeleid.

Uit de aanvraag blijkt dat Movies that Matter haar publiek goed kent, regelmatig monitort en daar ook mooie ambities uit afleidt. De festivalorganisatie plaatst daarbij de kanttekening dat zij 'door de focus op soms "zwarte", specialistische onderwerpen niet de illusie heeft er voor iedereen te zijn', maar niettemin vindt de Commissie dat de organisatie zich meer kan inspannen om een diverser publiek te bereiken. Onder meer door sterker in te zetten op aanwezigheid in de wijken, zodat meer inwoners van Den Haag kennis kunnen nemen van de belangrijke thema's van het festival. Nu ligt de nadruk nog te zeer op geëngageerde, theoretisch opgeleide bezoekers, politici, beleidsmakers en ngo's. De Commissie ziet daarin ook een discrepantie met het brede bereik van het educatieprogramma. De Commissie is verheugd dat hierbij juist extra aandacht is voor leerlingen en studenten van het vmbo, praktijkonderwijs en mbo, maar zou graag zien dat deze doelgroepen ook in de reguliere programmering worden meegenomen.

Naar het oordeel van de Commissie is het belang van Movies that Matter voor Den Haag groot. De organisatie profileert zich op lokaal niveau en op landelijk niveau goed. Wel zou zij volgens de Commissie nog meer zichtbaarheid kunnen geven aan de belangrijke rol die zij ook internationaal vervult.

Diversiteit en inclusie

De Commissie vindt dat de aanvraag van Movies that Matter tekortschiet wat betreft reflectie en ambitie op het gebied van diversiteit en inclusie. Juist gezien de thematiek van de activiteiten had de Commissie graag gezien dat Movies that Matter zich op dit terrein als koploper had opgesteld. De vier P's van de Code Diversiteit & Inclusie komen in het beleidsplan wel aan bod, maar de Commissie mist een vertaling naar SMART geformuleerde doelen en een concreet stappenplan. Ook had zij graag willen weten hoe bij de totstandkoming van het programma een breed scala aan stemmen gewaarborgd wordt, zodat, bijvoorbeeld, het onderwerp mensenrechten niet (alleen) vanuit een westers ideaal wordt beschouwd. Ook op het gebied van toegankelijkheid zouden de ambities – zeker voor een organisatie die menselijke uitsluiting als een van haar focuspunten heeft – veel verder mogen reiken. Wat betreft het creëren van een inclusief klimaat heeft de Commissie vertrouwen in de aanpak van Movies that Matter, maar over hoe de organisatie omgaat met tegenstellingen en botsende perspectieven, hoe zij programmaonderdelen die politiek of anderszins gevoelig liggen op een veilige manier presenteert en hoe ze zelf ervoor zorgt dat activisten die ze voor het voetlicht brengt hier, vooral ook in eigen land geen gevaar lopen, had de Commissie meer willen lezen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie acht het belang van Movies that Matter voor Den Haag groot en ziet een duidelijke relatie tussen de thema's die de festivalorganisatie onder de aandacht brengt en de profilering van Den Haag als internationale stad van vrede en recht. Movies that Matter heeft volgens de Commissie een volstrekt eigen signatuur, die zowel in het filmprogramma als in de randprogrammering sterk tot uiting komt. Wel vindt de Commissie dat de organisatie meer aandacht moet besteden aan vernieuwing en experiment. Daarnaast is de Commissie (net als de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024) van mening dat Movies that Matter zich meer moet inspannen om een breder en diverser publiek te bereiken.

Totaalscore

44

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Movies that Matter een bedrag van € 300.000,00 toe te kennen.

Museon- Omniversum

Stichting Museon|Omniversum

Gevraagd subsidiebedrag: € 5.772.887,00

Inleiding

Stichting Museon|Omniversum is een multifunctioneel museum en grootfilmtheater. Het museum stelt zich ten doel om bij een breed publiek de belangstelling te bevorderen voor ontwikkelingen op het gebied van mens- en natuurwetenschappen. Museon-Omniversum benadert bezoekers vanuit de gedachte dat alles met elkaar verbonden is (One Planet) en verbindt zijn ambities met de zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Hiermee laat het museum naar eigen zeggen tegelijkertijd een Haagse en een internationaal betrokken houding zien. Museon-Omniversum vormt tevens een platform voor innovaties.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 beschouwt Museon-Omniversum als een vertrouwde instelling met een duidelijke positionering. Museon-Omniversum laat een herkenbare, wetenschappelijke signatuur zien. Vanuit de ontwikkelingsdoelen van de VN en de *future literacy*-benadering toont de organisatie een aansprekende missie. Dat Museon-Omniversum doelgroepenmarketing wil inzetten en actief participeert in netwerken, ziet de Commissie als noodzakelijk en positief. Hoe de daarin genoemde waarden zullen worden uitgewerkt, blijft in het plan nog wat abstract. In de thematische aanpak van Museon-Omniversum ziet de Commissie wel de gewenste vernieuwing terug.

De Commissie stelt vast dat de museale collectie vooral voor educatieve doeleinden wordt ingezet. Het Collectieplan noemt de Commissie voorbeeldig. In het meerjarenplan beschrijft de aanvrager de samenhang binnen de collectie echter minder uitgebreid dan gewenst. Een voorbeeld is de tentoonstelling over Surinaams-Nederlandse biografieën. De Commissie snapt dat het land Suriname samenhangt met het koloniale verleden van Nederland, maar mist de uitleg die nodig is om te bepalen of ook de keuze voor biografieën uit de visie voortkomt. Een ander voorbeeld is de aangekondigde

‘spectaculaire voorstelling over de biosfeer’. Uitleg en beeldvorming waren hier welkom geweest, en dat geldt ook voor de plannen voor de koepelbioscoop en de verbindingsstraat. Zo werd het de Commissie onvoldoende duidelijk of het programmeren van popconcerten en sprekers in logisch verband staat met de overige programmaonderdelen. Interessant vindt de Commissie het collectieonderzoek, waarbij de koloniale ontstaansgeschiedenis onder de loep wordt genomen. Maar ook hierbij geeft de Commissie mee dat er winst te behalen valt met een explicietere uitwerking. De Commissie merkt in het algemeen op dat de aanvraag onvoldoende recht doet aan wat op de museumvloer ervaren kan worden. De locatie zelf ervaren Commissieleden namelijk als sprankelend en uitnodigend. De Commissie zou graag weten of ook scholen dit zo ervaren. Onduidelijk is of scholieren zelf feedback geven en op welke vlakken docenten hun mening kwijt kunnen.

Uit het plan blijkt enthousiasme om de educatieve rol uit te breiden en de samenwerking met het onderwijs op te voeren. De Commissie verwacht bij deze ambitie een professionele pedagogische onderbouwing. De aanvrager had die bijvoorbeeld kunnen toevoegen bij de beschrijving van de dependance Bouwlust. De Commissie had duidelijker willen lezen of het educatieve team uit professionals wordt samengesteld en, zo ja, uit welke. Dit vraagt aandacht omdat dergelijke rollen volgens de Commissie sensitiviteit en ervaring

vereisen. Ook vraagt de Commissie zich af hoe binnen de redactieraad invulling aan educatie wordt gegeven. Ten slotte is het de Commissie niet duidelijk wat bezoekers terug kunnen zien van de samenwerking met universiteiten.

Zakelijk beleid

Museon-Omniversum onderbouwt zijn bedrijfsvoering goed in het plan en dat waardeert de Commissie. De instelling streeft ernaar om de aangevraagde 60% financiering van de gemeente aan te vullen met 40% eigen inkomsten en dit percentage tegen 2028 te laten groeien tot 45%. De aanvrager benadrukt dat de bedrijfsvoering gericht is op een financieel gezonde organisatie. De Commissie waardeert de businesscase waaruit inderdaad kostenbewustzijn blijkt. De aanvrager identificeert risico's en neemt al enkele mitigatiemaatregelen. De prognoses zijn onderbouwd en voorzien van een realistische, zij het niet sluitende begroting. Het weerstandsvermogen is nog niet optimaal, maar de aanvrager lijkt dit te overzien.

De Commissie vraagt zich af hoe de aanvrager de kosten voor de verbouwing van de verbindingsstraat beziet. Ook vraagt

de Commissie zich af hoe het komt dat het filmaanbod niet halveert tijdens de periode dat de koepelbioscoop gesloten zal zijn. Verder merkt de Commissie op dat de ambities van Museon-Omniversum voornamelijk extern gericht zijn en zij zou graag zien dat de instelling ook interne doelstellingen bepaalt. In dit verband vraagt de Commissie zich af hoe de personeelskosten zijn berekend. De Commissie waardeert de transparantie over de nevenactiviteiten van de raad van toezicht, maar verwacht ook een toelichting op de vergoedingen en de wisseling in de directie, omdat de zakelijke directeur na het vertrek van de algemeen directeur diens positie heeft overgenomen. Over het algemeen getuigt het volgens de Commissie van goed werkgeverschap dat het leidinggeven erop gericht is elkaar te inspireren en te bekrachtigen.

Het zou passend zijn als ook de sociale veiligheid doordacht was. Uit de aanvraag blijkt echter niet of de instelling met een vertrouwenspersoon en een klachtenprotocol werkt, noch wat er gebeurt met de resultaten van medewerkers-tevredenheidsonderzoeken. De Commissie is overwegend positief over diversiteit en inclusie op de werkvloer, maar zou graag meer informatie zien over de vergoedingen van opdrachtwerkers, stagiairs, vrijwilligers en freelancers. Wat betreft duurzaamheid draagt de instelling het keurmerk Green Key Goud. Dat vindt de Commissie positief. In het advies van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur

2021-2024 werd aanbevolen om meer fondsen te werven voor duurzaamheidsdoelen, maar het is niet duidelijk of hier iets mee is gedaan.

Diversiteit en inclusie

Museon-Omniversum weet de Commissie te overtuigen van zijn intenties op het gebied van diversiteit en inclusie. De Commissie deelt de mening dat de collectie, thema's en actualiteiten interessant genoeg zijn om nieuw publiek aan te trekken. Maar de Commissie ziet diversiteit en inclusie nog niet als integraal onderdeel van de gehele visie terug en mist SMART geformuleerde doelstellingen. Daarbij lijkt het museum soms 'over de doelgroepen heen' te redeneren. In de aanvraag had de stem van de (jonge) bezoeker beter zichtbaar mogen zijn. Daarom doet de Commissie enkele aanbevelingen. Zij adviseert de instelling om haar zelfbeeld te toetsen. Het is volgens haar belangrijk om te onderzoeken of de door de instelling genoemde millennials, maar ook gezinnen die bijvoorbeeld laaggeletterd zijn, het museumbezoek als toegankelijk ervaren. Ook de mening van mensen zonder kinderen kan worden gepeild. Door middel van gedegen onderzoek

kan Museon-Omniversum een visie ontwikkelen, scherpere keuzes maken en deze in afstemming met andere onderdelen uitwerken. Ook beveelt de Commissie de organisatie aan om specifiek te zijn over de manier waarop zij het bereik van verschillende Haagse wijken vergroot. Het museum spreekt hierover in algemene aantallen, terwijl de Commissie het op prijs had gesteld de wijknamen en het beoogde aantal kinderen terug te lezen in de aanvraag.

verhelderend over de aanpak en over hoe vraaggestuurd werken vorm krijgt. Er blijkt geen duidelijke visie op cultuureducatie en hoe de kwaliteit van de educatieprogramma's wordt geborgd en geëvalueerd. Ook is de aanvraag inhoudelijk weinig concreet over dit onderwerp. De Commissie had bijvoorbeeld graag meer inzicht gehad in het proces van de totstandkoming van lessen. De Commissie is positief over het voornemen om samen te werken met vmbo- en mbo-instellingen. Wel vraagt zij aandacht voor het belang van de inbreng van basisscholen. Ook zou het volgens de Commissie logisch zijn om niet alleen universiteiten, maar ook de pabo bij het museum te betrekken.

Cultuureducatie

In de museumpraktijk constateert de Commissie dat de nieuwsgierigheid van bezoekers wordt gestimuleerd. Het vermogen om originele combinaties te presenteren, blijkt onder meer uit de tentoonstelling over algen in Antarctica en de voedseltransitie. Het feit dat Museon-Omniversum gaat werken met een redactiemodel juicht de Commissie toe. De Commissie benadrukt wel het belang van het betrekken van (jonge) bezoekers. Deze inspanning gaat verder dan alleen het opzetten van klankbordgroepen. Museon geeft aan dat de museale collectie vooral voor educatieve doeleinden wordt ingezet, maar het educatieonderdeel in de aanvraag is kort en weinig

Talentontwikkeling en makersklimaat

'Talentontwikkeling staat centraal', stelt Museon-Omniversum. Deze stelling is helder en spreekt de Commissie aan. De toelichting hierop is echter dusdanig procesgericht, dat de aandacht voor resultaten achterblijft. De aandacht voor 'doeners' wordt bijvoorbeeld niet concreet. Dit geldt ook voor de focus op techniek, onderzoek en ontwerp. De Commissie moedigt de instelling aan om het plan te voorzien van een beter uitgewerkte ambitie voor talentontwikkeling.

Conclusie en advies Adviescommissie

Als educatief-culturele instelling in Den Haag heeft Museon-Omniversum volgens de Commissie een unieke positie. De instelling beschikt over de ruimte en middelen om hoge kwaliteit te handhaven. Volgens de Commissie hoort bij deze positie een integrale visie op diversiteit en inclusie, die zij op dit moment nog mist. Op het gebied van samenwerking toont de instelling zich een ervaren en betrokken partner. Om zowel zijn externe als interne ambities te realiseren, zal Museon-Omniversum de vertaalslag naar de praktijk moeten verbeteren. De Commissie ziet graag dat de aanvrager het plan SMART maakt en kijkt met vertrouwen uit naar de praktijkresultaten.

Museum Beelden aan Zee

Stichting Museum Beelden aan Zee

Gevraagd subsidiebedrag: € 410.000,00

Inleiding

Stichting Museum Beelden aan Zee is het enige museum in Nederland dat zich exclusief toelegt op de presentatie van, educatie over en onderzoek naar de beeldhouwkunst. Op de locatie in Scheveningen biedt het museum inspirerende ontmoetingen tussen kunstenaars en bezoekers en tussen kunst en kijkers. In het museum wordt hedendaagse en moderne sculptuur versterkt door de unieke omgeving van de zee, de duinen en de architectuur van het gebouw. De collectie varieert van portretten tot monumentale, meer dan levensgrote beelden.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft de aanvraag van Museum Beelden aan Zee met plezier en waardering gelezen. Deze laat zien dat de instelling goed in staat is om vanuit de kern van de collectie het profiel uit te bouwen. Niet alleen op het gebied van presentaties, ook zakelijk en ten aanzien van diversiteit en inclusie vindt de Commissie de aanvraag overtuigend. De gedachte is in de ogen van de Commissie goed uitgewerkt in zes programmalijnen. Hierin ziet de Commissie een slimme afwisseling van blockbusters en tentoonstellingen van minder bekende kunstenaars. De instelling presenteert duidelijk welke tentoonstellingen zij gepland heeft en licht deze stuk voor stuk helder toe. In de aanvraag kan de Commissie ook goed zien welke ontwikkeling de instelling heeft doorgemaakt. De Commissie ziet daaruit doordachte keuzes van samenwerkingspartners naar voren komen. De vakdeskundigheid uit zich onder andere in wetenschappelijke activiteiten en aansluiting bij de academische wereld. Het is voor de Commissie overtuigend dat het museum dat ook in een internationale context waar kan maken.

Een punt van aandacht vindt de Commissie het collectiebeheer. Hierover geeft de aanvraag te weinig informatie. Aangezien de locatie aan zee ligt, had de Commissie graag

gelezen hoe het museum een goede bescherming van de collectie waarborgt. De Commissie leest in deze context over de inzet van vrijwilligers en kan op basis van de tekst niet goed beoordelen in welke mate deze deskundig zijn.

De zeggingskracht van het museum is naar mening van de Commissie sterk. Het gebouw, de collectie en de locatie versterken elkaar, en de instelling koppelt de presentaties aan de actualiteit. Er spreekt uit dit museum oorspronkelijkheid door haar unieke focus op sculptuur, zo vindt de Commissie. Vernieuwing ziet de Commissie onder meer in de interactieve Belevingstafel en de Sensory Sculpture Nights. Het publiek krijgt steeds een nieuwe insteek te zien in de beeldhouwkunst.

Zakelijk beleid

De Commissie heeft de zakelijke bedrijfsvoering van Museum Beelden aan Zee in de aanvraag aandachtig doorgenomen. De balans laat een algemene reserve zien van € 0,00. Dit is tegelijkertijd de reden waarom de Commissie kritisch is over de subsidieaanvraag van het museum. Naast Stichting Beelden aan Zee is er Stichting De Onvoltooide, die als een moederstichting

voor Stichting Beelden aan Zee fungeert. Met deze moederstichting is overeengekomen dat zij verliezen zal aanzuiveren, maar dat tevens eventuele positieve bedrijfsresultaten van Stichting Beelden aan Zee aan de moederstichting worden afgedragen. Waarom de algemene reserve van Stichting De Onvoltooide niet wordt of niet kan worden aangewend voor de operationele bedrijfsvoering en ambities van de aanvrager voor 2025-2028 wordt niet toegelicht in de aanvraag. Verder lijkt het de Commissie niet goed verdedigbaar dat het museum subsidie aanvraagt bij de gemeente terwijl het overgrote deel van de werkzaamheden door vrijwilligers worden uitgevoerd. Uit de aanvraag blijkt niet dat met deze subsidieaanvraag de scheefgroei tussen betaalde en vrijwillige medewerkers ingrijpend zal worden verbeterd.

De Commissie spreekt zich positief uit over de relatie van het museum met het publiek. Zij ziet een heldere marketingstrategie die aansluit bij de ambitie om stedelijk én internationaal uitnodigend te zijn. De publieksdoelen zijn SMART geformuleerd. Dat waardeert de Commissie, vooral omdat de aanpak nog in ontwikkeling is. Op het gebied van positionering en samenwerking constateert de Commissie dat Museum Beelden aan Zee in zijn expertisegebied echt uitblinkt. De Commissie prijst het museum om de organisatie van de burendag en de uitnodigende opstelling jegens Universiteit Leiden en nieuwe partners in Den Haag. Zij doet de suggestie om ook een verbinding met Stroom Den Haag te verkennen.

Het belang van Museum Beelden aan Zee voor Den Haag en Scheveningen vindt de Commissie groot. Het museum speelt volgens haar een unieke rol in het culturele aanbod van Scheveningen en dient onder meer door de inzet van vrijwilligers, omwonenden en kunstenaars een maatschappelijk belang.

zorginstellingen die dementie hebben. Voor onlinebezoekers zou de toegankelijkheid volgens de Commissie groter mogen zijn. Ook leest zij graag meer over sociale veiligheid; uit de aanvraag komt niet naar voren of de instelling werkt met een klachtenprotocol en een vertrouwenspersoon.

Diversiteit en inclusie

In de aanvraag van Museum Beelden aan Zee krijgen op het gebied van diversiteit en inclusie alle vier de P's de aandacht, ziet de Commissie. Hieruit maakt zij op dat de instelling het beleid voor diversiteit en inclusie integraal heeft doordacht. Zo is de Commissie te spreken over de nulmeting die de organisatie heeft uitgevoerd en waardoor zij haar ambities overtuigend onderbouwt. De Commissie moedigt het museum aan om het diversiteits- en inclusiebeleid in te zetten voor vaste medewerkers, vrijwilligers en freelancers.

Over de toegankelijkheid van het museum is de Commissie zeer positief. Uit de aanvraag wordt duidelijk dat de instelling veel drempels weghaalt, bijvoorbeeld voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking en voor bewoners van

Conclusie en advies Adviescommissie

Op artistiek-inhoudelijk gebied is de Commissie zeer positief over de gedetailleerde en veelzijdige aanvraag van Museum Beelden aan Zee. Zij erkent de unieke bijdrage van het museum aan de Haagse cultuur, door de focus op sculptuur. Het beleidsplan toont een ambitieuze visie voor zowel een lokale als internationale uitstraling. De Commissie adviseert echter om de aanvraag niet te honoreren. De reden hiervoor is het feit dat er een moederstichting aanwezig is, Stichting de Onvoltooide. Deze stichting is de eigenaar van het gebouw en de collectie, en heeft een zeer aanzienlijk, renderend vermogen. Deze moederstichting heeft als doel het in stand houden van het museum en het opvangen van eventuele tekorten. Daarom blijkt naar oordeel van de Commissie uit de aanvraag niet dat er noodzaak voor subsidiëring is.

Museum Bredius

Stichting Museum Bredius

Gevraagd subsidiebedrag: € 274.236,00

Inleiding

Stichting Museum Bredius staat in het hart van Den Haag en biedt een venster op de wereld van de 17e-eeuwse Nederlandse kunst. De belangrijkste taak van het museum is het beheer en het tonen van de collectie 17e- en 18e-eeuwse schilderijen en kunstnijverheid van dr. Abraham Bredius (1855-1946), door hem gelegateerd aan de gemeente Den Haag. Dit museum is gevestigd in een herenhuis aan de Lange Vijverberg en toont in huiselijke sfeer een collectie Nederlandse meesters, waaronder Rembrandt en Jan Steen.

Artistiek-Inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 spreekt zich positief uit over het bijzondere karakter van Museum Bredius. Zij ziet de instelling als een huismuseum met potentie. De Commissie ziet dat het museum trouw blijft aan de richtlijnen van het legaat, maar denkt dat het zinvol is om te onderzoeken of de voorwaarden van het legaat kunnen worden verruimd, zoals ook gelukt is met het legaat Van Westreenen (het huidige Huis van het Boek). Het museum zou in dit kader kunnen overwegen om het legaat in juridische zin op te rekken.

In de plannen van Museum Bredius valt volgens de Commissie te weinig te lezen over hoe de instelling museale taken vervult. Ze had graag meer willen zien over de twee jaarlijkse tentoonstellingen die het museum wil organiseren, en de randprogrammering had wat haar betreft beter ontwikkeld kunnen worden. De Commissie erkent de grote betrokkenheid van het bestuur bij het museum. Kijkt zij naar structurele deskundigheid op het gebied van collectiebeheer, dan is er ruimte voor verbetering. De preventieve conservering van de collectie mag wat de Commissie betreft meer aandacht krijgen. De post Collectiebeheer is in de begroting laag gehouden en de Commissie betwijfelt of dit budget genoeg zal zijn om de zorg voor de collectie op het

gewenste niveau te houden. De Commissie is wel verheugd om te lezen dat bijna driekwart van de collectie in het museum te zien is. Ook het online ontsluiten van de collectie vindt zij een sterk punt, net als de professioneel geschreven catalogi en publicaties over het museum en de collectie.

Het initiatief om een audiovisuele tour en podcast te ontwikkelen, ziet de Commissie als zeer positief. De Commissie ziet kansen in het uitlichten van de persoonlijkheid van dr. Abraham Bredius en zijn significante rol als kunstverzamelaar, zodat de instelling tot een meer herkenbare en onderscheidende signatuur komt.

Om alle ambities op het gebied van educatie waar te kunnen maken, adviseert de Commissie de instelling een beroep te doen op hierop gerichte fondsen. De Commissie benadrukt hierbij het belang van een heldere gecommuniceerde visie op educatie, diversiteit en inclusie. Om de benodigde capaciteit te organiseren, is het wellicht nodig meer in (freelance) medewerkers te investeren. Hoewel stagiairs, studenten en vrijwilligers een deel van het werk op zich nemen, is er momenteel immers geen capaciteit om hen te begeleiden. Structurele samenwerking met een groter museum zou in dit kader beslist verstandig zijn, meent de Commissie. Zij suggereert hierbij vooral te denken aan het Haags Historisch Museum, de Mesdag Collectie en Huis van het Boek.

Zakelijk beleid

De Commissie kan op grond van de aanvraag niet goed oordelen over de bedrijfsvoering van het museum. De organisatie heeft zakelijk beleid niet op alle punten uitgewerkt. De Commissie had graag meer transparantie en verantwoording gezien, door een nauwkeuriger beschrijving van de bestedingen, met de personeelskosten. De Commissie denkt verder dat een actievere rol op het gebied van fondsenwerving belangrijk is. Ook moedigt zij Museum Bredius aan om binnen het bestuur bewust te werven op de expertise die nodig is om het museum zakelijk verder te ontwikkelen. De Commissie wijst erop dat de Museum Bredius de Governance Code Cultuur moet toepassen, ook al is de organisatie klein en heeft die naar eigen zeggen een 'speciale positie'. De zeer langdurige zittingsduur van sommige bestuursleden is niet in overeenstemming met deze code. Verder stimuleert de Commissie de organisatie om mogelijkheden te blijven zoeken om duurzaamheidsmaatregelen door te voeren, ondanks de beperkingen van het pand als rijksmonument.

Diversiteit en inclusie

Museum Bredius geeft in de aanvraag geen SMART-doelstellingen voor diversiteit en inclusie. Dat vindt de Commissie een groot gemis, want heldere doelen zijn volgens haar essentieel om een effectief beleid op het gebied van diversiteit en inclusie te voeren. De Commissie is te spreken over de toegankelijkheid die de instelling online mogelijk maakt. Met het personeelsbeleid is volgens de Commissie winst te behalen als dit meer op pluriformiteit wordt ingericht. Het betrekken van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het vernieuwen van het bestuur ziet de Commissie als positieve stappen, maar dit onderwerp vereist een uitgebreidere uitwerking en integratie in de strategie.

artistiek-inhoudelijk visie, het zakelijke beleid en een visie op het gebied van diversiteit en inclusie grondiger uit te werken. Op die manier komt het diversiteits- en inclusiebeleid ook terug in het personeelsbeleid en de organisatiestructuur. Daarnaast stimuleert de Commissie Museum Bredius om actiever fondsen te werven. De Commissie dringt er met klem op aan dat het museum actief samenwerking zoekt met andere Haagse museale instellingen, zodat het gebruik kan maken van hun kennis en ervaring, en wellicht ook van hun capaciteit. Zij vindt het van belang dat het museum hierin in de komende beleidsplanperiode aantoonbare stappen zet. Ook ziet de Commissie het als absoluut noodzakelijk dat het museum de (bestuurs) organisatie in lijn brengt met de Governance Code Cultuur.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie roemt de bijzondere bijdrage van Museum Bredius aan het Haagse cultuuraanbod. Zij moedigt het museum aan de volgende stap te zetten door zijn potentie actiever te benutten. Het belangrijkste advies daarbij is om de

Musica Antica

Stichting Musica Antica

Gevraagd subsidiebedrag: € 111.500,00

Inleiding

Stichting Musica Antica heeft als doel oude muziek met een historische uitvoeringspraktijk levend en relevant te houden voor een breed en divers publiek. Dat gebeurt onder meer in de concertseries Oude muziek nieuw en Barok op vrijdag. Musica Antica wil jong talent stimuleren met de serie Haags Barokcafé, samen met de conservatoria in Den Haag, Amsterdam en Utrecht. Met educatieve projecten gaat Musica Antica de wijk in en naar basisscholen. Elk jaar maakt Musica Antica een onderzoeksproject of experiment mogelijk in het Musica Antica Lab.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 vindt de artistieke missie en doelen van Musica Antica helder geformuleerd. De programmering is – gezien het trackrecord van de organisatie – van hoog niveau en biedt ruimte aan zowel gearriveerde professionals als jonge talenten. De Commissie is echter kritisch over deze aanvraag, die op onderdelen te veel op de vlakte blijft en weinig concreet is. Zo beschrijft Musica Antica wel de verschillende programmalijnen, maar er ontbreekt een concrete invulling van het programma, waardoor de Commissie de kwaliteit van het artistieke product niet goed kan toetsen. Ook heeft Musica Antica in de ogen van de Commissie een te summier diversiteits- en inclusiebeleid geformuleerd, waardoor zij slechts in beperkte mate kan beoordelen hoe dit is terug te zien binnen het artistieke profiel. Verder mist de Commissie in de aanvraag reflectie op de vraag welke functie Musica Antica primair heeft: ziet de organisatie zichzelf naast een programmerende ook als producerende instelling? Ook mist zij een toelichting op de artistieke waarde van de ‘publiekstrekkers’ die Musica Antica programmeert.

De concerten zijn van hoge kwaliteit, aldus de Commissie. Maar de vakdeskundigheid van de organisatie wordt niet

duidelijk gemaakt in de aanvraag. De Commissie constateert dat de concerten van Musica Antica goed worden bezocht en voor een vast publiek grote zeggingskracht hebben. Maar de Commissie kan op grond van de aanvraag niet beoordelen in welke mate de aanvrager nieuw publiek aanspreekt. Zij ziet te weinig inspanningen van de organisatie om buiten de eigen niche te treden en nieuwe publieksgroepen aan te spreken. De Commissie twijfelt er daarom aan of Musica Antica zich flexibel genoeg opstelt ten opzichte van de ontwikkelingen en uitdagingen van het huidige culturele veld en publiek.

Als enige (Haagse) podium specifiek voor oude muziek heeft Musica Antica volgens de Commissie vanzelfsprekend een herkenbare artistieke signatuur. Ook is zij van mening dat het aanbod van de aanvrager voor de liefhebber van oude muziek van groot belang is, alsook voor de studenten van de oude-muziekafdeling van het Koninklijk Conservatorium. Niettemin vraagt zij zich af in welke mate Musica Antica in artistiek opzicht onderscheidend is van andere instellingen die oude muziek programmeren, zoals Amare. Het Haags Barokcafé is een goede aanvulling op het bestaande aanbod, maar daarnaast is er weinig sprake van vernieuwing in de programmering.

Zakelijk beleid

De Commissie heeft vraagtekens bij de bedrijfsvoering van Musica Antica. De organisatie stelt een aantal keer in de aanvraag dat cultureel ondernemerschap in de bedrijfsvoering centraal staat, maar de uitwerking daarvan blijft uit. Zo leunt zij zwaar op subsidie, terwijl er volgens de Commissie met het programmeren van publiekstrekkingen een groter eigen verdienvermogen mag worden verwacht. De Commissie vraagt zich bovendien af waarom Musica Antica niet structureel naar co-financiering zoekt, maar die slechts op projectbasis aanvraagt bij particuliere fondsen of andere overheden. Ook mist de Commissie een strategie voor het verbeteren van de financiële reserves, omdat – zoals de aanvrager zelf constateert – het risico op onvoldoende weerstandsvermogen reëel is. Maar de meest zwaarwegende kritiek van de Commissie betreft de begroting, die niet aansluit op de jaarrekening. In de exploitatiebegroting mist de Commissie de activiteiten in Voorschoten, waardoor de begroting minder transparant wordt. Ook zet de Commissie vraagtekens bij de lasten voor artistieke en zakelijke leiding in verhouding tot de *output* en zijn de marketinglasten zeer laag begroot, terwijl in de aanvraag staat dat de inzet op marketing noodzakelijk is.

De inrichting van de organisatie is in overeenstemming met de Governance Code Cultuur. Wel mist de Commissie een toelichting op hoe het bestuur samen met de directie de penibele financiële situatie van de afgelopen periode het hoofd heeft geboden. Daarnaast constateert de Commissie dat er geen vertrouwenspersoon is. Dat vindt zij zorgelijk, zeker gezien het feit dat de organisatie veel met vrijwilligers werkt. Dat Musica Antica de Fair Practice Code toepast op de beloning van musici en de medewerkers, beschouwt de Commissie als positief.

De Commissie is te spreken over de hechte band die Musica Antica onderhoudt met het bestaande publiek. Het is echter volgens de Commissie onvoldoende duidelijk hoe de aanvrager de doelgroep wil verbreden. Als vergroting van publieksbereik een belangrijke doelstelling is, begrijpt de Commissie niet dat er op het gebied van marketing slechts ingezet wordt op het inwinnen van advies, juist omdat – zoals de aanvrager zelf al constateert – de kosten voor de baten uit gaan.

Ook al biedt Musica Antica in de samenwerking met het Koninklijk Conservatorium speelplekken aan studenten en jonge ensembles (iets waar de Commissie enthousiast over is), toch is de Commissie in het algemeen niet onder de indruk van de maatschappelijke inbedding van Musica Antica in Den Haag. De zeer beperkte uitwerking op het gebied van educatie, de minimale samenwerking met andere maatschappelijke

partners en de door de Commissie als onvoldoende beoordeelde reflectie op de maatschappelijke rol van Musica Antica maken dat de Commissie onvoldoende vertrouwen heeft in het voorgestelde zakelijk beleid.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Musica Antica aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025–2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Musica Antica niet te honoreren.

Musicon

Stichting Musicon

Gevraagd subsidiebedrag: € 475.000,00

Inleiding

Stichting Musicon noemt zichzelf 'een inclusief allround Haags popcentrum dat aan de basis staat van de popinfrastructuur in de stad'. De organisatie besteedt aandacht aan alle ontwikkelingsstadia en kan muziekbeoefenaars begeleiden van educatie via talentontwikkeling naar concert- en festivalpodium. Het centrum biedt oefenruimtes en faciliteert muzieklessen en workshops in urban en popmuziek. Daarnaast organiseert Musicon concerten en festivals als KadeRock en Summer-time. Ook zijn er schoolvoorstellingen over de geschiedenis van popmuziek en hiphop, muzieklessen voor scholen en een scholentalentjacht. Onder de vlag van Musicon presenteren zelfstandige aanbieders een breed vrijetijdsaanbod.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is positief over het brede palet aan muzikale genres dat Musicon biedt. De organisatie heeft een podiumfunctie, biedt cultuureducatie en talentontwikkeling en organiseert concerten en festivals. Ze helpt jonge talenten niet alleen muziekinhoudelijk maar ook op zakelijk gebied. Naast de bijdrage aan popmuziek en urban prijst de Commissie de sterke programmering in niches. Zo heeft de organisatie een goed oog voor de buurt en programmeert ze daarom bijvoorbeeld Poolse hiphop. Musicon vervult door dit alles een onderscheidende rol in het muzikale ecosysteem van de stad. De Commissie betreurt het wel dat wereldmuziek in het aanbod nauwelijks aandacht krijgt, terwijl Musicon een biculturele achtergrond heeft.

De Commissie is overtuigd van de vakbekwaamheid van de vaste medewerkers van Musicon. De uitbreiding van het programmateam met een nieuwe vaste programmeur, programma-assistenten en gastprogrammeurs vindt zij positief. Alleen wordt haar niet duidelijk of en hoe zij zullen bijdragen aan een breder profiel in onder meer het genre urban. Voor de talentontwikkelingsprogramma's werkt Musicon met externe zelfstandige organisatoren. In de aanvraag ontbreekt volgens de

Commissie een reflectie op de pedagogische en didactische eisen die Musicon stelt aan mensen die lesgeven. Zij mist ook monitoring van het bereik van de educatieprogramma's en de tevredenheid van de deelnemers.

De Commissie vindt dat Musicon met een brede programmering met zeggingskracht het publiek aanspreekt. Niet alleen jongeren komen aan hun trekken, maar met Rockodons is er ook cultuureducatie voor de vaak vergeten groep ouderen. Wel is de Commissie van mening dat Musicon een groter publiek kan bereiken door meer aandacht te geven aan jazz en wereldmuziek.

De Commissie schetst de artistieke signatuur van Musicon als divers, eclectisch en toch herkenbaar en laagdrempelig. Musicon denkt volgens haar goed na over manieren om het publiek te blijven verrassen. De organisatie heeft onder meer een scherp oog voor niches en subgenres die bijdragen aan een groter publieksbereik. Musicon kiest hiermee soms voor onbetreden paden en is niet bang als een programma niet direct een groot publiek trekt. Hiermee laat de organisatie durf en progressie zien, aldus de Commissie. Zij zou dit lef graag ook terugzien bij de overige kernactiviteiten, zoals bij de cultuureducatie programma's en festivals.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van Musicon is volgens de Commissie gericht op het overwinnen van financiële uitdagingen en het verstevigen van de eigen positie, en oogt daarmee fragiel. De keuze voor groei noemt ze goed uitgewerkt. De organisatie geeft een heldere toelichting op het onderscheid tussen het muziekcentrum en de stichting. De personeelskosten zullen in 2025-2028 sterk toenemen doordat er een aantal zzp'ers in vast dienstverband komen. Dit ziet de Commissie als een bedrijfsrisico. De financieringsmix is voldoende, al zijn de reserves niet hoog. Musicon is zich ervan bewust dat de organisatie een hoger weerstandsvermogen nodig heeft en stelt in de aanvraag hier de komende jaren aandacht aan te besteden. De Commissie had graag meer ondernemerschap willen zien in de aanvraag, zeker omdat Musicon dit een kernwaarde noemt. Gezien de ervaring van het bestuur en de directie heeft ze wel voldoende vertrouwen in de bedrijfsvoering, de begroting en de reserves. Ook heeft de Commissie lof voor het concreet onderbouwde duurzaamheidsbeleid.

Het criterium goed werkgeverschap is volgens de Commissie ruim voldoende. De organisatie geeft kort en bondig de onderdelen weer: de statuten, reglementen, zelfevaluaties, vertrouwenspersonen en de toepassing van de Fair Practice

Code. De Commissie prijst Musicon voor de transparantie over de gages voor artiesten (SENA-norm) en noemt de organisatie een voorbeeld voor de popsector. Maar zij had graag gelezen hoe Musicon de Governance Code Cultuur specifiek invult en welke doelen de organisatie zich op dit gebied stelt.

Met kleinschalige activiteiten tot grote festivals weet Musicon volgens de Commissie met succes de niche hard, jong, wild, maar ook oud, alternatief en divers te bedienen. In de media- en pr-strategie zijn de verschillende doelgroepen, zoals urban publiek, goed onderbouwd. Ook is de organisatie duidelijk over het publiek dat zij bereikt. Dat waardeert de Commissie. Maar voor de cultuureducatie en het gebruik van de oefenruimtes mist zij monitoring van de deelnemers en uitgewerkte ambities.

Voor de Commissie zijn de positionering van Musicon en de samenwerkingen binnen de Haagse cultuurwereld helder. Wel had ze graag meer gelezen over de aansluiting bij en samenwerking met partijen buiten de cultuur, zoals met scholen en maatschappelijke organisaties. Net als de regionale en (inter-) nationale positie komen die onvoldoende uit de verf. Musicon vervult volgens de Commissie een essentiële rol binnen de keten van de popmuziek, zowel op het kleine als op het grote podium. Het popcentrum trekt groepen die nergens anders in Den Haag een plek vinden.

Diversiteit en inclusie

Musicon belicht in de aanvraag op transparante wijze toe waar de organisatie staat en waar ze aan werkt, aldus de Commissie. De vier P's worden summier toegelicht, met uitzondering van het onderdeel personeel. Op dit gebied toont Musicon zich bewust van de lacunes. In de programmering voor urban, hip-hop en queer *community* heeft Musicon volgens de Commissie goede stappen gezet. De Commissie noemt het een integraal onderdeel van Musicon om zo veel mogelijk diverse groepen aan te trekken. Maar maatschappelijke ontwikkelingen, zoals *all female* bands en een toename van het aantal (voor)vrouwen in zowel jazzensembles als in de punk- en rockscene, zijn volgens de Commissie te weinig in het aanbod terug te zien. De Commissie ziet dat de programmering steeds spannender wordt, al is die veelal gericht op traditionele gitaarliefhebbers. De Commissie juicht meer aanbod voor lhbtq+'ers toe. Tegelijk vraagt dit om bewustwording van mogelijk botsende publieks-groepen en programmering. De Commissie roept Musicon op meer aandacht te besteden aan sociale veiligheid binnen de wijd uitwaaiende programmering en noemt het een goede zaak om hiervoor extern advies in te winnen.

De organisatie hanteert bescheiden toegangsprijzen en heeft een groot bereik bij lage-inkomensgroepen. De Commissie

vindt dit een goede ontwikkeling. De digitale toegankelijkheid is op orde, al is de communicatie hoofdzakelijk gericht op jongeren. Ook vindt de Commissie het positief dat Musicon werkt aan een betere fysieke toegankelijkheid, zodat er minder drempels zijn voor mensen die rolstoelafhankelijk, slecht ter been en/of slechtziend of -horend zijn. Bij festivals is er ondersteuning voor deze doelgroep. Een lift ontbrak tot nu toe, maar wordt genoemd in de aanvraag. Door verbeteringen in de fysieke toegang van het pand kunnen volgens de Commissie nog meer samenwerkingspartners worden aangetrokken.

Concluderend prijst de Commissie de ambities en innovatiedrang van Musicon rond diversiteit en inclusie, maar wijst ze op een aantal blinde vlekken. Ze vraagt om bewustzijn van conflicterende programmering en aandacht voor sociale veiligheid om een inclusief klimaat binnen de organisatie beter te borgen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over het brede, diverse en eclectische aanbod van Musicon. Hiermee bereikt de organisatie

een publiek dat vaak niet bij andere Haagse cultuurinstellingen aan zijn trekken komt. In de programmering komen vele niches en subgenres aan bod. Daarnaast kunnen talenten zich op een laagdrempelige manier ontwikkelen. De Commissie prijst Musicon voor de transparantie over de gages voor artiesten (SENA-norm) en noemt de organisatie een voorbeeld voor de popsector. Op het gebied van diversiteit en inclusie signaleert de Commissie enkele blinde vlekken en geeft ze aanbevelingen.

Totaalscore

52

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. In de begroting staan beheerlasten voor de festivals die ook bij de incidentele subsidieregelingen van de gemeente Den Haag worden aangevraagd, zodat deze lasten dubbel gefinancierd worden.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Musicon een bedrag van € 432.500,00 toe te kennen.

Muzee Scheveningen

Stichting Muzee Scheveningen

Gevraagd subsidiebedrag: € 682.720,00

Inleiding

De missie van Stichting Muzee Scheveningen is om als mu-
seaal Cultuuranker de cultuurparticipatie van bewoners van
Scheveningen te stimuleren en het leven te verrijken via kunst
en cultuur, met als doel het bevorderen van sociale cohesie.
Dat wil Muzee Scheveningen bereiken door cocreatie met
bewoners en organisaties, talentontwikkeling en educatie,
wijkinitiatieven, inclusiviteit, en het leggen van verbindingen
binnen en buiten het stadsdeel. De focus ligt op verhalen
over het leven aan, met, in en op zee, verteld op multidisciplinaire wijze.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet hoe hard Muzee Scheveningen werkt om van een museum te transformeren in een Cultuuranker met een eigen museale collectie. Zij ziet veel potentie in de plannen van de organisatie, waarbij de museale collectie ten dienste komt te staan van de gemeenschap. In de activiteiten voor cultuurparticipatie ziet de Commissie steeds meer samenhang ontstaan. Dat geldt minder voor de museale tak. De Commissie heeft er begrip voor dat de organisatie behoedzaam te werk gaat, om de bestaande achterban niet van zich te vervreemden. Maar wat haar betreft heeft de organisatie nog wel stappen te zetten om beter aan te sluiten bij nieuwe doelgroepen, en een brede afspiegeling van de wijk bij de programmering te betrekken. Met de beoogde verbouwing zijn de Cultuurankerfunctie en de museumfunctie naar de verwachting van de Commissie beter te combineren. Wel adviseert zij de organisatie om goed na te denken over wat haar prioriteiten zijn, want Muzee Scheveningen wil volgens de Commissie erg veel tegelijk.

Het vakmanschap van Muzee Scheveningen bekijkt de Commissie vanuit twee perspectieven: de Cultuurankerfunctie en de museumfunctie. Bij de Cultuurankerfunctie ziet zij positieve

ontwikkelingen en potentie. De directeur heeft ervaring en de jonge medewerkersploeg wordt opgeleid. De Commissie vindt het ook goed dat de organisatie professionele makers betreft bij de Cultuurankerfunctie, en dat zij werkt met buurtprogrammeurs. Wel vindt de Commissie het jammer dat de organisatie pas vanaf 2025 budget reserveert voor programmamakers. Zij raadt haar aan om hiervoor projectsubsidie aan te vragen, zodat dit eerder kan. Verder maakt de aanvraag volgens de Commissie onvoldoende duidelijk of Muzee Scheveningen beschikt over een relevant professioneel netwerk. Over het vakmanschap binnen de museumfunctie is de Commissie kritisch. De presentaties in het museum zijn in haar ogen gedaeterd en de informatie is soms verouderd. Zij krijgt de indruk dat de organisatie wacht op nieuwbouw om de museumfunctie beter vorm te geven, maar dan had de Commissie wel willen lezen hoe het museale gedeelte er in de toekomst uitziet. Wel vindt zij het positief dat de vrijwilligers die rondleidingen geven, trainingen krijgen.

Ook voor de zeggingskracht constateert de Commissie een verschil tussen de Cultuurankerfunctie en de museumfunctie. Zij zou daarom graag zien dat de organisatie beter beschrijft hoe het museum en het Cultuuranker zich tot elkaar verhouden. Wat de Cultuurankerfunctie betreft vindt de Commissie het positief dat de organisatie de omslag maakt naar vraaggestuurd werken en voorbeelden geeft van cocreatieve

projecten. Ook waardeert zij het dat Muzee Scheveningen zes focusgroepen heeft. Projecten die ontstaan in cocreatie met doelgroepen hebben volgens de Commissie zeggingskracht voor deze groepen. De projecten lijken echter nog vooral uit de koker van Muzee Scheveningen zelf te komen, met inbreng van het publiek. De Commissie ziet graag dat de organisatie nog meer vraaggestuurd gaat werken. Het museale deel heeft volgens de Commissie weinig zeggingskracht voor andere mensen dan de traditionele Scheveningse achterban. Zij moedigt Muzee Scheveningen aan om aandacht te besteden aan moderne onderwerpen, zoals de organisatie in de aanvraag beschrijft, en om het museum interactiever te maken.

De verbinding met zee geeft Muzee Scheveningen in de ogen van de Commissie een herkenbare signatuur. Maar tegelijk kan dit volgens de Commissie een beperking zijn. Zij raadt de organisatie aan om voor de Cultuurankerprojecten niet altijd een koppeling te maken met maritieme thema's, maar ook nieuwe wegen in te slaan om andere publieksgroepen aan te spreken. Muzee Scheveningen staat wat haar betreft voor de uitdaging om erfgoed en cultuurparticipatie met elkaar in balans te brengen, zodat de organisatie het hele stadsdeel kan bedienen. De Commissie vindt het daarom positief dat Muzee Scheveningen onderzoekt hoe de toekomst van de kustplaats eruit kan zien, en dat de organisatie kruisbestuiving zoekt met andere sectoren en andere kunstvormen. Ook is het volgens

de Commissie vernieuwend dat er aandacht is voor nieuwe generaties en migrantengroepen. Het proces van Muzee Scheveningen om zich te ontwikkelen van een museum tot een Cultuuranker met museale collectie kan volgens de Commissie gezien worden als een experiment. En als dit experiment slaagt, kan het volgens haar landelijk een goed voorbeeld zijn voor andere musea die meer aan cultuurparticipatie willen doen. Wel vraagt de Commissie Muzee Scheveningen om ook aandacht te hebben voor vernieuwing van de museumfunctie.

Zakelijk beleid

De Commissie constateert dat Muzee Scheveningen de bedrijfsvoering in de huidige beleidsperiode verder heeft geprofessionaliseerd en dat de organisatie goed weet wat er nodig is om met de bedrijfsvoering de algemene missie te bevorderen. De toekomstige verbouwing heeft de organisatie naar het oordeel van de Commissie helder uitgewerkt. De risico's zijn in beeld, ook voor alternatieve scenario's waarin de verbouwing vertraging oploopt. De begroting is niet sluitend, omdat er rekening is gehouden met een gedeeltelijke sluiting in 2026 en een volledige sluiting in 2027 voor verbouwing.

Dit is volgens de Commissie goed toegelicht. Wel roept de begroting andere vragen op. Zo houdt de organisatie rekening met een huurverhoging, maar lijken de huisvestingskosten lager begroot dan de realisatie in de huidige cultuurplanperiode. Daarop mist de Commissie een toelichting. Ook mist zij reflectie op de inzet van een fondsenwerver, waarvan de baten volgens de Commissie niet in verhouding staan tot de lasten. De financieringsmix staat onder druk door de omslag van museum naar Cultuuranker. De Commissie verbaast zich hierover, omdat er enkele grote fondsen zijn die juist gericht zijn op cultuurparticipatieprojecten, waarbij Muzee Scheveningen volgens haar kansrijke subsidieaanvragen zou kunnen indienen. Dat er daarmee meer nadruk op private subsidies zou komen te liggen, vindt de Commissie geen probleem. Ook in Den Haag zijn volgens de Commissie meer incidentele subsidies te verkrijgen. De Commissie vindt het positief dat Muzee Scheveningen een duurzaamheidsbeleid heeft voor gebouw, bedrijfsvoering en producties. Ondanks enkele kritische noten heeft de Commissie er vertrouwen in dat Muzee Scheveningen de zakelijke professionalisering de komende periode voortzet.

Muzee Scheveningen geeft volgens de Commissie voldoende invulling aan goed werkgeverschap, maar zij ziet ook ruimte voor verbetering. De Commissie vindt het niet wenselijk dat de organisatie vrijwilligers inzet voor structurele werkzaamheden en dringt erop aan dat Muzee Scheveningen na de verbouwing

inderdaad betaalde krachten inzet voor horeca-activiteiten, zoals de bedoeling is. De Commissie vindt het wel positief dat de organisatie het vrijwilligerskeurmerk heeft. Muzee Scheveningen hanteert de Governance Code Cultuur, maar maakt niet duidelijk welke onderdelen de organisatie daarvan wel en niet toepast. Ook is niet duidelijk of er een bestuursreglement is en een protocol om belangenverstrengeling tegen te gaan. Verder merkt de Commissie op dat Muzee Scheveningen in de context van de Fair Practice Code vooral aandacht besteedt aan Fair Pay, en minder aan de andere principes van de code (Fair Share en Fair Chain). Zij vindt het positief dat de organisatie onderzoekt wat een passende cao voor haar is, en raadt haar aan deze zo snel mogelijk in te voeren. Positief is volgens de Commissie ook dat de organisatie van plan is jaarcontracten in 2025 om te zetten in vaste contracten, en dat er een externe vertrouwenspersoon komt, in aanvulling op de interne vertrouwenspersoon.

De Commissie prijst de relatie die Muzee Scheveningen heeft met het publiek, en de tomeloze inzet en het netwerk van de organisatie in de wijk. Zij ziet met plezier dat de organisatie verbonden is met wijkbewoners met diverse achtergronden en moedigt haar aan om daar verder in te groeien. Ook waardeert zij de grote diversiteit aan partners van Muzee Scheveningen. Uit de aanvraag kan zij niet opmaken of Muzee Scheveningen aan publieksmonitoring doet, terwijl de Commissie het wel

belangrijk vindt dat dit gebeurt. Ook moedigt zij de organisatie aan om ervoor te zorgen dat het vrijwilligersbestand een goede afspiegeling is van de wijk, zodat verschillende publieksgroepen zich vertegenwoordigd zien. De positionering van Muzee Scheveningen als Cultuuranker is volgens de Commissie goed, door de inbedding in de wijk. Maar de Commissie hecht ook waarde aan de museumfunctie, en als museum zou Muzee Scheveningen zich volgens haar veel beter kunnen positioneren. Het museum is wat haar betreft te lokaal gericht en mist context die presentaties interessant maakt voor mensen die niet tot de traditionele achterban behoren. De Commissie raadt de organisatie aan om zich aan te sluiten bij het Netwerk van Maritieme Bronnen, en te overleggen met collega-instellingen over manieren om interessanter te worden voor een grotere doelgroep. De Commissie mist een plan om meer doelgroepen naar het museum te halen. Publieksmonitoring zou de basis van zo'n plan kunnen vormen. Als Cultuuranker met museale functie is Muzee Scheveningen volgens de Commissie van groot belang voor Den Haag. Zij is wel van mening dat de twee functies beter geïntegreerd moeten worden en dat het museum daarbij een inhaalslag te maken heeft. Zij wil de organisatie stimuleren om haar potentie in de periode 2025-2028 waar te maken.

Diversiteit en inclusie

In de aanvraag mist de Commissie een reflectie op wat Muzee Scheveningen de afgelopen jaren heeft gedaan op het gebied van diversiteit en inclusie, in relatie tot de doelstellingen van de organisatie. Wel is zij van oordeel dat de organisatie goed uitlegt wat zij met een systematische aanpak wil bereiken op het gebied van personeel, programmering, publiek en partners. Volgens de Commissie valt er vooral in het museum nog veel te winnen op al deze punten. Ook vindt zij het positief dat de organisatie een klankbordgroep diversiteit en inclusie heeft ingesteld en dat zij zich realiseert dat ze meer diversiteit in huis moet halen. De Commissie vindt het belangrijk dat dit gebeurt. Uit de aanvraag maakt de Commissie op dat er een nulmeting heeft plaatsgevonden; graag had zij de resultaten daarvan gezien, en SMART geformuleerde doelstellingen. Wel waardeert zij de samenwerking met een expert op het gebied van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid. Positief vindt de Commissie ook dat de organisatie experts inzet om de fysieke en sociale drempels weg te nemen en dat zij de website aanpast aan toegankelijkheidseisen. Ook accepteert Muzee Scheveningen de Ooievaarspas, maar het is de Commissie niet duidelijk of de organisatie meer doet om de financiële toegankelijkheid te vergroten. De Commissie vindt het waardevol dat de organisatie sessies organiseert voor vrijwilligers

over haar visie op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid. De Commissie pleit voor beleid op het vlak van sociale veiligheid voor het personeel en vrijwilligers. Positief is wat de Commissie betreft dat Muzee Scheveningen openstaat voor nieuwe doelgroepen. Vooral in het personeels- en vrijwilligersbestand heeft de organisatie volgens haar nog een slag te maken om voor een inclusief klimaat te zorgen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie vindt het positief dat Muzee Scheveningen zich ontwikkelt tot een Cultuuranker met museale collectie. Daarmee is de organisatie volgens haar in potentie van belang voor Den Haag. De Commissie wil de organisatie stimuleren om haar potentie in de periode 2025-2028 waar te maken. Daarvoor is het volgens haar belangrijk dat Muzee Scheveningen nog aantrekkelijker wordt voor nieuwe doelgroepen. Dat geldt voor de Cultuurankerfunctie en in sterkere mate voor de museumfunctie. De organisatie kan volgens de Commissie nog meer vraaggestuurd werken en zou moeten nadenken over projecten die niet zeegerelateerd zijn. Positief vindt zij de kruisbestuiving die Muzee Scheveningen

zoekt met andere disciplines, en het feit dat de organisatie openstaat voor nieuwe doelgroepen. Het museum is volgens de Commissie aan modernisering toe. Verder vindt zij het belangrijk dat het personeels- en vrijwilligersbestand een betere afspiegeling wordt van het stadsdeel.

Totaalscore

48

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 682.720,00 per jaar aan Stichting Muzee Scheveningen toe te kennen voor de functie Cultuuranker stadsdeel Scheveningen overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Nederlands Dans Theater

Stichting Nederlands Dans Theater

Gevraagd subsidiebedrag: € 3.207.935,00

Inleiding

Stichting Nederlands Dans Theater heeft als doel om zo veel mogelijk mensen via dans unieke ervaringen en perspectieven te bieden, op die manier met hen in dialoog te gaan en daarmee inclusie te bevorderen. Nederlands Dans Theater is een toonaangevend, internationaal, hedendaags dansgezelschap dat zich profileert door creatie, onderzoek en talentontwikkeling. In zijn streven naar innovatie werkt Nederlands Dans Theater samen met internationale choreografen en kunstenaars, en verbindt zich met publiek en *community's*, niet alleen in Den Haag, maar ook (inter)nationaal.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 beschouwt het Nederlands Dans Theater (NDT) als een instelling die op het hoogste niveau opereert met excellente dansers. De artistieke signatuur is helder en NDT levert volgens de Commissie alleen al door de excellentie een unieke bijdrage aan de sector, zowel binnen Den Haag als landelijk. De door NDT geformuleerde visie en missie zijn volgens de Commissie eigentijds en de samenhang binnen het artistieke profiel is goed onderbouwd. De intrinsieke verandering die NDT heeft ingezet zonder daarbij haar erfgoed en traditie te verloochenen, is voor de Commissie geloofwaardig en prijzenswaardig. Wat betreft het makersprofiel en de medewerkers is er volgens de Commissie aantoonbaar aandacht voor diversiteit en inclusie. Op het vlak van vernieuwing en experiment is de Commissie positief over de samenwerking met Korzo, de nieuwe choreografische stemmen die aan bod komen en het digitale aanbod van NDT, al had zij op het gebied van meerstemmigheid graag meer reflectie en onderbouwing gezien. Zo had de Commissie graag gelezen welke artistiek-inhoudelijke criteria NDT hanteert bij de keuze van choreografen en bij het al dan niet aangaan van eenmalige of langere verbintenissen met de verschillende choreografen. Maar NDT is naar het oordeel van de Commissie door zijn statuut ontegenzeggelijk een

publiekstrekker. Of de vernieuwde aanpak ook daadwerkelijk nieuw publiek zal aanspreken, zal moeten blijken.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van NDT is volgens de Commissie in orde. Wel heeft zij zorgen over de begroting. Die oogt risicovol met een negatief saldo voor alle jaren. Dit wordt vooralsnog opgevangen met een onttrekking aan de financiële reserve. Het valt de Commissie op dat NDT in de begroting uitgaat van hogere eigen inkomsten, maar tegelijk meer onzekerheid voorziet in kaartverkoop en internationale tourschema's. De duurzame ambities liggen vooral op het gebied van vermindering van de intercontinentale tours, terwijl deze tevens zorgen voor een substantiële inkomstenbron. Op deze contradictie had de Commissie graag een reflectie gelezen. Alternatieven voor tegenvallende inkomsten ontbreken, maar met de substantiële eigen reserves van NDT acht de Commissie dit niet noodzakelijk. Ook de salarisuitgaven stijgen substantieel, constateert de Commissie. NDT erkent in zijn meerjarenbeleidsplan de risico's en geeft een heldere risicoanalyse en een adequate reflectie. Dat laat naar de mening van de Commissie inzicht en realiteitszin zien, maar zij

had daarop graag meer toelichting gelezen. Het in het beleidsplan omschreven verdienmodel van de onlinevoorstellingen ziet de Commissie als fragiel. Ze vraagt zich af of dit realistisch is. De financieringsmix is in orde. NDT laat op het gebied van goed werkgeverschap zien dat het werkt conform de Governance Code Cultuur en Fair Practice Code. De Commissie constateert dat de organisatie daarin forse stappen heeft gezet. De toelichting op de Governance Code Cultuur had volgens de Commissie wat uitgebreider mogen.

Op het gebied van publieksbereik zijn de ambities van NDT hoog, maar er is geen sprake van monitoring, een doelgroepenmodel en een marketingstrategie, constateert de Commissie. NDT lijkt sterk te leunen op zijn trouwe publiek. Maar als de instelling een nieuwe artistieke koers vaart, past een reflectie op hoe zij het trouwe publiek wil vasthouden en nieuw publiek wil bereiken, naar de mening van de Commissie. Over het aanhouden van het onlineaanbod na de COVID-19-pandemie is de Commissie enthousiast, aangezien NDT hiermee haar doelgroep verbreedt, maar ook hier mist de Commissie een toelichting op de strategie.

In het beleidsplan geeft NDT een helder beeld van zijn positionering als producent op lokaal en (inter)nationaal gebied. De aandacht die NDT heeft voor de ontwikkeling van dansers en choreografen past wat de Commissie betreft goed bij zijn missie. De samenwerking met lokale en internationale partners is

volgens de Commissie goed uitgekristalliseerd, maar landelijk is dat minder het geval. De Commissie ziet de maatschappelijke relevantie van NDT in de samenwerking met Korzo, het veelvuldig optreden in Amare en het educatieaanbod voor kinderen. De instelling is volgens de Commissie zelfs een icoon voor de stad en belangrijk voor het profiel van Den Haag als internationale dansstad.

Diversiteit en inclusie

De Commissie vindt het positief dat in de plannen van NDT op basis van een nulmeting en een reflectie concrete doelen zijn geformuleerd om diversiteit en inclusie handen en voeten te geven. Toch kan er volgens haar nog steeds een tandje bij, zeker op het gebied van een meer divers en inclusief publieksbereik en het SMART formuleren van doelstellingen. NDT spreekt weliswaar ambities uit voor het thema diversiteit en inclusie, maar geeft geen onderbouwing, noemt geen streefcijfers en beschrijft geen strategie. Dat vindt de Commissie een gemis. Wel waardeert zij het dat NDT uitvoerig beschrijft en beargumenteert hoe het werkt aan een inclusief klimaat op de werkvloer, met name in de bedrijfsvoering en het personeelsbeleid.

Cultuureducatie

Het brede educatiepakket dat NDT aanbiedt, is volgens de Commissie aansprekend en redelijk onderbouwd. De keuze om zich te verbinden met twee grote scholen in de Schilderswijk vindt de Commissie sterk, omdat het voor focus zorgt. Zij is ook positief over het jaarlijkse educatieve dansproject en de presentatie daarvan in de NDT Black Box in Amare. Wel had de Commissie graag meer gelezen over hoe de instelling deze projecten evalueert met de scholen, hoe zij het educatieaanbod borgt en hoe zij ervoor zorgt dat dit aanbod aansluit bij de belevingswereld van jongeren.

Talentontwikkeling en makersklimaat

De Commissie waardeert eveneens de door NDT gekozen insteek van talentontwikkeling. De plannen zijn voor de Commissie inzichtelijk, al had de verbinding tussen talentontwikkeling, innovatie en meerstemmigheid naar het oordeel van de Commissie wat meer onderbouwd mogen worden. Wie de makers begeleidt en hoe coaching plaatsvindt, is

volgens de Commissie in het beleidsplan niet duidelijk beschreven. Aandacht voor makers die zich buiten de traditionele kunstvakopleidingen ontwikkelen, wordt immers via samenwerkingspartner Korzo gerealiseerd en niet door NDT zelf, merkt de Commissie op. NDT richt zich vooral op makers in haar eigen huis.

de organisatie heeft ingezet. Ook verwacht de Commissie dat NDT zich extra inspant op het gebied van diversiteit en inclusief publieksbereik. De zakelijke bedrijfsvoering met een structureel negatief saldo blijft een aandachtspunt.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie beschouwt het Nederlands Dans Theater als een icoon voor de stad. NDT opereert op het hoogste niveau met excellente dansers, waarmee het een unieke bijdrage levert aan de danssector. De intrinsieke verandering die NDT heeft ingezet zonder daarbij zijn erfgoed en traditie te verloochenen, is volgens de Commissie prijzenswaardig. NDT is volgens haar ontegenzeggelijk een internationale publiekstrekker. Door zijn samenwerking met Korzo, zijn veelvuldige optredens in de stad en zijn educatieaanbod voor kinderen is NDT in de ogen van de Commissie eveneens maatschappelijk relevant voor de stad. De Commissie adviseert NDT om zich meer in te spannen om zijn doelgroep te verbreden en vast te houden, zeker gezien de nieuwe artistieke koers die

Totaalscore

64

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Nederlands Dans Theater een bedrag van € 3.207.935,00 toe te kennen voor de functie dansgezelschap overeenkomstig artikel 9:1 van de Subsidie-regeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie C Den Haag 2023.

Nest

Stichting Nest Foundation

Gevraagd subsidiebedrag: € 280.000,00

Inleiding

Stichting Nest Foundation is een tentoonstellingsruimte voor kunstenaars en een ontmoetingsplek voor dialoog, educatie en onderzoek voor een breed publiek. De organisatie positioneert zich in het hart van verschillende krachtenvelden binnen en buiten de kunstwereld, tussen academie en museum, tussen atelier en galerie, en tussen buurtgenoot en kunstprofessional. Met haar tentoonstellingen en programma's belicht zij sociale vraagstukken vanuit verschillende perspectieven. Haar visie is om op een toegankelijke manier de samenleving te duiden. Samenwerkingen en ontmoetingen staan daarbij centraal. Ook talentontwikkeling is onderdeel van haar activiteiten.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 beoordeelt de samenhang binnen het artistieke profiel van Nest als sterk. Zij is lovend over de consistentie van presentaties, thematische focus en inclusieve en toekomstgerichte programma's. De gekozen thematieken en samenwerkingen zijn naar de mening van de Commissie ook in lijn met de bredere artistieke en zakelijke ambities van de organisatie. Dit geldt ook voor het diversiteits- en inclusiebeleid, gezien de gehanteerde thematieken.

De vakdeskundigheid van de betrokken curatoren en kunstenaars is volgens de Commissie hoogstaand. Nest heeft het toezicht op kwaliteit ook verankerd in zijn directieteam, constateert de Commissie. De organisatie heeft naar het oordeel van de Commissie solide samenwerkingspartners van uitzonderlijke kwaliteit. Naar de mening van de Commissie is Nest ook succesvol in zijn inspanningen om een breed publiek aan te spreken, onder meer door zijn focus op maatschappelijk relevante thema's en het aan de tentoonstellingen verbonden programma. Als voorbeeld verwijst de Commissie naar de hoge kwaliteit van de debatten. Volgens de Commissie lukt het de organisatie bovendien om in de breedte te programmeren zonder haar signatuur en inhoudelijkheid te

verliezen, wat de Commissie als een verdienste ziet, al is er door de brede programmering en het achterwege laten van een overkoepelend thema altijd een risico op verwatering van de artistieke identiteit. Door de activiteiten te verspreiden over verschillende locaties in de stad, is het programma nog toegankelijker geworden, merkt de Commissie op, gezien de stijging van de bezoekersaantallen. Ook de diverse samenwerkingen tonen voor de Commissie overtuigend aan dat Nest met zijn programmering in staat is te inspireren en te verbinden.

Met zijn unieke benadering van kunst en zijn bijdragen aan de culturele dialoog, waarin de organisatie via tentoonstellingen conventionele perspectieven van de canonieke geschiedenis aan de orde stelt, is Nest volgens de Commissie oorspronkelijk en zeer waardevol voor de Haagse culturele sector. Ook zijn samenwerkingen binnen een thema, zoals de dialoog met de museale collecties, volgens de Commissie origineel, experimenteel en van waarde voor de stad. Daarnaast experimenteert Nest naar de mening van de Commissie met de presentatie van kunst door het integreren van scenografie. Dit doet de organisatie volgens de Commissie in samenwerking met vooraanstaande namen op het gebied van tentoonstellingsontwerp. De instelling verkent ook actief de rol van kunstenaars in de maatschappij en initieert debatten over belangrijke kwesties binnen de

kunstwereld, constateert de Commissie met waardering. Nest zet zich in voor de ontwikkeling van persoonlijke artistieke trajecten en voor de sector in het algemeen. Op deze wijze levert Nest een belangrijke bijdrage aan het artistieke discours, aldus de Commissie.

Zakelijk beleid

De begroting van Nest is volgens de Commissie transparant en realistisch. De financieringsmix leunt voor een aanzienlijk deel op subsidies, constateert de Commissie, wat volgens haar risicovol is. Wel waardeert de Commissie het dat de organisatie actief zoekt naar financieringsbronnen. Dit blijkt uit de talrijke projectaanvragen in twee jaar tijd. Een risicoanalyse en reflectie, bijvoorbeeld bij verminderde subsidietoekenning, ontbreken. Die zijn naar het idee van de Commissie wel relevant, gezien de enthousiasmerende ambitie van Nest om te groeien, en de substantiële stijging van de personeelskosten en kunstenaarshonoraria die daarmee gepaard gaat. De financiële reserves zijn prima. Op het gebied van duurzaamheid is de instelling op tal van fronten actief, constateert de Commissie. Zo vindt er in

samenwerking met de gemeente een totale renovatie plaats van het pand en binnen de organisatie vinden er acties plaats als hergebruik van materialen en deelname aan een van de Haagse duurzaamheidskringen.

Op het gebied van goed werkgeverschap waardeert de Commissie het dat Nest inzichtelijk maakt hoe zij de Governance Code Cultuur heeft toegepast. Wat betreft de Fair Practice Code implementeert Nest de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst en de richtlijn kunstenaarshonoraria. Ook vindt de Commissie de uitbreiding van het aantal fte's positief, omdat de duurzaamheid van de organisatie hierdoor toeneemt.

In het culturele veld, maar ook daarbuiten, weet Nest zich volgens de Commissie adequaat te profileren, zowel lokaal als (inter)nationaal. De organisatie beweegt zich in talrijke relevante en volgens de Commissie ook interessante samenwerkingsverbanden, van deelname aan festivals en evenementen tot samenwerking op het gebied van cocreatie. Buiten het culturele veld werkt zij samen met opdrachtgevers zoals de Rijksbouwmeester voor tijdelijke tentoonstellingen op maat op onconventionele locaties voor een specifiek publiek. De maatschappelijke rol van Nest – voor zowel de lokale gemeenschap als de kunstwereld in bredere zin – is daarmee volgens de Commissie evident, ook gezien de thematiek, het

educatieprogramma en de samenwerking met een breed palet aan onderwijsinstellingen. De Commissie ziet Nest als een cruciale speler in het culturele aanbod en voor het makersklimaat in Den Haag. Met haar programma weet de organisatie bovendien een jong publiek aan te spreken en dat is eveneens van belang voor de stad. De instelling investeert volgens de Commissie bovendien in de toekomst met haar kinderprogramma Verwend Nest, waarmee zij volgens de Commissie ook op de lange termijn bijdraagt aan de culturele ontwikkeling van de gemeenschap. Met haar brede, inclusieve programmering met onder meer debatten en een educatieprogramma weet Nest volgens de Commissie ook een gevarieerd publiek aan te spreken. De organisatie maakt daarbij slim en effectief gebruik van online media en de inzet van influencers om specifieke groepen te bereiken, merkt de Commissie op. Daarnaast zorgt de deelname aan talrijke festivals, zoals Crossing Border, Movies that Matter en Down the Rabbit Hole, en grootschalige evenementen als beurzen en manifestaties als Art Rotterdam voor verbreding van het publiek van Nest. Een systematische monitoring van publiekssamenstelling en -gedrag ontbreekt, waardoor de organisatie daarop ook niet kan sturen.

Diversiteit en inclusie

Nest heeft in zijn meerjarenbeleidsplan gereflecteerd op het thema diversiteit en inclusie, maar deze reflectie blijft naar de mening van de Commissie wat aan de oppervlakte. De Commissie ziet wel enige ambitie. Zo volgen de hosts die de organisatie inzet om haar publiek te verwelkomen trainingen voor de begeleiding van mensen met een auditieve en/of visuele beperking en trainingen voor inclusief taalgebruik. De organisatie heeft ook een nulmeting uitgevoerd, wat de Commissie toejuicht. Deze meting laat volgens de organisatie een positieve ontwikkeling zien op het gebied van een breed publieksbereik, maar de resultaten daarvan zijn in het meerjarenbeleidsplan niet gedeeld, waardoor de Commissie deze niet kan toetsen. Er zijn geen SMART-doelstellingen geformuleerd of streefcijfers vastgesteld. De organisatie claimt dat diversiteit in haar DNA zit, maar de Commissie ziet dit niet terug in bijvoorbeeld gerichte acties om daadwerkelijk diverse publieksgroepen te bereiken. Ook een coherente strategie ontbreekt, wat de Commissie wel relevant lijkt, gezien de groeiambities van Nest. De Commissie waardeert wel de inspanningen die Nest verricht om zijn aanbod zo toegankelijk mogelijk te maken. Zo varieert de instelling met prijzen en kortingen op de tickets, om daarmee financiële drempels weg te nemen. Ook ziet de Commissie dat de organisatie oog heeft

voor fysieke drempels, taalbarrières, mensen met een auditieve en/of visuele beperking en neurodiversiteit, en daarop gericht acties onderneemt. De toelichting op toegankelijkheid is volgens de Commissie helder beschreven en concreet uitgewerkt. De Commissie waardeert het dat de organisatie daartoe externe expertise van een gespecialiseerd bureau heeft aangetrokken. Daarnaast ziet de Commissie dat Nest significante stappen zet om een inclusief klimaat te creëren voor personeel, publiek en samenwerkingspartners. Op het gebied van personeel blijkt dat onder meer uit de kansen om door te groeien en de interne gedragscode. Wat publieksinclusie betreft waardeert de Commissie de buurtgerichte initiatieven van Nest. De instelling verbindt de thema's in haar programma bovendien met een breed scala aan partners, van professionele kunstinstellingen tot buurtorganisaties, waarmee zij eveneens een breder publiek bereikt. De Commissie vindt wel dat het diversiteits- en inclusiebeleid van Nest nog wat terughoudend is en soms te weinig expliciet, waardoor de duurzaamheid en de borging ervan niet inzichtelijk zijn voor de Commissie.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet Nest als een cruciale speler in het culturele aanbod en voor het makersklimaat in Den Haag vanwege zijn oorspronkelijke signatuur. Deze uit zich onder meer in de wijze waarop de organisatie bijdraagt aan de culturele dialoog: zij stelt via tentoonstellingen conventionele perspectieven van de canonieke geschiedenis aan de orde, verkent de rol van kunstenaars en initieert debatten over belangrijke kwesties binnen de kunstwereld. Aandachtspunt is de fragiele financieringsmix, die voor een aanzienlijk deel leunt op subsidies. Ook raadt de Commissie de organisatie aan een financiële risicoanalyse uit te voeren en een coherente strategie te ontwikkelen op het gebied van diversiteit en inclusie, gezien haar groeiambitie.

Totaalscore

59

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Nest Foundation een bedrag van € 280.000,00 toe te kennen.

New European Ensemble

Stichting New European Ensemble

Gevraagd subsidiebedrag: € 225.000,00

Inleiding

Stichting New European Ensemble werd in 2009 in Nederland opgericht door vijftien musici uit verschillende Europese landen. Dankzij vijftien jaar samen spelen is een eigen speelcultuur ontstaan, waarbij het (ongedirigeerde) samenspel volgens het ensemble diepgang en expressie verleent aan gelaagde muzikale composities. Via de muziek wil het ensemble verhalen vertellen over maatschappelijke thema's aan een breed publiek. Regelmatig zoekt het New European Ensemble verbinding met andere disciplines als film, literatuur, dans, theater en beeldende kunst. Componisten uit binnen- en

buitenland schrijven opdrachtwerken voor de groep. Om bij te dragen aan talentontwikkeling werkt New European Ensemble samen met de compositieafdeling van het Koninklijk Conservatorium en met Gaudeamus Muziekweek.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft met belangstelling de aanvraag van New European Ensemble (NEuE) gelezen. De Commissie prijst de excellente producties die de aanvrager maakt en is bovendien onder de indruk van het lef dat de organisatie in het artistieke product, maar ook in de aanvraag, toont. De programmering van NEuE is volgens de Commissie een integraal onderdeel van de artistieke en zakelijke ambities en de instelling onderbouwt goed vanuit welk artistiek profiel zij handelt. Over de zeggingskracht van de concerten van NEuE is de Commissie zeer positief. Aan de programmering ligt een eigen verhaal ten grondslag waarin maatschappelijke thema's overtuigend zijn uitgewerkt. De instelling probeert hiermee in combinatie met de urgentie waarmee de musici de muziek van NEuE uitvoeren, een breed publiek aan te spreken. De Commissie is daarnaast

positief over de originele hoofdthema's – dekolonisatie, bezinning en ecologie – en is nieuwsgierig naar een nadere uitwerking hiervan.

De uitstekende musici van NEuE hebben in vijftien jaar een eigen samenspeelcultuur ontwikkeld en daarmee staat volgens de Commissie hun vakdeskundigheid buiten kijf. Deze samenspeelcultuur is niet alleen op het podium terug te zien, maar de musici hebben ook artistiek en zakelijk veel inbreng binnen de platte organisatiestructuur. Daarbij is het uitgangspunt altijd om op het hoogste niveau te kunnen creëren. Dat daarmee de focus niet primair bij het publiek ligt, begrijpt de Commissie, maar zij vraagt zich af of de voorgenomen verbreding en verjonging van het publiek genoeg aandacht krijgt binnen de programmering. De Commissie vindt het binnen het educatiebeleid van NEuE wel getuigen van een goed zicht op publieksbinding dat NEuE jong publiek bewust kennis wil laten maken met hedendaagse muziek. Zo wil het gezelschap begrip kweken voor het repertoire bij een jonge doelgroep, zodat er ook in de toekomst interesse blijft bestaan voor hedendaagse muziek.

NEuE is niet het enige Haagse nieuwemuziekensemble, maar onderscheidt zich volgens de Commissie met name door zijn veelzijdige en flexibele bezetting, zijn productionele slagkracht en zijn focus op internationaal ensemblerepertoire. Door de

traditionele uitvoering en verschijningsvorm draagt NEuE niet in hoge mate bij aan vernieuwing of experiment in de sector. De eerdergenoemde hoofdthema's kunnen in de ogen van de Commissie tot vernieuwing binnen de organisatie leiden, maar missen nu nog een praktische vertaalslag.

Zakelijk beleid

Op zakelijk gebied ziet de Commissie een gezonde bedrijfsvoering. De begroting is sluitend, realistisch en berust op een goede financieringsmix. De aanvrager is grotendeels afhankelijk van fondsen, maar heeft in de coronaperiode wel ondernemerschap getoond met het opzetten van online projecten. Ook zoekt de aanvrager actief naar vrienden, sponsors en private fondsen. In het licht van het hoge aantal uitvoeringen van NEuE zijn de eigen inkomsten wat aan de lage kant. De onderbouwing die het ensemble geeft voor de verhoging van het aangevraagde subsidiebedrag, rust voor een groot deel op de koppeling met de aanvraag van NEuE bij het Fonds Podiumkunsten. Dat de organisatie in de aanvraag de gevolgen benadrukt die ontstaan als de honorering van beide aanvragen uiteenloopt, snapt de Commissie, maar zij

beoordeelt nu eenmaal de subsidieaanvragen op basis van de criteria gesteld in de Subsidieregeling van de gemeente. De Commissie is niet te spreken over de indexatie van het subsidiebedrag dat NEuE bij het Fonds Podiumkunsten heeft aangevraagd. Dit geeft in haar ogen een vertekend beeld van het dekkingsplan. Positief vindt de Commissie dat de financiële reserves op orde zijn en dat de organisatie de risico's goed in kaart heeft gebracht. Aangezien ecologie een van de drie hoofdthema's van de instelling is, had de Commissie wel graag een concretere uitwerking van het duurzaamheidsbeleid gezien. Dit gaat in haar ogen verder dan het onderschrijven van het statement TE ZIJN OF NIET TE ZIJN.

NEuE laat volgens de Commissie overwegend goed werkgeverschap zien, maar op de reden voor de voorgenomen overgang naar een raad-van-toezichtmodel had de Commissie graag een toelichting gekregen. Zij vindt het positief dat de organisatie de Governance Code Cultuur toepast en een deel – met name het principe van Fair Pay – van de Fair Practice Code. Maar zeker vanwege de voorgenomen groei zou de Commissie graag zien dat NEuE in plaats van enkel opdrachtgever te zijn meer invulling geeft aan zijn rol als werkgever, specifiek in het verduurzamen van de arbeidsrelaties met musici en met de zakelijke leiding. Ook al geven de meeste musici de voorkeur aan een zzp-relatie met NEuE, dan nog vindt de Commissie – gezien die verduurzaming – dat de

organisatie hier zelf een standpunt in kan nemen vanuit goed werkgeverschap. Zeker gezien het feit dat de organisatie actief is op het gebied van belangenbehartiging binnen de sector.

Op het gebied van publieksbereik mist de Commissie concrete doelstellingen en ook de visie op het (beoogde) publiek is vrij algemeen beschreven. Er heeft geen publieksmonitoring plaatsgevonden. De Commissie betwijfelt daarnaast of het grote online bereik dat het NEuE beschrijft zich, gezien de aard ervan, daadwerkelijk vertaalt in bezoekers. Wel vindt zij het positief dat de organisatie een pr-bureau heeft ingeschakeld.

De Commissie ziet NEuE als een gerenommeerd ensemble dat een belangrijke functie vervult in de stad. NEuE reflecteert in de aanvraag helder op de eigen positie in de stad en (inter) nationaal. Ook heeft de Commissie waardering voor het feit dat NEuE naast de samenwerkingen met partners binnen de culturele sector (Koninklijk Conservatorium en OPERA2DAY) ook samenwerkingen aangaat met instellingen van buiten de sector, zoals het Internationaal Strafhof en Wereldnatuurfonds, waarin de eigen signatuur overeind blijft. Kritisch is de Commissie over het feit dat NEuE weinig samenwerkingen zoekt met maatschappelijke instellingen in de wijken en over de beperkte omvang van het educatieprogramma.

Diversiteit en inclusie

NEuE reflecteert op het eigen diversiteits- en inclusiebeleid, maar de bijbehorende doelstellingen zijn vooral op het aspect tijd niet voldoende SMART uitgewerkt. Er is een nulmeting gedaan en de Commissie is positief over het ambitieniveau van NEuE, al kan de uitwerking op de vier P's volgens haar net iets scherper. De organisatie heeft na een training bij Binoq Atana actie ondernomen om een bestuursvoorzitter aan te trekken die wat diversiteit betreft een aanvulling is op de samenstelling van het bestuur; dat vindt de Commissie een goede zaak.

De organisatie zet ook stappen op het gebied van toegankelijkheid door de website aan te passen voor slechtzienden en eisen te stellen aan fysieke toegankelijkheid van concerten. Op het gebied van het wegnemen van financiële drempels zou NEuE meer kunnen doen, aldus de Commissie. Over de sociale toegankelijkheid van NEuE heeft de Commissie enige twijfels vanwege het vrij intellectuele karakter van de programmering.

NEuE zorgt in voldoende mate voor een inclusief klimaat voor het personeel door een vertrouwenspersoon ter beschikking te stellen, evenals protocollen, klachtenregelingen en uitgewerkte stappenplannen. Bij de zorg voor een inclusief klimaat voor publiek en de aandacht voor diversiteit en inclusie bij de

samenstelling van het programma is volgens de Commissie nog wel winst te behalen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie prijst de excellente producties en de eigen samenspeelcultuur van New European Ensemble, en de samenhang binnen het artistieke profiel. Zij vraagt zich wel af of de voorgenomen verbreding en verjonging van het publiek genoeg aandacht krijgt in de programmering. De Commissie is van mening dat NEuE van grote waarde is voor de stad, maar dat het ensemble zijn maatschappelijke rol en het educatieprogramma nog kan uitbreiden. De Commissie is tevreden over de gezonde bedrijfsvoering, maar zou wel graag zien dat NEuE meer invulling geeft aan zijn rol als werkgever, specifiek in het verduurzamen van de arbeidsrelaties met musici en zakelijke leiding. Op het gebied van diversiteit en inclusie ziet de Commissie vooruitgang; verdere winst is volgens haar te behalen door de ambities op dit gebied aan te scherpen.

Totaalscore

57

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij is kritisch over het feit dat NEuE het aangevraagde bedrag van het Fonds Podiumkunsten heeft geïndexeerd. Dat is niet toegestaan volgens de inrichtingseisen van de gemeente, het geeft een vertekend beeld van het dekkingsplan en zou daarmee kunnen impliceren dat de subsidiebijdrage van de gemeente ook moet stijgen. De Commissie adviseert het bedrag van deze indexering in mindering te brengen op het aangevraagde bedrag.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting New European Ensemble een bedrag van € 200.000,00 toe te kennen.

OFFprojects

Stichting OFF Projects

Gevraagd subsidiebedrag: € 150.000,00

Inleiding

Stichting OFF Projects is een Haags danscollectief dat interdisciplinaire voorstellingen, installaties en evenementen creëert en realiseert. Zij streeft ernaar conventies uit te dagen en legt hierbij de nadruk op het scheppen van transformatieve kunstervaringen. Daarnaast biedt zij multidisciplinaire educatieve activiteiten aan op het gebied van kunst in de breedste zin van het woord, en biedt zij een platform aan (podium)kunstenaars.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 beoordeelt de samenhang binnen het artistieke profiel van OFFprojects als consequent en integer. De artistieke visie en praktijk zijn in lijn met de missie en zelfs de bedrijfsorganisatie sluit daarop aan. De missie en visie ziet de Commissie terug in de interdisciplinariteit, de methodiek en de improvisatietechnieken die de organisatie hanteert. Er is een sterke samenhang tussen onderzoek, experimenten en de gerichte activiteiten voor publieksbetrokkenheid. De Commissie stuit in de missie van OFFprojects soms op wat vage bewoordingen met grote beloftes, zoals ‘diverse vormen van samenzijn’ en ‘collectieve geest’. Dergelijke termen vergen wat de Commissie betreft meer uitleg om inzichtelijker te maken wat de organisatie beoogt en hoe zij daaraan uiting wil geven.

Het team van OFFprojects bestaat uit makers die hoog zijn aangeschreven in het dansveld. De Commissie is dan ook overtuigd van hun vakbekwaamheid. Het gezelschap ontving een nominatie voor de meest indrukwekkende dansproductie en benoemingen van gerenommeerde media voor beste dansproductie en beste choreografie van seizoen 2022–2023. Volgens de Commissie weet het collectief exact wat het doet, waarvoor het staat en hoe het zijn missie bereikt. Gezien de

werkwijze met publieksinteracties en improvisaties acht de Commissie dat van groot belang.

De recensies in de media, de nominatie en de benoemingen laten zien dat OFFprojects het publiek overtuigend weet te raken. Wat de Commissie sterk vindt, is dat de organisatie het voor elkaar heeft gekregen een *community* rondom haar sessies en voorstellingen te bouwen. OFFprojects investeert ook stevig in de relatie met haar publiek. De Commissie is er minder zeker van dat het collectief ook het grote brede publiek aanspreekt. De gemiddelde zaalbezetting wekt bij haar de indruk dat dit niet het geval is.

OFFprojects heeft zonder twijfel een originele artistieke signatuur, meent de Commissie. Zij signaleert dat de danstaal van het collectief diep geworteld is in de moderne dans, maar dat het maakproces, de choreografie, de improvisatie, de onderzoekende inslag en het intieme contact met het publiek OFFprojects onderscheidt van andere gezelschappen. Het collectief treedt buiten de theatrale conventies en ook daarom biedt het volgens de Commissie een unieke bijdrage aan de stad. Wat bewegingstaal betreft onderscheidt OFFprojects zich niet, naar het oordeel van de Commissie.

OFFprojects levert volgens de Commissie een zeer eigen bijdrage aan de artistiek-inhoudelijke ontwikkeling van de

danssector op het gebied van vernieuwing en experiment. Dat bereikt het collectief niet zozeer door zijn dansidoom, maar wel door zijn interdisciplinaire werkwijze, presentatievorm en dialoog met het publiek. Daarmee vindt de Commissie OFFprojects van belang voor de Haagse culturele sector. Landelijk gezien zijn er meer gezelschappen die verschillende methodieken onderzoeken, maar het directe contact met het publiek is volgens de Commissie wel relatief nieuw in de danssector.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van OFFprojects is naar het oordeel van de Commissie op orde. De begroting is volgens haar zorgvuldig opgesteld en passend. De stichting laat volgens de Commissie ook zien inventief te zijn in haar zakelijke bedrijfsvoering door bijvoorbeeld slim gebruik te maken van de faciliteiten van samenwerkingspartners in de stad en haar modulaire manier van werken. De financieringsmix oogt volgens de Commissie enigszins risicovol, omdat de stichting sterk leunt op structurele subsidies, terwijl er volgens de Commissie door de verschillende samenwerkingsverbanden en de bijzondere projecten van het collectief volop kansen liggen

bij private fondsen. De risicoanalyse had wat de Commissie betreft wat preciezer gemogen. De reflectie op duurzaamheid ziet de Commissie als gedegen.

OFFprojects laat goed werkgeverschap zien als het gaat om naleving van de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code. In de recente beleidsperiode resulteerde dat onder meer in erkenning van de Kunstenbond als ‘beste werkgever in de danssector’ in 2022, doordat de organisatie een beleid voor gelijke betaling van freelancers implementeerde. De Commissie ziet overtuigend bewustzijn op dit vlak in het meerjarenbeleidsplan. In het kader van duurzaam personeelsbeleid heeft OFFprojects bovendien de ambitie om zijn medewerkers in loondienst te nemen. Nu is iedereen zzp’er. De Commissie onderschrijft dat dit een belangrijk aandachtspunt is in het beleid van de organisatie. Het enige kritiekpunt is dat een toelichting op de code ontbreekt.

De Commissie constateert dat de organisatie gedetailleerd voor ogen heeft wie haar huidige publiek is, wat haar gewenste publiek is en hoe ze beide groepen kan bereiken. OFFprojects voert daartoe publieksonderzoek uit, monitort haar publieksbereik en onderneemt concrete acties. Het is de Commissie soms onduidelijk of de acties al zijn getest of dat het intenties zijn. De Commissie is eveneens benieuwd of de acties het gewenste resultaat opleveren. Hoe OFFprojects de gewenste

jongere doelgroep probeert te bereiken en wat dat voor gevolgen heeft voor de producties, had naar de mening van de Commissie wat explicieter toegelicht mogen worden. Maar zij waardeert de heldere visie en ambitie op dit thema, en de gedegen, proactieve aanpak.

De Commissie is zeer positief over de kwaliteit van de heldere reflectie van de instelling op de eigen positie in het veld. OFFprojects werkt op organische wijze samen met veel partijen in de stad, waarmee de organisatie haar kansen volgens de Commissie optimaal benut. Ook landelijk vervult ze volgens de Commissie een mooie rol in het verbinden van dans aan nieuwe doelgroepen. Internationaal ziet de Commissie dat het danscollectief een duurzame verbintenis aangaat, wat in lijn is met haar missie.

OFFprojects is volgens de Commissie absoluut van waarde voor de Haagse dansketen, en dient in die rol volgens haar het belang van de stad. Met haar lesaanbod en *community building* zorgt de organisatie bovendien voor lokale inbedding in de stad, maar als kleine partij met een zeer bescheiden publieksbereik is haar maatschappelijke rol volgens de Commissie beperkt.

Diversiteit en inclusie

In de reflectie op diversiteit en inclusie benoemt OFFprojects volgens de Commissie meer een grondhouding dan dat zij het thema concreet maakt. Hoewel zij de reflectie waardeert, zouden de bespiegelingen wat de Commissie betreft wat explicieter mogen zijn. Ook had zij graag meer toelichting gelezen op de keuze van partners met betrekking tot dit thema. De SMART geformuleerde doelstellingen zijn sterk. Het team is niet divers, maar OFFprojects is een kleine organisatie, stelt de Commissie. In haar werkpraktijk laat de organisatie overigens wel concreet zien wat een respectvolle grondhouding is op het gebied van diversiteit en inclusie. Zo is de Commissie er bijvoorbeeld van gecharmeerd dat OFFprojects zonder toe-eigening reflecteert op (de roots van) jazz.

De ambitie van OFFprojects op het gebied van diversiteit en inclusie is volgens de Commissie helder en onderbouwd. De ambitie op het gebied van publiek en partners had naar de mening van de Commissie wat meer uitgewerkt kunnen worden. Een nulmeting en streefcijfers ontbreken.

In het vergroten van de toegankelijkheid van haar aanbod is OFFprojects volgens de Commissie creatief. Zo waardeert zij de inspanningen van de stichting om bepaalde producties

voor mensen met een visuele of auditieve beperking toegankelijk te maken. De Commissie ziet dit als een mooi initiatief. Zij is ook enthousiast over het brede activiteitenpalet, waarin bijvoorbeeld projecten als Saturday Movement en Just Once drempelverlagend werken. Door het onlineaanbod en de samenwerking met Cultuurankers worden de producties toegankelijker voor publiek dat niet zo makkelijk naar reguliere theaters gaat. Over financiële toegankelijkheid staat weinig in het meerjarenbeleidsplan van de organisatie.

Het inclusieve klimaat van OFFprojects weerspiegelt zich onder meer in een duidelijke visie op personeelsbeleid. Voor de Commissie laat de organisatie daarmee overtuigend zien dat zij diversiteit en inclusie serieus neemt. Hoe inclusief het klimaat voor partners is, kan de Commissie lastig beoordelen, omdat dat te summier is toegelicht.

Conclusie en advies Adviescommissie

De artistieke signatuur van OFFprojects is volgens de Commissie zonder twijfel origineel en onderscheidend binnen het Haagse culturele veld. Dat is te danken aan de inter-

disciplinaire werkwijze, choreografie, improvisatie, onderzoekende inslag en het directe contact met het publiek. OFFprojects biedt daardoor een unieke bijdrage aan de artistiek-inhoudelijke ontwikkeling van de danssector. De organisatie werkt daarnaast op organische wijze samen met veel partijen in de stad, waarmee zij haar kansen optimaal benut. Ook met haar lesaanbod en *community building* zorgt ze voor lokale inbedding in de stad, maar als kleine partij met een zeer bescheiden publieksbereik is haar maatschappelijke rol volgens de Commissie beperkt. Op het gebied van diversiteit en inclusie is haar respectvolle grondhouding overtuigend, maar de reflectie op dit thema en de ambitie op het gebied van publiek en partners zouden wat de Commissie betreft concreter kunnen.

Totaalscore

57

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting OFF Projects een bedrag van € 150.000,00 toe te kennen.

OPERA2DAY

Stichting OPERA2DAY

Gevraagd subsidiebedrag: € 550.000,00

Inleiding

De missie van Stichting OPERA2DAY is het stimuleren van operacultuur en ontwikkelen van operatalent. OPERA2DAY probeert het genre opera steeds opnieuw uit te vinden voor een publiek van nu door verbinding te zoeken met bijvoorbeeld maatschappelijke thema's en met andere genres en culturen. Ook speelt OPERA2DAY op basis van historisch onderzoek met de conventies van het genre en betreft het gezelschap het publiek actief bij de voorstellingen. De voorstellingen vinden plaats op ongebruikelijke locaties of op podia in Den Haag. Daarnaast gaat OPERA2DAY op (inter)nationale tournees. Er zijn educatieprogramma's rondom de voorstellingen. De OPERA2DAY-methode wordt overdragen aan jonge makers ten behoeve van hun ontwikkeling.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over de aanvraag van OPERA2DAY waarin de artistieke visie helder uitgewerkt is. De Commissie vindt dat de organisatie haar missie om innovatief te zijn en opera toegankelijker te maken voor een breed publiek, goed voor het voetlicht weet te brengen. De ambities op het gebied van zakelijk beleid en diversiteit en inclusie zijn echter wat minder expliciet aanwezig in de aanvraag, waardoor de Commissie de samenhang lastiger kan beoordelen. De Commissie ziet wel dat OPERA2DAY er hard aan werkt om een groter en een breder publiek binnen te halen, door te werken met thema's, publieksparticipatie en randprogramma's.

OPERA2DAY heeft een ervaren directie en realiseert met veel vakbekwaamheid grootschalige en complexe producties. Musici en solisten zijn niet in loondienst, wat het gezelschap flexibel maakt, maar ook afhankelijk van de markt. Dat maakt de organisatie kwetsbaar, aldus de Commissie. De partners die OPERA2DAY aan zich weet te verbinden, zijn van een hoog artistiek niveau. Het gaat om toonaangevende partijen, zoals het Scapino Ballet, de Nederlandse Bachvereniging, Theateralliantie, en New European Ensemble.

De organisatie heeft volgens de Commissie een duidelijke visie op hoe zij het publiek wil aanspreken. Zij zoekt naar relevante verhalen die maatschappelijke thema's voelbaar kunnen maken. OPERA2DAY weet bezoekers via alle aspecten van opera te raken, waarbij de combinatie van kunstvormen de totale zeggingskracht versterkt. OPERA2DAY is volgens de Commissie zeer succesvol in het bereiken van een breed en divers publiek. Artistiek neemt het gezelschap risico's. De wisselende kritiek die het daarop krijgt in recensies, past volgens de Commissie bij een gezelschap dat breekt met conventies. En het publieksbereik lijdt er niet onder.

De Commissie heeft grote waardering voor de bijdrage van OPERA2DAY aan de Haagse culturele sector. Het gezelschap heeft een herkenbare signatuur en de Commissie waardeert het dat het buiten de lijntjes durft te kleuren. OPERA2DAY experimenteert niet alleen in de coproducties, maar weet ook in de jaarlijkse blockbusters vernieuwende aspecten te verwerken, zoals de positie van de vrouw in de verhaallijn van 'Die Zauberflöte'. Binnen het genre is OPERA2DAY volgens de Commissie vernieuwend door het toevoegen van andere kunst disciplines, het doortrekken van de opera naar de foyer en de manier waarop het publiek bij de voorstellingen betrokken wordt. Bij elke nieuwe productie zoekt het gezelschap uit met welke motivatie een opera destijds is geschreven en zoekt het naar parallellen met de huidige tijd, wat altijd een bijzonder perspectief oplevert.

Zakelijk beleid

De Commissie ziet dat OPERA2DAY een gezonde bedrijfsvoering heeft. De begroting is realistisch, maar niet sluitend. Het tekort wordt gedekt vanuit een bestemmingsreserve. Het weerstandsvermogen is voldoende en de organisatie heeft zicht op de bedrijfsrisico's. Het gezelschap is grotendeels afhankelijk van subsidies, wat de Commissie begrijpt, gezien het genre en de kostbare producties. De organisatie geeft aan dat fondsenwerving steeds lastiger wordt, maar dat zij 'haakjes ziet' voor het aanvragen van projectsubsidies. De Commissie had de fondsenwerving echter wel wat ambitieuzer in de begroting willen zien. Het voornemen om de productieplanning op te rekken om meer lucht in het creatieproces te genereren, juicht de Commissie toe. Wat duurzaamheidsbeleid betreft staat de aanvrager nog aan het begin, daar verwacht de Commissie in de toekomst meer van.

De Commissie complimenteert de aanvrager met de zeer bewuste invulling van goed werkgeverschap. OPERA2DAY gaat daarin een stap verder dan de meeste organisaties: het gezelschap onderschrijft niet alleen het principe van Fair Pay, maar benoemt ook Fair Share en Fair Chain van de Fair Practice Code. De instelling onderschrijft de Governance Code Cultuur, werkt volgens de Cao Toneel en Dans en zorgt voor

een eerlijke beloning voor alle medewerkers. Een kleine kanttekening plaatst de Commissie bij de afhankelijkheid van een groot aantal vrijwilligers.

Hoewel de Commissie in de praktijk ziet dat OPERA2DAY een goede relatie met een divers publiek onderhoudt, blijkt dat niet uit de aanvraag. Het beoogde publiek is niet goed in beeld gebracht en de aandacht voor publieksmonitoring is onvoldoende. De intentie van het gezelschap om door samenwerkingen met partners nieuwe doelgroepen te bereiken en actief drempels weg te nemen, wekt vertrouwen, maar de Commissie onderstreept het belang van meer monitoring.

De aanvraag bevat een goede beschrijving van en reflectie op de eigen positie. Als enige operagezelschap in Den Haag levert OPERA2DAY een belangrijke bijdrage aan een pluriform aanbod. Ook landelijk is het gezelschap een belangrijke speler met tournees van 25 uitvoeringen. De Commissie moedigt OPERA2DAY aan om meer internationale partners te zoeken. Dat helpt volgens haar ook om een divers publiek te bereiken; het op de internationale markt scouten van uitvoerenden met diverse achtergronden heeft mogelijk zijn weerslag op het publiek. De Commissie waardeert het dat het gezelschap nadrukkelijk ook naar partners buiten de culturele sector zoekt. De Commissie had wel graag meer gelezen over de inhoud van het educatiebeleid en over talentontwikkeling binnen OPERA2DAY.

Diversiteit en inclusie

De Commissie is enthousiast over het diversiteits- en inclusiebeleid van OPERA2DAY, waar veel zelfreflectie uit spreekt. Het gezelschap trekt diversiteit en inclusie in de hele organisatie door en dat is terug te zien in de producties. Uit alles blijkt dat de organisatie bewust met het onderwerp bezig is. Ook is de Commissie te spreken over de mooie ambities op het gebied van diversiteit en inclusie, zeker over de ambities met betrekking tot genderinclusie. De organisatie heeft een nulmeting gedaan waaruit blijkt dat OPERA2DAY nog moet werken aan diversiteit van het personeel (met name de cast) en het publiek. Een reflectie daarop ontbreekt echter in de aanvraag en ook zijn er geen SMART-doelstellingen geformuleerd om de diversiteit van de cast te vergroten. Desondanks heeft de Commissie er vertrouwen in dat het gezelschap deze verbeterpunten zal aanpakken, gezien de al behaalde resultaten voor diversiteit en inclusie op andere vlakken.

Op zowel fysiek als sociaal vlak probeert OPERA2DAY de toegankelijkheid voor veel verschillende groepen te vergroten. Over de inspanningen op financieel (naast de Ooievaarspas) en digitaal vlak had de Commissie graag meer gelezen. De Commissie beoordeelt daarnaast de zorg voor een inclusief klimaat als positief. Diversiteit en inclusie zijn verweven in het

personeelsbeleid en de programmering en er is aandacht voor een sociale werkomgeving.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over de heldere uitwerking van de artistieke visie van OPERA2DAY. De organisatie heeft volgens de Commissie een ervaren directie en realiseert met veel vakbekwaamheid grootschalige en complexe producties. De intentie om nieuwe doelgroepen te bereiken, wekt vertrouwen, maar de Commissie onderstreept het belang van meer publieksmonitoring. De Commissie heeft grote waardering voor de bijdrage van de organisatie aan de Haagse en landelijke culturele sector, en moedigt OPERA2DAY aan meer internationale partners te zoeken. De Commissie complimenteert de organisatie met de zeer bewuste invulling van het goed werkgeverschap. OPERA2DAY gaat daarin een stap verder dan de meeste organisaties. Het gezelschap trekt diversiteit en inclusie door in de hele organisatie en dat is terug te zien in de producties. De Commissie vertrouwt erop dat de organisatie de verbeterpunten op dit vlak zal aanpakken, waaronder het vergroten van de diversiteit van de cast.

Totaalscore

58

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting OPERA2DAY een bedrag van € 550.000,00 toe te kennen.

PAARD

Stichting Cultureel Centrum PAARD

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.749.691,00

Inleiding

Stichting Cultureel Centrum PAARD is met zijn programmering, capaciteit en bezoekersaantallen het grootste poppodium van Den Haag en de provincie Zuid-Holland. De organisatie programmeert breed wat betreft genres, ontwikkelingsstadia van artiesten en doelgroepen. Het eigen gebouw beschikt over drie zalen. Daarnaast geeft PAARD invulling aan concerten op andere podia en bij festivals. Het bedient een groten-deels jong en divers publiek, en soms ook ouderen. PAARD wil een voortrekkersrol spelen op het gebied van pop- en nachtcultuur. PAARD ziet pop als meer dan een muziekgenre; het is ook 'een momentopname van het nu'.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 vindt dat PAARD een leidende rol in de Haagse popsector heeft en ruimte biedt aan vele partijen. een leidende rol in de Haagse popsector en biedt ruimte aan vele partijen. Artistiek is het aanbod aan livemuziek eclecticisch. Dat is inherent aan de signatuur van grootste poppodium van Den Haag, aldus de Commissie. De organisatie beschrijft in de aanvraag adequaat de verantwoordelijkheid die ze voelt voor de Haagse popketen en het creëren van een goed klimaat voor artiesten, organisatoren en crews. Gezien de kwetsbaarheid van de Haagse popsector op dit moment zou de Commissie graag zien dat PAARD meer ambitie toont, met name op het gebied van cultuureducatie en talentontwikkeling. In het programma toont PAARD vakkundig wat er muzikaal in Nederland leeft. De Commissie verwacht van een podium van deze omvang naast een faciliterende rol ook een programmatische visie met een rode draad en artistieke pijlers.

Op personeelsgebied bevindt PAARD zich in een transitieperiode. De Commissie heeft alle vertrouwen in de kennisoverdracht aan de nieuwe, jonge programmeurs en gaat ervan uit hun invloed in de komende jaren in het aanbod terug te zien. De Commissie constateert dat spannende programmering en

nieuw publiek nu veelal van de externe partners komen. De Commissie daagt PAARD uit om de touwtjes meer in handen te nemen en met bijvoorbeeld eigen concepten de zeggingskracht van het podium te vergroten.

Met zijn vijftigjarig bestaan is PAARD naar de mening van de Commissie een uniek en herkenbaar podium in Den Haag, dat onlosmakelijk met de stad is verbonden. Bij veel jonge bands staat optreden in PAARD hoog op de wensenlijst. De aandacht voor en stimulatie van lokale acts versterkt het Haagse profiel. Met de grote publieksaantallen is het bestaansrecht onomstreden, aldus de Commissie. PAARD vormt de toplaag van het clubcircuit; in de stad heeft geen andere partij de ambitie of potentie deze taak te vervullen. Door de breedte van het aanbod is PAARD volgens de Commissie eerder een verzamelplek dan een podium met een sterke eigen signatuur.

PAARD toont zich in de aanvraag bewust van lacunes en richt zich de komende periode op het ontwikkelen van nieuwe locaties, zelf programmeren en aanbod aan derden – groot-schalig in Amare, kleinschalig in GR8 en nachtprogrammering bij Prinsegracht 14. Dat waardeert de Commissie. Ook roept zij PAARD op om zijn positie in de nachtcultuur te versterken.

Zakelijk beleid

De Commissie complimenteert PAARD met de gezonde bedrijfsvoering en de gedegen visie daarop. De financieringsmix noemt ze evenwichtig en de reserves en ratio's zijn op orde. Na de lastige coronajaren behaalde het podium in 2022 69% eigen inkomsten uit horeca en recettes. Paardcafé is een aparte rechtspersoon en wordt niet in de begroting meegenomen. De bezoekersaantallen van deze zaal tellen wel mee in het totaal. Duurzaamheid krijgt volgens de Commissie op meerdere fronten aandacht: van een statiegeldsysteem voor publiek tot onderhoud van gebouwen en groene stroom. Groen reizen door artiesten zou zij een mooie aanvulling vinden. Zij waardeert de ambitie van PAARD om de kosten en baten nog beter te stroomlijnen. Zo is er een bestemmingsreserve voor risicovolle programmering. Door een onderhoudsplan voor apparatuur en voorzieningen wordt de continuïteit van de techniek gewaarborgd.

PAARD werkt volgens de CAO Nederlandse Poppodia en Festivals en de Commissie noemt het een goede zaak dat er voor het personeel ontwikkeltrajecten, *jobcrafting*, preventieve arboconsulten en arbocoaches zijn. Jaarlijks doet het bestuur een zelfevaluatie. PAARD heeft een auditcommissie, in- en externe vertrouwenspersonen, een protocol voor

ongewenst gedrag en een klokkenluidersregeling. De aanvraag geeft kort een toelichting op de Governance Code Cultuur. PAARD maakt zich sterk voor Fair Pay in de pop-sector. Voor het nieuwe podium noemt de Commissie Fair Pay een aandachtspunt. Datzelfde geldt voor de termijnen van de raad van toezicht en de voorgenomen ingrijpende reorganisatie, die nauwelijks wordt toegelicht en niet is terug te zien in het organogram.

De relatie met het publiek wordt volgens de Commissie summier uitgewerkt. Voor een organisatie van deze grootte vindt zij het belangrijk dat de pr-afdeling het publiek adequaat in beeld heeft, inclusief doelgroepen, bereik en marketingstrategieën. Binnen de sector is PAARD zich bewust van zijn verantwoordelijkheid en vervult het een stuwende rol in overleggen, aldus de Commissie. Dat past ook bij de omvang van het podium. De organisatie geeft aan in de stad een adviserende rol binnen en buiten de cultuursector te hebben en ondersteuning te bieden voor marketing en publiciteit voor partners in de stad. Hoe PAARD deze verantwoordelijkheid concreet vertaalt naar beleid en programma, wordt naar het oordeel van de Commissie niet duidelijk. De Haagse samenwerkingspartners, zoals Popradar Den Haag en Aight, zouden volgens haar meer moeten kunnen bouwen op de sterke schouders van PAARD. De organisatie lijkt meer te zijn doorgedrongen tot in de haarvaten van de sector dan tot in de haarvaten van de

stad, aldus de Commissie. De aanvraag gaat niet in op samenwerking met de stadsdelen of op nationaal en internationaal niveau. Dat vindt de Commissie een gemis, maar volgens haar is het belang van PAARD voor Den Haag evident. Het jaagt bezoek aan de stad aan, zorgt voor een veilige uitgaansplek en draagt bij aan sociale cohesie in de stad.

Diversiteit en inclusie

PAARD heeft met betrekking tot diversiteit en inclusie SMART geformuleerde doelstellingen voor programma en partners. Maar de organisatie lijkt blinde vlekken te hebben op het gebied van publiek en personeel. De Commissie verwacht van een organisatie van dit kaliber een kritischer houding ten opzichte van deze aspecten, aangezien op het vlak van personeel meerstemmigheid nog achter blijft in de ambitie. De ambities in de aanvraag zijn weliswaar fors, maar voor nieuw publiek worden deze grotendeels bij partners belegd. Bijvoorbeeld bij Popdistrict voor een festival voor de lhbtq+-doelgroep. De Commissie raadt PAARD aan diversiteit en inclusie meer te internaliseren en in te bedden in de organisatie.

De verschillende vormen van toegankelijkheid worden in het plan kort benoemd. PAARD toont hiermee het intrinsieke belang dat men hieraan hecht. Concluderend stelt de Commissie dat het beleid goed is afgedekt, maar zij mist in de aanvraag reflectie op de cultuur en het gedrag die moeten zorgen voor sociale veiligheid op de werkvloer en op de dansvloer. Een inclusief klimaat vraagt blijvende aandacht.

Cultuureducatie

Volgens de Commissie ontbreekt het bij PAARD aan een heldere visie en een praktische en theoretische basis voor cultuureducatie. In de aanvraag beschrijft de organisatie kort een beleidsdoel voor jongeren- en volwasseneducatie, maar hieraan koppelt zij slechts summier programma's en partners. Dit zorgt voor een minimaal aanbod. Processen om dit aanbod te evalueren, komen niet ter sprake. Het podium heeft geen educatieteam, hierdoor ontbreekt een passende infrastructuur. Hierdoor scoort PAARD matig op dit gebied, aldus de Commissie. Bij de keuze van PAARD voor categorie C van het meerjarenbeleidsplan hoort een goede borging van cultuureducatie. De Commissie roept PAARD op cultuureducatie een

betere invulling en een vaste plek binnen de organisatie te geven. Dit zal tot uiting moeten komen in de visie, het personeel en de begroting.

Talentontwikkeling en makersklimaat

PAARD beschrijft de ambities die het heeft voor de ontwikkeling van jonge Haagse talenten. De organisatie gaat met veelbelovende artiesten een begeleidingstraject van een jaar aan. Op de visie en op de inhoud van dit traject gaat de aanvraag niet in. De Commissie signaleert dat PAARD pas in een later stadium van het talentontwikkelingstraject aanhaakt van jonge Haagse talenten. In het midden van de carrière zou de organisatie meer kunnen doen. Nu lijkt het vooral dat PAARD een podium biedt en zijn netwerk inzet door artiesten in contact te brengen met onder anderen boekers. PAARD Concepts, gericht op makers en professionals om poptalenten heen, ziet de Commissie als positief. De Commissie beoordeelt de inzet voor talentontwikkeling als voldoende. Wel spreekt ze de wens uit dat PAARD meer initiatief neemt voor eigen opgeleid talent waarmee het de sector van binnenuit voedt.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie prijst de rol van PAARD in de Haagse popsector, het eclecticische aanbod en de sterke bedrijfsvoering. Wat betreft diversiteit en inclusie zijn er heldere ambities voor programma en partners, maar signaleert de Commissie lacunes het gebied van publiek en personeel. De inzet voor cultuur-educatie beoordeelt zij als matig beoordeeld. Met het oog op de aanvraag in categorie C van het meerjarenbeleidsplan vraagt deze functie om een gedegen invulling. Bij de talentontwikkeling biedt PAARD vooral een podium en netwerk aan. Het zou volgens de Commissie goed zijn meer initiatieven te nemen op het gebied van talentontwikkeling die meer inhouden dan de talenten een podium te bieden.

Totaalscore

63

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025–2028 € 1.749.691,00 per jaar aan Stichting Cultureel Centrum PAARD toe te kennen voor de functie grootstedelijk poppodium overeenkomstig artikel 10:1 van de Subsidie-regeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025–2028 categorie C Den Haag 2023.

Page Not Found

Stichting Page Not Found

Gevraagd subsidiebedrag: € 170.000,00

Inleiding

Stichting Page Not Found is een combinatie van een kunstboekwinkel en platform voor artistieke projecten die gericht zijn op het onderzoeken en bevragen van de rol van publishing in de hedendaagse kunstpraktijk. De missie van de organisatie is artistieke publicaties en gerelateerde teksten toegankelijk maken voor een breder publiek. Zij is onder meer actief betrokken bij het discours van kunst en publishing, waarbij ze een brug wil slaan tussen deze twee domeinen en ruimte creëert voor kritische reflectie en dialoog. Ook ontwikkelt zij daartoe onder meer tentoonstellingen waarbij de nadruk ligt op het verkennen van de relatie tussen kunst en publishing en geeft zij publicaties uit.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet Page Not Found als een bijzonder initiatief, en roemt haar vermogen een sterke positie in te nemen in het veld van de kunstenaarspublicaties en het kunst- en publishing-discours. De organisatie heeft volgens de Commissie een sterke artistieke signatuur. Het onderwerp publishing is niet origineel of oorspronkelijk, maar de wijze waarop Page not Found zich positioneert en hoe zij dit vanuit diverse thematiek aanpakt, is dat wel, meent de Commissie. Zij is onder de indruk van de toewijding van Page not Found aan het medium artistiek publiceren, en het programma is zodoende integraal onderdeel van haar artistieke en zakelijke ambities. De geformuleerde thema's binnen het programma zijn volgens de Commissie interessant en maatschappelijk relevant, zoals het thema Mal d'Archive, waarmee de organisatie een discussie wil aanzwengelen over de toegankelijkheid en fluïditeit van archieven. Wel mist de Commissie een concrete uitwerking op onderdelen. Hoe de organisatie bijvoorbeeld de discussie over de archieven gaat vormgeven, wordt niet inzichtelijk gemaakt. De Commissie merkt ook op dat de instelling mogelijk te ambitieus is in haar plannen, gezien de beperkte financiële middelen.

Op het gebied van kunst en publishing heeft Page Not Found volgens de Commissie veel expertise in huis. De voorzitter van het bestuur heeft volgens de Commissie een naam op dit gebied, de betrokken makers zijn excellent en de aange trokken curatoren hebben volgens de Commissie een over tuigend trackrecord. De Commissie vindt het verrijkend dat naast (inter)nationaal bekende namen ook jonge makers en studenten een stem krijgen op het platform. De Commissie is ook positief over de waaier aan relevante en professionele sa menwerkingspartners, van organisaties als Rewire tot (inter-) nationale namen als The Transplantation Library in Parijs.

Met haar expertise en voortvarendheid heeft Page Not Found volgens de Commissie in korte tijd een toonaangevende po sitione binnen het veld van de kunstenaarspublicaties en het kunst- en publishingdiscours ingenomen, wat volgens de Commissie veel zegt over de zeggingskracht. De betrokken kunstenaars zijn naar de mening van de Commissie aanspre kend: ze zijn kwalitatief hoogstaand, hebben een intensieve praktijk en een eigenzinnige kijk op het medium. Het feit dat veel studenten zich tot de organisatie voelen aangetrokken, is volgens de Commissie eveneens een bewijs dat het aanbod van Page Not Found jong publiek aanspreekt. Maar aangezien de voertaal van de instelling Engels is, sluit zij ook publiek uit, merkt de Commissie op.

Met haar aanbod levert Page Not Found volgens de Commissie ontegenzeggelijk een unieke bijdrage aan de Haagse culturele sector. De organisatie weet in haar programma snel en flexibel aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen en discussies, en is in staat mensen daartoe snel bij elkaar te brengen. Als voor beeld noemt de Commissie The Palestine Publishing. Page Not Found gaat daartoe ook steeds nieuwe samenwerkingen aan, experimenteert – bijvoorbeeld met het café dat zij gaat betrekken – en debatteert. Ze ontsluit volgens de Commissie nieuwe kennis en richt zich op nieuwe generaties makers en publiek. De vernieuwing zit naar de mening van de Commissie ook in het feit dat Page Not Found het medium artistiek pu bliceren zelf kritisch onderzoekt, bijvoorbeeld met het pro ject Mal d'Archive.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van Page Not Found oogt volgens de Commissie wat fragiel, gezien de magere financieringsmix die sterk leunt op twee fondsen, maar het plan B dat de orga nisatie wil inzetten bij tegenvallende inkomsten, ziet de Com missie als realistisch en concreet. De begroting is transparant

en gespecificeerd, en volgens de Commissie realistisch, al is de omzet aan de lage kant. De organisatie heeft een algemene reserve en een bestemmingsreserve voor de verhuizing, en het significant verhoogde aangevraagde bedrag bij deze regeling is volgens de Commissie goed onderbouwd. Duurzaamheidsbeleid vindt plaats op diverse terreinen, zoals hergebruik van materialen en gebruik van groene energie. Op het gebied van goed werkgeverschap is de toepassing van de Governance Code Cultuur in orde en zijn de uurtarieven in lijn met de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor de beeldende kunst, ontwikkeld in opdracht van De Zaak Nu. De organisatie geeft ook een adequate toelichting op de toepassing van de codes in haar jaarverslag 2022. Alleen een toelichting op het toepassen van Governance Code Cultuur ontbreekt.

De organisatie heeft volgens de Commissie een sterke identiteit en een netwerk aan samenwerkingspartners in binnen- en buitenland. Zij neemt daarin ook een volgens de Commissie bijzondere positie in. Page Not Found legt ook nadrukkelijk een verbinding met Den Haag en de buurt rond de Boekhorststraat, constateert de Commissie met waardering. Onder meer het café dat zij gaat betrekken en de buurtkrant die zij uitbrengt, zijn daarvan voorbeelden. De organisatie omschrijft volgens de Commissie ook helder wie haar publiek is en hoe de relatie daarmee is. De Commissie ziet bewustzijn hoe de organisatie

haar publiek wil verbreden en merkt op dat zij daartoe adequate instrumenten inzet. Zo heeft zij een kunstbemiddelaar aangesteld om – naar eigen zeggen – ‘niet-professioneel publiek’ te bereiken. De Commissie vraagt zich wel af of de organisatie zich bewust is van de risico’s van het experiment met het buurtcafé. Zij kiest bijvoorbeeld bewust voor lagere prijzen, wat de Commissie enerzijds toejuicht vanwege de toegankelijkheid, maar de oneerlijke concurrentie met omliggende horeca zou de relatie met de buurt juist kunnen verslechteren. Maar door de talrijke samenwerkingen binnen Den Haag, haar aanbod en haar unieke positie is Page Not Found volgens de Commissie absoluut van belang voor het makersklimaat in de stad. Page Not Found werkt actief samen met de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en heeft voor studenten die zijn afgestudeerd een award ingesteld. Ook de talrijke activiteiten voor lokale gemeenschappen, zoals workshops voor ‘niet-professioneel publiek’, laten voor de Commissie overtuigend zien dat de organisatie zich verbindt met de stad. Daarnaast trekt de organisatie met hoge frequentie experts aan binnen haar programma en ook dat is van waarde voor de stad, meent de Commissie.

Diversiteit en inclusie

De Commissie leest in het meerjarenbeleidsplan van Page Not Found een bewuste en structurele aanpak op het gebied van diversiteit en inclusie. De organisatie heeft zowel een beleids-scan als een werkvloer (nulmetingen) uitgevoerd en wijzigingen doorgevoerd in het bestuur om meer diversiteit te creëren. De organisatie heeft een gespecialiseerd bureau ingehuurd om haar te helpen met beleid voor diversiteit en inclusie. De Commissie beoordeelt het plan als gedegen en adequaat toegelicht. Er is ook een actieplan. Er zijn SMART geformuleerde doelstellingen, maar streefcijfers en meetinstrumenten ontbreken. De organisatie geeft in haar beleidsplan aan dat zij hiermee in de komende beleidsperiode aan de slag wil gaan. Deze voortvarendheid op dit thema laat voor de Commissie overtuigend ambitie zien, die de organisatie volgens de Commissie ook redelijk helder heeft beschreven. Page Not Found onderneemt volgens de Commissie verder talrijke initiatieven om haar aanbod toegankelijk te maken voor een breed publiek. Zo is er een gebarentolk aangesteld, zijn de ruimtes rolstoel- en kindvriendelijk, en is zij van plan de prijzen in het buurtcafé laag te houden. De Commissie vraagt zich wel af of de instrumenten voor het bereiken van de lokale gemeenschap afdoende zijn en of die zich voldoende in het programma herkent. Maar de voortvarendheid van Page Not Found om te zorgen voor een

inclusief klimaat waardeert de Commissie. Op het gebied van personeel, publiek en partners liggen er actieplannen. Bij de keuze van makers is er onder meer aandacht voor jong talent, minderheden en genderdiversiteit. Bij haar publicaties zorgt Page Not Found ervoor ook werk van lokale en cultureel diverse uitgevers, kunstenaars en schrijvers uit te geven. De Commissie blijft wel betwijfelen of de instelling het lokale publiek ook daadwerkelijk bereikt, onder meer omdat het programma Engelstalig is.

Conclusie en advies Adviescommissie

Page Not Found heeft in korte tijd een toonaangevende positie binnen het culturele veld ingenomen. De organisatie legt volgens de Commissie ook nadrukkelijk een verbinding met de stad en de wijk, ontsluit nieuwe kennis en richt zich op nieuwe generaties makers en publiek. Met haar sterke identiteit, haar unieke en relevante aanbod en haar netwerk aan samenwerkingspartners in binnen- en buitenland acht de Commissie Page Not Found van grote waarde voor het culturele en makersklimaat in Den Haag. De Commissie merkt wel op dat de organisatie mogelijk te ambitieus is in haar plannen, gezien de beperkte financiële middelen.

Totaalscore

61

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Page Not Found een bedrag van € 170.000,00 toe te kennen.

Panorama Mesdag

B.V. Panorama Mesdag

Gevraagd subsidiebedrag: € 900.000,00

Inleiding

B.V. Panorama Mesdag is een icoon in Den Haag, met het Panorama van Scheveningen als hoogtepunt. Dit schilderij werd in 1881 geschilderd door onder anderen Hendrik Willem Mesdag. Het is het oudste nog bestaande panorama ter wereld en toont een vergezicht op de Noordzee, de duinen, Den Haag en Scheveningen. Het is in de stijl van de Haagse School gemaakt en behoort tot de 'Top 100 van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg' uit 1990. In het museum is verder kunst van het echtpaar Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten te zien, evenals wisselende tentoonstellingen die heden en verleden verbinden.

Artistiek-Inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft met belangstelling het beleidsplan van Panorama Mesdag gelezen. De instelling noemt drie pijlers: kunst uit de tijd van Mesdag, kunst gerelateerd aan optische illusie en kunst met de natuur als thema. De Commissie vindt deze pijlers goed beschreven en vindt dit logische uitgangspunten die het veelzijdige karakter van Panorama Mesdag recht doen. Ook is de Commissie van mening dat de aanvraag duidelijk vermeldt welke tentoonstellingen er gepland zijn en dat deze goed worden toegelicht. In de afgelopen periode wist de instelling met een aantal tentoonstellingen grote bezoekersaantallen te bereiken en dat vindt de Commissie een compliment waard. Ook waardeert zij de inspanningen voor educatie. Maar de randprogrammering en het educatieve beleid hadden van de Commissie uitgebreider mogen worden toegelicht in de aanvraag. Verder had zij graag gezien hoe het museum de randprogrammering koppelt aan zijn diversiteits- en inclusiebeleid. Ten slotte had de Commissie graag meer uitleg gekregen over de samenhang tussen de historische en de hedendaagse kunst die het museum laat zien.

Op kunsthistorisch gebied laat organisatie vakdeskundigheid zien. De Commissie waardeert het dat het museum externe

kennis aantrekt, maar mist daarin expertise op het gebied van hedendaagse kunst. Zij raadt de organisatie aan om vooral samen te werken met partijen die het museum op educatief vlak kunnen versterken. De Commissie vindt het jammer dat het collectiebeheer in de aanvraag weinig aan bod komt. Zij vraagt zich af of de 0,6 fte voldoende is om dit beheer professioneel uit te voeren. Het advies is om hier extra aandacht aan te besteden. Dat Panorama Mesdag een deel van de collectie online ontsluit, is volgens de Commissie verstandig. Zij voegt hier de suggestie aan toe om ook aansluiting te zoeken bij de portal Collectie Nederland. De algemene museale functies, zoals presentatie, marketing en zakelijke aspecten worden in de ogen van de Commissie adequaat ingevuld. Maar in hoeverre de tentoonstellingen het publiek prikkelen, kan de Commissie uit de aanvraag niet goed opmaken. Zij zou graag inzicht krijgen in de publiekswaardering van bezoekers.

Het Panorama van Scheveningen is uniek en geeft Panorama Mesdag een herkenbare signatuur, waarmee het museum een waardevolle bijdrage levert aan de Haagse en (inter)nationale culturele sector. Maar de programmering in het museum kan volgens de Commissie beter aansluiten bij de locatie. Zij spoort de organisatie aan om publiekstrekken uit het nabije verleden als voorbeeld te nemen bij het inrichten van nieuwe presentaties. Daarnaast is zij van mening dat het museum nog beter kan nadenken over samenwerkingen. De Commissie

stimuleert de organisatie om meer samen te werken in de stad en interdisciplinair te werken. Het museum zet in de aanvraag wel stappen in die richting, maar de uitwerking ontbreekt, aldus de Commissie.

Zakelijk beleid

De Commissie ziet een ambitieus zakelijk plan maar de huidige bedrijfsvoering is volgens haar niet gezond. Het museum geeft aan dat het in tot 2019 veel nog met eigen middelen kon organiseren, maar dat de coronacrisis grote impact heeft gehad. Daarom heeft het museum diverse investeringen opgeschort, zoals onderhoud aan het gebouw, en heeft het een reorganisatie doorgevoerd, waarbij een deel van de medewerkers moest vertrekken. De Commissie had in de aanvraag meer over de gemaakte keuzes willen lezen. Verder baart het de Commissie zorgen dat een sluitende begroting onder andere is gebaseerd op 150.000 bezoekers per jaar – het aantal bezoekers van voor de coronacrisis. De Commissie denkt dat dat niet realistisch is, ook omdat Panorama Mesdag zelf aangeeft dat de veranderde vrijetijdsbesteding een van de oorzaken is van de achterblijvende bezoekersaantallen van de afgelopen

jaren. Wat de financieringsmix betreft valt het de Commissie op dat Panorama Mesdag inzet op een groot steunbedrag van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028, maar daarnaast slechts beperkt inzet op incidentele subsidiemogelijkheden. Daar komt bij dat de Commissie inzicht mist in de financiële situatie van de bv met 33 nazaten die in de aanvraag wordt genoemd, en in hoeverre deze bv kan bijdragen om het museum financieel gezond te krijgen. Panorama Mesdag volgt de Fair Practice Code en de Governance Code Cultuur, maar de Commissie had hier in de aanvraag graag meer toelichting op gezien.

Panorama Mesdag wil de loyaliteit van publieksgroepen vergroten. Dat waardeert de Commissie. Zij raadt het museum aan het bezoek professioneel te monitoren. Bij de beschrijving van de positionering en samenwerking laat het museum weten een 'social hub' en ontmoetingsplek te zijn. Deze beschrijving verrast de Commissie enigszins, omdat de instelling in haar ogen nog niet zo bekend staat. Wel toont de instelling de relatie met de lokale en regionale omgeving voldoende aan. Naast het economisch belang voor Den Haag vindt de Commissie dat de sociale meerwaarde duidelijker beschreven had kunnen worden. De instelling gaat in haar aanvraag nauwelijks in op haar belang voor Den Haag. De educatieve plannen beoordeelt de Commissie als positief. Met het idee om een speciale educatieve ruimte in te richten, toont het museum

ambitie op dit vlak. De Commissie vindt het idee om een plek op de UNESCO Werelderfgoedlijst te bereiken aantrekkelijk, maar zij is van mening dat het museum voorrang moet geven aan een stabiele zakelijke basis.

Diversiteit en inclusie

De Commissie vindt het teleurstellend dat Panorama Mesdag stelt dat de organisatie te weinig middelen had om voldoende aandacht te besteden aan diversiteit en inclusie. Dat is volgens haar geen legitieme reden. We zien in het beleidsplan dat de organisatie de komende periode aandacht heeft voor diversiteit en inclusie, maar zij vindt dat de inhoud meer uitgediept had mogen worden, onder meer door SMART-doelstellingen te formuleren. De Commissie is enthousiast over het feit dat het museum een klankbordgroep heeft ingesteld, maar vindt deze vrijblijvend en ziet hier niets van terug in de begroting. Ook vindt de Commissie het weliswaar positief dat het museum meerstemmigheid organiseert, maar spoort zij de organisatie aan om de keuzes beter uit te bouwen. Zij raadt het museum bijvoorbeeld aan om na te denken over het vergoeden van de meedenkers.

De Commissie constateert dat er geen nulmeting is gedaan conform de scan uit de Code Diversiteit & Inclusie en dat de ambities van Museum Panorama Mesdag op het gebied van diversiteit en inclusie niet duidelijk geformuleerd zijn. Met een nulmeting kan de instelling een streefgetal bepalen voor jongerenparticipatie per wijk. De Commissie is wel positief over de maatregelen die zijn genomen om het museum fysiek beter toegankelijk te maken. Ook de wens om toegang voor bezoekers tot 18 jaar gratis te maken juicht de Commissie toe. Uit de aanvraag maakt de Commissie op dat het streven er is om aan een inclusief klimaat te werken. In hoeverre dat ook lukt is niet helemaal duidelijk. De Commissie ziet al met al een aardige basis, maar vindt een beter uitgewerkte visie op een brede mix van doelgroepen nodig.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Adviescommissie heeft waardering voor de logische programmering en ambities van Panorama Mesdag, ondanks de financiële uitdagingen die het museum heeft. De Commissie erkent de inspanningen voor educatie en het aantrekken van een breed publiek. Zij spoort de organisatie aan om publiekstrekkers

uit het nabije verleden als voorbeeld te nemen bij het inrichten van nieuwe presentaties. De Commissie verwacht meer ambitie van het museum op het gebied van diversiteit en inclusie.

Totaalscore

43

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij is van mening dat de financiële situatie van Panorama Mesdag gebaat is bij stabilisering en het verkrijgen van een gezonde bedrijfsvoering. In de begroting ziet de Commissie een forse stijging van de posten bedrijfszaken, partnerships en events, en publieks- en commerciële zaken, zonder dat die stijging is toegelicht. Deze posten dragen volgens de Commissie in deze fase niet per definitie bij aan het bestendigen van de financiële positie van het museum. De Commissie adviseert eerst de basis op orde te krijgen.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om B.V. Panorama Mesdag een bedrag van € 517.000,00 toe te kennen.

Percossa

Stichting Percossa

Gevraagd subsidiebedrag: € 50.000,00

Inleiding

Stichting Percossa wil slagwerk voor het voetlicht brengen van een zo groot mogelijk publiek. Het ensemble combineert muziek, beweging en beeld in een verhaal, om de muziek meer context en dus betekenis te geven. In de muziektheatervoorstellingen van het ensemble zijn de spelers naast musicus ook acteur. Ze spelen alle muziek uit het hoofd en kunnen hun aandacht volledig richten op de overdracht van die muziek op het publiek met humor en theatraliteit. Percossa speelt zowel voor volwassenen als voor kinderen tussen 4 en 18 jaar, voor wie het gezelschap eigen educatiemateriaal ontwikkelt.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over de samenhang in het artistieke profiel van het multidisciplinaire slagwerkmuziektheater van Percossa. De producties zijn spectaculair en heel divers, waardoor ze voor een breed publiek toegankelijk en herkenbaar zijn. Dat de organisatie momenteel een omslag maakt van een focus op entertainment naar voorstellingen met meer zeggingskracht vindt de Commissie passend voor een aanvrager van subsidie in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028. Zij is benieuwd naar de resultaten van die omslag. Wel merkt de Commissie op dat het diversiteits- en inclusiebeleid een aandachtspunt is.

De slagwerkers van Percossa beschikken over bijzondere kwaliteiten, aldus de Commissie. Niet alleen zijn het uitstekende musici, maar de Commissie is ook onder de indruk van het feit dat zij spel, muziek en theatraliteit met elkaar combineren en de voorstellingen met een indrukwekkend strakke choreografie weten uit te voeren. Ook vindt de Commissie het positief dat de instelling reflecteert op haar zoektocht naar artistieke samenwerkingen om de expertise die in de eigen organisatie ontbreekt aan te vullen, maar zij vraagt zich af waarom deze samenwerking niet al in het beginstadium van het artistieke proces wordt opgezocht.

Percossa heeft een groot publieksbereik, zowel fysiek als online, en een trouwe achterban die het gezelschap in sterke mate aan zich weet te binden. De Commissie vraagt zich wel af of het grote publiek mee zal bewegen met de artistieke omslag die Percossa momenteel doorvoert. De organisatie zegt hier zelf over dat ze het publiek actief meeneemt, de Commissie is hier wat sceptischer over.

Percossa heeft een zelfontwikkeld en veelzijdig slagwerkrepertoire met ruimte voor *cross-overs*. Het ensemble werkt succesvol samen met onder meer symfonieorkesten en andere kunstdisciplines. De Commissie waardeert de drive die Percossa heeft om zich verder te ontwikkelen en leest dat enthousiasme in de hele aanvraag terug. Volgens de Commissie heeft Percossa internationaal wellicht enige concurrentie, maar lokaal en nationaal nauwelijks en daarmee is het gezelschap een unieke toevoeging aan de sector. Op het gebied van cultuureducatie neemt Percossa haar verantwoordelijkheden zeer serieus en kan daarbij als inspirerend voorbeeld dienen voor andere ensembles. Wel is het voor de Commissie nog onduidelijk of en hoe Percossa buiten de gebaande paden zal treden. Voor de instelling zelf is het vervlechten van muziek en verhaal vernieuwend, maar binnen de culturele sector is Percossa, naar de mening van de Commissie, niet de enige instelling die zich daarop richt.

Zakelijk beleid

Percossa heeft volgens de Commissie een gezonde bedrijfsvoering. De organisatie heeft een duidelijke zakelijke visie beschreven die berust op vier pijlers: voorstellingen en concerten, jeugdvoorstellingen, workshops, en corporate events. De begroting is bescheiden ten opzichte van het bereik en de risico's zijn in beeld bij de aanvrager en deels afgedekt. De Commissie heeft bewondering voor de hoge publieksinkomsten die de organisatie binnenhaalt – ruim de helft van de totale financiering – maar Percossa kan volgens de Commissie nog meer daadkracht tonen in het genereren van aanvullende inkomsten (waaronder sponsoring). Door gestegen productie- en personeelskosten is het voor de organisatie een steeds grotere uitdaging om de begroting rond te krijgen en daarom doet zij nu voor het eerst een beroep op meerjaren-subsidie. Daarvoor heeft de Commissie begrip. De Commissie waardeert de aandacht voor duurzaamheid.

In het kader van goed werkgeverschap plaatst de Commissie een kanttekening bij de hoge werkdruk die de leden van het ensemble ervaren. Doordat de musici veel verschillende voorstellingen tegelijk spelen en een complexe muzikale en theatrale choreografie moeten instuderen, vormt de voorbereidingstijd de sluitpost van de begroting. De Commissie had liever gezien

dat Percossa een meer gebalanceerde afweging had gemaakt tussen activiteiten, werkdruk en Fair Pay.

De relatie met het bestaande publiek is goed, maar het is voor Percossa een uitdaging om het publieksbereik in kaart te brengen, zo blijkt ook uit de eigen reflectie van de aanvrager. De organisatie geeft aan dat zij vanwege de Algemene verordening gegevensbescherming geen persoonsgegevens mag ontvangen van de theaters waar zij speelt. De Commissie is bekend met dit probleem, maar graag had gelezen hoe aanvrager met een oplossingsgerichte houding andere methodes inzet om deze gegevens in bezit te krijgen. De Commissie heeft grote waardering voor het feit dat Percossa een substantieel aantal voorstellingen voor schoolklassen speelt en daarmee slagwerk voor een breed en nieuw publiek toegankelijk maakt. De Commissie had wel graag meer reflectie gelezen op hoe Percossa ook andere nieuwe doelgroepen zou kunnen bereiken.

Wat betreft de positionering schetst Percossa een duidelijk beeld van de samenwerkingspartners met wie zij in het verleden relevante projecten heeft uitgevoerd. De Commissie vindt het positief dat een aantal gezamenlijke projecten wordt hernomen in de komende periode, maar mist een uitwerking van nieuwe samenwerkingen met culturele partners. Zij vindt het daarom lastig om beoordelen in hoeverre de samenwerkingsverbanden bestendig zijn. Wel constateert

de Commissie dat Percossa goed aanwezig is in de Cultuur-ankers en op scholen in Den Haag en op die manier haar maatschappelijke rol vervult.

Diversiteit en inclusie

De organisatie staat volgens de Commissie nog aan het begin van het vormen van een heldere visie op diversiteit en inclusie, en een beleid hiervoor is dan ook nauwelijks aanwezig. Percossa reflecteert voldoende op het gebrek aan diversiteit onder het personeel en op de onderliggende oorzaken daarvan. De Commissie had wel graag een concretere uitwerking gezien van hoe Percossa de diversiteit en inclusie in de toekomst wil bevorderen. Verder mist zij SMART-doelstellingen en streefcijfers, en heeft de organisatie wel een nulmeting gedaan, maar de resultaten niet gedeeld in de aanvraag. Het plan om elk jaar makers met diverse culturele achtergronden bij de voorstellingen te betrekken, juicht de Commissie toe, maar dit wordt verder niet concreet gemaakt. De Commissie leest de intrinsieke motivatie van de organisatie om een divers en jong publiek te bereiken terug in de aanvraag, maar ook hier is wat haar betreft te summier verwoord hoe Percossa dat wil verwezenlijken.

De Commissie vindt het positief dat Percossa een niet-hiërarchische organisatie is, maar dat betekent niet dat de instelling automatisch ook inclusief is. Voor het bewerkstelligen van een inclusief klimaat bij Percossa zijn volgens de Commissie nog veel verbeteringen noodzakelijk. Sociale veiligheid wordt bijvoorbeeld niet genoemd in de aanvraag en er is geen klachtenprotocol. Hoewel de Commissie te spreken is over de diversiteitstraining van Binoq Atana die Percossa heeft gevolgd, had zij verwacht de resultaten daarvan op explicietere wijze terug te zien in een inclusiebeleid. De (sociale) toegankelijkheid van de artistieke *output* is groot, en dat is ook een belangrijk onderdeel van de visie van Percossa. Maar de Commissie mist een visie op het wegnemen van fysieke, digitale en financiële drempels. Al met al waardeert de Commissie de eerlijke en zelfreflecterende houding van Percossa op haar diversiteits- en inclusiebeleid en heeft zij er, ondanks de tekortkomingen, vertrouwen in dat de instelling de aankomende jaren actief met dit onderwerp aan de slag gaat.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over de producties van Percossa,

die voor een breed publiek toegankelijk en herkenbaar zijn. Zij is onder de indruk van het vakmanschap van de musici, die spel, muziek en theatraaliteit met elkaar weten te combineren. De Commissie is benieuwd of Percossa haar grote achterban mee kan nemen in de focusverschuiving van entertainment naar voorstellingen met meer zeggingskracht. Percossa is in de ogen van de Commissie een unieke toevoeging aan de muzieksector, ook op het vlak van educatie. Op het gebied van diversiteit en inclusie heeft de organisatie volgens de Commissie nog stappen te zetten. Zij kijkt ernaar uit dat Percossa een heldere visie en beleid op dit gebied ontwikkelt.

Totaalscore

47

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Percossa een bedrag van € 50.000,00 toe te kennen.

PIP Den Haag

Stichting Place in Progress

Gevraagd subsidiebedrag: € 374.828,00

Inleiding

Stichting Place in Progress noemt zichzelf 'een multidisciplinair cultuurpodium dat zich richt op innovatieve muziek, vooruitstrevende acts, vernieuwende concepten en culturele cross-overs'. De programmering is breed en biedt ruimte aan niches en subculturen van binnen en buiten de Randstad. PIP Den Haag ziet uitingen van muziek, kunst, dans en theater als sociaal bindmiddel voor makers en publiek. De organisatie beschikt in de Binckhorst over drie zalen. Naast cultuurpodium wil ze de functie van broedplaats, productiehuis, platform en opleidingscentrum vervullen. Ze richt zich op de ontwikkeling en begeleiding van jong talent binnen alle disciplines van de eigentijdse stadscultuur.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 kan zich vinden in de typering van PIP Den Haag als goed georganiseerde vrijplaats. De organisatie heeft zich volgens haar ontwikkeld tot een stevige partner in het Haagse uitgaansleven, met name in de nachtcultuur. Ogenschijnlijk is er weinig samenhang in de activiteiten van PIP Den Haag. Van clubavond tot filmavond en van hyperlokaal tot internationaal – alle genres komen aan bod. Maar in de dagelijkse praktijk is deze eclectische aanpak een aanwinst voor het aanbod. De visie lijkt volgens de Commissie bewust te stelen op het principe dat meedoen belangrijker is dan eventueel succes. Wie een goed idee heeft, krijgt daarvoor bij PIP Den Haag de ruimte. Mislukken mag. Dit versterkt het eigenaarschap van de makers, aldus de Commissie. Op het gebied van talentontwikkeling had zij graag meer gelezen over de inzichten achter de successen en waarom de aanpak goed werkt. De ideeën over het opleiden van jonge makers komen in het plan noch in de financiering uit de verf.

Met een spannend programma, de locatie en het personeel spreekt PIP Den Haag volgens de Commissie een jong publiek en makers op een goede manier aan. De organisatie bereikt een breed scala aan publieksgroepen in de stad en daarbuiten.

Ze zoekt de randen op en wordt volgens de Commissie steeds beter in wat ze doet. De facilitaire kant – productie, techniek, horeca en beveiliging – ondersteunt de activiteiten effectief, constateert de Commissie. De impact van de culturele programmering buiten de nachtcultuur, zoals het literair podium en het platenlabel, is op grond van de aanvraag door de Commissie lastig te beoordelen.

In de komende jaren zal PIP Den Haag door herontwikkeling van de Binckhorst de drie huidige locaties moeten verlaten. De organisatie stelde daarom een visie op voor een nieuwe plek op de Binckhorst: cultuurpark en stadspodium INTER-CITY. De verwachte opening is in het najaar van 2024. Voor de Commissie is het de vraag of PIP Den Haag door deze nieuwe stap een instituut voor stadsontwikkeling en verhuur wordt of dat de organisatie zichzelf kan blijven. Tot nu toe gedijde PIP Den Haag goed in een vrije rol; de organisatie voelt volgens de Commissie haarfijn aan wat bij haar past. De Commissie waardeert de voorgenomen nieuwe initiatieven, maar deze zijn onvoldoende uitgewerkt om ze te kunnen beoordelen. Ze hoopt dat PIP Den Haag de positie als culturele aanjager op de nieuwe locatie weet te behouden, maar de grotere schaal zou kunnen leiden tot meer regels en verdunning van de oorspronkelijke uitgangspunten. Volgens de Commissie zou dat de onderscheidende signatuur van PIP Den Haag kunnen aantasten. In de aanvraag noemt PIP Den Haag ‘de verhouding tussen

PIP Kazerne en INTER-CITY op artistiek en zakelijk niveau de grootste uitdaging voor de komende jaren’. Hierop ontbreekt een gedegen reflectie, aldus de Commissie.

Zakelijk beleid

PIP Den Haag heeft naar het oordeel van de Commissie een gezonde bedrijfsvoering. Na de coronapandemie was er een goed herstel van inkomsten. De plannen voor 2025-2028 getuigen volgens de Commissie van ondernemerschap en partnerschap. De financieringsmix is met 15% subsidies en 85% eigen inkomsten en sponsoring gezond. De organisatie beseft volgens de Commissie dat de voornemens voor INTER-CITY meer nadruk leggen op de zakelijke kant van de bedrijfsvoering. Door het aannemen van nieuwe mensen kan de directie zich nu beter richten op de strategische onderdelen; dat waardeert de Commissie.

De Commissie meent dat PIP Den Haag een heldere visie op duurzaamheid heeft, waarvoor de organisatie samenwerkt met onder andere Ziggo en NS. Zo zet ze zich in voor het terugdringen van plastic afval, draait PIP Kazerne deels op

zonne-energie en zijn er duurzame licht- en geluidssystemen. Om INTER-CITY te financieren, heeft PIP Den Haag ruim de helft van het eigen vermogen gereserveerd. Aanvullend wordt er een lening afgesloten. De Commissie vindt dat PIP Den Haag het verhoogde bedrijfsrisico goed in kaart heeft. Het is echter onduidelijk waar bij eventuele tegenvallers extra middelen vandaan zullen komen. Het proces van de overgang naar de nieuwe locatie met een tijdpad ontbreekt. De Commissie had graag in het plan gelezen over het aantal, het type en de locatie van de activiteiten in de overgangsfase.

Volgens de Commissie laat PIP Den Haag op meerdere vlakken goed werkgeverschap zien. Ze prijst de organisatie voor het grotendeels behouden en doorbetalen van (flex)personeel in de coronatijd en het behalen van de doelstellingen voor Fair Pay en Fair Practice. Begin 2024 maakte de organisatie de overstap van een bestuursmodel naar een raad-van-toezichtmodel. Volgens de Commissie was dit een verstandige beslissing want oor de ontwikkelingen rond INTER-CITY zullen de risico's groter zijn en komt er meer druk op de organisatie te liggen. Naast positieve bevindingen heeft de Commissie ook enkele kritiekpunten. Zo ontbreken het bestuurs- en directiereglement en zijn de statuten nog niet op orde. Verder mist zij een toelichting op de toepassing van de Governance Code Cultuur. Deze zaken moeten volgens de Commissie wel op orde zijn, gezien de grootte van de organisatie en de fase waarin die zich bevindt.

PIP Den Haag heeft een goed beeld van de eigen achterban. Per activiteit hanteert de organisatie een duidelijke tone of voice. PIP Den Haag heeft echter geen heldere strategie om de doelgroepen te bereiken. Er is geen nulmeting of onderzoek gedaan. De Commissie is daarom kritisch over de mogelijkheden om bredere publieksgroepen te bereiken.

De organisatie heeft een rijke range aan samenwerkingspartners en weet volgens de Commissie de meerwaarde daarvan goed te benutten. Maar gezien de ligging in de Binckhorst en het gegeven dat PIP Den Haag onderdeel is van de stedelijke ontwikkeling, zou de Commissie een betere aansluiting bij organisaties in omliggende wijken in Laak verwachten, en meer aanbod voor buurtbewoners. Een pluspunt is volgens de Commissie de ondersteuning van maatschappelijke doelen, bijvoorbeeld met betrekking tot Oekraïne, Gaza en Vrouwendag, en de inzet voor een levendige stad. Als een van de weinige Haagse popinstellingen heeft PIP Den Haag landelijk en internationaal een duidelijke positie, aldus de Commissie. Het belang van PIP Den Haag voor Den Haag is volgens haar groot en onomstreden. Zij ziet de organisatie als een voorbeeld voor andere steden.

Diversiteit en inclusie

Voor het diversiteits- en inclusiebeleid hanteert PIP Den Haag geen SMART geformuleerde doelstellingen. Zo is voor de Commissie niet duidelijk hoeveel wijkbewoners de organisatie weten te vinden en wat PIP Den Haag precies voor hen organiseert. PIP Den Haag beschrijft in de aanvraag hoe de organisatie bijdraagt aan de opwaardering van de wijk, maar de Commissie mist reflectie op de gevolgen van gentrificatie voor de bewoners. Creatieve hubs jagen dit proces aan, maar hoe delen de burens in het succes? Ervaringen in andere steden leren dat gentrificatie de prijzen opstuwt. De hogere bezoekersaantallen die INTER-CITY wil realiseren, leggen een grotere druk op het gebied, terwijl PIP Den Haag volgens de Commissie voornamelijk publiek uit andere delen van de stad trekt.

Directie, bestuur en de kernteams zijn homogeen van samenstelling. De Commissie had graag een strategie en actiever beleid gezien om tot een meer divers publieks- en personeelsbestand te komen. Verbeterpunten zijn in de aanvraag niet vermeld. De Commissie noemt de visie van PIP Den Haag op inclusie onvoldoende en te lichtvoetig.

PIP Den Haag heeft concrete doelstellingen geformuleerd om de financiële, fysieke en digitale toegankelijkheid te verbeteren. Er is geen deurbelid; de Commissie ziet dit als een positief punt, net als een prikkelarme ruimte, transitieverlof en de keuzevrijheid van het personeel voor het invullen van feestdagen. PIP Den Haag is zich bewust van de risico's van de nachtcultuur, aldus de Commissie. De organisatie draagt zorg voor veilig uitgaan. Zo volgen medewerkers de cursus *Safer Clubbing* en zijn er op de dansvloer *floor angels* actief. Activistische programma's kunnen een risico vormen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie prijst de zelfverzekerde aanvraag van PIP Den Haag. Ze ziet de organisatie als een belangrijke pijler van de Haagse nachtcultuur die goed aansluit bij de behoeftes van een deel van de Haagse jongeren. De organisatie zoekt de randen op en wordt steeds beter in wat ze doet. PIP Den Haag heeft volgens de Commissie een gezonde bedrijfsvoering en de plannen voor 2025-2028 getuigen van ondernemerschap en partnerschap. De Commissie noemt de financieringsmix sterk, met 15% subsidies en 85% eigen inkomsten en sponsoring.

Op het gebied van talentontwikkeling had de Commissie een betere onderbouwing verwacht. In de komende jaren zal PIP Den Haag door herontwikkeling van de Binckhorst de huidige locatie moeten verlaten. De Commissie wijst op de financiële en organisatorische risico's die de voorgenomen verhuizing naar het nieuwe terrein van INTER-CITY met zich meebrengt. Daarnaast had ze graag een strategie gezien om te komen tot een meer divers publieks- en personeelsbestand.

Totaalscore

54

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Place in Progress een bedrag van € 374.828,00 toe te kennen.

Podium NOORD

Stichting Podium NOORD

Gevraagd subsidiebedrag: € 244.240,00

Inleiding

Stichting Podium NOORD wil als Cultuuranker zorgen voor een samenhangend, toegankelijk en kwalitatief aanbod van kunst en cultuur in het stadsdeel Haagse Hout, waarin ruimte is voor hedendaagse en urgente verhalen vanuit verschillende perspectieven. Daarmee wil zij bruggen slaan en verbindingen tot stand brengen tussen gemeenschappen, makers en partners. Hierbij fungeren kunst en cultuur als middelen om begrip en gezamenlijkheid te bevorderen en te versterken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet samenhang in het artistieke profiel van Podium NOORD. De organisatie maakt volgens de Commissie goed duidelijk hoe zij gebruikmaakt van perspectieven en verhalen van het publiek. Podium NOORD wil voorstellingen cocreëren en programmeren over urgente maatschappelijke vraagstukken in een veranderende wereld. Dat waardeert de Commissie. Wel raadt zij de organisatie aan om een artistieke visie te ontwikkelen die de basis is voor een hoogwaardig cultureel aanbod.

De Commissie heeft vertrouwen in de vakdeskundigheid van de directeur van Podium NOORD. Dat de organisatie ervaren partners heeft, wekt eveneens vertrouwen. Podium NOORD zegt dat het een team heeft samengesteld op basis van expertises en netwerken, maar de Commissie had graag gelezen welke expertises de organisatie daarmee zelf in huis heeft gehaald en welke zij moet inhuren. Positief vindt de Commissie dat de organisatie een programmeur heeft voor jongeren. Het proces van cocreatie is duidelijk beschreven, maar uit de aanvraag kan de Commissie niet opmaken wie dit proces begeleiden en wat hun vakdeskundigheid is. Ook had zij graag meer gelezen over de instapfuncties die jongeren de kans geven om in een culturele organisatie te werken.

De Commissie ziet Podium NOORD als spin in het web in het stadsdeel. Zij gelooft in de intentie om met jonge makers voorstellingen te maken die zeggingskracht hebben voor de doelgroep, en dat dit vraaggestuurd gebeurt. Maar om de zeggingskracht te kunnen beoordelen, zou de Commissie graag verder uitgewerkte plannen zien. De Cultuurwerkplaats vindt de Commissie een aansprekend idee. Maar in plaats van een kleine, vaste groep van twaalf makers zou zij liever zien dat in de Cultuurwerkplaats een wisselende groep aan de slag kan die een bredere representatie is van de wijk.

Een onderscheidend kenmerk van Podium NOORD is volgens de Commissie de toepassing van de driehoeksmethode, waarmee de organisatie voortdurend verbindingen legt tussen de gemeenschap, makers en partners. Deze methode is goed uitgewerkt in de aanvraag, vindt de Commissie. De missie zou wat helderder geformuleerd mogen worden, maar zij gelooft wel in de passie van Podium NOORD om jongeren van uiteenlopende achtergronden de kans te bieden om carrière te maken in de cultuursector. Als startende organisatie heeft Podium NOORD met een klein team en een bescheiden budget al veel op poten gezet. De activiteiten zijn nu nog vooral gericht op participatie. De Commissie vindt dat een goede manier om een band op te bouwen met het publiek, maar moedigt artistieke ontwikkeling aan. De driehoeksmethode biedt Podium NOORD volgens haar de ruimte om te experimenteren.

Deze methode kan naar de mening van de Commissie ook interessant zijn voor andere Cultuurankers.

Zakelijk beleid

Podium NOORD heeft volgens de Commissie in korte tijd al veel bereikt op het gebied van bedrijfsvoering en werkgever-schap. Gezien de omvang van de organisatie beoordeelt zij de bedrijfsvoering van Podium NOORD als voldoende. De begroting is zorgvuldig opgesteld en past bij het activiteitenplan. De Commissie vindt het een goede keuze dat de organisatie de focus houdt op de twee kwetsbaarste wijken. De risico's zijn gespreid, maar de organisatie kan geen grote financiële risico's aan doordat de reserves klein zijn. Het valt de Commissie op dat Podium NOORD als enige Cultuuranker zijn zorgen uit over het wegvallen van budget voor een combinatie-functionaris. Zij vindt het goed dat de organisatie daar alert op is. De financieringsmix leunt sterk op meerjarensubsidie van de gemeente, maar dat vindt de Commissie geen bezwaar voor een Cultuuranker. Wel is zij van mening dat de verhouding tussen betaalde kaarten en vrijkaarten uit balans is. Het duurzaamheidsbeleid past volgens de Commissie bij de omvang

en middelen van de organisatie en is vooral gericht op het tegengaan van verspilling, zorgvuldige omgang met middelen en energie, en afvalscheiding.

Podium NOORD geeft naar het oordeel van de Commissie voldoende invulling aan goed werkgeverschap. De organisatie is zich ervan bewust dat zij nog stappen moet zetten, en dat onderschrijft de Commissie. Podium NOORD hanteert de Governance Code Cultuur op een manier die past bij de omvang van de organisatie, en noemt verbeteringen die het de komende periode op dit gebied wil doorvoeren. Uit de aanvraag kan de Commissie niet opmaken of er een protocol is om belangenverstrengeling tegen te gaan. Wat de Fair Practice Code betreft vindt de Commissie het goed dat Podium NOORD zich zegt te richten op sociale veiligheid. Hiervoor werkt de organisatie een gedragscode uit en verzorgt zij workshops en trainingen. Ook vindt de Commissie het heel sterk dat de organisatie nadenkt over wat het met medewerkers doet als zij te maken krijgen met wijkbewoners in moeilijke omstandigheden, zoals diepe armoede. De Commissie is verder blij om te lezen dat Podium NOORD zich verdiept in een geschikte cao. Zij adviseert de organisatie om zo snel mogelijk een passende cao in te voeren. De Commissie vindt het zorgelijk dat de honoraria voor zzp'ers laag liggen en dat Podium NOORD werkt met veel kleine parttimecontracten. Dit kan volgens haar de aandacht en beschikbaarheid van medewerkers versnipperen.

Wel waardeert de Commissie het plan om meer mensen in loondienst te nemen en vindt zij het verstandig dat het daarbij niet direct om vaste contracten gaat, zolang die structurele uitgaven nog niet structureel gedekt zijn.

De Commissie is positief over de relatie die Podium NOORD als jonge organisatie zonder eigen gebouw al heeft opgebouwd met het publiek. De organisatie komt met jongerenprogramma's, cultuurparticipatie voor kinderen en cultuur-educatieprogramma's voor scholen tegemoet aan de vraag. De Commissie vindt het op zich goed dat Podium NOORD drie focusgroepen noemt, maar die zijn zo breed geformuleerd, dat iedereen eronder valt. De Commissie zou liever zien dat Podium NOORD scherpere keuzes maakt, zodat het zijn beperkte middelen gericht kan inzetten. Zij juicht het toe dat Podium NOORD een impactmeting wil doen en raadt de organisatie aan om ook publieksmonitoring uit te voeren, om in beeld te krijgen welke doelgroepen zij wel en niet bereikt. Op basis daarvan kan Podium NOORD acties ondernemen om zijn doelgroepen nog beter te bereiken.

Podium NOORD reflecteert uitgebreid op zijn werkgebied en op (potentiële) samenwerkingspartners in de wijk, de stad en het land. De positionering in het stadsdeel is volgens de Commissie helder. Podium NOORD is wat haar betreft nog wat voorzichtig in stedelijke samenwerkingen, maar de eerste

stappen zijn gezet. Een mooi voorbeeld vindt de Commissie de samenwerking met Filmhuis Den Haag, waarmee Podium NOORD een Lab heeft opgezet voor jongeren. De Commissie vindt het heel sterk dat Podium NOORD nadrukkelijk op zoek is naar wederkerigheid in samenwerkingen en dat het zich richt op nieuwe initiatieven in plaats van bestaande. Zij raadt Podium NOORD aan om toe te treden tot de Cultuurankervereniging, omdat daar veel kennis te halen is. Ook adviseert zij de organisatie om te beschrijven wat haar eigen rol is in samenwerkingen en welke hulp zij nog nodig heeft. Podium NOORD is volgens de Commissie van toegevoegde waarde voor de kwetsbare wijken in het stadsdeel Haagse Hout. De organisatie heeft volgens de Commissie wel een eigen locatie en meer menskracht nodig om het belang van de stad te kunnen dienen. De Commissie ziet dat Podium NOORD nog sterk in ontwikkeling is. De nadruk ligt op dit moment nog vooral op het maatschappelijke aspect, maar Podium NOORD wil een grotere rol spelen in het cultuuraanbod. Die visie ondersteunt de Commissie van harte.

Diversiteit en inclusie

De Commissie waardeert het dat Podium NOORD reflecteert op diversiteit en inclusie. Maar zij had graag meer specifieke informatie gekregen, bijvoorbeeld over leeftijd, sekse en culturele achtergrond van deelnemers, publiek en medewerkers. Podium NOORD heeft wel een nulmeting gedaan, maar de uitkomsten daarvan voor deelnemers aan projecten en publiek kan de Commissie niet inzien. Ook mist zij SMART geformuleerde doelstellingen. Zij vindt het positief dat Podium NOORD in 2028 in alle opzichten een afspiegeling wil zijn van de Haagse Hout, maar zij mist een concrete uitwerking van hoe de organisatie deze doelstelling wil bereiken. De Commissie is van mening dat Podium NOORD goed werk maakt van toegankelijkheid. Het aanbod is vaak gratis en de organisatie werkt samen met WijkZ om financiële drempels te verlagen. Ook maakt zij voor de communicatie veel gebruik van visuele middelen en ambassadeurs, zodat taal geen barrière is. Met Middin als partner besteedt Podium NOORD aandacht aan mensen met een beperking. Ook gaat de organisatie in gesprek met gemeenschappen om te inventariseren welke drempels er nog meer zijn. Podium NOORD wil ook veel digitaliseren. De Commissie vraagt zich af in hoeverre dat bij de doelgroepen past. Podium NOORD toont volgens de Commissie ambitie om aan een inclusief klimaat te werken. Zo gaat de

organisatie een gedragscode maken voor sociale veiligheid, gaat het team een workshop volgen over dit onderwerp en komt er een externe vertrouwenspersoon. Uit de aanvraag spreekt bewustzijn van het belang van een inclusief klimaat. De Commissie waardeert het dat de organisatie hieraan werkt met een bottom-upaanpak, maar mist een vertaling in beleid. Zij moedigt Podium NOORD aan om zijn ambities voor diversiteit en inclusie de komende vier jaar waar te maken.

ziet graag dat Podium NOORD scherpere keuzes maakt, zodat het zijn beperkte middelen gericht kan inzetten. Ook moedigt zij de organisatie aan om een grotere nadruk te leggen op haar culturele functie. De Commissie waardeert de aandacht voor diversiteit en inclusie, maar verwacht meer concrete gegevens, meetbare doelstellingen en een vertaling naar beleid. Zij moedigt Podium NOORD aan om zijn ambities de komende vier jaar waar te maken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet Podium NOORD als spin in het web in het stadsdeel Haagse Hout. Zij is positief over de relatie die deze jonge organisatie zonder eigen gebouw al heeft opgebouwd met het publiek. De Commissie waardeert het dat Podium NOORD voorstellingen wil cocreëren en programmeren over urgente maatschappelijke vraagstukken in een veranderende wereld. Wel ziet zij graag dat de organisatie een artistieke visie ontwikkelt die de basis is voor een hoogwaardig cultureel aanbod. Op het gebied van bedrijfsvoering en werkgever-schap heeft Podium NOORD volgens de Commissie in korte tijd al veel bereikt, maar is ook nog verbetering mogelijk. Zij

Totaalscore

48

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 244.240,00 per jaar aan Stichting Podium NOORD toe te kennen voor de functie Cultuuranker stadsdeel Haagse Hout overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Poezieboys

Stichting Poezieboys

Gevraagd subsidiebedrag: € 120.000,00

Inleiding

Stichting Poezieboys wil een groot publiek op een laagdrempelige manier laten kennismaken met levende en historische dichters. Poezieboys maakt voorstellingen op het grensvlak van literatuur en theater. Als pleitbezorger van de poëzie reist het gezelschap door het land om de waarde van de poëzie en de schrijvers te tonen op festivals, in theaters, in de openlucht en in studentenkamers. Poezieboys is van mening dat poëzie en literatuur mensen helpen om zich in anderen te verplaatsen en empathischer met elkaar om te gaan.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 is van mening dat Poezieboys een frisse, energieke organisatie is die met een sterk opgebouwd programma een nieuw publiek warm weet te maken voor poëzie. De drie pijlers van het artistieke profiel – onderzoek, poëzievoorstellingen en de publicatie van poëziebundels – vertonen volgens de Commissie samenhang en zorgen voor focus. Wel had de Commissie graag meer gelezen over de theatrale manier waarop Poezieboys poëzie op het podium brengt. In het vakmanschap van Poezieboys ziet de Commissie een positieve ontwikkeling. Zij is van mening dat de organisatie met steun van Stichting Dioraphte en Coproducers een goede basis heeft kunnen leggen en kan bouwen op sterke schouders en productieondersteuning.

Poezieboys heeft in de ogen van de Commissie een duidelijke eigen signatuur: het gezelschap maakt poëzie aantrekkelijk voor een jong publiek en behandelt daarbij universele thema's met lichtheid en humor. Dat resulteert naar haar oordeel in optredens met zeggingskracht, die op laagdrempelige wijze een grote groep liefhebbers raken en inspireren. De Commissie vindt de onderzoeksvragen van Poezieboys artistiek relevant en verdiepend. Een goed voorbeeld daarvan is de vraag hoe

kunstenaars tot inspiratie komen. Wel is zij van oordeel dat de vier inspiratiebronnen homogeen zijn en raadt zij Poezieboys aan te zoeken naar meer diversiteit. Wat betreft vernieuwing en experiment had de Commissie graag gelezen wat Poezieboys verstaat onder de vernieuwing die veelvuldig in de aanvraag ter sprake komt. De Commissie is van mening dat het proces waarmee de makers via onderzoek tot een voorstelling komen, inhoudelijk voor vernieuwing zorgt, maar dat de presentatievorm traditioneel is.

Zakelijk beleid

De Commissie ziet in de aanvraag terug dat Poezieboys een jonge organisatie is die zich zakelijk nog in ontwikkeling is. Zij waardeert het dat de organisatie zich toelegt op professionalisering, maar de bedrijfsvoering is in haar ogen nog wel wat fragiel. De Commissie had graag een reflectie gelezen op het wegvallen van de financiële steun van Stichting Dioraphte, om te begrijpen hoe de organisatie dit wil ondervangen. In de begroting ziet de Commissie dat Poezieboys spaart voor een grote uitgave in 2028, die zij in het artistieke plan niet terugziet. Ook heeft zij zorgen over het negatieve eigen vermogen. Positief is

de Commissie over de aandacht voor duurzaamheid op de onderdelen catering, reizen, materialen en decor. Zij waardeert het dat de organisatie reflecteert op wat de afgelopen jaren niet goed is gegaan en dat er nu een zakelijk leider is die orde op zaken stelt. Ook op het gebied van goed werkgeverschap moet de organisatie zich volgens de Commissie nog verder ontwikkelen. Positieve punten zijn wat haar betreft het directiereglement, de jaarlijkse functioneringsgesprekken van de directeuren met het bestuur, de ambitie om zich aan te sluiten bij de Cao Toneel en Dans en de reflectie op het onderwerp werkgeverschap. De Commissie vindt het ook goed dat er een vertrouwenspersoon is, maar vindt het bezwaarlijk dat dit de oud-voorzitter van de stichting is. Verder mist zij aandacht voor de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code.

De samenwerking met coproducenten, de aandacht voor marketing, de doelgroepenbenadering en de formats van de voorstellingen van Poezieboys geven de Commissie ruim voldoende vertrouwen dat de organisatie een groeiend publiek zal bereiken. De Commissie zou een consistente lijn in publieksbenadering willen adviseren, aangezien de aandacht voor culturele diversiteit zich nu concentreert in de randprogrammering en in mindere mate in de producties. Wat de eigen positionering betreft mist de Commissie een reflectie, maar zij is wel zeer positief over het programma met internationale dichters dat Poezieboys wil maken. Ook de

samenwerking met Het Nationale Theater en de Coproducers is aansprekend en geeft de Commissie vertrouwen dat de instelling gebruik kan maken van expertise dat zij nog niet in huis heeft. De maatschappelijke binding met Den Haag kan in de ogen van de Commissie nog sterker als Poezieboys niet alleen partners zoekt op het gebied van de podiumkunsten, maar ook meer partners in het maatschappelijk veld aan zich probeert te verbinden.

Gymnasium Haganum en het Christelijk Lyceum Zandvliet, en nauwelijks met vmbo-scholen. Daarnaast mist de Commissie een nulmeting en SMART geformuleerde doelstellingen voor diversiteit en inclusie. Positief is in haar ogen de aandacht die de organisatie besteedt aan de veiligheid van het personeel, maar daarbij herhaalt zij haar kanttekening over de vertrouwenspersoon.

Diversiteit en inclusie

Op het gebied van queerness heeft Poezieboys een doorleefde visie, zowel artistiek als organisatorisch. Dat waardeert de Commissie. Ook is er aandacht voor fysieke en financiële toegankelijkheid. Maar de Commissie mist een visie op culturele diversiteit. Zij vindt het opmerkelijk dat er voor programma's over vier witte dichters is gekozen, zelfs als het over onderdrukking en racisme gaat. Dat kan een bewuste keuze zijn, maar dan had zij daar graag een toelichting op gekregen. Verder valt het haar op dat Poezieboys zich voornamelijk richt op een theoretisch opgeleid publiek. Zo zijn er samenwerkingen met het Haags Montessori Lyceum, het

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Poezieboys een frisse, energieke organisatie is die met een sterk opgebouwd programma een nieuw publiek warm weet te maken voor poëzie. Zij gelooft in de zeggingskracht van de optredens, waarmee Poezieboys een groeiend publiek bereikt. De Commissie moedigt de jonge organisatie aan om te werken aan een gezonde bedrijfsvoering en goed werkgeverschap, met aandacht voor de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code. In samenwerkingen met partners zou Poezieboys volgens de Commissie meer synergie kunnen zoeken. De Commissie waardeert de doorleefde visie van Poezieboys op queerness en ziet graag dat de organisatie ook zo'n visie op culturele diversiteit ontwikkelt.

Totaalscore

45

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Poezieboys een bedrag van € 120.000,00 toe te kennen.

Popdistrict

Stichting Popdistrict

Gevraagd subsidiebedrag: € 195.436,00

Inleiding

Stichting Popdistrict heeft als de belangrijkste doelstelling het organiseren, programmeren en promoten van livemuziek in Den Haag om de populaire cultuur te bevorderen en de leefbaarheid te verbeteren. De evenementenlocatie is de Grote Markt en omgeving, met 21 horecagelegenheden en (culturele) instellingen als podia. Popdistrict programmeert daarnaast voor festivals, evenementen en concerten in de publieke ruimte. De focus ligt op de festivals Sniester, Wild Rooster en St. Patrick's Day Den Haag. Ook organiseert Popdistrict jazzoptredens, shows van nieuwe dj's en concerten met een focus op de cafés De Zwarte Ruiter, September en Zeta. Popdistrict zet zich in voor een levendig en bruisend popklimaat in de stad en ziet graag op zo veel mogelijk plekken livemuziek, evenementen en festivals. Veel optredens zijn gratis te bezoeken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over het artistieke profiel van Popdistrict. De organisatie is volgens haar de afgelopen periode de rol van muziekpartner van de horeca op de Grote Markt ontstegen. Met meer dan 500 optredens per jaar zet ze volgens de Commissie een stevige en herkenbare live programmering neer in het centrum van Den Haag. Sniester is het parapedaasje en een optreden op dat festival geldt voor jonge bands als een mijlpaal, aldus de Commissie. De laagdrempelige, doorlopende programmering met de focus op drie cafés levert een economische bijdrage aan dit gebied. De Commissie noemt de samenhang vooral geografisch en niet zo zeer inhoudelijk.

De aanvraag geeft volgens de Commissie een duidelijk beeld van de toekomstige programmering. Popdistrict durft specifieke keuzes te maken en verheft op een slimme, consequente manier de stad tot podium. Hiermee weet de organisatie naar het oordeel van de Commissie met een originele programmering het hele jaar door een breed publiek aan te spreken. In andere steden komt livemuziek in de publieke ruimte minder goed van de grond. Volgens de Commissie heeft het kleine team van Popdistrict een goed gevoel voor de actualiteit en

onderhoudt het zorgvuldig de relaties met artiesten. Een minder sterk punt is dat een aantal genres nauwelijks vertegenwoordigd is; zo ontbreekt hiphop al jaren.

De rol van PAARD als medeprogrammeur wordt volgens de Commissie in de aanvraag onvoldoende onderkend. Daarnaast leunt Popdistrict sterk op externe inhuur voor productie. Om de productiekant beter te borgen, geeft de organisatie aan hier de komende jaren meer in te investeren. Voor het voorgenomen nieuwe festival in PAARD voor de lhbtqi+-doelgroep ontbreekt het in de aanvraag volgens de Commissie aan inhoudelijke ideeën voor onder meer muziek en partners. De Commissie vindt de grote festivals artistiek sterk, maar noemt niet alle themaconcepten geslaagd. Zo beoordeelt de Commissie St. Patrick's Day Den Haag en het Día de Muertos Festival als artistiek niet sterk.

De acts die Popdistrict programmeert, zijn landelijk niet uniek, maar de organisatie biedt (Haagse) artiesten een podium en vervult hiermee een goede rol in het ecosysteem, aldus de Commissie. De formule met festivals en doorlopende programmering zet de Grote Markt als bestemming op de kaart. In de activiteiten buiten Sniester zou de Commissie meer vernieuwing en experiment willen zien. Met name bij St. Patrick's Day Den Haag en het Día de Muertos Festival neemt Popdistrict volgens haar weinig risico's.

Zakelijk beleid

Volgens de Commissie heeft Popdistrict in de huidige beleidsperiode goede stappen gezet op zowel organisatorisch als financieel gebied en reflecteert de organisatie daarop in de aanvraag. Popdistrict geeft een onderbouwde visie voor de komende beleidsperiode, met een focus op de continuïteit, het versterken van onafhankelijkheid en autonomie in relatie tot de partners en het verder uitbouwen van de programmering. Ten opzichte van de gages is er een relatief lage overhead. Dat waardeert de Commissie. Ook constateert zij dat de aanwezigheid van commerciële partijen geen druk lijkt te leggen op de inhoud. Er is volgens de Commissie sprake van een financieringsmix met zicht op groei van eigen inkomsten en een minder grote afhankelijkheid van horecaondernemers op de Grote Markt. Daarnaast hanteert Popdistrict een realistische begroting inclusief reserves. In het duurzaamheidsbeleid beschrijft de organisatie een circulaire benadering met onder meer een statiegeldsysteem voor hard plastic bij festivals, ledverlichting, elektrische voertuigen en het vermijden van vervuilende aggregaten.

In de aanvraag geeft Popdistrict volgens de Commissie een gedegen toelichting op de huidige periode, de positie van de organisatie in de privaat-publiekrechtelijke samenwerking,

en het belang van de onafhankelijkheid van de organisatie. De organisatie heeft verschillende stappen gezet, zoals een vernieuwing van het bestuur – zonder ondernemers van de Grote Markt –, een bredere oriëntatie, het aantrekken van de juiste kennis en vaardigheden en het verduidelijken van procedures en verantwoordelijkheden. Hiermee voldoet het aan de Governance Code Cultuur, aldus de Commissie. De verdere ontvlechting van Popdistrict en de horeca op de Grote Markt is volgens haar essentieel voor de autonomie en continuïteit. Gezien de hoge kostenpost voor gages van artiesten vindt de Commissie uitleg over de verdeling en toepassing van de Fair Practice Code wenselijk.

Popdistrict weet met Sniester een groot publiek te bereiken. Hoe dit is samengesteld, weet de organisatie eerder op gevoel te duiden dan op basis van onderzoek. Monitoring ontbreekt. De ambitie om nieuwe publieksgroepen te bedienen, komt volgens de Commissie onvoldoende tot uiting in de aanvraag.

De Commissie stelt dat Popdistrict zich goed bewust is van de eigen positie als organisator van livemuziek op en rond de Grote Markt. De coaching van jonge Haagse talenten laat de organisatie bewust over aan samenwerkingspartners in de stad, zoals Popradar Den Haag en PAARD. De aanvraag werpt geen licht op landelijke en internationale partners.

Popdistrict is een bekende organisatie in de Nederlandse livescene, aldus de Commissie. Als een van de weinige binnensteden heeft Den Haag een rijk live muziekleven en daaraan levert Popdistrict volgens de Commissie een cruciale bijdrage. De Commissie ziet een goede synergie met het gebied en de horeca. Graag had ze meer gelezen over de aansluiting bij andere programmering in de stad, zoals op het gebied van countrymuziek, hiphop en andere actuele muziekstijlen, ook voor jongeren. Op de druk voor het gebied en mogelijke overlast voor burens gaat de aanvraag niet in. Daarop had de Commissie graag een visie gezien.

Diversiteit en inclusie

Popdistrict erkent dat diversiteit en inclusie nog niet in de kern van de organisatie zit. De organisatie wil de Code Diversiteit & Inclusie binnen twee jaar integreren in alle lagen van de organisatie. Ze zegt te streven naar een gelijkwaardige verhouding van mannen en vrouwen op het podium. Dit onderstreept voor de Commissie Popdistricts smalle visie op dit beleids terrein. Diversiteit en inclusie gaat immers veel verder dan de man-vrouwverhouding. Weliswaar komen in de aanvraag alle

onderdelen – programma, personeel, publiek en partners – aan bod, maar de ambities worden onvoldoende ondersteund door SMART geformuleerde doelstellingen.

De Commissie prijst de inzet om drempels voor het publiek weg te nemen. Zo is er een junior programma bij Sniester. De Commissie vindt het positief dat kinderen duidelijk in beeld zijn. In de popmuziek is dit vaak een vergeten doelgroep. Ook vindt zij het sterk dat mensen met een fysieke en mentale beperking volwaardig aan de festivals kunnen deelnemen. Door de deels gratis programma's is de drempel voor participatie laag. Popdistrict geeft aan te streven naar een inclusief klimaat; volgens de Commissie vraagt dit om een actiever beleid.

een doorlopende programmering in horecazaken zet Popdistrict de Grote Markt als een bestemming voor livemuziek op de kaart. De Commissie oordeelt dat Popdistrict ook op organisatorisch en financieel gebied belangrijke stappen heeft gezet. Het beleid van Popdistrict op het gebied van diversiteit en inclusie vraagt volgens de Commissie om aanscherping. Popdistrict heeft weliswaar concrete acties ondernomen, maar diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid maken volgens de Commissie nog geen deel uit van de kern van de organisatie. Er zijn geen SMART geformuleerde doelstellingen. Het ambitieniveau is daardoor moeilijk te meten. Daarnaast heeft Popdistrict een te smalle visie op dit thema, aldus de Commissie.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie vindt dat Popdistrict de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling heeft doorgemaakt. De organisatie durft specifieke keuzes te maken en verheft op een slimme, consequente manier de stad tot podium. Zij maakt zich los van de Grote Markt als muziekpartner, en heeft haar bestaansrecht als organisator bewezen. Met herkenbare festivals en

Totaalscore

47

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De Commissie beoordeelt de programmaonderdelen St. Patrick's Day Den Haag en Día de Muertos Festival artistiek-inhoudelijk als onvoldoende.

Daarom adviseert zij het percentage in de begroting dat voor deze onderdelen is gereserveerd, in mindering te brengen op het aangevraagde bedrag.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Popdistrict een bedrag van € 160.238,00 toe te kennen.

Popradar Den Haag

Stichting Haags Pop Centrum

Gevraagd subsidiebedrag: € 703.802,00

Inleiding

Stichting Haags Pop Centrum is door de gemeente aangegeven als systeeminstelling met een faciliterende, verbindende, kennis delende en aanjagende rol voor de Haagse popketen. Namens de gemeente verleent de organisatie financiële ondersteuning aan kleinere partijen en individuele makers in de stad. Popradar Den Haag is daarnaast een beheersorganisatie die een locatie in Loosduinen onder haar hoede heeft. Dit is het grootste repetitiecentrum van Den Haag. Het biedt onder meer ruimte aan bands, muziekscholen en -verenigingen. Als onafhankelijk expertisecentrum heeft de organisatie een adviserende functie en behartigt ze de belangen van de Haagse popmuziek. Onder de naam Music Support zet Popradar Den Haag zich in voor de ontwikkeling

van talent. De Popradar Academy verzorgt workshops en in het Radarcafé zijn optredens. Jaarlijks organiseert Popradar Den Haag de Haagse Popweek en biedt de organisatie een podium aan Winterfest.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 noemt de functie die Popradar Den Haag vervult met het bieden van studio's en oefenruimtes belangrijk. Popradar Den Haag vervult daarmee een ondersteunende functie in de keten van popmuziek in Den Haag die volgens de Commissie van betekenis is. Daarbij ziet de Commissie dat Popradar Den Haag van waarde is als talentontwikkelaar onder de naam Music Support. De Commissie mist echter een heldere visie op het artistiek-inhoudelijke beleid van de organisatie, waardoor Popradar Den Haag zich nu voornamelijk lijkt op te stellen als een faciliterende partij voor artiesten en bands. De organisatie schetst in haar beleidsplan geen inhoudelijke lijnen. Volgens de Commissie zijn die wel noodzakelijk, omdat Popradar Den Haag niet alleen faciliteert, maar ook een inhoudelijke programmering biedt.

De zeggingskracht van Popradar Den Haag ligt voornamelijk bij de popacts die er de eerste stappen in hun carrière maakten in de oefenruimtes in Loosduinen. De originaliteit en vernieuwingsdrang van deze acts straalt ook af op Popradar Den Haag.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de inzet, expertise en betrokkenheid van Popradar Den Haag bij de talentontwikkeling van (jonge) muzikanten. De organisatie is daarnaast een belangrijke schakel in de Haagse popketen en draagt bij aan de versterking hiervan.

Zakelijk beleid

Met decennia aan ervaring, een groot pand met voorzieningen en een sterk netwerk en aanzien binnen Den Haag heeft Popradar Den Haag volgens de Commissie een stevige zakelijke basis. Maar de afgelopen jaren is er sprake geweest van een opstapeling van problemen. De Commissie betreurt het dat de organisatie in zwaar weer is geraakt. De eigen inkomsten zijn volgens de Commissie op dit moment met 33% te gering, waarvan 28% uit verhuur en horeca. Voor een honorering van het personeel volgens de cao en Fair Pay

ontbreken volgens Popradar Den Haag de middelen. Mogelijkheden om via verhuur hogere huurinkomsten te realiseren worden gedwarsboomd door de staat van het pand aan de Burgemeester Hovylaan. Voor regulier onderhoud zijn geen middelen beschikbaar, stelt Popradar Den Haag in de aanvraag. Door het vele achterstallige onderhoud vormt het pand een bedrijfsrisico, aldus de Commissie. Dit zou volgens haar niet alleen op de schouders van Popradar Den Haag terecht moeten komen. De gemeente draagt volgens de Commissie als eigenaar van dit gebouw ook verantwoordelijkheid. Voor een gezonde bedrijfsvoering is het essentieel dat het vastgoed gezond is. Daarvoor zijn investeringen nodig in het pand zelf en in het beheer ervan. Door de tekorten in de bedrijfsvoering maakt de Commissie zich grote zorgen over de mogelijkheid van Popradar Den Haag om met stijgende kosten in 2024 het hoofd boven water te houden. Zij constateert dat vergelijkbare culturele organisaties, ook collega-instellingen in de muzikale talentontwikkeling, in coronatijd juist creatief vermogen lieten zien.

Popradar Den Haag noemt in de aanvraag voor de periode 2025-2028 een verkleining van het activiteitenaanbod als oplossing om de loonkosten in de hand te houden. De Commissie spreekt de hoop uit dat de organisatie de plannen voor de komende periode op het gebied van onder meer talentontwikkeling, ondersteuning, verhuur van oefenruimtes en

versterking van de organisatie kan blijven uitvoeren. Zo is ze enthousiast over het verder uitbouwen van de ondersteuningsregeling voor jonge muzikanten. De Commissie zet vraagtekens bij andere taken, zoals bij het organiseren van de Haagse Popweek, Winterfest en het voorzitterschap van HOP, en vindt dat Popradar Den Haag daarin meer aan andere, grotere organisaties kan overlaten. Gezien de kwetsbare positie van Popradar Den Haag op dit moment zouden anderen deze kar moeten trekken, volgens de Commissie. Het rapport van AEF stelt dat 'van de evenementen die Popradar Den Haag zelf organiseert het de vraag is of die als onderdeel van de systeemtaken beschouwd kunnen worden'. De gemeente had zich volgens het rapport op dat moment 'onvoldoende uitgesproken over het structurele en essentiële karakter van de taken van Popradar Den Haag'. De Commissie plaatst een kritische noot bij de grote hoeveelheid taken die Popradar Den Haag in het pakket heeft en het geringe aantal activiteiten dat de laatste jaren is georganiseerd. De organisatie zou volgens haar heldere keuzes moeten maken in welke eigen activiteiten Popradar Den Haag van belang acht en de welke ook best (of zelfs beter) bij een andere partij belegd kunnen worden. Zo zou de podiumfunctie volgens haar bij een andere partij binnen de popsector in de stad kunnen worden belegd.

Het personeel van Popradar Den Haag werkt ondanks de tegenvallers hard om Popradar Den Haag overeind te houden.

Door de uitval van de directeur in 2023, een waarnemer met een beperkt mandaat en een klein team slaagt Popradar Den Haag er volgens de Commissie op dit moment niet in om de geambieerde koerswijziging te realiseren. De Commissie is kritisch over de rol van het bestuur op afstand, dat onvoldoende in staat is gebleken om met de tegenslagen om te gaan. Ze stelt dat ingrijpen op korte termijn noodzakelijk is. De Commissie adviseert de gemeente om Popradar Den Haag te ondersteunen om de zaken op orde te krijgen. Een betrokken bestuur, een nieuwe, vaste directeur en inhuur van zakelijke expertise zullen hier naar het oordeel van de Commissie aan bijdragen. Voor de toekomst vindt de Commissie het wenselijk dat de gemeente in een eerder stadium in actie komt, want het belang van de functie van Popradar Den Haag voor de Haagse popsector is groot.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat Popradar Den Haag de diversiteit van de Haagse samenleving actief volgt. De organisatie is zich er volgens haar van bewust dat ze er nog niet in slaagt een breed scala aan doelgroepen te bereiken. De Commissie

onderschrijft de conclusie in de aanvraag dat bijvoorbeeld Surinaamse, Marokkaanse en Turkse Hagenaars Popradar Den Haag nog onvoldoende weten te vinden. Zij waardeert het daarom dat de organisatie in de komende periode bewust op zoek gaat naar deze groepen. Dit doet Popradar Den Haag door onder meer in gesprek te gaan met de *community builder* van Loosduinen en met een aantal culturele ambassadeurs. De Commissie stelt verder dat de doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie niet SMART zijn geformuleerd, en dat een nulmeting ontbreekt. Volgens haar vereist dit onderwerp meer aandacht, om de ambities waar te maken die Popradar Den Haag in de aanvraag uitspreekt.

kosten, een te grote werklast en achterstallig onderhoud aan het pand. De Commissie adviseert de gemeente op korte termijn in te grijpen om financieel en organisatorisch het lek boven water te krijgen. Het is voor Popradar Den Haag en de sector noodzakelijk om tot een gezonde bedrijfsvoering te komen. De Commissie raadt de gemeente en Popradar Den Haag aan constructief samen te werken. Met ondersteuning van bewezen externe expertise zou Popradar Den Haag volgens de Commissie moeten reorganiseren. Zo kan de organisatie in de toekomst met nieuwe fundamenten en een focus op de kerntaken de sector bedienen.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet Popradar Den Haag als een belangrijke schakel in de Haagse popketen. Met onder meer talentontwikkeling, advies en verhuur van oefenruimtes draagt de organisatie bij aan een goede voedingsbodem voor (jonge) muzikanten in de stad. De Commissie betreurt het dat Popradar Den Haag in zwaar weer is geraakt. Dit wordt veroorzaakt door een opeenstapeling van problemen, stijgende

ProJazz

Stichting ProJazz

Gevraagd subsidiebedrag: € 75.000,00

Inleiding

Stichting ProJazz noemt zichzelf 'programmeur, verbinder, netwerker, festivalorganisatie en een gedreven pleitbezorger van jazz in Den Haag'. De organisatie staat voor nieuwe ontwikkelingen binnen de jazz en biedt daarvoor een podium. Ze is voorstander van *cross-overs* met andere muziekstijlen. ProJazz kiest voor een avontuurlijke programmering en ziet voor zichzelf een verbindende en aanjagende functie in de sector en daarbuiten. Als partner van Synergy Sessions ondersteunt ProJazz actief nieuwe makers die studeren aan het Koninklijk Conservatorium. De organisatie beschikt niet over een eigen zaal, maar maakt gebruik van diverse locaties zoals Amare, PAARD, Theater de Regentes en festivals. Theater de Regentes is ook de locatie van het Cutting Edge Jazzfestival dat ProJazz organiseert. Als oprichter van platform Jazz070 zet de organisatie zich in voor diversiteit, spreiding en kwaliteit van het muziekaanbod in de stad.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 roemt ProJazz om de consistente organisatie waarin een klein team een uiteenlopend pakket aan activiteiten ontplooit. Het artistieke profiel is volgens de Commissie breed. ProJazz wil jazz permanent verankeren in het aanbod in de Haagse regio. De diverse blends van (internationale) jazzacts, de gekozen locaties en partners waarmee ProJazz samenwerkt, passen volgens de Commissie bij de visie.

De Commissie noemt de podia en partners waarmee ProJazz samenwerkt doorgewinterd en bekwaam. Als voorzitter van het platform Jazz070 speelt de organisatie volgens de Commissie een prominente rol voor livejazz in Den Haag. Het huidige programma kan naar de mening van de Commissie de loyale achterban enthousiasmeren en prikkelen. Maar voor de doelgroepen die ProJazz ook nog wil bereiken – (internationale) studenten, expats en toeristen – is meer nodig dan alleen concerten en jazzfilms, vindt de Commissie. Zij suggereert bijvoorbeeld samenwerking met andere kunst disciplines.

ProJazz is volgens de Commissie het enige platform dat zich specifiek op deze muziekstijl richt en is daarom een belangrijke toegevoegde waarde voor de stad. De signatuur is volgens de

Commissie herkenbaar en lijkt te werken. Maar de avontuurlijke en risicovolle programmering die ProJazz als kerntaak noemt, ziet de Commissie onvoldoende terug in het aanbod. In de aanvraag voor de vorige beleidsplanperiode werden grootse plannen voor *cross-overs* met elektronische muziek en hiphop genoemd, maar deze zijn niet uit de verf gekomen. Wel juicht de Commissie de ‘Synergy Sessions’ in samenwerking met PAARD toe. Deze serie zoekt bewust de randen op; tot nu toe bereikt ze een zeer select publiek.

Zakelijk beleid

Volgens de Commissie werkt het compacte team van ProJazz effectief en flexibel. De inschatting van ProJazz dat de organisatie de komende beleidsperiode met minder middelen toekan door een ‘intensievere samenwerking en kostenverdeling bij internationale concerten en het vinden van externe dekking in de vorm van subsidies en fondsen voor periodieke concertseries’, ziet de Commissie als realistisch. De organisatie noemt groei geen doel op zich. De begroting is volgens de Commissie reëel en sluitend, passend bij de omvang van de organisatie en de geformuleerde ambities. De financieringsmix noemt ze in

balans. De grootste risico’s vormen volgens haar tegenvallende bezoekersaantallen, afgelastingen van concerten en uitval van zzp’ers. ProJazz beschikt over een noodzakelijke financiële reserve om dit af te dekken, aldus de Commissie. De inzet voor duurzaamheid wordt beknopt benoemd.

ProJazz heeft een platte organisatiestructuur met korte lijnen. De organisatievorm is naar eigen zeggen ondergeschikt aan het realiseren van de ambities en doelstellingen. Het kernteam, bestaande uit professionals op zzp-basis, is nauw betrokken bij het dagelijks functioneren van de organisatie. Daarnaast zijn veertien vrijwilligers actief. De artistieke en zakelijke leiding is sinds 2022 een gecombineerde functie. Volgens de Commissie steunt ProJazz zwaar op één persoon voor de directie; dit vormt een risico voor de continuïteit. Ze adviseert de taak van fondsenwerving te beleggen bij de artistiek/zakelijk leider en niet bij een extern bureau. Van een duurzaam personeelsbeleid is volgens de Commissie geen sprake. In de aanvraag ontbreekt informatie over de toepassing van de Governance Code Cultuur. In het jaarverslag 2022 staat dat er bestuurs- en directiereglementen zijn opgesteld waarin taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd voor de diverse functies. De bij de aanvraag gevoegde reglementen zijn echter niet actueel maar verder wel conform de code. Voor de honorering van professionele muzikanten hanteert ProJazz de SENA-norm; daarover is de Commissie positief.

De aanvraag geeft volgens de Commissie slechts beperkt inzicht in de inzet voor de genoemde publieksgroepen. Het lijkt erop dat ProJazz geen onderzoek heeft gedaan. De komende periode wil de organisatie meer specifieke bezoekers binnenhalen zoals (internationale) studenten, toeristen en mensen met een diverse achtergrond. Hiervoor gaat een gespecialiseerde marketeer aan de slag. Daarnaast lift ProJazz mee op promotionele activiteiten van de podia waar de organisatie programmeert.

ProJazz maakt volgens de Commissie bewust gebruik van bestaande structuren en heeft een efficiënte samenwerking met partners in de stad. De organisatie geeft aan jong talent te stimuleren en meer samenwerking te zoeken binnen de Metropoolregio. De Commissie signaleert een wat afwachtende houding en roept de organisatie op zich bewust te zijn van de veranderende cultuur en posities. Ze vindt het belangrijk dat ProJazz ook op langere termijn een relevante partner blijft. Ze juicht de allianties met Cultuurankers en scholen toe en ziet graag een betere spreiding van het jazz-aanbod door de stad. ProJazz is de enige organisatie op het gebied van jazz in het meerjarenbeleidsplan. De Commissie vindt het belangrijk dat er een structurele partner is voor dit genre in de stad. Ze moedigt ProJazz en andere organisaties aan om te zorgen voor voldoende aanbod en de verbinding op te blijven zoeken.

Diversiteit en inclusie

ProJazz behandelt in de aanvraag summier het onderwerp diversiteit en inclusie. De organisatie stelt dat het toepassen van de Code Diversiteit & Inclusie vanzelfsprekend is, maar het plan weerspiegelt dat volgens de Commissie niet. De Commissie had graag progressie en een duidelijke visie gezien. Een organisatie die een genre promoot dat is geworteld in de zwarte muziek, en waar van oudsher mannen domineren, heeft volgens haar een extra verantwoordelijkheid. Er is maatschappelijk volop discussie over een betere representatie. Daarom vindt de Commissie het een gemis dat in de aanvraag SMART geformuleerde doelstellingen ontbreken. Ook noemt zij het teleurstellend dat ProJazz de aanbevelingen uit het advies van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 niet ter harte heeft genomen.

Op het gebied van fysieke toegankelijkheid lift ProJazz mee met de locaties waar de organisatie programmeert. Dit ontslaat haar volgens de Commissie niet van de taak om zelf actief te zijn om digitale en sociale drempels weg te nemen. De samenwerking met We Are Public en de Ooievaarspas draagt volgens de Commissie onvoldoende bij aan de financiële toegankelijkheid. De Commissie

noemt het wel een goede zaak dat ProJazz bij vacatures nadrukkelijk inzet op kandidaten die de diversiteit van het team vergroten en dat er ruimte is voor mensen met een kwetsbare achtergrond.

Ondanks de bescheiden omvang en aard van de aanvraag stelt de Commissie dat verbeteringen noodzakelijk zijn op het gebied van diversiteit en inclusie. Ze roept ProJazz op om samen met het team, vrijwilligers en bestuur een steviger beleid neer te zetten.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over de efficiënte en vakkundige manier waarop ProJazz met een compact team een waaier aan activiteiten organiseert. De organisatie heeft hiervoor goed gekozen partners en podia. Het is de enige partij binnen de meerjarenbeleidsstructuur die jazz vertegenwoordigt, daardoor is het belang voor Den Haag groot. Voor de nieuwe periode geeft ProJazz in het plan aan toe te kunnen met een lager subsidiebedrag dan in de huidige beleidsperiode. De Commissie noemt de ambities bescheiden. De bedrijfsvoering

en het werkgeverschap beoordeelt zij als voldoende. Op het thema diversiteit en inclusie verwacht de Commissie een grotere inzet en een steviger visie en beleid.

Totaalscore

41

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting ProJazz een bedrag van € 75.000,00 toe te kennen.

Pulchri Studio

Vereniging van Beeldende Kunstenaars 'Schilderkundig Genootschap Pulchri Studio'

Gevraagd subsidiebedrag: € 137.500,00

Inleiding

Vereniging van Beeldende Kunstenaars 'Schilderkundig Genootschap Pulchri Studio' faciliteert en realiseert tentoonstellingen in de eigen studio. Kwaliteit, conceptuele diepgang en originaliteit zijn daarin volgens haar leidend. Ook variatie in de selectie van kunstenaars en kunstwerken is voor de vereniging van belang. Daarnaast zet zij zich in voor een gunstig klimaat voor beeldende kunsten in de breedste zin van het woord en behartigt zij de artistieke en maatschappelijke belangen van haar leden. Zij onderhoudt ook een kunstverzameling, die zij regelmatig uitbreidt, neemt deel aan kunstbeurzen en festivals, en organiseert de openluchttentoonstelling van monumentale sculpturen Voorhout Monumentaal.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 waardeert de lange staat van dienst van Pulchri Studio en zijn rol als platform voor kunstenaars. De ambitie om ook studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten een platform te bieden, juicht zij toe. Zij erkent de vakdeskundigheid van de organisatie in haar organisatorisch vermogen en het ondersteunen van haar leden. Maar naar de mening van de Commissie blijft het artistieke profiel in de aanvraag te veel in algemeenheden hangen. Een artistiek-inhoudelijke visie ontbreekt. De organisatie hanteert een algemene kwaliteitsnorm voor nieuwe leden in haar ballotage, maar maakt die volgens de Commissie niet specifiek en stelt ook geen artistieke doelen, thema's of onderzoek centraal. De Commissie mist daardoor samenhang in het artistieke profiel van Pulchri Studio.

Als organisatie is Pulchri Studio naar de mening van de Commissie bijzonder in de stad. Pulchri Studio is een kunstenaarscollectief en heeft in zijn faciliterende rol volgens de Commissie zeker een belangrijke functie binnen het culturele klimaat in de stad, maar de signatuur is volgens de Commissie meer functioneel dan artistiek. Doordat de vereniging een breed palet aan kunstenaars verwelkomt en ze een platform

biedt, blijft de artistieke herkenbaarheid diffuus. Met zijn tweejaarlijkse evenement Voorhout Monumentaal op het Lange Voorhout in Den Haag weet Pulchri Studio volgens de Commissie een breed publiek te bereiken, al is de instelling met haar aanbod naar de mening van de Commissie niet agenderend. Hoewel de organisatie in haar plannen schrijft dat zij innovatieve ideeën omarmt en nieuwe kunstvormen wil verkennen, wordt dat volgens de Commissie nergens onderbouwd, concreet gemaakt of planmatig aangepakt. De intentie om jonge kunstenaars in haar programma te betrekken, waardeert de Commissie, maar ook hier leest zij geen stappenplan.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van Pulchri Studio is volgens de Commissie redelijk op orde. De organisatie is zelfvoorzienend, heeft gezonde financiële reserves en ratio's en een gezond financieel beheer. De financieringsmix is volgens de Commissie mager, maar dit weegt niet zwaar voor de Commissie, omdat de vereniging zelfvoorzienend is. In de begroting ontbreekt een activiteitenbudget, terwijl de meerjarenbeleidssubsidie is bedoeld om activiteiten te ondersteunen. Daarom vraagt

de Commissie zich af of de organisatie wel thuishoort bij deze regeling. Ook stelt de Commissie het realisme van de begroting ter discussie, met name vanwege de prognoses van de eigen inkomsten uit particuliere bronnen, die aanzienlijk lijken te stijgen zonder dat de organisatie dit onderbouwt. De toelichting op de begroting is summier. De organisatie heeft acties ondernomen op het gebied van duurzaamheid, met name aan het pand van Pulchri Studio, maar bewuste beleidskeuzes op het gebied van duurzaamheid ontbreken in de aanvraag, constateert de Commissie.

Wat betreft goed werkgeverschap geeft Pulchri Studio volgens de Commissie een adequate toelichting op de toepassing van de Governance Code Cultuur en de waarden van de Fair Practice Code. De vereniging maakt echter niet inzichtelijk hoe zij Fair Pay toepast. Daarnaast merkt de Commissie op dat de bestuurders niet conform de aanvraag zijn ingeschreven in het handelsregister.

Volgens de Commissie weet Pulchri Studio zich adequaat te positioneren in het Haagse culturele veld, met name als kunstenaarsvereniging en toegankelijk platform, en door het evenement Voorhout Monumentaal aan het Lange Voorhout. De vereniging bevindt zich in een netwerk van samenwerkingspartners en neemt actief deel aan beurzen, festivals en evenementen. Wel had de Commissie de

relatie met deze partners graag meer gedefinieerd gezien. Wat precies haar rol is binnen de samenwerkingsverbanden en wat de relevantie is voor de organisatie zelf, blijkt onduidelijk. Als toegankelijk platform voor een breed scala aan makers en haar functie als toegankelijke ontmoetingsplek voor kunstliefhebbers is Pulchri Studio naar het oordeel van de Commissie ook relevant in het culturele en maatschappelijke landschap van de stad, zeker ook gezien haar lange staat van dienst. Maar doordat de rol van Pulchri Studio in de samenwerkingsverbanden voor de Commissie onduidelijke is, kan zij de maatschappelijke waarde daarvan voor Den Haag lastig kan beoordelen. Ook de relatie met het publiek vindt de Commissie weinig inzichtelijk. Uit het brede activiteitenprogramma voor jong en oud maakt de Commissie op dat Pulchri Studio zich wil verbinden met een breed publiek, maar een pr- en marketingplan en pr-medewerker ontbreken. Het beperkte budget in de begroting laat volgen de Commissie ook weinig ambities in die richting zien.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Pulchri Studio aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Vereniging van Beeldende Kunstenaars 'Schilderkundig Genootschap Pulchri Studio' niet te honoreren.

Rabarber

Stichting Rabarber

Gevraagd subsidiebedrag: € 823.970,00

Inleiding

Bij Stichting Rabarber kunnen kinderen, jongeren en jongvolwassenen op speelse wijze hun artistieke en persoonlijke talenten ontwikkelen. Door samen theater te maken wil de Haagse theaterschool bijdragen aan een open en sociale samenleving waarin verschillen niet tot polarisatie leiden, maar tot nieuwsgierigheid naar de ander en dialoog. Rabarber ontwikkelt hiertoe theateronderwijs voor scholen (van voorschoolse educatie tot mbo), voor partners in de wijken en op de eigen locaties. Daarnaast produceert zij voorstellingen met én gespeeld door kinderen en jongeren. Binnen de Haagse theaterketen biedt Rabarber een doorlopende talentontwikkelingslijn aan: van kennismaking met theater via bekwaming en verdieping tot aan de oriëntatie en voorbereiding op het professionele kunstonderwijs.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 vindt de aanvraag van Rabarber helder en bevlogen. Na een financieel lastige periode en een wisseling in de artistieke directie presenteert de aanvrager zich met nieuw elan. Het verheugt de Commissie dat er voor een flinke – en volgens de Commissie noodzakelijke – koerswijziging is gekozen, waarbij Rabarber een aangescherpte ambitie laat zien, met als doel een veelvormig, meerstemmig, kwalitatief en methodisch goed onderbouwd cultuureducatieaanbod te ontwikkelen. Het beleidsplan van Rabarber vertrekt vanuit duidelijk geformuleerde artistieke doelstellingen, die zich volgens de Commissie doorvertalen naar de ambities op zakelijk gebied en het diversiteits- en inclusiebeleid van de organisatie.

De Commissie is enthousiast over de keuze voor een nieuwe, inclusieve methodiek geënt op de pedagogische visie van Gert Biesta, en zij is van mening dat die keuze theoretisch gezien goed wordt uitgewerkt en onderbouwd. Wel had zij graag willen zien hoe deze nieuwe werkwijze zich vertaalt naar de praktijk. Wat zijn ‘op de vloer’ de verschillen tussen de nieuwe en oude aanpak? En hoe wordt vanuit de nu gekozen lesmethode ingespeeld op de verschillen binnen de

diverse doelgroepen? Ook had de Commissie meer inzicht willen krijgen in hoe Rabarber de kwaliteit van haar lessen en voorstellingen evalueert en monitort, en welke resultaten dat tot nu toe heeft opgeleverd.

In de aanvraag geeft Rabarber blijk van het besef dat zij de belevingswereld van jongeren en kinderen voorheen onvoldoende centraal stelde. Het verheugt de Commissie dan ook dat de organisatie hierin verandering wil brengen door voortaan niet meer de referentiekaders van de docenten, maar die van de leerlingen en deelnemers leidend te laten zijn. Wel had zij hiervan graag enkele concrete voorbeelden uit de praktijk gekregen.

De Commissie proeft in de aanvraag van Rabarber een duidelijke ambitie tot verandering en vernieuwing. De organisatie moet zich nog wel waarmaken in haar nieuwe, onderscheidende positie, maar gezien de staat van dienst van de in 2022 aantreden artistiek leider ad interim heeft de Commissie vertrouwen in de verdere ontwikkeling en realisatie van die ambitie. Overigens merkt zij daarbij wel op dat Rabarber wat betreft nieuwe samenwerkingspartners, interdisciplinair werken en nieuwe kunstvormen op dit moment nog tamelijk veilige keuzes maakt. Hier had de Commissie graag iets meer avontuur en inzet op experiment gezien.

Zakelijk beleid

Ook op zakelijk gebied getuigt de aanvraag van Rabarber van forse ambities. Na een negatief exploitatieresultaat in voorgaande jaren (waarbij de organisatie noodsteun van de gemeente ontving) ziet de Commissie dat er nu goede stappen worden gezet op het gebied van bedrijfsvoering en duurzaamheidsbeleid. De Commissie waardeert het dat Rabarber de komende jaren minder afhankelijk van gemeentelijke subsidie wil worden, maar vraagt zich wel af of de nu ingediende, sluitende begroting niet deels een wensbegroting is. Zo zet Rabarber in op een sterke stijging van inkomsten uit kaartverkoop en bijdragen van scholen, maar nergens wordt beargumenteerd hoe zij deze groei denkt te realiseren. Ook de stijging van bijdragen van private fondsen noemt de Commissie fors, zelfs gezien de geplande aanstelling van een fondsenwerver. Net als de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 wil de huidige Commissie Rabarber waarschuwen voor een stapeling aan activiteiten. Meer lessen en projecten leiden niet automatisch tot meer inkomsten en bovendien is de werkdruk van de organisatie al hoog. De Commissie zou dan ook graag zien dat Rabarber niet zozeer inzet op kwantitatieve groei als wel op het aanspreken van doelgroepen die de organisatie nu nog niet goed kent en/of bereikt én op verdieping op basis van de

nieuwe artistieke visie en didactiek. Mocht het niet mogelijk blijken om de Appelloods als locatie te behouden, dan stelt de Commissie voor om de mogelijkheid tot huisvesting in een van de Cultuurankers te onderzoeken.

De Commissie vindt dat Rabarber op veel punten goed invulling geeft aan het criterium goed werkgeverschap. Daarbij is de organisatie ook transparant over het feit dat zij momenteel nog werkt aan verdere realisering van Fair Pay voor de betrokken zzp'ers. Gezien de kwetsbare financiële positie van de aanvrager had de Commissie meer inzicht in het risicomanagement van bestuur en raad van toezicht willen krijgen: welke stappen zijn en worden er genomen om nieuwe tegenslagen te voorkomen?

De aanvraag toont aan dat Rabarber veel kinderen en jongeren bereikt, zowel tijdens als buiten schooltijd. De organisatie geeft alleen geen inzicht in wie deze kinderen en jongeren zijn, in welke wijken zij woonachtig zijn en welk onderwijs zij volgen, waardoor de Commissie geen idee heeft hoe zij de totaalcijfers en prognoses van Rabarber moet interpreteren. Ook is onduidelijk hoe Rabarber haar publiek monitort en tot welke inzichten dit heeft geleid. Zeker een organisatie die verdere groei ambieert, zou, aldus de Commissie, goed inzichtelijk moeten maken wie zij nu al bereikt, waar de gewenste groei precies zit en hoe zij deze denkt te realiseren.

De Commissie vindt de positionering van Rabarber helder en gezien de nieuwe koers die de organisatie vaart, vertrouwt de Commissie erop dat het belang van Rabarber voor Den Haag de komende jaren zal toenemen. Wel vraagt de Commissie zich af welke onderscheidende rol het 'nieuwe' Rabarber voor zichzelf ziet weggelegd ten opzichte van de andere aanbieders van theatereducatie in de stad. En ook: welke maatschappelijke rol wil de organisatie de komende jaren concreet vervullen? De Commissie heeft overigens waardering voor het feit dat Rabarber vooral samenwerking met andere partners zoekt wanneer dit tot het bereik van nieuwe doelgroepen leidt (zoals de samenwerking met Theatergroep Drang voor het mbo) of tot een verrijking van het totale aanbod in de stad. Tegelijkertijd ziet de Commissie dat er binnen het cultuureducatieveld voor Rabarber nog voldoende kansen tot samenwerking liggen.

Diversiteit en inclusie

In haar aanvraag laat Rabarber volgens de Commissie zien dat zij het onderwerp diversiteit en inclusie uiterst serieus neemt. In de reflectie op dit criterium klinken duidelijk de nieuwe koers

en ambitie van de organisatie door. Rabarber behandelt de vier P's en noemt daarbij ook enkele mooie en ook zeer concrete plannen. De Commissie mist echter een vertaling naar SMART geformuleerde doelen. Daarnaast betreurt de Commissie het dat recente wisselingen in het artistieke team en de raad van toezicht niet zijn benut om tot een meer diverse samenstelling te komen.

Op het criterium toegankelijkheid scoort Rabarber hoog. De Commissie ziet een duidelijke wil om een bredere mix aan doelgroepen te bereiken. Ook geeft de organisatie met concrete voorbeelden aan hoe zij werkt aan het wegnemen van financiële, fysieke en sociale drempels. Verder merkt Rabarber op dat 'er een grote aanpassing op stapel staat om de informatieve en digitale toegankelijkheid te vergroten', en de Commissie is dan ook benieuwd naar de resultaten hiervan.

De focus op veiligheid en het 'jezelf kunnen zijn in alle verschillen' loopt als het ware als een rode draad door de aanvraag van Rabarber heen. Vanuit een theoretisch kader vertalen deze uitgangspunten zich naar de programma's en naar de relatie met het publiek, en de Commissie ziet dat de organisatie – met enige reflectie – de ambitie heeft om deze ook op de werkvloer toe te passen.

Conclusie en advies Adviescommissie

Het beleidsplan van Rabarber is volgens de Commissie helder en bevolgen, en zij leest in de plannen een ambitie die past bij de omvang en status van deze organisatie. De Commissie is enthousiast over de nieuwe artistieke en didactische visie die het recent aangetreden artistieke team heeft ontwikkeld. Wel is de Commissie van mening dat de organisatie niet zozeer zou moeten inzetten op meer kwantitatieve groei, als wel op het implementeren van de nieuwe visie en op het bereiken van andere doelgroepen, met name in de aandachtswijken en het speciaal onderwijs. Om op die manier de impact van de organisatie en haar belang voor Den Haag verder te vergroten.

Totaalscore

48

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. In het kwantitatieve activiteitenoverzicht van de organisatie is een stijging (ten opzichte van 2024)

aan cultuurparticipatieactiviteiten van 91% te zien (voorstellingen eigen gezelschap) en een stijging aan cultuur-educatieactiviteiten van 90% (schoolvoorstellingen), terwijl er niet veel meer publieksinkomsten bij komen en de horecaopbrengst zelfs daalt. Dat betekent dat het extra aangevraagde bedrag voor meer dan de helft betrekking heeft op cultuurparticipatie en daarmee niet valt onder het Meerderejarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Rabarber een bedrag van € 715.000,00 toe te kennen.

Residentie Orkest Den Haag

Stichting Het Residentie Orkest

Gevraagd subsidiebedrag: € 5.624.940,00

Inleiding

Stichting Het Residentie Orkest is zowel een orkest van (inter)nationale allure als een stadsorkest voor Den Haag. In zijn beleidsambities onderscheidt het vier pijlers: symfonische programmering, talentontwikkeling, educatie en maatschappelijke programmering (Symphony 2030). Het orkest is gehuisvest in Amare, waar ook de repetities zo veel mogelijk worden opengesteld voor publiek. In de programmering van het Residentie Orkest Den Haag is plaats voor muziek van buiten de westerse klassieke canon. Met deze diversiteit streeft het

Residentie Orkest Den Haag naar een brede herkenbaarheid voor verschillende publieksgroepen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 is enthousiast over het artistiek-inhoudelijke beleid van het Residentie Orkest Den Haag. Zij vindt dat de organisatie overtuigend verwoordt waar ze voor staat en wat haar integrale artistieke visie is. De organisatie heeft daarbij goed inzichtelijk gemaakt hoe de vier pijlers met elkaar samenhangen. Het Residentie Orkest Den Haag presenteert zich als orkest van de stad en maakt dat volgens de Commissie op een voortreffelijke manier duidelijk in alle aspecten van de programmering, maar ook in de bedrijfsvoering. Daarbij heeft de Commissie grote waardering voor de omvangrijke maatschappelijke activiteiten binnen het programma Symphony 2030. Ook is de Commissie overtuigd van de vakdeskundigheid van zowel de organisatie als de musici. Het orkest en de artistieke leiding van het orkest functioneren op hoog niveau. Het Residentie Orkest Den Haag laat al langere tijd zien de activiteiten die bij alle pijlers horen, succesvol te ontplooiën.

De Commissie ziet dat het orkest via elk van zijn pijlers de hendaagse rol van een symfonieorkest tegen het licht houdt, met vernieuwende resultaten. Hoewel vernieuwing misschien niet het duidelijkst naar voren komt in de repertoirekeuze, kan de maatschappelijke rol die het orkest speelt een voorbeeld zijn voor andere orkesten. Ook is de Commissie positief over de manier waarop het orkest een rol speelt in de opleiding van musici. Zoals in de Master Orkestdirectie en in de samenwerking voor de orkestmaster van het Koninklijk Conservatorium. Een selectie van studenten doet via een stage in het orkest, begeleid door een orkestmusicus, ervaring op met alle vier de pijlers van het orkest. Verder hebben de concerten van het Residentie Orkest Den Haag volgens de Commissie zeggingskracht. De maatschappelijke thema's spreken het publiek aan en uit de recensies en het publieksbereik blijkt dat het werk van de aanvrager goed wordt ontvangen. In de aanvraag zelf kan de Commissie echter geen aanknopingspunten vinden voor het criterium zeggingskracht.

De Commissie is van mening dat het Residentie Orkest Den Haag een unieke positie in de stad heeft. Ze waardeert het dat het orkest kiest voor uitdagend en veelzijdig repertoire en dat op overtuigende wijze uitvoert voor een breed publiek.

Zakelijk beleid

Wat de bedrijfsvoering betreft ziet de Commissie dat het Residentie Orkest Den Haag kampt met een groot begrotingstekort, dat nog niet is opgelost voor de periode vanaf 2025. De aanvrager heeft de financiën op dit moment nog onder controle, maar de financiële situatie is nijpend. Voor het begrotingstekort geeft het Residentie Orkest Den Haag aan € 313.000,00 (prijspeil 2024) meer nodig te hebben dan het subsidieplafond van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie C Den Haag 2023 toelaat. Als dit bedrag wordt toegekend, is de begroting volgens de aanvrager sluitend. Maar een eventuele honorering van deze extra middelen is niet ter beoordeling van de Commissie, die het begrotingstekort vooralsnog als een groot risico beschouwt.

Het ondernemerschap van het Residentie Orkest Den Haag is volgens de Commissie goed te zien in de vele sponsorinkomsten die de organisatie weet binnen te halen, de particuliere donaties die zij krijgt en een fors opgenomen bedrag in de begroting voor private fondsen die zij weet te realiseren. Door de extra kosten voor Fair Pay bezuinigt het Residentie Orkest Den Haag op het aantal uitvoeringen, wat de Commissie reëel vindt. De Commissie waardeert het dat de aanvrager

hiermee de voorkeur geeft aan een gezonde bedrijfsvoering waarin personeel eerlijk wordt betaald, in plaats van aan groei. Wat duurzaamheid betreft profiteert de aanvrager van de facilitaire voordelen die gepaard gaan met de huisvesting in het duurzame gebouw Amare. Daarnaast heeft het Residentie Orkest Den Haag oog voor duurzaam materiaalgebruik en groene mobiliteit.

Het Residentie Orkest Den Haag laat volgens de Commissie uitmuntend werkgeverschap zien. De Governance Code Cultuur zit volledig verweven in de bedrijfsprocessen van de organisatie. In het jaarverslag rapporteert de aanvrager helder op de Governance Code Cultuur aan de hand van het principe 'pas toe of leg uit'. Er is een goede toelichting op de vergaderfrequentie van de raad van toezicht, de zelfevaluatie en het overleg met de ondernemingsraad. Ook is er een audit-commissie aanwezig. Het Residentie Orkest Den Haag actualiseert de bestaande gedragscodes en protocollen in 2024, er is een externe vertrouwenspersoon en er vindt op regelmatige basis een tevredenheidsonderzoek onder medewerkers plaats. Daarnaast wordt de Fair Practice Code inclusief Fair Pay toegepast en toegelicht in de aanvraag.

Bijna alle repetities van het Residentie Orkest Den Haag zijn openbaar en trekken met hun laagdrempeligheid een cultureel divers publiek aan. Dat waardeert de Commissie. Wel

constateert zij dat de instelling dit diverse publiek minder met de symfonische concerten weet binnen te halen. Verder vindt zij het positief dat het Residentie Orkest Den Haag het publiek structureel monitort en het koopgedrag analyseert. Ook ziet zij met genoegen dat het Residentie Orkest Den Haag er structureel in slaagt nieuw publiek te vinden.

Het Residentie Orkest Den Haag heeft volgens de Commissie een stevige positie als orkest van de stad dat ook buiten de muren van Amare zichtbaar is. Het orkest heeft veel samenwerkingen, ook met niet-culturele partners zoals Alzheimer Haaglanden, Buddy Netwerk en PEP Den Haag. De Commissie vindt het heel positief dat het Residentie Orkest Den Haag vanuit intrinsieke motivatie aanwezig is in de wijken, en voor zijn Symphony 2030-programma onder andere samenwerkt met alle Cultuurankers. In dat opzicht is het volgens haar een onmisbare en zeer maatschappelijk betrokken culturele instelling voor de stad.

Diversiteit en inclusie

De Commissie constateert dat het Residentie Orkest Den Haag goed reflecteert op diversiteit en inclusie. Het benoemt de uitdagingen voor de eigen organisatie op dit gebied. Het Residentie Orkest Den Haag constateert dat de verschillende nationaliteiten die zijn vertegenwoordigd in het orkest en het docententeam, niet automatisch betekenen dat er sprake is van diversiteit. Dat onderschrijft de Commissie. Het Residentie Orkest Den Haag heeft diversiteits- en inclusieambities bepaald voor programma, publiek, personeel en partners, maar door het ontbreken van kwantificeerbare doelstellingen op deze vlakken vindt de Commissie deze niet voldoende onderbouwd. De SMART-doelstellingen had de Commissie graag scherper verwoord gezien. Ook heeft er nog geen nulmeting plaatsgevonden. De Commissie is wel positief over het feit dat het Residentie Orkest Den Haag veel projecten doet buiten het centrum. Ook vindt zij het goed dat het vergroten van de diversiteit en inclusie in het bestuur expliciet deel uitmaakt van de selectieprocedure, en dat er regelmatig vrouwelijke dirigenten op de bok staan. De monitoring en evaluatie van het diversiteits- en inclusiebeleid is geïntegreerd in de verantwoordingscyclus aan de raad van toezicht en is daarmee goed geborgd, volgens de Commissie. Maar van een organisatie van deze omvang verwacht de Commissie een hoger ambitieniveau.

Hoewel de Commissie de maatregelen voor het vergroten van de financiële toegankelijkheid van het Residentie Orkest Den Haag toejuicht, heeft zij zorgen over de toegankelijkheid voor een breed publiek op de langere termijn. Het Residentie Orkest Den Haag heeft Social Seats en een gereduceerd tarief voor jongeren, maar – met alle begrip voor de overwegingen die hierin een rol spelen – de tarieven voor de reguliere concerten zijn hoog en kunnen daarmee nog steeds een financiële drempel vormen.

De Commissie waardeert de digitale toegankelijkheid van het Residentie Orkest Den Haag en de manier waarop het orkest met open repetities de sociale drempels probeert weg te nemen. In samenwerking met Amare heeft het Residentie Orkest Den Haag aandacht voor de toegankelijkheid van mensen met een beperking. Daarnaast is de Commissie gecharmeerd van het initiatief om met behulp van virtual reality bewoners van zorgcentra een muzikale beleving te bezorgen. Tot slot ziet de Commissie dat het Residentie Orkest Den Haag veel aandacht voor sociale veiligheid heeft en dat diversiteit en inclusie van belang zijn bij de samenstelling van het programma. Wel vindt zij dat de doelen op dit gebied helderder geformuleerd hadden mogen worden.

Cultuureducatie

De Commissie prijst de heldere visie op educatie, het expertisecentrum voor educatie en de landelijke uitstraling van het Residentie Orkest Den Haag op dit gebied. Er is een docententeam samengesteld dat lesgeeft op het Johan de Witt College, daarnaast heeft de aanvrager veel culturele samenwerkingspartners met expertise op het gebied van muziekles voor kinderen met een migratieachtergrond. De Commissie signaleert echter een gebrek aan onderbouwing van het kwaliteitsniveau en de kwaliteitsborging van het educatieprogramma in de aanvraag. De Commissie vindt evenwel dat het Residentie Orkest Den Haag zich bewezen heeft met een educatieaanbod dat in hoge mate inclusief en toegankelijk is, met verschillende leerlijnen voor diverse doelgroepen. Het aanbod kan worden aangepast aan de specifieke interesses per kind om zo maatwerk te bieden, iets waar de Commissie veel waardering voor heeft.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Het Residentie Orkest Den Haag heeft naar de mening van de Commissie een heldere visie op talentontwikkeling en bedient een compleet palet van componisten, studenten en jonge dirigenten. De Commissie ziet in de praktijk dat de ervaring die jonge makers hebben opgedaan bij het Residentie Orkest Den Haag een grote bijdrage levert aan hun verdere professionele ontwikkeling. Hoewel de Commissie zich kan voorstellen dat het Residentie Orkest Den Haag zich niet specifiek op makers van buiten de traditionele kunstvakopleidingen richt, had de Commissie wel graag een toelichting hierop in de aanvraag gelezen.

Conclusie en advies Adviescommissie

Het Residentie Orkest Den Haag is in de ogen van de Commissie een onmisbare en zeer maatschappelijk betrokken culturele instelling voor de stad. De symfonische programmering, talentontwikkeling, educatie en omvangrijke maatschappelijke programmering vormen een samenhangend geheel. Ook is

de Commissie overtuigd van de vakdeskundigheid van zowel de organisatie als de musici. Wat de bedrijfsvoering betreft maakt de Commissie zich zorgen over het forse begrotingstekort dat is ontstaan. Het Residentie Orkest Den Haag laat volgens de Commissie uitmuntend werkgeverschap zien. Ook ziet de Commissie dat het Residentie Orkest Den Haag goed reflecteert op diversiteit en inclusie en de uitdagingen voor de eigen organisatie goed in beeld heeft. De ambities op dit vlak had de Commissie graag beter onderbouwd gezien met kwantificeerbare doelstellingen. De Commissie prijst de heldere visie op educatie, het expertisecentrum voor educatie en de landelijke uitstraling van het Residentie Orkest Den Haag op dit gebied. De Commissie ziet in de praktijk dat de talentontwikkeling van jonge makers bij het Residentie Orkest Den Haag een grote bijdrage levert aan de verdere professionele ontwikkeling van de makers.

Totaalscore

77

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025–2028 € 5.624.940,00 per jaar aan Stichting Het Residentie Orkest toe te kennen voor de functie symfonieorkest overeenkomstig artikel 7:1 van de Subsidie-regeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025–2028 categorie C Den Haag 2023.

Rewire

Stichting Rewire

Gevraagd subsidiebedrag: € 460.000,00

Inleiding

Stichting Rewire zet zich naar eigen zeggen in voor de promotie en ontwikkeling van avontuurlijke muziek en voor de profilering van Den Haag als plek voor vernieuwende cultuur. De focus ligt op hedendaagse beeldende, audiovisuele en mediakunst en innovatieve muziek. Er zijn drie hoofdactiviteiten. Ten eerste het organiseren van het gelijknamige festival. Hiermee wil Rewire het publiek nieuwe ontwikkelingen binnen de actuele muziek aanreiken en daarmee inspirerende ervaringen en ontmoetingen creëren. De tweede activiteit is het ontwikkelen van de opdrachtkant. Dit stelt programmamakers in staat zich voor langere tijd aan de organisatie te verbinden en met andere makers samen te werken. De laatste taak is *outreach*. Daarvoor heeft Rewire door het jaar heen een breed programma met workshops voor jongeren.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is zeer enthousiast over het artistieke profiel van Rewire. Het rust op drie pijlers: presentatie, productie en ontwikkeling en educatie/onderwijs en *outreach*. De organisatie beschrijft helder de kapstok met grofweg vijf muziekgenres en de keuze voor *cross-overs* tussen digitale cultuur, wetenschap en muziek. Dat artiesten in opdracht van het festival werk creëren, draagt volgens de Commissie bij aan de samenhang binnen het programma. Het idee voor het ontwikkelab voor jonge programmeurs, schrijvers en makers komt minder goed uit de verf. Het educatietraject roept vragen op. Dat richt zich op jongeren in het vmbo en speciaal onderwijs en op scholen, buurthuizen en organisaties voor buitenschoolse opvang in kwetsbare wijken. De Commissie had graag gezien dat de keuzes voor deze doelgroepen en de aanpak specifiekere waren beschreven. Ze raadt op educatiegebied samenwerking aan met gespecialiseerde partners.

Rewire zag de publieke belangstelling de afgelopen jaren sterk toenemen en lijkt een goede antenne te hebben voor de actualiteit. Het festival beschikt volgens de Commissie over een deskundig team en de toevoeging van cocuratoren geeft vertrouwen voor de toekomst. De keuze voor de

samenwerkingspartners ziet de Commissie als relevant en deskundig. Een goed voorbeeld daarvan vindt zij de samenwerking met makerslab iii. De gratis toegankelijke onderdelen ‘Music for a Busy City’ en ‘Proximity Music’ verlagen de drempels voor deelname, al constateert de Commissie dat de programmering van bezoekers een zekere culturele bagage vraagt.

De Commissie noemt Rewire een *high-end* festival voor culturele *early adopters*. De signatuur is volgens haar heel herkenbaar en het aanbod is zowel in de breedte als in de diepte nergens anders in Nederland te vinden. De vernieuwing blijkt vooral uit het internationale programma en de *commissions* in de talentontwikkeling. Door jaarlijks tien opdrachten te verstrekken aan internationale makers, laat Rewire volgens de Commissie zien aandacht te hebben voor nieuwe generaties, uitbreiding van de kunstvormen en daarmee ook van het publiek. De keuze voor niet-westerse makers en labels, uit onder meer Zuid-Amerika, Indonesië en Iran, oogst lof. Door het succes is de druk op het festival groot. Een punt van aandacht zijn de lange wachttijden voor de locaties, waardoor het publiek slechts een beperkt aantal shows kan zien. Dit kan een strategie zijn, maar leidt ook tot teleurstelling bij bezoekers. De Haagse infrastructuur leent zich voor een goede verdeling over de podia, aldus de Commissie.

Zakelijk beleid

De Commissie ziet in de aanvraag van Rewire de stappen die de organisatie op zakelijk gebied heeft gezet. Die zijn volgens de Commissie inzichtelijk onderbouwd en het is haar helder op welke wijze de bedrijfsvoering wordt gecontinueerd en verder uitgebouwd. De financiële strategie van Rewire richt zich op meer inkomsten uit de markt en een verhoging van de structurele subsidies. De Commissie noemt het positief dat een groot deel van deze middelen naar de makers gaat. De financieringsmix is volgens haar in verhouding. Het valt de Commissie wel af dat Rewire de reserves de afgelopen jaren fors heeft aangesproken. Zij vraagt zich daarom af hoe Rewire dit voor de komende jaren ziet. Het goed onderbouwde duurzaamheidsbeleid toont duidelijke keuzes, inclusief nog te nemen stappen, al ontbreekt hiervoor een post op de begroting. De Commissie beoordeelt de bedrijfsvoering als ruim voldoende. Aandachtspunten zijn de stijgende kosten en de afnemende reserves.

De Commissie ziet met genoegen dat Rewire stappen heeft gezet om de werkdruk te verlagen en organisatorische en beleidsmatige processen te verbeteren. Er was een herverdeling van taken en rollen, uitbreiding van functies en de implementatie van een hr-beleid met bijbehorend handboek.

Het kernteam bestond deels uit zzp'ers. Zij krijgen in de nieuwe periode een dienstverband. Daarmee is het vanzelfsprekend dat de organisatie de CAO Poppodia en Festivals gebruikt als richtlijn om honoraria en uurtarieven vast te stellen. Dit zorgt voor een evenwichtige inschaling en beloning. De organisatie geeft in de aanvraag een onderbouwde toelichting op de toepassing van de Fair Practice Code. De taken en honoraria voor cocuratoren vindt de Commissie echter onduidelijk. De Governance Code Cultuur is naar het oordeel van de Commissie ruim voldoende belegd; twee bestuursleden zijn expert op dit terrein. De aanhoudende hoge werkdruk ziet de Commissie als een risico. Ze raadt Rewire aan hier blijvend aandacht aan te besteden.

De organisatie toont een goed inzicht in haar publiek. Er is een adequate monitoring van onder meer land van herkomst, leeftijd en gender. De Commissie had wel meer willen lezen over de aanpak voor het beoogde nieuwe publiek, zoals vmbo-leerlingen en Ooievaarspashouders. De haalbaarheid van het aantrekken van deze groepen noemt ze onzeker.

Nationaal en internationaal heeft Rewire een sterke positie en ambitie. De organisatie hanteert een duidelijk publieks- en persbeleid. In de stad werkt Rewire onder meer samen met Paard en PIP Den Haag. De Commissie is benieuwd naar de coprogrammering met INTER-CITY en hoe die zich tot Rewire

zal verhouden. Ze had op lokaal niveau graag meer gelezen over de samenwerking met maatschappelijke partners buiten de podia. De beoogde stadsprogrammering gedurende het jaar vindt de Commissie spannend en veelbelovend. Rewire heeft een intrinsieke verbinding met Den Haag. De organisatie past goed in de stad met veel internationale organisaties en opleidingen als Sonologie aan het Koninklijk Conservatorium en ArtScience aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. Voor internationaal publiek zijn de vele Engelstalige programma's een welkome toevoeging aan het aanbod. De economische impuls is helder; de impact op lokaal niveau voor de Haagse bevolking vraagt volgens de Commissie om een betere onderbouwing.

Diversiteit en inclusie

Rewire reflecteert naar het oordeel van de Commissie op een goede manier op diversiteit en inclusie, thema's die door de hele aanvraag heen worden besproken. De organisatie geeft aan waar er ruimte is voor verbetering en formuleert specifieke doelen. Er ontbreekt wel een visie op zaken waar de organisatie op dit moment nog niet aan toekomt, aldus de

Commissie, zoals op de samenwerking met etnomusicologen die de meerstemmigheid in de programmering moeten waarborgen. Publiek en programma scoren volgens de Commissie hoog; op het gebied van partners en personeel zijn er nog stappen te maken. Gezien de grote ambities van de organisatie is het volgens de Commissie belangrijk dat Rewire op dit gebied kritischer naar zichzelf kijkt. De samenwerkingen zijn vaak niet geborgd en de Commissie krijgt geen goed beeld van de samenstelling van de organisatie of van de verhouding tussen westers en niet-westers aanbod in het programma. Er zijn geen SMART-geformuleerde doelstellingen.

De vier P's worden weliswaar benoemd, maar er is geen nulmeting of scan gedaan. De initiatieven die Rewire onderneemt om fysieke en digitale drempels weg te nemen, zijn volgens de Commissie adequaat beschreven. Zo past de organisatie de website aan na een audit door Voorall. Op financieel en sociaal gebied zijn verbeteringen mogelijk, aldus de Commissie. Rewire geeft aan het aantal bezoekers met een Ooievaarspas te willen verdubbelen. Bij de doelgroep studenten zet de organisatie in op 10% extra. Een kanttekening daarbij is dat het programma soms om meer duiding vraagt voor niet in de avontuurlijke muziek en cultuur ingewijde bezoekers; dit zal bijdragen aan de beleving. De gratis toegankelijke buitenprogrammering juicht de Commissie toe.

Het publiek, waaronder mensen uit de queer gemeenschap, ervaart Rewire als een veilig en inclusief festival. Naast gender en afkomst wordt leeftijd als factor meegenomen; zo programmeert Rewire bewust oudere vrouwelijke iconen. Rewire is aangesloten bij Mores, bij sollicitaties geldt de 'Rooney rule', wat betekent dat de organisatie zichzelf verplicht om kandidaten uit etnische minderheidsgroepen uit te nodigen voor een gesprek, en er is een klachtenprocedure. Dit alles vindt de positief. Wel vindt zij het jammer dat een vertrouwenspersoon en *floor angels* ontbreken.

Conclusie en advies Adviescommissie

Rewire weet met unieke en avontuurlijke programmering een groeiend publiek te trekken. De Commissie noemt het een high-end festival voor culturele *early adopters*. De organisatie beschikt volgens de Commissie over een goede antenne voor de actualiteit. Het verstrekken van opdrachten voor makers vindt zij een sterk punt. Rewire beschrijft helder de visie, doelen en verbeterpunten. De verhoging van het subsidiebudget vindt de Commissie gezien de gewenste groei terecht en deze wordt vooral ingezet voor de honorering van artiesten.

De stijgende kosten, tanende reserves en de hoge werkdruk voor het personeel zijn punten van aandacht. Gezien de grote ambities is het belangrijk dat Rewire op het gebied van diversiteit en inclusie met betrekking tot partners en personeel stappen maakt. De Commissie waardeert het breed inzetten op cultuureducatie gedurende het jaar, maar beveelt daarbij aan dat Rewire voor de educatie- en *outreach*lijn samenwerkt met specialistische partners in de stad. Ze zet vraagtekens bij de beoogde doelgroepen. Tot slot looft de Commissie Rewire voor de overtuigende aanvraag.

Totaalscore

61

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Rewire een bedrag van € 460.000,00 toe te kennen.

SPREEEK

Stichting SPREEEK, Den Haag in Debat

Gevraagd subsidiebedrag: € 100.000,00

Inleiding

Stichting SPREEEK, Den Haag in Debat wil via dialoog en debat wederzijds begrip en verbinding tussen mensen stimuleren. De netwerkorganisatie speelt daarbij in op de Cultuurvisie Den Haag 2033, waarin geconstateerd wordt dat de debatcultuur in de stad nog mager ontwikkeld is. Nieuwspoor, Filmhuis Den Haag en het Montesquieu Instituut namen het initiatief tot de oprichting en al snel sloten andere (culturele) instellingen zich aan. Inmiddels telt SPREEEK 29 partners, die in samenwerkingsverband gesprekken en debatten organiseren over culturele en maatschappelijk relevante thema's. De organisatie richt zich daarbij op een zo breed mogelijk publiek.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 heeft de aanvraag van SPREEEK met belangstelling gelezen. Net als deze netwerkorganisatie constateert de Commissie dat er in Den Haag – buiten de politieke arena – een lacune is in het faciliteren van het publieke, vrije debat, en dat er voor de culturele sector een belangrijke rol is weggelegd om hierin verandering te brengen. Maar in de optiek van de Commissie zou het moeten gaan om een organisatie met een sterke, uitgesproken artistiek-inhoudelijke visie. Zij waardeert het dat de organisatie in korte tijd zoveel culturele instellingen aan zich heeft weten te binden, maar mist een eigen artistiek-inhoudelijke signatuur en betekenis; deze lijkt SPREEEK nu vooral te ontleen aan de aangesloten partners.

Een groot deel van de activiteiten van SPREEEK betreft het faciliteren van debatten. Deze 'makelaarsrol' heeft de organisatie uitbesteed aan een extern bureau, EMMA, wat bij de Commissie de vraag oproept in hoeverre bij de aanvraag sprake is van eigenaarschap. Daarnaast wil SPREEEK jaarlijks 'vijf beeldbepalende debatactiviteiten programmeren en mede produceren', maar de Commissie ziet geen enkele uitwerking van dit plan: op wat voor thema's wil de organisatie focussen en in welke zin leveren deze activiteiten een onderscheidende

bijdrage aan de debatcultuur? Of hierbij ook aandacht is voor vernieuwing en experiment kan de Commissie op basis van de aanvraag niet beoordelen.

Zakelijk beleid

Wat de bedrijfsvoering van SPREEEK betreft geven de in-gediende begroting en de toelichting daarop onvoldoende inzicht. Zo wordt het aanzienlijke bedrag dat de organisatie aanvraagt voor het organiseren van de vijf eigen evenementen nergens gespecificeerd. Wat de inkomsten betreft valt het de Commissie op dat zelfs de grootste culturele instellingen onder de samenwerkingspartners jaarlijks maar een beperkte financiële bijdrage leveren. Zij stelt vast dat dit de organisatie kwetsbaar maakt. Daarbij ziet de Commissie ook het ontbreken van financiële reserves bij deze jonge organisatie als een risico. Verder lijkt SPREEEK het thema duurzaamheid in haar aanvraag anders te hebben geïnterpreteerd dan volgens de richtlijnen van de gemeente de bedoeling was.

Ook geeft SPREEEK in haar aanvraag op een aantal punten onvoldoende invulling aan het criterium goed werkgever-

schap. Zo mist de Commissie een toelichting op de Governance Code Cultuur. Omdat SPREEEK zelf aangeeft als organisatie een vreemde eend in de bijt te zijn, had de Commissie bovendien graag specifiek inzicht in de organisatiestructuur gekregen. Wat wordt er precies bedoeld met ‘actief bestuur’, in acht nemende dat SPREEEK een organisatie zonder personeel is, maar wel een groot deel van de operationele werkzaamheden uitbesteedt aan EMMA? En wat is de exacte relatie met EMMA? De Commissie krijgt geen helderheid over de financiële stromen tussen beide organisaties en leest ook niet of en hoe binnen EMMA goede governance gewaarborgd is. SPREEEK gaat in de aanvraag op geen van deze zaken in, noch op de feiten, noch op de risico’s. De Commissie kan hierdoor niet goed beoordelen of de bedrijfsvoering voldoende basis geeft om het beleidsplan uit te voeren en de organisatie op langere termijn effectief te laten functioneren.

De relatie met het publiek en de positionering van SPREEEK beoordeelt de Commissie als positief, met dien verstande dat de organisatie hierbij grotendeels boogt op het publieksbereik en de reputatie van de betrokken samenwerkingspartners. Of SPREEEK inmiddels ook een eigen publiek weet aan te spreken, wordt uit de aanvraag niet duidelijk.

Het belang van SPREEEK ligt, aldus de Commissie, op dit moment vooral in het feit dat zoveel culturele instellingen zich bij

de organisatie hebben aangesloten. De Commissie vindt het daarnaast positief dat SPREEEK op haar website het huidige debataanbod helder en inzichtelijk in kaart brengt. Maar het budget om dit te doen, zou, aldus de Commissie, ook door de betrokken instellingen bijeengebracht kunnen worden.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting SPREEEK, Den Haag in Debat niet te honoreren.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van SPREEEK aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

STET The English Theatre

Stichting The English Theatre

Gevraagd subsidiebedrag: € 200.000,00

Inleiding

Stichting The English Theatre biedt Den Haag toegankelijke, Engelstalige, internationale voorstellingen die nog niet eerder in Nederland te zien waren. Elke maand programmeert zij producties uit het buitenland, met maatschappelijk relevante onderwerpen en een scala aan opkomend talent. STET The English Theatre richt zich op een breed, nieuwsgierig, internationaal georiënteerd publiek. Diversiteit en inclusie zijn leidend. Speciale aandacht is er voor professionele makers met een beperking en voor fysieke toegankelijkheid voor het

publiek. De organisatie verzorgt ook Engelstalige theater-educatie voor primair en secundair onderwijs in Den Haag.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 ziet in de aanvraag van STET The English Theatre heldere programmalijnen, maar zij mist artistieke focus. De programmering lijkt eerder reactief dan gebaseerd op scherpe curering. Graag had de Commissie gelezen waarop de organisatie haar keuzes baseert. Wel heeft STET The English Theatre zijn vakdeskundigheid op het gebied van programmering volgens de Commissie bewezen. Over educatie staat weliswaar veel in de aanvraag, maar de Commissie leest hierin niet wat volgens STET The English Theatre de uitgangspunten zijn voor een goed educatief programma. Hierdoor kan zij de educatieve vakdeskundigheid niet beoordelen.

STET The English Theatre richt zich op een Engelstalig publiek met toegankelijke voorstellingen. De Commissie verwacht dat de voorstellingen het publiek aanspreken, maar mist reflectie op interesses van de doelgroep. Met artistieke

uitgangspunten die daarbij aansluiten, kan de zeggingskracht volgens haar groter worden.

Het grote kritiekpunt van de Commissie is dat STET The English Theatre in haar ogen geen duidelijke artistieke signatuur heeft. Doordat de organisatie niet alleen Engelstalig theater programmeert, maar bijvoorbeeld ook niet-talige mimevoorstellingen, is de programmering volgens de Commissie diffuus. In haar optiek is de meerwaarde van STET The English Theatre voor het cultuuraanbod in Den Haag daarmee te beperkt. Dit merkte de vorige adviescommissie ook op in haar advies, maar die kritiek heeft de organisatie naar het oordeel van de Commissie niet ter harte genomen. Wel draagt STET The English Theatre enigszins bij aan vernieuwing door Engelstalig theater met nieuwe thema's en perspectieven naar Nederland te brengen, maar in de wijze waarop de organisatie dit al geruime tijd doet, ziet de Commissie geen vernieuwing.

Zakelijk beleid

De Commissie vindt het positief dat STET The English Theatre een visie heeft om de bedrijfsvoering gezond te maken, maar is

kritisch over de uitwerking in de aanvraag. Er is een sluitende, ambitieuze begroting. De Commissie waardeert de transparantie hiervan, maar twijfelt aan het realisme. De organisatie heeft in de afgelopen periode mensen ver onder de Fair Pay-norm betaald. Deze situatie is volgens de Commissie niet houdbaar. Zij had het sterker gevonden als STET The English Theatre het activiteitenplan had aangepast aan de financiële werkelijkheid. De financieringsmix leunt naar de mening van de Commissie zwaar op subsidie van de gemeente. Zij mist cultureel ondernemerschap, terwijl zij juist voor internationaal theater in een internationale stad kansen ziet. Ook had zij graag meer gelezen over duurzaamheid. Hoe reizen gezelschappen en de decorstukken uit het buitenland naar Nederland? Verder constateert de Commissie dat de financiële reserves niet in verhouding staan tot de risico's.

De aanvraag maakt volgens de Commissie duidelijk dat STET The English Theatre de afgelopen jaren het werkgeverschap heeft verbeterd, maar dat er nog meer verbetering mogelijk is. Positief vindt zij dat er een betrokken bestuur is dat de organisatie met verschillende expertises bijstaat, en dat er een vertrouwenspersoon is. De organisatie onderschrijft het belang van de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code, maar licht niet toe hoe zij deze codes in de organisatie implementeert. De huidige lonen liggen onder de Fair Pay-norm. Wat governance betreft voldoet het bestuur niet aan

de statuten, want het bestaat uit vier personen, terwijl het volgens de statuten uit een oneven aantal moet bestaan. Ook maakt één bestuurslid langer deel uit van het bestuur dan de maximale zittingstermijn toestaat.

STET The English Theatre is artistiek een nieuwe weg ingeslagen en richt zich op een breder, jonger publiek, en op mensen met een beperking. De Commissie ziet met waardering dat de organisatie met een nieuwe marketeer investeert in publieksbereik. Ook verwacht STET The English Theatre met de introductie van labels nieuwe doelgroepen te bereiken, maar de Commissie mist daarvoor een onderbouwing. De aanvraag maakt voor de Commissie niet aannemelijk dat STET The English Theatre de ambitieuze publieksgroei zal waarmaken.

Wat positionering betreft is de Commissie van oordeel dat het theateraanbod van STET The English Theatre goed past in de internationale stad Den Haag. Ook heeft STET The English Theatre volgens de Commissie goede samenwerkingspartners, maar zij mist focus. De Commissie vindt Engelstalig en niet-talig theater belangrijk voor Den Haag. Zij is ervan overtuigd dat de STET The English Theatre in die behoefte voorziet, maar is van mening dat ook andere partijen dat kunnen doen. Daarmee is de meerwaarde van de organisatie volgens de Commissie beperkt.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van STET The English Theatre aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium artistiek-inhoudelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025–2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting The English Theatre niet te honoreren.

SGPHM

Stichting Gezamenlijke Projecten Haagse Musea

Gevraagd subsidiebedrag: € 90.000,00

Inleiding

Stichting Gezamenlijke Projecten Haagse Musea (SGPHM) heeft als missie om via zogeheten 'cultuurmenulessen' alle 4- tot 16-jarigen uit de regio de verscheidenheid en rijkdom van het aanwezige culturele erfgoed te laten ervaren. Jaarlijks bezoeken zij onder schooltijd een van de 23 betrokken musea en instellingen. SGPHM coördineert en organiseert het bezoek, de musea leveren de docenten. Het doel is om op deze manier een doorlopende leerlijn te creëren, met lessen die op de (cultureel-diverse) leefwereld van de leerling worden afgestemd, vaak in cocreatie met de (inmiddels 94) aangehaakte scholen. Recent heeft SGPHM ook de rondreizende Haagse Museumtent ontwikkeld, om ook kinderen én senioren die minder makkelijk een museum bezoeken, te bereiken.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft waardering voor het grote bereik van SGPHM met haar cultuurmenulessen. Jaarlijks bezoeken meer dan 25.000 leerlingen uit het primair onderwijs en voortgezet onderwijs uit Den Haag en de regio een van de bij de organisatie aangesloten musea, waardoor ze gedurende hun schooltijd kennismaken met zowel grote als kleinere musea. Daarnaast is de Commissie positief over het feit dat zoveel musea zich bij dit initiatief hebben aangesloten.

SGPHM vervult voor deze musea een coördinerende en organiserende rol en afgaande op de reacties van de scholen doet zij dat uitstekend, waarbij het gratis busvervoer voor de scholen uiteraard een enorm voordeel is. Tegelijkertijd lijkt die coördinerende en organiserende functie ook het voornaamste vertrekpunt te zijn van SGPHM. De Commissie constateert dan ook dat er geen sprake is van een eigen artistiek-inhoudelijke visie, en dus ook niet van een evenwichtige samenhang in het artistieke profiel van de organisatie. De activiteiten van SGPHM zijn er vooral op gericht zo veel mogelijk museumbezoek van kinderen en jongeren te realiseren en daarmee dient de organisatie, zoals zij zelf ook al aangeeft, vooral het belang van de aangesloten musea.

In haar beleidsplan benoemt SGPHM wel een format voor de cultuurmenulessen, met een opsomming van de vaardigheden waaraan de lessen zouden bijdragen, maar er wordt volgens de Commissie geen theoretische en didactische onderbouwing gegeven. Hoe worden de lessen precies vormgegeven en volgens welke methodiek? En hoe wordt hierbij rekening gehouden met diversiteit en inclusie, zodat het aanbod betekenisvol is voor alle deelnemende leerlingen? De aanvraag laat volgens de Commissie zien dat SGPHM bij dit alles vertrouwt op de vakdeskundigheid van de betrokken musea, zonder dat zij zelf blijkt geeft van enige visie op kennisbevordering en het belang van stimulering van de persoonlijke beleving van kinderen en jongeren. Het criterium vakdeskundigheid kan door de Commissie dan ook alleen beoordeeld worden op basis van de coördinerende en organiserende rol van SGPHM. Deze vakdeskundigheid heeft echter geen artistieke raakvlakken, wat leidt tot een lage beoordeling door de Commissie.

Wel vindt de Commissie het positief dat SGPHM aangeeft in de komende beleidsperiode meer doelgroepen te willen bereiken, met name leerlingen van scholen in aandachtswijken, leerlingen van het speciaal onderwijs en het vmbo-tl en – met de Haagse Museumtent – ook senioren. Al had de Commissie op dit punt wel meer uitwerking en verdieping willen zien, in plaats van enkel het benoemen van de doelgroepen. De rondreizende Haagse Museumtent ziet de Commissie als een mooi nieuw

initiatief, dat ontwikkeld is toen de musea vanwege de coronamaatregelen gesloten waren en dat nu een doorstart maakt. Ook hier had de Commissie echter meer willen lezen over de inrichting en inzet van deze tent. Wie is er verantwoordelijk voor wat er te zien is in de tent en welke artistieke visie ligt hieraan ten grondslag? En welke scholen, zorginstellingen en buurthuizen worden precies bereikt en vanuit welke behoefte? De Commissie ziet het tweemaandelijks overleg dat SGPHM voert met de aangesloten musea als waardevol en adviseert de organisatie om hierbij een proactieve rol te spelen om zo de kwaliteit van het cultuureducatieaanbod te verbeteren.

Zakelijk beleid

Wat het zakelijk beleid betreft constateert de Commissie dat de bedrijfsvoering van SGPHM op orde is, ondanks een negatief resultaat over 2022 en 2023 als gevolg van de gestegen brandstof- en energiekosten. De organisatie haalt aanzienlijke bijdragen van private fondsen en bedrijven binnen en haar algemene reserve is op orde. Wat de Commissie zich afvraagt, is waarom de deelnemende musea zo'n geringe eigen bijdrage betalen (slechts € 7.200,00 begroot

voor 21 deelnemende musea voor de lessen voor het primair onderwijs en 16 deelnemende musea voor de lessen voor het voortgezet onderwijs). De Commissie is van mening dat de activiteiten van SGPHM voor het deel waarvoor nu subsidie wordt aangevraagd uit de educatiebudgetten van de musea gefinancierd zouden moeten worden. Gezien het collectieve belang van de sector zouden daarbij, aldus de Commissie, de grote(re) musea ook de zwaarste lasten moeten dragen. Uit de aanvraag blijkt verder niet dat SGPHM een actief eigen duurzaamheidsbeleid voert; er wordt alleen gemeld dat de busmaatschappij waarmee wordt samengewerkt milieuvriendelijke bussen inzet.

Hoewel de aanvraag meldt dat het bestuur van de SGPHM elke acht weken samenkomt, ziet de Commissie dat er op het gebied van governance nog wel een aantal punten veronachtzaamd wordt. Zo telt het bestuur twee leden die respectievelijk al sinds 2009 en 2013 actief zijn, wat niet in lijn is met de Governance Code Cultuur. Verder mist de Commissie een toelichting op de relatie met Stichting Directieoverleg Haagse Musea. Ook ontbreekt een toelichting op hoe SGPHM zich verhoudt tot de museumdocenten met wie ze samenwerkt, maar voor wie de organisatie geen directe verantwoordelijkheid draagt. In de aanvraag wordt wel heel kort iets gezegd over 'integer en rolbewust handelen', maar wat gebeurt er wanneer er sprake is van niet-functioneren of van grensoverschrijdend gedrag?

Uit de aanvraag blijkt dat SGPHM enquêtes houdt onder de deelnemende scholen, maar de Commissie constateert dat nergens wordt ingegaan op hoe op de belevingswereld van de kinderen en jongeren wordt ingespeeld en hoe hún ervaringen en reacties gepeild worden. De Commissie vindt het lovenswaardig dat SGPHM zoveel leerlingen weet te bereiken, maar op cultuureducatiegebied mist zij een ambitie die verder reikt dan kwantitatieve doelen.

De Commissie ziet dat SGPHM zeker een rol van betekenis vervult voor Den Haag en zij juicht het toe dat zoveel Haagse musea zich in deze stichting hebben verenigd. Maar de Commissie ziet niet in waarom de gemeente voor de uitvoering van de coördinerende en organiserende functie van SGPHM subsidie zou moeten verlenen. Allereerst hebben veel van de aangesloten musea – en zeker de grote(re) – budget voor cultuureducatie in hun begroting, maar daarnaast zijn veel van deze musea ook opgenomen in het Vonk- en Expeditie C-aanbod van CultuurSchakel. De Commissie vraagt zich dan ook af of hier niet sprake is van dubbelfinanciering. Bovendien mist zij een heldere visie op het maatschappelijke belang dat SGPHM zou kunnen hebben.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van SGPHM aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie aan de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Gezamenlijke Projecten Haagse Musea niet te honoreren.

Story Academy

Stichting Story Academy

Gevraagd subsidiebedrag: € 550.000,00

Inleiding

Stichting Story Academy wil het verhalenlandschap in Nederland diverser maken door ondervertegenwoordigde makers duurzaam te stimuleren. De organisatie – gestart onder de vleugels van productiecollectief ROSE stories – werkt vanuit de overtuiging dat storytelling mensen verbindt en dat door gelijkwaardige representatie mensen zich inherent onderdeel van de samenleving voelen. Story Academy begeleidt en coacht nieuwe generaties verhalenvertellers vanaf de start tot en met hun entree in het professionele werkveld. De focus ligt op makers van kleur, autodidacten en vrouwen. Storytelling wordt daarbij niet gezien als genre op zich, maar als basis van onder meer literatuur, art & design, theater en audiovisuele kunsten.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 spreekt haar waardering uit voor de rol die Story Academy in het Haagse culturele veld op zich heeft genomen. De beleidskeuzes – de focus op ondervertegenwoordigde doelgroepen én de interdisciplinaire benadering – juicht de Commissie toe, omdat zodoende lacunes in het Haagse talentontwikkelingsaanbod kunnen worden opgevuld.

De Commissie is van mening dat Story Academy in de afgelopen jaren interessante samenwerkingspartners aan zich heeft weten te binden en dat zij binnen de verschillende kunstdisciplines beschikt over een uitstekend netwerk van professionele coaches en rolmodellen. Daarentegen mist de Commissie in de aanvraag een uitgewerkte, artistiek-inhoudelijke visie op talentontwikkeling. De organisatie noemt verschillende formats, maar duidelijke programma-lijnen ontbreken en zij geeft geen enkele methodische en didactische onderbouwing. Voor vakdeskundigheid lijkt Story Academy volgens de Commissie grotendeels te leunen op de expertise van de ingehuurde docenten en coaches, maar daarmee wordt de kwaliteit van het programma-aanbod en de verdere ontwikkeling ervan niet duurzaam gewaarborgd. De Commissie mist een perspectief. Hoe ziet Story Academy haar

rol op het gebied van talentontwikkeling voor de komende jaren? Hoe onderscheidt de organisatie zich hierin van andere partijen? En hoe verhouden de activiteiten van Story Academy zich tot die van de verschillende vertakkingen van moederorganisatie ROSE stories?

Het verbaast de Commissie ook dat in de plannen voor de nieuwe beleidsperiode geen makers worden genoemd en geen onderscheid wordt gemaakt naar specifiekere omschreven doelgroepen. De Commissie ziet dat Story Academy vooral aanbodgericht werkt: er worden programma's ontwikkeld en aangeboden, waarop makers vervolgens kunnen intekenen. De organisatie weet daarmee inderdaad bepaalde doelgroepen op een laagdrempelige manier aan te spreken. Maar de Commissie vreest dat door deze aanbodgerichte aanpak ook doelgroepen worden gemist. Zij had dan ook graag gelezen hoe de wensen en behoeftes van de makers en verhalenvertellers centraal zouden staan bij de samenstelling van talentontwikkelingsprogramma's. Daarnaast plaatst de Commissie vraagtekens bij het plan van Story Academy om zich in de toekomst ook als artiestenagentschap te profileren. Weliswaar snapt de Commissie dat de organisatie talenten wil ondersteunen tot en met hun entree in het professionele veld, maar er kleeft ook een gevaar aan: commerciële belangen kunnen een vertroebelende rol gaan spelen binnen de keten van talentontwikkeling.

De Commissie oordeelt positief over het feit dat Story Academy in haar aanvraag laat zien inmiddels in haar programma's ook oog te hebben voor digital storytelling. Toch had de Commissie over het algemeen meer aandacht voor vernieuwing en experiment willen zien, zowel binnen het aanbod aan talentontwikkelingsprogramma's als in de wijze waarop Story Academy makers bij de samenstelling hiervan betreft.

Zakelijk beleid

Op zakelijk gebied ziet de Commissie dat Story Academy in staat is om een gezonde bedrijfsvoering te realiseren, met een goede financieringsmix. Wel merkt de Commissie op dat de ingediende begroting niet sluitend is en met een positief resultaat eindigt. Daarnaast betwijfelt de Commissie in hoeverre de voorgenomen sterke groei en de doorvertaling daarvan in de begroting realistisch zijn. De Commissie had graag meer onderbouwing van die ambitie willen zien, alsook een uitgebreidere toelichting op een aantal flink gestegen kostenposten. Ook had zij een uitsplitsing en onderbouwing willen zien van de aanzienlijke kostenpost voor talentontwikkeling en artistieke leiding. De Commissie plaatst überhaupt een kanttekening bij de hoge

personeelslasten die zij niet in verhouding vindt staan met het aantal fte van de organisatie. De Commissie vindt de aandacht die Story Academy heeft voor het thema duurzaamheid mager. Wel valt het de Commissie op dat de organisatie als een van de weinige aanvragers de veranderingen in het politieke klimaat meeneemt in haar risicoanalyse.

Uit de aanvraag blijkt dat Story Academy op veel punten invulling geeft aan het criterium goed werkgeverschap. De Commissie merkt daarbij wel op dat bij een ‘bestuur op afstand’ dit bestuur nog steeds eindverantwoordelijk blijft. Daarnaast blijft het voor de Commissie onduidelijk op welke manier Story Academy zich verhoudt tot en samenwerkt met de verschillende entiteiten van ROSE stories en andere commerciële partners en bv’s. Story Academy geeft in haar aanvraag weliswaar aan dat zij met ingang van 2024 volledig zelfstandig opereert, maar de Commissie constateert dat van een volledige ontvlechting nog lang geen sprake is; alleen al vanwege het feit dat de algemeen directeur van Story Academy tevens algemeen directeur van ROSE stories is. De Commissie had op dit punt dan ook meer inzage willen krijgen. Het moet haar van het hart dat de huidige aanvraag slechts summier ingaat op de acties die in de afgelopen jaren zijn genomen om tot een volledige ontvlechting te komen. Ook uit de onlineaanwezigheid van de Story Academy blijkt die ontvlechting niet en dus blijft de verwarring groot.

De Commissie heeft waardering voor het feit dat Story Academy zich met haar talentontwikkelingsprogramma’s op ondervertegenwoordigde doelgroepen wil focussen, en specifiek op biculturele makers, vrouwen en jongeren met een afstand tot het kunstvakonderwijs. Maar door de onduidelijkheid in de relatie tussen Story Academy en de verschillende ROSE stories-vertakkingen (met betrekking tot theater, boeken, podcasts, tv-formats en films) is het voor de Commissie moeilijk om te beoordelen wie nu precies wie bereikt en wie waarvoor verantwoordelijk is. Wel valt het haar op dat Story Academy zich tot nu toe vooral lijkt te richten op vrouwen met een biculturele achtergrond. En dat door de aanbodgerichte werkwijze andere doelgroepen momenteel niet of veel minder bereikt worden.

Ondanks deze kritiekpunten vindt de Commissie dat Story Academy in principe zou kunnen uitgroeien tot een volwaardig initiatief en door een steeds sterkere positionering op termijn van belang kan zijn voor Den Haag. Door de keuze voor ondervertegenwoordigde doelgroepen zonder netwerk vult Story Academy een leemte op binnen de Haagse talentontwikkelingsketen. De Commissie hoopt wel dat de organisatie de komende jaren nog meer de samenwerking zal opzoeken met andere, en met name kleinere partijen op het gebied van talentontwikkeling in Den Haag.

Diversiteit en inclusie

De aanvraag van Story Academy getuigt wat betreft het criterium diversiteit en inclusie van een goede reflectie en een flink ambitieniveau. De vier P's worden een voor een besproken en de organisatie scoort hoog in de gehouden werkvloerscan en beleidsscan. De Commissie prijst daarbij het inzicht van Story Academy dat diversiteit en inclusie (D&I) continu aandacht behoeven. Tegelijkertijd waarschuwt de Commissie voor opmerkingen als 'D&I zit in ons DNA' en 'D&I is voor ons vanzelfsprekend', aangezien juist zulke aannames vaak een risico op blinde vlekken met zich meebrengen (zoals Story Academy voor validisme zelf ook al aangeeft). Daarnaast mist de Commissie SMART geformuleerde doelen voor de komende beleidsperiode en een concreet stappenplan voor de uitwerking hiervan.

Story Academy scoort volgens de Commissie in de basis goed op toegankelijkheid: de organisatie biedt op een laagdrempelige manier ruimte aan nieuwe makers en verhalenvertellers. De Commissie ziet ook dat de organisatie aandacht heeft voor de kwetsbaarheid van jonge creatieve talenten, maar had wel graag meer willen weten over de wijze waarop Story Academy talentontwikkeling en de verantwoordelijkheden die zij daarbij heeft, duurzaam borgt. Ook constateert de Commissie dat

de organisatie – naast het voornemen om audiodescriptie in te zetten bij haar socialemedia-uitingen – weinig nieuwe initiatieven ontplooit om financiële, sociale, fysieke en digitale drempels weg te nemen.

Uit het beleidsplan blijkt dat Story Academy zeer hecht aan een inclusief en veilig klimaat in haar organisatie, programma's en bij haar voorstellingen. Dat geeft de Commissie weliswaar vertrouwen, maar ook hier vindt zij de uitwerking in de plannen van hoe de organisatie dit in de praktijk realiseert én borgt wel wat mager.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van mening dat Story Academy er in de afgelopen beleidsperiode op heeft om uit te groeien tot een belangrijke speler in de Haagse talentontwikkelingsketen. Zij onderkent het belang van de ingeslagen weg, omdat de organisatie zich richt op nieuwe generaties makers en verhalenvertellers die doorgaans niet de weg naar het gevestigde kunstvakonderwijs weten te vinden. Daarnaast heeft de Commissie waardering voor de disciplineoverschrijdende

aanpak van Story Academy, waarbij storytelling als een integraal onderdeel van diverse kunstvormen wordt gezien. De Commissie mist in de aanvraag echter een uitgewerkte artistiek-inhoudelijke visie op talentontwikkeling en een methodische en didactische onderbouwing van de programma's van Story Academy. De zelfstandige positie van de aanvrager ten opzichte van de andere ondernemingen die vanuit ROSE Stories worden gevoerd, moet daarbij in 2024 voltooid zijn.

maar de begrotingsambities zijn onvoldoende vertaald in het aantal activiteiten en het bereik voor de stad. De Commissie adviseert daarom een subsidie toe te kennen die in verhouding staat tot het bereik voor Den Haag.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Story Academy een bedrag van € 150.000,00 toe te kennen.

Totaalscore

45

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Allereerst vindt de Commissie de aanzienlijke personeelslasten niet in verhouding staan tot de formatie van de organisatie en in dat licht vindt zij het extra aangevraagde bedrag buitenproportioneel. Daarnaast is de Commissie van mening dat de aanvrager zich moet richten op de talentontwikkelingsketen en dat hij het verdienvermogen niet deels uit de doelgroep moet halen. De aanvrager laat in het beleidsplan weliswaar voldoende ondernemerschap zien,

Stroom Den Haag

Stichting Stroom Den Haag

Gevraagd subsidiebedrag: € 2.585.962,00

Inleiding

Stichting Stroom Den Haag stimuleert en presenteert beeldende kunst in de stad op drie manieren. Ten eerste voert ze voor de gemeente beleid uit dat voorwaarden schept voor Haagse kunst en Haagse kunstenaars. Dat doet ze door zelfstandigheid en ondernemerschap bij kunstenaars te bevorderen via bijvoorbeeld een subsidiestelsel en atelierbemiddeling. Ten tweede realiseert en begeleidt Stroom Den Haag de presentatie van beeldende kunst in de openbare ruimte, zoals de beeldengalerij in het centrum van Den Haag. In de derde plaats is Stroom Den Haag een presentatie-instelling die beeldende kunst laat zien in tentoonstellingen en programma's.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 waardeert de ambitieuze visie en theoretische diepgang van Stroom Den Haag. De diepgang en reflectie op kunst en maatschappij ziet zij als verrijkend. Zij erkent ook de theoretische vakdeskundigheid. Maar de sterke nadruk die de organisatie op het theoretisch kader legt, heeft ook een keerzijde, concludeert de Commissie. Bij de veelvuldige abstracte en complexe terminologie die de organisatie in het meerjarenbeleidsplan hanteert – zoals SpaceX en Island of Kinship – is het voor de Commissie niet altijd inzichtelijk hoe deze concepten bijdragen aan de missie en doelstellingen van de instelling, en welke specifieke programma's hieruit voortvloeien. Dit maakt het naar de mening van de Commissie tevens lastig om de strategische richting en prioriteiten van de instelling volledig te doorgronden, inclusief hoe de instelling kunstenaars en kunstprojecten selecteert, ondersteunt en promoot. Wat wil Stroom Den Haag concreet bereiken, met wie en hoe? Wel waardeert de Commissie de integrale aanpak van Stroom Den Haag en de bijdrage die de organisatie levert aan een dieper begrip van de kunst en de rol van kunst in de samenleving.

Stroom Den Haag heeft zichzelf opnieuw gepositioneerd als een centrum van expertise en ontwikkelingsplatform binnen

de culturele sector van de stad en heeft daartoe drie focusgebieden gedefinieerd: Kunst voor de stad, De maker van de stad en Verbinding. Deze herpositionering als expertisecentrum en ontwikkelinstelling zit volgens de Commissie goed in elkaar. Het programma is consistent en de focus op actuele onderwerpen relevant, maar de Commissie stelt wel dat de organisatie met een duidelijke uitleg en praktische vertaalslag van programma's en projecten haar impact zou kunnen vergroten. Daarnaast erkent de Commissie de waarde van Stroom Den Haag in het ondersteunen van lokale kunstenaars en creatieve projecten. Zij is eveneens positief over de vraaggerichte programmering en de ruimte die de instelling biedt voor dialoog en participatie. De Commissie merkt hierbij wel op dat het programma nog voornamelijk gericht is op insiders en dat de instelling te weinig doet om een breder of diverser publiek aan te spreken. De inbedding van haar opdrachtstellingen in een theoretisch kader is volgens de Commissie verfijnd uitgewerkt. De intenties van de organisatie zijn volgens de Commissie goed en de verschillende insteken en thema's zijn uitermate interessant en relevant, maar door een surplus aan theorie vervalt Stroom Den Haag volgens de Commissie te veel in algemeenheden; zij mist een vertaalslag van de theoretische ambities naar een concreet en overzichtelijk programma. Dat maakt het lastig voor de Commissie om de werkelijke artistieke inhoud te beoordelen.

Zakelijk beleid

De Commissie ziet het ontbreken van een concrete invulling van de taakstelling van Stroom Den Haag ook terug in de begroting. Deze is enigszins grofmazig, bijvoorbeeld doordat de ondersteuningsregelingen nog niet zijn geformuleerd, waardoor deze ook niet specifiek zijn weergegeven in de begroting.

Stroom Den Haag geeft volgens de Commissie ruim voldoende invulling aan goed werkgeverschap. De instelling onderschrijft de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code. Zij werkt momenteel aan een nieuw personeelsbeleid waarvoor externe expertise wordt aangetrokken om haar daarin te begeleiden, wat de Commissie waardeert. De Commissie is ook positief over de efficiëntieslag die de organisatie wil maken. De invoering van een tweekoppige directie en de uitbreiding van het team ziet de Commissie eveneens als pluspunt, omdat deze wijzigingen volgens haar bijdragen aan onder meer een gezonde werkdruk binnen de organisatie.

Diversiteit en inclusie

De Commissie waardeert het dat de organisatie een projectleider Duurzaamheid & Inclusie heeft aangesteld, die deze thema's binnen de organisatie en in de programmering gaat bewaken. Zij werkt bovendien samen met organisaties als Binoq Atana en stichting Oren en Ogen Tekort. De organisatie heeft SMART-doelstellingen geformuleerd. Een nulmeting en streefcijfers ontbreken. Gezien de taakstelling van de organisatie als expertisecentrum had de Commissie verwacht dat zij het veld op dit thema steviger in kaart had gebracht en hierin ook een meer proactieve, leidende rol op zich zou nemen, bijvoorbeeld door kennis en best practices te delen en sectorbreed advies en ondersteuning te bieden op dit thema.

Cultuureducatie

Stroom Den Haag heeft de ambitie om de taakstelling opnieuw en blijvend af te stemmen op de vraag van de stad. Dat vertaalt de organisatie bijvoorbeeld naar het onderdeel Placemaking (eigenaarschap van de gemeenschap bij kunstopdrachten)

en de doorontwikkeling van het atelierbeleid op basis van een onderzoek uit 2022. Ook houdt Stroom Den Haag een vinger aan de pols als het gaat om nieuwe algemeen maatschappelijke thema's en ontwikkelingen in de stad. Stroom Den Haag streeft naar intensivering van dit beleid en draagt vanuit een faciliterende positie bij aan ontwikkeling en experiment. Onderdeel daarvan zijn onder andere de stimulerende financiële regelingen voor professionele kunstenaars en een reeks pilots van tijdelijke regelingen om in te spelen op specifieke behoefte van meerstemmige cultuurbeoefening. Hier is de Commissie positief over, maar ook hier ontbreekt volgens haar een concrete invulling en de daaraan ten grondslag liggende criteria. Dat maakt het lastig voor de Commissie om daadwerkelijk zicht te hebben op de komende activiteiten om deze op waarde te schatten. Ook de voortrekkersrol die Stroom Den Haag vanuit haar positie als systeeminstelling zou moeten spelen als expertisecentrum maakt deel uit van het educatieve beleid. Maar daarover leest de Commissie weinig in de aanvraag.

Talentontwikkeling en makersklimaat

Talentontwikkeling maakt ook onderdeel uit van de rol die Stroom Den Haag zou moeten pakken vanuit haar positie als expertisecentrum, maar daarover leest de Commissie te weinig terug in de aanvraag. Er is volgens de Commissie in de aanvraag niets te lezen over een methodiek of aanpak voor wat betreft talentontwikkeling van derden.

Conclusie en advies Adviescommissie

De theoretische diepgang en vakkundigheid waarmee Stroom Den Haag reflecteert op kunst en maatschappij vindt de Commissie een verrijking voor de stad. Ook met de integrale aanpak in haar programma draagt de organisatie wezenlijk bij aan een dieper begrip van de kunst en de rol van kunst in de samenleving. Maar de nadruk die de organisatie nu op het theoretisch kader legt, is volgens de Commissie te sterk en maakt haar taakstelling onoverzichtelijk. De Commissie adviseert de organisatie meer aandacht te besteden aan een praktische en concrete vertaalslag, zodat inzichtelijker wordt

hoe de theoretische concepten bijdragen aan de missie en doelstellingen van de instelling. Welke specifieke programma's vloeien hieruit voort en hoe selecteert, ondersteunt en promoot Stroom Den Haag de kunstenaars en kunstprojecten. Op het vlak van diversiteit en inclusie adviseert de Commissie een nulmeting uit te voeren en streefcijfers vast te stellen en deze vervolgens met de gemeente te bespreken. Ook verwacht de Commissie dat de instelling, gezien haar taakstelling als expertisecentrum, op dit thema een voortrekkersrol speelt, bijvoorbeeld door kennis en best practices te delen en sectorbreed advies en ondersteuning te bieden op dit thema. Wat zakelijke bedrijfsvoering betreft vraagt de Commissie de gemeente om een vinger aan de pols te houden als de subsidiebijdrage van het Mondriaan Fonds aan Stroom Den Haag eind 2026 is beëindigd.

The Grey Space in the Middle

Stichting The Grey Space in the Middle

Gevraagd subsidiebedrag: € 230.000,00

Inleiding

Stichting The Grey Space in the Middle is een ontwikkelingsinstelling en podium voor hedendaagse kunst en cultuur op het snijvlak van digitale cultuur, beeldende kunst, podiumkunst en muziek, ontwerp, wetenschap, technologie en filosofie. De focus ligt op fundamentele vernieuwing. Haar missie is 'radicale relationaliteit teweegbrengen tussen transdisciplinaire makers, kennisdomeinen en een breed publiek'. De organisatie biedt makers daartoe atelierruimte, tijd, gereedschappen, kennis en een netwerk. Daarnaast biedt zij kern-, publieks-, gast- en educatieve programma's, en faciliteert zij programma's van derden.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 waardeert de ambitie van The Grey Space in the Middle om een breed spectrum van disciplines te omarmen. Ook prijst zij het concept 'antidisciplinariteit', waarmee de organisatie probeert te breken met traditionele grenzen tussen disciplines en een nieuwe manier van denken over kunst en cultuur wil bevorderen. De drijfveer van The Grey Space in the Middle om het nachtleven in het artistieke programma te integreren en daarmee het nachtleven een plek te geven in de kunstwereld, is volgens de Commissie veelbelovend. Ditzelfde geldt voor de intentie van de organisatie een podium te bieden aan ondervertegenwoordigde kunstenaars. Maar de Commissie vindt de samenhang binnen het artistieke profiel in de plannen van The Grey Space in the Middle lastig te doorgronden. Het programma, de ondervertegenwoordigde kunstenaars en de beoogde samenwerkingsverbanden met externe partijen missen een duidelijke onderbouwing. Ook wordt het de Commissie niet duidelijk welke rol de instelling heeft binnen de diverse samenwerkingsverbanden – neemt zij daarin bijvoorbeeld de regierol, is zij faciliterend of curerend? Verder wordt de koppeling met het nachtleven, die de instelling voor het artistieke profiel van belang acht, niet inzichtelijk voor de Commissie. De ambitie van de instelling om op die manier een

breed spectrum van disciplines antidisciplinair te omarmen, krijgt daardoor te weinig vorm. De visie lijkt versnipperd, een sterke eigen artistieke signatuur lijkt te ontbreken.

Hoewel de Commissie de bijzondere positie in het culturele landschap van Den Haag waardeert, kan zij door het gemis aan concrete voorbeelden, duiding, onderbouwing en plannen voor de toekomst de artistieke kwaliteit en de intenties van de instelling moeilijk beoordelen. Vanwege het ontbreken van een duiding van de rollen van The Grey Space in the Middle, een concrete programmering en specifieke namen kan de Commissie ook de vakdeskundigheid lastig beoordelen. De Commissie heeft wel vertrouwen in de vakbekwaamheid van de instelling, gezien haar historie, en ook de creatieve ideeën achter Open Space en House Guests geven de Commissie enig positief houvast. Daarnaast zijn de samenwerkingspartners van The Grey Space in the Middle volgens de Commissie vakbekwaam en relevant.

Door haar faciliterende rol weet The Grey Space in the Middle haar publiek te vinden, wat naar de mening van de Commissie een indicatie is voor zeggingskracht. De Commissie erkent ook dat The Grey Space in the Middle een eigen positie inneemt in het Haagse culturele landschap door onder meer de focus op het ontdekken en ondersteunen van early- en mid-career transdisciplinaire makers. Daarnaast is de drijfveer van de

instelling om nachtleven, filosofie en kunst te combineren volgens de Commissie origineel. Maar deze potentie wordt naar het oordeel van de Commissie weinig onderbouwd en concreet gemaakt.

Wat de mate van vernieuwing of experiment betreft ziet de Commissie bij The Grey Space in the Middle zeker potentie, zoals bij de residentieprogramma's, die overtuigend kansen bieden voor vernieuwing. Maar opnieuw stuit de Commissie op het gemis aan concrete toelichting, bijvoorbeeld over de selectie en ondersteuning van residenten, wat naar het oordeel van de Commissie essentieel is voor het succes ervan. De instelling zelf wijst in haar beleidsplan daarnaast op de gastprogrammering, maar wordt ook daar niet concreet. De Commissie is er nu onvoldoende van overtuigd dat The Grey Space in the Middle in staat is substantieel bij te dragen aan vernieuwing binnen de culturele sector.

Zakelijk beleid

De Commissie constateert dat de The Grey Space in the Middle in de afgelopen periode stappen heeft gezet om de

bedrijfsvoering te verbeteren, zoals een herindeling van de organisatie en een afschaling van het programma, maar er nog niet is. Zo vraagt de Commissie zich af of de begroting realistisch is, gezien de verhoging van de subsidieaanvraag, terwijl de instelling niet substantieel meer activiteiten organiseert. Dit zorgt voor een onevenwichtige financieringsmix. De overhead is hoog en eigen reserves zijn er niet. Het plan om de eigen reserves te verhogen, vindt de Commissie onvoldoende onderbouwd. De organisatie is op onderdelen bezig met duurzaamheid. Zo heeft zij onder meer aandacht voor circulair materiaalgebruik en heeft zij vegetarisch en veganistisch voedsel in haar horeca-aanbod. Op het gebied van goed werkgeverschap waardeert de Commissie het dat de instelling de komende beleidsperiode Fair Pay kan realiseren door andere beleidskeuzes te maken. Daarnaast hanteert de instelling de Governance Code Cultuur. Een toelichting op governance in het jaarverslag van 2022 ontbreekt.

De Commissie constateert dat de The Grey Space in the Middle goed weet wie haar publiek is en hoe dat te bereiken op grond van publieksonderzoek en evaluaties. Daaruit blijkt dat zij een breed scala aan bezoekers trekt, variërend van jong uitgaanspubliek tot een ouder, professioneler segment. De Commissie ziet dat de The Grey Space in the Middle zich ook bewust is van de kansen die er nog liggen door zich te richten op specifieke doelgroepen, waarvoor zij het Culturele

Doelgroepenmodel van Den Haag gebruikte. De instelling heeft daarvoor extra budget vrijgemaakt en haar team uitgebreid om daarmee succesvol aan de gang te gaan. Bij de gastprogrammering – die volgens de organisatie artistiek-inhoudelijk buiten haar invloedssfeer valt en een significant deel van het publiek trekt – is er geen directe relatie met het publiek, constateert de Commissie, en kan de organisatie daar dus ook niet naar handelen.

The Grey Space in the Middle heeft volgens de Commissie duidelijk voor ogen welke rol ze inneemt in de stad. Door het brede scala aan samenwerkingspartners uit verschillende sectoren heeft zij haar rol volgens de Commissie verankerd in Den Haag maar de Commissie mist in de aanvraag een reflectie en een visie op deze positie van de aanvrager zelf; welke keuzes worden gemaakt en hoe geeft The Grey Space vorm aan een complementair en verbindend programma. Als podium voor organisaties die zelf geen eigen huis hebben en als culturele hub is The Grey Space in the Middle volgens de Commissie ook van grote maatschappelijke waarde.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van The Grey Space in the Middle aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium artistiek-inhoudelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting The Grey Space in the Middle niet te honoreren.

Theater Branoul

Stichting Literair Theater Branoul

Gevraagd subsidiebedrag: € 170.000,00

Inleiding

Stichting Literair Theater Branoul heeft als doel hoogwaardige literaire voorstellingen te produceren en programmeren, van lezing tot volwaardige toneelbewerking. Zij organiseert gelijkwaardige ontmoetingen tussen schrijvers, podiumkunstenaars uit diverse disciplines en hun publiek. Ook zet zij haar expertise in voor de talentontwikkeling van jonge makers en betreft zij professionals en amateurs uit alle delen van de stad bij storytellingtrajecten. Speciale aandacht besteedt zij aan literatuur uit het Midden-Oosten.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 waardeert het doel van Theater Branoul om hoogwaardige literaire voorstellingen te produceren. Zij is echter kritisch over deze aanvraag, onder meer omdat Theater Branoul kritiekpunten uit adviezen van eerdere commissies niet zichtbaar ter harte heeft genomen. De aanvraag maakt de opbouw van de programma's duidelijk, maar geeft de Commissie onvoldoende inzicht in de artistieke keuzes die Theater Branoul maakt. Dat wekt de indruk dat de programmering volgt uit wat er op het pad komt van Theater Branoul, en niet uit de artistieke en zakelijke ambities van de organisatie. Daar komt bij dat Theater Branoul voor verschillende artistieke lijnen kiest, wat in de ogen van de Commissie een gebrek aan focus oplevert. Binnen de programmering geeft Branoul aandacht aan literatuur uit het Midden-Oosten, maar de Commissie had graag gelezen waarom Theater Branoul dat een belangrijk artistiek aandachtspunt vindt.

De makers van Theater Branoul hebben hun vakdeskundigheid naar de mening van de Commissie bewezen. Ook werken zij samen met interessante professionals en gaan zij samenwerkingen aan met andere organisaties, zoals het Grote Midden Oosten Platform en het Orkest van de Achttiende Eeuw.

De Commissie heeft waardering voor de intentie van Theater Branoul om bij te dragen aan talentontwikkeling. De organisatie signaleert een lacune in de theatervakopleidingen en wil de ontwikkeling stimuleren van jonge regisseurs van teksttheater. Graag had de Commissie gelezen welke criteria zij hanteert bij de selectie van jong talent en hoe de begeleiding er concreet uitziet.

In de aanvraag ziet de Commissie het enthousiasme om producties te maken met zeggingskracht. Maar de kaders daarvoor zijn breed geformuleerd en lijken niet voort te komen uit een eenduidige artistieke visie. Bovendien krijgen de makers binnen die kaders veel vrijheid. Daarom verwacht de Commissie dat de zeggingskracht wisselend zal zijn. Om zich een beter beeld te vormen van de zeggingskracht, had zij graag meer gelezen over de inhoud van de voorstellingen. Wel is de Commissie van oordeel dat Theater Branoul een duidelijk herkenbare artistieke signatuur heeft van literair teksttheater. Die signatuur is vooral herkenbaar in de hoofdprogrammering en in mindere mate in de randprogrammering. De Commissie ziet de programmering als oorspronkelijk en eigen, maar weinig vernieuwend. Theater Branoul gaat wel potentieel interessante samenwerkingen aan, zoals met Stichting Mount Lucy, maar beargumenteert de keuze voor deze samenwerkingspartners onvoldoende.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering is volgens de Commissie voldoende. Theater Branoul heeft naar haar mening goed ondernemerschap getoond in coronatijd en heeft een slimme constructie met de Bistro, waarbij de baten voor Theater Branoul zijn, maar eventuele verliezen niet. De financieringsmix is in orde en sinds 2023 heeft Theater Branoul geen negatief eigen vermogen meer, maar de reserves zijn nog wel laag. De Commissie betwijfelt of de begroting realistisch is, omdat de Cao Toneel en Dans veel invloed heeft op de loonkosten, en omdat de groeiambities de Commissie te fors lijken. Ook mist zij informatie over duurzaamheid.

Over het werkgeverschap is de Commissie kritisch, net als in eerdere adviezen. Positieve punten zijn dat Theater Branoul de cao Toneel en Dans, de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code toepast en een vertrouwenspersoon heeft. Maar er zijn ook flinke kritiekpunten. Het organogram en het aantal leden van de raad van toezicht komen niet overeen met de inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Verder staat in de jaarverantwoording 2022 dat de raad van toezicht op afstand staat, waardoor er geen risico is van belangenverstrengeling. Dat is wat de Commissie betreft te kort door de bocht. De Commissie constateert dat de raad van toezicht in 2022 niet

is samengekomen en de huidige leden waren ook de leden in 2022. In de aanvraag leest de Commissie geen ambitie of stappenplan om dit anders te doen en dat geeft haar onvoldoende vertrouwen.

Theater Branoul heeft een trouwe fanbase die een flinke vriendenbijdrage levert, en heeft de ambitie om nieuwe doelgroepen te bereiken. De Commissie vindt het positief dat de organisatie hierop reflecteert en aan publieksmonitoring doet, maar is van mening dat de ambitie te weinig is onderbouwd, waardoor het op wensdenken lijkt. Zij ziet weinig concrete acties. Een voorbeeld van zo'n groots plan zonder concrete uitwerking is de ambitie om een storytellingfestival op te zetten met nationale en internationale vertellers. Dit vindt de Commissie een mooi streven, maar het is nog verre toekomstmuziek. Daarnaast zou Theater Branoul wat de Commissie betreft zijn relatie met de stad kunnen versterken. De samenwerkingen lijken vooral ingegeven door wat op het pad komt, maar zouden beter kunnen voortvloeien uit een visie. Theater Branoul heeft volgens de Commissie een uniek profiel en zou daarmee van waarde kunnen zijn voor Den Haag, maar de maatschappelijke verbindingen zijn in de ogen van de Commissie zwak. De maatschappelijke context verandert en daarvan zou Theater Branoul zich meer rekenenschap kunnen geven.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Theater Branoul aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op een van deze criteria een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Literair Theater Branoul niet te honoreren.

Theater De Vaillant

Stichting Theater aan de Hobbemastraat

Gevraagd subsidiebedrag: € 980.520,00

Inleiding

Stichting Theater aan de Hobbemastraat draagt als Cultuuranker van stadsdeel Centrum bij aan cultuurparticipatie door de culturele rijkdom van haar omgeving zichtbaar te maken, te delen en te ontwikkelen. De organisatie nodigt nieuw publiek en talent uit om kennis te maken, te beleven en mee te doen. Ze daagt mensen uit om zich te ontwikkelen, en verbindt mensen en organisaties aan cultuur. Haar visie is dat mensen rijker worden door kunst en cultuur mee te maken, en dat kunst en cultuur rijker worden als we die samen delen. Volgens Theater De Vaillant zijn de podiumkunsten daar een optimaal middel voor, omdat makers en belevers elkaar in levenden lijve ontmoeten.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 ziet wel samenhang in het artistieke profiel van Theater De Vaillant, maar mist een concrete uitwerking van de artistieke visie. De visie is volgens haar vrij algemeen verwoord en zij had graag een wat kritischer blik op de eigen organisatie gezien: maakt Theater De Vaillant zijn visie waar? De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 was kritisch over de kwaliteit van het aanbod van Theater De Vaillant, en ook in deze aanvraag leest de Commissie niet hoe de organisatie de artistieke kwaliteit waarborgt. De Commissie vindt het wel positief dat Theater De Vaillant werkt met persona's waarop het zijn aanbod richt, maar had dan ook graag gezien dat het zijn projecten presenteert langs de lijnen van participatie, talentontwikkeling en educatie. Ook is het haar niet volledig duidelijk welk aanbod er is per leeftijdsgroep en hoe dat tot stand is gekomen. De Commissie vindt het lovenswaardig dat Theater De Vaillant met de programmering wil aansluiten bij de behoeften van de zeer divers samengestelde wijk. De organisatie lijkt een goede antenne hebben voor wat er leeft onder de bewoners, waardoor de programmering zeggingskracht heeft. Een goed voorbeeld vindt de Commissie de Sociale Tafels die Theater De Vaillant organiseert. Maar de organisatie werkt nog niet zo

vraaggestuurd als de Commissie zou willen. Zij moedigt Theater De Vaillant aan om een methodiek te ontwikkelen waarmee het bewoners structureel bij de programmering kan betrekken, om zo de zeggingskracht te waarborgen.

Theater De Vaillant heeft volgens de Commissie de afgelopen jaren veel sociaal-economische en psychologische kennis van de wijk en de bewoners verworven. Dat heeft een positief effect op het bereik. In de breedte is de Commissie ervan overtuigd dat Theater De Vaillant over de benodigde vakdeskundigheid beschikt. Maar zij mist concrete informatie over externe professionals die ondersteuning bieden op artistiek vlak of bij cultuurparticipatie. De Commissie wil graag weten wat de criteria zijn voor deze professionele inhuur, om de kwaliteit te waarborgen.

Theater De Vaillant is volgens de Commissie herkenbaar als instelling die gericht is op cultuurparticipatie en inclusie, maar de artistieke signatuur vindt zij minder helder. De Commissie vindt het positief dat de organisatie openstaat voor veelkleurige doelgroepen, maar vraagt meer aandacht voor artistieke kwaliteit. Artistieke vernieuwing hoeft daarbij wat de Commissie betreft overigens geen speerpunt te worden, omdat dat volgens haar niet de voornaamste taak is van een Cultuuranker. Zij waardeert het dat Theater De Vaillant flexibel en creatief is en steeds nieuwe plannen heeft. Zo vindt de

Commissie het fantastisch dat Theater De Vaillant programma's maakt met sekswerkers. Wel mag de organisatie wat haar betreft meer continuïteit brengen in de programmering, door kansrijke projecten voort te zetten.

Zakelijk beleid

De Commissie vindt de bedrijfsvoering van Theater De Vaillant onder de maat en maakt zich ernstige zorgen over de financiële positie van de organisatie. De begroting is sluitend, maar de reserves zijn zo laag dat er geen enkele tegenvaller mogelijk is ten opzichte van de risicoanalyse. In de aanvraag ontbreekt een strategie om de reserves te versterken. De financieringsmix leunt sterk op subsidies van de gemeente. De Commissie ziet dat Theater De Vaillant de afgelopen vier jaar iets meer inkomsten uit kaartverkoop heeft gerealiseerd en zij waardeert het streven om in de komende jaren de publieksinkomsten te verdubbelen. Tegelijkertijd heeft zij enige twijfel over het realisme daarvan, gezien het lage bedrag dat Theater De Vaillant de afgelopen jaren per bezoeker heeft binnengehaald. De Commissie vertrouwt erop dat Theater De Vaillant hier hard aan zal trekken. De Commissie vindt het verder riskant dat

de organisatie de vaste lasten (waaronder 9,89 fte aan vaste contracten) niet kan bekostigen uit de structurele subsidie. Zij constateert een enorme groei aan activiteiten waarmee projectsubsidies worden binnengehaald, maar zou liever zien dat de organisatie inzet op consolidatie, kwaliteit en zo nodig zelfs krimp. Sowieso mist de Commissie reflectie van de organisatie op het eigen zakelijk handelen, en scherpe keuzes. Ook ontbreekt aandacht voor duurzaamheid. De organisatie zegt duurzaamheid belangrijk te vinden en te werken aan het duurzaamheidskeurmerk Greenkey, maar legt niet uit hoe het een duurzaamheidsbeleid integreert in de bedrijfsvoering.

Theater De Vaillant geeft volgens de Commissie ruim voldoende invulling aan goed werkgeverschap. De organisatie hanteert de Governance Code Cultuur en licht gedeeltelijk toe hoe zij deze code toepast. De Commissie zou graag zien dat zij dit voor alle punten toelicht. De Commissie vindt het positief dat Theater De Vaillant sinds 2023 een personeelsvertegenwoordiging heeft en dat de organisatie streeft naar een veilige werkomgeving voor het personeel. Zo is er ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en kunnen medewerkers meedenken over het organisatiebeleid. Of er ook een vertrouwenspersoon is en een klachtenprotocol, wordt niet duidelijk uit de aanvraag. De Commissie vindt het positief dat Theater De Vaillant zich in 2025 wil aansluiten bij de CAO Nederlandse Podia. De Commissie plaatst haar vraagtekens bij de bewering

van Theater De Vaillant dat vrijwilligerswerk in wijken met grote armoede niet vanzelfsprekend is. Wel prijst de Commissie het dat de Vaillant altijd voor gevraagde diensten betaalt en daarmee vrijwilligers tegemoetkomt.

De Commissie oordeelt positief over de relatie met het publiek, vooral in de Schilderswijk. De relatie met Transvaal loopt daar naar eigen zeggen van de organisatie iets op achter. De organisatie heeft ruime kennis van de doelgroepen en wil inspelen op de enorme behoefte bij migrantengroepen om de eigen culturele achtergrond te beleven. Theater De Vaillant heeft publieksonderzoek uitgevoerd en heeft een bijbehorend doelgroepenmodel vertaald naar de eigen omgeving. Ook werkt de organisatie met persona's. Dat waardeert de Commissie, maar zij zou graag lezen welke doelgroepen Theater De Vaillant nu wel en niet bereikt en welke stappen de organisatie wil zetten om nieuwe doelgroepen te bereiken. Theater De Vaillant heeft volgens de Commissie een duidelijke positionering en relevante partners. De organisatie stond aan de wieg van de Participatie Federatie en heeft daarmee volgens de Commissie bijgedragen aan de emancipatie van cultuurparticipatie. De Commissie vraagt zich alleen af of de Participatie Federatie niet een te zware belasting is voor Theater De Vaillant, aangezien de directeur van Theater De Vaillant wordt gedetacheerd bij de Participatie Federatie. Theater De Vaillant is volgens de Commissie van belang

voor twee specifieke aandachtswijken – de Schilderswijk en Transvaal – en daarmee ook voor de stad. Alleen mist zij in de aanvraag een reflectie van Theater De Vaillant zelf op zijn betekenis voor Den Haag.

informatie over fysieke en digitale toegankelijkheid. De organisatie heeft aandacht voor sociale veiligheid, maar beschrijft volgens de Commissie nauwelijks wat zij nog meer doet om een inclusief klimaat te bevorderen.

Diversiteit en inclusie

De Commissie mist in de aanvraag reflectie van Theater De Vaillant op diversiteit en inclusie. De organisatie zegt goed te scoren op diversiteit en inclusie op de terreinen personeel, programma, publiek en partners, maar bewijst dat niet. Uitslagen van een nulmeting ontbreken. Gezien het feit dat Theater De Vaillant zich vooral richt op de Schilderswijk en Transvaal, lijkt het vanzelfsprekend dat het theater sterk gericht is op diversiteit en inclusie, maar de Commissie had dit graag meer uitgewerkt willen zien in de aanvraag. Zij waarschuwt voor het gevaar van achteroverleunen en is teleurgesteld omdat de organisatie geen ambities in streefcijfers uitdrukt. Positief vindt zij dat Theater De Vaillant geen financiële drempels heeft en sociale drempels probeert weg te nemen, bijvoorbeeld door cultuur en eten te combineren en een vogueingprogramma te organiseren voor de queergemeenschap. De Commissie mist

Conclusie en advies Adviescommissie

Volgens de Commissie is Theater De Vaillant van belang voor de Schilderswijk en Transvaal, en voor Den Haag als geheel. Alleen mist zij op veel fronten de benodigde zelfreflectie waar de organisatie sterker van zou kunnen worden. Zij zou graag zien dat Theater De Vaillant meer vraaggestuurd gaat werken en de artistieke kwaliteit versterkt. Zij waardeert de kennis die de organisatie heeft van haar doelgroepen en de creativiteit en ideeënrijkdom van de organisatie. Maar de bedrijfsvoering is volgens de Commissie onder de maat. Theater De Vaillant moet wat haar betreft scherpere keuzes maken. Op het gebied van diversiteit en inclusie waarschuwt de Commissie Theater De Vaillant om niet achterover te leunen, maar ambitieus te blijven, zodat de organisatie ook in de toekomst een fijne plaats is voor iedereen.

Totaalscore

39

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 980.520,00 per jaar aan Stichting Theater aan de Hobbemastraat toe te kennen voor de functie Cultuuranker stadsdeel Centrum overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Theater De Regentes

Stichting De Nieuwe Regentes

Gevraagd subsidiebedrag: € 742.720,00

Inleiding

Stichting De Nieuwe Regentes heeft als Cultuuranker van Segbroek de missie om buurt en stad te inspireren met verhalen, muziek en dans uit alle windstreken. Dat doet de organisatie voor, door en mét de buurt, vanuit de overtuiging dat cultuur van wezenlijk belang is voor veerkracht, verbinding en gelijkwaardigheid. Er is ruimte voor ieders stem en ontwikkeling van talent. Theater De Regentes geeft een podium aan (diasporische) stads cultuur, actualiteit en initiatiefnemers die elders (nog) geen plek vinden.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 is enthousiast over het meerjarenbeleidsplan 2025-2028 van Theater De Regentes en de passie die daaruit spreekt. De missie, visie en doelen zijn helder beschreven en de organisatie gaat ook goed in op haar eigen kwetsbaarheden. De visie is concreet vertaald in vijf programmalijnen, educatie, participatie en in het beleid voor diversiteit en inclusie. Theater De Regentes heeft volgens de Commissie de afgelopen jaren een grote stap gezet door intensiever de wijk in te trekken en cultuurparticipatie centraal te stellen. Een goed voorbeeld daarvan vindt de Commissie de samenwerking met WijkZ in het kader van Samen Cultuurmaken, waarbij de organisatie nadrukkelijk streeft naar nauwe betrokkenheid van bewoners van alle leeftijden en achtergronden. Tegelijk behoudt Theater De Regentes zijn verantwoordelijkheid als middenzaal met stadsbrede aantrekkingskracht.

De Commissie complimenteert de zakelijke en artistieke leiding, die hard heeft gewerkt aan de Cultuurankerfunctie. Zij heeft over het algemeen vertrouwen in de vakdeskundigheid van de betrokkenen en vindt het goed dat er veel ruimte is voor talentontwikkeling. De Commissie waardeert het dat de werkwijze van vaste medewerkers is omschreven, maar vindt die

omschrijving wat algemeen. Zij had graag specifieke voorbeelden gezien van werkzaamheden voor een project of programma. Voor freelancers beschikt Theater De Regentes over een goed netwerk. Over de vakdeskundigheid van de professionals die aan participatieprojecten werken, had de Commissie graag meer gelezen. Ook ziet zij graag een uitgebreidere toelichting op de samenwerking met professionele partners.

De Commissie is enthousiast over de zeggingskracht. Mede dankzij het grote aandeel cultuurparticipatie en *community art* sluit de programmering volgens de Commissie goed aan bij de belevingswereld van de wijkbewoners. Zij stelt het zeer op prijs dat de organisatie inzicht geeft in de werkwijze door een stappenplan van een participatietraject toe te voegen. Ook gastprogrammering zorgt naar het oordeel van de Commissie voor aansluiting bij verschillende doelgroepen.

Doordat missie en visie tot uitdrukking komen in de programmering, heeft Theater De Regentes volgens de Commissie een herkenbare artistieke signatuur – ook al is de programmering vrij breed. De middenzaalprojecten passen naar haar mening op een geloofwaardige manier naast de Cultuurankeractiviteiten en leveren daar ook geld voor op. De programmering van Theater De Regentes is naar het oordeel van de Commissie bij de tijd, maar niet uniek. Dat is volgens de Commissie geen bezwaar, want vernieuwing en experiment vindt zij niet de belangrijkste taak van

een Cultuuranker. Binnen de werkwijze van Theater De Regentes ziet zij wel nieuwe ontwikkelingen. Het idee om met partners een wereldwerkplaats op te zetten waar nieuwe makers zich kunnen ontwikkelen, juicht de Commissie toe. Ook over de meerjarige samenwerking met WijkZ is zij te spreken, omdat die kan leiden tot een breder bereik onder de bewoners van Segbroek.

Zakelijk beleid

Theater De Regentes komt uit een financieel moeilijke situatie en geeft zelf aan dat het bouwen aan een stabiele, gezonde bedrijfsvoering een van de belangrijkste prioriteiten is. De Commissie waardeert de verbeterplannen en hoopt dat de organisatie die kan waarmaken. De begroting is realistisch en passend en de financieringsmix is in orde. De Commissie vindt het positief dat de organisatie is aangesloten bij Duurzaamheidskring Den Haag, maar denkt dat er nog meer kan gebeuren, bijvoorbeeld door theaterverlichting te vervangen door ledverlichting. Een punt van zorg is het ontbreken van een algemene reserve. De Commissie vindt het een goede beslissing om die de komende jaren op te bouwen, maar had graag gelezen hoe de organisatie dat wil doen.

De Commissie is van oordeel dat Theater De Regentes ruim voldoende invulling geeft aan goed werkgeverschap. De organisatie volgt de Governance Code Cultuur en beschrijft met een stappenplan hoe ze in de komende beleidsperiode een raad-van-toezichtmodel wil invoeren. De Commissie adviseert haar om in het nieuwe model ook een *audit*commissie en remuneratiecommissie in te stellen. Bij de toepassing van de Fair Practice Code gaat de organisatie in op Fair Pay en niet expliciet op de andere principes van deze code (Fair Share en Fair Chain). De arbeidsvoorwaarden zijn nog niet in orde, maar daar brengt de organisatie verbetering in door een cao en pensioenregeling in te voeren voor vaste medewerkers, zzp'ers volgens cao-norm te betalen en performers volgens de Sena-norm. Er is een opleidingsplan, er zijn gesprekscycli voor vaste medewerkers en de organisatie is gestart met een arbobeleid. Wel vraagt de Commissie aandacht voor de hoge werkdruk, zeker gezien de plannen van Theater De Regentes om het aantal activiteiten te laten groeien.

De Commissie is positief over de relatie met het publiek. De Commissie waardeert het dat Theater De Regentes participatie en educatie inzet om een nieuw publiek te bereiken, en dat de organisatie de communicatiekanalen aanpast aan de doelgroepen. Ook kan de organisatie door automatisering het publieksbereik monitoren en daarop sturen. De Commissie vindt het een goed idee dat de organisatie via buurtmoeders

gratis kaartjes weggeeft als stoelen in de zaal leeg blijven. Wel had zij graag meer gelezen over het publieksonderzoek dat Theater De Regentes uitvoert: wat zijn de uitkomsten daarvan en wat gebeurt daarmee?

De Commissie is van mening dat Theater De Regentes zich uitstekend bewust is van de eigen positionering. De organisatie maakt ook goed duidelijk met welke partners zij voor welk doel samenwerkt. Omdat de organisatie een uitgebreid netwerk van samenwerkingspartners heeft, moedigt de Commissie haar aan om het voortouw te nemen in nieuwe samenwerkingsverbanden tussen verschillende partners. De Commissie vindt Theater De Regentes van groot belang voor het stadsdeel en voor Den Haag. De organisatie vervult haar Cultuurankertaak volgens de Commissie zeer compleet. In haar maatschappelijke rol heeft ze zich de afgelopen beleidsperiode sterk ontwikkeld, constateert de Commissie.

Diversiteit en inclusie

Theater De Regentes reflecteert volgens de Commissie duidelijk op diversiteit en inclusie en heeft een visie op dit

onderwerp in relatie tot de Cultuurankerfunctie. Maar zij mist in de aanvraag SMART geformuleerde doelstellingen. De organisatie heeft grote ambities op het gebied van diversiteit en inclusie en noemt concrete maatregelen om deze ambities waar te maken. Dat vindt de Commissie goed, maar in de aanvraag ontbreken een nulmeting, harde streefcijfers en een uitwerking van de vier P's: personeel, publiek, programmering en partners. Over de toegankelijkheid is de Commissie zeer positief. Theater De Regentes neemt initiatieven om financiële, sociale, fysieke en digitale drempels weg te nemen. Goede voorbeelden vindt de Commissie de geplande vervanging van de traplift, het weggeven van gratis kaartjes voor niet-uitverkochte voorstellingen en dat Theater De Regentes het voor houders van de Ooievaarspas mogelijk heeft gemaakt om online kaarten te kopen. Dat laatste gaat volgens de Commissie stigmatisering tegen. Theater De Regentes besteedt naar het oordeel van de Commissie ruim voldoende aandacht aan een inclusief klimaat. Zo vindt zij het goed dat vrijwilligers gastvrijheidstrainingen krijgen. Ook is zij positief over cultuurparticipatieprojecten waarbij eten een rol speelt, omdat eten in veel culturen bij uitgaan hoort. Andere pluspunten zijn de aanwezigheid van een externe vertrouwenspersoon, het opstellen van een gedragscode en het feit dat de organisatie zoekt naar een genderbalans in het team. Een punt van aandacht is volgens de Commissie de samenstelling van het vrijwilligersbestand. Dat zou wat

haar betreft een betere afspiegeling kunnen vormen van de wijk, waardoor meer wijkbewoners zich herkennen in en thuis voelen bij de organisatie.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is enthousiast over het meerjarenbeleidsplan 2025-2028 van Theater De Regentes en de passie die daaruit spreekt. Theater De Regentes vervult volgens de Commissie zijn Cultuurankertaak zeer compleet en behoudt tegelijk zijn verantwoordelijkheid als middenzaal met stadsbrede aantrekkingskracht. Daarmee is het volgens de Commissie van groot belang voor Segbroek en daarmee voor Den Haag. Theater De Regentes komt uit een financieel moeilijke situatie. De Commissie hoopt dat het zijn verbeterplannen succesvol uitvoert. Een belangrijke punt van zorg is het ontbreken van een algemene reserve. Ook vraagt de Commissie aandacht voor de werkdruk. Op het gebied van diversiteit en inclusie ziet de Commissie veel positieve ontwikkelingen, maar vraagt zij om een nulmeting en harde streefcijfers.

Totaalscore

59

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 742.720,00 per jaar aan Stichting De Nieuwe Regentes toe te kennen voor de functie Cultuuranker stadsdeel Segbroek overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Theater en Filmhuis Dakota

Stichting Theater Dakota

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.159.760,00

Inleiding

Stichting Theater Dakota wil als Cultuuranker kunst en cultuur toegankelijk maken voor de bewoners van Escamp. De visie is dat er zo min mogelijk drempels moeten zijn voor cultuurparticipatie. Theater en Filmhuis Dakota heeft de doelstelling om in 2029 de culturele hotspot van Escamp te zijn, waar elke dag nieuwe bezoekers uit het stadsdeel binnenstappen om kennis te maken met kunst en cultuur, en waar bewoners van Escamp terecht kunnen als ze een mooie voorstelling of film willen zien of een goed idee hebben voor een culturele activiteit.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 waardeert het zeer dat Theater en Filmhuis Dakota kunst beschouwt als universele taal die bruggen slaat tussen gemeenschappen en perspectieven. Zij leest in het plan duidelijk terug dat de aanvrager kunst en cultuur bij de mensen wil brengen, en drempels voor cultuurparticipatie wil wegnemen. De kernwaarden van Theater en Filmhuis Dakota vindt de Commissie helder en ze komen ook tot uitdrukking in de programmering. Wel lijkt de programmering vooral voort te komen uit samenwerking met bewoners en minder uit de eigen visie van Theater en Filmhuis Dakota. De Commissie zou daarom graag zien dat de organisatie een duidelijke artistieke visie formuleert die ten grondslag ligt aan de programmering. Ook had de Commissie graag gelezen hoe de programmering aansluit bij wijkbewoners met een migratieachtergrond. Specifiek voor de filmprogrammering merkt de Commissie op dat deze buiten de visie op cultuurparticipatie lijkt te vallen. De Commissie kan daarom niet goed beoordelen of de filmprogrammering aansluit bij de doelstelling van een Cultuuranker.

De Commissie is overtuigd van de vakdeskundigheid van het programmteam die uit de aanvraag spreekt, vooral omdat met dit team verschillende doelgroepen vertegenwoordigd zijn.

De Commissie vindt het prijzenswaardig dat het programma-team een training sensitief en inclusief programmeren heeft gevolgd. Wel is de Commissie benieuwd hoe de aanvrager bewoners en partners traint om zelf programma's te initiëren en uit te voeren, zoals volgens de aanvraag de bedoeling is. De organisatie heeft volgens de Commissie de vakdeskundigheid om in contact te komen met haar doelgroepen en beschikt over een groot en relevant netwerk. Over de inhuur van professionals zou de Commissie graag meer lezen: wat zijn de criteria waaraan zij moeten voldoen en hoe borgt Theater en Filmhuis Dakota de kwaliteit? Zij waardeert wel de visie van de instelling dat professionaliteit niet automatisch samenhangt met een diploma.

De Commissie is positief over de zeggingskracht, omdat zij constateert dat Theater en Filmhuis Dakota vraaggestuurd werkt. Maar daarbij plaatst zij wel enkele kanttekeningen. Zij had graag meer gelezen over het maakproces en de manier waarop de doelgroepen daarbij betrokken zijn. Ook krijgt zij onvoldoende zicht op de inkoop van professionele voorstellingen. Wat zijn de criteria daarvoor, hoe kiest de aanvrager uit verschillende disciplines en op welke doelgroepen richt hij zich hiermee, wat betreft leeftijd, sociale en culturele achtergrond en dergelijke? De aanvrager heeft drie speerdoelgroepen geformuleerd: kinderen, jongeren en senioren, omdat inzetten op deze drie groepen succes heeft. Dat waardeert de Commissie,

maar zij vraagt ook aandacht voor de middengroep. Drukke gezinnen met werkende ouders zijn misschien moeilijker te bereiken, maar ook voor hen is cultuur belangrijk. Verder zou de Commissie graag lezen of de aanvrager ook met de film-programmering nieuw publiek weet te bereiken.

Dankzij zijn heldere kernwaarden en speerpunten heeft Theater en Filmhuis Dakota volgens de Commissie een herkenbare signatuur. De organisatie is zich bewust van haar taak als Cultuuranker en vervult die taak met passie. Zij levert zo een belangrijke bijdrage aan het culturele leven in het stadsdeel en heeft een groot bereik. Theater en Filmhuis Dakota heeft een geschiedenis met traditionele cultuurbezoekers, maar legt zich steeds meer toe op cultuurparticipatie en nieuwe doelgroepen. Daarbij begeeft het zich in de haartaten van het stadsdeel en werkt het vanuit de behoeften van de bewoners. Wat de Commissie betreft kan de organisatie nog duidelijker uitleggen wat representatie van het stadsdeel artistiek betekent voor de programmering. Zij is geïnteresseerd om te zien hoe dit zich verder ontwikkelt, ook in het filmaanbod.

Het aanbod van kunst- en cultuurprojecten van Theater en Filmhuis Dakota is volgens de Commissie niet vernieuwend of experimenteel, maar dat vindt zij ook niet de belangrijkste taak van een Cultuuranker. Binnen de eigen projecten van Theater

en Filmhuis Dakota ziet de Commissie wel degelijk vernieuwing. Zo is zij gecharmeerd van het programmteam, waarvan de leden zich richten op verschillende doelgroepen. Ook vindt zij het positief dat de organisatie betrokken buurtbewoners wil leren programmeren en dat zij samenwerking zoekt met zorg- en welzijnsorganisaties, ROC Mondriaan en het speciaal onderwijs. *Community-art*projecten om de sociale cohesie te bevorderen, programmering in het eigen café en een jaarlijks kunst- en cultuurfestival zijn nieuwe ontwikkelingen die de Commissie eveneens toejuicht.

Zakelijk beleid

De Commissie constateert een gezonde bedrijfsvoering, waarin de keuzes duidelijk zijn gebaseerd op de missie en visie van de organisatie. De begroting is sluitend en realistisch, en de beoogde toename van het aantal bezoekers is goed onderbouwd. Ook onderbouwt Theater en Filmhuis Dakota de fte-groei om de organisatie te verstevigen en maakt het de kosten daarvan inzichtelijk. Wat deze investering oplevert aan extra inkomsten, wordt echter niet duidelijk. De Commissie mist een toelichting daarop. De financieringsmix is in orde. Theater en

Filmhuis Dakota heeft relatief hoge eigen inkomsten dankzij traditionele cultuurbezoekers. Er is geen apart duurzaamheidsbeleid, maar de organisatie maakt wel duurzame keuzes voor het pand, de bedrijfsvoering en de catering in het café. De gezonde algemene reserve staat in verhouding tot de financiële risicoanalyse.

De Commissie is van oordeel dat Theater en Filmhuis Dakota ruim voldoende invulling geeft aan goed werkgeverschap. Het past de Governance Code Cultuur toe. Ook heeft het een personeelsvertegenwoordiging opgericht en beleid opgesteld voor sociale veiligheid. Een kanttekening daarbij is dat het in de aanvraag geen vertrouwenspersoon noemt, maar volgens het jaarverslag 2022 zijn er wel interne en externe vertrouwenspersonen. De organisatie monitort onder andere de werkdruk, de informatievoorziening en het werkgeluk en neemt zo nodig maatregelen. De Commissie mist echter een vrijwilligersbeleid. Op het gebied van Fair Pay heeft de organisatie belangrijke stappen gezet. Ook wil zij zich in 2025 aansluiten bij de CAO Nederlandse Podia. Verder merkt de Commissie op dat Theater en Filmhuis Dakota in de context van de Fair Practice Code vooral aandacht besteedt aan Fair Pay. Fair Share en Fair Chain komen alleen impliciet aan bod. Tot slot raadt zij de organisatie aan om de statuten aan te passen aan actuele wet- en regelgeving.

Theater en Filmhuis Dakota wil het publieksbereik vergroten en heeft publieksonderzoek gedaan. Dat vindt de Commissie positief, maar de uitwerking is in haar ogen te algemeen. De Commissie mist profielen van de wijkbewoners. Om specifieke doelgroepen te bereiken, is het noodzakelijk om meer over hen te weten. Over de positionering en samenwerking van Theater en Filmhuis Dakota is de Commissie enthousiast. De organisatie is zich sterk bewust van de eigen positie en neemt een voortrekkersrol in samenwerkingen met culturele en maatschappelijke instellingen. Zij is stevig verankerd in het stadsdeel en gaat wijkgerichte, stedelijke en landelijke samenwerkingen aan. De Commissie vindt Theater en Filmhuis Dakota van groot belang voor Den Haag en met name voor de bewoners van Escamp. Zij vindt het ook mooi dat de organisatie deze bewoners de stap wil laten maken van Cultuuranker naar andere stedelijke culturele instellingen. Daar had zij graag meer over gelezen.

Diversiteit en inclusie

Theater en Filmhuis Dakota reflecteert volgens de Commissie goed op diversiteit en inclusie, en heeft SMART geformuleerde

doelstellingen op dit gebied. Maar de Commissie mist een samenhangend beleid voor diversiteit en inclusie. Zij vindt het positief dat de organisatie een nulmeting heeft uitgevoerd en doelen heeft geformuleerd die zij wil bereiken. Daar staat tegenover dat Theater en Filmhuis Dakota nauwelijks harde cijfers noemt, en dat de maatregelen in de ogen van de Commissie te algemeen zijn beschreven. Vooral in de samenstelling van het vrijwilligersbestand is er volgens de Commissie nog veel te winnen. Voor de herkenbaarheid, binding en een inclusief klimaat is het volgens haar belangrijk dat de vrijwilligers een goede afspiegeling zijn van de bevolkingssamenstelling van Escamp. Zij had graag meer ambitie en maatregelen gezien om dat te bereiken. Over de toegankelijkheid is de Commissie positief. Theater en Filmhuis Dakota heeft een duidelijke visie op zijn ontwikkeling van wijktheater naar culturele hotspot. Het vraaggericht werken dat de organisatie heeft omarmd, bevordert naar het oordeel van de Commissie de toegankelijkheid. Ook heeft de organisatie aandacht voor financiële en fysieke toegankelijkheid. Voor sociale toegankelijkheid en een inclusief klimaat vraagt de Commissie meer aandacht en een samenhangend beleid. Wel maakt zij uit het plan op dat de organisatie ernaar streeft om inclusiever te worden, maar de aanpak wordt de Commissie niet duidelijk.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie vindt Theater en Filmhuis Dakota van groot belang voor het stadsdeel Escamp en daarmee ook voor Den Haag. Zij ziet met genoegen dat de organisatie kunst en cultuur bij de mensen wil brengen en daarvoor steeds meer vraag-gestuurd werkt. Wel ziet zij een verschil tussen het theater, waar cultuurparticipatie duidelijk vorm krijgt, en het filmhuis. Zij is benieuwd hoe de representatie van de wijk zich nog verder kan ontwikkelen in de programmering en het filmaanbod. De Commissie dringt erop aan dat de organisatie snel een passende cao invoert. Op het gebied van diversiteit en inclusie moedigt de Commissie Theater en Filmhuis Dakota aan om een samenhangend beleid te ontwikkelen. Zij vraagt hierbij vooral aandacht voor de samenstelling van het vrijwilligersbestand.

Totaalscore

53

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 1.159.760,00 per jaar aan Stichting Theater Dakota toe te kennen voor de functie Cultuuranker stadsdeel Escamp overeenkomstig artikel 8:1 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Theatergroep Drang

Stichting Theatergroep Drang

Gevraagd subsidiebedrag: € 260.000,00

Inleiding

Stichting Theatergroep Drang verzorgt educatieve voorstellingen voor studenten van het mbo in Den Haag en daarbuiten. Haar missie is om zo veel mogelijk van deze jongeren – die meestal niet of nauwelijks deze kunstvorm in aanraking komen – te laten ervaren dat theater een verrassende en verruimende blik kan werpen op de wereld en op henzelf. Dat doet de theatergroep met voorstellingen en bijbehorende nagesprekken over actuele, vaak controversiële thema's die aansluiten bij en reflecteren op de leefwereld en denkwijze van de doelgroep, en door het aanmoedigen van discussie en begrip.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 onderschrijft de unieke bijdrage die Theatergroep Drang levert aan de Haagse culturele sector. Geen andere organisatie ontwikkelt cultuureducatieaanbod dat zo specifiek op mbo-jongeren is gericht en de Commissie constateert dat Theatergroep Drang in de afgelopen jaren dan ook een goede relatie met het mbo-onderwijs in Den Haag en daarbuiten heeft opgebouwd. De Commissie vraagt zich wel af of aan de basis van het artistieke profiel van Theatergroep Drang een intrinsieke, onderscheidende artistiek-inhoudelijke visie ligt of dat de keuze voor de doelgroep leidend is voor de artistieke keuzes van het gezelschap. De missie van het gezelschap is niettemin duidelijk – zo veel mogelijk jongeren bereiken met voorstellingen die aanzetten tot discussie en onderling begrip – en deze vertaalt zich volgens de Commissie ook door naar de zakelijke ambities en het diversiteits- en inclusiebeleid van de organisatie.

Theatergroep Drang heeft haar eigen methodiek ontwikkeld om producties te creëren, waarbij de *input* die jongeren en docenten in nagesprekken leveren, wordt meegenomen. Hoewel de Commissie er, op basis van eigen ervaringen, op vertrouwt dat deze methodiek tot actuele, herkenbare voorstellingen kan

leiden, had ze in de aanvraag wel graag een aantal concrete voorbeelden gekregen. De aanvraag geeft nu vooral kaders van waaruit Theatergroep Drang werkt, maar de vertaling naar voorstellingen is onduidelijk. Ook vraagt de Commissie zich af hoe groot de invloed van de jongeren is op de themakeuze. Hoewel zij de producties betekenisvol vindt, lijken de onderwerpen toch veelal bedacht te zijn vanuit een volwassen, enigszins bevoogdend perspectief. De Commissie had dan ook graag uitgebreider toegelicht gezien hoe Theatergroep Drang zijn artistieke profiel en de kwaliteit van zijn voorstellingen toetst en bewaakt.

De Commissie herkent zich in het standpunt van de Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021–2024 dat de activiteiten van Theatergroep Drang vooral een maatschappelijk doel lijken te dienen – het bevorderen van dialoog en begrip – en onvoldoende gericht zijn op het ontwikkelen van de artistieke vaardigheden van de jongeren. Door alleen lesmaterialen en trailers aan te bieden en nagesprekken te organiseren, betreft de organisatie hen volgens de Commissie te weinig actief bij het creatieproces. In haar aanvraag geeft Drang aan dat zij al jaren overvraagd wordt en dat zij daarom de ambitie heeft om een groei van 60% te realiseren, maar de Commissie pleit voor meer verdieping in plaats van meer groei. Oftewel: betrek jongeren actiever bij voorstellingen, zowel inhoudelijk als in de uitvoering en productie ervan.

Theatergroep Drang zegt in haar aanvraag dat zij zich de komende jaren wil profileren als een mbo-theaterhuis. De Commissie juicht dit toe, maar vindt ook dat de organisatie nog flinke stappen moet maken om die ambitie waar te maken. De plannen voor talentontwikkeling zijn, wat de mbo-studenten betreft, nu bijvoorbeeld nog erg voorzichtig ('studenten incidenteel een plek bieden') en de Commissie ziet graag dat Theatergroep Drang hier meer prioriteit aan geeft: hoe betrek je de studenten duurzaam bij het artistieke proces en bij de organisatie? Ook verder spreekt uit het beleidsplan nog te weinig toekomstvisie: wie zijn de innovatieve makers die het gezelschap op het oog heeft, wat zijn de blinde vlekken die de organisatie de komende jaren wil aanpakken, en in hoeverre worden er verrassende, nieuwe samenwerkingen geïnitieerd?

Zakelijk beleid

Op zakelijk gebied heeft Theatergroep Drang forse ambities: na een negatief exploitatieresultaat over de voorgaande jaren levert de organisatie nu een sluitende begroting aan die onder meer uitgaat van een stijging van 60% aan activiteiten. De

Commissie twijfelt echter over de haalbaarheid hiervan. Hoe denkt het gezelschap de voorgenomen groei te realiseren? En is het zich voldoende bewust van het feit dat een dergelijke forse groei niet alleen meer vraagt van de directie en het artistieke team, maar grote impact heeft op de totale organisatie en daarnaast ook risico's met zich meebrengt? Verder plaatst de Commissie vraagtekens bij de verhouding tussen een groei van 60% en meer dan een vervijfvoudiging van het aangevraagde gemeentelijke subsidiebudget. Een bijkomend risico is dat de bijdragen van VSBfonds en Fonds 1818 in 2025 vervallen, en dat er vooralsnog geen toezeggingen zijn van andere fondsen. Wel is de Commissie positief over de urgentie die Theatergroep Drang voelt om haar ecologische voetsporen te beperken, en het feit dat het gezelschap het manifest **TE ZIJN OF NIET TE ZIJN** heeft ondertekend. De groep geeft daarbij aan in afwachting te zijn van verduurzaming van haar locatie, die zij huurt van de gemeente.

Theatergroep Drang laat in haar beleidsplan zien voldoende invulling te geven aan het criterium goed werkgeverschap, al had de Commissie wel graag gezien dat er een link was gelegd tussen de voorgestelde groei en de invloed die dit heeft op de wijze waarop het bestuur toezicht houdt op het reilen en zeilen van de organisatie. Ook had zij willen lezen waarom de groep afwijkt van de in de Governance Code Cultuur aanbevolen zittingstermijn voor bestuursleden van tweemaal vier jaar. Verder

is het haar niet geheel duidelijk in hoeverre de organisatie ook voor zzp'ers Fair Pay wil realiseren.

De Commissie constateert dat Theatergroep Drang goede banden met de mbo-scholen heeft; de organisatie kan de vraag naar voorstellingen niet aan. Ongetwijfeld heeft zij door de jarenlang opgebouwde ervaring veel kennis van de doelgroep, maar de Commissie mist in de aanvraag hoe het gezelschap de samenstelling en het gedrag van zijn publiek monitort, wat daarvan de resultaten zijn en hoe het daarnaar handelt.

Met betrekking tot haar positionering noemt Theatergroep Drang diverse samenwerkingspartners, waaronder Cultuur-Schakel en GGD Haaglanden. De Commissie mist echter een duidelijke link met andere culturele instellingen en aanbieders van cultuureducatie. Theatergroep Drang zou alle kennis en ervaring die zij heeft opgedaan in het werken met het mbo met andere partijen kunnen delen, en op die manier ook de eigen inkomsten kunnen vergroten. Hierdoor zou Theatergroep Drang, aldus de Commissie, op termijn wellicht kunnen uitgroeien tot een expertisecentrum van lokale en misschien zelfs landelijke betekenis. Om die positie te verwerven moet de organisatie echter wel eerst inzetten op meer verdieping.

De Commissie is van mening dat het maatschappelijk belang van Theatergroep Drang voor Den Haag en de regio evident is.

Wel plaatst de Commissie een kanttekening bij de opmerking dat het gezelschap ‘jongeren door middel van verbeelding met elkaar in gesprek brengt’. De jongeren zijn, doordat ze bij elkaar op school of zelfs in de klas zitten, immers al met elkaar in dialoog. De Commissie had dan ook graag duidelijker verwoord willen zien wat de specifieke meerwaarde en betekenis is van hetgeen Theatergroep Drang jongeren biedt en wat zij hun op de lange termijn wil meegeven.

Diversiteit en inclusie

In haar aanvraag geeft Theatergroep Drang blijk van een redelijk doordachte visie op diversiteit en inclusie, en het gezelschap is transparant in het benoemen van punten die nog aandacht behoeven. De Commissie mist daarentegen een gespecificeerde toelichting op de vier P's. De organisatie noemt enkele doelstellingen, maar deze zijn tamelijk vrijblijvend en dus niet SMART geformuleerd. Verder is er een nulmeting gedaan, waarbij de conclusie is dat er ‘beperkt ruimte voor verbetering’ is. Maar Theatergroep Drang maakt niet inzichtelijk welke concrete acties daaruit volgen en wanneer de organisatie deze wil uitvoeren.

Op het gebied van toegankelijkheid toont Theatergroep Drang volgens de Commissie voldoende ambitie. Zij waardeert de samenwerking met een Internationale Schakelklas. Ook is zij positief over het feit dat de organisatie theater regelmatig naar de studenten toe brengt, door ook in leegstaande winkelpanden en kantoren in de buurt van hun school te spelen.

De Commissie ziet Theatergroep Drang als een inclusieve organisatie, die nog wel stappen te zetten heeft. Het gezelschap heeft veiligheids- en gedragscodes, er is een vertrouwenspersoon en door de werkwijze en keuze voor het mbo draagt de groep bij aan het verbeteren van de kansengelijkheid in de stad. Wel is de Commissie van mening dat Theatergroep Drang haar inclusiviteit en impact verder kan vergroten door jongeren actief bij het creatieproces en de organisatie te betrekken.

Conclusie en advies Adviescommissie

Door haar specifieke focus op het mbo heeft Theatergroep Drang volgens de Commissie een unieke positie in het Haagse cultuurlandschap. De Commissie plaatst echter vraagtekens

bij de voorgenomen forse groei van de organisatie. Zij adviseert de aanvrager om prioriteit te geven aan verdere verdieping, het intensiever betrekken van de jongeren bij de voorstellingen en de organisatie, en aan het samen met de doelgroep producties maken. De Commissie denkt dat Theatergroep Drang op termijn zou kunnen uitgroeien tot een expertisecentrum, maar dit vraagt wel om meer kennisdeling en samenwerking met andere culturele organisaties in Den Haag en daarbuiten, waardoor het gezelschap ook extra inkomsten zou kunnen genereren.

Het extra bedrag voor uitvoerende kunstenaars dat daarvoor ten opzichte van 2024 is opgenomen in de begroting, raadt zij dan ook af.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Theatergroep Drang een bedrag van € 175.000,00 toe te kennen.

Totaalscore

47

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De eerste reden daarvoor is dat de begroting van de organisatie met een positief saldo eindigt, en de gemeente geen opbouw van weerstandsvermogen subsidieert. De tweede reden is dat de Commissie de voorgenomen groei van 60% van het aantal voorstellingen risicovol acht.

Theaters Diligentia & PePijn

Stichting Theaters Diligentia & PePijn

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.125.000,00

Inleiding

Stichting Theaters Diligentia & PePijn stelt de kracht van humor centraal en wil vooroplopen met veelzijdige cabaret-programmering van hoge kwaliteit. Het gaat daarbij om cabaret in al zijn (nieuwe) verschijningsvormen. Met een klein en middelgroot podium zegt de organisatie een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling van nieuw talent, terwijl ook gevestigde namen er kunnen werken aan hun ontwikkeling als artiest.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 vindt het belangrijk dat er in Den Haag ruimte is voor cabaret en comedy. Met een breed programma bieden de podia van Theaters Diligentia & PePijn veel ruimte voor dit genre, maar de Commissie plaatst veel kritische kanttekeningen bij deze aanvraag. Op basis van het lange trackrecord van de organisatie heeft de Commissie wel vertrouwen in het vakmanschap van Theaters Diligentia & PePijn, maar zij mist in de plannen voor 2025–2028 een artistiek-inhoudelijke visie. Wat zijn de uitgangspunten voor de programmering, wat is de ambitie? De Commissie ziet veel gemeenheden in de aanvraag, en had graag meer gelezen over bijvoorbeeld de subgenres van cabaret en comedy waaraan Theaters Diligentia & PePijn een podium wil bieden. Een mogelijke samenwerking met de Cultuurankers komt ter sprake, maar wordt niet uitgewerkt. Ook op het gebied van talentontwikkeling mist de Commissie diepgang. De organisatie stelt dat talent kan doorgroeien van Theater PePijn naar Diligentia, maar licht niet toe hoe.

Theaters Diligentia & PePijn staat naar eigen zeggen open voor laagdrempelige cultuurbeoefening. Op de voorstellingen komt een breed publiek af dat in deze theaters vindt wat het zoekt. In het programma is plaats voor diverse meningen. Dat vindt

de Commissie positief, maar zij mist in de aanvraag reflectie op de duiding en toegevoegde waarde die cabaret en comedy kunnen geven in deze gespannen tijd, waardoor de zeggingskracht nog groter zou kunnen worden. De Commissie waardeert het dat de organisatie met voorstellingen in het Engels, Pools en Chinees inspeelt op de behoeften van doelgroepen.

Door het gebrek aan artistiek-inhoudelijke visie heeft Theaters Diligentia & PePijn in de ogen van de Commissie geen herkenbare artistieke signatuur. De organisatie wil hét cabaretpodium van Nederland zijn, maar weet zich volgens de Commissie artistiek niet sterk te onderscheiden en te profileren, omdat zij geen duidelijke keuzes maakt. Wel ziet de Commissie het belang voor Den Haag, omdat Theater PePijn het enige kleine cabaretpodium in de stad is en Theaters Diligentia & PePijn een thuis is voor cabaretiers. De organisatie biedt beginnende cabaretiers en comedians een podium en daarmee een kans om zich te ontwikkelen.

In de aanvraag herkent de Commissie weinig vernieuwing of experiment, terwijl cabaret en comedy daar in haar visie nu juist alle ruimte voor bieden. In de aanvraag ziet zij alleen bestaande formats. Theaters Diligentia & PePijn noemt zich een producerend theater, maar weet dat voor de Commissie onvoldoende aan te tonen. De Commissie begrijpt dat het aantrekkelijk is om aansluiting te zoeken bij themadagen als

Internationale Vrouwendag, Pride Month en Ketu Koti, maar zij had graag gelezen hoe de organisatie daar op een authentieke manier invulling aan geeft en hoe zij specifieke doelgroepen hiermee aanspreekt. De bestaande samenwerking met PIP Den Haag en Cameretten ziet de Commissie als positief, maar zij mist in de plannen samenwerkingen met nieuwe partners.

Zakelijk beleid

Theaters Diligentia & PePijn constateert zelf dat de organisatie op het moment niet financieel gezond is. De ingediende begroting is niet sluitend. Wel heeft de organisatie een visie om de bedrijfsvoering op orde te krijgen, maar volgens de Commissie zou zij veel scherpere keuzes moeten kunnen maken. Ook mist de Commissie een toelichting op de haalbaarheid van de hoge inkomsten uit horeca en sponsormogelijkheden. De Commissie constateert dat de organisatie goed stilstaat bij de bedrijfsrisico's, maar dat zij vrijwel geen passende mitigerende voorstellen doet, concrete risicobeheersende stappen zet of scenario's schetst. Gezien de zorgelijke situatie is dat wat de Commissie betreft essentieel. De Commissie ziet in de aanvraag onvoldoende cultureel ondernemerschap om

deze situatie op te lossen. Op het gebied van duurzaamheid signaleert de Commissie een gebrek aan visie. De organisatie wil op de lange termijn een Green Key-certificaat behalen, maar gezien de financiële situatie en de te verwachten financiële impact van aanpassingen aan gebouwen mist de Commissie heldere keuzes en uitgangspunten voor de toekomstige periode.

Theaters Diligentia & PePijn werkt aan goed werkgeverschap door de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code toe te passen. De Commissie is positief over de volgende punten: de CAO Nederlandse Podia wordt gevolgd, er is een externe vertrouwenspersoon en een gedragscode, er is aandacht voor personeelsbeleid, werkdruk en professionele organisatieontwikkeling, en het wervingsbeleid is transparant. Punten van kritiek zijn: de directiewisseling in 2023 is niet toegelicht, de benoemingstermijn van het bestuur is niet conform de Governance Code Cultuur en de voorzitter van het bestuur is langer aangebleven dan volgens de eigen statuten is toegestaan. De Commissie vindt de kritiek, gezien de omvang van de organisatie, zwaarwegend.

Op het gebied van publieksbereik mist de Commissie een visie en ambitie. Het publieksbereik is nog niet gemonitord. Theaters Diligentia & PePijn zegt dat wel te willen doen, maar licht niet toe hoe. Ook geeft de organisatie aan nieuw publiek

te willen aantrekken. Zij noemt daarbij wel cijfers, maar geen concrete, doelgroepgerichte aanpak. De uitwerking van dit onderwerp is in de ogen van de Commissie te algemeen om vertrouwen te wekken. Wat betreft positionering en samenwerking is de Commissie positief over de samenwerking met andere podia op het gebied van artistiek beleid. Zij waardeert het ook dat de organisatie veel oog heeft voor potentiële nieuwe partners, maar ze leest in de aanvraag vooral intenties en weinig concreets op dit gebied. Zij beveelt Theaters Diligentia & PePijn aan om een artistieke en programmatie visie te ontwikkelen op samenwerkingen.

De Commissie is van oordeel dat Theaters Diligentia & PePijn dé plek is voor cabaret en comedy in Den Haag. Hier kan kleinkunsttalent zich ontwikkelen. Ook vindt de Commissie het positief dat de organisatie zich nieuwsgierig opstelt en luistert naar de wensen van het publiek, dat zijn weg naar Theaters Diligentia & PePijn goed weet te vinden. Hiermee is de organisatie wat de Commissie betreft van belang voor Den Haag.

Diversiteit en inclusie

Theaters Diligentia & PePijn reflecteert in de aanvraag wel enigszins op diversiteit en inclusie, maar de uitwerking laat wat de Commissie betreft veel te wensen over. Zo mist zij SMART geformuleerde doelstellingen. Ook constateert de Commissie dat de organisatie weliswaar veel van plan is op het gebied van diversiteit en inclusie, maar dat zij die ambities ook in de vorige beleidsperiode heeft uitgesproken, en dat zij die nog weinig heeft uitgewerkt en concreet gemaakt. De organisatie stelt dat zij gevoelsmatig al veel heeft gerealiseerd, maar staaft dat niet, waardoor de Commissie niet kan vaststellen wat er al is bereikt. Aan de uitgesproken ambities heeft de organisatie geen acties gekoppeld. Er is geen nulmeting gedaan en er zijn geen streefcijfers. Dat is wat de Commissie betreft onder de maat.

Theaters Diligentia & PePijn heeft al veel gedaan om de toegankelijkheid te bevorderen, maar is er volgens de Commissie nog lang niet. Zo verbaast het de Commissie dat het theater nog steeds niet rolstoeltoegankelijk is. Wel heeft de organisatie de financiële toegankelijkheid vergroot door toegangsprijzen aan te passen en met de Ooievaarspas te werken. Verder ziet de Commissie vooral veel niet-uitgewerkte plannen. Zo wil de organisatie dat 2% van de stoelen naar

minderheidsgroepen gaat, maar zij beschrijft niet hoe ze dat wil bereiken. De organisatie is zich er volgens de Commissie wel van bewust dat de toegankelijkheid beter kan, maar toont volgens haar geen duidelijke visie en vervolgstappen op dit gebied. Voor een inclusief klimaat heeft de organisatie aandacht. Zij heeft bijvoorbeeld een inclusief beleid voor het aannemen van personeel, aandacht voor het thema tijdens personeelsbijeenkomsten, een gedragscode en een externe vertrouwenspersoon. Ook wil zij inclusief zijn voor het publiek: iedereen is welkom. Maar volgens de Commissie is de deuren openzetten voor iedereen niet genoeg. Een inclusief klimaat scheppen voor het publiek vergt wat haar betreft meer inzet.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie is van oordeel dat Theaters Diligentia & PePijn dé plek is voor cabaret en comedy in Den Haag. Hier kan kleinkunsttalent zich ontwikkelen en geniet een breed publiek van voorstellingen. Daarmee is de organisatie volgens de Commissie van waarde voor Den Haag. Maar zij plaatst ook veel kritische kanttekeningen bij de aanvraag. Op diverse

punten mist zij een visie en helder uitgewerkte plannen om ambities te verwezenlijken. Dat geldt om te beginnen voor de artistiek-inhoudelijke visie. Door het ontbreken daarvan heeft de organisatie volgens de Commissie onder meer geen herkenbare signatuur. Ook zou Theaters Diligentia & PePijn volgens haar meer aan vernieuwing en experiment kunnen doen. Op zakelijk gebied beveelt zij de organisatie aan om meer ondernemerschap te tonen, en om met een concrete, doelgroepgerichte aanpak nieuw publiek aan te trekken. Op het gebied van diversiteit en inclusie ziet de Commissie graag dat Theaters Diligentia & PePijn streefcijfers en concrete acties koppelt aan de ambities.

Totaalscore

38

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. De Commissie krijgt de indruk dat de aanvrager zich vooral focust op het gebouw, het onderhoud en de exploitatie daarvan, zijn commerciële positionering en de horecafunctie en in mindere mate op de artistieke *output*.

De aanvrager geeft aan dat door verschuivingen van functies bepaalde personele begrotingsposten wijzigen, maar een concrete toelichting was wenselijk geweest om de begroting beter te kunnen begrijpen. Nu weet de Commissie niet of het een wijziging of een uitbreiding betreft. Het laatste acht de Commissie niet noodzakelijk, gezien haar kritische advies. Daarnaast vindt de Commissie de voorgestelde groei in activiteiten gezien de preciaire financiële situatie onverantwoord; de aanvrager geeft zelf aan dat hij een terugkerend jaarlijks tekort verwacht dat gedekt moet worden uit het weerstandsvermogen, waardoor dit weerstandsvermogen onder een kritische grens zal schieten. Al met al vindt de Commissie het aangevraagde bedrag niet in verhouding staan tot de kwaliteit van de aanvraag en met een significant lagere advisering wil zij een duidelijk signaal afgeven aan de organisatie.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting Theaters Diligentia & PePijn een bedrag van € 750.000,00 toe te kennen.

Topaze

Stichting Topaze

Gevraagd subsidiebedrag: € 50.000,00

Inleiding

Stichting Topaze wil kunst en cultuur bereikbaar maken voor iedereen in Den Haag 'van 12 tot 88 jaar'. Daarom initieert Topaze educatie- en -participatieprojecten voor jongeren en volwassenen van alle culturele achtergronden, religies en mentale en fysieke mogelijkheden. Begeleid door ervaren kunstenaars ontdekken zij diverse beeldende en toegepaste kunsten en worden zij uitgedaagd om eigen werk te maken. In de eigen werkplaats ontvangt Topaze dagelijks zowel jongeren (vooral uit het praktijk- en speciaal voortgezet onderwijs) als (kwetsbare) wijkbewoners, van jongvolwassen tot senioren. Daarnaast heeft de organisatie samen met Cultuur-Schakel CKV-aanbod ontwikkeld en verzorgen kunstenaars van Topaze op maat gemaakte workshops en projecten op diverse Haagse scholen.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 heeft grote bewondering voor het werk dat Topaze in en vanuit kunstencentrum Transvaal voor de wijk Oude Centrum en de stad Den Haag verricht. Ook is de Commissie enthousiast over de intergenerationele werkwijze in het kunstencentrum en heeft zij waardering voor de duurzame binnenschoolse samenwerkingsprojecten die Topaze de afgelopen jaren geïnitieerd heeft.

Volgens de Commissie staat de vakdeskundigheid van de drie kunstenaars die Topaze vormen door de jarenlange opgebouwde kennis en ervaring buiten kijf. Wel constateert zij dat die expertise in de aanvraag alleen vanuit de praktijk wordt gestaaft, en helaas niet met pedagogisch-didactische theorieën wordt onderbouwd. Juist omdat Topaze een unieke werkwijze heeft, had de Commissie graag beargumenteerd willen zien waarom er bijvoorbeeld gekozen is voor een intergenerationeel programma en waarom het belangrijk is om de persoonlijke stem en ontwikkeling van de deelnemers leidend te laten zijn. Daarnaast ontbreekt in de aanvraag ook een helder verwoorde, onderscheidende visie op de rol en betekenis die kunst en cultuur nu eigenlijk hebben, terwijl de Commissie ervan overtuigd is dat de organisatie deze, gezien haar

bijzondere werk, wel heeft. Zij hoopt dan ook dat dit advies Topaze stimuleert om die zienswijze voortaan vol zelfvertrouwen uit te dragen.

De Commissie vindt het lovenswaardig dat Topaze voor de komende beleidsperiode bewust niet inzet op een vermeerdering van deelnemers of activiteiten, maar juist op verdieping en nog meer persoonlijke aandacht. Het feit dat zelfontplooiing en individuele expressie daarbij centraal staan, maakt het werk van de organisatie, met haar zeer diverse deelnemers, volgens de Commissie per definitie inclusief en betekenisvol. De oorspronkelijkheid van de organisatie blijkt, aldus de Commissie, verder onder meer uit de volstrekte gelijkwaardigheid tussen de kunstenaars-docenten en deelnemers, de verbinding tussen jong en oud, en het gegeven dat Topaze in staat is om doelgroepen die over het algemeen lastig te bereiken zijn, duurzaam aan zich te binden.

De ambities van Topaze op het gebied van vernieuwing en experiment zijn bescheiden, maar de Commissie vindt dit gezien de aard en omvang van de organisatie begrijpelijk. De komende jaren wil Topaze in haar lesprogramma aandacht geven aan diverse nieuwe kunstvormen en -technieken. Verder vindt de Commissie het op te zetten junior forum en de door jongeren te ontwikkelen kledinglijn interessante projecten en is zij benieuwd hoe deze vorm krijgen in de toekomst.

Zakelijk beleid

De begroting van Topaze is volgens de Commissie helder en in balans met de uitgevoerde activiteiten. De Commissie vindt het positief dat naast het Fonds voor Cultuurparticipatie ook andere fondsen worden aangeschreven, en dat de organisatie in 2024 een Vriendenvereniging start; zo kan Topaze toegroeien naar een gezonde financieringsmix. Ook op andere punten geeft zij er blijk van haar bedrijfsvoering verder te willen professionaliseren, maar de Commissie vindt de organisatie als geheel nog altijd kwetsbaar. Deze bestaat uit drie freelancers die samen de artistieke leiding vormen, er is geen back-up in het geval van ziekte, geen zakelijke ondersteuning en afgezien van een paar stagiairs en vrijwilligers is er geen verder personeel.

Daarnaast is de Commissie van mening dat Topaze – ook gezien de aanvragen bij fondsen – op korte termijn haar governance verder op orde dient te brengen. De organisatie noemt weliswaar de Governance Code Cultuur en geeft daar een korte toelichting op, en er is goed gekeken naar Fair Pay, inclusief nacalculatie. Maar er is ook een aantal zaken niet op orde: zo is de zittingstermijn van de bestuursleden tegen de richtlijnen van de Governance Code Cultuur in onbepaald, met als gevolg dat één bestuurslid in september 2024 pas

na zestien jaar aftreedt, en daarnaast telt het bestuur op dit moment geen penningmeester. Wat betreft de drie freelance artistiek leiders vraagt de Commissie zich bovendien af of er met een 32-urige werkweek per persoon geen sprake is van verkapte dienstverbanden.

De Commissie prijst de relatie die de organisatie met de jongeren en wijkbewoners heeft. Doordat de artistiek leiders dag in dag uit op de vloer met de deelnemers werken, zijn ze goed op de hoogte van wat er bij hen en in de wijk speelt. Ook is de Commissie positief over het onderzoek dat in samenwerking met ZonMw is uitgevoerd naar het effect van cultuurparticipatie van ouderen, en over de wijze waarop Topaze haar publiek monitort en haar programma's evalueert. Dat de kunstenaars met de jongeren wederzijdse beoordelingsgesprekken voert, vindt de Commissie ronduit top. Wel had zij graag nog explicieter willen lezen hoe Topaze inspeelt op het veranderende klimaat in Transvaal en specifiek de wijk Oude Centrum en op de verschuivingen in de doelgroep die dit tot gevolg heeft.

De positionering van Topaze is tot nu toe zeer lokaal en maatschappelijk, en de keuze voor samenwerkingspartners getuigt daar ook van. Hier en daar zijn er wel aanzetten tot kennisdeling op basis van de jarenlange ervaring, maar de Commissie denkt dat dit nog verder ontwikkeld zou kunnen worden.

Zij ziet de grassrootsbenadering van Topaze als een uitermate geslaagd en inspirerend voorbeeld voor andere wijken en culturele en maatschappelijke organisaties en hoopt dan ook dat Topaze haar expertise de komende jaren nog meer zal willen delen. Door die voorbeeldfunctie acht de Commissie de organisatie niet alleen van groot belang voor Transvaal en de wijk Oude Centrum, maar voor heel de stad en zelfs de regio.

Diversiteit en inclusie

De Commissie ziet dat diversiteit en inclusie bij Topaze in het hart van de organisatie verankerd zijn. Wel is zij van mening dat dit gegeven in de aanvraag beter uitgewerkt had kunnen en moeten worden. Zo reflecteert Topaze weliswaar op de grote diversiteit van haar deelnemersgroep, maar niet op de diversiteit binnen de organisatie en het bestuur. Ook worden SMART-doelstellingen genoemd, maar uit de invulling ervan maakt de Commissie op dat de aanvrager het principe hiervan niet helemaal goed begrepen heeft. Verder is er een nulmeting gedaan, met positief resultaat, maar de reflectie hierop en nieuwe streefcijfers ontbreken. De Commissie is overigens wel zeer positief over de wijze waarop de organisatie werkt

aan het wegnemen van financiële, sociale, fysieke en digitale drempels. Zo zijn de inloopochtenden in kunstencentrum Transvaal gratis toegankelijk en is er een concreet plan om de fysieke toegankelijkheid van het pand verder te verbeteren. De Commissie ziet dat gelijkwaardigheid, inclusie en wederzijds respect een rode draad in de organisatie en haar activiteiten vormen, al had dit in de aanvraag wel veel helderder beschreven kunnen worden.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Adviescommissie is onder de indruk van het bijzondere werk dat Topaze in Transvaal en in het bijzonder de wijk Oude Centrum verricht. De organisatie weet vaak lastig te bereiken doelgroepen aan zich te binden, ze heeft een goed bereik, vervult een belangrijke rol in de wijk en ontwikkelt mooie projecten met het onderwijs. Daarbij is de Commissie zeer positief over de intergenerationele werkwijze en over het feit dat Topaze bewust inzet op een duurzame en verdiepende relatie met deelnemers en scholen. De organisatie is volgens de Commissie dan ook een lichtend voorbeeld voor andere wijken en culturele en maatschappelijke organisaties. Wel constateert

zij dat Topaze zich op zakelijk gebied nog verder moet ontwikkelen. Zij zou de organisatie dan ook willen adviseren om op dit gebied en bij het doen van volgende subsidieaanvragen ondersteuning te zoeken.

Totaalscore

53

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Topaze een bedrag van € 50.000,00 toe te kennen.

West Den Haag

Stichting West

Gevraagd subsidiebedrag: € 350.000,00

Inleiding

Stichting West is een kunstinstituut dat zich richt op relevante internationale ontwikkelingen op het gebied van hedendaagse kunst. Haar doel is beeldende kunst en debat stimuleren in de meest uitgebreide zin. Zij organiseert daartoe onder meer tentoonstellingen, artistieke en onderzoeksgerichte sessies en evenementen als het Onze Ambassade Festival en Museumnacht Den Haag. Zij biedt ook een educatieprogramma aan, waarin de betekenis van hedendaagse kunst en reflectie belangrijke ingrediënten zijn.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 beoordeelt het programma van West Den Haag als artistiek-inhoudelijk sterk, adequaat onderbouwd en degelijk uitgewerkt. De Commissie is ook lovend over de bijdrage en deelname van West Den Haag aan het internationale discours en over haar digitale archief. De organisatie heeft veel aandacht voor diversiteit en inclusie binnen haar programmering en werkt aan het verbreden van haar publieksbereik. Op het gebied van diversiteit en inclusie merkt de Commissie wel op dat complexe culturele thema's soms wat oppervlakkig worden aangepakt. Als voorbeeld noemt de Commissie de Afaka-symbolen. Het lijkt er volgens haar op dat de organisatie de betekenis en relevantie daarvan te weinig heeft onderzocht. Ook de vertaling van de landenfocus naar het artistiek programma is voor de Commissie niet altijd even helder. Zo had de relevantie van samenwerkingspartners meer gedefinieerd en specifieker uitgewerkt mogen worden. Maar de ambitie en de breedte van de programmering – die volgens de Commissie adequaat is ingebed in de traditie en werkwijze van West Den Haag – overtuigt.

Ook van de vakdeskundigheid van West Den Haag is de Commissie positief. Zij ziet met waardering dat de organisatie

nationaal en internationaal een sterke reputatie heeft opgebouwd, dankzij de samenwerking met gerenommeerde curatoren en excellente kunstenaars. West Den Haag heeft tentoonstellingen van hoge kwaliteit georganiseerd, wat naar de mening van de Commissie wijst op een sterke visie op curatorschap. De zeggingskracht van de activiteiten is volgens de Commissie groot. Zij waardeert het dat de organisatie op verschillende manieren – bijvoorbeeld via diverse podia en de stadstuin – moeite doet om een breed publiek te betrekken bij haar programma. Ook de initiatieven om de lokale gemeenschap erbij te betrekken, ziet de Commissie als een pluspunt. Maar deze initiatieven verdienen volgens haar wel specifieke aandacht om de intenties waar te maken. Niet alle projecten zijn volgens de Commissie even innovatief en origineel; zo is het gebruik van tuinen en buitenruimtes internationaal al eerder toegepast. Maar het beleidsplan maakt de Commissie nieuwsgierig.

De Commissie ziet West Den Haag als een hedendaagse kunstruimte in de stad met een sterke identiteit, waarmee de organisatie uniek is in Den Haag en van toegevoegde waarde voor het kunstbestel. Ook als onderzoeksgerichte presentatie-instelling is de instelling volgens de Commissie van grote waarde, gezien haar publicaties, online archief en debatten. In de manier waarop zij filosofische en onderzoeksvragen aanpakt, is zij oorspronkelijk, vindt de Commissie. De

Commissie beoordeelt het programma niet als vernieuwend in het bredere kunstenveld. Zij ziet dat West Den Haag weliswaar experimenten uitvoert binnen het programma, bijvoorbeeld in de vorm van uitwisseling en experimenten met lokale gemeenschappen en op extra locaties. Maar zij vindt dat de initiatieven niet per se vernieuwend zijn en dat de uitwisselingen met de buurt te weinig concreet zijn uitgewerkt om haar te overtuigen.

Zakelijk beleid

De zakelijke bedrijfsvoering van West Den Haag ziet er volgens de Commissie gezond en solide uit. De begroting is volgens de Commissie realistisch en de organisatie beschikt over een substantiële algemene reserve en een bestemmingsreserve. De Commissie is ook positief over de gevarieerde financieringsmix, met onder meer substantiële sponsorinkomsten. Alleen in de risicoanalyse mist de Commissie een strategie als de BIS-gelden niet worden toegekend. Op het gebied van goed werkgeverschap voldoet de instelling aan de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code. Naleving wordt door de raad van toezicht nauwlettend gevolgd, constateert

de Commissie. Voor de beloning van medewerkers en freelancers hanteert West Den Haag de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst op strikte wijze. Wel had de Commissie graag een toelichting op de toepassing van de Governance Code Cultuur gelezen. De aanstelling van een junior directeur ziet de Commissie als positief in het licht van continuering van de organisatie op de lange termijn, maar ook hierop had zij graag een uitgebreidere toelichting gelezen.

Het publieksbereik van West Den Haag steeg in de afgelopen beleidsperiode volgens de Commissie indrukwekkend – zij constateert bijna een verdubbeling in twee jaar tijd. De Commissie ziet ook dat de organisatie inspanningen verricht om de relatie met haar publiek te versterken, bijvoorbeeld met haar educatie-activiteiten. Ook de samenwerking met het Museumkwartier, de inzet op bekende evenementen als Into The Great Wide Open, en het digitale archief prijst de Commissie als middelen om een breed en gevarieerd publiek te bereiken. In haar marketingstrategie zou de instelling volgens de Commissie de doelgroepen specifiekere kunnen benoemen en meer aandacht kunnen besteden aan een duurzame relatie met haar publiek.

West Den Haag positioneert zich volgens de Commissie als van toegevoegde waarde in Den Haag door werken van grote

internationale namen te tonen en unieke exposities en evenementen te organiseren of eraan bij te dragen. Met haar programma Wordling Art bijvoorbeeld zoekt de instelling actief contact met de gemeenschappen in Den Haag en verbindt zich op die manier adequaat met de stad. Zij weet het resultaat van dit contact volgens de Commissie op fraaie wijze tot een programma te maken, dat ook in lijn is met de maatschappelijke betrokkenheid van West Den Haag. Wel vereist dit programma volgens de Commissie absolute fijngevoeligheid en nuance om deze ambitie zowel inhoudelijk als duurzaam waar te maken. Alleen op die wijze is het artistiek-inhoudelijk van waarde en creëert het een duurzame wederkerigheid tussen West Den Haag en de participerende gemeenschappen. Daarnaast versterkt de organisatie haar positie in het culturele veld door deel te nemen aan verschillende samenwerkingsprojecten, zoals het Critical Making Consortium en het Instituut voor Kunst en Kritiek, wat volgens de Commissie ook in lijn is met haar programma. West Den Haag heeft een substantieel netwerk aan samenwerkingspartners, zowel in de stad als op (inter)nationaal niveau. Wat de Commissie betreft mag West wel meer openstaan voor cocreatie en het betrekken van partners bij de ontwikkeling van programma's en activiteiten. Deze openheid en wederkerigheid zou de positie van West Den Haag kunnen versterken. Gezien haar positie en inbedding in de stad, haar significante bijdragen aan actuele, culturele thema's en haar culturele en educatieve aanbod is de instelling volgens de

Commissie ook maatschappelijk een verrijking voor de stad. Daarnaast zijn de tentoonstellingen met werken van grote internationale namen goed voor het imago van de stad. Het is wel zaak dat West Den Haag zich daarin van de musea in de stad blijft onderscheiden, meent de Commissie.

Diversiteit en inclusie

De Commissie stelt met genoegen vast dat de organisatie SMART-doelstellingen heeft geformuleerd en ook overtuigend inspanningen verricht om die te implementeren. Zo heeft West Den Haag onder meer nieuwe doelgroepen geïdentificeerd en betreft actief mensen uit de gemeenschappen waarop het komende programma zich focust. West Den Haag heeft bovendien een nulmeting uitgevoerd en streefcijfers vastgesteld, wat voor de Commissie overtuigend ambitie laat zien. De beleidsscan en de werkvloerscan zijn uitgevoerd. De organisatie geeft in haar beleidsplan ook duidelijk aan waar nog een inhaalslag te maken is, waarmee zij kritische zelfreflectie laat zien. Ook dat ziet de Commissie als een pluspunt. Met het Wordling Art-programma zet de organisatie een stap vooruit in het diversificeren van thema's, publiek

en samenwerkingspartners, wat de Commissie toejuicht. Een fundamenteel punt van kritiek is de zendergestuurde aanpak van West Den Haag. Het meer gezamenlijk vormgeven van activiteiten op basis van de werkelijke behoeften en *input* van de diverse gemeenschappen draagt immers op positievere wijze actief bij aan diversiteit en inclusie.

Het gevarieerde programma en de inspanningen die West Den Haag verricht om het aanbod op meerdere platforms te presenteren, dragen volgens de Commissie bij aan het vergroten van de toegankelijkheid. De organisatie besteedt in haar benadering bovendien aandacht aan fysieke, sociale, economische en etnische facetten – denk bijvoorbeeld aan prikkelarme ruimtes, thema's die relevant zijn voor verschillende culturele gemeenschappen en het aanbieden van informatie in verschillende talen. Verbeterpunten op het gebied van toegankelijkheid liggen wat de Commissie betreft onder meer op het vlak van publieksdoelgroepenonderzoek – om daarmee de behoeften van het doelpubliek beter te begrijpen – en concretere strategieën om de zelfgesignaleerde verbeterpunten door te voeren. Maar de Commissie erkent en waardeert de inspanningen van West Den Haag om een inclusief klimaat te creëren voor personeel, publiek en partners. De Commissie is ook positief over de aandacht voor amateurs en lokale makers, al mist zij voor deze groep wel een inhoudelijk ontwikkeltraject. De inspanningen van West Den Haag om te

zorgen voor een inclusief werkklimaat overtuigen de Commissie. Ditzelfde geldt voor de differentiatie in het programma. Onduidelijk blijft nog hoe West Den Haag partnerschappen concreet en duurzaam inzet om diversiteit en inclusie binnen het programma te bevorderen.

Haag wel meer openstaan voor cocreatie en het betrekken van partners bij de ontwikkeling van programma's en daaraan verbonden activiteiten. Deze openheid en wederkerigheid zou de positie van West kunnen versterken.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie roemt de visie op curatorschap van West Den Haag, de excellente kunstenaars en de tentoonstellingen van hoge kwaliteit. De programmalijn voor de periode 2025-2028 met als overkoepelende thema Wordling Art verbreedt volgens de Commissie op interessante wijze de scope en relatie van West Den Haag met de stad. De instelling heeft nationaal en internationaal een sterke reputatie opgebouwd. Ook als onderzoeksgerichte presentatie-instelling is West Den Haag volgens de Commissie van grote waarde, gezien haar publicaties, online archief en debatten. In de manier waarop zij filosofische en onderzoeksvragen oppakt, is de organisatie oorspronkelijk. Met deze sterke identiteit is West Den Haag volgens de Commissie van toegevoegde waarde voor het kunstbestel. Wat de Commissie betreft mag West Den

Totaalscore

58

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om Stichting West een bedrag van € 350.000,00 toe te kennen.

Writers Unlimited

Stichting Writers Unlimited

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000,00

Inleiding

Stichting Writers Unlimited biedt een podium aan schrijvers uit binnen- en buitenland, met aandacht voor alle genres en verschijningsvormen en een focus op nieuw talent en niet-westerse en biculturele auteurs. Het meerdaagse Writers Unlimited Internationaal Literatuur Festival (voorheen Winter- nachten) vormt het hart van de activiteiten, maar er is ook een doorlopend jaarprogramma. Dit omvat onder meer de regelmatig georganiseerde Writers Series en activiteiten gericht op internationale uitwisseling, maatschappelijke verbinding, educatie, talentontwikkeling en leesbevordering. Writers Unlimited benadrukt dat in het programma-aanbod schrijvers

en taalkunstenaars altijd centraal staan. Er worden weliswaar bruggen geslagen met andere kunst disciplines, maar dit gebeurt steeds in samenhang met en als onderdeel van de literatuur programmering.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 vindt het beleidsplan van Writers Unlimited getuigen van een heldere ambitie en een duidelijk nieuw elan. In haar aanvraag reflecteert de organisatie uitgebreid op de voor haar turbulente afgelopen jaren en de Commissie ziet dat Writers Unlimited zich onder een nieuwe directeur/artistiek leider en met een nieuw bestuur nu weer daadkrachtig positioneert. Daarbij wordt de continuïteit van de organisatie gewaarborgd door het aanblijven van een zakelijk leider die al sinds 2006 in dienst is.

De Commissie onderschrijft het nationale en internationale belang van Writers Unlimited. Zij heeft waardering voor de expertise binnen de organisatie en is blij dat een aantal nieuwe programmamakers is aangesteld om het blikveld te verruimen.

Volgens de Commissie is een actuele, aangescherpte invulling van de missie die Writers Unlimited heeft wenselijk. Zij ziet dat de organisatie onder aanvoering van de nieuwe directeur al goede stappen in die richting zet en vertrouwt erop dat er in de toekomst op dit punt nog veel meer te verwachten valt.

Writers Unlimited onderscheidt zich als literatuurfestivalorganisatie onder meer door een focus op niet-westerse literatuur en door de combinatie van literatuur en debat tijdens het jaarlijkse festival en andere activiteiten. Volgens de Commissie heeft Writers Unlimited wat het eerste punt betreft een belangrijke bijdrage geleverd aan de bekendheid van niet-westerse schrijvers in ons land en als bijvangst zijn er mooie verbindingen ontstaan tussen westerse en niet-westerse auteurs. Wat de combinatie literatuur en debat betreft ziet de Commissie een duidelijke koppeling en samenhang tussen beide. Wel is de Commissie van mening dat bij bepaalde programma's meer naar verdieping en eigenheid mag worden gestreefd. Zij begrijpt dat dit makkelijker is op kleinere dan op grote locaties, maar hoe dan ook vindt zij het belangrijk dat de organisatie voorkomt dat gesprekken en inleidingen te lichtvoetig dan wel te plichtmatig en/of politiek correct worden. Wat de Commissie uiterst positief vindt, is dat Writers Unlimited vasthoudt aan het idee om elke festivaleditie van een maatschappelijk relevant thema te voorzien, ook omdat deze thematische aanpak resoneert bij het publiek. Wel vindt

de Commissie dat de keuze voor de thema's origineler zou kunnen. Naast literatuur en debat geeft Writers Unlimited aan ook regelmatig bruggen te slaan naar andere kunstvormen. Volgens de Commissie hebben deze *cross-overs* nu vooral nog een illustrerende functie, in plaats van dat ze een wezenlijk onderdeel van de programmering vormen.

De Commissie is positief over het educatie- en jongerenprogramma van Writers Unlimited. De organisatie lijkt goed oog te hebben voor wat er leeft bij jongeren en inspirerende keuzes te maken in wie ze op middelbare scholen en hogescholen inzet. Ook is de Commissie gecharmeerd van het feit dat de verhalen van de jongeren ook tijdens het festival een plek krijgen, waardoor educatie en programmering met elkaar verstrengeld raken. Wel denkt de Commissie dat Writers Unlimited baat zou kunnen hebben bij een intensivering van de relatie met Huis van Gedichten. Er zou op organisatorisch, strategisch en communicatief vlak samengewerkt kunnen worden, en op het inhoudelijke gebied zou meer afstemming kunnen plaatsvinden. Ook zou Writers Unlimited nog meer kunnen doen op het gebied van cocreatie, door bijvoorbeeld een jongerencommissie in te stellen, om jongeren een nog grotere stem te geven in de samenstelling van het educatieaanbod.

Writers Unlimited maakt nu al programma's op maat voor de wijken – in samenwerking met bibliotheken, theaters en

maatschappelijke organisaties – en de Commissie juicht het voornemen om dit in de toekomst nog veel vaker te doen, van harte toe. Al vraagt zij zich wel af hoe haalbaar de ambitie is om in 2028 voor 50% programma's op maat te realiseren, aangepast aan de wensen en behoeften van nieuwe doelgroepen. Hoe verhoudt zich dit tot de rest van het programma? Hoe houd je bij beide een focus op kwaliteit? En hoe realiseer je beide programmaonderdelen – met elk hun specifieke eisen – met een en hetzelfde medewerkersteam (ondanks uitbreiding van dit team)?

In coronatijd heeft Writers Unlimited een kwalitatief hoogstaand digitaal programma weten te realiseren en de Commissie is positief over het voornemen om dit digitale aanbod te continueren. Ook verder heeft de organisatie volgens de Commissie aandacht voor vernieuwing en experiment, maar de Commissie mist op dit punt nog wel een uitgewerkte toekomstvisie. Zij hoopt dat deze onder de nieuwe directeur als nog ontwikkeld wordt.

Zakelijk beleid

In het beleidsplan geeft Writers Unlimited op uitstekende wijze invulling aan het criterium goed werkgeverschap. De aanvraag en bijbehorende documenten geven blijk van een betrokken bestuur en een solide organisatiestructuur, waarbij duidelijk is bij wie welke verantwoordelijkheden liggen. Ook levert de organisatie volgens de Commissie een realistische en sluitende begroting aan, waarbij, volgend uit de ambities van de organisatie, vooral voor personeels- en activiteitenlasten flink hogere bedragen zijn opgenomen. De financieringsmix is volgens de Commissie in de basis op orde, al vindt zij de inkomsten van sponsorwerving en de (zeer actieve) Vriendenvereniging zeer laag ingeschat. Dit betekent ook dat de organisatie sterk leunt op subsidiëring van het Rijk en de gemeente, met alle risico's van dien.

De Commissie is van mening dat de organisatie haar huidige publiek goed weet te bereiken en monitoren. Daarnaast ziet de Commissie in de positionering een duidelijke ambitie om nieuwe doelgroepen te bereiken, mede door samenwerkingen met de Cultuurankers en bibliotheken, theaters en maatschappelijke organisaties door de hele stad, waaronder verrassende partners als Ziekenhuis Haaglanden en welzijnsorganisatie Xtra. Wel vraagt de Commissie zich af of

Writers Unlimited de verantwoordelijkheid voor het bereiken van nieuwe doelgroepen niet te zeer bij deze partners legt. De Commissie zou graag zien dat Writers Unlimited hier zelf het voortouw in neemt, de benodigde expertise hiervoor ontwikkelt en deze ook duurzaam in de eigen organisatie borgt. Ook vindt de Commissie het marketingbeleid en de keuze voor mediapartners tamelijk traditioneel. Zij verwacht op dit gebied meer ambitie en vernieuwing.

De Commissie acht Writers Unlimited van groot belang voor het culturele leven in Den Haag. De organisatie weet haar unique selling point goed onder woorden te brengen, ook wat betreft het toerisme in de stad: het jaarlijkse festival heeft een aantrekkingskracht op bezoekers uit het hele land en zelfs van daarbuiten. Writers Unlimited toont ambitie, ontwikkelt divers samengestelde programma's, en weet met name met de debatten in de wijken nu al nieuw publiek te trekken. Wel vindt de Commissie het teleurstellend dat de twee grote literaire festivals van Den Haag – Crossing Border en Writers Unlimited – nog altijd niet tot meer onderlinge afstemming en samenwerking zijn gekomen.

Diversiteit en inclusie

In de aanvraag laat Writers Unlimited volgens de Commissie zien goed te reflecteren op het criterium diversiteit en inclusie. De organisatie heeft al diverse belangrijke stappen op dit gebied gezet, ze heeft externe expertise ingehuurd, en de Commissie vindt de vertaling van de visie op diversiteit en inclusiviteit naar zowel het artistiek-inhoudelijke als het zakelijke beleid helder. Toch had de Commissie juist gezien het karakter van de organisatie – met een focus op niet-westerse literatuur – een meer onderscheidende en verdiepende beschouwing en onderbouwing verwacht. De ambities voor de toekomst noemt de Commissie duidelijk en geloofwaardig, want intrinsiek gemotiveerd, maar zij mist SMART geformuleerde doelstellingen. Deze kunnen de aanvrager helpen om diversiteit en inclusie steviger te borgen binnen de organisatie. Op het criterium toegankelijkheid scoort Writers Unlimited hoog: de organisatie doet veel om financiële, fysieke, sociale en digitale drempels weg te nemen en werkt samen met organisaties die hier positief aan kunnen bijdragen. Wat het creëren van een inclusief klimaat betreft heeft de Commissie vertrouwen in de keuzes die Writers Unlimited momenteel op dit vlak maakt. De organisatie geeft daarbij zelf ook al aan dat er nog gewerkt moet worden aan een meer diverse samenstelling van bestuur en staf en een volledige toepassing van Fair Pay.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie ziet en onderschrijft het belang van Writers Unlimited voor het culturele leven in Den Haag en daarbuiten. Onder een nieuwe directeur/artistiek leider vaart de organisatie een frisse, aangescherpte koers, onder meer gericht op het creëren van meer diversiteit in het programma-aanbod en publieksbereik. De Commissie ziet zeker nog verbeterpunten, maar zij heeft vertrouwen in de ambitie en daadkracht waarmee Writers Unlimited zich na een zeer turbulente periode nu weer manifesteert als een literatuurfestivalorganisatie van lokale, nationale en internationale betekenis.

hiermee gemoeid zijn, in mindering te brengen op het aangevraagde subsidiebedrag.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie om aan Stichting Writers Unlimited een bedrag van € 415.000,00 toe te kennen. De aanvraag van Stichting Writers Unlimited wordt op de eerste plaats van de rangorde geplaatst, overeenkomstig artikel 7.4, lid 3 van de Subsidie-regeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Totaalscore

56

De Commissie adviseert niet het volledige aangevraagde bedrag toe te kennen. Zij plaatst vraagtekens bij de haalbaarheid van de ambitie om in 2028 voor 50% programma's op maat te realiseren. Daarom adviseert zij om de extra kosten die

Yangambi

Stichting Yangambi

Gevraagd subsidiebedrag: € 50.000,00

Inleiding

Stichting Yangambi bevordert, produceert, toont en verspreidt hedendaagse Afrikaanse kunst, met speciale aandacht voor film, podiumkunsten en beeldende kunst. Yangambi biedt Afrikaanse makers de mogelijkheid om hun werk in Den Haag en andere Nederlandse steden te presenteren, met als doel een brug te slaan tussen het Nederlandse publiek en het Afrikaanse continent en zo bij te dragen aan eenheid, tolerantie en openheid. Jaarlijks organiseert Yangambi het iAfrica Festival (met vanaf 2024 ook spin-offs in Afrika), waarbij Afrikaanse verhalen vanuit Afrikaanse perspectieven worden verteld.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025–2028 is blij verrast met deze eerste aanvraag van Yangambi voor meerjarige subsidiëring door de gemeente Den Haag. Deze nog jonge instelling getuigt daarmee van een duidelijke ambitie om verder te groeien en de Commissie begrijpt dat de organisatie een sterker financieel fundament nodig heeft om haar volle potentie te laten zien. Over het artistiek-inhoudelijke deel van het beleidsplan van Yangambi is de Commissie overwegend positief. De uitgangspunten voor het beleid, met een focus op artistieke kwaliteit en actualiteit, worden helder toegelicht, net als de strategische doelen en de wijze waarop Yangambi haar aanbod wil verdiepen en verbreden. Wel constateert de Commissie dat de programmering onmiskenbaar het vertrekpunt is binnen het artistieke profiel, en dat van een evenwichtige samenhang tussen de artistieke en zakelijke ambities en het diversiteits- en inclusiebeleid van de organisatie daardoor geen sprake is.

De exclusieve focus op films en andere kunstuitingen afkomstig van het Afrikaanse continent ziet de Commissie als een sterke en oorspronkelijke keuze. De Commissie waardeert het feit dat Yangambi de heersende stereotypen over Afrika en Afrikaanse kunst wil doorbreken, en dat zij daarbij niet

alleen aandacht voor de positieve verhalen heeft, maar juist een genuanceerd beeld wil laten zien. De aanvraag geeft de Commissie ook vertrouwen in de vakkennis die bij Yangambi aanwezig is. De organisatie pretendeert bewust niet om binnen haar aanbod het hele Afrikaanse continent te willen vertegenwoordigen, maar kiest doelgericht voor die landen waar volgens haar momenteel de interessantste ontwikkelingen op cultureel gebied plaatsvinden. Daarnaast onderscheidt Yangambi zich volgens de Commissie door een focus op het heden en de toekomst, waar andere festivals voor Afrikaanse kunst vaak meer op de historie inzoomen.

De Commissie had wel graag meer willen lezen over de wijze waarop Yangambi de thema's van het jaarlijkse iAfrica Festival en de overige programmering vaststelt. Welke beweegredenen en uitgangspunten zijn hierbij doorslaggevend en in hoeverre is de thematiek bepalend voor het totale (festival)programma? Verder vraagt de Commissie zich af hoe de verschillende disciplines (film, podiumkunsten en beeldende kunst) zich in het aanbod tot elkaar verhouden en in hoeverre zij elkaar versterken. Daarnaast wordt uit het activiteitenoverzicht niet duidelijk hoeveel filmvertoningen en andere programmaonderdelen er nu precies binnen het festival en daarbuiten plaatsvinden.

Ook is de Commissie van mening dat Yangambi op het gebied van vernieuwing nog een slag te maken heeft. In de aanvraag

is weinig aandacht voor experiment, nieuwe kunstvormen en nieuwe manieren om het aanbod onder de aandacht van het publiek te brengen.

Zakelijk beleid

In zakelijk opzicht vindt de Commissie de aanvraag van Yangambi zwaar onder de maat. Wat betreft de bedrijfsvoering ontbreekt er veel informatie, mede doordat er geen toelichting op de begroting wordt gegeven. Zo is onder meer onduidelijk hoe Yangambi de grote stijging in publieksinkomsten denkt te realiseren. Verder is er geen sprake van een evenwichtige financieringsmix; hoewel er wel een fondsenwerver is aangekomen, zijn er geen sponsors en er worden geen private middelen geworven. De inkomsten leunen met meer dan 50% zwaar op subsidiëring door de gemeente. Daarnaast vindt de Commissie de geringe financiële reserve zorgelijk.

De Commissie is van mening dat Yangambi in haar aanvraag onvoldoende invulling geeft aan het begrip goed werkgeverschap. Een toelichting op de Governance Code Cultuur en de bijbehorende aanbevelingen ontbreekt. Ook had Yangambi

volgens de Commissie meer inzicht moeten geven in de samenstelling van bestuur en directie en de onderlinge persoonlijke relaties daarin. De vermelding van de verschillende functienamen in de aangeleverde documenten is inconsistent en voor het bestuur is geen rooster van optredens opgenomen.

Wat betreft de relatie met het publiek ziet de Commissie zeker potentie. Zij constateert dat Yangambi in staat is om een heel divers publiek te bereiken en op die manier ‘kleur te geven’ aan de stad. Wat echter ontbreekt in het beleidsplan, is hoe de organisatie haar publiek monitort en hoe zij op basis daarvan handelt. Ook vraagt de Commissie zich af wat Yangambi precies bedoelt met ‘het creëren van een gemeenschap van kunstenaars, makers en cultuurliefhebbers’ rondom iAfrica. Ze had graag willen lezen wie deel uitmaakt van die gemeenschap en op welke wijze doelgroepenkeuzes worden gedaan.

Dat Yangambi met iAfrica inmiddels ook steeds meer buiten Den Haag – in diverse Nederlandse én Afrikaanse steden – actief is, ziet de Commissie vooral als een verrijking, ook omdat de organisatie heel bewuste keuzes lijkt te maken. Met de aanwezigheid van iAfrica in Kaapstad en Kinshasa kan Yangambi volgens de Commissie bovendien een bijdrage leveren aan de internationale profilering van Den Haag.

Conclusie en advies Adviescommissie

De Commissie heeft de aanvraag van Yangambi aandachtig gelezen en als eerste beoordeeld op de criteria artistiek-inhoudelijk beleid en zakelijk beleid. Na behandeling van de aanvraag in de commissievergadering heeft de Commissie minder dan de minimaal benodigde 14 punten toegekend aan het criterium zakelijk beleid. Volgens de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023 artikel 7:4, lid 2 is een score van minder dan 14 punten op dit criterium een harde grond voor afwijzing van de subsidieaanvraag. Daarom heeft de Commissie de aanvraag niet beoordeeld op het criterium diversiteit en inclusie.

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag van Stichting Yangambi niet te honoreren.

Zuiderpark- theater

Stichting Zuiderparktheater

Gevraagd subsidiebedrag: € 188.000,00

Inleiding

Stichting Zuiderparktheater is het enige openluchttheater in de regio. Het Zuiderparktheater brengt Hagenaars en Hagenezen van allerlei pluimage bij elkaar door een laagdrempelig en divers aanbod van kunst en cultuur. Daarmee wil het de sociale cohesie versterken. Het biedt presentatiemogelijkheden aan initiatieven uit de omliggende wijken. Ook wil het jongeren en kinderen activeren op het gebied van cultuur, sport en spel. Het Zuiderparktheater heeft daarnaast een regiofunctie en biedt popconcerten en andere professionele programmering voor volwassenen aan.

Artistiek-inhoudelijk beleid

De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028 waardeert het dat het Zuiderparktheater veel doelgroepen wil bedienen. De missie is breed geformuleerd en in de programmering ziet de Commissie allerlei activiteiten die daarbij aansluiten. De Commissie vindt het sterk dat het Zuiderparktheater doelgroepgericht programmeert, maar mist een heldere, overkoepelende artistieke visie. Zuiderpark Live is wat de Commissie betreft een slim verdienmodel, maar een punt van kritiek is dat de organisatie hiermee een deel van de programmering uit handen geeft en daar zelf artistiek-inhoudelijk geen invloed op heeft. Hierdoor en door de veelheid aan initiatieven kan de Commissie de artistieke waarde van de programmering moeilijk beoordelen.

Stichting Zuiderparktheater is een jonge organisatie. Dat maakt het voor de Commissie lastig om de vakdeskundigheid te beoordelen. Het is haar niet helemaal duidelijk hoe alle functies zijn ingericht en of de programmamaker een overkoepelende rol heeft. Het Zuiderparktheater is alleen in de zomermaanden open. Dat heeft volgens de Commissie als risico dat er een groot verloop is van kennis en ervaring. Wel ziet de Commissie dat de organisatie leert van gemaakte fouten. De werkwijze van trial-and-error past wat de Commissie betreft bij het werk van het Zuiderparktheater.

Ook weet de organisatie goed verbinding te maken met de verschillende doelgroepen. Een deel van de programmering komt tot stand in samenwerking met buurtbewoners. De Commissie verwacht dat deze producties zeggingskracht hebben voor de doelgroepen. Ook is zij enthousiast over de betrokkenheid van jongeren bij voorstellingen, waardoor zij voor en achter de schermen ervaring kunnen opdoen. Van de kindervoorstellingen die het Zuiderparktheater inkoop, is de zeggingskracht minder duidelijk. Welke criteria hanteert de organisatie voor de inkoop en hoe toetst zij de waardering?

Wat het Zuiderparktheater in de ogen van de Commissie uniek maakt, is dat het een buitenlocatie is met een programmering in de zomer. In de periode dat veel mensen op vakantie zijn, organiseert het Zuiderparktheater aantrekkelijke activiteiten voor degenen die achterblijven. De Commissie vindt het fantastisch dat er drie dagen in de week programmering is voor kinderen die niet op vakantie kunnen. Die positionering zou het Zuiderparktheater volgens de Commissie nog scherper kunnen omschrijven in een missie, om er zijn programmering nog beter op te laten aansluiten. De programmering zelf is in haar ogen niet onderscheidend en ook niet vernieuwend. Volgens de Commissie is goed te beargumenteren waarom het Zuiderparktheater kiest voor traditionele vormen van cultuur-aanbod, maar die argumenten mist zij in de aanvraag. Wel is er sprake van experiment, doordat het Zuiderparktheater met

het 'Youth Summer Fest' de sleutel voor de programmering uit handen geeft aan jongeren.

Zakelijk beleid

De bedrijfsvoering van het Zuiderparktheater is gezond, naar het oordeel van de Commissie. De begroting is realistisch en sluitend. Wel vraagt de Commissie zich af of het activiteitenplan past bij de slagkracht van de organisatie, die draait op onbetaalde vrijwilligers. De financieringsmix is in orde. De Commissie is enthousiast over de horecadeal die het Zuiderparktheater heeft gesloten met Greenhouse Talent. Het Zuiderparktheater is bescheiden in het aanvragen van fondsen. Wat de Commissie betreft mag het Zuiderparktheater er meer op vertrouwen dat zijn programmering maatschappelijk relevant is en dat er fondsen zijn die zijn werk meerjarig willen steunen. De Commissie waardeert de duurzaamheidsactiviteiten van het Zuiderparktheater, zoals opruimacties en een reparatiecafé.

Positieve punten op het gebied van goed werkgeverschap zijn volgens de Commissie dat het Zuiderparktheater de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en een cao

hanteert. Ook is er een handboek goed bestuur met ethische eisen voor bestuursleden, een vertrouwenspersoon, een vrijwilligersbeleid en een risico-inventarisatie en -evaluatie. Maar de Commissie vraagt zich af waarom er is gekozen voor een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur dat fungeert als raad van toezicht. Hierdoor is niet duidelijk wie beslissingsbevoegd is. Verder laat de organisatie medewerkers zelf de keuze of ze in loondienst komen of als zzp'er werken. De Commissie vindt het goed dat de mogelijkheid van loondienst er is, maar volgens de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties is dat afhankelijk van de functie. Ook mist de Commissie een reflectie op het ontbreken van een vrijwilligersvergoeding, aangezien de organisatie zwaar leunt op vrijwilligers. Al met al is de Commissie van mening dat het Zuiderparktheater op dit punt nog veel stappen te zetten heeft. Daarom beoordeelt zij het criterium goed werkgeverschap als matig.

De Commissie is positief over de relatie die het Zuiderparktheater onderhoudt met zijn publiek. Het werkt veel samen met mensen en organisaties in de wijk en betreft de gemeenschap bij de programmering. Jaarlijks doet het Zuiderparktheater publieksonderzoek. Daarover had de Commissie graag meer gelezen. De Commissie vindt het Zuiderparktheater als concept van grote waarde voor Den Haag. Het heeft een bijzondere positie als openluchttheater met zomerprogrammering en bereikt een gemêleerd publiek, waaronder veel mensen die

normaal niet naar het theater gaan. Maar de Commissie mist een heldere strategie voor de programmering. De afhankelijkheid van een evenementenbureau voor de muziekprogrammering maakt het Zuiderparktheater in de ogen van de Commissie kwetsbaar. Dat het Zuiderparktheater veel samenwerkingspartners heeft, vindt de Commissie aan de ene kant positief, maar aan de andere kant adviseert zij het Zuiderparktheater om focus te houden, zodat de programmering niet in een veelheid aan ideeën verzandt.

Diversiteit en inclusie

Het Zuiderparktheater reflecteert volgens de Commissie ruim voldoende op diversiteit. De organisatie is zich ervan bewust dat zij aan de diversiteit van het personeel moet werken en dat dit effect heeft op de programmering en het publieksbereik. Ook heeft zij SMART geformuleerde doelstellingen. De Commissie waardeert de diversiteit van doelgroepen die het Zuiderparktheater bereikt. Een kanttekening is dat het zich uitsluitend richt op culturele diversiteit en verschillende leeftijdsgroepen, maar bijvoorbeeld niet op gender, seksuele oriëntatie en neurodiversiteit.

De SMART geformuleerde doelstellingen lijken de Commissie haalbaar, maar zij mist een nulmeting. Wel is de Commissie enthousiast over de concrete stappen die het Zuiderparktheater beschrijft, zoals trainingen op het gebied van ‘deep democracy’ en diversiteit en inclusie. Om de diversiteit van de medewerkers te bevorderen, besteedt het Zuiderparktheater de werving en selectie uit aan een gespecialiseerd bureau. De Commissie moedigt de organisatie aan om niet alleen aandacht te hebben voor de werving van medewerkers voor een divers team, maar ook voor het behoud ervan. Daarvoor is het volgens de Commissie belangrijk dat het Zuiderparktheater een divers professioneel netwerk opbouwt, om er zo voor te zorgen dat medewerkers zich thuis voelen in de organisatie.

Verder struikelde zij over deze formulering in de aanvraag: ‘waar we te maken hebben met bewoners met diverse culturele achtergronden en een vaak grote onbekendheid met de reguliere (westerse) vormen van de podiumkunsten, kiezen we voor een meer basale artistiek inhoudelijke aanpak’. De Commissie is van oordeel dat het Zuiderparktheater het publiek hiermee onderschat.

De Commissie complimenteert de organisatie met het werk dat zij in coronatijd heeft verricht om het Zuiderparktheater toegankelijker te maken voor rolstoelgebruikers. Ook is de Commissie enthousiast over het bewuste prijsbeleid en de

samenwerking met de Ooievaarspas. De Commissie adviseert het Zuiderparktheater om in de programmering ruimte te maken voor nieuwe doelgroepen, door bijvoorbeeld aandacht te besteden aan genderdiversiteit. Zij zou graag zien dat de organisatie op dit gebied expliciete keuzes maakt en deze toelicht. Juist omdat het Zuiderpark een openbare plek is in de publieke buitenruimte, heeft de organisatie volgens de Commissie een grote verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat iedereen zich veilig en welkom voelt in het Zuiderparktheater.

Conclusie en advies Adviescommissie

Het Zuiderparktheater heeft een unieke positie in Den Haag als buitenlocatie met een programmering in de zomer. De Commissie vindt het belangrijk dat het Zuiderparktheater in de periode dat veel mensen op vakantie zijn, aantrekkelijke activiteiten organiseert voor degenen die achterblijven. Die positionering zou het Zuiderparktheater volgens de Commissie nog scherper kunnen omschrijven in de organisatie-missie, om er zijn programmering nog beter op te laten aansluiten. De Commissie is enthousiast over de producties die tot stand

komen in samenwerking met buurtbewoners en jongeren. Voor de inkoop van voorstellingen zou zij graag heldere criteria zien. De bedrijfsvoering van het Zuiderparktheater is volgens de Commissie gezond, maar op het gebied van werkgeverschap ziet zij nog verbetermogelijkheden. Op het gebied van diversiteit en inclusie ziet de Commissie veel mooie dingen gebeuren. Wel moedigt zij de organisatie aan om ruimte te maken voor nieuwe doelgroepen, bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan genderdiversiteit, zodat iedereen zich veilig en welkom voelt in het Zuiderparktheater.

Totaalscore

45

Concluderend adviseert de Commissie om deze aanvraag te honoreren, en voor de meerjarenbeleidsplanperiode 2025-2028 € 188.000,00 per jaar aan Stichting Zuiderparktheater toe te kennen voor de functie Openluchttheater Zuiderpark overeenkomstig artikel 9:1 lid 3 van de Subsidieregeling meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2025-2028 categorie B Den Haag 2023.

Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2025-2028

Arnoud van Aalst
Rachid Benhammou
Tanja de Boer (kerncommissielid)
Imani Boschveld
Bouba Dola
Bér Engels
Peter Fengler (kerncommissielid)
Alexandre Furtado Melville
Stefanie van Gemert
Özkan Gölpinar (kerncommissielid)
Heleen Hameete (kerncommissielid)
Aiman Hassani (kerncommissielid)
Leal van Herwaarden
Jip Hinten
Primo Ish-Hurwitz

Peter Jansen (kerncommissielid)
Martijn Kramers (kerncommissielid)
Rikkert Kremer (kerncommissielid)
Bas Kwakman
Erik Lindner
Harriët Mbonjani
Rajae El Mouhandiz (kerncommissielid)
Freek Ossel (kerncommissielid, voorzitter)
David Prins
Maren Siebert
Rebecca Sigmond
Ingrid Smit
Jacqueline Stolmeijer-Arends
(kerncommissielid)
Maartje Valk
Aukje Verhoog
Münise Yavuz (kerncommissielid)
Arnisa Zeqo
Dianne Zuidema
Dieneke Zwiers (kerncommissielid)

Secretariaat adviescommissie

Daphne van Iperen (secretaris)
Florien Vos

Externe tekstschrijvers adviezen

Heidi Aalbrecht
Hester Helming
Monique Koudijs
Astrid van Leeuwen
Caroline Ludwig
Christine Margés

Eindredactie

Heidi Aalbrecht
Pyter Wagenaar

Vormgeving

Roos Laan